

<https://doi.org/10.15388/vu.thesis.656>

<https://orcid.org/0000-0002-1261-446X>

VILNIAUS UNIVERSITETAS

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETAS

Simas Garbenis

Pradinių klasių mokinių, turinčių didelių
specialiųjų ugdymosi poreikių,
emocinio intelekto ugdymas(is) fizinio
ugdymo pamokose

DAKTARO DISERTACIJA

Socialiniai mokslai,
edukologija (S 007)

VILNIUS, 2024

Disertacija rengta 2018–2024 metais Šiaulių universitete (nuo 2021-01-01 Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje) pagal Kauno technologijos universiteto, Lietuvos sporto universiteto, Vilniaus universiteto jungtinės edukologijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamentą.

Mokslinė vadovė – doc. dr. Renata Geležinienė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Mokslinė konsultantė – doc. dr. Ieva Kuginytė-Arlauskienė (Vilniaus universitetas, Vakarų Norvegijos taikomųjų mokslų universitetas, Sturdas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Gynimo taryba:

Pirmininkė – doc. dr. Irena Kaffemanienė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Nariai:

doc. dr. Violeta Gevorgianienė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007),

prof. dr. Irina Klizienė (Kauno technologijos universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007),

prof. dr. Philip Nordness (Omahos Nebraskos universitetas, JAV, socialiniai mokslai, edukologija – S 007),

prof. dr. Diana Rėklaitienė (Lietuvos sporto universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Disertacija ginama viešame Gynimo tarybos posėdyje 2024 m. rugsėjo 26 d. 14.00 val. Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos 413 auditorijoje. Adresas: Vytauto g. 84, Šiauliai, Lietuva / *Microsoft Teams*, tel. +370 415 95 800; el. paštas info@sa.vu.lt.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto, Lietuvos sporto universiteto bibliotekose ir Vilniaus universiteto interneto svetainėje adresu:

<https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

<https://doi.org/10.15388/vu.thesis.656>

<https://orcid.org/0000-0002-1261-446X>

VILNIUS UNIVERSITY

KAUNAS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

LITHUANIAN SPORTS UNIVERSITY

Simas Garbenis

Emotional Intelligence Development of Primary School Students, with Severe Special Educational Needs, during Physical Education Classes

DOCTORAL DISSERTATION

Social Sciences,
Education (S 007)

VILNIUS, 2024

The dissertation was prepared between 2018 and 2024 at Šiauliai University (from 01 January 2021, Vilnius University Šiauliai Academy), following the regulations of joint doctoral studies in the field of education studies delivered by Kaunas University of Technology, Lithuanian Sports University and Vilnius University.

Academic supervisor –

Assoc. Prof. Dr. Renata Geležinienė (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007).

Academic consultant – Assoc. Dr. Ieva Kuginytė-Arlauskienė (Vilnius University, Western Norway University of Applied Sciences, Stord, Social Sciences, Education – S 007).

This doctoral dissertation will be defended in a public meeting of the Dissertation Defence Panel:

Chairperson – Assoc. Prof. Dr. Irena Kaffemanienė (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007).

Members:

Assoc. Prof. Dr. Violeta Gevorgianienė (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007),

Prof. Dr. Irina Klizienė (Kaunas University of Technology, Social Sciences, Education – S 007),

Prof. Dr. Philip Nordness (University of Nebraska Omaha, USA, Social Sciences, Education – S 007),

Prof. Dr. Diana Rėklaitienė (Lithuanian Sports University, Social Sciences, Education – S 007).

The dissertation will be defended at a public meeting of the Dissertation Defence Panel at 2.00 PM on 26th September 2024 in Room 413 of Vilnius University Šiauliai Academy.

Address: Vytauto st. 84, Šiauliai, Lithuania / *Microsoft Teams*.

Phone: +370 415 95 800; e-mail: info@sa.vu.lt.

The text of this dissertation can be accessed at the libraries of Vilnius University, Kaunas University of Technology, Lithuanian Sports University, as well as on the website of Vilnius University:

www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

DARBE VARTOJAMŲ SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS

Afektų dispozicija – savivoka, susijusi su patiriamų emocijų dažniu ir intensyvumu (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Bruožų emocinis intelektas – emocinės savivokos junginys, susijęs su žemesniais asmenybės hierarchijos sluoksniais (Petrides ir Furnham, 2001). Tai pagrindinė sąvoka, atskleidžianti, kaip suvokiamas emocinis intelektas disertacinio tyrimo procese.

Emocija – gilaus minties pajautimo atsakas į aplinkos dirgiklius (Pettinelli, 2014; *APA Dictionary of Psychology*, 2018a; Turpyn, Poon, Niehaus ir Chaplin, 2020).

Emocijų raiška – savivoka, susijusi su emocijų iškomunikavimu tiksliai ir be užuolankų (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Emocijų reguliavimas – savivoka, susijusi su trumpalaikės ir ilgalaikės savo jausmų ir emocinės būklės kontrolės veiksmingumu (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Emocijų suvokimas – savivoka, susijusi su savo ir kitų žmonių emocijų pažinimo tikslumu (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Emocinis intelektas – pajėgumas atpažinti savo pačių ir kitų žmonių jausmus ir panaudoti tą pažinimą sau motyvuoti, emocijoms savyje valdyti ir santykiuose (Goleman, 1995). Tai emocinių ir socialinių kompetencijų, įgūdžių junginys, lemiantis, kaip efektyviai individas supranta ir išreiškia save, supranta ir sąveikauja su kitais ir susidoroja su kasdieniais iššūkiais bei sunkumais (Bar-On, 2006). Tai gebėjimas pažinti savo ir kitų jausmus bei emocijas, suvokti jų skirtumus ir panaudoti šią informaciją savo mintims ar veiksmams valdyti (Salovey ir Mayer, 1990). Šiandien emocinis intelektas apibrėžiamas skirtingai, priklausomai nuo tyrimo konteksto ir kitų veiksnių. Disertacijoje remiamasi jau aptarta **bruožų emocinio intelekto** sąvoka.

Epizodas – išskirtas kokybinio tyrimo duomenų vienetas arba šių duomenų kodas (Huber ir Froelich, 2020).

Epizodų analizė – kokybinių tyrimo duomenų analizės metodas, kuriuo siekiama nustatyti pasikartojančius verbaliojo ir neverbaliojo komunikavimo ypatumus, komunikavimo manieras, atskleidžiamas per problemas ir iššūkius interakcijų metu (Huber ir Froelich, 2020).

Fizinio ugdymo pamoka – rengiant disertaciją, organizuotos ir analizuotos kūno kultūros pamokų veiklos. Remtasi 2008 m. patvirtina „Pradinio ugdymo bendrąja programa“, kurioje *kūno kultūros pamoka* apibrėžiama kaip pagrindinis susistemintų ir integruotų žinių, vertybinių nuostatų, praktinių įgūdžių įgijimo ir įprasminimo būdas (*Pradinio ugdymo*

bendroji programa, 2008). Atsižvelgiant į 2019–2020 m. m. ir 2020–2021 m. m. „Pradinio ugdymo programos bendrojo plano patvirtinimo įsakymo“ (2019) pakeitimus, *kūno kultūros* ugdymo srities pavadinimas sutapatintas su *fizinio ugdymo* pavadinimu. Taigi disertacijoje vartojama *fizinio ugdymo pamokos* sąvoka tapati *kūno kultūros pamokos* sąvokai.

Fizinio ugdymo programa – fizinio ugdymo **pamokų turinys**, tikslai, uždaviniai ir svarbiausios **gairės** (*Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008). Atsižvelgiant į 2019–2020 m. m. ir 2020–2021 m. m. „Pradinio ugdymo programos bendrojo plano patvirtinimo įsakymo“ (2019) pakeitimus, *kūno kultūros* ugdymo srities pavadinimas sutapatintas su *fizinio ugdymo* pavadinimu, todėl disertacijoje vartojamos *fizinio ugdymo programos* arba *ugdymo programos* sąvokos tapačios *kūno kultūros programos* sąvokai. Naujoji, 2023 m. patvirtinta „Fizinio ugdymo programa“ apibrėžia „fizinio ugdymo dalyko paskirtį, tikslą ir uždavinius, dalyku ugdomas kompetencijas, pasiekimų sritis ir pasiekimų raidą, dalyko mokymo(si) turinį, pasiekimų lygių požymius ir mokinių pasiekimų vertinimą“ (*Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 47 priedas*, p. 1).

Frontalusis užduočių organizavimo metodas – metodas, kai mokytojas pateikia užduoties ar veiklos instrukcijas visai klasei ir yra dėmesio centre (Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022). Disertacijoje sąvoka suvokiama ne tik kaip mokytojo vaidmuo perduoti užduotis, bet ir kaip mokinių užduočių atlikimo metodas, kai visi mokiniai atlieka vienodą užduotį vienu metu.

Grupinis užduočių organizavimo metodas – metodas, kai užduotys pateikiamos mokinių grupėms (Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022) arba kai mokiniai grupėse atlieka skirtingas užduotis (*Sporto terminų žodynas*, 2002b). Disertacijoje ši sąvoka suvokiama ne tik kaip mokytojo vaidmuo perduoti užduotis, bet ir kaip mokinių užduočių atlikimo metodas, kai mokiniai atlieka užduotis poromis, grupėmis, nebūtinai vienu metu su kitomis mokinių poromis ar grupėmis.

Impulsyvumo valdymas – savivoka, susijusi su savo disfunkcinių impulsų valdymo veiksmingumu (Petrides ir Mavroveli, 2020). Impulsyvumo valdymas – viena iš emocinio intelekto bruožų struktūros dalių, todėl, remiantis šią teoriją analizuojančiais mokslininkais, disertacijoje *impulsyvumo valdymas* suvokiamas kaip mokinių suvokimas, kiek gerai jie geba valdyti savo impulsyvų elgesį.

Individualus užduočių organizavimo metodas – metodas, kai užduotys pateikiamos individualiems mokiniams (Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022). Tai veiklos

organizavimo būdas, įgalinantis mokinius atlikti individualias užduotis (*Sporto terminų žodynas*, 2002c). Disertacijoje sąvoka suvokiama kaip vieno mokinio atliekama užduotis, nebūtinai vienu metu su kitais mokiniais.

Įsivertinimo užduotys – asmeninių psichologinių ir fizinių charakteristikų, gebėjimų, savybių, elgesio ir pan. vertinimas (*APA Dictionary*, 2018b) arba mokinių gebėjimas įsivertinti lokomocinius, nelokomocinius, manipuliacinius, bazinius, sportinius judesius, vykdomosios funkcijos gebėjimus (*Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 47 priedas*). Disertacijoje mokinių *įsivertinimo užduotys* apibrėžiamos kaip mokinių veiklos rezultato, pastangų, pažangos elgesio įsivertinimas pamokoje.

Judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalis – disertacijoje ši sąvoka suvokiama kaip 2008 m. „Pradinio ugdymo bendrojoje programoje“ išskirtos judėjimo įgūdžių veiklos srities tikslai ir ugdymo gairės. Sąvoka siejama su 2023 m. atnaujintos „Fizinio ugdymo programos“ judėjimo įgūdžių plėtojimo veiklos sritimi.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys – veikla, kai pagal laisvai pasirenkamas ar nustatytas taisykles atliekami įvairūs judesiai, naudojant inventorių ir jo nenaudojant (*Sporto terminų žodynas*, 2002d). „Fizinio ugdymo programoje“ (2023) *tradiciniai ir netradiciniai judrieji žaidimai* apibūdinami kaip veiklos pagal supaprastintas taisykles, įgalinančios patirti komandinio bendrumo ir judėjimo džiaugsmą. Disertacijoje *judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys* apibrėžiamos kaip mokinių veikimas pagal sutartas taisykles, suformuotus vaidmenis.

Lavinimosi užduotys – „Sporto terminų žodyne“ (2002e) *lavinimo užduotys* apibrėžiamos kaip vienos iš pagrindinių žmogaus ugdymo funkcijų, plėtojant gebėjimus. 2023 m. atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“ lavinimosi užduotys siejamos su greitumo, vikrumo, lankstumo, koordinacijos, pusiausvyros lavinimu ne trumpiau kaip 15 min. išlaikant visų dalyvių aukšto ar vidutinio aktyvumo fizinį intensyvumą. Remiantis šiais teiginiais, disertacijoje *lavinimosi užduotys* suvokiamos kaip veiklos, orientuotos į mokinių fizinių ypatybių lavinimą.

Mokymosi užduotys – „Sporto terminų žodyne“ (2002f) *mokymo procesas* apibrėžiamas kaip pradinio sportinio rengimo vyksmas mokykloje ar sporto klube, kurio metu suteikiama naujų žinių ir mokoma naujų judesių ar jų junginių. Remiantis 2023 m. patvirtinta „Fizinio ugdymo programa“, mokymosi procesai siejami su taisyklingu įvairių judesių mokymu. Disertacijoje *mokymosi užduotys* apibrėžiamos kaip veiklų, orientuotų į mokinių naujų judesių ar judesių junginių mokymą(si), atlikimas.

Netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis – disertacijoje ši sąvoka suvokiama kaip 2008 m. „Pradinio ugdymo bendrojoje programoje“ išskirtos netradicinio fizinio aktyvumo veiklės sritys tikslai ir ugdymo gairės. Sąvoka siejama su 2023 m. atnaujintos „Fizinio ugdymo programos“ fizinių ypatybių lavinimo ir sveikatingumo plėtojimo veiklos sritimi.

Pasitikėjimas savimi – savivoka, susijusi su saviverte ir savęs pripažinimu (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Patyriminis ugdymas – keturių ciklų mokymosi iš patirties procesas, kurio centre yra mokinių žinių konstravimas jiems patiriant, kvestionuojant patirtis, kritiškai reflektuojant apie patirties ir veiksmų pasekmes, ištraukiant iš šių pasekmių tikslingas pamokas ir žinias (Kolb, 1984, 2014).

Pradinis ugdymas – pradinėje mokykloje tęsiamas ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje pradėtas vaiko fizinės, intelektinės, emocinės sričių plėtojimas, dedami vaiko santykio su aplinka, kitais žmonėmis ir pačiu savimi pamatai (*Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008). Disertacijoje atskleidžiamas temos aktualumas, problema, ištirtumas pradinio ugdymo kontekste. Atliekant tyrimą, vadovautasi 2008 m. patvirtinta „Pradinio ugdymo bendrąja programa“, todėl remiamasi šioje programoje išskirta *pradinio ugdymo sąvoka*.

Pramankštos užduotys – „Sporto terminų žodyne“ (2002g) *pramankšta* apibrėžiama kaip prieš pamokas atliekama kompleksinių pratimų, tinkamiausių kūno paviršiaus ir raumenų temperatūrai pasiekti, organizmo funkcijų ir psichikos veiklai parengti, tvarka. 2023 m. patvirtintoje „Fizinio ugdymo programoje“ nurodoma, kad pramankštos veiklas sudaro mokymasis pažinti sąnarius, judrieji žaidimai, rankų ir kojų dinaminiai tempimo pratimai, pilvo, nugaros stabilizavimas ir kaklo raumenų aktyvavimo pratimai. Atsižvelgiant į šiuos teiginius, disertacijoje pramankštos užduotys suvokiamos kaip veiklos, įgalinančios mokinius fiziškai ir psichologiškai pasiruošti atlikti tolesnes fizinio ugdymo pamokos užduotis.

Prisitaikomumas – savivoka, susijusi su prisitaikymo prie naujų situacijų ar žmonių veiksmingumu (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Refleksyvi teminė analizė – lankstus, interpretacinis analizės metodas, kuriuo kokybinių duomenų turinyje identifikuojamos temos ar kitos struktūros (Braun ir Clarke, 2012, 2019, 2021).

Santykių su bendraamžiais suvokimas – savivoka, susijusi su santykių su bendraamžiais kokybe (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Savivoka – asmens požiūris į save ar atskiras savo fizines, psichines ypatybes, kurios sudaro asmenį kaip visumą (*APA Dictionary of Psychology*, 2023).

Socialinis konstrukcionizmas – teorija, kurios esminė idėja, kad visa mus supanti realybė ir jos suvokimas konstruojama per socialines interakcijas (Berger ir Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015).

Specialieji ugdymosi poreikiai – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (*LR švietimo įstatymas*, 2011). Disertacijoje papildomai išskiriama *didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių* sąvoka, tiksliau apibrėžianti tyrimo imtį.

Sporto šakų ugdymo programos dalis – disertacijoje ši sąvoka suvokiama kaip 2008 m. „Pradinio ugdymo bendrojoje programoje“ išskirtos sporto šakų veiklos srities tikslai ir ugdymo gairės. Sąvoka siejama su 2023 m. atnaujintos „Fizinio ugdymo programos“ sporto ir sveikatos vertybinių nuostatų ugdymo ir raiškos plėtojimo veiklos sritimi.

Subtema – kokybinio tyrimo duomenų kodų panašumų santrauka ar sintezė (Braun ir Clarke, 2019). Disertacijoje *subtemos* suvokiamos kaip temos formuojanti, tarpusavyje panašių kodų (epizodų) esminių ypatumų visuma.

„Sveikos gyvensenos ugdymo programos“ dalis – disertacijoje ši sąvoka suvokiama kaip 2008 m. „Pradinio ugdymo bendrojoje programoje“ išskirtos sveikos gyvensenos veiklos srities tikslai ir ugdymo gairės. Sąvoka siejama su 2023 m. atnaujintos „Fizinio ugdymo programos“ fizinių ypatybių lavinimo ir sveikatingumo plėtojimo veiklos sritimi.

Tema – kokybinių tyrimo duomenų panašumų santrauka ar sintezė (Braun ir Clarke, 2019). Disertacijoje *temos* suvokiamos kaip subtemų panašumų visuma.

Teminis žemėlapis – kokybinių duomenų kodavimą į subtemas ir temas, jų interpretavimą ir pagrindinius duomenis atskleidžiantis žemėlapis (Braun ir Clarke, 2012, 2019, 2021; Clarke ir Braun, 2016; Byrne, 2021).

Tobulinimosi užduotys – „Sporto terminų žodyne“ (2002h) tobulinimosi procesas fizinėje veikloje siejamas su žinojimo, veiklos, elgesio gerinimu, atsižvelgiant į pasiektus rezultatus. Tobulinimosi procesas atskleidžiamas ir atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“ (2023), kurioje apibūdinamas kaip bazinių vykdomosios funkcijos įgūdžių per sensorinių patirčių įvairovę ugdymas, atliekant pratimus, keičiant atramos plotą ar veikimo erdvę, atliekant tą patį judesį skirtingomis sąlygomis. Šie teiginiai indukuoja, kad tobulinimosi procesas susijęs su jau išmoktais judesiais ir

mokymosi procesu, todėl disertacijoje tobulinimosi užduotys suvokiamos kaip veiklos, orientuotos į mokinių išminktų judesių ar judesių derinių plėtojimą, pritaikymą sudėtingesnėmis sąlygomis formuojant įgūdžius.

Vidinė motyvacija – savivoka, susijusi su vidinės motyvacijos šaltiniais, siekiais (Petrides ir Mavroveli, 2020).

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Pagrindinių emocinio intelekto teorijų skirtumai	38
2 lentelė. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, patiriamų iššūkių pasekmės ugdymo(si) procesuose	53
3 lentelė. Pedagogo, dirbančio įtraukiojo ugdymo sąlygomis, kompetencijos.....	60
4 lentelė. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir jų įsitraukimo į įtraukijį ugdymą kaita Lietuvoje 2018–2024 m. laikotarpiu	62
5 lentelė. Fizinio ugdymo pamokų universalumo kriterijai	75
6 lentelė. Fizinio ugdymo pamokų ugdymo turinio struktūra.....	76
7 lentelė. 3.2.–3.10 skyrių poveikslų sutartinis žymėjimas.....	108
8 lentelė. Mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) proceso formavimo pagrindiniai skirtumai.....	110
9 lentelė. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	131
10 lentelė. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	144
11 lentelė. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	160
12 lentelė. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	176
13 lentelė. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	196
14 lentelė. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	215
15 lentelė. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	234
16 lentelė. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	252
17 lentelė. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka	264

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Disertacijos rengimo etapai.....	31
2 pav. Emocinio intelekto bruožų modelio struktūra.....	42
3 pav. Emocinio intelekto ugdymo(si) progresija, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadas	47
4 pav. Mokiniam, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kylančių sunkumų tarpusavio sąveika.....	58
5 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) progresija, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadas.....	64
6 pav. Emocinio intelekto ugdymo(si) procesą sudarantys veiksniai	73
7 pav. Fizinio ugdymo pamokų ugdymo(si) turinio įgyvendinimo ir emocinio intelekto ugdymo(si) koncepcija	79
8 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose progresijos, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadas, teorinis modelis.....	83
9 pav. Atskiruose skyriuose pateiktų teminių žemėlapių ir santraukos turinio sąsajų suvokimo schema	109
10 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	113
11 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	117
12 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	122
13 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	134
14 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	136
15 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	139
16 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	147

17 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	150
18 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	153
19 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	164
20 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	167
21 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	171
22 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	180
23 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	183
24 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	188
25 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	200
26 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	203
27 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	207
28 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	219
29 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	222
30 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	226
31 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	237
32 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	240
33 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	244

34 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose	255
35 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis	258
36 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis	260

TURINYS

IVADAS.....	17
1. EMOCINIS INTELEKTAS IR JO UGDYMO(SI) YPATUMAI MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, UGDYMO(SI) KONTEKSTE	36
1.1. Emocinio intelekto charakteristika ir teorinių prielaidų analizė ...	36
1.2. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, psichosocialinių ypatumų ir emocinio intelekto sąsajos.....	50
1.3. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumai ir perspektyvos fizinio ugdymo pamokose	67
2. MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, EMOCINIO INTELEKTO UGDYMO(SI) FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TYRIMO METODOLOGIJA	86
2.1. Tyrimo strategija ir metodologinės nuostatos.....	86
2.2. Disertacinio darbo filosofinė prieiga ir filosofinės nuostatos	89
2.3. Empirinio tyrimo dizainas: metodai, imtis, tyrimo logika	91
2.4. Tyrimo imties ir jos sudarymo specifiškumas	97
2.5. Mikroetnografinio tyrimo kontekstas.....	101
2.6. Tyrimo patikimumas, validumas ir etika	103
3. MOKINIŲ EMOCINIO INTELEKTO BRUOŽŲ UGDYMO(SI) PROCESŲ FORMAVIMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EMPIRINIO TYRIMO REZULTATAI	108
3.1. Mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesų skirtumai	110
3.2. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	111
3.3. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	133
3.4. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	146

3.5. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	162
3.6. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	178
3.7. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	198
3.8. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai.....	217
3.9. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	235
3.10. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai	253
TYRĖJO SAVIREFLEKSIJA.....	266
IŠVADOS.....	277
MOKSLINĖ DISKUSIJA	282
REKOMENDACIJOS	305
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	310
PRIEDAI	331
SANTRAUKA (SUMMARY)	623
MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ IR SKAITYTŲ PRANEŠIMŲ MOKSLINĖSE KONFERENCIJOSE SĄRAŠAS	656
INFORMACIJA APIE AUTORIŲ	658
PADĖKA.....	659

IVADAS

Temos aktualumo pagrindimas. Disertacinio darbo temos aktualumas pagrindžiamas per kelias skirtingas perspektyvas, per šių perspektyvų sintezės prizmę. Pastaraisiais dešimtmečiais vis plačiau įvairiose gyvenimo, darbo ir mokslo, įskaitant edukologiją, srityse aktualizuojama emocinio intelekto koncepcija ir šios koncepcijos svarba. Emocinio intelekto suvokimo, tyrinėjimo, pritaikomumo ir ugdymo svarba iš esmės kinta dėl mokslinėje literatūroje daugėjančių tyrimų, atskleidžiančių žmogaus emocinio intelekto sąsają su gyvenimo sėkme (Dhani ir Sharma, 2016).

Šių dienų požiūris emocijas labiau sieja ne su jausmais, potyriais ar vidiniu asmens pasauliu, bet su asmens ilgalaikiu elgesiu, elgesio pasekmėmis, sprendimų priėmimu ir gyvenimo kokybę indikuojančiais veiksniais (Rafaila, 2015; Tamir ir Bigman, 2018). Šiuolaikiniai moksliniai tyrimai, toliau apžvelgiami mokslinės literatūros analizėje, išryškina emocijų svarbą žmonių gyvenime, galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes. Dėl vis augančio susidomėjimo emocijomis, besiformuojančio ir kintančio požiūrio į emocijų koncepciją, atrandama su jomis susijusių fenomenų.

Pastaraisiais dešimtmečiais vis labiau pastebimas ir emocinio intelekto konceptas, jo svarba. Atsiranda naujų mokslinių žinių, keičiančių nusistovėjusį požiūrį į elgesį, gyvenimo kokybės ypatumus ir sėkmę (van Kleef ir Cote, 2022). Emocinį intelektą kaip atskirą konstrukta Salovey ir Mayer pristatė tik 1990 m. Iki tol jis buvo siejamas su socialiniu intelektu, socialiniais įgūdžiais ir pavieniais emociniais gebėjimais. Šių dienų mokslinė literatūra atskleidžia, kad emocinis intelektas turi teigiamą poveikį asmens sėkmingumui gyvenime ir elgesiui įvairiose srityse (organizacinėse, darbo, klinikinėse, edukacinėse ir kt.), mokinių raidai ir pasaulio pažinimui (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Dėl išvardytų priežasčių emocinis intelektas vis dažniau tampa mokslinės bendruomenės tyrimo objektu. Tai lėmė ir keturių pagrindinių emocinio intelekto teorijų atsiradimą. Šios teorijos pateikia ne tik skirtingas *emocinio intelekto* sąvokos apibrėžtis, bet ir jo struktūrą, tyrimo instrumentus, prognozuojamą rezultatą ir kt. (Salovey ir Mayer, 1990; Goleman, 1995; Petrides ir Furnham, 2001; Bar-On, 2006). Pastebėta, kad, nepriklausomai nuo to, kokia emocinio intelekto teorija paremtu tyrimo instrumentu atliekamas emocinio intelekto tyrimas, dauguma jų atskleidžia pozityvias emocinio intelekto funkcijas ir pokyčius (Kecskes, 2015; Kotsou, Mikolajczak, Heeren, Gregoire ir Leys, 2019; Centro, Banuls ir Viguer, 2017; Nastasa, Zanifrescu, Iliescu ir Farcas, 2021).

Emocinis intelektas išskirtinai svarbus mokiniams: raidos metu jie susiduria su įvairiais vidiniais ir išoriniais stresoriais, sunkumais, reikalavimais ir socialinių santykių bei jų kokybės kitimu. Mokiniai, veikdami nuolatinės kaitos sąlygomis, patiria daugialypių emocinių sunkumų, kuriuos įveikti padeda su emociniu intelektu susiję ypatumai.

Mokslinėje literatūroje atskleidžiama, kad emocinis intelektas tiesiogiai nestiprina mokinių kognityvinių gebėjimų, bet padeda įveikti nerimą, stresą, išorinių ar vidinių stresorių keliamus sunkumus, akademines užduotis, demonstruojant atsparumą edukacinių aplinkų sunkumams (Fiorolli, Farina, Buanomo, Costa ir Romano, 2020). Emocinis intelektas kaip akademinį užduočių įveikos katalizatorius ypač svarbus įvairaus amžiaus tarpsnių mokiniams, pasižymintiems žemesniais kognityviniais gebėjimais (Costa ir Faria, 2020; Li, Lu ir Shi, 2020; Sanchez-Alvarez, Berrios Martos ir Extremera, 2020).

Aukštesnio emocinio intelekto mokiniai, net ir turėdami žemesnių kognityvinių gebėjimų, gali pasiekti puikių akademinį rezultatų, nes geba visavertiškai panaudoti turimas akademines žinias, įveikdami stresorius ar jiems atsispirdami. Aukštas emocinis intelektas svarbus mokiniams ir dėl socialinių sąveikų: aukštesnio emocinio intelekto mokiniai linkę mažiau praleisti pamokų, pažeisti mokyklos taisykles, jiems nebūdingas nepriimtinas elgesys, jie labiau pripažįstami bendraamžių (Petrides ir Mavroveli, 2020). Tokie mokiniai patiria daugiau teigiamų socialinių interakcijų, geba išlaikyti gerą santykių su bendraamžiais kokybę (Güler ir Turan, 2022).

Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su didesniais sunkumais. Šių mokinių skaičius auga ne tik apskritai pasauliniame kontekste, bet ir įtraukiojo ugdymo kontekstuose (Ališauskas, Ališauskienė ir Miltenienė, 2015; Schwab, 2018; Oficialiosios statistikos portalas, 2024). Mokiniams kyla sunkumų ne tik dėl specifinių ir individualių poreikių, bet ir dėl žemo emocinio intelekto.

Mokslinėje literatūroje nenurodoma emocinio intelekto struktūros skirtumų tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, šių poreikių neturinčių. Nustatyta, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi žemesniais emocinio intelekto rezultatais, todėl jie patiria sunkumų, kylančių dėl žemo emocinio intelekto ir dėl specifinių poreikių (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Munday ir Horton, 2021).

Gaudami papildomą švietimo pagalbą ir išsiskirdami savo elgesiu, minėti mokiniai, esant įtraukiojo ugdymo sąlygoms, susiduria su rizika patirti bendraamžių atskirtį. Jie taip pat patiria nepriimtina elgesį, mokymosi nesėkmių ir psichologinių sunkumų, kurie formuoja nepriimtina elgesį ir

požiūrį į save, ypač dėl mokymosi galimybių (Kumar, Mehta ir Maheshwari, 2013; Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; D'Amico ir Guasterro, 2017). Minėtų mokinių įtraukiojo ugdymo idėja vis labiau populiarėja pasaulinėje švietimo sistemoje. Moksliniai tyrimai atskleidžia, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi menkais adaptaciniais gebėjimais, kurie galimai pasireiškia dėl žemesnio emocinio intelekto ir gali sukelti sunkumų sėkmingai įtraukčiai (Ditterline, Banner, Oakland ir Becton, 2008; Ionescu, 2019; Alwaely, Yousif ir Mikhaylov, 2021).

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasitikėjimo savimi laipsnis mažesnis negu tokių poreikių neturinčių mokinių (Gaspar, Bilimoria, Albergaria ir Matos, 2016; Koukou, Soulis ir Rapti, 2018). Mažiau savimi pasitikintys mokiniai susiduria su savo potencialo išnaudojimo ir įsitraukimo į naujas veiklas sunkumais, ilgainiui sumažinančiais savirealizacijos procesus. Nustatyta, kad pasitikėjimas savimi glaudžiai susijęs ir su emocinio intelekto rodikliais, jo struktūros dalimis (Rey, Extremera ir Pena, 2011; Rahaman, Karan ir Biswas, 2014; Tajpeet ir Maheshwari, 2015; Barragan Martin ir kt., 2021).

Žemesnio emocinio intelekto mokiniai dažniau susiduria su sveikatos problemomis: jie linkę rečiau įsitraukti į sveikatinimo veiklas, pasižymi didesniu kūno masės indeksu (Az. Movahedi ir Ar. Movahedi, 2019; Reyes-Wapano, 2021). Įsitraukimą į sveikatą stiprinančias veiklas (kartu ir į ugdymo procesus) apsunkina mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, socialinio prisitaikymo stoka. Tokie mokiniai labiau linkę dažniau praleisti pamokas, rečiau dalyvauja neformaliosiose veiklose (Lereya, Cattan, Yoon, Gilbert ir Deighton, 2022).

Svarbu paminėti ir tai, kad emocinio intelekto rezultatai koreliuoja su mokinių gerovės rodikliais (Guerra-Bustamante, Leon-del-Barco, Yuste-Tosina, Lopez-Ramos ir Mende-Lazaro, 2019; Salavera ir Usan 2022; D'Amico ir Geraci, 2021): aukštesnį emocinį intelektą turintys mokiniai dažniau subjektyviai jaučiasi laimingi, o žemą emocinį intelektą turintys specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai mažiau pasitenkina gyvenimu, jaučiasi labiau atstumti ir vieniši (Gaspar ir kt., 2016; Goldan, Nusser ir Gebel, 2022).

Nustatyta, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekia žemesnių išsilavinimo, prastesnių akademinių įvertinimų rodiklių. Šių mokinių kognityviniai profiliai, apibūdinantys asmens gebėjimus apdoroti informaciją, jo pažinimo ir funkcinės galimybes, dažnai nustatomi žemesni negu vidutiniai (Gnabs ir Nusser, 2022; Mathew, Srivastava ir Nair, 2022). Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams sudėtingiau spręsti ir

įveikti įprastas, nesudėtingas kognityvines užduotis (Gnabs ir Nusser, 2022). Įvairūs tyrimo instrumentai, kuriuos mokiniai turi įveikti savarankiškai, nėra išimtis.

Emocinio intelekto ugdymas(is) mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, gali padėti ne tik emocinių galių aspektu, bet ir efektyviau funkcionuoti įvairiose gyvenimo srityse, kuriose šios galios pasireiškia. Galima daryti prielaidą, kad emocinio intelekto ugdymas(is) gali prisidėti prie tokių mokinių gerovės ir gyvenimo kokybės.

Emocinio intelekto ugdymo(si) procesus palanku konstruoti fizinio ugdymo pamokų ar fizinio aktyvumo veiklų metu. Pamokos veiksmingos ne tik fizinių ypatybių lavinimo atžvilgiu, bet kartu yra ir puiki aplinka mokiniams emociškai, socialiai, kognityviškai tobulėti (Vijaykumar ir Shivasharanapa, 2016; Bailey, 2017; Torres ir kt., 2020).

Didžiąja dalimi emocinis intelektas ugdomas per socialines interakcijas ir individualiems poreikiams pritaikomas veiklas diferencijuojant, personalizuojant ar individualizuojant ugdymo(si) turinį. Mokytojai organizuojant tokias veiklas, fizinio ugdymo pamokos konstruojamos kaip emocionalios, skatinančios įvairių socialinių interakcijų raišką (Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Teraoka, Ferreira, Kirk ir Bardid, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021). Minėtina, kad fizinio ugdymo pamokų struktūra yra unikali ir tinkama emociniam intelektui ugdyti, atsižvelgiant į ugdymo(si) principus (Bailey, 2017; Watson ir Kleinert, 2017; Deunk, Smale-Jacobse, de Boer, Doolard ir Bosker, 2018; Petsos ir Gorozidis, 2019; Dvali ir Metreveli, 2020).

Tikėtina, kad fizinio ugdymo mokytojai, išmanydami emocinio intelekto struktūrą ir jo ugdymo principus, gali organizuoti pamokas, jas vesti ir kartu formuoti emocinio intelekto ugdymo(si) procesus. Tokia emocinio intelekto ugdymo(si) prieiga ilgainiui gali teigiamai konstruoti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, aukštesnio emocinio intelekto ypatumus, netaikant tam skirtų specialių programų ar vykdant minėtus procesus fizinio ugdymo programos įgyvendinimo sąskaita.

Disertacijos tyrimo išvadų aktualumas svarbus Lietuvos švietimo kontekstui. Numatomas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičiaus didėjimas bendrojo ugdymo mokyklose dėl įtraukiojo ugdymo idėjų įgyvendinimo. Atsižvelgiant į 2020 m. priimtą „LR Švietimo įstatymo nr. I-1489 5, 14, 21, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45 straipsniu įstatymą“, kuris numato lygiavertį visų mokinių priėmimą į bendrojo ugdymo mokyklas, galima prognozuoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičiaus augimą bendrojo ugdymo mokyklose. joje

Dėl šios priežasties disertacijos išvados gali prisidėti prie mokytojų ir kitų specialistų žinių, kaip formuoti emocinio intelekto ugdymo(si) turinį konstruojančius procesus.

Mokslinės temos ištirtumas. Atsižvelgiant į tyrimo aktualumo ir problemos ypatumus, atskleistas teorines prielaidas, disertacijoje tikslinga pateikti apžvalgą, siejančią tris tarpusavyje susijusias sritis: emocinio intelekto ugdymo(si) galimybes, mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinės savivokos ypatumus, emocinio intelekto ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose ar fizinio aktyvumo veiklose ypatumus.

Analizuojant mokslinę literatūrą, nustatyta, kad didžioji dalis tyrimų, aprėpiančių emocinio intelekto objektą, atlikta užsienio tyrėjų (Salovey ir Mayer, 1990; Goleman, 1995; Petrides ir Furnham, 2001; Bar-On, 2006), išskyrusių šiandien dominuojančias emocinio intelekto teorijas. Minėtina, kad šios teorijos emocinį intelektą kaip objektą operacionalizuoja skirtingai, išskiria nevienodą jo struktūrą ir tyrimo instrumentus. Detalesni šių teorijų skirtumai pateikiami mokslinės literatūros analizėje, kartu pagrindžiant disertacijoje taikytinos teorijos pasirinkimą.

Nepaisant skirtumų, remiantis minėtomis teorijomis plačiai nagrinėta emocinio intelekto ir edukacinių aplinkų ypatumų sąsajų koreliacija. Petridesas ir Mavroveli (2020), Li, Wu, Zhangas, Wangas ir Shi (2021), Costa ir Faria (2020), Sanchezas-Alvarezas ir kt. (2020) tyrė emocinio intelekto ir akademinio rezultato sąsajas. Tyrėjai šias sąsajas nagrinėjo taikydami skirtingas emocinio intelekto koncepcijas ir skirtingus emocinio intelekto tyrimo instrumentus skirtingo amžiaus mokinių imtyje. Atlikus tyrimus, remiantis skirtingomis prieigomis, minėtų mokslininkų darbuose pateikiamos tapačios išvados – aukštesnio emocinio intelekto mokiniai pasiekia aukštesnių akademinių rezultatų. Atskleista, kad emocinis intelektas tiesiogiai nepaveikia mokinių kognityvinių funkcijų, bet padeda įveikti emocinius sunkumus siekiant akademinio rezultato. Tai užtikrina visavertišką žinių ir kognityvinių gebėjimų bei stiprybių panaudojimą.

Išsamiau nagrinėtas ir mokinių elgesys edukacinėse aplinkose bei emocinio intelekto sąveika (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Petrides ir Mavroveli, 2020; Fiorilli ir kt., 2020; Gomez-Leal, Costa, Robles, Fernandez-Berrocal ir Faria, 2021). Nustatyta, kad mokiniai, pasižymintys aukštesniu emociniu intelektu, linkę mažiau praleisti pamokas, pažeidinėti mokyklos taisykles, elgtis nepriimtinais bendraamžių atžvilgiu. Šie mokiniai lengviau įveikia edukacinių aplinkų sunkumus, mokyklos kontekstą suvokia toki, koks jis yra, su visais jo ypatumais, geba lengviau jame sąveikauti.

Socialinio elgesio ir socialinių santykių kokybės mokyklos kontekste sąveiką su emociniu intelektu tyrė Frederickson, Petridesas ir Simmons (2012), taip pat Güler ir Turanas (2022). Mokslininkai nustatė, kad mokiniai, pasižymintys aukštesniu emociniu intelektu, palankiau vertinami bendraamžių dėl elgesio bruožų, jie linkę mažiau tyčiotis ar patys tapti patyčių aukomis. Dėl šių priežasčių aukštesnis emocinis intelektas labai svarbus mokyklos lankymo laikotarpiu, kai įvairios socialinės interakcijos pasireiškia ypač aktyviai.

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių emocinio intelekto aspektus nagrinėjantys tyrėjai akcentuoja, kad šių mokinių emocinio intelekto rodikliai žemesni negu jų bendraamžių, kurie specialiųjų ugdymosi poreikių neturi (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Gupta, Mohammad ir Wani, 2020; Duchyminska, Kots ir Kulchytska, 2022).

Minėtina, kad, analizuojant mokslinę literatūrą, nenustatyta jokių emocinio intelekto struktūros skirtumų tarp aptartų mokinių populiacijų. Tai reiškia, kad mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, būdingi tokie pat emocinio intelekto bruožai kaip ir mokiniams, šių poreikių neturintiems. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų rezultatai dažnu atveju yra žemesni, edukaciniuose kontekstuose jie patiria sunkumų, kylančių ne tik dėl individualiųjų poreikių, bet ir dėl žemo emocinio intelekto. Šie sunkumai pasireiškia prastesniais adaptaciniais gebėjimais, žemu pasitikėjimu savimi ir saviverte, prastu elgesiu mokykloje, žemesniais akademineis rezultatais, mažiau kokybiškais santykiais su bendraamžiais ir kt.

Mokslininkai, tyrę mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, adaptacinius gebėjimus ir prisitaikomumo koreliaciją su emocinėmis žiniomis, pateikia panašias išvagas – mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, stokoja adaptacinių gebėjimų (Ditterline ir kt., 2008; Ionescu, 2019; Alwaely ir kt., 2021).

Analizuotas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasitikėjimas savimi. Nustatyta, kad šių mokinių pasitikėjimo savimi laipsnis žemesnis negu mokinių, neturinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (Gaspar ir kt., 2016; Koukou ir kt., 2018).

Nagrinėta koreliacija tarp žemesnio emocinio intelekto mokinių ir jų sveikatos rodiklių. Nustatyta, kad šie mokiniai rečiau įsitraukia į sveikatinimo veiklas ir pasižymi prastesnės sveikatos rodikliais (Az. Movahedi ir Ar. Movahedi, 2019; Reyes-Wapano, 2021).

Lereyos ir kt. (2022) atliktas tyrimas atskleidė bendrąsias specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių (nepriklausomai nuo sutrikimo rūšies)

dalyvavimo mokykloje tendencijas. Nustatyta, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, daug dažniau nedalyvauja pamokose. Tai vienas iš veiksnių, lemiančių šių mokinių prastesnius akademinius rezultatus.

Mokslininkai, tyrę specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių akademinius pasiekimus, nustatė, kad minėti mokiniai pasiekia žemesnių akademinių rezultatų (Gnabs ir Nusser, 2022). Šie mokiniai ne tik pasižymi prastesniais akademineis rezultatais, bet ir prasčiau pažįsta save, savo gebėjimus.

Atlikti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, savęs pažinimo tyrimai atskleidžia, kad šių mokinių savivoka teigiama, tačiau prastesnė negu mokinių, neturinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (Zakaria ir Tahar, 2017; Törmänen ir Roebers, 2018). Taip pat tirta mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, gerovė. Tai vienas iš svarbiausių emocinio intelekto rodiklių.

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, subjektyvios gerovės suvokimo aspektu patenka į rizikos grupę – jie dažniau jaučiasi vieniši, atstumti, yra mažiau patenkinti gyvenimu (Gaspar ir kt., 2016; Goldan ir kt., 2022).

Mokslininkai pateikia empirinių įrodymų apie emocinio intelekto ugdymo(si) praktikos sėkmę fizinio ugdymo pamokose ir atliekant fizinio aktyvumo veiklas. Didžioji dalis tokių tyrimų atskleidžia teigiamą emocinio intelekto rodiklių pokytį po atitinkamų fizinio aktyvumo veiklų intervencijų (Amado-Alonso, Leon-del Barco, Mendo-Lazaro, Sanchez-Miguel ir Iglesias Gallago, 2019; Luna, Guerrero ir Cejudo, 2019; Ubago-Jimenez, Gonzalez-Valero, Puertas-Molero ir Garcia-Martinez, 2019; Canabate, Santos, Rodriguez, Serra ir Colomer, 2020; Lahinda, Riyanto, Nugroho ir Pasinringi, 2020; Nurbait ir Bastian, 2021). Dažnesnis dalyvavimas fizinio aktyvumo veiklose tiek formaliojo, tiek neformaliojo ugdymo kontekste turi teigiamą poveikį mokinių emocinio intelekto aspektams, emocinio intelekto rezultatui. Remiantis tyrimais, galima daryti prielaidą, kad mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, fizinio ugdymo pamokos ar fizinio aktyvumo veiklos yra tinkama edukacinė aplinka konstruoti emocinio intelekto ugdymo(si) procesus, leidžiančius įveikti kylančius sunkumus.

Tyrimo problema išgryninta atsižvelgus į mokslinės literatūros stygių keliose skirtingose srityse: 1) mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) pradinėse klasėse; 2) plačiosios imties, turinčios didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is); 3) emocinio intelekto ugdymas(is) fizinio ugdymo pamokose, remiantis emocinio intelekto bruožų teorija. Tyrimo problema grindžiama

atsižvelgiant į mokytojų žinių poreikį, dirbant su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Tai reiškia, kad šiuolaikinėje mokslineje literatūroje stokojama žinių, kaip konstruoti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) turinį, ypač fizinio ugdymo pamokose.

Analizuojant mokslinę literatūrą, pastebėta, kad didžioji dalis tyrimų, siejančių emocinį intelektą, jo ugdymą ir mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, paremti pagrindinio ugdymo amžiaus mokinių duomenimis (D'Amico ir Guastafarro, 2017; Espinosa ir Kadic-Magljajlic, 2018; Sarrionandia ir Mikolajczak, 2020; Duchyminska ir kt., 2022; Gnabs ir Nusser, 2022; Naz, Selvalakshmi, Siddiqā ir Susmitha, 2022). Atsižvelgiant į tai, kad 8–12 m. mokinių emocinio intelekto bruožų struktūra skirtinga, palyginti su vyresnio amžiaus mokiniais, tyrimų išvados, suformuotos išanalizavus pagrindinio ugdymo mokinių duomenis, gali iš dalies ar visiškai neatitikti 8–12 m. mokinių populiacijos ypatumų.

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad didelėje dalyje tyrimų nenurodoma, kokiam lygiui priskiriami specialieji ugdymosi poreikiai (Gaspar ir kt., 2016; D'Amico ir Guastafarro, 2017; Törmänen ir Roebers, 2017; Zakaria ir Tahar, 2017; Gnabs, ir Nusser, 2022; Goldan ir kt., 2022; Lenkeit, Hartman, Ehler, Knigge ir Sporer, 2022). Mokytojai teigia, kad jų požiūris į įtraukų ugdymą teigiamas ir progresyvus, tačiau įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas sudaro sąlygas dirbti su mokiniais, kuriems nustatyti dideli specialieji ugdymosi poreikiai ir elgesio sutrikimai. Mokytojų teigimu, dirbti su tokiais mokiniais jiems yra sunkiausia, kyla didelių iššūkių. Mokytojams trūksta žinių, kaip dirbti su tokiais mokiniais įtraukiojo ugdymo sąlygomis (Tarantino, Makopoulou ir Neville, 2022).

Atsižvelgiant į tai, kad pagal specialiųjų ugdymosi poreikių lygį organizuojama ir planuojama pagalba, diferencijuojami, personalizuojami ir individualizuojami darbo metodai, galimai skirtingai pasireiškia ir emocinio intelekto laipsnis. Skirtingos veiklos leidžia mokiniams konstruoti skirtingas socialines interakcijas ar demonstruoti emocinio intelekto bruožų stoką, todėl maža veiklų įvairovė gali neatskleisti mokinių emocinio intelekto bruožų ypatumų. Būtina atlikti daugiau tyrimų, kurie prisidėtų ne tik prie minėtų mokinių įtraukties, bet ir prie ugdymo(si) kokybės: specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius įtraukiamame ugdyme linkęs didėti, todėl žinios, konstruojančios darbo praktiką su tokiais mokiniais, vertingos ir aktualios.

Ubago-Jimenez ir kt. (2019) atlikta metaanalizė atskleidė, kad didžioji dalis tyrimų, aprėpiančių emocinio intelekto ugdymą fizinio ugdymo

pamokose ar fizinio aktyvumo veiklose, atlikti analizuojant pagrindinio ugdymo amžiaus mokinių ar suaugusiųjų populiacijas. Šią išvalgą patvirtina ir kiti tyrimai (Luna ir kt., 2019; Nurbait ir Bastian, 2021).

Didelė dalis panašių tyrimų stokoja emocinio intelekto pasirinkimo koncepcijos, neatskleidžia intervencijos, planavimo, pasirinkimų logikos, veiklų vykdymo procesų (Amado-Alonso ir kt., 2019; Lahinda ir kt., 2020; Nurbait ir Bastian, 2021). Šiuose tyrimuose menkai aptariamos teorinės prielaidos, paremiančios fizinio aktyvumo veiklų pasirinkimo, organizavimo logiką, nenurodoma, kokiais kriterijais remiantis pasirinkta emocinio intelekto koncepcija. Dėl šių priežasčių nėra aišku, kaip ir kodėl vykdoma veikla turėjo poveikį mokinių emocinio intelekto rodikliams.

Atskleista, kad daugumoje šalių fizinio ugdymo pamokas pradinio ugdymo koncentro mokiniams organizuoja pradinį klasių mokytojai, kurių potencialas visavertiškai išnaudoti visas fizinio ugdymo pamokų perspektyvas galimai menkesnis, palyginti su fizinio ugdymo specialistais (Pesce, Faigenbaum, Crova, Marchetti ir Bellucci, 2013; Lynch ir Soukup, 2017). Tai reiškia, kad, norint fizinio ugdymo pamokose pasiekti ne tik ugdymo programose numatytų tikslų ir uždavinių, bet ir sėkmingai formuoti emocinio intelekto ugdymo(si) procesus, labai vertinga mokytojų specialistų perspektyva.

Disertacijos tyrimo probleminiai klausimai:

1. Kaip ugdyti pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus fizinio ugdymo pamokose?
2. Kaip susijęs turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?
3. Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?

Tyrimo objektas – pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymas.

Tyrimo tikslas – nustatyti ir išanalizuoti pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) prielaidas fizinio ugdymo pamokose.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) teorines prielaidas.
2. Nustatyti ir išanalizuoti pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) metodų ir priemonių sąsajas su fizinio ugdymo pamokų turiniu.

3. Apžvelgti ir išanalizuoti pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) galimybes naudojant įvairius mokymo metodus ir priemones.

4. Atskleisti ir išanalizuoti socialinių interakcijų dinamiką ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus.

Teorinės ir metodologinės disertacijos prieigos. Esminė tyrimo idėja paremta emocinio intelekto bruožų teorija (angl. *trait emotional intelligence theory*). Ši teorija emocinį intelektą apipavidalina kaip subjektyvias žmogaus emocijas savivokas, siejamas su fundamentaliais asmenybės bruožais (Petrides ir Furnham, 2001; Russo ir kt., 2012; Banjac, Hull, Petrides ir Mavroveli, 2016; Petrides ir Mavroveli, 2020). Remiantis šia teorija, orientuojamasi ne į kognityvinius mokinių gebėjimus ar kompetencijas, bet į vidinį savęs pažinimą per emocijas, emocinių galių panaudojimo perspektyvas subjektyviame lygmenyje, emocijas patirtis.

Išskiriant emocijas patirtis ir per jas ugdant emocinį intelektą, mokiniai atsiveria ne tik pozityvioms, bet ir negatyvioms patirtims, kurios holistiškai formuoja emocinio intelekto ugdymo(si) procesus, elgesio bruožus, savęs pažinimo ypatumus. Centrine dėmesio dalimi, išskiriant emociją savivoką, tampa sąlygų sudarymas mokiniams reflektuoti apie savo patiriamas emocijas, formuoti jiems priimtinas emocijų pavadinimus, išsiaiškinti jų manifestacijos priežastis, galimas pasekmes ir kitus aspektus. Ši subjektyvumo ir dalyvavimo socialinėje erdvėje prado sintezė formuoja ne tik pačią emociją savivoką, bet ir socialinį identitetą asmeniniame ir tarpasmeniniame lygmenyje dėl minėtos savivokos kokybės pasekmių.

Emocinio intelekto bruožų teorijai ir disertacijos tyrimo metodologinėms prielaidoms paremti ypač vertingos socialinio konstrukcionizmo idėjos. Svarbiausia socialinio konstrukcionizmo idėja – žmogaus realybės ir realių įvykių kognityvinis suvokimas nėra absoliuti tiesa. Tai reiškia, kad žmonės niekada nežino, kas yra absoliuti tiesa, melas, gėris, blogis ir pan., nes visa realybė konstruojama socialiai (Berger ir Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015).

Socialinio konstrukcionizmo šalininkai žinojimą tapatina ne su žinių ar realybių kūrimu, bet su konstravimu per socialines sąveikas. Viskas turi prasmę tik dėl šių sąveikų. Socialinės sąveikos konstruoja daug daugiau aspektų negu tik santykiai ar pokalbio prasmė. Tokiose sąveikose konstruojama ir pati asmenybė. Socialinio konstrukcionizmo šalininkai asmenybę tapatina ne su materialia ar apčiuopiama fenomeno egzistencija, ar paprasčiausių jausmų, bruožų žmogiškąja ekspresija, o su šių jausmų ir bruožų raiška socialiai sąveikaujant. Neįmanoma apibūdinti žmogaus kaip draugiško,

uždaro, savanaudiško ir pan., jei jis atskirtas nuo socialinių interakcijų (Burr, 2015).

Atsižvelgiant į tai, kad disertacijoje emocinio intelekto koncepcija suvokiama kaip subjektyvi emocinė savivoka, susijusi su asmenybe, galima daryti prielaidą, kad socialinio konstrukcionizmo idėjos aprėpia ir emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumus. Ugdymo(si) kontekstuose socialiai konstruojamas žinojimas per įvairius diskursus ir socialines sąveikas tuose diskursuose (Vaičiūnienė ir Kazlauskienė, 2022). Atsižvelgiant į minėtus teiginius, taip pat ir į tai, kad asmenybė formuojama socialinių interakcijų metu, emocinės patirtys, konstruojamos mokymo(si) procesų diskursuose, gali būti interpretuojamos daugiaprasmiškai.

Disertacijos tyrimo metodologinėms prielaidoms pagrįsti remtasi Kolbo (1984, 2014) patyriminio ugdymo(si) koncepcija, nes ši koncepcija glaudžiai susijusi ne tik su emocinio intelekto bruožų teorijos esminėmis idėjomis, fizinio ugdymo pamokų veikla, bet ir su mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualumu.

Remiantis Kolbu (1984, 2014), patyriminis ugdymas gali būti apibrėžiamas kaip keturių ciklų mokymosi iš patirties procesas, kurio centre – mokinių žinių konstravimas jiems patiriant, kvestionuojant patirtis, kritiškai reflektuojant apie patirties ir veiksmų pasekmes, semiant iš šių pasekmių tikslingas pamokas ir žinias. Esminės šios koncepcijos idėjos atskleidžia, kad patirtys ir jų formavimas turėtų būti ugdymo(si) turinio centre, nes jos orientuotos į mokinio individualią raidą, potencialą ir ugdymą(si).

Šios idėjos glaudžiai susijusios su socialinio konstrukcionizmo idėjomis, kurios, kaip minėta anksčiau, atskleidžia, kad realybė konstruojama socialiai (Berger ir Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015). Atsižvelgiant į tai, kad emocinio intelekto bruožų teorijoje emocinis intelektas apibūdinamas kaip emocinė savivoka, kuri yra individuali ir kuriai ugdyti privalomas socialinis santykis, galima daryti prielaidą, kad ugdymo(si) turinys konstruojamas vykstant socialinėms sąveikoms, kurių metu formuojamos patirtys įgalinamos per mokinių judėjimą, komunikavimą, bendradarbiavimą ir kitus fizinio ugdymo pamokose aktyviai besireiškiančius veiksnius.

Kolbo (1984, 2014) patyriminio ugdymo ciklą sudaro keturi etapai: konkretus patyrimas, reflektavimas apie patyrimą, patyrimo konceptualizavimas ir eksperimentavimas su naujai suformuota patirtimi. Fuz (2018), Jordan, Gagnono, Anderson ir Pilcher (2018), taip pat Morriso (2020) manymu, šiam ciklui ir patirčiai konstruoti svarbus ne tik socialinis ar kognityvinis, bet ir fizinis mokinių bendravimas. Šie teiginiai patvirtina

fizinio ugdymo(si) veiklos svarbą formuojant emocinio intelekto ugdymo(si) patirtis.

Morriso (2020) atliktoje analizėje atskleidžiamos kitų tyrėjų (Larsen, 2017; Fede, Gorman ir Cimini, 2018) tyrimų išvados, kad patyriminio ugdymo(si) procesai padeda ne tik mokinių kognityvinių gebėjimų raiškai, bet ir emociniam įsitraukimui, nes ši ugdymo(si) koncepcija siejama su mokinių individualumu.

Disertacinio darbo tyrimo dizainas kurtas remiantis kokybinių tyrimų metodologijos principais. Kokybinė tyrimų prieiga sudaro sąlygas tyrėjui giliai pažinti tiriamą fenomeną, su juo susijusius reiškinius, interpretuoti tyrimo duomenis atsižvelgiant į įvairius kontekstus, ypatumus ir kitus kintamuosius, turinčius reikšmės tyrimo tikslui ir klausimams (Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008; Hammarberg, Kirkman ir de Lacey, 2016; Mohajan, 2018; Yadav, 2021).

Kokybinių tyrimų centre atsiduria ne tik duomenys, bet ir juos formuojantys fenomenai. Atliekant tokius tyrimus, gilinamasi į žmonių socialinius aspektus, patirtis, požiūrius, nuomones, tarpusavio sąveikas ir kitus aspektus. Tarp aspektų gali atsirasti ir emocinio intelekto ugdymas, su jo ugdymo(si) turinio konstravimu susiję procesai, nes iš esmės emocinis intelektas – subjektyvi emocinė patirtis, ugdoma per įvairias socialines interakcijas. Disertacinio darbo tyrimu siekiama nustatyti ne emocinio intelekto pokytį, bet emocinio intelekto ugdymo(si) turinį konstruojančius procesus – analizuojant ugdymo(si) proceso dalyvių socialines interakcijas, interpretuojant, kokie procesai vyksta, galima nustatyti, kaip ir kodėl formuojamos emocinės patirtys, konstruojamas minėtas turinys.

Disertacijoje keliamam tikslui pasiekti pasirinkta mikroetnografinė tyrimo prieiga. Ši prieiga reikalauja nuolatinio tyrėjo vaidmens kaip dalyvio pačiame tyrimo lauke – tyrėjas, rinkdamas visus tyrimui aktualius duomenis, pats dalyvauja analizuojamuose procesuose, siekia stebėti natūraliai vykstančius socialinius procesus kasdieniame žmonių gyvenime. Disertacinio tyrimo atveju pats tyrėjas yra ugdymo(si) procesą organizuojantis ir vykdomas mokytojas. Toks dalyvavimas tyrėjui suteikia išskirtines sąlygas išsamiai nagrinėti savo objektą ir visus su juo susijusius kintamuosius. Reflektavimas apie tyrimo lauke vykstančius procesus taip pat labai svarbus (Garcez, 2015; Hammersley ir Atkinson, 2019; Huber ir Froelich, 2020).

Socialinių interakcijų metu mikroetnografinė prieiga analizuoja verbalinę ir neverbalinę žmonių elgesį (Erickson, 2006; Huber ir Froelich, 2020). Šis mikroetnografinės prieigos ypatumas glaudžiai susijęs su disertacinio darbo

tikslu – emocijos socialinių interakcijų metu reiškiamos ir verbaliai, ir įvairia kūno kalba ar veido išraiškomis, todėl šių reiškinių analizė ne mažiau svarbi.

Mikroetnografinę prieigą palanku taikyti mokykliniame, ypač klasių kontekste, nes klasės – aiškiai struktūruoti, savo mikroklimatą turintys, mažesnes mokinių grupes sudarantys vienetai. Prieiga leidžia nuolat grįžti prie vaizdo ar garso įrašų ir stebėti socialinių interakcijų subtilybes, nes klasėse jos vyksta nuolat, dinamiškai: neįmanoma greitai, tiksliai pamatyti tai, ko ieškoma ar kas subtiliai atsiskleidžia. Minėtina, kad mikroetnografinė prieiga orientuojama į tikslą ir konkrečią tyrimo dalyvių imtį. Tai reiškia, kad tiriami objektai siejami tik su pasirinkta konkrečia imtimi.

Disertacijoje taikyti tyrimo metodai:

- Mokslinės literatūros analizės metodu atskleistos emocinio intelekto ir jo ugdymo, mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir jų emocijų sunkumų, fizinio ugdymo pamokų ir jų tinkamumo emocinio intelekto ugdymui teorinės prielaidos. Išskirti tikslingo emocinio intelekto ugdymo(si) kriterijai, jų natūrali sąveika su fizinio ugdymo pamokų specifika ir universalumu, nustatyti mokslinės literatūros žinių trūkumai, susiję su darbo tema, aptartas mokslinis temos ištirtumas.

- Anketinės apklausos metodas taikytas siekiant nustatyti subjektyvų pagrindinių mokytojų, auklėtojų ir fizinio ugdymo mokytojo vertinimą tyrimo dalyvių emocinės savivokos aspektu. Siekta apibrėžti, kaip minėti specialistai vertina klasės mokinių emocinę savivoką. Atsižvelgiant į toliau darbe pateikiamus kriterijus, dėl kurių disertacinio darbo tyrimo kontekste nebuvo įmanoma taikyti validuoto klausimyno, sudaryta nauja anketa pagal emocinio intelekto bruožų struktūrą Lykerto skalės principu. Anketa skirta minėtiems specialistams reflektuoti apie mokinių emocinės savivokos aspektus ir jiems įvertinti. Duomenys, kurie pagal mikroetnografinio tyrimo specifiką vertingi tyrimo kontekstui ir tyrimo imčiai suvokti, taikyti tyrimo dalyvių emociniam profiliavimui.

- Dokumentų turinio analizė taikyta siekiant nustatyti ugdymo įstaigoje vykstančių socialinių ir emocijų kompetencijų ugdymo programų ypatumus ir tyrimo dalyvių įsivertinimą šių kompetencijų aspektu. Taip pat analizuoti dokumentai, susiję su mokinių sutrikimais, pedagoginės psichologinės tarnybos išvados. Išnagrinėti duomenys (kaip ir anketinės apklausos) smarkiai prisidėjo prie tyrimo dalyvių emocinio profiliavimo, tyrimo imties sudarymo, suvokimo, specifinių išvadų apie tyrimo kontekstą susidarymo.

- Huberio ir Froelicho (2020) vaizdo ir garso įrašų analizės metodas – pagrindinis metodas, kuriuo remiantis formuojami ir analizuojami socialinių interakcijų segmentai (epizodai), emocinio intelekto ugdymo(si) procesų seka. Taikant šį metodą, analizuotas fizinio ugdymo pamokų turinys, jame vykstančios socialinės interakcijos, tyrimo dalyvių elgesys, indikuojantis

atitinkamus emocinio intelekto aspektus. Vaizdo ir garso įrašai atlikti naudojant dvi vaizdo kameras: viena apėmė visą klasę, kita buvo pritvirtinta tyrėjui ant krūtinės kokybiškesniam individualių sąveikų su mokiniais ar jų tarpusavio socialinių interakcijų vaizdui gauti.

- Epizodams analizuoti ir ryšiams tarp fizinio ugdymo pamokų struktūros ir ugdymo(si) turinio sintezės atskleisti taikytas Braun ir Clarke refleksyviosios teminės analizės (RTA) metodas, apimantis mikroetnografinio tyrimo koncepciją, socialinio konstrukcionizmo teoriją, patyriminio ugdymo(si) koncepcijos idėjas ir suteikiantis prasmę ne tik mokytojo–tyrėjo refleksyviai ugdymo(si) proceso vertinimui, bet ir epizodų analizėje išskirtiems epizodams. RTA pabrėžia aktyvų tyrėjo vaidmenį konstruojant žinias (Braun ir Clarke, 2019). Ši analizė taikyta remiantis (Clarke ir Braun, 2016; Braun ir Clarke, 2012, 2019, 2021) konstrukcionistine epistemologija ir patyrimine orientacija. Siekta naudoti tiek indukcinę, tiek dedukcinę RTA analizę, taikyti latentinio kodavimo metodą.

Įgyvendinti visi šeši refleksyviosios teminės analizės atlikimo etapai.

Tyrimo etapai:

I etapas. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizės etapas. Pradėtas 2018 m., disertaciją pradėjus rengti, ir tęstas iki 2024 m. rugsėjo mėn., siekiant nuolat papildyti teorines įžvalgas, reikšmingas tyrimo kokybei.

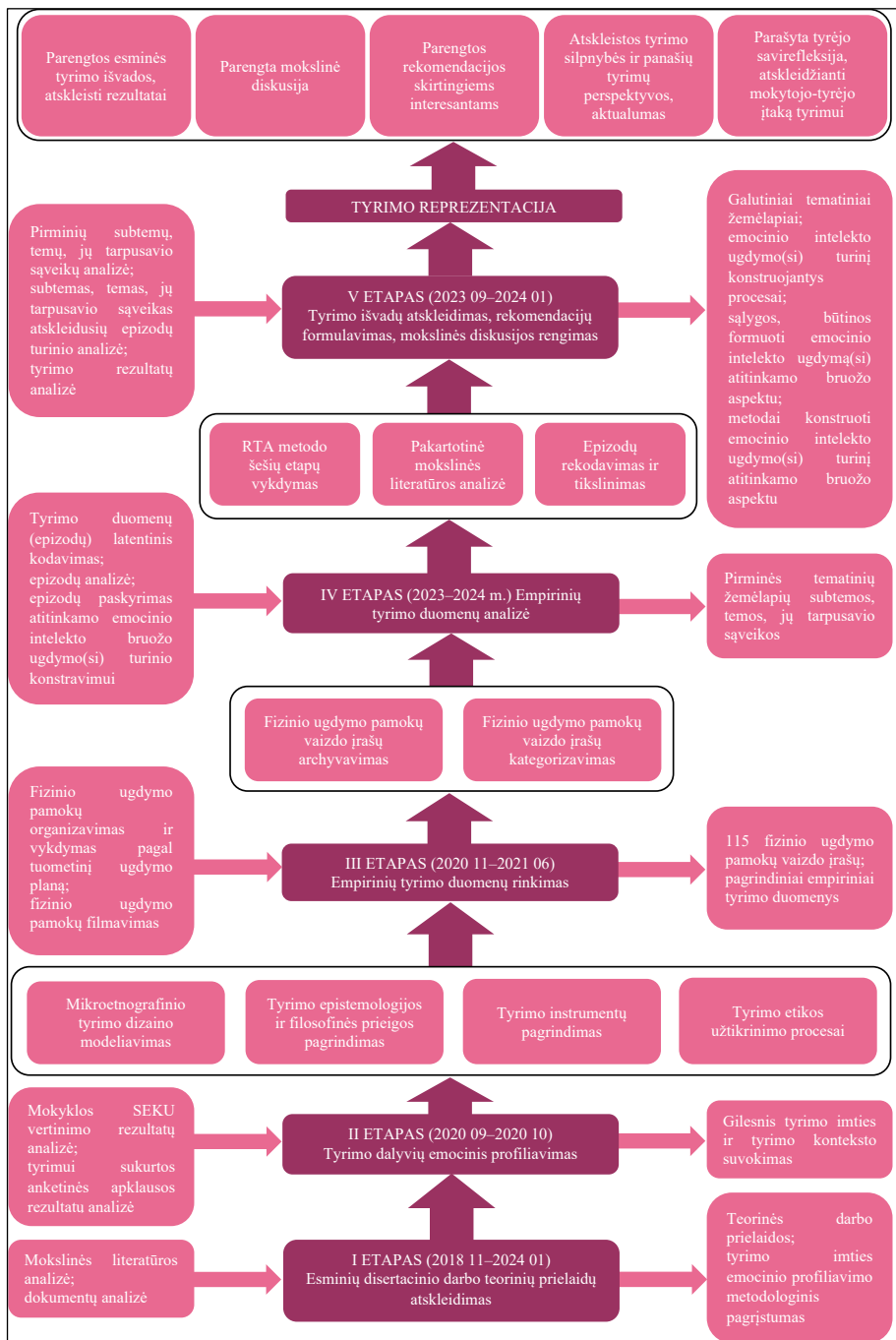
II etapas. Tyrimo dalyvių emocinių profilių sudarymas. Duomenų, reikalingų tyrimo dalyvių emociniams profiliams sudaryti, rinkimas ir analizė. Duomenys rinkti 2020 m. rugsėjo–spalio mėn. Tyrimo dalyvių profiliai sudaryti remiantis subjektyviu pačių dalyvių emocinių ir socialinių kompetencijų įsivertinimu, pagrindinių mokytojų įvertinimu, auklėtojų įvertinimu ir tyrimo vykdytojo vertinimu.

III etapas. Empirinių tyrimo duomenų rinkimas fizinio ugdymo pamokose, naudojant vaizdo ir garso įrašymo priemones. Vaizdo įrašai daryti nuo 2020 m. lapkričio mėn. iki 2021 m. birželio mėn. Jie atlikti trijose klasėse, kuriose mokėsi 7–8 m. mokiniai. Vaizdo ir garso įrašams atlikti naudotos dvi kameros. Viena iš jų buvo skirta filmuoti visą klasę, kita – artimą bendravimą su vienu mokiniu ar maža mokinių grupe. Iš viso padaryti 115 25 fizinio ugdymo pamokų vaizdo įrašai (trukmė iki 40 min.).

IV etapas. Empirinių tyrimo duomenų analizė ir apibendrinimas. Tai vykdyta 2023–2024 m. Šiame etape gauti tyrimo rezultatai.

V etapas. Disertacijos išvadų ir rekomendacijų formulavimas, mokslinės diskusijos rengimas. Vykdyta nuo 2023 m. rugsėjo mėn. iki 2024 m. sausio mėn.

Minėti etapai ir juose vykdyti procesai bei pasiekti rezultatai detalizuojami 1 pav.

1 pav. Disertacijos rengimo etapai

Tyrimo naujumas ir praktinis reikšmingumas. Disertacinio darbo teorinė reikšmė įžvelgiama nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis. Lietuvoje

vis dar trūksta tyrimų, aprėpiančių emocinį intelektą, jo ugdymą ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo(si) ypatumus. Darbe atskleistos teorinės prielaidos, empirinių duomenų rezultatai ir išvados gali būti naudingos mokytojų žinioms apie emocinio intelekto ugdymą konstruoti, darbo su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ypatumams nustatyti, naujoms patyriminio ugdymo(si) idėjomis plėtoti.

Žinių svarba vertinga ir dėl politinių pokyčių Lietuvos švietimo kontekste. Artimiausiu metu išaugs mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius įtraukiamame ugdyme, todėl mokytojams svarbu žinoti, kada, kaip ir kodėl organizuoti atitinkamą ugdymą ir socialines interakcijas esant emocinio intelekto ugdymo(si) ir darbo su minėtais mokiniais galimybių perspektyvoms. Kaip jau minėta, mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius auga tarptautiniu lygmeniu, todėl tyrimo rezultatai ir išvados, formuojant naujas mokytojų žinias, gali būti naudingi ne tik Lietuvai, bet ir užsienio šalims.

Minėtina, kad disertacija prisidedama prie vienos iš dviejų konkuruojančių emocinio intelekto teorijų idėjų ir jos pritaikomumo plėtros. Darbe, remiantis emocinio intelekto bruožų teorija, atskleistos tyrimo stiprybės, silpnybės ir kiti aspektai gali prisidėti ne tik prie ateityje, remiantis šia teorija, vykdytinų naujų mokslinių tyrimų, bet ir padėti mokytojams geriau suvokti emocinio intelekto ugdymo(si) svarbą ir naudą tiek per fizinio ugdymo pamokas, tiek per kitas veiklas.

Praktinis disertacinio darbo reikšmingumas atskleidžiamas per tuos pačius kontekstus, kaip ir teorinis. Tiek Lietuvos, tiek užsienio fizinio ugdymo mokytojai gali adaptuoti disertacijoje atskleistas išvadas, įžvalgas ir rezultatus savo darbo praktikoje, įvertinti darbo nesėkmes ir išvengti galimų sunkumų, dirbdami su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.

Taip pat mokytojai gali remtis atliktu emociniu mokinių profiliavimu, prognozuodami organizuojamų fizinio ugdymo pamokų kaitą, emocinio intelekto ugdymo(si) ir jo raiškos perspektyvas. Įvertindami atitinkamų bruožų stokos ypatumus, remdamiesi tyrimo rezultatais ir atskleistais metodais, mokytojai turi galimybę iš anksto numatyti galimus darbo sunkumus, perspektyvas organizuoti veiklas, sudarančias sąlygas mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) ir individualių poreikių tenkinimo procesams.

Mokslininkams praktinė reikšmė sukonstruota per šio darbo diskusiją, kurioje atskleisti darbo privalumai ir trūkumai formuoja naujus klausimus ir požiūrius panašių tyrimų aspektu. Darbe atskleistos įžvalgos, per kokias socialines interakcijas, kokius metodus ir priemones taikant ugdomas

konkretus emocinio intelekto bruožas, kuriomis teorijomis remiantis galima kurti emocinio intelekto programų ugdymo modelius, programas ir metodus.

Disertacijoje analizuojamos fizinio ugdymo pamokų užduotys (pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo) savo tikslais universalios ir kitiems fizinio aktyvumo kontekstams. Tai reiškia, kad darbe atskleisti emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) metodai, priemonės, sąlygos ir jų tarpusavio sąsajos iš dalies gali būti perkeltamos ir į kitus edukacinius kontekstus.

Atsižvelgiant į Lietuvos švietimo praktikos plėtrą, tyrimo rezultatai ir išvados gali būti vertingos mokytojams, dirbantiems jau pagal 2023 m. atnaujintas fizinio ugdymo programas (o ne pagal 2008 m. programas, kuriomis paremtos tyrime analizuotos veiklos). Tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmenimis dėl minėto užduočių universalumo tyrimo rezultatai ir išvados gali būti perkeltami ne tik į fizinio ugdymo pamokų, bet ir į kitų fizinio aktyvumo formų turinį: neformaliąsias fizinio aktyvumo veiklas, emocinio intelekto ugdymo(si) programas ir kt.

Disertacijos mokslinis naujumas grindžiamas per atskleistą žinių trūkumo mokslinėje literatūroje prizmę. Tyrimai, susiję su emociniu intelektu, jo ugdymu ir mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, daugiausia atliekami su vyresnio amžiaus mokinių populiacijomis ar nagrinėjant kurio nors vieno tipo sutrikimą (pavyzdžiui, autizmo spektrą, specifinius mokymosi, dėmesio ir kt. sutrikimus). Nustatyta, kad visi mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su papildomais specifiniais ir emociniais sunkumais, todėl darbe siekta išsiaiškinti, kaip ugdyti emocinį intelektą, neskirstant mokinių pagal sutrikimo tipą, o atsižvelgiant į reikiamos pagalbos poreikį dirbant realiuoju laiku.

Atskleista ir tai, kad fizinio aktyvumo veiklomis galima pasiekti emocinio intelekto ugdymo(si) teigiamų rezultatų, tačiau nėra aišku, kaip, kodėl ir kam sąveikaujant tokių rezultatų pasiekama. Disertacijos išvados atskleidžia fizinio ugdymo pamokų ypatumus, padedančius formuoti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) procesus.

Šiandien ugdymo įstaigose integruojamos įvairios programos, kuriomis ugdomos socialinės ir emocinės kompetencijos, tačiau, remiantis disertacijos išvadomis, fizinio ugdymo pamokas galima konstruoti taip, kad emocinis intelektas būtų ugdomas integraliai su fizinio ugdymo pamokų tikslais ir uždaviniais. Tai reiškia, kad mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus ugdyti galima ir netaikant specializuotų programų, bet formuojant atitinkamas sąlygas, priemones ir metodus,

įgyvendinamus fizinio ugdymo pamokų ugdymo(si) turinyje, skatinant pamokose ugdymo(si) procesų sąveikas, kurios anksčiau nebuvo atskleistos.

Disertacijos rezultatų pristatymas ir sklaida. Disertacijos tema paskelbta mokslinių publikacijų nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose:

1. Garbenis, S., & Geležinienė, R. (2023). Development of adaptive traits in students with severe educational needs during primary school physical education. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 14(41), 456–472. <https://doi.org/10.46925//rdluz.41.24>.

2. Garbenis, S. (2022). Emocinio intelekto ugdymo(si) svarba mokiniams, turintiems autizmo spektro sutrikimų. *Autizmas: pažinti, suprasti, padėti*. Recenzuota mokslinės praktinės konferencijos medžiaga. Vilnius: VUŠA, 27–34.

3. Garbenis, S. (2022). Trait emotional intelligence of teachers working in special education schools. *79th International Scientific Conference of the University of Latvia conference proceedings*, 464–477. <https://doi.org/10.22364/htqe.2021.35>.

4. Garbenis, S., & Palujanskienė, P. (2021). Development of emotional intelligence in the aspect of personality development in the context of a learning organization. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 4, 90–101. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6477>.

5. Garbenis, S. (2020). Positive psychology: overview of the links between trait emotional intelligence and positive psychology. *Vilnius University Open Series*, 3, 29–41. <https://doi.org/10.15388/SRE.2020.3>.

6. Garbenis, S., Geležinienė, R., & Šiaučiulytė, G. (2020). Development of emotional intelligence in students with special educational needs. *Social Welfare: Interdisciplinary Approach*, 10(1), 106–120. <https://doi.org/10.21277/sw.v1i10.525>.

7. Garbenis, S. (2019). Mokinių, turinčių labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) Šiaulių miesto specialiosiose mokyklose. *SHELDON: Mokinių, turinčių emocijų, elgesio ir mokymosi sunkumų, išmanusis mokymosi motyvacijos intervencijos modelis. Pranešimų tezės*, 35–37.

Disertacijos tema skaityti moksliniai pranešimai nacionalinėse ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose:

1. Garbenis, S. (2023). Systematic individual development assessment of children with severe learning disabilities. *Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Transformations in Education Policy and Culture: Teacher Education and School Creation in the Anthropocene“*.

2. Garbenis, S. (2021). Development of emotional intelligence in the aspect of personality development in the context of a learning organization.

15th International Scientific Conference "Society. Integration. Education" (Rezekne, Latvia).

3. Garbenis, S. (2021). Trait emotional intelligence of teachers working in special education schools. *79th international Scientific Conference of the University of Latvia.*

4. Garbenis, S. (2020). Emocinio intelekto ugdymo(si) svarba mokiniams, turintiems autizmo spektro sutrikimų. *Respublikinė mokslinė praktinė konferencija „Autizmas: pažinti suprasti, padėti“.*

5. Garbenis, S. (2019). Mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) Šiaulių miesto specialiosiose mokyklose. *Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „SHELDON: Mokinių, turinčių emocijų, elgesio ir mokymosi sunkumų, išmanusis mokymosi motyvacijos intervencijos modelis“.*

Disertacinio darbo struktūra ir apimtis. Disertaciją sudaro tituliniai lapai lietuvių ir anglų kalbomis, darbe vartojamų sąvokų sąrašas, 36 paveikslai ir jų sąrašas, 17 lentelių ir jų sąrašas, turinys, įvadas, trys pagrindinės dalys, 19 skyrių, mokytojo-tyrėjo savirefleksija, išvados, mokslinė diskusija, rekomendacijos, 226 moksliniai šaltiniai (literatūros sąrašas), 35 priedai, santrauka anglų kalba, publikacijų ir konferencijose skaitytų mokslinių pranešimų sąrašas, informacija apie autorių, padėka. Darbo apimtis, įskaitant ir nenumeruojamus puslapius, yra 660 puslapiai (be priedų – 330 puslapių).

1. EMOCINIS INTELEKTAS IR JO UGDYMO(SI) YPATUMAI MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO(SI) POREIKIŲ, UGDYMO(SI) KONTEKSTE

Šioje dalyje pateikiamos esminės emocijų, emocinio intelekto apibrėžtys, charakteristikos, aptariamos struktūros, teorijos, jų skirtumai ir sąsajos su mokinių elgesiu. Apžvelgiami mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emociniai ypatumai, bruožai ir emocinio intelekto tyrimų edukacinėse bei kitose aplinkose rezultatai, emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvos ir galimybės.

Pateikiamos mokslinės literatūros analize pagrįstos teorinės išvalgos, kaip ir kuo remiantis turėtų būti konstruojamas emocinio intelekto ugdymo(si) turinys fizinio ugdymo pamokose, dirbant su mokiniiais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kitos teorinės prielaidos, siejančios teorinius emocinio intelekto ugdymo(si) aspektus su empiriniais duomenimis.

Skyriuose pagrindžiamos emocinio intelekto bruožų teorijos, mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, imties ir fizinio ugdymo pamokų tyrimo konteksto pasirinkimo logika, pateikiami pagrindiniai argumentai, kuriais remiantis formuojamas disertacijos tyrimas.

1.1. Emocinio intelekto charakteristika ir teorinių prielaidų analizė

Tiksliai apibrėžti ir apibūdinti *emociją* sudėtinga net ir šiomis dienomis dėl jos subjektyvios kaip konstrukto natūros, todėl neretai ji apibūdinama kaip atsakas į aplinkos dirgiklius, patirtis ar kaip gilus minties pajautimas, nes emocija lieka emocija tol, kol nėra sąmoningai įvardijama, kad yra jaučiama (Pettinelli, 2014; *APA Dictionary of Psychology*, 2018a; Turpyn ir kt., 2020).

Pastaraisiais dešimtmečiais vis daugiau dėmesio skiriama *emocinio intelekto* conceptui. Akcentuojama jo svarba, atsiranda naujų mokslinių žinių, keičiančių nusistovėjusį požiūrį į elgesį, gyvenimo kokybę, jo sėkmę ir žmonių, kaip asmenybių, raidą (van Kleef ir Cote, 2022). Jei dar neseniai buvo svarstoma ar nebuvo žinoma, kad emocijos yra vienas iš esminių faktorių priimančiam sprendimui, o kognityvinis intelektas traktuojamas kaip pagrindinis gyvenimo sėkmę lemiantis kintamasis, tai dabar šis požiūris kinta ir plečiasi (Dhani ir Sharma, 2016).

Mokslinėje literatūroje atskleidžiama, kad žmonės emocijas patiria nuolat, kiekvieną gyvenimo akimirą. Tai vienas iš esminių veiksnių, lemiančių asmens elgesį, sprendimų priėmimą, mąstymo modelius, veiklos rezultatus įvairiose srityse, taip pat ir edukacinėse (Rafaila, 2015; Tamir ir Bigman, 2018). Taigi, kaip efektyviai asmuo geba valdyti emocijas, priklauso

jo veiklos rezultatas: tiek profesinėse, tiek kitose svarbiose srityse. Dėl šių priežasčių emocinis intelektas vis labiau tampa mokslinės bendruomenės tyrimo objektu. Visa tai lėmė keturių pagrindinių emocinio intelekto teorijų susiformavimą. Šioms teorijoms būdinga ne tik skirtingos *emocinio intelekto* sąvokos apibrėžtys, bet ir nevienoda struktūra, tyrimo instrumentai, prognozuojami rezultatai ir kt. (Salovey ir Mayer, 1990; Goleman, 1995; Petrides ir Furnham, 2001; Bar-On, 2006). Mokslininkams nesutariant dėl vieno bendro emocinio intelekto apibrėžimo ir jam tapus daugialypiu konstruktu, kyla problema, kaip atlikti tyrimus, susijusius su emociniu intelektu, kokius instrumentus rinktis, kokia struktūra vadovautis ir kt.

Dėl minėtų priežasčių ne tik labai svarbu suvokti ir išanalizuoti pagrindinius minėtų teorijų ir emocinio intelekto struktūros modelių skirtumus, bet ir įžvelgti sąsajas su tyrimo lauku, kontekstu, siekiamu rezultatu ir kitais aspektais.

Moksliniuose tyrimuose, kurie formuojami remiantis pagrindinėmis emocinio intelekto teorijomis, *emocinis intelektas* suvokiamas taip:

1. Remiantis Golemano mišraus emocinio intelekto teorija, *emocinis intelektas* suvokiamas kaip pajėgumas atpažinti savo pačių ir kitų žmonių jausmus ir panaudoti tą pažinimą sau motyvuoti, emocijoms savyje ir santykiuose valdyti (Goleman, 1995).

2. Remiantis Baro-Ono mišraus emocinio intelekto teorija, *emocinis intelektas* – tai emocinių ir socialinių kompetencijų, įgūdžių junginys, lemiantis, kaip efektyviai individas supranta ir išreiškia save, supranta ir sąveikauja su kitais ir susidoroja su kasdieniais iššūkiais bei sunkumais (Bar-On, 2006).

3. Remiantis Salovey ir Mayerio gebėjimų (angl. *ability*) emocinio intelekto teorija, *emocinis intelektas* – tai gebėjimas pažinti savo ir kitų jausmus bei emocijas, suvokti jų skirtumus ir panaudoti tą informaciją savo mintims ar veiksams valdyti (Salovey ir Mayer, 1990).

4. Remiantis Petrideso bruožų (angl. *trait*) emocinio intelekto teorija, *emocinis intelektas* – tai emocinės savivokos junginys, susijęs su žemesniais asmenybės hierarchijos sluoksniais (Petrides ir Furnham, 2001).

Emocinio intelekto suvokimo ir apibrėžties skirtumą iš dalies lėmė ne tik skirtingos emocinio intelekto struktūros dalys, tyrimo instrumentai jos ypatybėms matuoti, bet ir tos struktūros konceptualizavimas (asmenybės bruožai, kognityviniai gebėjimai, socialiniai įgūdžiai ir kt.). Pagrindiniai skirtumai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Pagrindinių emocinio intelekto teorijų skirtumai

Konceptu- alizavimas	D. Golemano modelis	R. Baro-Ono modelis	Gebėjimų modelis	Bruožų modelis
	Lyderystės kompetencijos	Socialinės ir emocinės kompetencijos	Kognityviniai gebėjimai	Asmenybės bruožai
Struktūra	4 kompetencijų sritys (savivoka, savikontrolė, socialinė savivoka, santykių valdymas) ir 20 skirtingų kompetencijų.	5 emocinio intelektu sritys (asmeninė, tarpasmeninė, prisitaikumas, streso valdymas, nuotaika) ir 15 įgūdžių.	4 kognityvinių gebėjimų šakos (emocijų suvokimo, mąstymo reguliavimo emocijomis, emocijų pažinimo, emocijų valdymo).	4 emocinio intelektu aspektai (emocionalumas, socialumas, gerovė, savikontrolė) ir 15 bruožų paaugliams ir suaugusiesiems, 9 bruožai 8–12 m. mokiniais.
Matavimo formos	Refleksijos	Refleksijos	Testai	Refleksijos
Pagrindiniai matavimo instrumentai	<i>The Emotional Competence Inventory (ECI); Emotional Intelligence Appraisal.</i>	<i>The Emotional Quotient Scale-i (EQ-i).</i>	<i>MSCEIT; Levels of Emotional Awareness Scale; Situational Test for Emotional Understanding.</i>	<i>TEIQue; Emotional Quotient Inventory; Trait Meta-Mood Scale; Assesing Emotions Scale.</i>

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Dawda ir Hart, 2000; Siegling ir kt., 2015; Elfenbein ir MacCann, 2017; Sfetcu, 2020.

Iš minėtų emocinio intelekto teorijų plačiausiai įvairių mokslinių tyrimų lauke (klinikiniame, organizaciniame, socialiniame, psichologiniame, ugdymo mokslų ir kt.) naudojamos gebėjimų ir bruožų teorijos. Šių teorijų analizė atskleidė, kad jas (iš esmės jos orientuotos į tą patį konstrukta, jo struktūrą, matavimo metodus ir net galimus rezultatus) skirtingi tyrėjai taiko ir interpretuoja skirtingai, todėl, siekiant pritaikyti vieną ar kitą emocinio intelekto teoriją konkrečiam tyrimo laukui, tikslui ar objektui, svarbi šių teorijų esminių panašumų, skirtumų, pranašumų ir trūkumų distinkcija (Siegling ir kt., 2015; Kotsou ir kt., 2018; Petrides ir Mavroveli, 2020).

Kaip jau minėta, remiantis gebėjimų emocinio intelekto teorija, *emocinis intelektas* suvokiamas kaip kognityvinis gebėjimas; remiantis emocinio intelekto bruožų teorija – kaip asmenybės bruožas arba emocinė savivoka. Būtent tai atskleidžia esminį dviejų teorijų skirtumą – matavimo metodų pasirinkimą: jie sukurti pagal koreliaciją su intelektu ir kognityviniais gebėjimais arba su emocija savivoka, savęs pažinimu ir asmenybės bruožais (Qualter, Gardner ir Whiteley, 2007; Petrides, 2011; Mattingly ir Kraiger, 2019; O'Connor, Hill, Kaya ir Martin, 2019).

Matavimo metodų koreliacija su atitinkamu emocinio intelekto teorijos konstruktą atskleidžia, kiek ta struktūra validi ir nesutapatinama su kitais faktoriais. Emocinio intelekto atveju tyrimo metodai, sukurti pagal gebėjimų ir bruožų teorijas, nusako, kad iš esmės emocinis intelektas yra atskiras konstruktas nuo bendrojo intelekto, kuris susijęs su pagrindiniais asmenybės bruožais (Petrides ir Furnham, 2000; O'Connor ir kt., 2019; Petrides ir Mavroveli, 2020). Tai reiškia, kad visi, dirbantys su emocinio intelekto konstruktą, įskaitant ir mokytojus mokyklose, savo darbo kryptingumą ir emocinio intelekto adaptaciją (integraciją) į veiklą turi paremti tinkamiausiu sprendimu, susijusiu ne tik su emocinio intelekto sąvoka ar struktūra, bet ir su tyrimo instrumentais, metodais ir teorijos taikymo tikslu (Siegling ir kt., 2015).

Kai dėmesio centre atsiduria emociniai gebėjimai, emocinių galių panaudojimas, emocinės kompetencijos, t. y. visa veikla (vadybinė, organizacinė, socialinių santykių ir kt.), kuriai reikalingas gilus teorinis emocijų suvokimas, ypatingos vertės įgauna gebėjimų emocinio intelekto teorija ir modelis. Kai dėmesio centre atsiduria tam tikros elgesio tendencijos, veiksmai, savęs suvokimas, pasireiškiantis veikloje, kurioje įprastas elgesys indukuoja sėkmingą rezultatą (tikslų siekimas, atkaklumas, atvirumas patirčiai ir pan.), tikslingesnė tampa emocinio intelekto bruožų teorija ir modelis (ypač edukacinėse aplinkose ir tyrimo laukuose) (O'Connor ir kt., 2019).

Remiantis daugelio tyrėjų (Petrides, Pita ir Kokkinaki, 2007; Qualter ir kt., 2007; Siegling ir kt., 2015; Dhani ir Sharma, 2016; Elfenbein ir MacCann, 2017; Petrides, Sanchez-Ruiz, Siegling, Saklofske ir Mavroveli, 2018; Mattingly ir Kraiger, 2019; O'Connor ir kt., 2019) įžvalgomis ir įvertinus dominuojančių emocinio intelekto teorijų teorinius aspektus, pritaikomumo galimybes, perspektyvas ir disertacinio darbo tikslą, darbe vadovaujamasi emocinio intelekto bruožų teorija. Gebėjimų teorijos atsisakyta dėl šių pagrindinių priežasčių:

1. Emocinio intelekto bruožų teorijoje išskirtinos kelios skirtingos struktūros, kurios priklauso nuo asmens amžiaus (8–12 m., 13 m. ir vyresniems). Skirtingos emocinio intelekto struktūros sukurtos remiantis teorijos kūrėjų teorinėmis prielaidomis, atsižvelgiant į skirtingus tyrimus, sąsajas, validumą ir instrumentus, pagrindžiančius šių struktūrų skirtumus (Siegling ir kt., 2015; Petrides ir kt., 2018). Didesnis emocinio intelekto struktūrų skaičius sudaro sąlygas tikslingiau vertinti ir koordinuoti veiklą, išskiriant mokinių amžių ir struktūros sąsają. Kaip minėta anksčiau, pagrindinis dėmesys disertacijoje skiriamas pradinių klasių mokinių amžiaus

imčiai, todėl jiems artima emocinio intelekto struktūra įgauna didelę vertę tyrimo tikslingumo ir eigos aspektu.

2. Remiantis emocinio intelekto bruožų teorija, išskirtinas didesnis kiekis validuotų tyrimo instrumentų, sukurtų ir leidžiančių tirti ne tik emocinio intelekto aspektus ir veiksnius, bet ir jų koreliacijas su įvairiais kitais kintamaisiais (gyvenimo sėkme, akademiniiais rezultatais, polinkiu į tam tikras elgesio formas ir pan.) (Qualter ir kt., 2007; Siegling ir kt., 2015; Petrides ir kt., 2018; Mattingly ir Kraiger, 2019; O'Connor ir kt., 2019). Galima daryti prielaidą, kad, esant didesniai validuotų tyrimo instrumentų kiekiui, jais iš esmės matuojama tiksliai tai, kas yra susiję. Tai leidžia nustatyti, kaip kintamųjų matavimas koreliuoja su tam tikrais emocinio intelekto bruožų rodikliais (ar jie būtų aukšti, ar žemi).

3. Moksliniais tyrimais pagrįsta koreliacija su fundamentaliais asmenybės bruožais (didžiojo penketo ir milžiniško trejeto) yra atskiros konstrukto išskiriamumas. Tai reiškia, kad bruožų emocinis intelektas glaudžiai susijęs su asmenybe, jos bruožais, bet negali būti tapatinamas ir suvokiamas kaip vienas ir tas pats konstruktas (Petrides ir Kokkinaki, 2007; Petrides ir kt., 2018; O'Connor ir kt., 2019). Emocinio intelekto bruožų teoriją pristačius pasauliui, pagrindinė kritika buvo menka distinkcija nuo asmenybės bruožų. Didėjantis mokslinių tyrimų skaičius šiuo klausimu oponuoja ir pateikia išvadą, kad emocinio intelekto bruožų struktūros dalių nėra smulkesnėse asmenybės dimensijose, tai atskiras, nepriklausomas konstruktas.

4. Operacionalizuoti emocinio intelekto teorijoje išskiriamus gebėjimus sudėtinga: emocijos yra subjektyvios, sugeneruotos ir suprastos per patirtį, kurių visiems visiškai vienodai suprasti, įgyti ir pajauti neįmanoma. Gebėjimų teorija paremti metodai sukurti kaip intelekto testai, jie negali pamatuoti subjektyvių emocijų ypatumų. Tokiais testais nematuojamas emocinis intelektas, tai daugiau su emocijų pažinimu susijusi bendrojo intelekto dalis (Siegling ir kt., 2015; Dhani ir Sharma, 2016; O'Connor ir kt., 2019).

5. Emocinio intelekto bruožų koreliacija su asmenybe didesnė už gebėjimų emocinio intelekto koreliaciją su bendruoju intelektu. Bruožų emocinis intelektas apibrėžiamas kaip su asmenybe susijęs, tačiau atskiras konstruktas, o gebėjimų emocinis intelektas apibrėžiamas kaip kognityvinis gebėjimas, tačiau jo koreliacija su intelektu žemesnė, negu tikėtasi (Petrides ir Kokkinaki, 2007; Siegling ir kt., 2015; Elfenbein ir MacCann 2017). Kol kas gebėjimų emocinio intelekto negalima sieti su pagrindiniu teorijos kintamuoju kaip emocinio intelekto bruožu.

6. Didžioji dalis mokslinių tyrimų, kurių tyrimo objektas – emocinis intelektas, kuriami remiantis emocinio intelekto bruožų teorija. Gebėjimų emocinio intelekto teorija daugiau modeliuojami vadybinius, organizacinius, lyderystės aspektus analizuojantys tyrimai (Qualter ir kt., 2007; Petrides ir kt., 2018). Edukacinėse aplinkose, mokyklose, klasėse, kai mokinių amžius dar nėra pasiekęs paauglystės ir kognityviniai gebėjimai gali smarkiai varijuoti, emocije patirtimi ir emocije savivoka paremti tyrimai galimai yra tikslingesni, suteikia daugiau specifinių išvalgų rezultatams interpretuoti.

7. Disertacijos tiriamąją imtį sudaro mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Kaip atskleidžiama tolesniuose skyriuose, šie mokiniai patiria ne tik emocinių, socialinių, specifinių, bet ir kognityvinių sunkumų. Atsižvelgiant į tai, kad gebėjimų emocinio intelekto teorija paremta kognityviniais mokinių gebėjimais, ja remtis netikslinga: tiriamąją imtį sudarantys mokiniai nėra pajėgūs kognityviškai vertinti ar suvokti savo emocinio intelekto ypatumų. Kognityviškai įvertinti savo emocijų intelektą reišia įvertinti turimas žinias apie emocijas, gebėti jas formuoti. Savivoka labiau atskleidžia asmeninio emocinio pasaulio suvokimą. Mokiniui įsivertinus, kaip jis elgiasi skirtingose situacijose ir koks jis yra emociškai, šios savivokos negalima pritaikyti praktinėms situacijoms spręsti.

Emocinio intelekto bruožų teorijos ir su ja susijusių tyrimų esminiai trūkumai (Petrides, Furnham ir Frederickson, 2004; Siegling ir kt., 2015; Mayer, Caruso ir Solovey, 2016; Petrides ir kt., 2018; O'Connor ir kt., 2019; Szczesniak, Wojciech, Malinowska ir Krolewski, 2020):

1. Remiantis emocinio intelekto bruožų teorija sukurti tyrimo instrumentai jautrūs sukčiavimui – dėl jų subjektyvumo informantai nenuoširdžiai ir perdėtai tikslingai bandydami susidoroti su instrumentuose pateikiamomis instrukcijomis gali kompromituoti rezultatų vertinimo objektyvumą (Mayer ir kt., 2016; O'Connor ir kt., 2019).

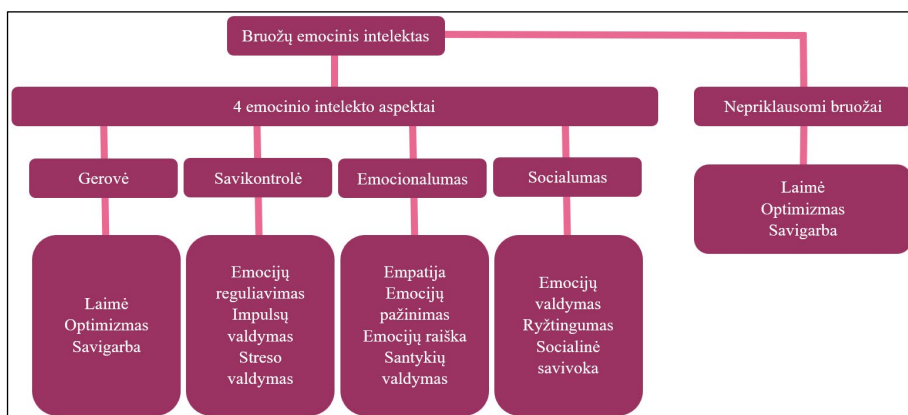
2. Informantams, patiriantiems papildomų sunkumų ar iššūkių, gali būti sudėtinga tinkamai vertinti savo emocijų savivoką atitinkamu klausimyno aspektu. Informantas savo savivoką gali vertinti puikiai, bet jo realus gebėjimas ar jo pajėgumas gali būti menkesnis, ir atvirkščiai. Tai reišia, kad netinkamas savęs vertinimas gali neatskleisti realios informanto emociinės savivokos ypatumų (Petrides ir kt., 2004).

3. Tyrimų ir išvadų pastaraisiais metais daugėja, tačiau vis dar nėra vienos nuomonės ir išvados, kad bruožų emocinis intelektas yra visiškai atskiras konstruktas nuo fundamentalių asmenybės savybių. Dalis tyrimų atskleidžia emocinio intelekto bruožų koreliaciją su 3 ar 4 iš 5 fundamentalių

asmenybės savybių (Siegling ir kt., 2015; Szczesniak ir kt., 2020), todėl ši teorija gali būti ne visiškai susijusi su asmenybe.

Remiantis šių teiginių ir disertacinio darbo tikslo, tyrimo klausimų sinteze, nuspręsta, kad emocinio intelekto bruožų teorija – tikslingiausias pasirinkimas, sudarantis sąlygas maksimaliai efektyviai pasiekti darbo tikslą.

Nustačius pagrindinius determinantus, lėmusius vienos emocinio intelekto teorijos išskirtinumą iš kitų, disertaciniam darbui svarbos ir tikslingumo turi emocinio intelekto bruožų teorijos modelio (2 pav.) dedukcinė analizė, leidžianti suprasti pagrindinius fokuso taškus, siekiant formuoti mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) turinį.

2 pav. Emocinio intelekto bruožų modelio struktūra

Šaltinis: Petrides ir Mavroveli, 2020

Emocinio intelekto bruožai ir su jais susiję aspektai (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020):

1. Gerovė – savivoka, atsakinga už gerovės (pasitenkinimo) jausmą, sudaryta iš praeities pasiekimų ir ateities lūkesčių konsteliacijos (Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

1.1. Laimė – malonių emocijų jutimo pirmenybė esamajame momente (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

1.2. Optimizmas – geros savijautos siekiamybė ateities perspektyvoje (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

1.3. Pasitikėjimas savimi – savivoka, susijusi su saviverte ir savęs pripažinimu (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

2. Savikontrolė – suvokimas, kaip gerai gebama valdyti savo impulsus, norus ir poreikius (Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

2.1. Emocijų reguliavimas – savivoka, susijusi su trumpalaikės ir ilgalaikės savo jausmų ir emocinės būklės kontrolės veiksmingumu (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

2.2. Impulsyvumo valdymas – savivoka, susijusi su savo disfunkcinių impulsų valdymo veiksmingumu (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

2.3. Streso valdymas – suvokimas, kaip gerai gebama valdyti stresą pasirenkant efektyvias įveikos strategijas (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

3. Emocionalumas – savivoka, atsakinga už savo ir kitų žmonių emocijų, jausmų suvokimo ir kontrolės kokybę (Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

3.1. Empatija – suvokimas, kaip gerai gebama matyti situaciją iš kito žmogaus perspektyvos ir suprasti kito žmogaus norus ir poreikius (Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

3.2. Emocijų suvokimas – savivoka, susijusi su savo ir kitų žmonių emocijų pažinimo tikslumu (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

3.3. Emocijų raiška – savivoka, susijusi su emocijų iškomunikavimu tiksliai ir be užuolankų (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

3.4. Santykių valdymas – suvokimas, kiek kokybiškas yra emocinis ryšys su kitais ir savimi (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

4. Socialumas – savivoka, atsakinga už efektyvumą, kuriant socialinių santykių kokybę ir individualią socialinę įtaką (Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

4.1. Emocijų valdymas – suvokimas, kaip gerai gebama valdyti kitų žmonių jausmus ir emocijas, juos emociškai paveikti (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

4.2. Ryžtingumas – suvokimas, kaip gerai gebama būti atviram ir tiesmukam (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

4.3. Socialinė savivoka – suvokimas, kad turimi geri socialiniai, prisitaikomumo, supratingumo įgūdžiai ir gebėjimai (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Ke ir Barlas, 2020; Petrides ir Mavroveli, 2020).

5. „Laisvieji“ bruožai nepriskiriami nė vienai iš keturių faktorių struktūrų. Šie veiksniai priklauso bendrajam emocinio intelekto bruožų rodikliui ir įtraukiami tik tada, kai matuojamas šis rodiklis.

5.1. Prisitaikomumas – savivoka, susijusi su prisitaikymo prie naujų situacijų ar žmonių veiksmingumu (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Petrides ir Mavroveli, 2020).

5.2. Vidinė motyvacija – savivoka, susijusi su vidinės motyvacijos šaltiniais, siekiais (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir kt., 2011; Petrides ir kt., 2016; Petrides ir Mavroveli, 2020).

Kaip jau minėta, tyrimo instrumentai, sudaryti remiantis emocinio intelekto bruožų teorija ir struktūra, yra skirtingi. Pradinių klasių mokinių, kurių amžius 8–12 m., emocinio intelekto struktūra taip pat skiriasi. Pagrindinis emocinio intelekto struktūros skirtumas tarp suaugusiųjų ir mokinių – mokinių atveju struktūra neturi keturių aspektų, turi tik devynis bruožus, tarp kurių nėra laimės, optimizmo, streso valdymo, empatijos, santykių valdymo, emocijų valdymo ir ryžtingumo. Vis dėlto yra du skirtingi bruožai: 1) afektų dispozicija (savivoka, susijusi su patiriamų emocijų dažniu ir intensyvumu); 2) santykių su bendraamžiais suvokimas (savivoka, susijusi su santykių su bendraamžiais kokybe) (Mavroveli, Petrides, Shove ir Whitehead, 2008; Russo ir kt., 2012; Banjac ir kt., 2016). Šį pasiskirstymą lėmė labai mažas atliktų tyrimų skaičius. Galima manyti, kad didesnis tyrimų kiekis galėtų atskleisti (ar patvirtinti) minėto amžiaus mokinių ir suaugusiųjų emocinio intelekto bruožų faktorių struktūros sąsają (Banjac ir kt., 2016).

Emocinio intelekto bruožai orientuoja, kad tai yra gebėjimai, tačiau emocinio intelekto bruožų teorijoje (Petrides, 2010; Siegling ir kt., 2015; Petrides ir Mavroveli, 2018; Perez-Gonzalez, Saklofske ir Mavroveli, 2020; Bru-Luna, Marti-Villar, Merino-Soto ir Cervera-Santiago, 2021) *emocinis intelektas* apibrėžiamas kaip emocinė savivoka, glaudžiai susijusi su pagrindiniais asmenybės bruožais. Išskiriamas emocijų ir emocinės savivokos subjektyvumo pagrindas emociniam intelektui, dėl kurio šis konstruktas negali būti suvokiamas ar matuojamas kaip kognityvinis gebėjimas.

Bruožų emocinis intelektas įgalina asmenis vertinti save ir pasakyti: „aš esu lankstus ir gebu prisitaikyti prie naujų situacijų“ (prisitaikomumo

bruožas), „aš gebu valdyti savo emocijas“ (emocijų valdymo bruožas), „aš esu motyvuotas ir greitai nepasiduodantis“ (vidinės motyvacijos bruožas) ir pan. (Petrides, 2010; Petrides ir Mavroveli, 2018). Šis suvokimas susijęs su kognityviniu samprotavimu, tačiau, remiantis šia teorija, tai nėra gebėjimai. Kognityvinius gebėjimus galima valingai pritaikyti esant poreikiui. Bruožai – asmeniui būdingos ypatybės, kurios pasireiškia nuolat ir natūraliai kiekvienam asmeniui skirtingai. Esminis skirtumas tarp kognityvinio gebėjimo ir suvokimo, remiantis emocinio intelekto bruožais, yra tai, kad emocinis intelektas dėl savo subjektyvumo negali būti pritaikomas „čia ir dabar“ (pavyzdžiui, kaip skaičiavimas, skaitymas ir pan.). Jis įgalina žmogų įvardyti savo kaip emocinės asmenybės bruožus, kurie ilgai kinta, atsakyti į klausimą „koks aš esu“.

Disertacijoje išskirtinę svarbą turi aiškus minėtos struktūros dalių operacionalizavimas. Remiantis emocinio intelekto bruožais, tinkamai parenkamas tyrimo instrumentas, vykdomas stebėjimas ir emocinio intelekto ugdymo(si) proceso formavimas, akcentuojant mokinių reakcijas į aplinką ir kitus proceso dalyvius, jų emocinius patyrimus, išgyvenimus, formuojamas patirtis ir pan.

Kai kurie tyrėjai (Mavroveli ir Petrides, 2008; Saklofske ir kt., 2015) pateikia argumentų, kad emocinis intelektas, jo ypatumai negali būti matuojami ar vertinami instrumentais, savo turiniu panašiais į testus. Teigiama, kad toks vertinimas atskleidžia ne su emociniu intelektu susijusius kintamuosius, o turimas žinias apie emocijas, kurios praktiškai pritaikomos ir kinta priklausomai nuo situacijos. Be to, nėra aiškių kriterijų, kuriais remiantis būtų galima vertinti subjektyvias emocijas, kai jos pakeičia viena kitą.

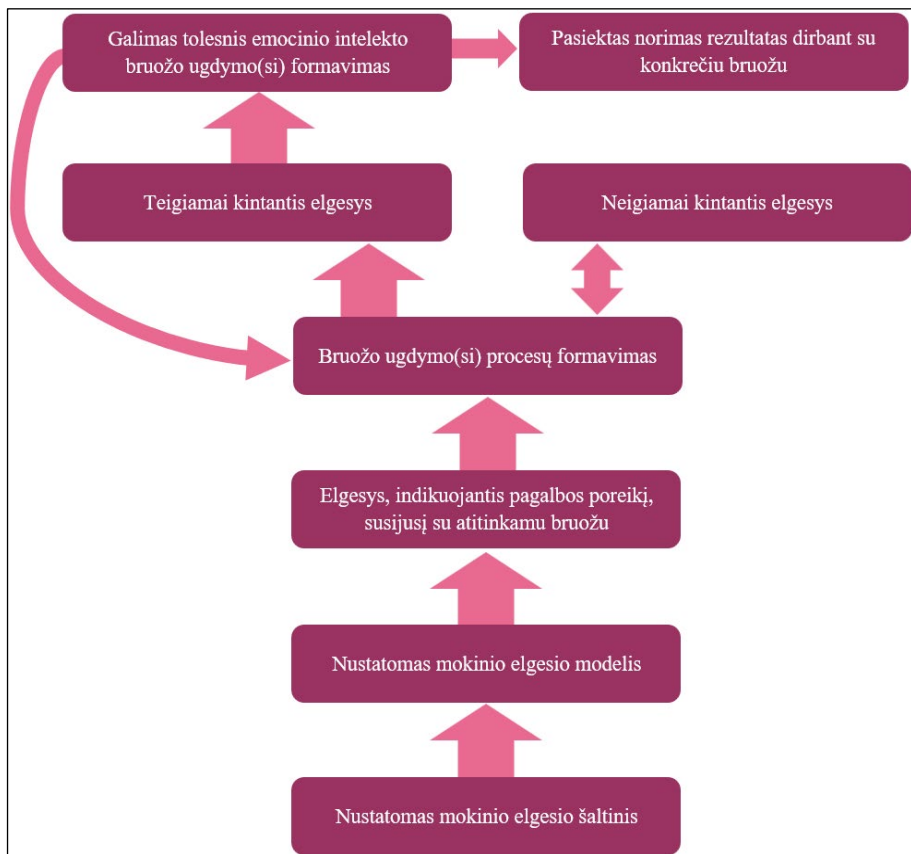
Minėtina ir tai, kad klausimynus ar emocinio intelekto testus ne visada įmanoma atlikti ir pritaikyti. Mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, dėl savo individualumo gali atsisakyti juos atlikti ar atlikti nesąžiningai, nenuoširdžiai, netinkamai interpretuodami klausimyno teiginius, klausimus. Šiuos klausimus mokiniai gali sunkiau suprasti, prarasti dėmesį į juos atsakydami, pavargti ir pan. Taip pat susiduriama su klausimynų aprobavimo ir pritaikymo gimtajai kalbai iššūkiais. Emocinio intelekto vertinimas, taikant stebėjimą, gana sudėtingas, tačiau labai vertingas ir, tikėtina, efektyviausias metodas, atsižvelgiant į disertacinio tyrimo imtį.

Mokslinėje literatūroje atskleidžiamas ir emocijų bei emocinio intelekto bruožų subjektyvumo pradai, susijęs ne tik su asmenybe, bet ir su emocine savivoka. Visos jo struktūros dalys apibūdinamos ir apibrėžiamos kaip tam tikros savivokos formos (Petrides ir Furnham, 2001; Petrides ir Mavroveli, 2020; Turpyn ir kt., 2020). Subjektyvias įžvalgas apie mokinių bruožų

emocinį intelektą ir jo struktūros dalių raiškos pajėgumą mokytojas gali susidaryti interakcijų su mokiniais metu, interpretuodamas aukšto ir žemo emocinio intelekto mokinių elgesį per atitinkamą konteksto diskursą (naują veiklą, vietą, socialinę interakciją, potyrius, norų išraiškas, poreikius ir pan.). Elgesio požymiai, atsižvelgiant į mokinių emocinio intelekto bruožų struktūrą, pateikiami 1 priede.

Stebint mokinių elgesį ir reakcijas per emocinio intelekto bruožų struktūros prizmę ir atsižvelgiant į minėtos teorijos aspektus, būtina vertinti mokinių savivoką, o ne realius gebėjimus atlikti atitinkamą veiklą. Tai reiškia, kad stebimi ne mokinio gebėjimai, o emociškai, per elgesį (pasireiškiantį bruožą) iškomunikuojamas gebėjimų suvokimas. Savivoka nėra tapatus fenomenas elgesiui, tačiau jo specifika, pasikartojamumas ir kiti kintamieji gali indikuoti mokinių emocinės savivokos stoką. Šią stoką mokytojas taip pat interpretuoja subjektyviai. Realioju laiku vertindamas mokinio elgesį, mokytojas suteikia jam prasmės ir teikia atitinkamas pagalbos formas. Tai reiškia, kad nuolat pasireiškiantis tapatus elgesys, susijęs su emocijomis, mokytojo gali būti interpretuojamas kaip atitinkamas emocinio intelekto bruožas. Minėtina, kad tiek žemo, tiek aukšto emocinio intelekto elgesys pagal atitinkamą emocinio intelekto bruožą gali pasireikšti skirtingai, priklausomai nuo asmenybės, genetikos faktorių, aplinkos ir kitų nenuspėjamų kintamųjų.

Lentelėje (1 priedas) pateikiamos teorinės prielaidos, susijusios su šiame darbe analizuota mokslinė literatūra, tuometėmis tendencijomis, asmeninėmis ir kitų tyrėjų įžvalgomis. Emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) turinio konstravimas, atsižvelgiant į 1 priede pateikiamas įžvalgas, gali būti pavaizduotas grafiškai (3 pav.).

3 pav. Emocinio intelekto ugdymo(si) progresija, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadas

Šaltinis: sudaryta autoriaus

Progresija atskleidžia kelias galimas emocinio elgesio ugdymo kryptis: 1) tinkamai nustačius mokinio elgesio priežastis ar šaltinius, priskyrus jam būdingą emocinio intelekto bruožą ir įvykdžius tikslingą ugdymo veiklą, pirminis elgesys kinta teigiamai, taigi galima arba toliau tą bruožą stiprinti veiklą kartojant, arba pasiekti norimą rezultatą ir ieškoti kitų žemą emocinį intelektą indukuojančių elgesio modelių; 2) tinkamai nustačius mokinio elgesio priežastis ar šaltinius, priskyrus jam būdingą emocinio intelekto bruožą, ugdymo veikla planuojama netikslingai, ji nėra efektyvi ir nekeičia pirminio mokinio elgesio (minėtu atveju ugdymo veikla planuojama iš naujo, kol pasiekama pirmos krypties progresija); 3) mokinio elgesio priežastis ar šaltinis nustatoma netiksliai, mokiniui klaidingai priskiriamas emocinio intelekto bruožas. Vykdoma veikla netikslinga ir mokinio elgesys ilgą laiką nesikeis. Progresija kartojama iš naujo, kol pasiekama pirmosios krypties progresija.

Aukštus ir žemus emocinio intelekto rezultatus reprezentuojantys mokiniai panašia perspektyva ir elgesiu veikia net keliuose skirtingose gyvenimo srityse (klinikinėje, organizacinėje, socialinių santykių ir pan.) (Petrides ir Mavroveli, 2020). Disertacijoje orientuojamasi į pradinių klasių mokinius, turinčius didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir į šių mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) turinio formavimą fizinio ugdymo pamokose, todėl pagrindinė aukšto emocinio intelekto nauda atskleidžiama per edukacinių aplinkų, akademinio rezultato ir elgesio mokykloje perspektyvas, nesigilinant į kitas gyvenimo sritis.

Pradinis ugdymas – tai pradinėje mokykloje tęsiamas ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje pradėtas vaiko fizinį, intelektinį, emocinių sričių plėtojimas, dedami vaiko santykio su aplinka, su kitais žmonėmis, su pačiu savimi pamatai (*Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008). Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, organizuojant veiklas, vadovautasi 2008 m. patvirtinta „Pradinio ugdymo bendraja programa“, todėl remiamasi šioje programoje išskirta *pradinio ugdymo sąvoka*.

Mokslinėje literatūroje nenurodoma emocinio intelekto bruožų struktūros skirtumų tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, minėtų poreikių neturinčių, todėl daroma prielaida, kad aukšti ir žemi emocinio intelekto rezultatai, jų ugdymo(si) ypatumai šiose dviejose populiacijose yra tapatūs.

Emocinio intelekto bruožų ugdymo nauda mokyklos ir mokymo(si) kontekste atskleidžiama per akademinį rezultatą, elgesio edukacinėje aplinkoje ir santykių su bendraamžiais kokybės prizmę. Moksliniai tyrimai rodo, kad emocinis intelektas nėra tiesioginis kognityvinių gebėjimų katalizatorius: jis tiesiogiai nepriprieša prie geresnių akademinį rezultatų kaip kognityvinis gebėjimas, bet padeda mokiniams, ypač turintiems žemesnį bendrąjį intelektą, susidoroti su stresu, nerimu, jauduliu ir kitomis emocijomis, kurios gali turėti įtakos akademiniams pasiekimams (Petrides ir Mavroveli, 2020).

Panašios išvados pateikiamos analizuojant įvairaus amžiaus mokinių populiacijas. Li ir kt. (2021) atliktas tyrimas atskleidė, kad tiek pažangių, tiek vidutinių gebėjimų 8–12 m. mokinių emocinio intelekto rezultatas koreliuoja su akademiniiais pasiekimais. Nustatyta, kad didesnė koreliacija yra tarp mokinių, turinčių žemesnį bendrąjį intelektą. Panašius rezultatus (tik vyresniųjų klasių mokinių) pateikia ir Costa bei Faria (2020), atlikę tyrimą, kuriuo nustatė sąsają tarp mokinio emocinio intelekto ir akademinio rezultato: mokiniai, turintys aukštesnį emocinį intelektą, pasižymi ir aukštesniais akademiniiais rezultatais. Ši sąsaja tvirtesnė tarp mokinių, kurie pasižymi

žemesniais intelektualiais rezultatais. Sanchezo-Alvarezo ir kt. (2020) atlikta metaanalizė atskleidžia, kad didžioji dalis tyrimų, nagrinėjančių emocinio intelekto ir akademinio rezultato sąsajas, patvirtina hipotezę, kad minėta sąsaja egzistuoja mažu ar vidutiniu lygmenimis.

Tyrimai indikuoja, kad emocinis intelektas turi teigiamą poveikį mokinių akademiniam rezultatams ne kaip tiesioginis intelekto katalizatorius, bet savo funkcijomis, leidžiančiomis mokiniams efektyviau susidoroti su stresu, nerimu, kitomis sunkumus sukeliančiomis emocijomis ir išnaudoti turimus resursus.

Tyrimai, nagrinėjantys mokinių elgesio edukaciniuose kontekstuose sąveiką su emociniu intelektu, atskleidžia, kad mokiniai, turintys aukštą emocinį intelektą, linkę mažiau praleisti pamokas, pažeisti mokyklos taisykles, elgtis nepriimtinais su bendraamžiais (Petrides ir Mavroveli, 2020). Šios tendencijos pastebimos įvairaus amžiaus mokinių populiacijose. Mavroveli ir Sanche-Ruiz (2011) atliktas tyrimas atskleidžia, kad 7–12 m. mokiniai, pasižymintys aukštesniu emociniu intelektu, palankiau vertinami bendraamžių, mažiau linkę į asocialų elgesį, save vertina kaip nesmurtaujančius. Panašias išvalgas (tirta vyresnio amžiaus mokinių populiacija) atskleidžia Fiorilli ir kt. (2020) atliktas tyrimas, kuriuo nustatyta, kad aukštesniu emociniu intelektu pasižymintys mokiniai rečiau patiria su mokykla susijusį nerimą, yra atsparesni edukacinių aplinkų sunkumams. Tokie mokiniai mažiau linkę tapti patyčių aukomis ar tyčiotis, nes jiems nėra būdingas nepriimtinas elgesys (Vega, Cabello, Megias-Robles, Gomez-Leal ir Fernandez-Berrocal, 2022) – mokyklos socialinė aplinką suvokiama tokia, kokia ji yra, su visais jos bruožais ir joje gebama sąveikauti lengviau.

Mokslinė literatūra atskleidžia sąsają tarp emocinio intelekto ir socialinių emocinių kompetencijų ankstyvojoje paauglystėje (Frederickson ir kt., 2012). Tai reiškia, kad, ugdant emocinį intelektą jauname amžiuje, ankstyvojoje paauglystėje mokiniai, turintys aukštesnį emocinį intelektą, bus palankiau vertinami bendraamžių dėl priimtino ir pavyzdinio elgesio. Panašias išvalgas pateikia ir Güler bei Turanas (2022). Tyrėjų teigimu, emocinis intelektas – svarbus veiksnys santykiuose su bendraamžiais: aukštesniu emociniu intelektu pasižymintys mokiniai su savo bendraamžiais geba kurti gerus santykius ir išlaikyti jų kokybę.

Remiantis šiais tyrimais atskleista, kad emocinis intelektas mokyklos kontekste padeda tiek asmeniniu, tiek tarpasmeniniu lygmenimis. Aukštesnis emocinis intelektas galimai didina ne tik akademinio rezultato pasiekimo potencialą, bet ir santykių su bendraamžiais kokybę, asmeninę gerovę, įveikiant mokyklai būdingas keliamas užduotis.

Apibendrinant išskirtinos kelios esminės teorinės prielaidos. Pirmiausia, minėtina, kad emocijos, jausmai ir mintys tarpusavyje yra susiję, tačiau tai skirtingi konstruktai, galintys pasireikšti bet koku eiliškumu. Emocijos didžia dalimi prisideda prie sprendimų priėmimo, elgesio, bendrosios nuotaikos, todėl jų suvokimas ir valdymas labai svarbus siekiant maksimaliai teigiamo rezultato ar efekto įvairiose gyvenimo srityse. Suprasti ir valdyti emocijas padeda emocinis intelektas ir jo ypatumai. Pastaraisiais dešimtmečiais emocinis intelektas sulaukia vis daugiau visuomenės ir mokslo bendruomenės susidomėjimo. Atskleista, kad tai sąlygiškai naujas konstruktas. Tyrimų, susijusių su emociniu intelektu, daugėja, tačiau jis vis dar suvokiamas kaip daugialypis reiškiny. Šiuolaikinėje mokslinėje literatūroje emocinis intelektas neretai pateikiamas kaip kognityvinis gebėjimas ar asmenybės bruožas.

Pagrindinis skirtumas tarp aptartų emocinio intelekto bruožų modelių – tyrimo instrumentai, sukurti atsižvelgiant į minėtas dvi pagrindines, konkuruojančias teorijas, kad būtų galima patikrinti jų teorinį ir empirinį validumą. Mokslinėje literatūroje nurodoma daug šių teorijų įvairių pranašumų ir trūkumų, todėl pasirinkimą, kuria teorija ir emocinio intelekto modeliu vadovautis, lemia asmeninės mokslinių šaltinių studijos, poreikiai ir tikslas.

Disertacijoje, pasirinkus vadovautis emocinio intelekto bruožų teorija, apžvelgti tyrimai, atskleidžiantys emocinio intelekto ugdymo(si) naudą mokyklos kontekste per akademinių rezultatų, elgesio edukacinėje aplinkoje ir santykių su bendraamžiais ypatumų prizmę. Apžvelgus pagrindines teorines prielaidas ir išvalgas, apimančias bruožų emocinį intelektą, toliau siekiama identifikuoti jo sąsajas su mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emociniais aspektais, emocine savivoka, emociniais poreikiais ir emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvomis bei galimybėmis.

1.2. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, psichosocialinių ypatumų ir emocinio intelekto sąsajos

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių asmenų, ypač mokinių, padėtis visuomenėje daugialypė dėl jų individualių bruožų. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai šiuolaikinėje bendruomenėje gali susidurti ne tik su teigiamu, palaikančiu aplinkinių elgesiu, bet ir su patyčiomis, socialine atskirtimi ar izoliacija nuo atitinkamų socialinių arenų (Jankevičienė, 2013). Tai lemia specialiųjų ugdymosi poreikių apibrėžties, charakteristikos ir pačių specialiųjų ugdymosi poreikių bruožų konceptualizavimas, kuris ganėtinai sudėtingas ir dinamiškas procesas (Lindsay, 2016). Siekiant tikslingai suvokti

specialiuosius ugdymosi poreikius, jų konceptualizavimas analizuojamas per keletą aspektų:

1. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių psichosocialiniai ypatumai.
2. Specialiųjų ugdymosi poreikių struktūra (sunkumai, sutrikimai, negalios).
3. Specialiųjų ugdymosi poreikių lygis.

Šiuolaikinėje mokslineje literatūroje asmenys, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, suvokiami skirtingai. Tai asmenys, kurių ugdymo(si) procesui reikalinga papildoma pagalba ir ištekliai, individai iš socialiai pažeidžiamų grupių, taip pat gabūs ir talentingi asmenys (Chupakhina, Lopatynska, Shevchuk ir Kazibroda, 2020).

Specialieji ugdymosi poreikiai apibrėžiami kaip pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (*LR Švietimo įstatymas*, 2011). Specialieji ugdymosi poreikiai asmenims gali pasireikšti dėl įvairių skirtingų edukacinės, socialinės aplinkos ypatumų, gebėjimų lygmens. Dėl šių priežasčių specialiųjų ugdymosi poreikių suvokimas, vertinimo ir tenkinimo strategijos gali būti skirtingos, neretai jos kompleksinės.

Kitas svarbus specialiųjų ugdymosi poreikių aspektas – jų gali pasireikšti ir dėl specifinių psichinės, fizinės ar kognityvinės raidos sutrikimų ir negalių, sukeliančių sunkumų įveikti mokymosi ir socialines užduotis (Keil, Miller ir Cobb, 2006). Tai reiškia, kad specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams gali kilti ne tik edukacinėse, bet ir kitose gyvenimo srityse, todėl skirtingi mokslininkai šiuos poreikius charakterizuoja atsižvelgdami į skirtingas kategorijas. Pavyzdžiui, Cramerotti, Cattoni ir Ianesas (2017) išskiria tris kategorijas: mokiniai, turintys negalią; mokiniai, turintys specifinių mokymosi sutrikimų; mokiniai, turintys kitų specialiųjų ugdymosi poreikių. Wilbertas ir kt. (2020) skiria septynias kategorijas: mokiniai, turintys mokymosi, elgesio ir emocijų, kalbėjimo, intelekto, judesio ir padėties, klausos ir komunikacijos, regos sutrikimų.

Mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių pasiskirstymas Lietuvoje atspindi 2011 m. paskelbtame „Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašą“, patvirtintame LR švietimo ir mokslo ministro, sveikatos apsaugos ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. V-1265/V-685/A1-317 (2011). Šiame apraše išskiriamos šios pagrindinės specialiųjų ugdymosi poreikių kategorijos:

1. Mokiniai, turintys negalių (sutrikimų, kurie nepašalinami pedagoginėmis priemonėmis). Tai įvairaus laipsnio intelekto, regos, klausos,

judesio ir padėties bei neurologiniai, įvairiapusiai raidos, kompleksiniai sutrikimai, kochleariniai implantai, kurčneregystė.

2. Mokiniai, turintys mokymosi, elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimų.

3. Mokiniai, turintys mokymosi sunkumų.

Specialiųjų ugdymosi poreikių gali kilti dėl asmens raidos disfunkcijos pasekmių, nepalankių socialinių veiksnių. Šių poreikių specifiškumas lemia, kiek ir kaip juos reikėtų tenkinti. Specialieji ugdymosi poreikiai gali būti suvokiami pagal jų intensyvumo įvertį. Kiekvienam specialiajam ugdymosi poreikiui skiriamas įvertis, kuris nurodo, kiek ir kokios papildomos pagalbos reikia tikslingai šiam poreikiui tenkinti. Remiamasi 2011 m. patvirtintu „Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašu“.

Lietuvoje specialiųjų ugdymosi poreikių įvertis nustatomas padauginus specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijaus koeficientą su pasirinkto įverčio balu ir susumavus gautus rezultatus (2 priedas). Priklausomai nuo rezultatų, Lietuvoje mokyklinio amžiaus mokinių specialieji ugdymosi poreikiai skirstomi į šias grupes:

1. Nedideli ugdymosi poreikiai (7–22 balai).
2. Vidutiniai ugdymosi poreikiai (23–52 balai).
3. Dideli ugdymosi poreikiai (53–82 balai).
4. Labai dideli ugdymosi poreikiai (83–112 balų).

Dėl specialiųjų ugdymosi poreikių fenomeno kompleksiskumo, žmonės, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, apibūdinami kaip asmenys, kuriems dėl kognityvinių, psichinių, fizinių, socialinių ar emocinių veiksnių reikia specializuotų mokymo metodų (Wilbert ir kt., 2020; Kuutti, Sajaniemi, Bjorn, Heiskanen ir Reunamo, 2022).

Atsižvelgiant į disertacijoje keliamą tikslą, specialieji ugdymosi poreikiai konceptualizuojami kaip mokinių patiriami mokymosi, socialiniai ir emociniai sunkumai, kuriems įveikti reikalinga ne tik papildoma, bet ir tikslinga pedagoginė pagalba. Tai reiškia, kad, tenkinant minėtų mokinių specialiuosius poreikius, orientuojamasi į pedagoginių veiklų potencialą.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, minėtų poreikių neturinčių, ugdymosi ypatumai skiriasi, tačiau jų emocinio intelekto bruožų struktūra (prisitaikomumas, afektų dispozicija, emocijų suvokimas, pasitikėjimas savimi ir kt.) yra tapati. Esminis skirtumas tarp šių mokinių populiacijų, kalbant apie emocinio intelekto bruožų ugdymąsi, – mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su daugiau iššūkių, patiria daugiau sunkumų ugdymosi procese.

Analizuojant teorinę mokslinę literatūrą, nerasta jokių emocinio intelekto bruožų struktūros skirtumų tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, šių poreikių neturinčių. Egzistuojant identišškai emocinio intelekto bruožų struktūrai, visi instrumentai, teorinės prielaidos, metodologija ir kiti moksliniams tyrimams svarbūs aspektai, susiję su mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožais kaip tyrimo objektu, turi būti tokie pat, kaip ir tiriant mokinių, neturinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, duomenis.

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad, nepaisant emocinio intelekto struktūros tapatumo, mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, iš esmės pasižymi žemesniais emocinio intelekto rezultatais (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Gupta ir kt., 2020; Duchyminska ir kt., 2022). Kaip ir kiti mokiniai, turintieji specialiųjų ugdymosi poreikių edukacinėje aplinkoje susiduria su sėkmėmis ir nesėkmėmis, smarkiai prisidedančiomis prie identiteto, tinkamo elgesio formavimosi. Vis dėlto žemesni emocinio intelekto rodikliai ir specifiniai poreikiai turi ir neigiamų pasekmių asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, patiriamų iššūkių pasekmės ugdymo(si) procesuose

Galimi iššūkiai	Poveikis ugdymui(si)
Žemesni emocinio intelekto rezultatai.	Sunkiau įveikiami ugdymo(si) turinio procesai.
Žemesni adaptaciniai gebėjimai prisitaikyti prie ugdymo(si) turinio įgyvendinimo procesų.	Sunkiau įsisavinamas ugdymo(si) turinys.
Žemesnis pasitikėjimo laipsnis. Žemesni tinkami emocijų raiškos gebėjimai.	Mokymas(is) trunka ilgesnį laikotarpį.
Žemesni emocijų reguliavimo gebėjimai.	Prastesni akademiniai rezultatai ir akademiniai pasiekimai.
Žemesni socializacijos gebėjimai ir prastesni socialiniai įgūdžiai. Žemesnis impulsyvumo valdymo gebėjimai.	Netinkamai komunikuojama emocijomis.
Žemesnė savivoka.	Netinkamai reaguojama į ugdymo(si) procese kylančius dirgiklius.
Mažesnis įsitraukimo į sveikatą stiprinančias veiklas dažnis.	Sunkiau konstruojami socialiniai ryšiai, išlaikoma jų kokybė.
Mažesnis polinkis pasitenkinti gyvenimu.	Netinkamai vertinami gebėjimai atlikti atitinkamas užduotis ar jų neatlikti.
Mažesni kognityviniai gebėjimai. Prastesni psichinės ir fizinės sveikatos rodikliai.	Per didelis kūno masės indeksas ar menkai išlavintos fizinės ypatybės.
Didesnis nedalyvavimo pamokose dažnis.	Emocinis jautrumas išoriniams ir vidiniams dirgikliams.
	Atskirtis tam tikrose socialinėse arenose.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Ekeh ir Oladayo, 2013; Gaspar ir kt., 2016; Zakaria ir Tahar, 2017; Törmänen ir Roebers, 2018; Guerra-Bustamante ir kt., 2019; Az. Movahedi ir Ar. Movahedi, 2019; Totsika ir kt., 2020; D'Amico ir Geraci, 2021; Reyes-Wapano, 2021; Goldan ir kt., 2022; Lenkeit ir kt., 2022; Lereya ir kt., 2022; Sandu ir Birzu, 2023.

Skirtingai negu specialiųjų ugdymosi poreikių neturintys mokiniai, kuriems nebūdingas joks išskirtinis patiriamų sunkumų specifiskumas,

mokiniai, trūkstys specialiųjų ugdymosi poreikių, dėl savo specifinių individualių poreikių susiduria su nepriimtinu elgesiu, orientuotu tiek prieš save, tiek prieš kitus, rizikuoja likti bendraamžių atskirtyje, dažniau patiria mokymosi nesėkmių ir psichologinių sunkumų, formuojasi nepriimtina požiūris į save, ypač dėl mokymosi galimybių (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Fink, Deighton, Humphrey ir Wolpert, 2015; D'Amico ir Guastaferro, 2017; Lereya ir kt., 2022).

Mokiniamis teikiant tikslingą ir specializuotą ugdymo pagalbą, ypač įtraukiamame ugdyme, jie patiria ir papildomų rizikų: tiek neigiamą savivoką, tiek neigiamą bendraamžių požiūrį. Specialiųjų ugdymosi poreikių ir žemesnio emocinio intelekto rezultatų sintezė formuoja ne tik mokinių fizinius, psichologinius, emocinius, socialinius sunkumus, neigiamą emocinę savivoką, negatyvų gerovės suvokimą, prastą požiūrį į save, bet ir neigiamo multidimensinio elgesio apraiškas, kurios tęsiasi ir kitose gyvenimo srityse: 1) prasčiau adaptuojamasi prie naujų aplinkos veiksnių; 2) mažiau pasitikima savimi; 3) didėja rizika dėl netinkamo elgesio ne tik socialiniu, bet ir sveikatos aspektu; 4) krinta socialinių santykių kokybė; 5) prasčiau vertinama asmeninė gerovė ir pasitenkinimas gyvenimu; 6) prastėja akademiniai rezultatai, 7) mažiau įsitraukiama į įvairias socialines arenas.

Viena iš pagrindinių įtraukiojo ugdymo tendencijų ir stiprybių – galimybė optimizuoti ir kontroliuoti procesus, susijusius su socialiniu prisitaikomumu (Marzec, 2017). Tokių procesų valdymas svarbus mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, dėl galimybės tapti socialiai pažeidžiamais ar atskirtiems – pradedant lankyti mokyklą, keičiantis jos kontekstui ar šeimos struktūrai ir pan. Tokie vaikai dėl savo specifinių poreikių dažnai nesugeba prisitaikyti fiziškai, psichologiškai, socialiai ar emociškai, todėl tampa svarbūs jų adaptaciniai gebėjimai (Marzec, 2017).

Mokslinėje literatūroje susiduriama su problema, kad didelė dalis tyrimų, siejančių adaptaciją ir specialiuosius ugdymosi poreikius, atlikti tik su vaikais, generalizuojant imtį pagal vieną sutrikimų tipą (ypač autizmo spektro ar intelekto sutrikimų) (Metsiou, Papadopoulou ir Agaliotis, 2011; Damberg ir kt., 2014; Smogorzewska, Szumski ir Grygiel, 2018; Borisova, 2020; Tenerife ir kt., 2022). Vis dėlto šie tyrimai atskleidžia, kad mokiniai, turintys minėtų poreikių, pasižymi menkais adaptaciniais gebėjimais ir įgūdžiais, apsunkinančiais ne tik akademinį, bet ir kasdienį funkcionavimą.

Ditterline ir kt. (2008) atliktas tyrimas parodė, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, stokoja adaptacinių gebėjimų. Didžiausias gebėjimų trūkumas užfiksuotas tarp mokinių, turinčių specifinių mokymosi, emocinių, elgesio, autizmo spektro sutrikimų. Taip pat nustatyta koreliacija

tarp sutrikimo laipsnio ir adaptacinių gebėjimų trūkumo: esant didesniems kompleksiniams sutrikimams, šis trūkumas ryškesnis (Ditterline ir kt., 2008). Mokslinėje literatūroje nurodoma, kad mokinių emocinės žinios, susijusios su šių žinių suvokimu ir valdymu, teigiamai koreliuoja su mokinių adaptaciniais gebėjimais (Ionescu, 2019; Alwaely ir kt., 2021).

Kaip jau minėta, mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi žemesniais emocinio intelekto ugdymo(si) rezultatais. Tirti jaunesnio amžiaus mokiniai, turintys įvairių specialiųjų poreikių. Nustatyta, kad šių mokinių emocinio intelekto rodikliai žemesni, ypač emocijų raiškos, emocijų reguliavimo, socializacijos, impulsyvumo valdymo, adaptacinio elgesio srityse (Sandu ir Birzu, 2023).

Prisitaikomumas – vienas iš emocinio intelekto bruožų, tikėtina, taip pat bus mažesnis: mokiniams dėl jų ugdymosi poreikių specifiškumo, patiriamų sunkumų sudėtinga adaptuotis prie naujų ar greitai kintančių aplinkos sąlygų, tinkamai išnaudoti savo potencialą ir nukreipti savo pajėgumą svarbiausioms užduotims atlikti. Šioms užduotims spręsti ir sėkmingiau funkcionuoti leidžia tinkamas pasitikėjimo savimi laipsnis. Tinkamas pasitikėjimas savimi padeda žmogui maksimaliai išnaudoti savo potencialą, jaustis pajėgiam ir motyvuotam, noriai įsitraukti į veiklą, todėl pasitikėjimas savimi akademiniuose aplinkoje itin svarbus (Koukou ir kt., 2018). Mokslinėje literatūroje atskleidžiama, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasitikėjimo savimi rezultatai iš esmės panašūs į tyrimų, kurių tyrimo objektas – prisitaikomumas ir adaptaciniai gebėjimai (Gaspar ir kt., 2016; Koukou ir kt., 2018). Tai reiškia, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasitikėjimo savimi laipsnis mažesnis negu mokinių, minėtų poreikių neturinčių.

Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, gali būti pajėgūs atlikti tam tikras užduotis ar įsitraukti į atitinkamas veiklas, bet iš dalies dėl žemo pasitikėjimo savimi vengia ar nenori tai daryti. Žemas pasitikėjimas savimi mokiniams gali kilti ne tik dėl jų poreikių specifiškumo, dėl kurių jie ir taip patiria sunkumų atlikdami tam tikras užduotis ar dalyvaudami įvairiose socialinėse arenose, bet ir dėl emocinio intelekto, kuris dažnu atveju taip pat žemesnis.

Mokslinėje literatūroje taip pat atskleidžiamos emocinio intelekto sąsajos su mokyklinio amžiaus mokinių pasitikėjimu savimi (Rey ir kt., 2011; Rahaman ir kt., 2014; Tajpreet ir Maheshwari, 2015; Barragan Martin ir kt., 2021). Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams žemesnis pasitikėjimas ir žemesnis emocinis intelektas gali pasireikšti neišnaudotomis

veiklomis, galinčiomis suteikti pozityvų rezultatą, ilgainiui gali turėti neigiamą poveikį su sveikata susijusiam mokinių elgesiui, socializacijai.

Didžioji dalis tyrimų, apimančių emocinio intelekto ir sveikatos ypatumus, atlikti su suaugusių žmonių populiacijomis (Espinosa ir Kadic-Maglajlic, 2018; Pena-Sarrionandia, Mikolajczak ir Gross, 2019; Naz ir kt., 2022). Jaunesnio amžiaus vaikų tyrimai atskleidė, kad emocinis intelektas susijęs su įsitraukimu į sveikatą stiprinančias veiklas, stipresne fizine ir psichine sveikata, taip pat aukštesnis jo laipsnis galimai padeda išvengti įvairių sveikatos problemų.

Mokyklinio amžiaus vaikų populiacijoje atlikti tyrimai atskleidžia, kad žemesnio emocinio intelekto mokiniai rečiau įsitraukia į sveikatą stiprinančias veiklas, yra prastesnės psichinės ir fizinės sveikatos, pasižymi per dideliu kūno masės indeksu (Az. Movahedi ir Ar. Movahedi, 2019; Reyes-Wapano, 2021). Mokiniais, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, padidėjus socialinės atskirties rizikai, esant prastesniems adaptaciniais gebėjimams, žemesniam pasitikėjimui savimi ir emociniam intelektui, kyla ir įvairių sveikatos problemų rizika.

Tinkama sveikata, ypač psichologinė, smarkiai prisideda prie mokyklinio amžiaus mokinių gerovės (laimės) subjektyvaus suvokimo dažnio ir intensyvumo. Remiantis Guerros-Bustamante ir kt. (2019), taip pat D'Amico ir Geraci (2021) atliktų tyrimų rezultatais, galima teigti, kad mokyklinio amžiaus vaikų populiacijoje emocinis intelektas ir atskiros jo struktūros dalys susijusios su gerovės suvokimu: mokiniai, pasižymintys aukštesniais emocinio intelekto rezultatais, dažniau ir intensyviau patiria laimės jausmą. Ši sąveika svarbi mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, nes jie linkę būti mažiau pasitenkinę gyvenimu, jaustis labiau atstumti, vieniši (Gaspar ir kt., 2016; Goldan ir kt., 2022). D'Amico ir Geraci (2021) teigimu, tokie vaikai gerovės aspektu atsiduria rizikos grupėje: jų gerovės suvokimas ir laimės jausmas žemas bendrajam funkcionavimui ne tik mokykloje, bet ir kitose gyvenimo srityse. Jei asmuo jaučiasi nelaimingas, vienišas ir atstumtas, tai mokykloje gali turėti neigiamų pasekmių siekiant akademinių rezultatų.

Mokslinių tyrimų analizė atskleidė, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, dažniau nedalyvauja formaliajame ugdyme negu mokiniai, kurie specialiųjų ugdymosi poreikių neturi (Totsika ir kt., 2020; Lereya ir kt., 2022). Šiandien labai trūksta tyrimų, apimančių specialiuosius ugdymo poreikius kaip visumą, neskirstant specialiųjų poreikių pagal tipus, ir jų sąveikos su įvairiais akademiniiais objektais analizės. Kaip jau minėta, didžioji dalis tokių tyrimų susiję su vieno tipo sutrikimo (pavyzdžiui, autizmo

spekto, dėmesio deficito sutrikimo ir pan.) ir nedalyvavimo ugdymo(si) procesuose ypatumais (Totsika ir kt., 2020; Lareya ir kt., 2022).

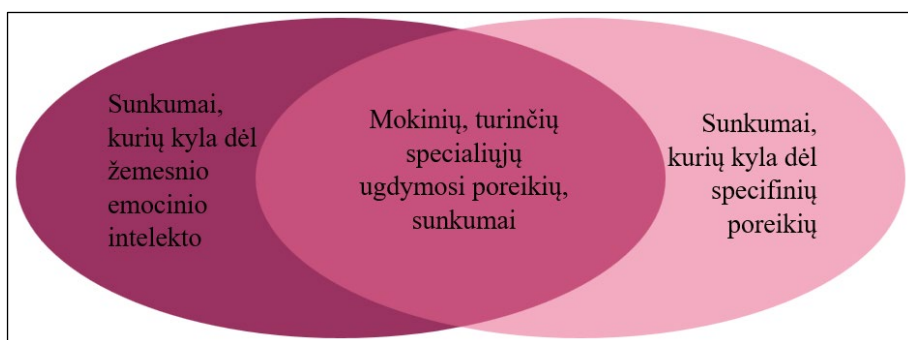
Lereyos ir kt. (2022) atliktas tyrimas atskleidė bendrąsias mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvavimo mokykloje tendencijas. Nustatyta, kad šie mokiniai dažniau nedalyvauja pamokose negu jų bendraamžiai, neturintys minėtų poreikių. Dažniausiai išskiriami mokiniai, turintys negalią, elgesio, emocinių ir socialinių sutrikimų (Lereya ir kt., 2022). Ilgalais ir nuolatinis nedalyvavimas ugdymo procese turi neigiamų pasekmių ne tik akademiniam rezultatams, bet ir darniai mokinių raidai. Mokyklos nelankymo tendencija galima dėl kelių pagrindinių priežasčių: 1) papildomos intervencijos, kurios reikalauja atitinkami sutrikimai (sensoriniai ar fizinės negalios) – mokiniams reikalinga papildoma pagalba šiems poreikiams tenkinti; 2) mokykloje patiriama emocinių, psichologinių, socialinių sunkumų – kaip jau minėta, mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kyla didesnė rizika susidurti su nepriimtiniu bendraamžių elgesiu, likti socialinėje atskirtyje, jaustis vienišiams; 3) silpnėsniai kognityviniai gebėjimai – dėl patiriamų sunkumų atliekant ugdymo(si) užduotis, dėl nenoro ar baimės jas atlikti galimas vengimas reguliariai dalyvauti ugdymo(si) procese.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, kognityviniai profiliai įprastai yra žemiau negu vidutiniai. Šie mokiniai pasiekia žemesnius išsilavinimo, prastesnius akademinių įvertinimų rodiklius. Jiems sudėtingiau spręsti ir įveikti įprastas, nesudėtingas kognityvines užduotis, įskaitant ir tyrimo instrumentų reikalavimų įgyvendinimą (Gnabs ir Nusser, 2022). Menkesni kognityviniai gebėjimai riboja tinkamą funkcionavimą edukacinėse aplinkose, reikiamą suvokimą ir tikslų supančių fenomenų pažinimą.

Atlikti moksliniai tyrimai atskleidžia, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, savivoka arba savęs pažinimas yra teigiami, tačiau vidutiniai ir žemesni negu bendraamžių, kurie specialiųjų ugdymosi poreikių neturi (Zakaria ir Tahar, 2017). Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai galimai prasčiau suvokia savo galimybes, poreikius ir elgseną įvairiuose kontekstuose. Mokslininkai atskleidė, kad jie save suvokia kaip laimingus ir patenkintus, bet mažai populiarius. Tai patvirtina ir Törmänen bei Roebers (2018) atliktas tyrimas: mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, prasčiau pažįsta save edukaciniame kontekste. Kiek prastesnis mokinių savęs pažinimas reiškia ir žemesnius emocinės savivokos gebėjimus, todėl, galima teigti, kad šie mokiniai prasčiau pažįsta savo emocines galias negu mokiniai, kurie specialiųjų ugdymosi poreikių neturi.

Kaip parodė mokslinės literatūros analizė, įtraukiojo ugdymo(si) aplinkoje mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi prastesniais akademiniais rezultatais ir pasiekimais (Lenkeit ir kt., 2022). Panašių tyrimo rezultatų pateikta ir anksčiau. Ekeh ir Oladayo (2013) atliktas tyrimas atskleidė, kad mokiniai, besimokantys įtraukiojo ugdymo klasėse, pasižymi prastesniais akademiniais rezultatais negu specialiųjų ugdymosi poreikių neturintys bendraamžiai. Mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, dėl specifinių ir emocinių sunkumų sudėtinga pasiekti aukštų akademinių rezultatų ir tinkamai suvokti savo gebėjimus.

Atsižvelgiant į minėtus teiginius, galima teigti, kad mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kyla daugialypių sunkumų ar tam tikrų disfunkcijų dėl dviejų tarpusavyje susijusių sričių (žr. 4 pav.).

4 pav. Mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kylančių sunkumų tarpusavio sąveika

Šaltinis: sudaryta autoriaus

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, tinkamai funkcionuoti (ypač edukaciniuose kontekstuose) trukdo dvi pagrindinės tarpusavyje susijusios sunkumų sritys – tai specifiniai sunkumai, sukelti specialiųjų ugdymosi poreikių tipo, ir intensyvumo, emocinio intelekto stokos sukeliama sunkumai. Abi sunkumų sritys labai panašios. Kaip minėta anksčiau, mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su įvairiais socialiniais, kognityviniais, fiziniais ir kitais sunkumais. Su tokiais pat sunkumais susiduriama ir pasižymint žemesniu emociniu intelektu. Ši minėtų sričių sąveika ugdant mokinių emocinį intelektą sukuria galimybę teigiamai šalinti ar mažinti abiejų sričių sunkumus.

Minėtina, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, edukaciniuose kontekstuose vertinami individualiai, atsižvelgiant į jų specialiuosius poreikius, pasiekimus, ugdymo planų vykdymo ir vertinimo

strategijas: jiems teikiama specializuota ugdymo pagalba, todėl labai svarbu kartu integruoti emocinio intelekto ugdymą.

Kaip jau buvo minėta, didelė dalis mokslinių tyrimų atliekama analizuojant paauglių ar vyresnio amžiaus vaikų tiriamąją imtį (D'Amico ir Guastaferro, 2017; Espinosa ir Kadic-Maglajlic, 2018; Sarrionandia ir Mikolajczak, 2020; Duchyminska ir kt., 2022; Gnabs ir Nusser, 2022; Naz ir kt., 2022). Taip pat didelė tyrimų dalis atlikta išskiriant konkretų ir tikslų ugdymosi poreikį (pavyzdžiui, autizmo spektro sutrikimą, judesio ar padėties sutrikimą, intelekto sutrikimą ir pan.) (Gaspar ir kt., 2016; D'Amico ir Guastaferro, 2017; Törmänen ir Roebbers, 2017; Zakaria ir Tahar, 2017; Goldan ir kt., 2022; Gnabs ir Nusser, 2022; Lenkeit ir kt., 2022). Tik menka dalis apžvelgtų tyrimų atskleidžia, su kokiais specifiniais ir emociniais sunkumais susiduria 8–12 m. mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, populiacija.

Atliekant mokslinių šaltinių paiešką, nenustatyta mokslinių tyrimų, pagrindžiančių emocinio intelekto struktūros skirtumus tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ir šių poreikių neturinčių. Visų mokinių emocinio intelekto struktūra vienoda, skiriasi tik emocinio intelekto laipsnis (emocinio intelekto koeficientas). Taigi emocinio intelekto ugdymas(is) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, turi būti organizuojamas laikantis tos pačios struktūros, jis labai svarbus. Minėtai grupei priklausantys vaikai patiria daugiau įvairialypių sunkumų, kuriems įveikti reikalinga ne tik kryptinga, bet ir individualizuota pagalba, todėl moksliniai tyrimai, nagrinėjantys emocinio intelekto ugdymą ir tyrinėjantys mokinius, kurių amžius – iki paauglystės, yra vertingi ir aktualūs. Tyrimų aktualumą, mokslinę ir praktinę vertę galima pagrįsti mokslinių tyrimų stoka, mokinių patiriamų sunkumų sinteze, įtraukiojo ugdymo perspektyva.

Analizuojant mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo(si) perspektyvas, reikia paminėti, kad vienas iš svarbiausių aspektų Europos švietimo kontekste – įtraukiojo ugdymo kokybės didinimas ir užtikrinimas. Įtraukiojo ugdymo esminė idėja – skirtingiems, įvairių gebėjimų turintiems mokiniams, įskaitant ir mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, užtikrinti saugias, vienodas ir lygiavertes galimybes į ugdymą(si), mažinti socialinę atskirtį (Rapp ir Corral-Granados, 2021; Galkienė ir kt., 2023).

Lietuvoje keliamos tapačios idėjos. Kaip išskirta Europos Komisijos finansuojamame Europos švietimo informaciniame tinkle (2024), skiltyje „12.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas“, Lietuvos švietimo įstaigos privalo užtikrinti kokybišką ir lygiavertį ugdymą(si) visiems mokiniams,

nepriklausomai, kokių specialiųjų poreikių jie turi (Eurydice, 2024). Ši idėja suponuoja, kad įtraukiojo ugdymo sąlygomis dirbantys mokytojai privalo ne tik puikiai išmanyti savo dalyko specifiką, bet ir turėti platų spektrą kitų kompetencijų, kad užtikrintų kokybišką ugdymo(si) procesą visiems mokiniams.

Teigiama (Movkebaieva, Oralkanova ir Uaidullakzy, 2013; Pantic ir Florian, 2015; Arvelo-Rosales, Alegre ir Guzman, 2021), kad įtraukiojo ugdymo sąlygomis dirbantis pedagogas turi būti universalus, pasižymėti atitinkamais bruožais ir kompetencija įvairiose srityse, susijusiose su įtraukiojo ugdymo(si) procesais (3 lentelė). Pedagogų kompetencijos, reikalingos dirbti su mokiniams, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, išskiriamos ir Lietuvos pedagogams. „Pedagoogo profesijos kompetencijų apraše“ (2021) taip pat išskiriamos kompetencijos, kurias turi turėti pedagogai, siekiantys užtikrinti kokybišką ugdymo(si) procesą visiems mokiniams.

3 lentelė (tęsinys p. 61). Pedagogo, dirbančio įtraukiojo ugdymo sąlygomis, kompetencijos

Kompetencija (bruožas)	Kompetencijos (bruožo) funkcija
Mokinių įvairovės suvokimo.	Suprasti ir įvertinti įvairius mokinių poreikius, gebėti pažvelgti iš jų perspektyvos.
Paramos teikimo visiems mokiniams.	Teikti akademinę, praktinę, socialinę, emocinę švietimo pagalbą visiems mokiniams. Efektyviai vykdyti ugdymo(si) procesą heterogeniškose klasėse.
Bendradarbiavimo.	Dirbti kartu su mokinių tėvais, kitais specialistais.
Asmeninio ir profesinio tobulėjimo.	Reflektuoti apie savo asmeninius ir profesinius pasiekimus, numatyti tobulinimosi perspektyvas. Nuolat tobulintis įtraukiojo ugdymo(si) klausimais. Kurti tinkamus santykius su mokiniams. Suvokti profesinių kompetencijų kaitos ypatumus.
Motyvacinė-orientacinė.	Motyvacija dirbti įtraukiojo ugdymo sąlygomis. Asmeninių vertybių suvokimas. Gebėjimas toleruoti efektyvų komunikavimą ir į jį orientuotis. Noras tobulinti teorines žinias ir praktinius gebėjimus.
Informacinė.	Suvokti psichologinius, edukacinius principus, amžiaus ir sutrikimų ypatumus dirbant su mokiniams, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Suvokti mokymo metodus, pedagogines priemones ir prieigas dirbant su mokiniams, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Suvokti kaip diferencijuoti, personalizuoti ir individualizuoti ugdymo(si) turinį mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.
Operacinė.	Užsibrėžti tikslus dirbant su įvairių gebėjimų turinčiais mokiniams. Organizuoti ugdymo(si) procesą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir jų neturintiems. Pasirinkti įvairias tinkamiausias komunikavimo, bendravimo formas, dirbant su mokiniams, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Sukurti ugdančią ir saugią aplinką, panaudojant joje esančius išteklius.

Tęsinys kitame puslapyje.

3 lentelės tęsinys. Pedagogo, dirbančio įtraukiojo ugdymo sąlygomis, kompetencijos

Kompetencija (bruožas)	Kompetencijos (bruožo) funkcija
Asmeninės įtraukiosios filosofijos.	Pasižymėti teigiamu požiūriu į įtraukujį ugdymą. Suvokti mokinių pasiekimus ir jų priklausomybę nuo socialinių kontekstų. Palaikyti socialinio ir emocinio ugdymo idėjas.
Autonomiškumo.	Kurti palaikančią aplinką ugdymo įstaigoje. Bendrauti su kitomis ugdymo įstaigomis ir kolegomis. Kurti bendradarbiavimu grįstus santykius su mokiniais ir kolegomis. Pasitikėti savimi ir spręsti sudėtingas ugdymo(si) problemas.
Reflektyvumo.	Stebėti savo profesinę kaitą ir tobulintis mokinių labui. Nuolat ieškoti tobulėjimo galimybių. Suvokti socialinę kaitą.
Profesinės ugdymo veiklos srities.	Atpažinti ugdytinių skirtybes, poreikius, ugdymo(si) galimybes ir numatyti jo gaires. Taikyti įvairius ugdymo metodus, numatyti galimas grėsmes ir kurti kokybišką ir saugią ugdymo(si) aplinką, teikti pagalbą.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Movkebaieva ir kt., 2013; Pantic ir Florian, 2015; *Pedagogo profesijos kompetencijų aprašas*, 2021; Arvelo-Rosales ir kt., 2021.

Atsižvelgiant į šias kompetencijas, pastebima, kad pedagogai, dirbantys įtraukiojo ugdymo sąlygomis su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, turi ne tik nuolat tobulėti patys, bet ir gebėti užtikrinti kokybišką ugdymą visiems mokiniams. Minėtiems pedagogams labai svarbu gebėti tinkamai ir greitai prisitaikyti prie pokyčių ugdymo(si) procesuose, tenkinant mokinių specialiuosius poreikius, organizuoti ugdymo(si) procesą kartu visiems mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir šių poreikių neturintiems, suprasti, kaip ir kokias pagalbos formas taikyti realiuoju laiku dėl mokiniui kilusių sunkumų, nepriklausomai nuo to, kokių poreikių mokins turi.

Atskleista, kad pedagogui, siekiančiam efektyviai įgyti minėtas kompetencijas ir jomis operuoti, pirmiausia reikia atvirai priimti įtraukiojo ugdymo idėjas ir visus jo keliamus iššūkius. Somma ir Bennett (2020) išskiria įtraukiojo ugdymo mokytojo kaitos kontinuumą, kurio galutinis etapas apibūdinamas kaip mokytojo visiškas atsivėrimas įtraukčiai. Šis atsivėrimas leidžia mokytojui siekti visų mokinių įtraukties, motyvuoja jį dirbti esant tokioms sąlygoms.

Anksčiau įvardytos mokytojų kompetencijos, bruožai, atsivėrimas įtraukčiai, žemesnio emocinio intelekto sukelti sunkumai ir mokinių specifiniai sunkumai suponuoja, kad dabartinis pedagogas, dirbantis su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, turi ne tiek daug orientuotis į sutrikimų specifiką, bet labiau į gebėjimą patenkinti visus mokinių poreikius, pritaikyti prie nuolatinės kaitos ir kylančių iššūkių, būti lankstus.

Šiuos teiginius patvirtina ne tik mokinių individualumo svarbos aspektas, bet iš dalies ir specialiųjų ugdymosi poreikių spektras, išskirtas 2011 m. patvirtintame „Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos apraše“. Įvertinus šiame apraše išskirtų sutrikimų kiekį, jų lygius, galima teigti, kad tikriausiai neįmanoma vienam pedagogui suformuoti tikslių metodų ar ugdymo gairių, kurias būtų galima pritaikyti visiems mokiniams jų nediferencijuojant. Todėl minėtos kompetencijos, atsivėrimas, universalumas ir gebėjimas dirbti realiuoju laiku, reaguojant į visus mokinių sunkumus, yra šiuolaikiško pedagogo tikslas, nes visi mokiniai unikalūs.

Beveik visose Europos Sąjungos šalyse mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius didėja, todėl auga ir jų skaičius įtraukiojo ugdymo mokyklose ar klasėse (Ališauskas ir kt., 2015; Lindner, Alnahdi, Wahl ir Schwab, 2019). Ši tendencija atsispindi ir moksliniuose tyrimuose, statistikos šaltiniuose, atskleidžiančiuose, kad per pastaruosius keletą metų ne tik Europos, bet ir kitose šalyse yra išaugęs mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukusis ugdymas (Black, 2019; Ramberg ir Watkins, 2020; Weedon ir Lezcano-Barbero, 2021; *The Population Reference Bureau*, 2022). Ne išimtis ir Lietuva (4 lentelė).

4 lentelė. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir jų įsitraukimo į įtraukųjį ugdymą kaita Lietuvoje 2018–2024 m. laikotarpiu

	2018– 2019 m.	2019– 2020 m.	2020– 2021 m.	2021– 2022 m.	2022– 2023 m.	2023– 2024 m.
Mokinių skaičius specialiosiose ir lavinamosiose klasėse (dalinė integracija)	1 159	1 232	1 232	1 398	1 446	1 478
Mokinių skaičius bendrosiose klasėse (visiška integracija)	35 711	36 476	38 058	38 699	39 430	43 102
Mokinių skaičius specialiosiose mokyklose ir ugdymo centruose	3 686	3 639	3 597	3 578	3 656	Duomenų nėra

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis *Oficialiosios statistikos portalo* ir *Švietimo valdymo informacinės sistemos portalo* duomenimis [žiūrėta 2024-03-17]

Daugelyje užsienio mokslinių šaltinių atskleidžiama mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukiojo ugdymo kaita 2015–2018 m. Taigi, galima teigti, kad šiandien duomenys gali būti kiek pakitę. Lietuvoje pateikiami naujausi duomenys. Remiantis *Oficialiosios statistikos portalo* (2024) ir *Švietimo valdymo informacinės sistemos portalo* (2024) duomenimis, 2018–2024 m.

pastebimas išaugęs mokinių skaičius specialiosiose ir lavinamosiose klasėse, bendrosiose klasėse ir labai stabilus mokinių skaičius specialiosiose mokyklose bei ugdymo centruose.

Didėjantis mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius reiškia papildomus iššūkius bendrojo ugdymo mokyklose dirbantiems mokytojams, kitiems specialistams, galiausiai, likusiems mokiniams, siekiant sėkmingai integruoti specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčius mokinius į edukacinį ir socialinį kontekstą, užtikrinti lygiavertį ugdymą ir raidos perspektyvas.

Šiandienos Lietuvos kontekstui tai itin aktualu. 2020 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Švietimo ir mokslo įstatymo pakeitimus (LR Švietimo įstatymo nr. I-1489 5, 14, 21, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu įstatymas), kurie iš esmės keičia mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo(si) perspektyvas ir galutinai įsigalioja nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. Priimti pakitimai naikina iš dalies diskriminacinį požiūrį į mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ir sudaro jiems sąlygas visiškai lygiomis teisėmis su kitais mokiniais lankyti ugdymo įstaigą, artimiausią jų gyvenamajai vietai. Bendrojo ugdymo mokyklos ir kitos ugdymo įstaigos privalo priimti visus mokinius ir nebegali jų siųsti į specialiąsias mokyklas.

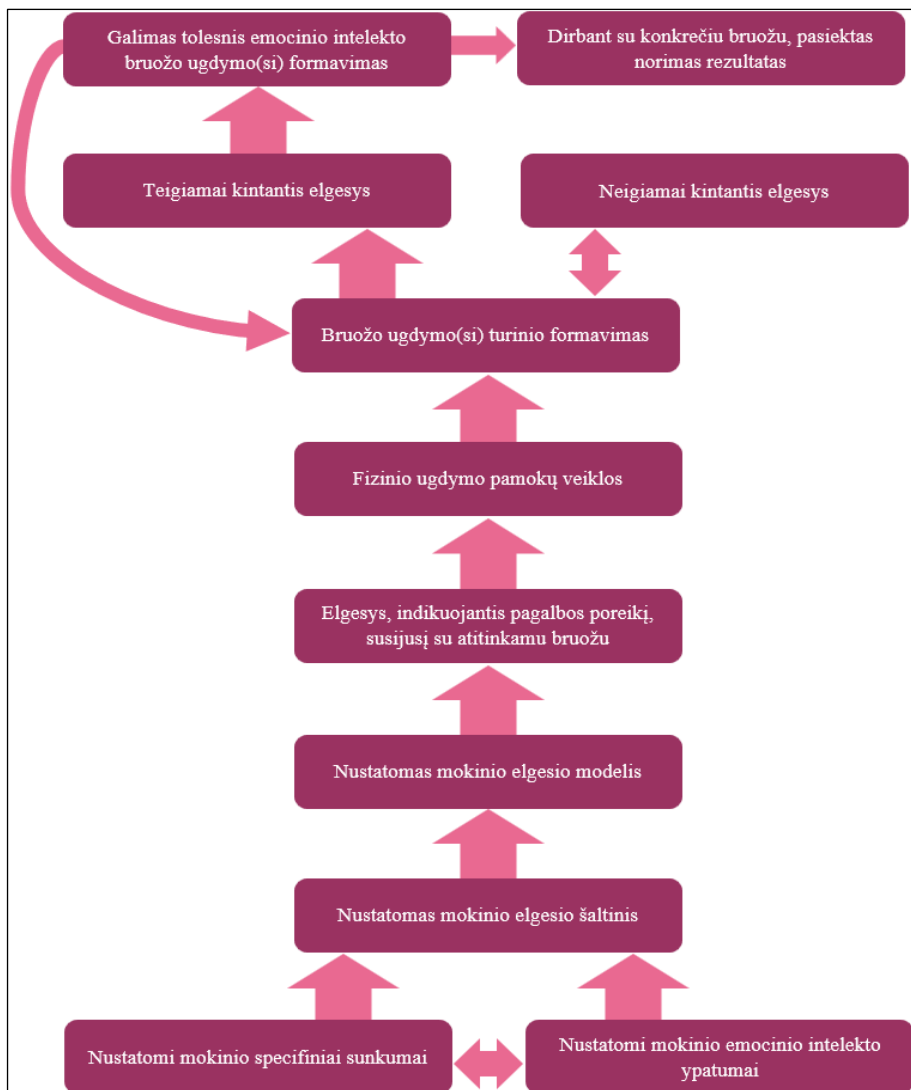
Kiti svarbūs pakeitimai, nurodyti minėtame įstatyme, bendrojo ugdymo mokyklose sudaro sąlygas dirbti daugiau specialistų, įskaitant mokytojo padėjėjus ir švietimo pagalbos specialistus, kurie užtikrintų visų mokinių poreikių tenkinimą. Klasėje dirbant su mokiniais, turinčiais nedidelių ar vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių, dirbtų vienas mokytojas, o klasėse, kuriose būtų ugdomi didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, ugdymo(si) procesą užtikrintų daugiau kaip vienas mokytojas. Tokie pokyčiai užtikrins kokybiško ugdymo ir specifinių poreikių tenkinimo sintezę tiek mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, tiek mokiniams, minėtų poreikių neturintiems, todėl specialiosios pedagoginės pagalbos paskirtis bendrojo ugdymo mokyklose tampa viena iš prioritetinių sričių.

Lietuvos Respublikos Seimo priimti pakeitimai lėmė ir mokinių skaičiaus specialiosiose mokyklose mažėjimą. Vis daugiau mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, integruojantis į bendrojo ugdymo mokyklas ir čia gaunant tinkamą pagalbą, specialiųjų mokyklų poreikis galimai taps vis mažesnis. Įstatymo pakeitimai numato, kad dalis tokių mokyklų bus performuotos į regioninius švietimo pagalbos centrus, kurie švietimo klausimais bendradarbiaus su regione esančiomis bendrosiomis mokyklomis.

Didžioji dalis mokytojų gana palankiai vertina mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtrauktį, tačiau pabrėžiama, kad nepalankiausiai vertinama mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ar elgesio sutrikimų,

įtrauktis (Tarantino ir kt., 2022). Mokytojų manymu, su tokiais vaikais dirbti įtraukiojo ugdymo sąlygomis ypač sudėtinga, ne visada užtenka teorinių žinių, praktinių įgūdžių ar išteklių kokybiškam ugdymo(si) procesui užtikrinti.

Kaip jau minėta, mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, minėtų poreikių neturinčių, emocinio intelekto struktūra vienoda, tačiau, atsižvelgiant į specifinių poreikių sukeltus sunkumus, žemesnį emocinį intelektą ir šių sunkumų sintezę, emocinio intelekto ugdymo(si) ir vertinimo progresija atitinkamai papildyta (5 pav.).

5 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) progresija, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadas

Šaltinis: sudaryta autoriaus

Pagrindinis emocinio intelekto ugdymo(si) skirtumas tarp mokinių, neturinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, šių poreikių turinčių, – pastarųjų mokinių elgesys gali būti klaidinantis ir labiau susijęs su specifiniais mokinio sunkumais. Pavyzdžiui, mokinys, turintis dėmesio sutrikimą, gali neįsitraukti į suplanuotą veiklą ar ištraukti į ją neaktyviai ne todėl, kad jo prisitaikomumo ir impulsyvumo valdymo bruožai yra menkai išlavinti, o todėl, kad jis užduoties pateikimo metu dėmesį buvo nukreipęs kitur, į pašalinę veiklą, aplinkos objektus ir pan. Tokiais atvejais, vertinant emocinį elgesį ir planuojant jo ugdymo(si) veiklas, mokytojams prioritetu išlieka tikslus mokinio elgesio priežasties nustatymas.

Reikšmingiausias tampa individualumo principas, nes mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, elgesys siejamas ne tik su emocijomis, bet ir su specifiniais poreikiais, pasireiškiančiais visiems skirtingai. Mokinių elgesio dinamiką per įvairias veiklas, aktyviai pasireiškiančias socialinių santykių funkcijas, labai gerai atskleidžia fizinio ugdymo pamokos. Šių pamokų specifika galimai sukuria puikią aplinką ir sąlygas emocinio intelekto ugdymo(si) turiniui konstruoti ir akademiniais rezultatais siekti.

Apibendrinant galima teigti, kad mokslinės literatūros ir dokumentų analizė atskleidžia, jog mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, patiria įvairialypių ir tarpusavyje susijusių sunkumų. Nors specialiųjų mokyklų funkcija yra teikti maksimalią ir kokybišką švietimo pagalbą tokiems mokiniams, šiandien šios mokyklos suvokiamos kaip formuojančios diskriminuojantį požiūrį į minėtos grupės mokinius, todėl pastaraisiais metais mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius bendrojo ugdymo mokyklose auga. Vis dėlto mokiniai, ypač turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvaudami ugdymo(si) procese įtraukiojo ugdymo sąlygomis atsiduria rizikos grupėje susidurti su socialiniais, emociniais, psichiniais sunkumais.

Šios teorinės įžvalgos tik sustiprina tyrimų, apimančių ugdymo(si) procesus ir orientuotų į mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, aktualumą ir būtinybę, todėl disertacijoje tyrimo imtis pagrindžiama šiais teiginiais:

1. Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su emociniais ir specifiniais tarpusavyje sąveikaujančiais sunkumais. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, sunkumai ir iššūkiai susiję (ar net gali būti jų sukelti) su žemo emocinio intelekto rodikliais. Atskleista, kad beveik visi mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, nepriklausomai nuo šių poreikių tipo, pasižymi žemesniais emocinio intelekto vertinimo rezultatais ir tai indikuojančiais

ypatumais. Žemesnis emocinis intelektas kelia įvairialypių sunkumų, pasireiškiančių edukacinėse ir kitose gyvenimo srityse, todėl emocinio intelekto ugdymas galimai prisidės prie šių sunkumų įveikos ir iššūkių mažinimo.

2. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad nėra emocinio intelekto struktūros skirtumų tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, šių poreikių neturinčių. Minėtina aiški ir validuota emocinio intelekto struktūra, kuria vadovaujantis galima tikslingai konstruoti emocinio intelekto ugdymo(si) turinio procesus: emocinio intelekto vertinimas, ugdymas, raiškos sritys ir kitas specifiškumas nepriklauso nuo specialiųjų ugdymosi poreikių, bet skirtingi specifiniai poreikiai lemia ir kitokius sunkumus, kurie ilgainiui neigiamai sąveikauja su emocinio intelekto ugdymu(si). Dėl šios priežasties svarbu emocinio intelekto ugdymo(si) turinį konstruojančias veiklas vykdyti atsižvelgiant ne tik į emocinio intelekto ypatumus indikuojantį elgesį, bet ir į specifinių poreikių tenkinimo perspektyvas tiek specialiosios mokyklos, tiek įtraukiojo ugdymo edukacinės aplinkos kontekstuose.

3. Kaip jau minėta, pastarųjų metų moksliniai tyrimai ir oficialiosios statistikos portalai atskleidžia, kad didžiojoje pasaulio dalyje, įskaitant Europą ir Lietuvą, mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius didėja. Šis didėjimas lemia ugdymo(si) procesų kaitą. Siekiant užtikrinti kryptingą ir tikslingą tokių mokinių ugdymą, reikia ieškoti naujų ugdymo(si) metodų, įžvalgų ir rekomendacijų. Ugdymas privalo būti diferencijuotas, personalizuotas ar individualizuotas, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir individualumą.

4. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad įtraukusis ugdymas pasaulyje tampa vis aktualesnis, siekiant veiksmingo ir lygaus ugdymo(si) visiems mokiniams, taip pat siekiant atsiriboti nuo diskriminuojančio požiūrio į mokinius, besimokančius specialiosiose mokyklose. Šis aspektas aktualus Lietuvos švietimui ir dėl didžiausio per pastaruosius dešimtmečius įtraukiojo ugdymo aktualumo bei svarbos, ir dėl planuojamo specialiųjų mokyklų skaičiaus mažėjimo bei tokių mokinių skaičiaus didėjimo bendrojo ugdymo mokyklose.

5. Atsižvelgiant į tai, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinis intelektas dažnu atveju žemesnis, jo praktinė reikšmė svarbi visose gyvenimo srityse. Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, vis dažniau integruojami į bendrojo ugdymo mokyklas, todėl labai svarbu formuoti mokytojų ir kitų ugdymo proceso dalyvių žinias apie šių mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvas. Svarbu atskleisti

ugdymo galimybes, kurios tiesiogiai sietųsi su mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, formaliojo ugdymu ir emocinio intelekto sinteze, kad mokiniai būtų ugdomi ne tik siekti akademinio rezultato, bet ir įveikti sunkumus, visavertiškai funkcionuoti visuomenėje. Šias žinias turėtų būti įmanoma perkelti į realią darbo praktiką, pasireiškiančią tiek teorinių žinių, tiek praktinių gebėjimų stoka.

6. Disertacijoje pristatomas darbo tyrimas paremtas mikroetnografinio tyrimo principais, leidžiančiais giliai pažinti tyrimo kontekstą, objektą, visus su juo susijusius ypatumus, sudaro sąlygas plačiai nagrinėti ir ieškoti atsakymų į tyrimo klausimus. Darbe gilinamasi tik į mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo subtilybes, kurios analizuojamos per kelis skirtingus kintamuosius, neįtraukiant mokinių, neturinčių minėtų poreikių, fizinį, psichosocialinių ir kitų ypatumų.

1.3. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumai ir perspektyvos fizinio ugdymo pamokose

Kaip minėta, emocinis intelektas – sąlygiškai naujas fenomenas, šiomis dienomis suvokiamas ir apibrėžiamas skirtingai ir daugialypiškai. Nesant konsensuso dėl vienos emocinio intelekto struktūros ir dominuojančios teorijos, mokslininkams kilo klausimas, ar emocinis intelektas iš viso gali būti kaip nors ugdomas (Dulewicz ir Higgs, 2004; Kotsou ir kt., 2019; Mattingly ir Kraiger, 2019).

Net ir šiomis dienomis mokslinėje literatūroje susiduriama su įžvalgomis, kad emocinio intelekto koncepcija tik apibūdina, kas turėtų būti ugdoma, bet visiškai nepateikia įžvalgų, kaip tai turėtų būti daroma, kaip ugdyti reikiamus įgūdžius, atsižvelgiant į emocinio intelekto modelius (Coskun ir Oksuz, 2019). Mokslinėje literatūroje emocinio intelekto ugdymo(si) galimybės tiriamos įvairaus amžiaus kontekste, remiantis įvairiomis teorijomis ir modeliais, tačiau didžioji dalis tyrimų, atskleidžiančių emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumus, atlikti su vyresniųjų klasių ar suaugusių žmonių imtimis.

Hodzic ir kt. (2018) atlikta metaanalizė atskleidė, kad emocinis intelektas gali būti ugdomas pagal šešis skirtingus modelius ir teorijas, taikytinus suaugusiems žmonėms. Nustatyta, kad, ugdant emocinį intelektą vidutiniškai 4,46 val. per savaitę, pasiekta teigiamų emocinio intelekto rezultatų pokyčių, turinčių išliekamąją vertę net ir įgyvendinus ugdymo programą. Suaugusiųjų emocinio intelekto ugdymo(si) didžioji dalis įgyvendinta taikant gebėjimų

emocinio intelekto, Bar-On emocinio intelekto ir emocinio intelekto bruožų modelius.

Panašių įžvalgų pateikia Kotsou ir kt. (2019). Šių tyrėjų atlikta sisteminė literatūros apžvalga atskleidė, kad daugeliu atvejų emocinis intelektas yra sėkmingai ugdomas konstruktas. Nustatyta, kad 39 iš 46 analizuotų tyrimų patvirtina emocinio intelekto ugdymo(si) efektyvumą, fiksuojant bent vienos struktūros dalies rezultato padidėjimą. Minėtina, kad emocinio intelekto ugdymo(si) didžioji dalis įgyvendinta remiantis gebėjimų emocinio intelekto (9 tyrimai) ir emocinio intelekto bruožų (37 tyrimai) teorijomis. Pagal pastarąją teoriją organizuotas emocinio intelekto ugdymas(is) sėkmingas, nes iš visų 37 tyrimų 13-oje nustatytas žymus bendrojo emocinio intelekto rezultato padidėjimas, 19-oje iš jų nustatytas žymus atskirų emocinio intelekto struktūros dalių padidėjimas ir tik 5-iose tyrimuose emocinio intelekto pokyčio nenustatyta (Kotsou ir kt., 2019). Minėti tyrimai atskleidžia, kad suaugusiųjų kontekste emocinio intelekto ugdymas, ypač įgyvendinamas remiantis emocinio intelekto bruožų teorija, gali būti sėkminga praktika.

Emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvos fiksuojamos ir jaunesnio amžiaus žmonių populiacijoje, nors, kaip minėta anksčiau, tokie tyrimai sudaro mažumą. Remiantis Kecses (2015) tyrimo rezultatais, galima teigti, kad, ugdant mokinių emocinį intelektą, gali būti efektyvi tinkamai suformuota emocinio intelekto ugdymo(si) programa ar veiklų planas. Įvykdžius 12 intervencinių praktikumų 7–12 m. mokiniams, jų emocinio intelekto rezultatai sėkmingai padidėjo (Kecses, 2015).

Panašius tyrimo rezultatus atskleidžia ir Centro ir kt. (2017) atliktas tyrimas, kuriuo nustatyta, kad dvejus metus trukusi emocinio intelekto ugdymo(si) programa 10–11 m. mokiniams turėjo teigiamą poveikį jų emocinio intelekto rezultatams, vertinant EQ-i:YV klausimyno metodika. Emocinio intelekto kaita fiksuojama ir paauglių imties tyrimuose. Įvykdę minėtai imčiai skirtą emocinio intelekto ugdymo(si) programą, paaugliai parodė daug didesnius rezultatus trijose iš keturių emocinio intelekto gebėjimų šakų, vertinant MSCEIT testo metodika (Nastasa ir kt., 2021).

Cerit ir Simsek (2021) atliktas tyrimas parodė, kad 7 sav. trukmės socialinių įgūdžių, kartu ir emocinio intelekto ugdymo(si) programa turėjo teigiamą poveikį 14–17 m. mokinių emocinio intelekto rezultatams, vertinant RS, EIES skalėmis.

Panašius programų rezultatus atskleidė ir Rivera-Perez bei bendraautorai (2021). Nustatyta, kad 8 sav. trukmės kooperatyvinio mokymosi fizinio ugdymo pamokose programa turėjo teigiamą poveikį 10–12 klasių mokinių

emocinio intelekto rodikliams, matuojant emocinio intelekto fizinėje veikloje klausimynu.

Mokslinėje literatūroje tyrimai, atskleidžiantys emocinio intelekto ugdymo(si) galimybes, daugiausia atliekami per atitinkamų programų ar veiklų įgyvendinimą ir eksperimentinius tyrimus, tačiau rasta tyrimų, kurie parodo, kaip emocinio intelekto ugdymą formuoja mokinių įsitraukimas į atitinkamas fizinio aktyvumo veiklas. Vaquero-Solis ir kt. (2020) nustatė, kad 12–16 m. mokiniai, dažniau įsitraukiantys į fizinio aktyvumo veiklas, pasižymi aukštesniais emocinio intelekto rodikliais, vertinti naudojant emocinio intelekto fizinėje veikloje 2 klausimyną.

Aptarti tyrimai iš esmės patvirtina teiginį, kad emocinis intelektas – ugdomas konstruktas. Vis dėlto minėtuose tyrimuose neaprašoma ar menkai aprašoma veiklų vykdymo, planavimo, programų formavimo metodika, trūksta informacijos apie programų vykdymo specifiką ir emocinio intelekto matavimo instrumentų pasirinkimo logiką, ne visada pateikiami tokių programų veiklų vykdymo gidai ar metodologinės nuostatos.

Mokslinėje literatūroje rasta tyrimų, kuriuose išsamiai atskleidžiama, kaip ir kokia intervencija taikyta, siekiant ugdyti mokyklinio amžiaus mokinių emocinį intelektą. Laborde ir kt. (2018) išskiria 13 veiklų, kurios gali būti taikomos fizinio ugdymo pamokose, siekiant ugdyti mokinių emocinį intelektą tiek gebėjimų, tiek bruožų lygmenimis. Mokslininkų išskirtos veiklos yra judriųjų žaidimo pobūdžio.

Akelaičio (2020) atliktas tyrimas atskleidė, kad teigiamų rezultatų mokiniams padėjusi pasiekti emocinio intelekto ugdymo(si) programa, pritaikyta fizinio ugdymo pamokoms, sudaryta iš tokių veiklų kaip elgesio modeliavimas, vaidmenys, grupinis darbas, judėjimo lavinimas, grupinės diskusijos.

Malinauskas ir Malinauskienė (2021) nustatė, kad 48 penkiolikos minučių trukmės praktikumai fizinio ugdymo pamokose gerokai pagerino mokinių socialinius ir emocinius įgūdžius. Praktikumus sudarė tokios veiklos kaip autogeninės treniruotės, diskusijos, grupinis darbas, vaidmenų žaidimai, vaizdo įrašų peržiūra, rašymo užduotys.

Rici-Gonzalez (2023) metaanalizė atskleidžia, kad įvairios emocinį intelektą per fizines veiklas ugdančios programos beveik visada integruoja bendradarbiavimo, rūpinimosi kitais, socialinės gerovės temas ir su jomis susijusias užduotis.

Programos, orientuotos į emocinio intelekto ugdymą(si), didžiąja dalimi atvejų nėra susietos su aiškiomis ir conceptualizuotomis emocinio intelekto teorijomis ar struktūromis (Storey-Hurtubise, Forristal, Henning ir Parker,

2022). Šį teiginį patvirtina ir Savenkovos (2020) išvados, kad emocinio intelekto ugdymas, ypač jaunesnio amžiaus mokiniams, turi būti struktūruotas ir tikslingas, vykdomas prižiūrint suaugusiesiems, socialiai sąveikaujant, nes jaunuoliai dar nėra pajėgūs savarankiškai suvokti savo emocijų ar jas valdyti.

Formuojant emocinio intelekto ugdymo(si) turinį ir nesiremiant esminėmis šio konstrukto teorinėmis prielaidomis ir empiriškai validuota struktūra, iš esmės jo rezultatą ir poveikį nuspėti ir matuoti sunku. Tokiu atveju rezultatas labiau priklauso nuo emocinio intelekto matavimo instrumento pasirinkimo. Pavyzdžiui, emocinio intelekto pokytį matuojant skirtingais instrumentais, įvykdžius su konkrečia teorija nesusietą programą ar veiklą, galima tikėtis visiškai skirtingų rezultatų. Jei veikla labiau orientuota į kognityvinių gebėjimų ugdymą, bet pasirinktas emocinio intelekto bruožų matavimo instrumentas, rezultatas nebus empiriškai validus. Siekiant sėkmingai vykdyti emocinio intelekto ugdymą, visas veiklas reikia orientuoti pagal atitinkamą emocinio intelekto teoriją ir visus matavimus atlikti naudojant tos teorijos tyrimo instrumentus, o ne taikyti daug skirtingų matavimo instrumentų vienu metu (Siegling ir kt., 2015).

Minėtų žinių trūkumas konstruoja ne tik jų patikimumą, bet ir gilesnio supratimo apie emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvas trūkumą. Tyrimai, užpildantys minėtus trūkumus, šiomis dienomis itin aktualūs, todėl, atsižvelgiant į tai ir dar į kelis aspektus, siekiant sėkmingai ugdyti emocinį intelektą, galima pasiekti teigiamo, empiriškai pagrįsto rezultato.

Analizuojant mokslinę literatūrą, pastebėti keli kriterijai, į kuriuos tikslinga atsižvelgti siekiant kryptingo ir tikslinio emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo. Pirmiausia, reikia atkreipti dėmesį į socialines interakcijas, jų kokybę ir turinį, nes emocinis intelektas funkcionuoja ne tik asmeniniame, bet ir tarpasmeniniame lygmenyje (Metaj-Macula, 2017).

Vaikai savo kompetenciją ugdo būtent per socialines interakcijas (Kaliska, 2019). Emocinio intelekto ugdymo(si) procese socialinių interakcijų įvairovės reikšmė yra dvipusė: emocinio intelekto ugdymo(si) procesus apipavidalina ne tik kaip ugdymo, bet ir kaip ugdymosi, nes patys mokiniai yra aktyvūs šių procesų dalyviai. Pirmiausia, emocinio intelekto struktūroje tokie aspektai kaip empatija, emocijų pažinimas, santykių valdymas, socialinė savivoka, prisitaikomumas ir pan. negali būti ugdomi be įvairių socialinių interakcijų, sukeliančių tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas patirtis. Antra, emocinio intelekto ar emocinio intelekto dalių ugdymo programos ir veiklos vykdomos aktyvioje aplinkoje, t. y. veikiant nuolatinės sąveikos tarp vykdytojo (mokytojo ir (ar) specialisto) ir dalyvių (mokinių ir (ar) jų tėvų

(globėjų, rūpintojų) metu. Ši sąveika įžvelgta analizuojant ikimokyklinio ir pradinio ugdymo mokinių emocinių gebėjimų ugdymo programų vykdymo specifiką (Gershon ir Pellitteri, 2018; Ulutas, Engin ir Polat, 2021). Plačiai ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje vykdomos programos, tokios kaip „Ruler“, „Zipio draugai“, „Empatijos šaknys“, „Paths“, „Nepakartojami metai“, „Iveikime kartu“ ir kt., iš esmės įgyvendinamos tik per socialines interakcijas ir veiklas, paremtas šiomis interakcijomis. Programas dažniausiai vykdo mokytojai, o užduotis atlieka mokiniai tarpusavio interakcijų ir interakcijų su mokytoju metu. Užduočių turinys susideda iš įvairių vaidmenų žaidimų, lėlių panaudojimo, pasakojimų, pasikalbėjimų ir kt.

Anksčiau minėta, kad emocinis intelektas yra emocinė savivoka, suformuota per subjektyvias emocijas patirtis. Siekiant ugdyti emocinį intelektą, reikia įvairių socialinių interakcijų šioms patirtims įgyti. Mokiniai socialinių interakcijų metu turi susidurti tiek su socialinėmis sėkmėmis, tiek su nesėkmėmis, kad būtų užtikrintas visavertiškas emocinės patirties formavimasis. Tokių pat tendencijų pastebima ir kitose emocinio intelekto ugdymo(si) programose, nors jų turinys ir veiklų pobūdis aptariamas gerokai mažiau (Cantero ir kt., 2020; Nastasa ir kt., 2021).

Tinkamam emocinio intelekto ugdymo(si) turiniui konstruoti būtini įvairialypiai socialiniai santykiai. Per juos pirmiausia formuojami emocinio intelekto ugdymo(si) turinį konstruojantys procesai. Kylant nepageidaujamų situacijų ar kitų pavojų, tinkami socialiniai santykiai tarp ugdymo(si) proceso dalyvių užtikrina šių pavojų įveiką.

Kitas labai svarbus aspektas – emocinio intelekto ugdymas(is) jauname amžiuje. Vaikystė – tinkamiausias metas emociniam intelektui ugdyti. Šiuo laikotarpiu vaikai išgyvena kompleksinius psichologinius, socialinius pokyčius, kurių suvaldymo kokybė ateityje gali turėti išliekamųjų teigiamų arba neigiamų pasekmių vaiko raidai. Mokslinės literatūros analizė atskleidžia, kad ikimokyklinis ir pradinis amžius yra kritinis bet kokiai intervencijai tiek dėl centrinės nervų sistemos formavimosi, socialinių poreikių, pasaulio suvokimo, tiek dėl tolesnės vaiko raidos (De La Serna, 2018; Gershon ir Pellitteri, 2018; Kaliska, 2019).

Emocinio intelekto ugdymas(is) jauname amžiuje sudaro puikias sąlygas mokiniams geriau pažinti save, savo emocijas, neigiamų emocijų pasekmes, jų įveikos galimybes. Geresnis savęs pažinimas lemia ir geresnį socialinių santykių funkcionavimą, tinkamo elgesio formavimąsi. Tai aspektai, dėl kurių ateityje galima išvengti ne tik asmeninių, bet ir tarpasmeninių sunkumų (Garaigordobil ir Pena-Sarrionandia, 2015). Puertas-Molero ir kt. (2020), atlikę metaanalizę, nustatė, kad didžiausias emocinio intelekto ugdymo(si)

programų vykdymo rezultatas, pasireiškiantis emocinio intelekto augimu, yra pradinio ugdymo amžiaus mokinių tarpsniu. Tokio amžiaus vaikai daug laiko praleidžia mokykloje, atlikdami įvairias kūrybiškas užduotis, programų užduotis, kurios gali būti adaptuotos daugialypėms savybėms ugdyti, skirtingai negu vyresnėse klasėse, kur akademinis rezultatas pamokose tampa prioritetu. Minėtina ir tai, kad emocinio intelekto bruožų rezultatai ir raida linkusi kisti maždaug 10–11 gyvenimo metais ir beveik visiškai nebesikeisti sulaukus 17–18 m. (Keefer, Holden ir Parker, 2013).

Tyrimai indikuoja, kad tinkamiausias metas emocinio intelekto ugdymo(si) intervencijoms yra vaikystėje ir ankstyvojoje paauglystėje, mokyklos kontekste – tai pradinio ugdymo ir pirmųjų klasių pagrindinio ugdymo mokiniai. Vaikų raida iki 8 m. svarbi ir palanki emociniam intelektui ugdyti. Mokslininkai, remdamiesi įvairiomis raidos teorijomis ir mokslinių tyrimų rezultatais, pagrindžia, kad vaikai iki 8 m. savo kognityvinius, socialinius, emocinius, fizinius gebėjimus ir galias ugdo ir lavina greičiau negu bet kuriuo kitu amžiaus tarpsniu (Piaget, 1936; Santrock, 2008; Swabey, 2013; Malik ir Marwaha, 2022). Minėti amžiaus tarpsniai yra kritiniai, siekiant ugdyti mokinių emocinį intelektą.

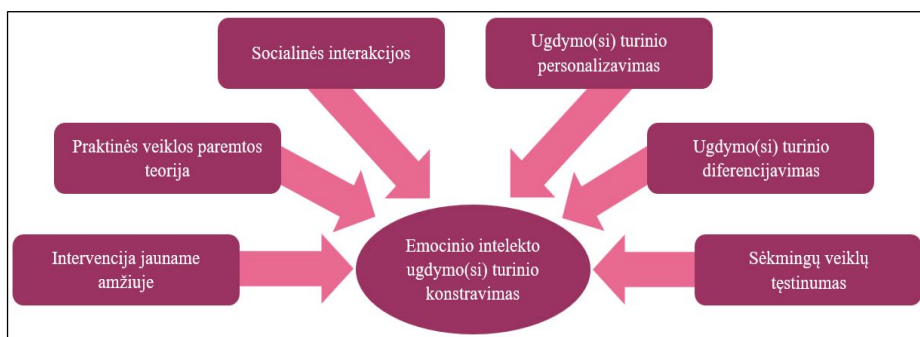
Vienas iš sėkmingo ugdymo(si) aspektų XXI a. – ugdymo turinio individualizavimas ir diferencijavimas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio, dalyvaujančio ugdymo procese, poreikius, individualias charakteristikas. Ugdymo(si) proceso individualizavimo principas – planuoti ir vykdyti kokybišką ugdymą visiems mokiniams (net jei mokinių skaičius vienoje grupėje sąlygiškai didelis), pasitelkus įvairius ugdymo(si) metodus, procesus, galimybes (Engels-Kritidis, 2017, 2018). Ugdymo individualizavimas gali būti vykdomas planuojant atskiras užduotis, orientuotas į atskirus mokinius ar jų poreikius, arba planuojant užduotis vaikams, pasižymintiems panašiomis charakteristikomis (Tomlinson, 2014).

Kanellopoulou ir Darra (2022) pateikia 4 pradinio ugdymo individualizavimo kategorijas ir 12 subkategorijų: 1) individualizuojami procesai (pagalba mokantis, orientacija į individualius poreikius, nuolatinis visų mokinių progresas); 2) konteksto individualizavimas (į mokinių orientuotas mokymas ir mokymasis, lankstus mokymosi kontekstas ir mokinių darbo planavimas, mokymosi galimybių pasirinkimai); 3) mokymosi rezultatas (sėkmė ir aktyvus įsitraukimas į ugdymosi procesą, gyvenimiškų įgūdžių mokymas, procesinių žinių konstravimo gebėjimai); 4) vertinimas (mokymosi „produktų“ modifikavimas, alternatyvios vertinimo formos, nuolatinis vertinimas). Šios kategorijos aprėpia ne tik akademinius,

ugdymo(si) aspektus, bet ir individualius mokinių poreikius (įvairūs sunkumai, sutrikimai ir kt.).

Ugdymo(si) turinio diferencijavimas ir individualizavimas – svarbus veiksnys konstruojant mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) turinį. Šis veiksnys visiems yra skirtingas dėl jo subjektyvumo ir mokinių individualumo sąsajos. Individualizuoto ugdymo(si) turinio efektyvumą atskleidžia Engels-Kriditis (2017) atliktas tyrimas, kuriuo nustatytas teigiamas poveikis 3–7 m. mokinių pasiekimams. Panašių įžvalgų pateikiama ir Deunk ir kt. (2018) atliktoje metaanalizėje, kurios didžiojoje dalyje apžvelgtų tyrimų fiksuojamas teigiamas ugdymo diferencijavimo, personalizavimo poveikis pradinio ugdymo koncentro mokinių akademiniais rezultatams.

Taigi, atlikus mokslinės literatūros apžvalgą, atskleista, kad emocinis intelektas – ugdomas konstruktas, nepriklausomai nuo to, kokia teorija ir modeliu vadovaujamasi. Vis dėlto šiandien didžioji dalis mokslinių tyrimų atlikti su suaugusiųjų ar vyresniųjų klasių mokinių imtimis. Tyrimuose mažai apibūdinama emocinio intelekto ugdymo(si) metodų, veiklų ir jų vykdymo pasirinkimo logika, nepateikiamas intervencijos dizaino teorinis pagrindimas. Remiantis mokslinės literatūros analize, galima teigti, kad emocinį intelektą ugdančias ir tikslingas veiklas reikia planuoti atsižvelgiant į mokslinėje literatūroje atskleistus trūkumus ir ugdymo(si) proceso organizavimo bei vykdymo ypatumus (žr. 6 pav.).

6 pav. Emocinio intelekto ugdymo(si) procesą sudarantys veiksniai

Šaltinis: sudaryta autoriaus, adaptuojant pagal Kecskes, 2015; Engels-Kritidis, 2017; Gershon ir Pellitteri, 2018; Cantero ir kt., 2020; Storey-Hurtubise ir kt., 2022; Ulutas ir kt., 2021; Kanellopoulou ir Darra 2022

Visus šiuos emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo proceso veiksnius iš esmės galima įgyvendinti fizinio ugdymo pamokose. Tokių pamokų išskirtinumas – mokiniams sudaromos sąlygos patirti įvairias emocijas ir jas reikšti laisviau, platesniame aktyvių veiklų diapazone ir

didesnėje erdvėje, palyginti su kitomis pamokomis ar veiklomis. Minėtina, kad fizinio ugdymo pamokose kognityvinių gebėjimų reikalavimai nėra dominuojantis veiksnys, o prie motorinių judesių atlikimo mokiniams prisitaikyti lengviau. Atlikdami tokias veiklas mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su mažesne rizika patirti minėtus iššūkius.

Lietuvoje fizinio ugdymo pamokų paskirtis ir apibrėžtis įvardijama pradinio ir pagrindinio ugdymo programose. „Pradinio ugdymo fizinio ugdymo pamokos – tai pagrindinis susistemintų ir integruotų žinių, vertybinių nuostatų, praktinių įgūdžių įgijimo ir įprasminimo būdas, kuriuo siekiama ugdyti teigiamą nuostatą dėl fizinio aktyvumo, sąmoningą požiūrį į fizinio ugdymo pamokas ir savarankišką mankštinimąsi, suvokti išliekamąją fizinio ugdymosi vertę žmogaus sveikatai ir darbingumui“ (*Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008, p. 323).

Būtent fizinio ugdymo pamokas ir fizinio aktyvumo veiklas galima laikyti pagrindine aplinka, kurioje vaikai fiziškai aktyvūs (Bailey, 2017). Fizinio ugdymo pamokų tikslas orientuotas į fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenimą. Vis dėlto mokslinės literatūros analizė atskleidžia, kad fizinio ugdymo pamokos veiksmingos ne tik šių aspektų atžvilgiu, bet ir yra puiki aplinka mokiniams tobulėti emociškai, socialiai, kognityviškai (Bailey, 2017; Torress ir kt., 2020).

Pradinių klasių fizinio ugdymo pamokų universalumo aspektas išreiškiamas ir LR Švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. patvirtintos „Lietuvos pradinio ugdymo programos įsakymo Nr. ĮSAK-2433“ pirmame priede. Atsižvelgta ir į minėtos programos pakitimus, išskirtus įsakyme „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. ĮSAK-2433 „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo“: Lietuvos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. sausio 25 d. Nr. V-46 įsakymas“. Programoje nurodoma, kad pradinio ugdymo mokiniai fizinio ugdymo pamokose turi išreikšti savo individualumą, saviraišką, kūrybingumą, pasitikėjimą savimi, socialinius įgūdžius, patriotizmą, pilietiškumą ir puoselėti olimpinės vertybes. Fizinio ugdymo pamokų specifika sudaro sąlygas ne tik fizinėms ypatybėms lavinti, motoriniams judesiams mokytis ir sveikai gyvensenai formuoti, bet ir plačiai aprėpia kitus mokinių raidos aspektus: emocinius, socialinius, psichologinius. Toks fizinio ugdymo pamokų universalumas atskleidžiamas per kelis kriterijus (5 lentelė).

5 lentelė. Fizinio ugdymo pamokų universalumo kriterijai

Vyksta daugialypis mokymasis	Fizinio ugdymo pamokose savo fizinės galias mokomasi naudoti įvairioms užduotims atlikti; į pamokų turinį integruojamos ir kitos disciplinos (pavyzdžiui, matematika, užsienio kalba ir pan.); kartu su motorinių judesių mokymusi paraleliai vyksta ir socialinių, emocinių įgūdžių mokymasis, savęs pažinimas.
Visas mokymasis organizuojamas per motorinius judesius	Judriųjų, sportinių žaidimų ir kitų fizinių veiklų metu nuolat judama ir manipuluojama judesiais, kuriems atlikti reikalingi kognityviniai, analitiniai gebėjimai; sąveikaujant komandose socialinių įgūdžių mokomasi ne tik verbaliai, bet ir kūno judesiais; atliekant atitinkamas užduotis reikia ir skaičiuoti, atsiminti specifines sąvokas, į jas reaguoti nesustojant.
Vyksta daug skirtingų ir dinamiškų socialinių interakcijų	Priklausomai nuo užduoties formavimo metodo, mokiniai gali būti skirstomi dirbti komandose, mažose grupėse ar poromis; toks skirstymas gali sukelti ne tik teigiamų socialinių patirčių, bet ir konkurenciją ar nesėkmių, gali sukelti konfliktų; tokių sąveikų metu patiriama laimėjimų, sėkmės gali sustiprinti socialinius ryšius; individualūs pasiekimai prisideda prie socialinio identiteto formavimo(si); nuolatinės socialinės interakcijos vyksta ne tik su visa klase, bet ir su mokytoju.
Emocinga veikla	Pamokų metu veikiama per judesius didelėse, atvirose erdvėse, kuriose sudaromos sąlygos individualiai raiškai; nuolat patiriamos sėkmės ir nesėkmės, emocijos, kurios išreiškiamos laisviau negu uždaroje erdvėje; neišvengiamai atsiranda konkurencinėje aplinkoje, kur rezultatas gali sukelti tiek teigiamų, tiek neigiamų emocijų; veikiama nuolatinėje socialinėje sąveikoje, kuri yra kintanti; patiriama asmeninių ir grupinių nesėkmių, judesių kartojimas gali sukelti tiek teigiamų, tiek neigiamų emocijų.
Didelis ugdymo turinio diferencijavimo, personalizavimo ir individualizavimo galimybių kiekis	Mokymuisi per judesius galima pritaikyti alternatyvias priemones (alternatyvų inventorių, bendraklasių pagalbą, užduoties modifikavimą ir pan.); visą mokymosi turinį galima diferencijuoti, personalizuoti ar individualizuoti atsižvelgiant į mokinių specifinius ar emocinius poreikius reikšmingai daug nepakenkiant akademinio rezultato siekiui; į veiklas įtraukiami įvairiausių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai; turinys lengvai pritaikomas atsižvelgiant į klasės kaip visumos poreikius.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, adaptuojant Bailey, 2017; Watson ir Kleinert 2017; Deunk ir kt., 2018; Petsos, 2019; Dvali ir Metreveli, 2020

Fizinio ugdymo pamokų universalumo kriterijai patenkina anksčiau minėtus (6 pav.) tikslingą emocinio intelekto ugdymo(si) turinį formuojančius veiksnius – fizinio ugdymo pamokos yra puiki edukacinė erdvė ugdymo(si) turiniui konstruoti. Siekiant, kad fizinio ugdymo pamokose būtų užtikrintos galimybės holistiškam ir nuosekliam mokinių tobulėjimui, kartu ugdant jų emocinį intelektą, vien minėtų pamokos universalumo kriterijų ir ugdymą konstruojančių veiksnių nepakanka. Tam, kad ugdymo(si) procesas būtų kokybiškas ir saugus, reikia atsižvelgti į fizinio ugdymo pamokų organizavimo galimybes bei ugdymo(si) turinį.

Sėkmingos fizinio ugdymo pamokos turi būti saugios, higieniškos, funkcionalios, atviros mokymuisi, įvairios, bet paprastos, įveikiamos, kūrybiškos ir džiaugsmingos (*Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008; Dvali ir Metreveli, 2020). Mokytojai, organizuodami fizinio ugdymo pamokų veiklas, turi užtikrinti, kad šios veiklos būtų įveikiamos, saugios ir pasižymėtų maksimaliai pasiekiamu rezultatu. Lietuvos pradinio ugdymo kontekste šių veiklų organizavimas ir jų veiksmingumas turi atspindėti fizinio ugdymo disciplinos struktūroje, atspindinčioje ugdymo programos turinį (6 lentelė).

6 lentelėje išskirtos veiklos sritys patikslintos remiantis 2023 m. atnaujinta fizinio ugdymo programa, tačiau savo tikslais ir turiniu jos išlieka panašios: sveikos gyvensenos ir netradicinio fizinio aktyvumo veiklų sritys siejamos su fizinių ypatybių lavinimo ir sveikatingumo plėtojimo veiklos sritimi; judėjimo įgūdžių veiklos sritis siejama su judėjimo įgūdžių plėtojimo veiklos sritimi; sporto šakų veiklos sritis siejama su sporto ir sveikatos vertybinių nuostatų ugdymo ir raiškos plėtojimo veiklos sritimi.

6 lentelė. Fizinio ugdymo pamokų ugdymo turinio struktūra

Veiklos sritys	1–2 klasė
Sveika gyvensena	Atpažinti žmogaus individualumo ir skirtingumo požymius.
Judėjimo įgūdžiai	Įvaldyti paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus pavieniui, poromis, grupelėmis.
Sporto šakos	Atlikti lengvosios atletikos, gimnastikos pratimus, judriųjų ir sportinių žaidimų pagrindines užduotis, sportuoti gryname ore.
Netradicinis fizinis aktyvumas	Patirti netradicinio fizinio aktyvumo formų įvairovę. Pasirinkti patinkančią fizinio aktyvumo formą.

Šaltinis: *Pradinio ugdymo bendroji programa*, 2008, p. 324

Atsižvelgiant į tai, kad emocinio intelekto ugdymas(is) vyksta per socialines interakcijas, individualiems poreikiams pritaikomas veiklas, personalizuojant ir individualizuojant ugdymo turinį, fizinio ugdymo pamokų veiklų ir užduočių organizavimo metodai smarkiai prisideda prie emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo. Skirtingi pamokos užduočių organizavimo metodai sudaro mokiniams sąlygas patirti įvairias socialines interakcijas, skirtingą jų turinį ir tikslingiau diferencijuoti, individualizuoti ir personalizuoti ugdymo(si) procesus vienos pamokos metu. Išskiriami trys pagrindiniai pamokų užduočių organizavimo metodai (*Sporto terminų žodynas*, 2002a, 2002b, 2002c; Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022):

1. Frontalusis metodas (mokytojas pateikia užduoties ar veiklos instrukcijas visai klasei ir yra dėmesio centre). Taikant šį pamokos

organizavimo metodą, visa klasė atlieka vieną užduotį pagal tuos pačius nurodymus. Ugdymo turinio diferencijavimas, personalizavimas ir individualizavimas gali būti taikomas atsižvelgiant į individualius mokinių poreikius, jų neskirstant į mažesnes grupes ar suteikiant sąlygas dirbti individualiai. Veikdami šiuo metodu, mokiniai sąveikauja su visais kitais mokiniais ir klasės mokytoju, bendrauja tiek su jiems priimtinais, tiek su mažiau priimtinais asmenimis (*Sporto terminų žodynas*, 2002a; Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022).

2. Grupinis darbas (dėmesio centre atsiduria mokiniai, mokinių grupelės). Organizuojant veiklas šiuo metodu, mokiniai skirstomi į mažesnes grupes, kurioms gali būti paskiriama ta pati arba skirtingos užduotys. Skirtingai negu frontaliuoju metodu vykdomose veiklose, čia mokiniai sąveikauja su savo grupėje esančiais mokiniais, labiau imasi iniciatyvos atlikdami užduotis, mokosi dirbti kartu. Grupės gali būti sudaromos pagal mokytojo ar mokinių pasirinktas metodikas ir būti mišrios socialiniu aspektu. Tai reiškia, kad grupėse gerus santykius turinčių mokinių ugdymo procesas ir rezultatai galimai bus geresni negu tose grupėse, kur mokinių tarpusavio santykiai prastesni (*Sporto terminų žodynas*, 2002b; Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022).

3. Individualus darbas (dėmesio centre atsiduria individualūs mokiniai). Organizuojant veiklas šiuo metodu, kiekvienam vaikui paskiriama užduotis, kurią jis atlieka pasirinkdamas ir taikydamas asmenines stiprybes, gebėjimus ir metodikas: mokiniai užduotį atlieka individualiai, pritaiko ją savo poreikiams ir galimybėms. Mokiniai tarpusavyje tiesiogiai nesąveikauja, koncentruojasi į asmeninę ūgtį ir darbą (*Sporto terminų žodynas*, 2002v; Popovska ir Kuzmanovska, 2020; Mansurov ir Ruzimbaev, 2021; Marzano ir Abbott, 2022).

Šie metodai taikomi organizuojant skirtingų tikslų užduotis, kurios aprėpia fizinio ugdymo dalyko tikslą, idėjas ir principus. Pramankštos užduotys „Sporto terminų žodyne“ (2002g) apibrėžiamos kaip prieš pamokas atliekama kompleksinių pratimų, tinkamiausių kūno paviršiaus ir raumenų temperatūrai pasiekti, organizmo funkcijų ir psichikos veiklai parengti, tvarka. 2023 m. patvirtintoje „Fizinio ugdymo programoje“ nurodoma, kad pramankštos užduotis sudaro mokymasis pažinti sąnarius, judrieji žaidimai, rankų ir kojų dinaminiai tempimo pratimai, pilvo, nugaros stabilizavimas ir kaklo raumenų aktyvavimo pratimai. Atsižvelgiant į šiuos teiginius, disertacijoje pramankštos užduotys suvokiamos kaip veiklos, padedančios mokiniams fiziškai ir psichologiškai pasiruošti atlikti tolesnes fizinio ugdymo pamokos užduotis.

Mokymosi užduotys siejamos su mokymosi procesu. Šis procesas „Sporto terminų žodyne“ (2002f) apibrėžiamas kaip pradinio sportinio rengimo vyksmas mokykloje ar sporto klube, kurio metu suteikiama naujų žinių ir mokoma naujų judesių ar jų junginių. Remiantis 2023 m. patvirtinta „Fizinio ugdymo programa“, mokymosi procesai siejami su taisyklingu įvairių judesių mokymu.

Tobulinimosi užduotys siejamos su tobulinimosi procesu. Šis procesas „Sporto terminų žodyne“ (2002h) siejamas su žinojimo, veiklos, elgesio gerinimu, atsižvelgiant į jau pasiektus rezultatus. Tobulinimosi procesas atskleidžiamas ir 2023 m. atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“, kurioje jis apibūdinamas kaip bazinių vykdomosios funkcijos įgūdžių per sensorinių patirčių įvairovę ugdymas, atliekant pratimus, keičiant atramos plotą ar veikimo erdvę, atliekant tą patį judesį skirtingomis sąlygomis. Minėtos užduotys glaudžiai susijusios su mokymosi užduotimis, nes tobulinimosi procesas įprastai organizuojamas per jau išmokus judesius ir jų derinius.

Lavinimosi užduotys „Sporto terminų žodyne“ (2002e) apibrėžiamos kaip vienos iš pagrindinių žmogaus ugdymo funkcijų, plėtojant gebėjimus. 2023 m. atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“ lavinimosi užduotys siejamos su greitumo, vikrumo, lankstumo, koordinacijos, pusiausvyros lavinimu ne trumpiau kaip 15 min. išlaikant visų dalyvių aukšto ar vidutinio aktyvumo fizinį intensyvumą. Judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys – tai veikla, kurioje pagal laisvai pasirenkamas ar nustatytas taisykles atliekami įvairūs judesiai su inventoriumi ir jo nenaudojant (*Sporto terminų žodynas*, 2002d). 2023 m. atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“ tradiciniai ir netradiciniai judrieji žaidimai apibūdinami kaip veiklos pagal supaprastintas taisykles, padedančios patirti komandinio bendrumo ir judėjimo džiaugsmą. Įsivertinimo užduotys yra neatsiejama šiuolaikinio ugdymo ir didaktinių principų dalis.

Amerikos psichologijos asociacijos (APA) išleistame „Psichologijos žodyne“ (2018b) įsivertinimo procesas apibrėžiamas kaip asmeninių psichologinių ir fizinių charakteristikų, gebėjimų, savybių, elgesio ir pan. vertinimas. 2023 m. atnaujintoje „Fizinio ugdymo programoje“ įsivertinimo procesas traktuojamas kaip gebėjimas įsivertinti lokomocinius, nelokomocinius, manipuliacinius, bazinius, sportinius judesius, vykdomosios funkcijos gebėjimus.

Fizinio ugdymo pamokos yra palanki edukacinė aplinka emociniam intelektui ugdyti vien dėl savo specifiškumo ir natūralumo, nes atskleisti tikslinio emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo veiksniai sąveikauja su fizinio ugdymo pamokų universalumo kriterijais. Šią sąveiką

galima pritaikyti organizuojant fizinio ugdymo pamokų veiklas, skatinančias skirtingas socialines interakcijas, kartu įgyvendinant ir ugdymo(si) programų planus. Tai reiškia, kad, remiantis anksčiau minėtais teiginiais, fizinio ugdymo pamokų rezultatai, švietimo reikalavimai gali būti įgyvendinami formuojant mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) turinį (7 pav.).

7 pav. Fizinio ugdymo pamokų ugdymo(si) turinio įgyvendinimo ir emocinio intelekto ugdymo(si) koncepcija
Šaltinis: sudaryta autoriaus

Fizinio aktyvumo ir (ar) sportinė veikla turi teigiamą poveikį mokinių emocinio intelekto raidai ar su emociniu intelektu susijusiems ypatumams įvairaus amžiaus mokinių populiacijose. Vis dėlto Ubago-Jimenezas ir kt. (2019) atlikta metaanalizė, kurios tikslas – apžvelgti mokslinius tyrimus, siejančius emocinį intelektą su fiziniu aktyvumu, atskleidžia, kad didžioji dalis tokių tyrimų atliekama su paaugliais ir suaugusiais žmonėmis. Tai reiškia, kad trūksta mokslinės literatūros ir mokslinių tyrimų, kurie atskleistų jaunesnio amžiaus mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) sąsajas su fizinio aktyvumo veiklomis.

Atsižvelgiant į anksčiau minėtus teiginius, kad emocinį intelektą palankiausia ugdyti jauname amžiuje ir kad jis yra ugdomas konstruktas, galima teigti, jog mokslinių tyrimų išvados, prie kurių prieita tiriant vyresnius mokinius, galėtų būti panašios į tyrimų, atliekamų su jaunesnio amžiaus mokiniais, išvadas. Ubago-Jimenezas ir kt. (2019) teigimu, didžioji dalis tokių tyrimų fizinio aktyvumo rezultatų ir išvadų atskleidžia teigiamą emocinio intelekto pokytį.

Analizuojant mokslinę literatūrą, rasta tyrimų, kuriais siekiama imituoti fizinio ugdymo veiklas emocinio intelekto intervencijoms vykdyti, planuoti arba tiesiogiai matuoti dalyvavimo fizinio ugdymo pamokose poveikį emocinio intelekto raidai. Lunos ir kt. (2019) atliktas tyrimas su 12–15 m. mokiniais atskleidė, kad, taikant netradicinio fizinio aktyvumo arba alternatyvaus fizinio aktyvumo praktikumus, galima pagerinti mokinių emocinio intelekto bruožų rodiklius. Minėto tyrimo išskirtinumas – mokslininkai siekė simuliuoti fizinio ugdymo pamokų trukmę, todėl tyrime suplanuotą intervenciją vykdė 6 savaites po 2–3 pamokų trukmės praktikumus per savaitę. Pabrėžiama, kad tyrimo metu taikyta bandomoji intervencijos versija, nors pasiekti rezultatai teigiami.

Panašius rezultatus pateikia ir Nurbait bei Bastian (2021). Nustatyta, kad į tradicines fizinio ugdymo pamokų veiklas (minėtu atveju – į tinklinio mokymąsi) integruoti emocinio intelekto ugdymo(si) procesus palanku ir vertinga. Žaidimo mokymo(si) kryptį galima orientuoti taip, kad jis sietųsi su 12–15 m. mokinių emocinio intelekto ugdymu.

Minėtinas Lietuvoje atliktas panašus tyrimas. Malinausko ir Malinauskienės (2021) teigimu, taikant kryptingas, socialinius ir emocinius įgūdžius ugdančias veiklas fizinio ugdymo pamokose, mokiniai pasiekia aukštesnių socialinių ir emocinių įgūdžių rezultatų. Mokslininkai atskleidė, kad su emociniu intelektu susiję aspektai (emocijų valdymas, jų suvokimas, raiška, optimizmas, empatija, savikontrolė) ugdomi tikslingų veiklų per fizinio ugdymo pamokas metu.

Atlikus pradinių klasių mokinių tyrimą, nustatyta, kad mokiniai, kurie dažniau dalyvavo sportinėse ir kitose fizinio aktyvumo veiklose, pasižymėjo aukštesniais emocinio intelekto rezultatais (Riyanto ir Sanjaya, 2020).

9–10 m. mokinių emocijų suvokimo ir emocijų reguliavimo procesų, kurie siejami su emociniu intelektu, pokyčius per fizinio aktyvumo veiklas nustatė Canabate ir kt. (2020). Mokslininkai atskleidė, kad mokinių įsitraukimas į fizinio aktyvumo veiklas, provokuojančias ir skatinančias savivoką, psichosomatinę pusiausvyrą, turi teigiamo poveikio ne tik jų motoriniams įgūdžiams, bet ir su emociniu intelektu siejamiems ypatumams.

Tyrėjai pabrėžia (Amado-Alonso ir kt., 2019), kad, siekiant ugdyti mokinių emocines galias per motorinius judesius, skatinant savęs pažinimą, fizinio ugdymo pamokos tam yra puiki aplinka. 6–12 m. vaikai, kurie pradinėse klasėse dažniau dalyvavo sportiniuose praktikumuose, pasižymi geresniais, į save orientuotais ir tarpasmeniniais, prisitaikomumo, nuotaikos reguliavimo įgūdžiais, aukštesniu emociniu intelektu.

Mokslinėje literatūroje pateikiama nemažai tyrimų ir išvadų, siejančių fizinį aktyvumą, fizinį ugdymą ir emocinio intelekto ugdymą. Nors ir atskleista,

kad didžioji dalis šių tyrimų rodo teigiamus emocinio intelekto pokyčius vykdant fizinio ugdymo pamokų ir fizinio aktyvumo veiklas, jie tik apžvelgia emocinio intelekto raidos pokyčius ir menkai atskleidžia, kokios veiklos fizinio ugdymo pamokose buvo taikomos, kuo remiantis jos konstruotos, kokie kiti kintamieji galėjo daryti įtaką rezultatams ir ugdymo(si) proceso kaitai.

Susiduriama su mokslinės literatūros trūkumu, atspindinčiu, kaip ir pagal ką tikslinga formuoti emocinio intelekto ugdymo(si) turinį, veiklas fizinio ugdymo pamokose, kokie kintamieji turi įtakos šiam procesui konstruoti ir vykdyti. Minėtina, kad pradinėse klasėse fizinio ugdymo pamokas neretai organizuoja pagrindiniai klasės mokytojai, o ne fizinio ugdymo mokytojai, kurie yra šios srities specialistai. Mokytojų suvokimas apie emocinio intelekto svarbą ir ugdymą(si) yra skirtingas ir galimai turintis poveikį emocinio intelekto ugdymo(si) rezultatui.

Daugelyje šalių pradinį klasių mokiniams fizinio ugdymo pamokas organizuoja pagrindinių klasių mokytojai, t. y. mokytojai, turintys bendrųjų žinių, o ne fizinio ugdymo pamokų specialistai (Pesce ir kt., 2013; Murphy, Marron ir Coulter, 2021). Mokslinėje literatūroje atskleidžiama, kad specialistų organizuojamos fizinio ugdymo pamokos pagerina ne tik mokinių fizinį ypatybių, fizinio ugdymo disciplinos rezultatų rodiklius, bet ir gebėjimus išsikelti tinkamus tikslus, ugdyti(s) savęs pažinimo įgūdžius (Pesce ir kt., 2013).

Panašūs rezultatai pateikiami ir Lyncho ir kt. (2017) atliktame tyrime, kuriuo analizuota pradinio ugdymo mokyklų vadovų nuomonė. Atskleista, kad, siekiant užtikrinti kokybiškas fizinio ugdymo pamokas, reikia turėti specializuotų žinių, kurių neretai trūksta mokytojams, nesantiems šios srities specialistais.

Tarantino ir kt. (2022) atlikta sisteminė literatūros apžvalga, siejanti fizinio ugdymo mokytojų žinias ir mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukiojo ugdymo aspektus, atskleidė, kad mokytojai stokoja žinių ir įgūdžių, kaip tinkamai dirbti su tokiais mokiniams įtraukiojo ugdymo sąlygomis. Tarantino ir kt. (2022) teigimu, nors fizinio ugdymo mokytojai palankiai vertina mokinių įtrauktį, jie mažiausiai pritaria mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, turinčių elgesio sutrikimų, įtraukčiai dėl papildomų sunkumų dirbant, kurių sukelia specifiniai tokių mokinių poreikiai.

Mokytojų požiūriu, sėkmingam specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukiamam ugdymui pradinėse klasėse gali trukdyti ne tik profesinių žinių ar įgūdžių trūkumas, bet ir ugdymo programos įgyvendinimo filosofija, bendravimo su mokiniams ypatumai. Fizinio ugdymo pamokų efektyvumas pradinėse klasėse didele dalimi priklauso ir nuo profesinių mokytojo kompetencijų.

Turimos specifinės fizinio ugdymo pamokų žinios dar neužtikrina emocinio intelekto ugdymo(si) ar tinkamos įtraukties. Labai svarbu mokytojų emocinio intelekto žinios ir emocinio intelekto laipsnis, nuo kurių priklauso mokytojo ir mokinio santykių kokybė, mokinių elgesio konstravimas. Mokslinėje literatūroje atskleidžiama, kad sunkumų dirbant su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, gali kilti ir dėl žemesnio mokytojų emocinio intelekto (Skura ir Swiderska, 2022).

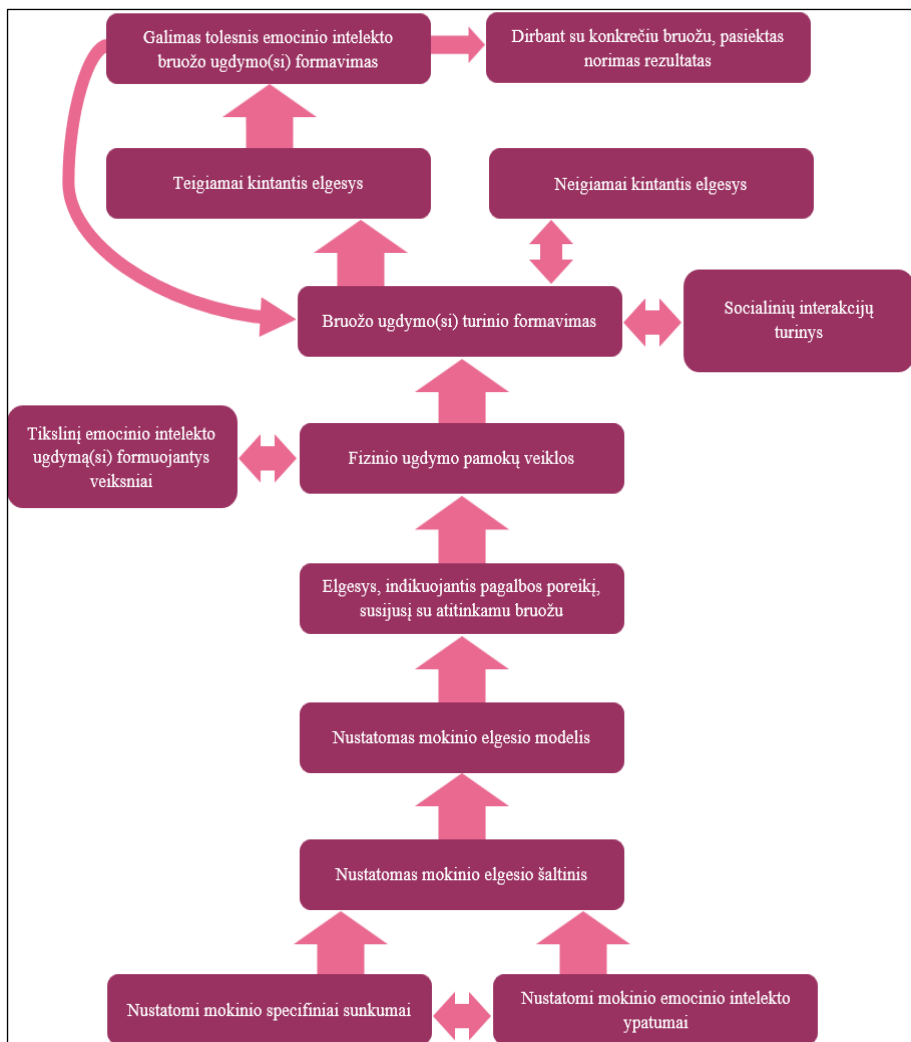
Mokytojai, dirbantys su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, turi pasižymėti aukštais emocinės savivokos, empatijos, emocijų pažinimo rodikliais. Šie rodikliai leidžia mokytojams geriau suprasti ne tik savo, bet ir mokinių emocinius poreikius, konstruoti tinkamus mokytojo ir mokinio santykius, kurie smarkiai prisideda prie mokinių gerovės ir raidos, sklandesnio ugdymo(si) proceso (Chamizo-Nieto, Arrivillaga, Rey ir Extremera, 2021). Minėtina, kad aukštesniu emociniu intelektu pasižymintys mokytojai pasiekia daugiau akademinės ir klasės valdymo sėkmės (Valente, Lourenco, Alves ir Dominguez-Lara, 2020). Tokiems mokytojams lengviau valdyti klasės mokinių elgesį, perteikti ugdymo turinį, spręsti kylančias problemas ir užtikrinti kokybišką mokinių ugdymą.

Apibendrinant galima teigti, kad emocinis intelektas yra ugdomas konstruktas (kaip ir bendrasis intelektas ar fizinio ypatybių lavinimas). Emocinio intelekto lavinimo laipsnis kinta priklausomai nuo jo ugdymo(si) turinio.

Mokslinėje literatūroje pateikiama daug pavyzdžių, tyrimų ir išvadų, susijusių su emocinio intelekto ugdymo(si) konstravimo sėkme fizinio ugdymo pamokose ir fizinio aktyvumo veiklose, tačiau susiduriama su tokio sėkmingumo konkretizavimu. Kaip atskleista, didžioji dalis tokių tyrimų stokoja aiškaus konceptualizavimo, kaip ir kokios veiklos organizuotos, koku teoriniu pagrindu ir emocinio intelekto struktūra jos pagrįstos, kodėl pasirinktos būtent tokios emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo gairės.

Analizuojant mokslinę literatūrą pastebėta, kad didžioji dalis tyrimų matuoja veiklų efektą prieš intervenciją ir po jos, tačiau stokojama detalios veiklų pasirinkimo logikos, planavimo ir vykdymo aprašymo. Vis dėlto, atsižvelgiant į emocinio intelekto koncepciją, fizinio ugdymo pamokų struktūrą ir funkcijas, kryptingo emocinio intelekto ugdymo(si) veiksnius, mokytojo emocinio intelekto ir emocinio intelekto žinių įtaką, galima galutinai suformuoti emocinio intelekto ugdymo(si) proceso konstravimo teorines gaires, siejančias emocinio intelekto koncepcijos, mokinio elgesio, specialiųjų ugdymosi poreikių specifiškumą, fizinio ugdymo pamokų struktūros ir tos struktūros įgyvendinimo reikalavimų Lietuvos kontekste sąveikas (8 pav.).

Emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimas per fizinio ugdymo pamokas gali priklausyti ir nuo mokytojų profesinio efektyvumo, ir nuo jų emocinio intelekto laipsnio, emocinio intelekto žinių. Remiantis šiais teiginiais, galima daryti prielaidą, kad didžiausios sėkmės vykdyti fizinio ugdymo programos tikslus ir integraliai ugdyti mokinių emocinį intelektą turi minėtos srities specialistai, pasižymintys aukštesniu emociniu intelektu ir emocinio intelekto žiniomis.

8 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose progresijos, atsižvelgiant į mokinio elgesio modelio identifikavimo išvadą, teorinis modelis

Šaltinis: sudaryta autoriaus

Remiantis šių sąveikų aspektais ir mokslinės literatūros analizės išvalgomis, galima pagrįsti fizinio ugdymo pamokų pasirinkimo kriterijus:

1. *Fizinio ugdymo pamokos – palanki aplinka emocijoms patirti. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad mokiniai, veikdami fizinio ugdymo pamokose, nuolat patiria tiek teigiamų, tiek neigiamų emocijų. Pamokų erdvė ir mokymosi per judesius sąveika leidžia mokiniams patirti daugialypių iššūkių ir greitai kintančių reikalavimų, kuriems įveikti reikia pasitelkti savo emocinę savivoką. Tokia dinamika mažiau įmanoma kitose pamokose, kur mokiniai veikia palyginti mažose uždaruose erdvėse ir turi mažiau galimybių skirtingai išreikšti ir patirti emocijas.*

2. *Atskleista, kad fizinio ugdymo pamokų specifiškumas ir unikalumas iš esmės veikia kaip natūrali aplinka, atitinkanti emocinio intelekto ugdymo(si) turinio konstravimo kriterijus. Šiose pamokose planuojamos veiklos ne tik emociingos, bet ir kuria įvairius socialinius santykius, skatina mokytis įvairiais metodais. Minėtina, kad fizinio ugdymo pamokose mokytojas, personalizuodamas ir individualizuodamas ugdymo(si) turinį ir neprarasdamas ugdymo(si) programoje numatytų ugdymo(si) tikslų siekiamybės, turi puikias galimybes konstruoti mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) turinį. Šios fizinio ugdymo pamokų ypatybės gali veikti kaip puikus katalizatorius mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emociniam intelektui ugdyti(s).*

3. *Atsižvelgiant į tai, kad fizinio ugdymo pamokos emocionalios, tinkančios emocinio intelekto ugdymo(si) turiniui konstruoti, galima daryti prielaidą, kad šis konstravimas per fizinio ugdymo pamokas gali vykti įgyvendinant pagrindinius pamokos tikslus ir uždavinius. Tai reiškia, kad fizinio ugdymo mokytojai turi galimybių ugdyti mokinių emocinį intelektą ir neintegruodami specialių emocinį intelektą ugdančių programų, o organizuodami ugdymo(si) turinį remdamiesi turimomis emocinio intelekto žiniomis ir aptartais veiksniais, leidžiančiais konstruoti tikslinį emocinio intelekto ugdymo(si) turinį. Toks integralumas sudaro sąlygas mokiniams ugdyti(is) savo emocinį intelektą visą laiką, kol jie mokosi mokykloje.*

4. *Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad didžiosios dalies tyrimų, atliktų siejant emocinio intelekto ugdymą, fizinį ugdymą ar fizinio aktyvumo veiklas, pateikiamose išvadose nurodoma sėkminga intervencija. Tai reiškia, kad mokyklinio amžiaus mokinių emocinis intelektas gali būti ugdomas per įvairias fizinio aktyvumo veiklas. Moksliniai tyrimai atskleidžia šį sėkmingumą daugeliu emocinio intelekto matavimo instrumentų, tačiau tik užsimenama ar visai nepateikiama, kokiais kriterijais ir logika remiantis formuojamos intervencinės veiklos, kaip jos vykdomos, koks jų poveikis*

atitinkamai emocinio intelekto struktūrai. Detali šių aspektų apžvalga aktuali ateities tyrimams ir intervencinėms veikloms konstruoti.

5. Fizinio ugdymo mokytojai, dirbdami įtraukiojo ugdymo sąlygomis su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su daugeliu iššūkių. Mokytojams trūksta ne tik žinių, kaip dirbti su tokiais mokiniais ir vykdyti jų įtraukties ypatumus, bet ir žinių apie emocinį intelektą, jo ugdymą(si). Šie trūkumai sunkina kokybišką mokinių įtrauktį, emocinio intelekto ugdymą ir ugdymą plačiąja prasme. Disertacinio darbo tyrimo įžvalgos ir išvados gali padėti mokytojams šiuos trūkumus iš dalies įveikti.

6. Analizuojant mokslinę literatūrą, nustatyta, kad didžiojoje dalyje mokslinių tyrimų, kurių tyrimo objektas siejamas su emociniu intelektu, pateikiama emocinio intelekto ugdymo(si) struktūra, bet neatskleidžiama, kaip šią struktūrą ugdyti. Derinant fizinio ugdymo pamokų tinkamumą emociniam intelektui ugdyti su konkrečia koncepcija, įmanoma atskleisti šios koncepcijos ugdymo ypatumus ir perspektyvas. Tokios įžvalgos turėtų mokslinės ir praktinės reikšmės ne tik fizinio ugdymo mokytojams, bet ir kitiems specialistams ar mokslininkams, dirbantiems ties emocinio intelekto ugdymo(si) klausimais.

2. MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCINIO INTELEKTO UGDYMO(SI) FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TYRIMO METODOLOGIJA

Šiame skyriuje aprašomi disertacinio darbo empirinio tyrimo dalies ypatumai. Pateikiamas tyrimo konceptualumas, naudoti tyrimo metodai, metodologinės ir filosofinės prieigos, aprašoma duomenų rinkimo ir analizės pasirinkimo logika, tyrimo dizainas. Taip pat nurodomi tyrimo patikimumo, validumo ir etikos principai.

2.1. Tyrimo strategija ir metodologinės nuostatos

Disertacijos tyrimas parengtas atsižvelgiant į kokybinių tyrimų metodologijos principus. Ši metodologija socialiniuose moksluose naudojama siekiant nagrinėti ir suprasti žmonių pasaulį bei jame vykstančius reiškinius. Kokybinių tyrimų metodologija leidžia tyrėjui tyrinėti jį dominantį fenomeną daugialypiškai, atskleisti su juo susijusius kintamuosius ir kitus aspektus bei jais remiantis interpretuoti tyrimo rezultatus (Bitinas ir kt., 2008; Hammarberg ir kt., 2016; Mohajan, 2018; Yadav, 2021).

Disertacijoje pristatomame tyrime nagrinėjami emocinio intelekto ugdymo(si) procesai ir juose vykstančios įvairios socialinės interakcijos, kurių negalima pamatuoti standartiniais testais ar klausimynais. Čia svarbūs ne tiek duomenys, bet fenomenai, procesai, kurie tuos duomenis formuoja. Būtent kokybinių tyrimų metodologija sudaro galimybes nagrinėti fenomenus ir procesus, susijusius su žmonių sąveikomis, patirtimis, socialinių interakcijų ypatumais, konstruojančiais žmonių pasaulį.

Atliekant tokius tyrimus, gilinamasi į žmonių socialinį pasaulį, patirtis, požiūrius, nuomones, tarpusavio sąveikas ir kitus aspektus (Bitinas ir kt., 2008; Hammarberg ir kt., 2016; Mohajan, 2018; Yadav, 2021). Atsižvelgiant į tai, kad emocinis intelektas disertacijoje apibūdinamas kaip subjektyvi emocinė patirtis ar emocinė savivoka, ugdoma per įvairias socialines interakcijas, kokybinė tyrimo metodologija leidžia tyrėjui nagrinėti tiek šią patirtį, tiek jos atsiradimo, dinamikos priežastis.

Minėtina, kad disertacijos tyrimu siekiama nustatyti emocinio intelekto bruožų ugdymą(si) formuojančius procesus, o ne emocinio intelekto pokytį. Tai reiškia, kad, analizuojant žmonių socialines interakcijas, interpretuojant, kokių procesų jose vyksta, galima išsiaiškinti, kaip ir kodėl emocinio intelekto bruožai ugdomi įvairiose fizinio ugdymo pamokų veiklose.

Disertacijoje, remiantis kokybinio tyrimo metodologija, pabrėžiama ir atskleidžiama pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi

poreikių, individualumo svarba. Esant skirtingiems mokinių poreikiams, charakteriams, asmeninėms savybėms ir panašioms veiksniams, svarbu suprasti, kaip tai sąveikauja su ugdymo(si) procesu, socialinių interakcijų dinamika, disertacinio darbo tyrimui aktualiais fenomenais ir veiksniais. Kokybinio tyrimo metodologija leidžia išskirti mokinių individualumą ir santykį su aplinka, emocijomis patirti.

Atsižvelgiant į tai, kad disertacijos tyrimo objektas nagrinėtas sąlygiškai mažai, remiantis tyrimo nuostatomis, teorinėmis prielaidomis ir imties specifiškumu, tyrimo filosofinėmis prieigomis, pagrindiniu tyrimo objektu, priimtas sprendimas vadovautis mikroetnografinės tyrimo prieigos koncepcija. Ši koncepcija palanki disertacijos tikslui pasiekti, rasti atsakymams į sugeneruotus probleminius klausimus. Prieiga reikalauja nuolatinio tyrėjo vaidmens kaip dalyvio pačiame tyrimo lauke. Tyrėjas iš dalies tampa ir tyrimo dalyviu: nuolat būdamas tyrimo lauke ir rinkdamas visus tyrimui aktualius duomenis, pats dalyvauja analizuojamuose procesuose, siekia stebėti natūraliai vykstančius socialinius procesus kasdieniame žmonių gyvenime.

Mikroetnografinis tyrimas leidžia giliai nagrinėti objektą ir visus su juo susijusius kintamuosius. Labai svarbus ir tyrėjo reflektavimas apie tyrimo lauke vykstančius procesus (Garcez, 2015; Hammersley ir Atkinson, 2019; Huber ir Froelich, 2020).

Disertacijos tikslui pasiekti tinka mikroetnografinio tyrimo prieiga. Ji leidžia tyrėjui aprėpti pagrindinius tyrimo ypatumus: mažai nagrinėtą emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) turinį, pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumus, tyrimo imties specifiškumą, teorinėje tyrimo dalyje atskleistas teorines emocinio intelekto bruožų prielaidas ir filosofines tyrimo prieigas. Tyrimo prieigos pasirinkimą lėmė ir kiti veiksniai.

Emocijų socialinių interakcijų metu išreiškiamos ne tik verbaliai, bet ir įvairia kūno kalba, veido išraiškomis, todėl svarbi ir šių reiškinių analizė. Naudojant mikroetnografinio tyrimo prieigą, galima analizuoti ne tik verbalinį, bet ir neverbalinį žmonių elgesį (Erickson, 2006; Huber ir Froelich, 2020). Socialinių interakcijų metu mokiniai bendrauja verbaliai ir neverbaliai. Analizuojant jų emocijas patirtis, labai svarbi ir neverbalinės kūno kalbos analizė. Ji atskleidžia tam tikrus emocinius momentus, kuriuos iškomunikuoti tyrimo imtį sudariusiems mokiniams neretai gali būti sudėtinga.

Minėtina, kad mikroetnografinė prieiga plačiai taikoma mokykliniame (ypač klasių – mažesnių mokinių grupių) tyrimo lauke. Ši prieiga leidžia nuolat grįžti prie vaizdo ar garso įrašų ir stebėti socialinių interakcijų

subtilybės: klasėse jos vyksta nuolat ir dinamiškai, todėl neįmanoma greitai ir tiksliai pamatyti su tiriamu fenomenu ar objektu susijusių ypatumų. Vis dėlto tokia prieiga reikalauja daug laiko resursų, todėl dažnai atvejais ji taikoma orientuojantis į sąlygiškai mažą, bet tikslią ir konkrečią tyrimo dalyvių imtį.

Mikroetnografiniam tyrimui reikalingi duomenys gali būti renkami visus mokslo metus ir dar ilgiau, siekiant tikslingai suprasti tiriamą objektą. Disertacijos tyrimas būtent ir vykdytas esant tokioms sąlygoms, orientuojantis į nedidelę imtį, vienoje ugdymo įstaigoje. Visi minėti teiginiai pagrindžia mikroetnografinės tyrimo prieigos tikslingumą – ji leidžia tyrėjui kartu veikti ir kaip mokytojui, pažinti visus su tiriamu objektu susijusius veiksmus, atrasti galimus kintamuosius, analizuoti mokinių emocines patirtis grupiniu ir individualiu lygmenimis, atskleisti socialinių interakcijų funkcijas, dinamiką ir emocinio intelekto ugdymo(si) procesus fizinio ugdymo pamokose.

Disertacijos tyrimo metu vykusias fizinio ugdymo pamokas organizavo ir vykdė mokytojas, kuris kartu buvo ir tyrėjas. Mikroetnografinė tyrimo prieiga tokia praktika leidžia, siekiant kiek įmanoma geresnės kokybės ir tikslumo interpretuojant tyrimo duomenis, nes minėtu atveju tyrėjas gali išsamiai suprasti savo tiriamą fenomeną, objektą, imties, su kuria dirba, ypatumus ir į tai atsižvelgti analizuodamas rezultatus.

Disertacijos tyrimo metu mokytojas-tyrėjas sustiprino tyrimo rezultatų kokybę keliais skirtingais aspektais. Atkreiptinas dėmesys, kad mokytojas-tyrėjas su mokiniais, sudariusiais tyrimo imtį, prieš tyrimą jau dirbo visus mokslo metus. Tyrimo metu mokytojas-tyrėjas jau buvo susipažinęs ne tik su tyrimo kontekstu, bet ir su mokiniais, jų individualumu, nustatęs jų poreikius, sunkumus, stiprybes ir tobulintinas sritis. Tai leido efektyviau interpretuoti tyrimo duomenis ir generuoti rezultatus.

Ugdymo įstaigos, kurioje atliktas tyrimas, mokytojas-tyrėjas – aktyviai keletą metų iki tyrimo pradžios dirbantis pedagogas. Šis ypatumas smarkiai prisideda prie gilesnio tyrimo konteksto suvokimo, tyrimo imties ir darbo su ja specifikos. Tyrimas didele dalimi konstruotas remiantis individualiu mokytojo-tyrėjo perspektyvų suvokimu, kaip turėtų būti pasiektas tyrimo tikslas. Šis suvokimas formuotas mokytojui-tyrėjui turint glaudų santykį tiek su tyrimo imtį sudariusiais mokiniais, tiek su tyrimo lauku, tiek su darbo specifika, įžvelgiant galimas tyrimo perspektyvas, galimybes, sunkumus, stiprybes ir poreikius.

Pagrindiniai disertacijos tyrimo duomenys gauti filmuojant fizinio ugdymo pamokas. Įrašai atlikti naudojant dvi vaizdo stebėjimo kameras: vieną kamerą skiriant visai klasei stebėti, kitą – stebėti mažoms mokinių grupėms ar individualiems mokiniams. Fizinio ugdymo pamokų filmavimas – privalomas

procesas, kad būtų pasiektas disertacijos tikslas, nes procesų, vykstančių socialinių interakcijų metu, analizė sudėtinga ir kompleksinė. Vaizdo įrašymo strategija leidžia tyrėjui kiek atsitraukti nuo skubotų išvadų ir įžvalgų realiuoju laiku ir neskubant, susikaupus keletą kartų peržiūrėti filmuotą medžiagą tikslingiems pastebėjimams ir išvadoms suformuluoti (Huber ir Froelich, 2020). Minėtina, kad fizinio ugdymo pamokos yra dinamiškos, mokiniai nuolat juda ir nuolat socialiai sąveikauja, todėl vaizdo įrašai būtini siekiant apžvelgti ir valdyti visą tą dinamiką, su ja susijusius ir tyrimui aktualius momentus bei duomenis.

2.2. Disertacinio darbo filosofinė prieiga ir filosofinės nuostatos

Socialinio konstrukcionizmo idėjos glaudžiai susijusios ne tik su emocinio intelekto bruožų teorijos ypatumais, bet ir su disertacijos tyrimo metodologinėms prielaidomis. Socialinio konstrukcionizmo pagrindinė idėja – žmogaus realybės ir realių įvykių kognityvinis suvokimas nėra absoliuti tiesa: žmonės niekada nežino, kas yra absoliuti tiesa, melas, gėris, blogis ir pan., nes visa realybė konstruojama socialiai (Berger ir Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015).

Socialinio konstrukcionizmo šalininkai žinojimą tapatina ne su žinių ar realybių kūrimu, bet su konstravimu per socialines interakcijas. Viskas turi prasmę tik dėl šių interakcijų. Socialinės interakcijos konstruoja daug daugiau aspektų negu tik santykiai ar pokalbio, veiksmo prasmė.

Atsižvelgiant į disertacijos tyrimo tikslą, uždavinius, atskleistus emocinio intelekto ugdymo(si) teorinius ypatumus, galima daryti prielaidą, kad socialinio konstrukcionizmo idėjos didele dalimi leidžia tyrėjui ieškoti, kaip ir kodėl formuojami emocinio intelekto ugdymo(si) procesai įvairių socialinių sąveikų metu. Tokiose interakcijose konstruojama ir pati asmenybė.

Socialinio konstrukcionizmo šalininkai asmenybę tapatina ne su materialia ar apčiuopiama fenomeno egzistencija ar paprasčiausių jausmų, bruožų žmogiška ekspresija, o su šių jausmų ir bruožų raiška socialiai sąveikaujant. Neįmanoma apibūdinti žmogaus kaip draugiško, uždaro, savanaudiško ir pan., jei jis atskirtas nuo socialinių interakcijų (Burr, 2015). Ši idėja glaudžiai siejasi su emocinio intelekto bruožų teorija, kuri atskleidžia, kad būtent emocinis intelektas yra susijęs su asmenybe pagrindiniais jos bruožais. Sąveika atskleidžia, kad socialinio konstrukcionizmo idėjos aprėpia ir emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumus.

Ugdymo(si) procesuose socialiai konstruojamas žinojimas per įvairius diskursus ir socialines sąveikas tuose diskursuose (Vaičiūnienė ir Kazlauskienė, 2022). Atsižvelgiant į tai, kad fizinio ugdymo pamokose šie

diskursai įvairūs ir dinamiški, minėtas žinojimas konstruojamas nuolat. Fizinio ugdymo pamokose mokiniai gali konstruoti įvairias socialines interakcijas tarp įvairių ugdymo(si) procesų dalyvių. Šių interakcijų turinys nėra statiškas, jis įvairus, daugiakryptis ir daugiadimensis. Dėl šių priežasčių fizinio ugdymo pamokose socialiai konstruojamas žinojimas ne tik apie emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumus, bet ir apie jo ugdymo(si) procesų formavimo(si) ypatumus.

Disertacinio darbo tyrimo metodologinėms prielaidoms pagrįsti remtasi Kolbo (1984, 2014) patyriminio ugdymo(si) koncepcija. Ši koncepcija glaudžiai susijusi ne tik su emocinio intelekto bruožų teorijos esminėmis idėjomis, fizinio ugdymo pamokų veikla, bet ir su pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualumu, socialinio konstrukcionizmo idėjomis.

Patyriminio ugdymo(si) koncepcija atskleidžia, kad patirtys ir jų formavimas turėtų būti ugdymo(si) turinio centre, nes jos orientuotos į mokinio individualią raidą, potencialą ir ugdymą(si). Ši idėja glaudžiai siejasi tiek su socialinio konstrukcionizmo idėjomis, kurios, kaip minėta anksčiau, atskleidžia, kad realybė konstruojama socialiai, tiek su emocinio intelekto bruožų teorijos idėjomis, kurios emocinį intelektą apibūdina kaip emocinę savivoką ar subjektyvią emocinę patirtį (Berger ir Luckmann, 1966; Petrides ir Furnham, 2001; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015; Petrides ir Mavroveli, 2020).

Remdamasis Kolbo (1984, 2014) patyriminio ugdymo ciklu (jį sudaro keturi etapai: konkretus patyrimas, reflektavimas apie patyrimą, patyrimo konceptualizavimas, eksperimentavimas su naujai suformuota patirtimi), Morrisas (2020) atskleidžia, kad šiam ciklui ir patirčiai konstruoti svarbus ne tik socialinis ar kognityvinis, bet ir fizinis mokinių bendravimas (Fuz, 2018; Jordan ir kt., 2018). Fizinio ugdymo pamokų metu formuojamos patirtys įgalinamos per mokinių judėjimą, komunikavimą, bendradarbiavimą ir kitus fizinio ugdymo pamokose aktyviai besireiškiančius veiksnius. Šie teiginiai patvirtina fizinio ugdymo(si) veiklos svarbą formuojant emocinio intelekto ugdymo(si) patirtis.

Morriso (2020) atliktoje analizėje atskleidžiamos Larsen (2017), Fede ir kt. (2018) tyrimų išvados, kad patyriminio ugdymo(si) procesai padeda ne tik mokinių kognityvinių gebėjimų raiškai, bet ir emociniam įsitraukimui, nes ši ugdymo(si) koncepcija siejama su jų individualumu.

Remiantis atskleistomis emocinio intelekto bruožų, socialinio konstrukcionizmo, patyriminio ugdymo(si) idėjų sąveikomis, galima daryti prielaidą, kad pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi

poreikių, emocinio intelekto ugdymo(si) ypatumai gali būti efektyviai tyrinėjami per mokinių emocinių patirčių formavimo procesus, mokiniams atliekant fizines veiklas ir jų metu socialiai sąveikaujant. Šioms idėjoms aprėpti ir analizei įgyvendinti sukonstruota su disertacinio darbo filosofinėmis nuostatomis susijusi tyrimo metodologija ir tyrimo dizainas.

2.3. Empirinio tyrimo dizainas: metodai, imtis, tyrimo logika

Disertacijoje naudoti empirinio tyrimo metodai, imtis ir jos pasirinkimo kriterijai, tyrimo vykdymo procesas ir visas tyrimo dizainas atskleidžiamas per tyrimo vykdymo etapus.

Mikroetnografiniuose tyrimuose duomenų rinkimas užtrunka ilgą laiką. Edukologijos srityje duomenų rinkimas gali trukti kelerius mokslo metus (Huber ir Froelich, 2020).

Atsižvelgiant į tai, **I disertacinio darbo tyrimo etape** nuspręsta sudaryti **tyrimo imtį**. Iš viso tyrimo imtį sudarė 36 atrankos kriterijus atitikusių pirmųjų klasių mokinių iš vienos ugdymo įstaigos, bet skirtingų klasių. Atrankos kriterijai, tyrimo imties specialieji ugdymosi poreikiai ir specifiškumas, praturtinantis tyrimo rezultatus, detaliai aprašomas 2.4 skyriuje.

Suformavus tyrimo imtį, pradėtas **II tyrimo etapas**. Šiame etape suformuoti **tyrimo imties** emociniai profiliai. Toks **profiliavimas** sudaro sąlygas susidaryti prognostinius kintamuosius, susijusius su mokinių emocine savivoka ir emocinio intelekto ugdymo(si) proceso dinamika. Pirminis tyrimo imties pažinimas svarbus tolesniems mikroetnografinio tyrimo procesams, nes leidžia tyrėjui geriau pažinti pačią tyrimo imtį ir, remiantis jos subtilybėmis, priimti sprendimus, ką, kaip ir kada stebėti renkant tyrimo duomenis (Huber ir Froelich, 2020). Remdamasis šiais duomenimis, tyrėjas-mokytojas, dar prieš organizuodamas fizinio ugdymo pamokų veiklas, gali numatyti atitinkamų mokinių emocinius sunkumus, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) perspektyvas. Gauti duomenys vertintojams taip pat leidžia nustatyti mokinių emocinės savivokos įvertinimo panašumus ir skirtumus.

Mokinių savivokos vertinimas buvo atliekamas 2020 m. spalio–lapkričio mėn., apklausiant tyrimo dalyvių pagrindinius mokytojus, pagrindinius auklėtojus, fizinio ugdymo mokytoją. Šiame tyrimo etape susidurta su vertinimo metodo pasirinkimo sunkumais. Remiantis teorinėmis įžvalgomis, palankiausias metodas mokinių savivokai vertinti yra *TEIQue-CF* klausimynas, skirtas 8–12 m. mokiniams (Mavroveli ir kt., 2008; Russo ir kt., 2012). Vis dėlto minėta klausimyną taikyti atsisakyta dėl kelių kriterijų: klausimynas nepritaikytas lietuvių kalbai; dėl emocijų subjektyvumo

mokytojas negali teikti pagalbos jį pildant; netinkamas tyrimo imtį sudariusių mokinių amžius.

Priimtas sprendimas mokinių emocinę savivoką vertinti per jų pagrindinių mokytojų, auklėtojų ir fizinio ugdymo mokytojo subjektyvumo prizmę. Vertinimas tapo įmanomas mokiniams pritaikius emocinio intelekto bruožų struktūros dalis, minėtiems specialistams suformavus anketinio tipo apklausą (3 priedas). **Anketinės apklausos metodu** 2020 m. spalio mėn. minėti specialistai paprašyti įvertinti mokinių emocinės savivokos bruožus nuo 1 (labai prasta) iki 10 (puiki). Pavyzdžiui, specialistų buvo klausama, kiek gerai mokinys A suvokia savo gebėjimą prisitaikyti prie naujų situacijų ar žmonių (prisitaikomumo bruožas), kiek gerai suvokia savo patiriamų emocijų intensyvumą ir dažnį (afektų dispozicijos bruožas), kiek gerai suvokia savo gebėjimus išreikšti emocijas ir jomis komunikuoti (emocijų raiškos bruožas). Taip suformuluoti visi 9 bruožų emocinį intelektą atspindintys teiginiai.

Pagrindiniai tyrimo duomenys kokybiniai, surinkti remiantis kokybinių tyrimų prieigomis, tačiau tyrimo imties emociniam profiliavimui vykdyti naudoti **aprašomosios matematinės statistikos metodai**. Taikant šiuos metodus, išvesti kiekvieno teiginio **vidurkiai** kiekvienam mokiniui ir visai klasei.

Prie šių vidurkių įtraukti ir mokyklos SEKU metodikos į(si)vertinimo vidurkiai, apimantys mokyklos išskirtą 6 socialinių ir emocinių kompetencijų dalių struktūrą (plačiau žr. 2.5 skyriuje) ir galimai turintys vertę tikslingesniam tyrimo imties emociniam profiliavimui.

Šiame etape sudaryti tyrimo imties emociniai profiliai pagal subjektyvų pagrindinių mokytojų, auklėtojų, fizinio ugdymo mokytojo emocinės savivokos vertinimo ir tėvų, auklėtojų bei pačių mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų į(si)vertinimo vidurkius. Toks profiliavimas aprėpia visų ugdymo procesui aktualių dalyvių subjektyvią nuomonę, atskleidžiančią stipriausias ir silpniausias mokinių emocines ypatybes, padeda formuoti galimos intervencijos kryptingumą.

Sudarius tyrimo imtį ir imties emocinius profilius, pradėtas vykdyti **III tyrimo etapas**. 2020 m. lapkričio mėn. pradžioje priimtas sprendimas filmuoti fizinio ugdymo pamokas.

Siekiant suprasti ir įvertinti visas klasėje vykstančias socialines interakcijas įvairių veiklų metu, dažniausiai naudojamos kelios vaizdo įrašymo priemonės (kameros). Daugiau vaizdo įrašymo priemonių suteikia tyrėjui galimybę pamatyti visus tyrimui reikalingus duomenis, analizuoti aspektus, kurių neįmanoma pastebėti realiuoju laiku (Huber ir Froelich, 2020).

Įprastai filmavimas vykdomas klasėse, kuriose mažai dinamikos, mokiniai sėdi suoluose ir bendrauja su mokytoju. Tokiais atvejais viena kamera nukreipama į visos klasės vaizdą iš mokytojo perspektyvos, kita kamera – į mokytoją iš klasės perspektyvos. Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, **taikytas skirtingas kamerų išdėstymas**.

Atsižvelgiant į fizinio ugdymo pamokų dinamiką, ne visada įmanoma dviem kameromis pamatyti visas socialines interakcijas ar socialinių interakcijų subtilybes. Priimtas sprendimas vieną kamerą naudoti visos klasės vaizdui įrašyti, o kitą kamerą prisegti mokytojui ant krūtinės. Toks kamerų išdėstymas leido analizuoti visos klasės vaizdą, interakcijas ir rinkti tyrimui reikalingus duomenis, taip pat analizuoti socialines interakcijas tarp mažesnių mokinių grupių ar mokinio ir mokytojo tarpusavio socialines interakcijas. Prieš pradėdant rinkti tyrimo duomenis, tris mokslo dienas buvo atliekami bandomieji pamokų filmavimai ir įrašų peržiūra. Įsitikinus, kad vaizdo kamerų išdėstymas tinkamas, šio išdėstymo laikytasi ir IV tyrimo etapo metu.

IV tyrimo etape vykdytos fizinio ugdymo pamokos, jos filmuotos ir **rinkti pagrindiniai tyrimo duomenys. Kaip pagrindinis duomenų rinkimo metodas išskirtini vaizdo įrašai**. Duomenys rinkti nuo 2020 m. lapkričio mėn. iki 2021 m. birželio mėn. Iš viso atlikta 115 tyrimo imties veiklų vaizdo įrašų (5 priedas), įrašant pradinę, pagrindinę ir baigiamąją fizinio ugdymo pamokos dalis, jose organizuotas veiklas ir užduotis. Bendra visų vaizdo įrašų trukmė – 3 041 min. ir 39 sek. K4 klasės vaizdo įrašų trukmė – 918 min. ir 38 sek., K5 – 1 120 min. ir 20 sek., K6 – 921 min. ir 39 sek. Užfiksuotas bendras emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) epizodų laikas – 236 min. ir 15 sek. K4 emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) epizodų laikas – 77 min. ir 8 sek., K5 – 80 min. ir 53 sek., K6 – 77 min. ir 36 sek. Detalus vaizdo įrašų ir epizodų laikas kiekvienam emocinio intelekto bruožui analizuoti pateikiamas 6 priede.

Fizinio ugdymo pamokų veiklos organizuotos ir vykdytos atsižvelgiant į „Lietuvos pradinio ugdymo programų“ (2008) turinį ir tikslus. Vaizdo įrašuose pateikiamos judriųjų žaidimų, estafečių, gimnastikos, žiemos sporto, sportinių žaidimų, lengvosios atletikos, netradicinio fizinio aktyvumo, jungtinių pamokų su kitomis klasėmis ir nenumatytos veiklos. Atsižvelgiant į disertacinio darbo tikslą, šiose pamokose netaikytos socialines ir emocines kompetencijas ugdančios programos, taip pat nesiorientuota į tikslinį emocinio intelekto ugdymą, išlaikytas pamokų veiklų ir visų interakcijų natūralumas, mokytojui veikiant pagal minėtos ugdymo programos ir savo sukurtą 2020–2021 m. m. ugdymo plano turinį. Ugdymo turinys personalizuotas ir individualizuotas atsižvelgiant į mokinių gebėjimus ir

poreikius atlikti atitinkamas užduotis realiuoju laiku. Fizinio ugdymo pamokų vaizdo įrašuose apžvelgiami ir tokių pamokų veiklų organizavimo metodai, nes pamokose formuojamos skirtingos socialinės interakcijos.

V tyrimo etape taikytas vaizdo įrašų analizės metodas, remiantis Huberio ir Froelicho (2020) išskirtais analizės lygiais, taip pat Braun ir Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke ir Braun (2016) reflektyviosios teminės analizės metodas. Du duomenų analizės metodai tyrimo metu taikyti dėl tyrimo tikslo ir objekto specifškumo. Pagrindinius tyrimo duomenis sudaro socialinių interakcijų turinys ir šias interakcijas suformavusios fizinio ugdymo pamokų veiklos.

Minėtiems ypatumams nustatyti ir tyrimo rezultatams atskleisti svarbu analizuoti visus su socialinėmis interakcijomis ir fizinio ugdymo pamokų veiklomis susijusius duomenis. Analizė galima taikant Huberio ir Froelicho (2020) epizodų analizės metodą, kuris įgalina analizuoti minėtus ypatumus ir koduoti juos į atitinkamus segmentus. Taikant šį analizės metodą, sudaryti tyrimo duomenų kodai, kurie vėliau, taikant Clarke ir Braun (2016) reflektyviosios teminės analizės (toliau darbe – RTA) metodą, suskirstyti į subtemas (temas formuojanti, tarpusavyje panašių kodų (epizodų) esminių ypatumų visuma), temas (subtemų panašumų visuma), jų sąveikas atskleidžiančius teminius žemėlapius (kokybinių duomenų kodavimą į subtemas ir temas, jų interpretavimą ir pagrindinius duomenis atskleidžiantis žemėlapis).

Šių metodų sintezė pasirinkta kaip tinkamiausia tyrimo tikslui pasiekti. Taikant minėtus metodus, galima didelio kiekio duomenų tikslinė atranka, šių duomenų apdorojimas, sintezavimas, interpretavimas. Epizodų analizė įgalina tyrimui reikalingų duomenų sukodavimą, atsižvelgiant į socialinių interakcijų ir fizinio ugdymo pamokų turinį. Reflektyvioji teminė analizė leidžia šiuos kodus interpretuoti ir sintezuoti panašumus į pagrindinius tyrimo rezultatus. Minėtų metodų sintezė aprėpia ir mikroetnografinio tyrimo koncepcijos idėjas, įprasmina mokytojo-tyrėjo įtaką tyrimo procesui ir jo rezultatams.

Kaip teigia Huberis ir Froelichas (2020), vaizdo įrašų analizę galima atlikti keliais lygiais, priklausomai nuo tyrimo objekto ir tikslo. Taikant tokią tyrimo prieigą, išskiriami du pagrindiniai analizės lygiai. Segmentų analizė (pirmasis lygis) visus analizuojamus procesus suskirsto į mažesnius segmentus. Šie segmentai skirstomi pagal jų pradžios ir pabaigos požymius. Tai gali būti žodis, frazė, neverbaline kalba išreikštas judesys ir pan. Iš esmės segmentai nusako, kas įvyko konkrečios socialinės interakcijos metu ir tas socialines interakcijas tarsi suskirsto į kategorijas. Toks pamokos segmentavimas suteikia struktūrą socialinių interakcijų aspektu, atskleidžia,

kaip ir kada pasidalijami vaidmenys įvairiose socialinėse interakcijose, kaip kinta bendravimo dinamika, leidžia surasti pasikartojančias ir išskirtines socialines interakcijas (Huber ir Froelich, 2020).

Galima daryti prielaidą, kad minėti segmentai, vertinant disertacijoje pristatomą tyrimą, galėtų atskleisti, kur, kada ir kodėl įvykusios socialinės interakcijos formuoja emocinio intelekto ugdymo(si) procesus, nepriklausomai nuo to, ar šios interakcijos yra pasikartojančios, ar išskirtinės. Vis dėlto, atsižvelgiant į disertacijos tyrimo tikslą ir uždavinius, šio lygmens atsisakyta. Dėmesys sutelktas į veiklą ir į tai, kaip tos veiklos atlikimo metu ugdomi emocinio intelekto bruožai. Socialinių interakcijų hierarchija tam nėra būtina ar reikalinga.

Taigi, jei segmentų analizė padeda suprasti, kaip pamokos metu struktūruojama mokinių veikla ir socialinės interakcijos, tai **epizodų analizė** (angl. *sequential analysis*) (antrasis lygis) leidžia suvokti tyrimo dalyvių veiksmų konstruojamas reikšmes ir prasmes. Epizodų analizė – tai kokybinių tyrimo duomenų analizės metodas, kuriuo siekiama nustatyti pasikartojančius verbalaus ir neverbalaus komunikavimo ypatumus, komunikavimo manieras, atskleidžiamas per problemas ir iššūkius interakcijų metu (Huber ir Froelich, 2020). **Epizodas** – tai išskirtas kokybinio tyrimo duomenų vienetas arba tokių duomenų kodas.

Atlikdami epizodų analizę, tyrėjai ieško prasmų, kurias konstruoja verbalinis ir neverbalinis mokinių elgesys, iš esmės – socialinės interakcijos kaip viena visuma. Pavyzdžiui, supykęs mokinys pradeda trypti kojomis. Epizodų analizės metu galima nustatyti pykčio atsiradimo priežastį, pradžią, pabaigą, visą dinamiką ir ką tas epizodas konstruoja pagrindiniam bei kitiems dalyviams per įvairias socialines interakcijas. Tokia analizė taip pat atskleidžia tarpusavio supratimo aspektus tam tikrame kontekste. Rankos pakėlimas aukštyn viename kontekste (pavyzdžiui, atliekant frontaliąją užduotį) gali konstruoti visiškai kitokią šio veiksmo priežasties sampratą kitame kontekste (pavyzdžiui, poilsio metu). Iš esmės, atliekant epizodų analizę, siekiama nustatyti, kokias reikšmes konstruoja tyrimo dalyvių verbaliniai ir neverbaliniai veiksmai.

Huberio ir Froelicho (2020) teigimu, atlikti tokią analizę galima įvairiai, bet pagrindiniai reikalavimai yra šie (Maiwald ir Kai-Olaf, 2005): 1) iki analizės pabaigos negali būti išankstinių nuostatų apie tai, kas vyksta analizuojamame epizode; 2) žinios apie kontekstą, kuriame vyksta sąveika, neturėtų būti įtrauktos į interpretaciją (bent pradinėse interpretacijos fazėse); 3) analizuojami epizodai neturi būti aiškinami kitais epizodais, toliau vykstančiais pamokoje; 4) duomenys negali būti traktuojami kaip netyčiniai

ar nereikšmingi. Atliekant analizę, svarbus tyrėjo vaidmuo – nuo jo sprendimų priklauso rezultatų ir išvadų kokybė. Atlikdamas analizę, tyrėjas nusprendžia: 1) kuriuos epizodus naudoti analizei (epizodų analizė reikalauja daug laiko resursų, todėl svarbu tikslingai pasirinkti analizuojamus epizodus); 2) ar analizuoti mokinių dalyvavimą veikloje, ar pačius mokinius (kartais mokinių įsitraukimas į veiklą ar veikimas veikloje gana statiškas, tačiau tokiu metu pačių mokinių sukonstruota veikla įgyja reikšmę – ji formuoja emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) turinį); 3) kokia įvykių seka visų interakcijų metu (tyrėjas turi matyti, kada ir kodėl prasideda atitinkamas epizodas, kada ir kodėl jis baigiasi ir kada ir kodėl jis virto kitu epizodu). Visi šie epizodų analizės aspektai, atliekant disertacijos tyrimą, atskleidžia ne tik tai, kaip fizinio ugdymo pamokose mokiniai sąveikauja tarpusavyje ar su aplinka, bet ir kas toje sąveikoje konstruojama, kaip mokinių elgesys indikuoja emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) galimybes, atskleidžia emocinės patirties atsiradimą.

Kaip jau minėta, taikant epizodų analizės metodą, sudaryti epizodai, atskleidžiantys mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymą(si) ir ugdymo(si) turinį formuojančius procesus. Šiems procesams analizuoti ir ryšiams tarp fizinio ugdymo pamokų struktūros ir ugdymo(si) turinio sintezės atskleisti taikytas **Braun ir Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke ir Braun (2016) RTA metodas**. Tai lankstus, interpretacinis analizės metodas, kuriuo kokybinių duomenų turinyje identifikuojamos temos ar kitos struktūros. RTA metodas aprėpia mikroetnografinio tyrimo koncepciją, socialinio konstrukcionizmo ir patyriminio ugdymo koncepcijos idėjas bei principus ir suteikia prasmę ne tik mokytojo-tyrėjo refleksyviai ugdymo(si) procesui, bet ir epizodų analizėje išskirtų epizodų turiniui vertinti. RTA pabrėžia aktyvų tyrėjo vaidmenį konstruojant žinias (Braun ir Clarke, 2019, 2021; Byrne, 2021). Taikydamas šį metodą, tyrėjas įgalinamas atskleisti, kokias, jo manymu, reikšmes konstruoja tyrimo duomenys (tyrimo atveju – epizodai).

Atsižvelgiant į tai, kad RTA galima vykdyti remiantis keliomis skirtingomis paradigmomis, orientacijomis, analizių metodais, kodavimo tipais, šie aspektai susieti su tyrimo tikslu, tyrimo klausimais ir metodologine prieiga, priėmus šiuos sprendimus (Clarke ir Braun, 2016): 1) remtis konstrukcionistine epistemologija, kuri patirties konstravimui suteikia du tikslus – remiantis patirtimi konstruoti prasmę ir patį patirties suvokimą; 2) remtis patyrimine orientacija, kuri skatina suvokti, kad tyrimo dalyvių mintys, jausmai, emocijos ir patirtys yra vidinės būsenos atspindys (tyrėjas sukuria prasmes, šį atspindį vertindamas ir jį reflektuodamas); 3) naudoti tiek indukcinę, tiek dedukcinę RTA analizę (atsižvelgiant į tyrimo tikslą ir objektą,

ši analizė vykdoma sintezuojant fizinio ugdymo pamokų struktūros, veiklų ir emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) ypatumus, todėl, formuojant kodus, remiamasi tiek jau žinoma emocinio intelekto teorija ir pamokos struktūra, tiek fizinio ugdymo pamokų veiklų procesais); 4) taikyti latentinio kodavimo metodą, nes šis kodavimo metodas gerokai platesnis negu tik deskriptyvus kodų aprašymas. Latentinis kodavimas suteikia galimybę interpretuoti tyrimo duomenis, ypač atskleidžiant tyrėjo vaidmenį (Braun ir Clarke, 2021). Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo dizainas įgalina tyrėją atlikti ir mokytojo vaidmenį, šie pasirinkimai glaudžiai susiję ne tik su tyrimo dizainu, bet ir su tikslu, rezultatų validumu ir patikimumu.

RTA įvykdyta laikantis visų šešių etapų:

1. Susipažinimo su tyrimo duomenimis etape įvertinamas duomenų tinkamumas tyrimui, jų ypatumai, jie kategorizuojami. Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, šie duomenys ne tik kategorizuoti, bet ir suvesti į fizinio ugdymo pamokų vaizdo įrašų archyvą.

2. Pradinių kodų generavimo etape sudaryti pirminiai kodai, atsižvelgiant į epizodų turinį, įtraukties ir atmetimo kriterijus (jie plačiau aptarti tyrimo rezultatų analizėje; kiekvienam emociniam intelekto bruožui yra skirtingi). Šie kodai tyrimo metu peržiūrimi, rekoduojami, priklausomai nuo tyrimo eigos.

3. Pradinių temų generavimo etape, analizuojant epizodų turinį, sudarytos pirminės subtemos ir temos, kurios abstrakčiai atskleidžia emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) ypatumus.

4. Potencialių temų nustatymo etape dar kartą peržvelgiamos pirminės subtemos, temos, jas sudariusių epizodų turinys ir atskleidžiamos galimos jų tarpusavio sąveikos. Pagal šias sąveikas dar kartą peržvelgiamas epizodų kodavimas, vykdomas būtinas rekodavimas.

5. Galutinių temų ir subtemų formavimo, jų aprašymo etape pateikiamos galutinės subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, epizodų turinys, atskleidžiantis emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) ypatumus.

Įvykdžius 5 RTA etapą, suformuoti teminiai žemėlapiai, kurie analizuojami disertacinio darbo trečiame skyriuje (6 etapas).

2.4. Tyrimo imties ir jos sudarymo specifiskumas

Remiantis emocinio intelekto ugdymo(si) teorinėmis prielaidomis, tyrimo kontekstu ir probleminiais klausimais, išskirti šie atrankos kriterijai: 1) mokiniai, kurie mokosi 1 klasėje (7–8 m.); 2) mokiniai, priskirti didelių specialiųjų ugdymosi poreikių grupei; 3) mokiniai, kurie tyrimo vykdymo įstaigoje mokosi ne mažiau kaip vienus metus; 4) mokiniai, savo noru

dalyvaujantys tyrime; 5) mokiniai, kuriems dalyvauti tyrime savanorišką teisę suteikė tėvai (globėjai, rūpintojai). Taikant šiuos atrankos kriterijus, suformuota **tyrimo imtis**, kurią sudarė pirmųjų klasių mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau darbe – mokiniai).

K4 klasėje tirta 12 mokinių (iš jų – 3 mergaitės ir 9 berniukai), K5 klasėje – 12 mokinių (iš jų – 3 mergaitės ir 9 berniukai), K6 klasėje – 12 mokinių (iš jų – 4 mergaitės ir 8 berniukai). Disertacijos tyrimo imtį sudarė 36 mokiniai, suskirstyti į tris skirtingas klases. Visi šie mokiniai priklausė didelių specialiųjų ugdymosi poreikių grupei, esant didelei sutrikimų ir sunkumų variacijai. Tyrimo imtį sudarę pirmųjų klasių mokiniai pagal sutrikimų dažnį pasiskirstė taip: 1) kalbos ir kalbėjimo sutrikimai (19 mokinių); 2) dėmesio sutrikimai (5 mokiniai); 3) kompleksiniai sutrikimai (4 mokiniai); 4–5) mokymosi (2 mokiniai), dėmesio ir aktyvumo sutrikimai (2 mokiniai), 6) emocijų sutrikimai (1 mokinis). Dalis tyrime dalyvavusių mokinių turėjo daugiau negu vieną sutrikimą.

Disertacijos tyrimo imties emocinis profiliavimas vykdytas tiek kiekvienam tyrimo dalyviui atskirai, tiek klasėms kaip vienam bendram vienetui. Emocinis profiliavimas, kaip minėta anksčiau, disertacinio darbo kontekste funkcionuoja kaip mokinių elgesio, emocinio intelekto bruožų laipsnio, veiklų planavimo prognostinis kintamasis, leidžiantis mokytojui-tyrėjui dar prieš organizuojant ar vykdant fizinio ugdymo pamokų veiklas numatyti atitinkamų mokinių emocinius sunkumus bei emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) perspektyvas. Šie profiliai mokiniams pateikiami 7 priede, klasėms – 8 priede.

Individualių mokinių rezultatai, juos surinkus tyrimui specialiai suformuota anketa, atskleidė, kad mokinių emocinė savivoka specialistų atžvilgiu vertinama žemiau vidutinio lygmens. Atskiri emocinio intelekto bruožai vidutiniškai vertinami 3–4 balais iš 10 galimų balų. Bendroji mokinių emocinė savivoka vidutiniškai vertinama 3 balais iš 10 galimų balų. Šis vidurkis gautas iš mokinių įverčių 2–6 balų dinamikos. Atsižvelgiant į subjektyvų mokytojų, auklėtojų ir fizinio ugdymo mokytojo vertinimą, tyrimo dalyvių emocinė savivoka vertinama kaip žemiau vidutinio ir vidutinio lygmens. Mokykloje atliekama socialinių ir emocinių kompetencijų į(si)vertinimo metodika SEKU atskleidė panašius rezultatus, tik esant didesnei rezultatų dinamikai. Mokinių kompetencijų vertinimo balų vidurkis – 7–15 balų dinamika iš galimų 16 balų. Bendrasis mokinių vidurkis – 11 iš 16 galimų balų. Mokinių socialinės ir emocinės kompetencijos vertinamos aukščiau negu vidutinis lygmuo.

Įvertinimo rezultatų skirtumą gali lemti keli veiksniai: taikoma skirtinga metodika, skirtingas laikotarpis, kai atliktas vertinimas, SEKU metodika vertinami ne mokinių emocinės savivokos ypatumai, bet socialinės ir emocinės kompetencijos. Mokinių profiliavimas atskleidė, kad tyrimo imtį sudarančių mokinių subjektyviu vertinimu jiems būdinga žema emocinė savivoka, jie susiduria su emociniais sunkumais pagal visas emocinio intelekto bruožų teorines prielaidas. Subjektyvi su mokiniais dirbančių mokyklos specialistų nuomonė atskleidžia, kad emocinio intelekto ugdymas(is) šiai imčiai aktualus ir naudingas tiek teoriniais, tiek praktiniais aspektais.

Tyrimo imties profiliavimas klasių aspektu analogiškas individualiam mokinių profiliavimui. Remiantis suformuotos anketos duomenimis, tyrimo imties klasių emocinė savivoka vertinama žemiau negu vidutinis lygmuo (3–4 balų dinamika iš 10 galimų balų). Vertinant SEKU metodika, – vidutinis ar aukščiau negu vidutinis lygmuo (10–13 balų dinamika iš 16 galimų balų). Šie duomenys patvirtina, kad emocinio intelekto ugdymas(is) tiriamajai imčiai aktualus ne tik individualiu, bet ir organizaciu (klasės) lygmenimis.

Siekiant sustiprinti tyrimo imties kaip vieno elemento suvokimą, jos specifiškumas emocinio intelekto aspektu apibūdinamas ir remiantis subjektyviais mokytojo-tyrėjo pastebėjimais bei išvadomis, nes tyrimo imtį sudariusiems mokiniams mokytojas-tyrėjas vienus mokslo metus jau organizavo ir kartu su jais vykdė fizinio ugdymo pamokas. Taip pat iki duomenų rinkimo pradžios pamokas atliekamo tyrimo mokslo metais organizavo ir vykdė rugsėjo–spalio mėnesiais.

Tyrimo imtį sudarę mokiniai pasižymi žemesnę emocinę intelektą indukuojančiu elgesiu, jį analizuojant pagal visas emocinio intelekto bruožų struktūros dalis. Pastebėta, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai ne tik sunkiau prisitaiko prie naujos aplinkos ar mokymo(si) metodų, bet ir negeba tinkamai modeliuoti savo elgesio į pamoką įsitraukus tretiesiems asmenims (įsitraukus vyresniems mokiniams pagalbos tikslais, kitiems specialistams, vertinantiems atitinkamus mokinių ypatumus, ir pan.).

Tyrimo imtį sudarę mokiniai labai statiškai progresui, kuris susijęs su emocijomis (afektų dispozicija, emocijų raiška, suvokimas, reguliavimas). Pastebėta, kad mokiniai visus mokslo metus į tapačius ugdymo(si) proceso ar bendraklasių formuojamus dirgiklius linkę reaguoti labai panašiai. Per mokslo metus jų emocinės reakcijos ne tik mažai kinta, bet ir didžiąja dalimi neatitinka tam tikrų situacijų.

Tyrimo imtį sudarę mokiniai minėtais emocijų aspektais labai jautrūs. Ši ypatybė pastebima, kai mokiniai susiduria su sunkumais įveikdami

atitinkamas užduotis ar nepasiekia subjektyviai užsibrėžto rezultato. Tokiais atvejais mokiniai linkę ekspresyviai išreikšti tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas, kurios inicijuoja nepriimtinių elgesį (atsisakymą tęsti pamoką, pavojingai naudoti inventorių, nemandagumu bendraklasių atžvilgiu ir pan.). Minėtina, kad toks mokinių elgesys pastebimas nuolat, kiekvienos pamokos metu, todėl neatsiejama pamokos dalis tampa ir nuolatinė mokiniams teikiama emocinė pagalba.

Pastebėta, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai ugdymo(si) turinį įsisavina kiek lėčiau, todėl fizinio ugdymo pamokų turinio įvairovė per mokslo metus kinta sąlygiškai nedaug. Tai leidžia mokiniams aiškiai suvokti jiems priimtinas ar nepriimtinas veiklas. Valdydami šį suvokimą, mokiniai, atlikdami užduotis, linkę elgtis impulsyviai. Priimtinių veiklų atvejais impulsyvus elgesys pasireiškia noru atlikti užduotį nesulaukus eilės, nepaisant bendraklasių norų ar nuomonės, pažeidžiant sutartas taisykles. Nepriimtinos veiklos atveju – siekiu įgyti pranašumą, greičiau atlikti užduotį arba ją atlikti visiškai atmestinais.

Taip pat pastebėta, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai nuolat siekia pritarimo ir grįžtamojo ryšio, todėl fizinio ugdymo pamokų metu labai dažnai ne laiku inicijuoja kontekstui netinkamas socialines interakcijas. Šie mokiniai dažnai atskleidžia socialinių įgūdžių ir santykių su bendraamžiais suvokimo stoką. Vienos pamokos metu konkrečių bendraamžių tarpusavio ryšys gali pasikeisti iš teigiamo į neigiamą ir atvirkščiai net keletą kartų. Pastebėta ir tai, kad tarp mokinių labai aiškus socialinių grupių susiskaidymas. Mokiniams suformavus tokias grupes, į jas neįtraukiami kiti bendraklasiai arba visos socialinės interakcijos kuriamos tik tos grupės viduje.

Tyrimo imtį sudarę mokiniai stokoja gebėjimų mandagiai atsisakyti bendradarbiavimo ar bendravimo galimybių su jiems subjektyviai suvokiamais nepriimtiniais bendraklasiais. Nenoras bendrauti ar bendradarbiauti demonstruojamas ekspresyviai, sukeliant emocijų raišką tokių norų demonstruojantiems bendraklasiams.

Pastebėta, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai pasižymi žemesniu pasitikėjimu savimi. Fizinio ugdymo pamokų metu, ruošiantis atlikti kompleksines ar sudėtingesnes užduotis, mokiniai šias užduotis atlikti vengia, atlieka jas neužtikrintai, kol mokytojas pradeda intensyviai skatinti. Žemą pasitikėjimą savimi indikuoja ir mokinių nesuvokimas, kaip ir kodėl jie pajėgūs atlikti atitinkamas užduotis. Savo pajėgumą atlikti tam tikras užduotis jie suvokia tik pasiekę atitinkamą rezultatą, jį įsivertinę ar įvertinus mokytojui. Tada mokiniai pradeda demonstruoti tinkamą pasitikėjimą savimi, tačiau šis pasitikėjimas nėra nuolatinis, koks turėtų būti.

Tyrimo imtį sudarę mokiniai pakankamai motyvuoti dalyvauti fizinio ugdymo pamokose ir jų veiklose. Šią motyvaciją slopina sudėtingesnės ar kompleksinės užduotys, kurioms atlikti mokiniai turi įdėti daugiau pastangų ar susidurti su jiems nepriimtinais iššūkiais. Pastebėta, kad judriųjų ar sportinių žaidimų metu mokiniai labai motyvuoti juos atlikti kiek įmanoma geriau, įsitraukti į įvairius vaidmenis.

Remiantis šiais pastebėjimais, galima daryti prielaidą, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai iš dalies atitinka mokyklos SEKU ir suformuoto klausimyno vertinimo rezultatus. Didžioji dalis tyrimo imtį sudarę mokinių pastebimai emociškai jautrūs, rigidiški, indikuojantys emocinio intelekto bruožų stoką.

Teorinėje disertacinio darbo dalyje nenustatyti emocinio intelekto bruožų skirtumai tarp mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir mokinių, šių poreikių neturinčių. Galima daryti prielaidą, kad tyrimo imtį sudarę mokiniai pasižymi ir žemesniais emocinio intelekto bruožų rezultatais.

2.5. Mikroetnografinio tyrimo kontekstas

Remiantis mikroetnografinio tyrimo koncepcija, prieš pradedant tyrimą svarbu žinoti ne tik tyrimo imtį, bet ir tyrimo kontekstą, kuris detaliai aprašomas (Huber ir Froelich, 2020). Disertacinio darbo tyrimo empiriniai duomenys rinkti vienoje iš Lietuvos specialiųjų mokyklų. Etikos sumetimais disertacijoje mokyklos, klasių pavadinimai neminimi, mokytojų ir tyrimo dalyvių asmeniniai duomenys, galintys atskleisti jų tapatybes, nuasmeninti.

2020–2021 m. m. mokykloje mokėsi 302 mokiniai, iš kurių 150 – pradinių klasių, 36 – pirmųjų klasių mokiniai. Didžioji dalis pradinių klasių mokinių, įskaitant ir pirmųjų klasių mokinius, ugdomi pagal pritaikytas ugdymo programas, maža dalis – pagal bendrojo lavinimo arba individualizuotas ugdymo programas. Fizinio ugdymo pamokose 60 proc. mokinių ugdomi pagal pritaikytas programas, 40 proc. pagal bendrojo lavinimo programas, papildomai individualizuojant pamokų ugdymo turinio krūvį mokiniams, kurie dėl sveikatos priskiriami parengiamosioms ar specialiosioms fizinio ugdymo grupėms. Tyrimo metu fizinio ugdymo pamokų veikla organizuota ir vykdyta pagal „Lietuvos pradinio ugdymo programą“ (2008), tačiau adaptuojant šios programos veiklas atsižvelgus į mokinių specialiuosius poreikius ir galimybes.

Mokyklos specialistų struktūra sumodeliuota taip, kad su mokiniais dirbtų skirtingi pedagogai: pagrindiniai mokytojai, pagrindiniai auklėtojai ir mokytojai dalykininkai. Šie specialistai su mokiniais praleidžia daugiausia laiko kontaktinėje sąveikoje, palyginti su kitais mokyklos specialistais ar darbuotojais.

Mokyklos išskirtinumas – mokiniams ne tik kasdien teikiama intensyvi specialioji švietimo pagalba, atsižvelgiant į mokinių poreikius, bet ir ugdymas(is) vykdomas neformalioju būdu. 2020–2021 m. m. mokykloje vykdytos 9 neformalaus ugdymo(si) programos pradinį klasių mokiniams, apimančios menų, šokių, fizinio aktyvumo, socialinių įgūdžių, STEAM veiklų sritis. Šias programas vykde mokykloje dirbantys specialistai ir laisvieji mokytojai, pateikę veiklos planą ir numatomus rezultatus.

Be neformaliosios veiklos, mokyklos mokiniams teikiama ir pedagoginė pagalba atliekant mokytojų paskirtas papildomas ugdymo(si) užduotis. Pagalba skiriama visiems mokyklos mokiniams ir teikiama neformalioju laiku, vadovaujant mokytojui ar pagrindiniam auklėtojui. Užduotys sudaromos pagal formaliojo švietimo ugdymo programų turinį, atsižvelgiant į mokinių žinių trūkumą, poreikius. Pagrindiniai auklėtojai taip pat atsakingi už klasės valandėlių, skirtų mokinių socialiniams įgūdžiams ugdyti, aplinkai pažinti, saugiam elgesiui skirtinguose kontekstuose formuoti, sveikai gyvensenai propaguoti, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo programoms įgyvendinti, organizavimą.

Neformaliojo ugdymo programų veikla, auklėtojų veikla reglamentuojama vidiniais mokyklos dokumentais: mokyklos direktoriaus įsakymais, metodinių darbo grupių nutarimais, kuriuose pateikiamos šių veiklų vykdymo gairės, reikalavimai, planuojamas rezultatas, detalus programos ar veiklos planas, ir kitais dokumentais. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo programų vykdymas mokykloje organizuojamas pagal bendradarbiavimo sutartis vaiko labui.

Minėta mokykla į ugdymo turinį sėkmingai integruoja ir socialinių bei emocinių kompetencijų ugdymo programas. 2020–2021 m. m. pradinį klasių mokiniai dalyvavo šiose socialinių ir emocinių kompetencijų programose: „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“, „Iveikime kartu“. Pirmųjų klasių mokiniai pagal amžiaus ir gebėjimų rekomendacijas dalyvavo „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ programose. Šios programos orientuotos į mokinių socialinių įgūdžių formavimą, savęs pažinimą, santykių puoselėjimą.

Mokykla siekia holistinio mokinių ugdymo(si), sėkmingos ir sklandžios raidos ir šiuo klausimu turi suformavusi mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo ir į(si)vertinimo sistemą. Ši sistema, dar vadinama SEKU, apima mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų įsivertinimą, mokinių tėvų vertinimą, mokinių auklėtojų vertinimą (4 priedas). Vertinimas atliekamas kas pusę metų, metų pabaigoje skaičiuojamas pokytis. Įsivertinimas formuojamas pagal 6 dalių socialinių ir emocinių kompetencijų

struktūrą: 1) taisyklių laikymasis, atsakingas pareigų atlikimas, dalyvavimas veiklose, sprendimų priėmimas; 2) gebėjimas veiksmingai dirbti skirtingose grupėse; 3) pagalbos kitiems teikimas ir gebėjimas priimti pagalbą, 4) pagarba kitų jausmams, poreikiams, įsitikinimams ir teisėms; 5) emociniai įgūdžiai, pozityvus bendravimas; 6) konfliktų valdymas.

Apibendrinant galima teigti, kad minėtoje mokykloje mokiniai ugdomi tiek formaliąja, tiek neformaliąja veikla, atsižvelgiant į jų poreikius ir galimybes. Mokiniais teikiama įvairiapusė ir intensyvi švietimo pagalba, įskaitant ir emocinį, socialinį ugdymą(si).

2.6. Tyrimo patikimumas, validumas ir etika

Kokybinių tyrimų kokybę galima atskleisti per šių tyrimų rezultatų patikimumą ir validumą. Patikimumo faktorius socialiniuose moksluose, ypač kokybiniuose tyrimuose, yra sudėtingas ir kartais net neįmanomas užtikrinti fenomenas (Cypress, 2017). Pagrindinis patikimumo kriterijus tyrimuose – užtikrinti jo rezultatų atkartojimo tikimybę, atlikus tokius pat arba panašius tyrimus. Socialiniai kontekstai niekada nebūna statiški ar išmatuojami kiekybinių tyrimų instrumentais. Juose siekiama suprasti fenomenus, būdingus to meto kontekstui, atlikti jų interpretacijas, bet nemanipuliuoti tyrimo rezultatais. Jei socialinių mokslų tyrimuose patikimumo kriterijus naudojamas rezultatų ar interpretacijų tikslumui pagrįsti, tai nėra geras tyrimas.

Tokiuose tyrimuose patikimumą galima pagrįsti tikslingai ir detaliai aprašant tyrimo procesą ir to proceso interpretacijų formavimo gylį, išskyrimą fenomenų, galėjusių turėti įtakos tyrimo eigai ar rezultatams, tyrėjo asmeninės filosofijos, požiūrių ir kitų aspektų įtaką tyrimui (Cypress, 2017). Kita vertus, validumas socialiniuose moksluose atspindi tyrimui tinkamų metodų pasirinkimą, jų panaudojimą, tyrimo logiką ir visa tai, kas argumentuoja tinkamiausius procesus išvadoms gauti (Hayashi, Abib ir Hoppen, 2019). Creswello ir Poth (2016) teigimu, kokybinių tyrimų validumą geriausiai gali atskleisti pats tyrimo autorius ir detalus tyrimo proceso aprašymas, atskleidžiant visas stiprybes ir silpnybes, limitacijas, surinkus visus tyrimui reikalingus duomenis.

Remiantis moksline literatūra, galima teigti, kad kokybinių tyrimų patikimumą ir validumą galima pagrįsti per keturis pagrindinius kriterijus. Šiais kriterijais vadovaujamosi pastarųjų dešimtmečių kokybiniuose tyrimuose. Kriterijai sujungia validumo ir patikimumo koncepciją, apibendrina ir apibūdina ją kaip „vertą pasitikėjimo“ (angl. *trustworthiness*)

(Anfara, Brown ir Mangione, 2002; Mabuza, Ogunbanjo, Govender ir Mash, 2014; Noble ir Smith, 2015; Gibbs, 2018; Nassaji, 2020).

Tikėtimumo (angl. *credibility*) kriterijus kokybiniuose tyrimuose suvokiamas kaip tyrėjo atradimų įtikinamumas. Tai reiškia, kad tyrėjo atradimai, rezultatai ir išvados turi būti patikimi, logiškai suprantami ir nuosekliai paaiškinantys tirtą fenomeną. Šiam kriterijui įvykdyti tyrėjas, prieš interpretuodamas tyrimo rezultatus, privalo įsitikinti, kad tinkamai ir gerai supranta tyrimo kontekstą, imtį, vykstančius procesus, tyrimo lauke praleidžia daug laiko. Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, šis kriterijus pasiektas per tyrėjo perspektyvą – tyrėjas savo tyrimo lauke yra ne pirmus metus dirbantis mokytojas. Tai leido jam gerai pažinti savo tyrimo imtį, kontekstą, darbo specifiką, įsigilinti į analizuojamą fenomeną. Taip pat atliktas tyrimo imties emocinis profiliavimas sudarė sąlygas dar geriau įsigilinti į visą tyrimo kontekstą ir pažinti jį per emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvų prizmę.

Pasikliovimo (angl. *dependability*) kriterijus kokybiniuose tyrimuose suvokiamas kaip tyrimo duomenų rinkimo ir analizės procesų tinkamumas. Siekiant atitikti pasikliovimo kriterijų tyrėjo pasirinkta tyrimo metodologija, teorinės ir filosofinės prieigos turi atitikti analizuojamą fenomeną, tyrimo kontekstą ir tikslus. Disertacijoje šis kriterijus įgyvendintas per jo reikalavimų atlikimo sintezę. Tyrime analizuojami fenomeną formuojantys procesai, vykstantys įvairiose socialinėse interakcijose ir veiklose, o ne poveikis fenomenui. Procesams analizuoti puikiai tinka mikroetnografinė tyrimo prieiga, kuri leidžia visą eigą peržvelgti ir analizuoti kelis kartus, atlikti tikslingas interpretacijas. Tyrimo metu vadovaujamosi filosofija, kad, egzistuojant kelioms realybėms, jos konstruojamos per socialines sąveikas. Vadovaujantis socialinio konstrukcionizmo filosofine prieiga, ieškoma, kaip socialinių interakcijų metu ugdomi emocinio intelekto bruožai. Galima paminėti ir tai, kad tyrimo metu analizuojamas fenomenas skaidomas į smulkesnes jo struktūros dalis, kurios pagrįstos pasaulyje pripažinta teorija. Visi šie veiksniai formuoja pasikliovimo kriterijų.

Patvirtinamumo (angl. *confirmability*) kriterijus kokybiniuose tyrimuose suvokiamas kaip tyrimo rezultatų ir interpretacijų suprantamumas. Tai reiškia, kad tyrėjo atskleisti atradimai ir rezultatų interpretacijos turi būti atskleistos taip, kad juos aiškiai suprastų visi skaitantys ir galėtų joms pritarti. Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, šis kriterijus pasiektas per vykdomų veiklų fizinio ugdymo pamokose deskriptyvus. Tyrimo metu taikytos fizinio ugdymo pamokų veiklos atitinka „Lietuvos pradinio ugdymo programų“ turinį ir tikslus, todėl visa veikla aiškiai reglamentuota, patvirtinta. Pamokų veiklų organizavimo formos taip pat atitinka minėtų pamokų vykdymo

konceptiją ir reikalavimus. Jau minėta, kad, atliekant socialinius tyrimus, svarbu aiškiai aprašyti, kas, kaip, kodėl ir ką naudojant analizuota. Mikroetnografinio tyrimo prieiga leidžia tyrėjui įsigilinti į duomenis ir juos analizuoti keliais skirtingais požiūriais, tačiau galutinė stebimo fenomeno interpretacija apibūdinama labai aiškiai, išskiriant ir socialinės interakcijos turinį, kuriame jis reiškiasi, ir kodėl pasirinkta būtent ta interakcija, koks veiksmas joje vyksta, kokios bendravimo formos naudojamos ir pan. Toks detalus ir kartu argumentuotas fenomeno aprašymas atitinka patvirtinamumo kriterijų.

Perkeliamumo (angl. *transferability*) kriterijus kokybiniuose tyrimuose suvokiamas kaip galimybė perkelti tyrimo rezultatus į panašų kontekstą ir juos pritaikyti. Atsižvelgiant į tai, kad socialiniuose tyrimuose rezultatai dažniausiai interpretaciniai, neatspindi visos populiacijos, tyrimo imtys ganėtinai mažos, rezultatų ir atradimų perkeliamumas gali būti užtikrinamas ne generalizuojant rezultatus, o pateikiant aiškas ir smulkias detales, tinkančias kitiems kontekstams. Disertacijoje tyrimo perkeliamumo kriterijus pasiektas per teorinių emocinių intelekto ugdymo prielaidų ir dalies empirinių rezultatų prizmę. Remiantis mokslinė literatūra, atskleistos teorinės prielaidos, kurias pasitelkiant galimas emocinio intelekto ugdymas(is) fizinio ugdymo pamokose. Taip pat atskleista, kad emocinio intelekto struktūra mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir jų neturintiems, vienoda. Remiantis šiomis prielaidomis ir empirinių duomenų sėkme, galima atkartoti tą pačią veiklą ir panašias socialines interakcijas ir kituose kontekstuose. Žinoma ir tai, kad emocinis intelektas ugdomas fizinio aktyvumo veiklų metu. Empirinių tyrimo duomenų analizėje pateiktos veiklos gali būti perkeltos į kitus kontekstus, ypač Lietuvoje, nes jos atitinka „Lietuvos pradinio ugdymo programos“ tikslus.

Disertacijos tyrimas ir visas disertacinis darbas paremtas Europos tyrėjų elgesio kodekse (2023, p. 4–5) išskirtais etikos principais:

Patikimumo – „skaidriai, teisingai, išsamiai ir nešališkai planuojant, atliekant, peržiūrint, rengiant informaciją ir pranešant apie mokslinius tyrimus“. Šis principas disertacijoje įgyvendinamas tikslingai atliekant tyrimo duomenų rinkimo ir analizės procesus pagal pasirinktos metodologijos principus ir anksčiau minėtų tyrimo patikimumo ir validumo kriterijų atitikimą.

Sąžiningumo – „taikomas skaidriai, teisingai, išsamiai ir nešališkai plėtojant, vykdant, recenzuojant mokslinius tyrimus, teikiant jų ataskaitas ir apie juos pranešant“. Teorinėje darbo dalyje atliktas tikslinis mokslinių šaltinių citavimas, kitų autorių mokslinių atradimų skelbimas,

nemanipuliuojant jais. Empirinėje darbo dalyje pateikiami tik susiję su analizuojamu fenomenu duomenys, remiantis tyrėjo asmenine nuomone, požiūriu ir apsiskaitymu, formuojančiu suvokimą, kokius duomenis tikslinga įtraukti, kad tyrimas būtų naudingas ir atitinkantis planuotą potencialą.

Pagarbos – „kolegoms, mokslinių tyrimų dalyviams, tiriamiesiems dalykams, visuomenei, ekosistemoms, kultūros paveldui ir aplinkai“. Disertacijoje mokslininkų iš gimtosios šalies ar užsienio šalių darbai nekritikuojami, nemenkinami ar kitaip netinkamai nenaudojami. Įvertinamas jų indėlis mokslo bendruomenei, žinių kūrimui ir dalijimuisi. Neprisiimami jų nuopelnai asmeninei netikslingai naudai.

Atskaitomybės – „už mokslinius tyrimus nuo sumanymo iki skelbimo, už jų vadybą ir organizavimą, mokymą, vadovavimą ir mentorystę bei platesnį poveikį visuomenei“. Tyrimo metu atlikti smulkesni tyrimai ar analizės paremti tais pačiais etikos principais, siejant rezultatus ar išvalgas su disertacija. Visi šiam tyrimui surinkti duomenys naudojami tik šiam tyrimui, jo tikslui pasiekti.

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimas atliktas mokykloje su pradinių klasių mokiniais, įtrauktas ir papildomas tyrimo etikos principas, užtikrinantis tyrimo dalyvius atpažinti leidžiančios asmeninės informacijos nuslėpimą ir saugojimą (Wiles, Crow ir Charles, 2008; King, Kyando ir Massoi, 2014; Coffelt, 2017). Tai *konfidencialumo ir anonimiškumo principas*, kuriuo remiantis disertacijoje ir su ja susijusiuose darbuose neatskleidžiamas ugdymo įstaigos, kurioje rinkti duomenys, pavadinimas, miestas ir kita informacija. Tyrimo dalyvių vardai, pavardės, klasės slepiamos ir, esant būtinybei koduojamos, nuasmeninamos, kad būtų išvengta tapatybės atskleidimo.

Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, vadovautasi to meto Šiaulių universiteto dokumentais ir procesais. Etika užtikrinta ne tik laikantis aptartų tyrimų etikos principų, bet ir keliais skirtingais etapais: 1) suformuoti raštiški sutikimai tėvams ir globėjams, kad mokinys potencialiai gali dalyvauti tyrime; 2) sudaryta bendradarbiavimo sutartis su mokykla tyrimo vykdymo klausimais ir gautas vadovybės leidimas tyrimą vykdyti; 3) tyrimo imtį sudariusių klasių mokytojai, vadovai ir auklėtojai informuoti apie tyrimo detales, paprašyta jų pagalbos koordinuoti susitikimus su mokinių tėvais ir globėjais tyrimo klausimams aptarti; 4) organizuoti individualūs susitikimai su mokinių tėvais ar globėjais bei grupiniai susitikimai su 2–3 tėvais ar globėjais (susitikimų metu išsamiai supažindinta su tyrimo idėja, tikslu, procesais, metodais. Tėvai taip pat informuoti apie konfidencialumo, anonimiškumo, savanoriškumo principus, galimybes komunikuoti su tyrėju visais tyrimo klausimais, norint ar esant poreikiui, bet kada pasitraukti iš

tyrimo ar susipažinti su jo procesu. Minėtina, kad tėvai, globėjai supažindinti su informacija, kad pamokų veiklos, struktūra, tikslas ar kitos veiklos išliks nepakitusios, tyrimas vyks laikantis įprasto ugdymo plano ir pradinio ugdymo programoje numatytų tikslų. Susitikimų metu tėvams, globėjams įteiktos sutikimų formos, sudaryta galimybė šias formas parsinešti į namus, išsamiai susipažinti ir sutikus pasirašyti bei pristatyti mokinio klasės vadovei ar tyrėjui); 5) įvertintas pasirašytų sutikimų kiekis, priimti sprendimai klasių tinkamumo ar netinkamumo dalyvauti tyrime klausimu.

Atliekant tyrimą, etikos klausimų nekilo, tėvai nesikreipė į mokyklą, klasės vadovą, auklėtoją, tyrėją ar kitus ugdymo įstaigos bendruomenės narius norėdami pasitraukti iš tyrimo ar susipažinti su jo procesu, nors su šia teise jie buvo supažindinti.

3. MOKINIŲ EMOCINIO INTELEKTO BRUOŽŲ UGDYMO(SI) PROCESŲ FORMAVIMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EMPIRINIO TYRIMO REZULTATAI

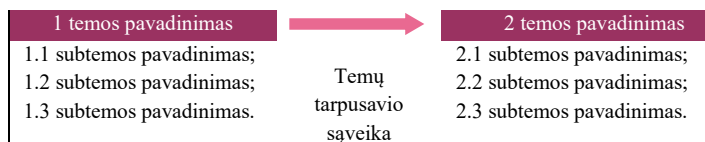
Šioje dalyje pateikiami pagrindiniai ir pagrindiniai empiriniai tyrimo rezultatai. Siekiant aiškumo, tyrimo rezultatai padalyti į 10 skyrių. 3.2.–3.10 skyriuose analizuojama, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomi mokinių emocinio intelekto bruožai, aptariamos minėtų ugdymo(si) procesą suformavusios veiklos, socialinės interakcijos ir jų turinio dinamika. 3.1 skyriuje pateikiami pagrindiniai emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) formavimo skirtumai.

3.2.–3.10 skyrių epizodų analizėje emocinio intelekto bruožai (kaip emocinės savivokos ar emocinio intelekto bruožų struktūros dalies vieneto ugdymo(si) proceso formavimas) pateikiami kaip mokinių asmeninės ir grupinės emocinės patirties formavimas socialinių interakcijų metu, atsižvelgiant į mokslinėje literatūroje atskleistas šių bruožų teorines prielaidas ir ypatumus, paremtus socialinio konstrukcionizmo ir patyriminio ugdymo(si) koncepcijų idėjomis.

Analizuojant mokslinę literatūrą nustatyta, kad bruožų emocinis intelektas yra emocinis savęs pažinimas arba emocinė savivoka, neatsiejama nuo asmeninio subjektyvumo (tai asmeninės patirties rezultatas). Taip pat atskleista, kad tokia patirtis formuojama įvairių socialinių interakcijų metu, priklausomai nuo interakcijų turinio. Remiantis išvardytais teiginiais, šios dalies skyrių analizėje atrinkti epizodai vyksta įvairių socialinių interakcijų metu, kurios konstruojamos natūraliai vykstant fizinio ugdymo pamokoms ir aprėpia mokinių emocines patirtis.

Epizodai sintezuojami į atitinkamas subtemas ir temas, atskleidžiant jų tarpusavio ryšius, sąveikas ir fizinio ugdymo pamokose vykstančius procesus, kuriuose formuojamas mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) procesas.

7 lentelė. 3.2.–3.10 skyrių paveikslų sutartinis žymėjimas

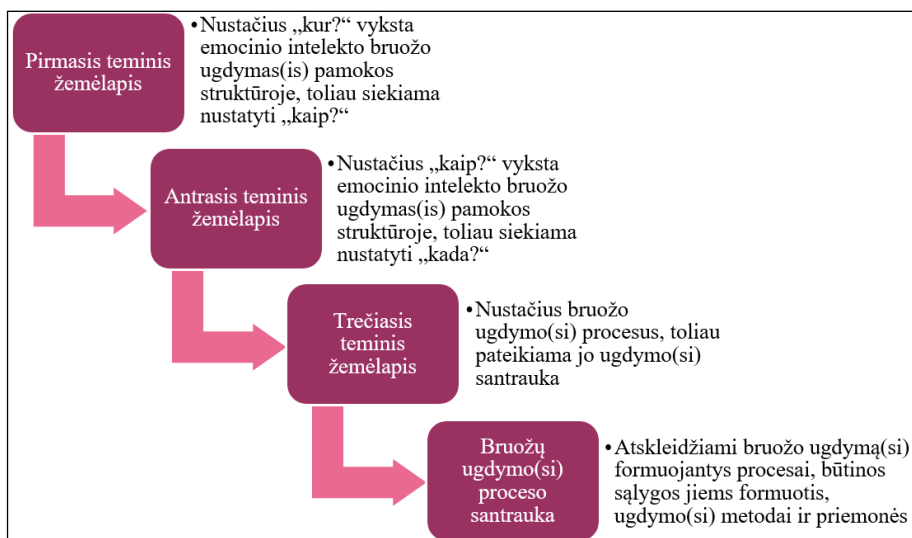
Subtemos, temos ir nustatyti jų ryšiai vaizduojami teminiuose žemėlapiuose. Atsižvelgiant į tyrimo tikslą ir objektą, kiekviename 3.2.–3.10 skyriuje pateikiami ir analizuojami 3 teminiai žemėlapiai.

Pirmasis žemėlapis atskleidžia atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) epizodus fizinio ugdymo pamokos veiklų specifiškumo aspektu. Šių žemėlapių temos ir subtemos vienodos (skiriasi subtemų ir jų sąveikų kiekis) visiems 3.2.–3.10 skyriams: juose pavaizduotos pamokos struktūros, ugdymo programos dalys, mokytojo pagalbos suteikimo formos ir atitinkamas jų pasiskirstymas. Šių teminių žemėlapių pagrindinis tikslas – atsakyti į klausimą „kur?“. „Kur pamokoje vyksta mokinių emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) procesų formavimas?“

Antrasis žemėlapis atskleidžia atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) formavimo procesus. Šiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaromi atsižvelgiant į epizodus, priskirtus atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) ypatumams, socialinėms interakcijomis ir jų turiniui, manifestuojant ugdymo(si) proceso metu. Teminiuose žemėlapiuose atsakoma į klausimą „kaip?“. „Kaip vyksta mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymas(is)?“

Trečiasis teminis žemėlapis atskleidžia atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymą(si) fizinio ugdymo pamokose, aprėpiant pirmojo ir antrojo žemėlapių analizės sintezę ir klausimus: „kur?“, „kaip?“, „kada?“, „kokiomis sąlygomis?“. Teminiuose žemėlapiuose naudojamų sutartinių ženklų pavyzdys pavaizduotas 7 lentelėje.

Teminių žemėlapių turinio ir iš jų sudarytų lentelių turinio suvokimo schema pateikiama 9 pav. Pabrėžiama, kad ši schema yra vienoda 3.2.–3.10 skyriams.

9 pav. Atskiruose skyriuose pateiktų teminių žemėlapių ir santraukos turinio sąsajų suvokimo schema

3.1. Mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesų skirtumai

Tyrimo duomenų analizės metu nustatyta, kad mokinių emocinis intelektas ugdomas ne kaip vienas elementas, tačiau kaip viena struktūra, sudaryta iš smulkesnių elementų. Disertacijoje šie elementai suvokiami kaip bruožai. Atskleista, kad kiekvieno bruožo ugdymas(is) skirtingas ir įvairus procesas. Visų šių bruožų ugdymas(is) vykdomas formuojant atskleistus procesus, metodus, būtinąs sąlygas, kurie taip pat skirtingi. Detalūs kiekvieno bruožo ugdymo(si) proceso kintamieji pateikiami tolesniuose skyriuose. 8 lentelėje nurodomi pagrindiniai bruožų ugdymą(si) formuojantys skirtumai.

8 lentelė (tęsinys p. 111). Mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) proceso formavimo pagrindiniai skirtumai

Emocinio intelekto struktūros bruožas	Pagrindinės sąlygos, įgalinančios bruožo ugdymo(si) formavimo procesus	Pagrindinis kintamasis formuojant bruožo ugdymą(si)	Aktyviausias ugdymo(si) proceso formavimo dalyvis	Viską jungiantis kintamasis
Prisitaikumas	Fizinio ugdymo pamokų ugdymo(si) turinio naujumas; mokinių įgalinimas veikti naujose edukacinėse aplinkose.	Ugdymo(si) turinio inovatyvumas.		
Afektų dispozicija	Aiškios taisyklės; aiškiai pamatuojamas rezultatas.	Atitinkamų emocijų raiškos pasikartojimo dažnis.		
Emocijų raiška	Rezultato suvokimas; įprastų sąlygų kaita.	Sąlyga tik komunikuoti emocijomis.	Mokytojas; mokiniai.	Socialinių interakcijų turinys; emocinė patirtis.
Emocijų suvokimas	Emocijų raiška; emocijų ir jų šaltinių į(si)vardijimas.	Emocijų ir jų atsiradimo šaltinių suvokimo įgalinimas.		
Emocijų reguliavimas	Emocijų raiška; emocinio elgesio rezultato į(si)vertinimas.			
Impulsyvumo valdymo	Noro demonstravimas; konkurencinės sąlygos.	Ypač įtraukiančios veiklos.		

Tęsinys kitame puslapyje

8 lentelės tęsinys. Mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) proceso formavimo pagrindiniai skirtumai

Emocinio intelekto struktūros bruožas	Pagrindinės sąlygos, įgalinančios bruožo ugdymo(si) formavimo procesus	Pagrindinis kintamasis formuojant bruožo ugdymą(si)	Aktyviausias ugdymo(si) proceso formavimo dalyvis	Viską jungiantis kintamasis
Santykių su bendraamžiais suvokimo	Bendradarbiavimo užduotys; savivaldus komandų formavimas.	Mokinių tarpusavio interakcijos.		
Pasitikėjimo savimi	Iššūkių įveika; pastangų demonstravimas.	Rezultato ir pastangų į(si)vertinimas.	Mokytojas; mokiniai.	Socialinių interakcijų turinys; emocinė patirtis.
Vidinės motyvacijos	Priimtina rezultatu įveikiamos užduotys; judriųjų žaidimų vaidmenų dinamika.	Subjektyvus užduoties priimtimumo suvokimas.		

Analizuojant tyrimo duomenis, atskleista, kad mokinių emocinio intelekto bruožų ugdymas(is) iš esmės skiriasi jo procesų formavimąsi įgalinančiomis sąlygomis ir pagrindiniais kintamaisiais, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant formuoti atskirų bruožų ugdymo(si) procesą. Nustatyta, kad, nepriklausomai nuo to, koks bruožas ugdomas, tam būtinas sąlygas ir pagrindinius kintamuosius aprėpia mokinių ir mokytojo socialinių interakcijų turinys, kuris formuoja skirtingų bruožų ugdymo(si) metodus ir priemones.

Emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesas neįmanomas veikiant vien mokytojui ar mokiniams. Mokiniai yra ne tik emocinio intelekto bruožų ugdytiniai, bet ir aktyvūs šio proceso dalyviai. Mokiniai, teikiantys grįžtamąjį ryšį apie emocinio intelekto ugdymo(si) proceso formavimo sėkmes, sunkumus ir ribotumus, leidžia dirbti tikslingai; mokytojas taiko atskleistus metodus, sudaro sąlygas mokiniams įsitraukti į emocinio intelekto ugdymo(si) turinio procesus.

3.2. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami fizinio ugdymo pamokų epizodai (9 priedas), kuriuose taikomi nauji, pirmą kartą mokiniams pateikiami mokymo metodai, užduotys, reikalavimai, inventoriūs ir kiti su pamokos naujumu bei išskirtinumu susiję aspektai. Taip pat analizuojami epizodai, kuriuose mokiniai veikia ir sąveikauja naujose, neįprastose edukacinėse aplinkose,

pavyzdžiui, pamokose lauke, jungtinėse pamokos su kitomis klasėmis, nenumatytais atvejais, iškilusiais pamokoje, pareikalavusiais mokinių prisitaikomumo bruožo raiškos.

Prisitaikomumo bruožo ugdymui(si) privalomos sąlygos, kurios mokiniams naujos, neįprastos, reikalaujančios prisitaikyti. Šiuos kriterijus atitinkantys epizodai atitinkamai suskirstyti į pirmines subtemas ir temas (10 priedas), kurios vėliau sintezuotos į galutines subtemas, temas, teminius žemėlapius, atskleidžiančius jų tarpusavio ryšius, atitinkančius šio skyriaus tikslą.

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo dalyvių imtį sudaro pradinių klasių mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir į skyriaus tikslą, epizodų įtraukčiai suformuoti įtraukimo ir atmetimo kriterijai:

1) epizodai, kuriuose mokiniai veikia naujame ugdymo(si) turinio kontekste, pirmosios naujų temų, užduočių pamokos, neįtraukiant mokiniams žinomo ugdymo(si) turinio diferencijavimo epizodų;

2) epizodai, kuriuose mokiniai pirmą kartą veikia naujose edukacinėse aplinkose ar judėjimo erdvėse, neįtraukiant jiems įprastos edukacinės aplinkos ar judėjimo erdvės be jiems naujų sąlygų ar reikalavimų;

3) epizodai, kuriuose mokiniai veikia atsiradus nenumatytiems atvejams, jei esant tokiems atvejams nebuvo inicijuota socialinė interakcija;

4) epizodai, kuriuose mokiniai demonstruoja prisitaikymą prie naujo ugdymo(si) turinio per pažangą arba atliekamos naujos užduoties kokybę;

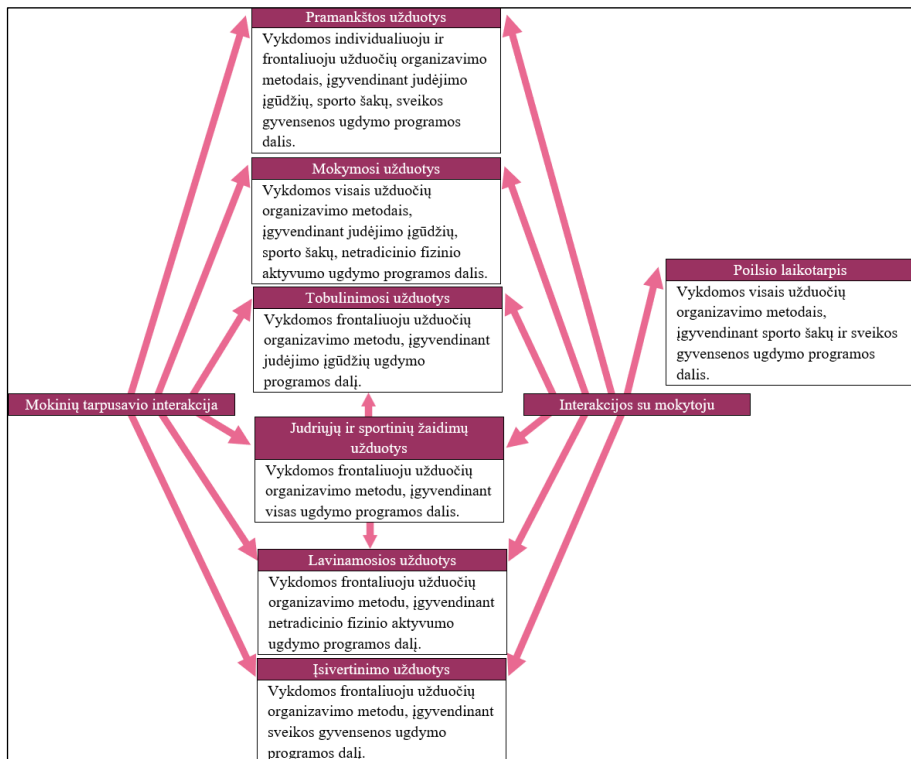
5) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą, neįtraukiant epizodų, kuriuose nevyksta aktyvi socialinė sąveika;

6) epizodai, kurie siejami su mokinių iššūkiais ar sunkumais, įtraukiant papildomą pagalbą, daromas pakartotines klaidas, įvairialypį skatinimą, alternatyvias pagalbos formas ir pan.

9 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis prisitaikomumo bruožo teorinėmis prielaidomis ir 9 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu. Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus.

Duomenys atskleidžia, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesai. Tyrimo duomenys iš dalies aprėpia atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant

pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys rodo, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos sudaro sąlygas mokiniams ne tik ugdyti savo prisitaikomumo bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant savo individualius poreikius.

10 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

10 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) turinio formavimo procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimą formuojami prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesai.

Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio sąveikų metu**.

Individualių interakcijų su mokytoju metu minėtas bruožas ugdomas mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi,*

judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis; poilsio laikotarpio metu. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame atskleidžiamas mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo procesų formavimas individualių interakcijų su mokytoju metu. Pavyzdžiui, mokiniams **atliekant mokymosi užduotis** PGHAD0238 1.0 epizode nurodomas **mokinių tikslas** – „**mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką**“, aprašoma **situacija**, kurioje „mokiniams **pirmą kartą** paskiriama personalizuoto ugdymosi užduotis – **savarankiškai išsirinkti porininką kitai užduočiai**“, nurodyta, kad **ugdymo programos dalis** – **judėjimo įgūdžių; epizode organizuotos užduoties atlikimo metodas** – **grupinis**. Atskleista, kad minėti procesai **mokymosi užduočių metu** formuojami mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis, atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu**, atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **tobulinimosi užduočių metu**, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu**, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis; **poilsio metu**, mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.*

Homogeniškų veiklų metu tokios interakcijos formuojamos **ir grupiniu lygmeniu**, išskyrus poilsio laikotarpį ir mokiniams atliekant *įsivertinimo* užduotis. Pavyzdžiui, BGHAD0289 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus, susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis“, aprašoma **situacija**, kad „mokytojas inicijuoja **naują rezultato į(si)vertinimo formą ir užduoda mokiniams klausimus apie sveiką gyvenseną**“, **reakcija** – „mokiniai, **išlaikydami vienodą atsakymų kokybę skirtingais dažniais, demonstruoja savo prisitaikymą prie jo kaitos**“; nurodyta **ugdymo programos dalis** – **sveika gyvensena**; nurodytas epizode organizuotos užduoties metodas – **frontalusis**.

* 3.2-3.9 skyriuose tyrimo duomenų pavyzdžiai pateikiami pasviriuoju šriftu, kartu paryškinant esminius žodžius, kurie pabrėžia konkretaus tematinio žemėlapiu pagrindinius elementus.

Nustatyta, kad tokie procesai formuojami mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

Mokinių tarpusavio interakcijų metu prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo* užduotis. Tokie tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame nustatytas prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesų formavimas mokinių tarpusavio interakcijų metu. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant mokymosi užduotis**, PGXAD0343 2.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką“, aprašomas užkodotas **inicijuotas veiksmas** – „**mokiniai**: JK2 su JK8, JK9 su JK4, **tarpusavio sąveikos metu** suformuoja pirmąsias poras, **mokiniui** JK10 **nepėjus** pasirinkti kažkurio iš šių mokinių, jis **pasirenka** mokinį JK1, poras **suformavę** mokiniai **pradedą** užimti savo vietas, **likę mokiniai** JK12, JK5, JK7, JK6, stoviniuoja ir **nepasirenka** porininkų, mokytojas kreipiasi į porininkų nepasirinkusių mokinių grupę, individualiai į mokinius JK12, JK7 ir **paskatina** juos išsirinkti porininką iš esančių **laisvų** mokinių, **siekdamas padėti** mokiniams **prisitaikyti** prie jiems **naujos** užduoties **reikalavimų**“, nurodyta ugdymo programos dalis – **judėjimo įgūdžiai**; nurodytas epizode organizuotos užduoties metodas – **grupinis**. Atskleista, kad minėti procesai formuojami mokiniams atliekant užduotis visais šių užduočių organizavimo metodais, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis. Tokios interakcijos formuojamos **pramankštos užduočių**, kurios atliekamos frontaliuoju užduočių organizavimo metodu, **metu**, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **tobulinimosi užduočių**, kurios atliekamos grupinio ir frontinio darbo metodais, **metu**, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **lavinimosi užduočių**, kurios atliekamos visais užduočių organizavimo metodais, **metu**, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių**, kurios atliekamos visais užduočių organizavimo metodais, **metu**, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **įsivertinimo užduočių**, kurios atliekamos frontaliuoju užduočių organizavimo metodu, **metu**, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

Apibendrinant teminio žemėlapio turinį, galima daryti prielaidą, kad mokiniams interakcijas iš esmės padeda formuoti mokytojas, siekdamas padėti įveikti adaptacinius sunkumus: mokytojas ir mokiniai tarpusavio

interakcijas formuoja atlikdami visas pamokų užduotis ir įgyvendindami visas ugdymo programos dalis.

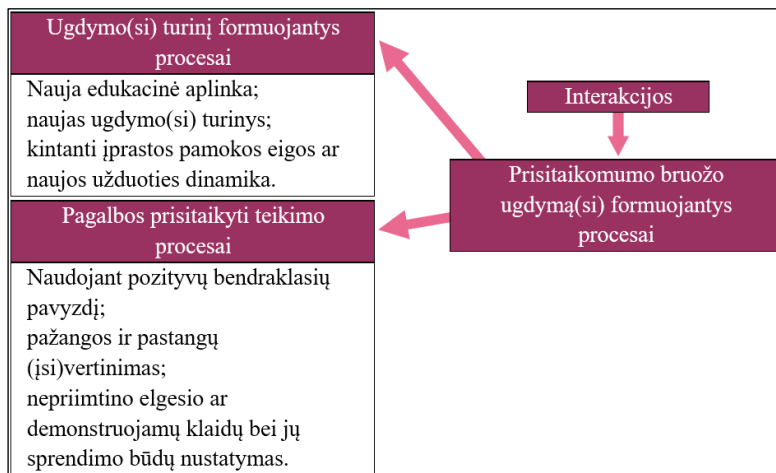
Interakcijų, kuriuose ugdomas mokinių prisitaikomumo bruožas, formavimasi lemia pamokos užduočių organizavimo formos, sudarančios sąlygos mokiniams veikti esant skirtingoms ir kintančioms sąlygomis, kurios aprėpia naują ugdymo(si) turinį, veikimą naujose edukacinėse aplinkose.

Atliekamų veiklų metu atsiradę iššūkiai, susiję su sunkumais prisitaikyti prie minėtos įvairovės ir naujumo, sudaro sąlygas mokytojui teikti mokiniams pagalbą individualiu ir grupiniu lygmeniu, prisitaikyti ir ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

Didžioji dalis minėto bruožo ugdymo(si) formuojama mokiniams atliekant mokymosi užduotis: šis bruožas ir užduotys glaudžiai susiję su naujumo, naujovių patyrimu. Atlikdami tobulinimosi ar kitas užduotis, mokiniai su šiuo patyrimu susiduria mažiau.

11 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis prisitaikomumo bruožo teorinėmis prielaidomis, 9 priede pateiktų epizodų turiniu. Šiam teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesą atskleidžiančių duomenų: ugdymo(si) turinio naujumo, naujų edukacinių aplinkų, naujų mokinių emocinių potyrių, nenumatytų ar išskirtinių situacijų ir pan.

Duomenys atskleidžia, kokių procesų, jų sąveikų ir socialinių interakcijų metu vyksta mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymas(is). Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesus per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

11 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

Nustatyta, kad prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) turinys formuojamas dvejopai: per **ugdymo(si) turinio formavimo** ir **pagalbos prisitaikyti procesus**. Atskleista, kad būtent šie procesai formuoja minėtą turinį **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu**, taip pat **mokinių tarpusavio interakcijų metu**.

Tyrimo duomenų analizė atskleidė, kad: 1) ugdant mokinių prisitaikomumo bruožą, siektina **formuoti tikslingus ugdymo(si) turinio formavimo procesus**; 2) **ugdymo(si) turinio formavimo sprendimai priimami tiek mokytojo, tiek mokinių tarpusavio interakcijų metu**.

Nustatyta, kad **mokytojas savo iniciatyva** priima sprendimus pamokų veiklas perkelti į mokiniams neįprastas, *naujas edukacines aplinkas*, kur formuojamas poreikis adaptacinių gebėjimų raiškai. Atskleista, kad tokios aplinkos mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, gali būti erdvė lauke, veikla pasikeitus oro sąlygoms, jiems neįprasta judėjimo zona (skirtinga sporto salės pusė). Pavyzdžiui, *IGHAD0101 1.0 epizode aprašoma situacija: „Mokiniai stovi eilėje ir sąveikų su mokytoju metu nustato naujos edukacinės aplinkos keliamus reikalavimus, elgesio taisykles, užduočių atlikimo reikalavimus.“*

Savo iniciatyva mokytojas konstruoja *naują ugdymo(si) turinį*. Tyrimo duomenys atskleidė, kad toks ugdymo(si) turinys gali būti sudarytas iš išmoktų judesių atlikimo diferencijavimo, personalizavimo ar individualizavimo, pamokos proceso eigos pakeitimų, neįprasto inventoriaus ir jo panaudojimo, klasės sudėties pakeitimų, įtraukiant kitų klasių mokinius ar kitus asmenis dalyvauti ugdymo(si) procese, naujų judesių mokymo. Pavyzdžiui, *PGXAD0342 1.0 epizode aprašoma situacija, kai „mokytojas*

verbaliai supažindina mokinius su naujos užduoties atlikimo reikalavimais, procesu, neverbaliai demonstruoja naujo judesio atlikimo techniką“.

Nustatyta, kad **mokytojas savo iniciatyva** prisitaikomumo bruožo ugdymo procesą formuoja ir pamokoje įvertindamas mokinių pažangą ar poreikį personalizuoti, individualizuoti užduotį, taip **pakeisdamas jos atlikimo eigą ar įprastą dinamiką**. Sudarant sąlygas mokiniams užduotį atlikti keičiant jos procesą, struktūrą, naudojamą inventorių, mokiniai gali greitai ir efektyviai panaudoti savo adaptacinius gebėjimus, pademonstruoti jų stoką, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Pavyzdžiui, PGXAD0070 2.0 epizode aprašoma **situacija** („mokiniais atliekant užduotį judėjimo erdvės gale **mokiniai** NZ6, NZ7, NZ12 **sąmoningai nebesilaiko** tikslios pratimo atlikimo **technikos**“), **inicijuotas veiksmas** („mokytojas kreipiasi į mokinius, **primindamas** jiems **užduoties** atlikimo **reikalavimus**, **siekdamas padėti** jiems geriau **prisitaikyti**, kartu **įveda papildomas** užduoties **atlikimo taisykles**“) ir **mokinių reakcija** („mokiniai **stebi** mokytoją, išsakančią naujas taisykles, **neverbaliai demonstruoja** jų **suvokimą**“).

Pamokos ugdymo(si) turinį formuoja ir patys mokiniai. Šis formavimas vyksta pamokoje keičiant užduoties atlikimo sąlygas, kūrybiškai išnaudojant naujoje edukacinėje aplinkoje esančius objektus, formuojant tarpusavio susitarimus, keičiančius pamokos eigą. Atskleista, kad **mokiniai naujose edukacinėse aplinkose**, reikalaujančiose adaptacinių gebėjimų raiškos, **formuoja turinį** pamokų metu, keisdami užduoties atlikimo vietas: įvertinę galimybes užduotį atlikti kokybiškiau kitoje judėjimo vietoje ar atsiradus poreikiui dėl nepalankių aplinkos ir oro sąlygų. Pavyzdžiui, IGHAD0100 1.0 epizode aprašoma **situacija** („mokiniai **formuoja** jiems **įprastą** rikiuotę **neįprastoje** edukacinėje **aplinkoje** pamokai **pradėti**, mokiniai JK1, JK11, JK6 ją **formuoja nesėkmingai**“), **inicijuotas veiksmas** („mokytojas **kreipiasi** į **mokinį** JK1, **primindamas** jam rikiuotės **formavimo principus**, **siekdamas paskatinti** jį ir **likusius** mokinius ją suformuoti **tinkamai**“) ir **mokinių reakcija** („**mokinys** JK1, **stebėdamas kitus**, **įvertina** **naujus** rikiuotės formavimo **reikalavimus** dėl **neįprastos** edukacinės **aplinkos** ir **pradeda** ją **formuoti tinkamai**, **po to tą patį padaro** ir **mokiniai** JK11, JK6“).

Taip pat atskleista, kad **mokiniai savarankiškai kuria naują ugdymo(si) turinį**, kai pamokų metu jiems sudaromos sąlygos užduotį atlikti priimtinu tempu ar įtraukiant į užduoties atlikimą nebūtiną inventorių. Pavyzdžiui, PGXAD0088 3. epizode aprašoma **situacija** („mokytojas **sukuria** situaciją, kurioje **mokiniais** norint **atlikti** užduotį bus **reikalingas** tik tuometėje **aplinkoje** **randamas inventorius**“), **inicijuotas veiksmas** („mokiniai,

atsižvelgdami į mokytojo sukurtą **situaciją** ir **stebėdami vieni kitus**, tinkamai pasirošia **naudoti** aplinkoje **randamą inventorių užduočiai atlikti**, mokytojas inicijuoja užduoties atlikimo pradžią“) ir **mokinių reakcija** („mokiniai **atlieka** pirmuosius **bandymus** atlikti užduotį pagal sutartas taisykles ir reikalavimus, **dalis mokinių** NZ4, NZ6 užduočiai atlikti **panaudoja** pastebimai **išskirtinį inventorių**“).

Mokiniai savarankiškai formuoja prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) turinį *keisdami įprastą pamokos eigą ar naujos užduoties dinamiką*, prie šios kaitos prisitaikant visiems klasės mokiniams ar individualiam mokiniui dėl atsiradusių papildomų poreikių. Pavyzdžiui, PGXAD0148 2.1 epizode aprašoma **situacija** („**mokiniams stebint** mokinių NZ9 ir NZ10 **užduoties atlikimo procesą** poroje, natūraliai **susiformuoja naujos užduoties atlikimo galimybės**“), **inicijuotas veiksmas** („**mokytojas tolesniems bandymams suformuoja kelias mokinių poras** užduočiai atlikti grupėse ir **paskatina visus mokinius suformuoti poras savarankiškai**“); **mokinių reakcija** („mokiniai, **stebėdami**, kad užduotį galima **atlikti poromis**, **savarankiškai** jas **suformuodami**, **atlieka antruosius užduoties bandymus pasikeitusiomis atlikimo sąlygomis**“).

Įvairių socialinių interakcijų metu, mokiniams susiduriant su sunkumais ar rodant pagalbos prisitaikyti poreikį, **mokytojas**, siekdamas tokią pagalbą suteikti, **formuoja pagalbos mokiniui ar mokiniui mokinių grupei procesus**. Mokytojas, siekdamas suteikti mokiniams pagalbą prisitaikyti, tai įgyvendina taikydamas kelis skirtingus metodus. Šių interakcijų metu mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas jiems stebint **mokytojo išskirtus bendraklasių pavyzdžius**, jais vadovaujantis. Pamokų turinyje pateikiami bendraklasių pavyzdžiai apie tinkamą adaptaciją minėtose situacijose formuoja prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesus: mokiniai, stebėdami bendraklasius, gali geriau suprasti, ko iš jų tikimasi prisitaikymo aspektais ir kaip tai galima įgyvendinti. Pavyzdžiui, PGHAD0075 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas**: „**Mokytojas, remdamasis pozityviu mokinio JK12 pavyzdžiu**, paprašo jo **pademonstruoti**, kaip tikslingai **atliekamas judesys** ir duoda signalą **mokiniams jį pakartoti**.“

Mokiniais demonstruojant prisitaikymo sunkumus ir pagalbos poreikį minėtais atvejais, **mokytojas įvertina mokinių pastangas, pažangą ir sudaro sąlygas mokiniams patiems į(si)vertinti šiuos aspektus**. Šis į(si)vertinimas, net ir mokiniams nedemonstruojant priimtino rezultato veikiant naujuose kontekstuose, sudaro sąlygas geriau suprasti prisitaikymo prie šių kontekstų sėkmę, tokio prisitaikymo ypatumus ir reikalavimus. Pavyzdžiui, PGHAD0100 1.2 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas**: „**Mokytojas,**

įvertinęs mokinių demonstruojamą pažangą ir užduoties atlikimo kokybę, mokinius verbaliai pagiria, paskatina ir padeda išlaikyti tarpusavyje saugius atstumus.“

Mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas ir mokiniams remiantis nepriimtino elgesio pavyzdžiais ar daromų klaidų bei jų sprendimo būdų nustatymu. Esant tokioms sąlygoms, mokiniams sukuriama galimybė pasimokyti iš bendraklasių daromų klaidų ir rasti šių klaidų įveikos būdus, taip pat mokiniams stebint bendraklasių pakartotines klaidas ar subjektyvų savo gebėjimų nuvertinimą, pademonstruoti tai, ko tikimasi, modeliuoti savo prisitaikymo suvokimą ir metodus. Pavyzdžiui, PGHAD0312 2.0 epizode aprašoma **situacija** („<...> mokinė VB11, atlikdama pirmą bandymą, **nepriimtina elgiasi su užduoties inventoriu**“) ir **inicijuotas veiksmas** („mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, **siekdamas padėti suprasti, kad toks elgesys nėra ugdymosi proceso dalis, primena naujos užduoties atlikimo reikalavimus**“).

Be mokytojo intervencijos, **mokiniai** tinkamomis aplinkybėmis pajėgūs formuoti prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesą **tarpusavio interakcijų metu**. Toks pagalbos principas įgyvendinamas homogeniniais metodais (kaip ir interakcijų su mokytoju metu). Nustatyta, kad mokiniai, siekdami suteikti pagalbą prisitaikyti, kai toks poreikis kyla, šią pagalbą suteikia tapdami *pozityviais bendraklasių pavyzdžiais*. Pavyzdžiui, PGXAD0029 1.0 epizode aprašoma **situacija** („**mokiniam atliekant užduotį trečią kartą, mokinys NZ7 pakartoja prieš tai padarytą klaidą, mokytojas vėl inicijuoja sąveiką su mokiniu**“), **inicijuotas veiksmas** („mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį ir, **siekdamas padėti jam prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, dar kartą jam detaliai paaiškina, kaip turi būti atliekama užduotis, padeda nustatyti padarytas klaidas**“) ir **mokinių reakcija** („į sąveiką **įsitraukia mokinė NZ9, kuri pademonstruoja, kaip turi būti atliekama užduotis, mokinys NZ7 šioje sąveikoje verbaliai patvirtina savo klaidos sprendimo būdo suvokimą**“).

Mokiniai, stebėdami savo pažangą ar pasiektą rezultatą, jį į(si)vertindami ir lygindami su kitais bendraklasiais, formuoja suvokimą apie sėkmę ar tobulintinas sritis veikiant naujuose kontekstuose, atliekant naujas užduotis. Toks į(si)vertinimas atskleistas ir tarp pačių bendraamžių, kai jie vertina bendraklasių rezultatą, formuoja suvokimą apie jų sėkmes ir tobulintinas sritis prisitaikyti, kai yra poreikis. Pavyzdžiui, PGXAD0148 1.1 epizode aprašoma **situacija** („**mokinėms NZ1 ir NZ10 atlikus savo pirmuosius bandymus, mokytojas vėl inicijuoja sąveiką su mokine NZ9 ir paskatina ją pabandyti atlikti užduotį**“), **inicijuotas veiksmas** („mokytojas, inicijuodamas

individualią sąveiką su **mokine**, kelis kartus **padrąsina** ją atlikti naują užduotį, **primindamas** jos **atlikimo reikalavimus** ir **mokinių NZ1, NZ10 patirtą sėkmę**“) ir **mokinių reakcija** („**mokinė** **nedrąsiai bando atlikti naują užduotį** pagal visus jos reikalavimus ir **patiria sėkmę**“).

Atskleista, kad **mokiniai**, ugdydami savo prisitaikomumo bruožą, stebi **nepriimtą bendraklasių elgesį ar daromas klaidas**. Stebėdami mokiniai formuoja suvokimą, koks yra tinkamas elgesys, kokie galimi klaidų sprendimo būdai veikiant aplinkose ar atliekant užduotis, kurios reikalauja gebėjimų prisitaikyti. Pavyzdžiui, PGXAD0008 2.1 epizode aprašoma **situacija** („**mokiniam atliekant antrą užduoties bandymą**, mokytojas stabdo veiklą ir, priejęs prie mokinių, **pradeda savo ir mokinio JK10 sąveiką**“), **inicijuotas veiksmas** („**mokytojas informuoja mokinius**, kuri komanda **pasiekia pageidautiną rezultatą**, pasako to **priežastį**, **individuliai kreipiasi į mokinį JK10**, siekdamas padėti jam **nustatyti padarytą klaidą ir rasti jos sprendimo būdą**“) ir **mokinių reakcija** („**klaidą padaręs** mokinis JK10 **neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas**, **kiti mokiniai neverbaliai patvirtina savo suvokimą** apie mokytojo išsakytus **pastebėjimus**“).

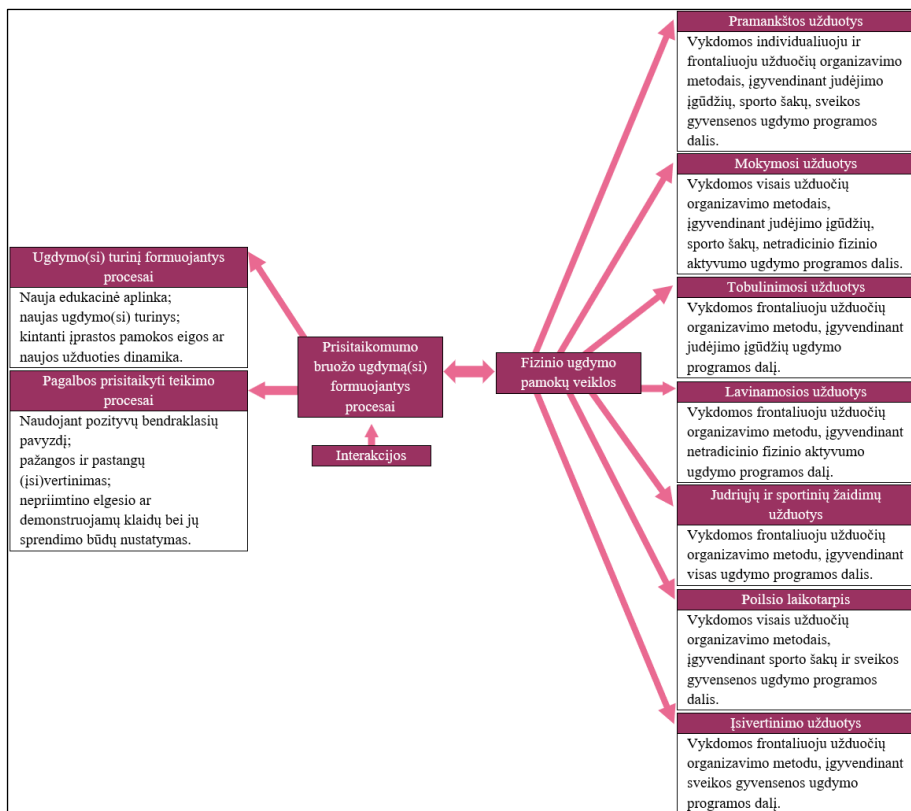
Teminio žemėlapio turinys suponuoja, kad mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas dviejų procesų kategorijų sintezės metu, kai egzistuoja ne tik ugdymo(si) turinio naujumo ypatumai, anksčiau minėti mokiniams neįprasti aspektai, bet ir įvairios pagalbos prisitaikyti teikimo formos.

Šių procesų sintezė formuoja ugdymo(si) procesą per naujas patirtis mokiniams: įveikiant kilusius iššūkius, prisitaikant prie besikeičiančių pamokos proceso sąlygų, mokantis naujų judėjimo formų ir laikantis naujų užduoties atlikimo reikalavimų. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) turinį formuoja mokytojas ir patys mokiniai individualiu bei grupiniu lygmenimis.

12 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, sudaryti remiantis 10 ir 11 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: prisitaikomumo bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų veiklų didaktiniais ypatumais.

Šių rezultatų sintezės analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“.

Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių prisitaikomumo bruožas.

12 pav. Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Remiantis minėta sinteze, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai atskleidžia, kokie procesai leidžia ugdyti mokinių prisitaikomumo bruožą skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Šios susistemintos sąveikos detalai atskleidžiamos ir analizuojamos 11 priede.

Nustatyta, kad mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymas(is) formuojamas **per dvi procesų kategorijas**. Tai fizinio ugdymo pamokų **ugdymo(si) turinį formuojantys procesai** ir **pagalbos teikimo procesai**, mokiniams susiduriant su ugdymo(si) turinyje atsiradusiu poreikiu prisitaikyti. Šiuos procesus socialinių **interakcijų metu formuoja tiek mokytojas, tiek patys mokiniai**.

Minėtų procesų sąveika sudaro sąlygas mokiniams išnaudoti savo prisitaikymo gebėjimus, tobulinti problemines sritis, jei susiduriama su prisitaikymo sunkumais individualiu ir grupiniu lygmenimis. Minėtina ir tai, kad šie procesai formuojami mokiniams atliekant visas fizinio ugdymo pamokų užduotis jų tikslų aspektu.

Nustatyta, kad mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas **fizinio ugdymo pamokų turinio formavimo procesuose interakcijų su mokytoju metu**. Šie procesai leidžia mokiniams formuoti naujas patirtis susidūrus su *ugdymo(si) turinio naujumu*, atliekant naujas, neįprastas užduotis ar veikiant naujose edukacinėse aplinkose, prisitaikant prie kintančios užduoties dinamikos.

Atskleista, kad mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas jiems veikiant naujose edukacinėse aplinkose, atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tokie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių veikimas naujoje edukacinėje aplinkoje. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **pramankštos užduotis** IGHAD0238 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokytiis atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį technikos“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai pirmą kartą atlieka pramankštos pratimus jiems neįprastoje lauko aikštelėje“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas informuoja mokinius, kad ši judėjimo erdvė didesnė nei jiems įprasta, padeda mokiniams suprasti jiems įprastų užduočių kaitą dėl atsiradusių jiems neįprastų atlikimo sąlygų“, **mokinių reakcija** – „mokiniai, reikšdami pozityvias emocijas, demonstruoja mokytojo pastebėjimų suvokimą ir toliau atlieka jiems įprastus pramankštos pratimus“.

Minėtų interakcijų metu mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymas(is) formuojamas mokiniams susiduriant su *ugdymo(si) turinio naujumo* iššūkiais, atliekant *pramankštos, mokymosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo užduotis*. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas naujo ugdymo(si) turinio įgyvendinimas. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **mokymosi užduotis** PGHAD0304 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokytiis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai sąveikų su mokytoju metu formuoja žinias apie naujos užduoties atlikimo procesą, reikalavimus, naujo judesio atlikimo techniką“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, detaliai verbaliai aiškindamas ir neverbaliai demonstruodamas užduoties atlikimo procesą bei naujo judesio techniką, skatina mokinius suprasti šiuos aspektus, prie jų prisitaikyti atliekant naują užduotį“, **mokinių**

reakcija – „mokiniai verbaliai ir neverbaliai demonstruoja mokytojo teiginių suvokimą, imituoja jo atliekamus judesius“.

Nustatyta, kad **interakcijų su mokytoju metu** mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas mokiniams veikiant kintančios užduoties dinamikos sąlygomis, atliekant pramankštos, mokymosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tokie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių veikimas kintančios užduoties dinamikos sąlygomis. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis** PGHAD0088 1.1 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojas, įvertinęs mokinių pajėgumą prisitaikyti prie kintančių žaidimo sąlygų, inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas formuoti naujas žaidimo atlikimo sąlygas“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas sukuria mokiniams naują sąlygą, į žaidimą įtraukdamas du pagrindinius veikėjus – mokinius NZ3 ir NZ6, siekdamas padėti mokiniams dar efektyviau įsitraukti į pamokos veiklą“, **mokinių reakcija** – „mokiniai sėkmingai pradeda dar vieną judriojo žaidimo bandymą su pasikeitusiomis sąlygomis“.

Formuojant fizinio ugdymo pamokų turinio konstravimo ir veiklų personalizavimo bei individualizavimo procesus, mokinių tarpusavio interakcijų metu, jiems veikiant naujose edukacinėse aplinkose, atliekamos pramankštos, mokymosi, lavinimo, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių veikimas naujoje edukacinėje aplinkoje. Pavyzdžiui, **pramankštos užduočių metu** ĮGHAD0100 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus“, aprašoma užkoduota **situacija**, kai „mokiniai formuoja jiems įprastą rikiuotę neįprastoje edukacinėje aplinkoje, mokiniams JK1, JK11, JK6 rikiuotę **formuojant nesėkmingai**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas kreipiasi į mokinį JK1, primindamas jam rikiuotės formavimo principus, siekdamas paskatinti jį ir likusius mokinius ją suformuoti tinkamai“, **mokinių reakcija** – „mokinys JK1, stebėdamas kitus mokinius, įvertina naujus rikiuotės formavimo reikalavimus dėl neįprastos edukacinės aplinkos ir pradeda ją formuoti tinkamai, paskui tai padaro ir mokiniai JK11, JK6“.

Nustatyta, kad minėtų interakcijų metu mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas mokiniams susiduriant su ugdymo(si) turinio naujumu, atliekant pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, įsivertinimo užduotis. Tai įrodantys rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas

mokinių veikimas atliekant naujas užduotis. Pavyzdžiui, atliekant **lavinimosi užduotis** PGXAD0070 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizines ypatybes **lavinančius** pratimus imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai ruošiasi **pirmą kartą** atlikti jiems **naujus** fizinius **pratimus**, sąveikų su mokytoju metu jie **nustato** judėjimo erdvės ribas ir **taisykles**, mokytojas kreipiasi į mokinius, **prašydamas pateikti** tokių pratimų **pavyzdį**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokinys NZ12 atsiremia rankomis į grindis ir **pradedą demonstruoti** jo norimą **judesį**; mokytojui paprašius judesį **patikslinti**, mokinė NZ9, **prisitaikiusi** prie **naujos užduoties reikalavimų**, ji **patikslina**, **įsiterpdama** į mokytojo ir mokinio sąveiką“, **mokinių reakcija** – „likę **mokiniai**, **remdamiesi mokinių** NZ12 ir NZ9 **pavyzdžiu**, juda pagal sutartas taisykles“.

Mokinių tarpusavio interakcijų metu jų prisitaikomumo bruožas ugdomas kintančiomis užduoties dinamikos sąlygomis, atliekant mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių veikimas kintančios užduoties dinamikos sąlygomis. Pavyzdžiui, atliekant **mokymosi užduotis**, PGHAD0148 2.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**mokyti** saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniais atliekant **pirmuosius** užduoties atlikimo **bandymus**, mokinys VB4 užduotį atlikti **atsisako**, informuodamas mokytoją, kad jam **nepriimtinas** mokinių rikiuotės **eiliškumas**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas**, **siekdamas padėti** mokiniui **įsitraukti** į pamokos veiklą, **prisitaikyti** prie **naujos** edukacinės **aplinkos** formuojamų **reikalavimų**, **primena** mokiniui **sutartas** rikiuotės formavimo **taisykles**, **įvertindamas** ankstesnės pamokos neigiamas **patirtis**, **sudaro** mokiniui **sąlygas** atlikti užduoties **bandymą** nesulaukiant **pageidaujamos eilės**“, **mokinių reakcija** – „mokinys VB4, **reaguodamas** į mokytojo sudarytas **sąlygas įsitraukti** į naują užduotį, **pirmuoju** bandymu ją atlieka **nesėkmingai**, **iš karto** bando ją atlikti **pakartotinai**, **prisitaikydamas** prie kitų judėjimo erdvės **sąlygų** nei likę **mokiniai**, jo pavyzdžiu **pasinaudoja** **mokiniai** VB11, VB2, VB6, VB7 ir **savarankiškai** suformuoja **papildomą** rikiuotę užduočiai atlikti“.

Mokinių **pagalbos prisitaikyti teikimo procesai** individualiu ir grupiniu lygmenimis formuojami **interakcijų su mokytoju metu**, remiantis pozityviu bendraklasių pavyzdžiu, į(si)vertinant pažangą ar pastangas, nustatant nepriimtina elgesį, klaidas ir jų sprendimo būdus.

Minėtų interakcijų metu, *remiantis pozityviu bendraklasių pavyzdžiu*, mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas jiems atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis ir poilsio metu*. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota pagalba pasitelkiant pozityvų bendraklasių pavyzdį. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **lavinimosi užduotis**, PGHAD0073 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniai pirmą kartą** ruošiasi atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus jiems **neįprastais judesiais**, mokytojas inicijuoja sąveiką: **paprašo pademonstruoti** verbaliai apibūdintą **judesį**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokinys VB8** pirmasis **pademonstruoja jam priimtą ir pamokos temą atitinkantį judesį**“, **mokinių reakcija** – „**mokinio pavyzdžiu vadovaudamiesi likę** mokiniai **imituoja** mokinio VB8 **pademonstruotą judesį pagal sutartas užduoties atlikimo taisykles**“.

Ugdymas formuojamas mokytojui skatinant mokinius *į(si)vertinti pažangą ar rezultatą* jiems atliekant *mokymosi, lavinimosi užduotis*. Tai pagrindžiantys rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota pagalba skatinant *į(si)vertinti demonstruojamą pažangą ar pasiektus rezultatus*. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **mokymosi užduotis**, PGXAD0029 3.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**mokyti** atlikti įvairias estafetes, laikantis pagrindinių taisyklių“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**prieš paskutinį bandymą** atlikti užduotį **mokytojas, įvertinęs** mokinių NZ1, NZ5, NZ8 demonstruojamas **pastangas**, individualiai **kreipiasi į juos, siekdamas labiau įtraukti į pamokos veiklą**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas primena** mokiniams tokių **užduočių intensyvumą, paskatina juos išnaudoti savo stipriąsias puses atliekant užduotis**“, **mokinių reakcija** – „**mokiniai verbaliai sutinka su mokytojo prašymu ir pasiruošia atlikti paskutinį užduoties bandymą**“.

Mokinių prisitaikomumo bruožas interakcijų su mokytoju metu formuojamas sudarant mokiniams sąlygas *identifikuoti nepriimtą elgesį, klaidas ir rasti jų sprendimo būdus* atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis ir poilsio metu*. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota nepriimtino elgesio raiška, klaidų ir jų sprendimo būdų identifikacija. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **mokymosi užduotis**, PGHAD0029 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**mokyti** atlikti įvairias estafetes, laikantis pagrindinių taisyklių“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniai pirmą kartą** ruošiasi **atlikti naujas grupines užduotis, pasiskirstę komandomis ir išklause jų atlikimo eigą bei**

*taisykles, atlieka pirmuosius bandymus, mokytojui **stebint klaidas**, mokinys NZ12 keletą kartų **nesėkmingai** atlieka reikiamus judesius“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas sustabdo bandymą ir inicijuoja sąveiką su **visais** mokiniais, **siekdamas padėti jiems suprasti padarytas klaidas, rasti jų sprendimo būdą**“, **reakcija** – „mokiniai neverbaliai **pademonstruoja pritarimą** mokytojo išsakytiems pastebėjimams, **pasiruošia tęsti naują užduotį**“.*

Mokiniai *teikti pagalbą prisitaikyti yra pajėgūs **tarpusavio interakcijų metu***. Tai daroma pasitelkus homogeniškus metodus (kaip ir interakcijų su mokytoju metu). Mokiniai *patys tampa pozityviais pavyzdžiais ar kaip pavyzdžius panaudoja kitus mokinius atlikdami pramankštos, mokymosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių tarpusavio interakcija formuojant pozityvius pavyzdžius bendraklasiams. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **pramankštos užduotis**, IGHAD0088 1.1 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniais **išklausius ir nusistačius** veiklos vykdymo reikalavimus **naujoje** edukacinėje aplinkoje, **naujų užduočių reikalavimus**, mokytojas inicijuoja **jiems įprastos pramankštos pradžią** naujoje edukacinėje aplinkoje“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokinė NZ9 savarankiškai priima sprendimą išnaudoti** sniego krūvą kaip erdvės ribų **orientyrą**, judėjimo ratų **dydį**, taip **sudarant sąlygas likusiems mokiniams lengviau prisitaikyti** prie judėjimo erdvės ribų neapibrėžtumo“, **mokinių reakcija** – „mokiniai, **remdamiesi** mokinės NZ9 **pavyzdžiu**, **juda paskui ją jiems įprastu intensyvumu**“.

Atskleista, kad mokiniai savo prisitaikomumo bruožą ugdo(si) identifikuodami nepriimtina elgesį, klaidas ir rasdami jų sprendimo būdus, atlikdami pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tai įrodantys rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių nepriimtino elgesio ar klaidų identifikavimas. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **lavinimosi užduotis**, PGHAD0075 2.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**atlikti** fizinės ypatybės **lavinančius pratimus** imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** („mokiniais atliekant **naują judesį**, **mokinys JK7 padaro kelias dideles klaidas** jį darydamas. Mokytojas, **siekdamas padėti** mokiniui atlikti judesius **taisyklingai**, sudaro jam **sąlygas judesį pakartoti**. Mokiniui JK7 **pakartotinai klystant**, mokytojas į sąveiką **įtraukia mokinį JK12**“), taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** („mokytojas, **remdamasis teigiamu** mokinio JK12 **pavyzdžiu**, **paprašo jo pademonstruoti, kaip tikslingai**

atliekamas judesys, ir duoda ženklą mokiniams jį pakartoti“), mokinių reakcija („mokinys JK7 daro vėl tas pačias klaidas. Judesio metu mokytojui jį individualiai kreipiantis kelis kartus, mokinys judesį atlieka taisyklingsiai“).

Remiantis 10–12 pav. pateiktų teminių žemėlapių analize ir prisitaikomumo bruožo teorinėmis prielaidomis, atskleistose teorinėje tyrimo dalyje, bei pamokos veiklų išskirtinumu formuojant šio bruožo ugdymo(si) procesus, toliau siekiama atskleisti, kaip ir kodėl kiekviena atskiros pamokos veikla svarbi ugdant mokinių prisitaikomumo bruožą, koks priskirtų epizodų turinys, išskirtas 9 priede, sudaro bruožo ugdymo(si) procesą.

Pramankštos užduotys ugdant mokinių prisitaikomumo bruožą labai svarbios dėl jas sudarančių veiklų specifiškumo. Prisitaikomumo bruožui ugdyti būtinas naujumas, neįprasta veikla, kurią mokiniai patiria atlikdami specifinius pramankštos pratimus. Atlikdami pramankštos užduotis, mokiniai susiduria su prisitaikymo gebėjimų raiškos poreikiu, sunkumais, atsiradusių iššūkių įveika ir kitais elementais, kurie tampa pagrindu prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesams formuoti.

Atliekant šias užduotis, konstruojamos taisyklės, susitarimai, mokiniai geriau suvokia galimus iššūkius ir reikalavimus, kokios galimybės laukia kitose pamokos veiklose. Remiantis šiais teiginiais, atskleista, kad, atlikdami minėtas užduotis, mokytojas ir mokiniai ugdo(si) mokinių prisitaikomumo bruožą, kai inicijuotų interakcijų su mokiniais metu siekiama padėti jiems prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos, ugdymo(si) turinio naujumo, mokiniui neįprastų aplinkos ar socialinių veiksnių.

Individualūs mokiniai kilusius sunkumus išreiškia kaip naujai suformuotų sutarimų, taisyklių nesilaikymą, naujos judėjimo erdvės ribojimų pažeidimus, neseka pasikeitusios pamokos eigos. Grupinių interakcijų metu susiduriama su sunkumais prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos, intensyviu dėmesio sutelkimu į naujoje aplinkoje esančius objektus, naujos judėjimo erdvės pažeidimus mokiniams bendraujant tarpusavyje ir imituojant vieno mokinio klaidas.

Mokytojui įvertinus šiuos sunkumus, pagalba prisitaikyti teikiama primenant mokiniams veiksnius ar objektus, prie kurių reikia prisitaikyti pamokoje, aplinkoje esančius objektus pritaikant lengviau orientuotis aplinkoje, paskatinant ar padrąsinant, primenant ugdymo(si) turinio naujumo aspektus, judėjimo erdvės ribojimus, formuojant papildomą jų suvokimą, pasitelkiant žodinius ir bendraklasių pavyzdžius.

Mokymosi užduotis mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procese galima apibūdinti kaip pačias turiningiausias dėl jose panaudojamų užduočių atlikimo formų metodų gausos ir įgyvendinamų ugdymo programos dalių.

Tokių užduočių atlikimo procesuose įgyvendinamas didžiausias kiekis užduoties organizavimo metodų ir užduočių turinio, jos skiriamos esminiams pamokos tikslams ir uždaviniams įgyvendinti.

Pamokos uždaviniai dažnai apibūdinami kaip naujų judesių mokymas, užduočių atlikimas naujose edukacinėse aplinkose, naujų įgūdžių formavimas. Šių užduočių naujumas ir veikimo naujose edukacinėse aplinkose galimybės yra būtinos sąlygos, siekiant ugdyti mokinių prisitaikomumo bruožą.

Judesių tobulinimas formuoja mokinių sunkumus prisitaikyti, tačiau kartu sudaro galimybę ugdyti mokinių prisitaikomumo bruožą. Atskleista, kad mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami individualiu ir grupiniu lygmenimis tiek teikiant įvairias pagalbos prisitaikyti formas, tiek diferencijuojant, personalizuojant ar individualizuojant ugdymo(si) turinį.

Tobulinimosi užduočių kiekis, sudarantis sąlygas mokinių prisitaikomumo bruožui ugdyti(s), sąlygiškai nedidelis dėl aplinkybių, būtinų šiam bruožui formuoti. Atlikdami užduotis, mokiniai taiko jiems žinomas judesius ar įgūdžius, todėl naujumo veiksnys nėra labai ryškus ir dinamiškas veiksnys.

Mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis, tiek mokytojas, tiek mokiniai konstruoja ir individualizuoja ugdymo(si) turinį įgyvendindami daugelį veiklų ir lemdami įvairius pokyčius. Tai veiksniai, kurie taip pat leidžia tiek mokytojui, tiek mokiniams formuoti prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesus. Šių užduočių atlikimo procesuose mokiniai susiduria su rizika patirti sunkumus prisitaikant prie naujos užduoties atlikimo proceso ir eigos, prie naujų mokomų judesių reikalavimų, prie naujo inventoriaus tikslinio panaudojimo, prie aktyvaus įsitraukimo į mėgstamą veiklą naujoje aplinkoje, prie judėjimo šioje erdvėje.

Mokytojas, identifikodamas mokinių sunkumus prisitaikyti, gali inicijuoti jų prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesus, tapačius mokymosi užduočių atlikimo procesuose: padėti jiems į(si)vertinti demonstruojamą pažangą ar pastangas; identifiкуoti nepriimtina elgesį, klaidas, pasiūlydamas jų sprendimo būdus; detalai verbaliai paaiškinti ar pakartoti užduotį, jos atlikimo eigą ar procesą; taikyti dalinį judesių mokymo metodą ar judesių mokymą(si) pasitelkiant vizualius ar kitų bendraklasių pavyzdžius; taip pat sudaryti galimybę pasyviai stebėti judesio atlikimo procesą ar sudaryti sąlygas pakartotinai judesį atlikti; paskatinti mokinius išnaudoti naujos judėjimo erdvės ribas; padėti suprasti naujos edukacinės aplinkos ypatumus pasitelkus aplinkoje esančius objektus.

Lavinamųjų užduočių turinio įgyvendinimo procesai įgalina mokinius ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Užduotys leidžia mokiniams atlikti naujus, fizines ypatybes lavinančius judesius, patiems mokiniams juos

konstruoti prisitaikant prie naujai suformuotų užduočių atlikimo sąlygų ir reikalavimų. Mokiniai, veikdami esant tokių užduočių sąlygoms, gali patirti fizinių, emocinių sunkumų dėl fizinių galių stokos. Mokytojui nustačius šiuos sunkumus, priimami atitinkami ugdymo(si) turinio personalizavimo ir individualizavimo sprendimai, prie kurių mokiniai turi prisitaikyti. Atskleista, kad šie sprendimai priimami ne tik įvertinus mokinių sunkumus, bet ir padedant jiems į(si)vertinti demonstruojamą pažangą ar pastangas, identifikuojant nepriimtina elgesį, klaidas ir jų sprendimo būdus. Remiantis šių sprendimų išvadomis, galimas tikslinis socialinių interakcijų konstravimas, kurių tikslas – padėti mokiniams prisitaikyti, sudarant jiems sąlygas pakartotinai atlikti užduotį, remtis pozityviu bendraklasių pavyzdžiu ir primenant apie tokių užduočių atlikimo reikalavimus, eigą, suteikiant papildomos vizualinės ar verbalinės pagalbos, kuri padeda mokiniams ugdyti(is) savo prisitaikomumo bruožą.

Judriųjų ir sportinių judriųjų žaidimų užduotys, formuojant mokinių prisitaikomumo bruožą ugdymo(si) procesus, aktualios savo turiniu, kuris dažniausiai skirtas mokiniams kognityviai atsipalaiduoti, aktyviai įsitraukti į fizinę veiklą. Šios užduotys glaudžiai susijusios su mokymosi ir lavinimosi užduotimis. Per visus mokslo metus naujų judriųjų žaidimų nebuvo mokyta, vykdytas tik jų turinio diferencijavimas, leidžiantis mokiniams veikti naujose edukacinėse aplinkose, prisitaikyti prie jiems naujos, neįprastos aplinkos atliekant jiems patinkančią ir žinomą veiklą. Šie veiksniai mokiniams gali suformuoti prisitaikymo sunkumus, užduoties eigos ar atlikimo proceso personalizavimo ir diferencijavimo galimybes, kurios kartu formuoja ir mokinių prisitaikomumo bruožą ugdymo(si) procesus.

Minėtų užduočių atlikimo metu mokinių prisitaikomumo bruožas ugdomas mokytojui įtraukiant mokinius į minėtas veiklas jiems neįprastoje ar naujoje edukacinėje aplinkoje, įgyvendinant su jais naują ugdymo(si) turinį, keičiant užduoties dinamiką, padedant į(si)vertinti demonstruojamą pažangą ar pastangas, identifikuojant nepriimtina elgesį, klaidas ir jų sprendimo būdus.

Mokytojui identifikavus pagalbos poreikį mokiniams prisitaikyti prie šių procesų, jiems skiriama verbali ir vizuali pagalba, leidžianti orientuotis erdvėje ir geriau suvokti užduoties atlikimo erdvės ribas. Primenamas naujų judesių ar veiksmų atlikimas mokiniams įprastoje veikloje, sudaromos sąlygos stebėti bendraklasių ir mokytojo sąveikas, kuriomis siekiama padėti mokiniams geriau įsisavinti naujus žaidimo elementus, juose naudojamus judesius, erdvės reikalavimus verbaliniu paaiškinimu, patikslinimu, gestais ir aplinkoje esančiais objektais kaip orientyrais.

Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymas(is) vykdomas ir mokinių poilsio metu – mokiniai gali efektyviau suprasti naujos erdvės, naujo ugdymosi turinio, naujų užduočių specifiką verbaliai komunikuodami su mokytoju statiškoje padėtyje.

Poilsio metu mokytojas kartu su mokiniais formuoja naujas taisykles, reikalavimus, prie kurių mokiniams reikės prisitaikyti atliekant tolesnes užduotis. Prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami tiek mokiniams ilsintis tarp užduočių per numatytas poilsio pertraukas, tiek mokytojui tikslingai šias užduotis inicijuojant minėtais tikslais.

Atskleista, kad poilsio metu mokiniai susiduria ir su prisitaikymo prie naujos erdvės ar taisyklių reikalavimais. Juos pažeidus, mokytojas verbaliai ar gestais primena mokiniams, kaip reikia prisitaikyti prie naujų poilsio erdvių reikalavimų, remiasi pozityviu bendraklasių pavyzdžiu, suteikia papildomą individualią pagalbą.

9 lentelė (tęsinys p. 132). Mokinių prisitaikomumo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas nustačius sunkumus prisitaikyti.	Mokytojas, mokiniai.
	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas nustačius mokinio stipriąsias savybes.	Mokytojas.
	Ugdymo(si) turinio naujumo konstravimas.	Mokytojas.
	Ugdymosi turinio diferencijavimas, personalizavimas ir individualizavimas.	Mokytojas, mokiniai.
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Tikslus adaptacinių poreikių nustatymas.	
	Mokinių sąveikos ir veikimas naujoje aplinkoje.	
	Mokinių veikimas įgyvendinant naujus ugdymo(si) turinio aspektus.	Mokytojas, mokiniai.
	Sąveikos, leidžiančios mokiniams įveikti patiriamus prisitaikymo sunkumus ar išnaudoti savo stipriąsias puses.	
Bruožo ugdymo(si) metodai	Naujų ar mokiniams neįprastų užduočių organizavimas.	
	Naujų judesių, veiksmų mokymas.	
	Mokiniams žinomų užduočių diferencijavimas, personalizavimas ir individualizavimas.	Mokytojas.
	Pamokų mokiniams naujose ar neįprastose erdvėse organizavimas.	
	Naujų asmenų laikinas integravimas į pamokų veiklas.	
Bruožo ugdymo(si) metodai	Verbalinė ir neverbalinė komunikacija teikiant pagalbą suprasti naujos užduoties reikalavimus, taisykles, eigą.	

Tęsinys kitame puslapyje

9 lentelės tęsinys. Mokinių prisitaikumo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymo(si) metodai	Verbalinė ir neverbalinė komunikacija teikiant pagalbą suprasti naujos judėjimo erdvės ribas, joje esančius objektus. Verbalinė ir neverbalinė komunikacija teikiant pagalbą suprasti naujų asmenų įsitraukimo į pamoką tikslus, laiku su jais formuojamas sąveikas. Bendrąklasių pozityvių pavyzdžių panaudojimas mokymo(si) ir elgesio konstravimo procesuose. Dalinio judesių mokymo metodo taikymas.	Mokytojas.

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima daryti prielaidą, kad mokinių prisitaikumo bruožas ugdomas per **dvi procesų kategorijas**. Tai **ugdymo(si)** turinį sudarančių veiksmų **naujumas** bei jo potyris ir **pagalbos teikimas**, identifikavus prisitaikymo sunkumus.

Pirmieji procesai formuojami **ugdymo(si)** turinio konstravimo metu. Čia labai **svarbus mokytojo vaidmuo** – mokytojas iš anksto **planuoja** ir **organizuoja** pamokų veiklas, yra pajėgus **diferencijuoti, personalizuoti ir individualizuoti** ugdymo(si) turinį pamokoje, atsižvelgdamas į mokinių poreikius. Mokytojas **nusprendžia**, kurios mokinių interakcijos tinkamos prisitaikumo bruožo ugdyti(s) ir į jas gali **įsitraukti** tiesiogiai ar **likti** pasyviu stebėtoju, teikdamas mokiniams individualią ir grupinę pagalbą.

Antrieji procesai formuojami **teikiant** tikslinę **pagalbą** prisitaikyti individualiu ir grupiniu lygmenimis. Nustatyta, kad individualiu lygmeniu tokia pagalba teikta dažniau, įvairiau, mokiniams įgyvendinant didesnę kiekį užduočių ir skirtingų ugdymo programos dalių.

Mokiniai tarpusavio interakcijų metu yra **pajėgūs suteikti** vienas kitam **pagalbą**, kuri įgalina juos formuoti prisitaikumo bruožo ugdymo(si) procesus. Minėtina, kad mokiniams teikiant pagalbą prisitaikyti, mokytojas turi galimybę aktyviai įsitraukti į mokinių tarpusavio sąveikas ar pasyviai jas kontroliuoti, kad mokinių teikiama pagalba būtų tikslinga.

Prisitaikumo bruožas didžiąja dalimi ugdomas mokiniams atliekant **mokymosi užduotis**. Šių užduočių turinys leidžia mokiniams patirti naują mokantis atlikti judesius, veikiant naujose edukacinėse aplinkose, atliekant neįprastas užduotis.

Mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, prisitaikumo bruožas gali būti ugdomas **sudarant jiems sąlygas** įveikti papildomus iššūkius, užduotis, panaudojant savo stipriąsias puses, nebūtinai tik susiduriant su adaptaciniais sunkumais, ugdymo(si) turinio diferencijavimo, personalizavimo ir individualizavimo galimybėmis.

Šiems **procesams formuotis** ir jų tarpusavio sąveikai **kurtis** tiek **mokytojai**, tiek **mokiniai** atlieka aktyvius vaidmenis, tiksliai nustatydami, kad mokinio patiriami sunkumai adaptaciniai, o ne sukelti kitų veiksmų. Taip pat sudaromos galimybės mokiniams veikti **naujose edukacinėse aplinkose, įveikiant naujus** ugdymo(si) turinio **iššūkius**. Šios sąveikos turi būti **kontroliuojamos** taip, kad leistų mokiniams **įveikti** patiriamus adaptacinius sunkumus, **formuotų patirtį**, susiduriant su minėtu naujumu. Atskleista, kad mokinių prisitaikomumo bruožą ugdantys procesai formuojami mokiniams atliekant užduotis, orientuotas į **visus** keliamus **tikslius, aktyvios mokytojo ir mokinių** interakcijos metu.

3.3. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, kuriuose išvelgti pagrindiniai mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) proceso ypatumai, aprėpiantys fizinio ugdymo pamokų vyksmą ir jame formuojamų socialinių interakcijų turinį, mokinių suvokimo apie savo emocijų patyrimo ir intensyvumo dažnį. Siekiama išanalizuoti, kaip šis suvokimas formuojamas ir kaip šis formavimas susijęs su fizinio ugdymo pamokos kontekstu, afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si). Epizodai (12 priedas) atrinkti remiantis pagrindiniais šio bruožo ypatumais, atskleistais tyrimo teorinėje dalyje, t. y. pasitelkus subjektyvų tyrimo dalyvių suvokimą, kada, kiek dažnai ir kokias emocijas jie patiria, bei suformuotus įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose mokytojas verbaliai identifikuoja mokinių reiškiamų emocijų pasikartojimą; neįtraukiami epizodai, kuriuose į mokytojo identifikavimą mokiniai nesureagavo;

2) epizodai, kuriuose mokiniai demonstruoja nepriimtina tiek neigiamų, tiek teigiamų emocijų raišką pamokoje; neįtraukiami epizodai, kuriuose šis elgesys nesuformavo socialinių interakcijų;

3) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą; neįtraukiamos mokinių veiklos, kuriose nevyksta aktyvi socialinė sąveika;

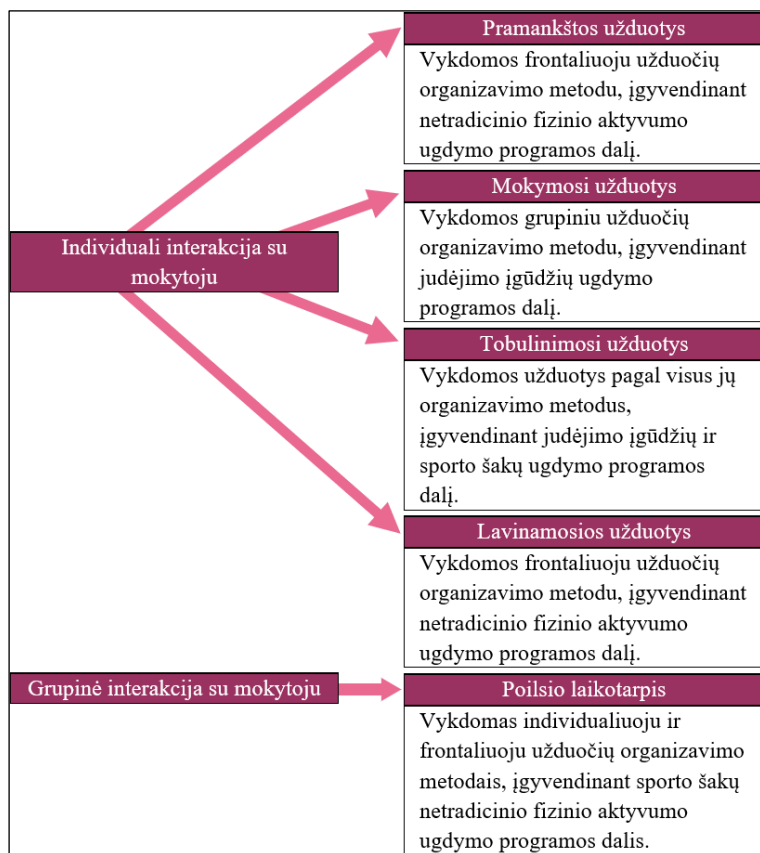
4) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, demonstruojamas pakartotines klaidas, nepriimtina emocijų raišką dėl patiriamų dirgiklių.

Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (13 priedas), kurios formuoja galutines, skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius atskleidžiančius teminius žemėlapius.

13 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapis sudarytas

remiantis teorinėje tyrimo dalyje aptartomis afektų dispozicijos bruožo teorinėmis prielaidomis, 12 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys atskleidžia, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesai. Duomenys iš dalies aprėpia atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys atskleidžia, kurios fizinio ugdymo pamokų veiklos sudaro sąlygas mokiniams ne tik ugdyti savo afektų dispozicijos bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

13 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

13 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimą ugdomas mokinių afektų dispozicijos bruožas.

Mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas *individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu*, esant didesnėms perspektyvoms – **individualių interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis ir *poilsio metu*.

Pramankštos užduotys atliekamos frontaliuoju darbo metodu, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių darbas pramankštos metu. Pavyzdžiui, *IGHAF0114 1.0* epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius pratimus** imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiny *NZ6* netinkamai ekspresyviai **išreikšdamas teigiamas emocijas, pakartotinai pažeidžia sutartas pramankštos elgesio taisykles**“, nurodyta ugdymo **programos dalis** – **netradicinis fizinis aktyvumas**; nurodytas epizode **organizuotos užduoties metodas** – **frontalusis**. Remiantis homogeniška duomenų analize, nustatyta, kad **mokymosi užduotys atliekamos grupinio darbo metodu**, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduotys** atliekamos **visais** užduočių organizavimo metodais, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ir **sporto šakų** ugdymo programos dalis; **lavinimosi užduotys** atliekamos **frontaliojo** darbo metodu, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį.

Mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas per **grupines interakcijas su mokytoju poilsio metu**, kuris organizuojamas individualiuoju ir frontaliuoju darbo metodais, įgyvendinant sporto šakų ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį. Pavyzdžiui, *PGHAF0114 1.0* epizode aprašoma užkoduota **situacija**: „**Mokiniam** *ilsintis*, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu *VBI*, **siekdamas padėti mokiniui pažinti savo jaučiamų ir išreiškiamų emocijų dažnį**.“

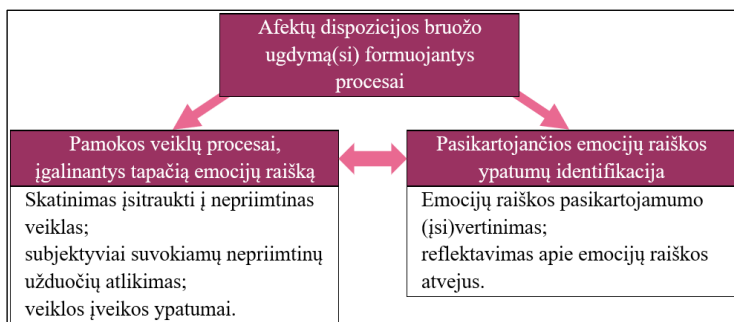
Apibendrinant teminio žemėlapio turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu, pirmuoju atveju turint daugiau galimybių. Nustatyta, kad didžiausias kiekis afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) galimybių yra mokiniams atliekant mokymosi ir tobulinimosi užduotis.

14 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos nustatytos remiantis teorinėje tyrime dalyje atskleistomis

afektų dispozicijos bruožo teorinėmis prielaidomis, 12 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesus atskleidžiančių duomenų: pasikartojančios emocinės raiškos, tokio pasikartojimo įvardijimo, reflektavimo apie jį, pasikartojančių emocijų intensyvumo tinkamumo pamokos kontekstui ir pan.

Duomenys atskleidžia, kokių procesų, jų sąveikų, socialinių interakcijų metu formuojamas mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesas. Teminiame žemėlapyje pateikti tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai parodo, kokie procesai, kokios jų sąveikos, koks socialinių interakcijų turinys ugdo mokinių afektų dispozicijos bruožą.

14 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

14 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) turinį formuojančius procesus.

Mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas **interakcijų su mokytoju metu** ir per dvi procesų kategorijas: 1) **pamokų veiklų procesai, įgalinantys tapačią emocijų raišką**; 2) **pasikartojančios emocijų raiškos ypatumų identifikacijos procesai**.

Atskleista, kad minėtų interakcijų metu mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas įtraukiant mokinius į **pamokos veiklų procesus, įgalinančius pasikartojančią emocijų raišką**. Minėta įtrauktis formuojama skatinant mokinius įsitraukti į jiems subjektyviai suvokiamas veiklas kaip

nepriimtinas. Tokios veiklos gali būti suvokiamos kaip sudėtingos, statiškos, atliekamos iš mokiniui nepriimtinių rikiuočių ar vietų jose, bendradarbiaujant su atitinkamais bendraklasiais. Pavyzdžiui, PGHAF0158 1.0 epizode aprašoma **situacija** („**mokiniui NZ12 atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios komandos, mokinys netinkamai ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas**“), **inicijuotas veiksmas** („**mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, primindamas, kad tokios emocijos išreiškiamos jau ne pirmą kartą**“).

Interakcijų su mokytoju metu mokinių įtrauktis į pamokos veiklų procesus, įgalinančius pasikartojančią emocijų raišką, formuojama ir mokiniams atliekant subjektyviai suvokiamas nepriimtinas užduotis. Tokios užduotys organizuojamos siekiant padėti mokiniams tikslingai atlikti judesius, veiksmus, juos pakartojant ar fiziškai sudėtingas užduotis suvokiant subjektyviai. Pavyzdžiui, PGHAF0093 1.0 epizode aprašoma **situacija** („**mokiniai VB6, VB10, VB7, VB3, VB4 pažeidžia sutartas užduoties atlikimo taisykles, užduotį atlikdami per dideliu intensyvumu, netaisyklingai. Mokytojas inicijuoja sąveiką su šiais mokiniais ir, įvardydamas jų klaidas, sudaro sąlygas užduotį atlikti pakartotinai. Mokinys VB4 ją atlikti atsisako**“), **inicijuotas veiksmas** („**mokytojas kreipiasi į mokinį VB4 individualiai, siekdamas skatinti mokinį įvertinti kelias pamokas pasikartojančią emociją, taisykles pažeidžiantį elgesį, jo rezultatą pamokos veiklai**“).

Atskleista, kad minėta įtrauktis formuojama ir dėl pačios veiklos įveikos galimybių bei perspektyvų suvokimo. Mokiniai, atlikdami skirtingas užduotis pakartotinai, išreiškia tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas. Tokia raiška susijusi su pamokos veiklos rezultatu, subjektyviai suvokiamu priimtinumu, daugiakrypte dinamika. Pavyzdžiui, BGHAF0310 1.0 epizode aprašoma **situacija** („**pagrindinės pamokos dalyje susidūręs su sunkumais mokinys VB1 ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas ir atsisako dalyvauti tolesnėje pamokos veikloje**“), **inicijuotas veiksmas** („**mokytojas, įvertindamas pasikartojančią mokinio elgesį, reiškiant neigiamas emocijas dėl to paties dirgiklio, inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti mokiniui įvertinti jo reiškiamų neigiamų emocijų dažnį ir rezultatą pamokos veiklai, primindamas jam ankstesnių pamokų panašias patirtis**“).

Nustatyta, kad mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas identifikuojuant pasikartojančių emocijų raiškos ypatumus. Ši identifikacija vykdoma per mokinių emocijų raiškos pasikartojamumo į(si)vertinimo ir reflektavimo apie emocijų raiškos atvejus procesus. Identifikacija galima mokiniams nenorint atlikti atitinkamų užduočių ar

laikytis pamokos procese suformuotų reikalavimų ir taisyklių, jiems dalyvaujant nepriimtinoje pamokos veikloje, patiriant sėkmę ar sunkumus, remiantis ankstesne patirtimi, įvertinant tokios raidos rezultatą pamokos veiklai ir įsitraukimui į ją.

Remiantis šiais teiginiais, galima daryti prielaidą, kad mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas leidžiant mokiniams *į(si)vertinti reiškiamų emocijų dažnį ar intensyvumą* pakartotinės emocijų raidos atvejais. Pavyzdžiui, BGHAF0226 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas**: „Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, **primindamas praeitoje pamokoje suformuotus susitarimus ir įvardydamas apie pasikartojančią emocijų raidą, siekdamas padėti mokiniui suprasti savo patiriamų neigiamų emocijų priežastį ir dažnį.**“

Minėti procesai taip pat formuojami leidžiant mokiniams *reflektuoti apie emocijų raidos atvejus*. Tokie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas minėtas mokinių įsitraukimas į reflektavimo procesus. Pavyzdžiui, PGHAF0019 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas**: „Mokytojas kreipiasi į mokinį JK2 ir taip inicijuoja **sąveiką, kai mokytojas paskatina mokinį reflektuoti apie savo elgesį pastarųjų pamokų metu ir įsivertinti savo rezultatą įsitraukti į pamokos veiklą, padeda jam atpažinti nepriimtinais reikiama teigiamų emocijų dažnį.**“

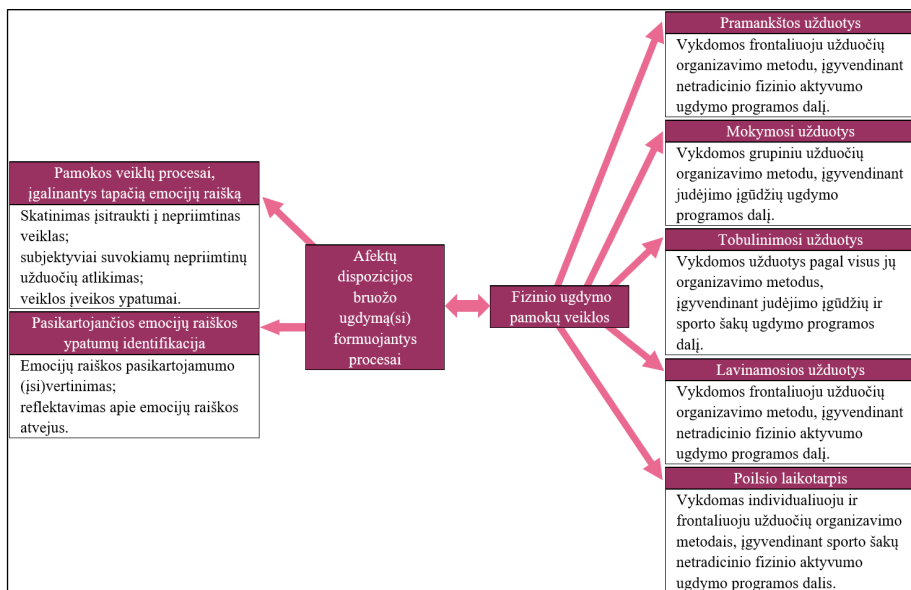
Apibendrinant teminio žemėlapio turinį, galima teigti, kad mokinių afektų dispozicijos bruožą ugdantys procesai formuojami mokytojui skatinant mokinius susieti pasikartojančią emocijų raidą su jas sukėlusiais dirgikliais, įvertinti tokios raidos pasikartojimo rezultatus. Skatinimas vyksta siekiant padėti mokiniams pažinti, kiek dažnai nepriimtinais reikiama emocijos, reaguojant į atitinkamus dirgiklius, ir koks minėto dažnio nepriimtumas pamokos veiklai.

Atskleista, kad minėtas procesas formuojamas ir per mokytojo bei mokinių reflektavimą. Reflektavimas vykdomas ir mokiniams įvertinant reikiama emocijas, siejant vertinimą su ankstesne bendraklasių ir asmenine patirtimi.

15 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis 13 ir 14 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: afektų dispozicijos bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant

pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Gauti rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių afektų dispozicijos bruožas.

15 pav. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

15 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 13–14 pav. aptartų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, kuri atskleidžia, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojamas afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesas. Tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai rodo, kokie procesai sudaro sąlygas ugdyti(is) mokinių afektų dispozicijos bruožą skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Šios susistemintos sąveikos detalai atskleidžiamos ir analizuojamos 14 priede.

Atskleista, kad mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymas(is) yra dvilypis procesas, įgyvendinamas per **dvi procesų kategorijas**. Šio bruožo ugdymo(si) procesas pirmiausia įgyvendinamas sukuriant mokiniams tam palankias situacijas, pakartotinai nepriimtinais išreiškiant emocijas jiems

reaguojant į pamokų veiklų procesus, leidžiančius pakartotinių emocijų raišką.

Minėti procesai formuojami **interakcijų su mokytoju metu**, skatinant mokinius įsitraukti į subjektyviai suvokiamas nepriimtinas veiklas ar jas atlikti, o šias veiklas atliekant susidurti su veiklos įveikos sunkumais ar galimybėmis.

Atskleista, kad minėtų interakcijų metu mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas skatinant mokinius įsitraukti ar atlikti subjektyviai suvokiamas nepriimtinas veiklas, jiems atliekant mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai pagrindžiami analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių nenoras atitinkamas užduotis atlikti. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **tobulinimosi užduotis**, PGHAF0172 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**tobulinti** krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniams renkantis komandas, mokinys NZ12 **keletą** pamokų iš eilės pasirenkamas į jam **nepriimtina** komandą, todėl pradeda **pakartotinai reikšti** neigiamas **emocijas**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, **skatindamas padėti** jam **nusiraminti, reflektuojant pasikartojančią, nepriimtina** neigiamų emocijų **raišką** ir ją **įsivertinant**“, **mokinių reakcija** – „mokinys NZ12 sąveikos su mokytoju metu **įvardija** savo netinkamo elgesio **priežastį** ir **pradeda** nusiraminti, **identifikavęs priežastį pastebimai** suvaldo neigiamų emocijų **raišką**“.

Nustatyta, kad **pamokų veiklų procesai, leidžiantys pakartotinių emocijų raišką interakcijų su mokytoju metu**, formuojami mokiniams atliekant subjektyviai suvokiamas nepriimtinas veiklas – atliekant lavinimosi užduotis. Šie tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota pakartotinė mokinių reakcija į atliekamas užduotis. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **lavinimosi užduotis**, PGHAF0117 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija**, kai „mokinys JK1, **įpusėjęs pratimą, sustoja** ir toliau jį tęsti **atsisako**, verbaliai ir neverbaliai **reikšdamas** neigiamas **emocijas**, galimai **įvardydamas** pratimo **sudėtingumą**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** („mokytojas, **siekdamas padėti** mokiniui **suprasti**, ką šis dabar **jaučia**, stengiasi **paskatinti, pagiria** dėl jau įveikto pratimo ir **priminęs**, kad **toks** jo **pasikartojantis elgesys** gali pasireikšti neigiamu rezultatu į veiklos įsitraukimą, **sudaro sąlygas** mokiniui pratimo **nebetęsti**“), **mokinių reakcija** („mokinys JK1, **išklausęs mokytojo skatinimų,**

pratimą tęsti atsisako, sąveikos su mokytoju metu verbaliai pademonstruoja suvokimą apie savo pakartotiną elgesį ir grįžta prie kitų mokinių“).

Minėtų procesų metu, **interakcijose su mokytoju** mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas mokiniams susiduriant su veiklos įveikos ypatumais, atliekant *pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių veiklų įveikos sunkumai arba sėkmės. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **tobulinimosi užduotis**, PGHAF0180 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokinys VB12 pamokoje kelis kartus ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas, kilusias dėl skirtingų dirgiklių*“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB12, siekdamas padėti mokiniui reflektuoti patiriamas neigiamas emocijas, įvardija šių emocijų pasikartojimo dažnį, skatina mokinį rasti jų raiškos priežastį*“, **mokinių reakcija** – „*mokinys VB12 neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, grįžta į pradinę padėtį*“.

Atskleista, kad afektų dispozicijos bruožas ugdomas sukūrus mokiniams palankias minėtas situacijas, pakartotinai nepriimtinais reiškiant emocijas ir **identifikuojant tokių emocijų raiškos ypatumus interakcijų su mokytoju metu**. Šie identifikavimo procesai aprėpia *emocijų raiškos pasikartojamumo į(si)vertinimą ir reflektavimą apie emocijų raiškos atvejus*.

Emocijų raiškos pasikartojamumo į(si)vertinimo procesas formuojamas atliekant pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai įrodomi analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių pasikartojančių emocijų vertinimas. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant **mokymosi užduotis**, PGHAF0009 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*mokytis varžytis estafetėse pagal visas taisykles*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokiniams suformavus komandas ir rikiuotes, mokinys VB1 pakartotinai ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas, pareikšdamas norą stovėti kitoje mokinių rikiuotės vietoje*“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1 ir išsako pastebėjimą, kad pagal tuometinį kontekstą šis per dažnai reiškia neigiamas emocijas, paskatina mokinį vėl šias emocijas suvaldyti, siekdamas padėti atpažinti neigiamų emocijų raiškos dažnį*“, **mokinių reakcija** – „*mokytojas, nutraukdamas sąveiką su mokiniu VB1, pradeda kitą veiklą; mokinys VB1 sutelkia dėmesį į mokytojo duodamas užduoties instrukcijas ir pastebimai suvaldo savo neigiamų emocijų raišką*“.

Minėtų interakcijų metu mokinių *reflektavimo apie emocijų raišką* procesas formuojamas mokiniams atliekant *tobulinimosi, lavinimosi užduotis* ir *poilsio metu*. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas reflektavimas apie emocijų raiškos atvejus. Pavyzdžiui, mokinių *poilsio metu BGHAF0201 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas* – „*tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką*“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*poilsio metu mokinys JK2 reiškia neigiamas emocijas dėl patirtų sunkumų*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas, įvertindamas, kad nepriimtinas emocijų raiškos elgesys pakartotinis, inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, skatindamas jį reflektuoti apie ankstesnes tokių emocijų raiškos patirtis, įvertinti elgesio tinkamumą, padeda mokiniui rasti neigiamų emocijų įveikos būdų*“, *mokinių reakcija* – „*mokinys JK2, sąveikaudamas su mokytoju, verbaliai pritaria jo teiginiams, dėmesį sukoncentruoja į savo elgesį ir suvaldo neigiamų emocijų raišką*“.

Remiantis 13–15 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais ir afektų dispozicijos bruožo teorinėmis prielaidomis, atskleistose teorinėje tyrimo dalyje, bei pamokos užduočių išskirtinumu formuojant šio bruožo ugdymo(si) procesus, toliau siekiama atskleisti, kaip ir kodėl užduočių didaktinis specifiškumas svarbus šio bruožo ugdymo(si) procese, koks šioms užduotims priskirtų epizodų turinys išskirtas 11 priede.

Atlikdami pramankštos užduotis, mokiniai susiduria su iššūkiais atlikti jiems mažiau priimtinas ar neįtraukiančias, sudėtingas, iš dalies nesuprantamas specifines veiklas ar naujas veiklas, susijusias su tolesne pamokos eiga. Dalyvaudami tokiose veiklose, mokiniai tampa atviri dirgikliams, galintiems formuoti nepriimtina emocijų raišką, situacijas, kurios gali būti kaip vienas iš ypatumų ugdant afektų dispozicijos bruožą. Mokiniams įvertinus, kad užduoties atlikimo metu jiems reikės susidurti su mažiau priimtinais procesais ar iššūkiais, galima pakartotinė nepriimtina jų emocijų raiška.

Mokiniams atliekant pramankštos užduotis, jų afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas, kai mokiniai pakartotinai patiria sėkmę ar susiduria su sunkumais ir, reaguodami į šių užduočių formuojamus dirgiklius, pakartotinai nepriimtina reiškia emocijas. Tokio potyrio atvejis gali būti įvardijamas ir kaip mokinio suvokimas apie jam priimtinos ar nepriimtinos užduoties organizavimą pamokoje, nes mokiniai jiems priimtinių veiklų atlikimą ar neatlikimą gali suvokti kaip sėkmę ar iššūkius.

Mokiniams pakartotinai nepriimtina reiškiant emocijas, reaguojant į atskleistus dirgiklius, mokytojas siekia padėti jiems ugdyti afektų

dispozicijos bruožą – padeda mokiniams įvertinti reiškiamų emocijų intensyvumą, dažnį, skatina juos reflektuoti apie panašią emocijų raišką praityje.

Mokiniai, atlikdami mokymosi užduotis, susiduria su visais nustatytais dirgikliais, formuojančiais pasikartojančią nepriimtina emocijų raišką. Mokydamiesi atlikti atitinkamus judesius, pratimus ir kitas veiklas, mokiniai susiduria su jų atlikimo iššūkiais, skatinančiais nenorą įsitraukti į pamokos veiklą ar atitinkamas veiklas, jas atlikti nemotyvuotai ar jas atliekant patirti sėkmių ir sunkumų. Atliekant minėtas užduotis, kyla didžiausia tikimybė susidurti su minėtais dirgikliais, nes kitos mokinių atliekamos užduotys labiau orientuotos į mokinių supažindinimo, pramankštos atlikimo, atsipalaidavimo, gebėjimų panaudojimo veiklas, kurios mokinių vertinamos kaip lengvesnės, patrauklesnės.

Minėtina, kad, atlikdami mokymosi užduotis, mokiniai susiduria su užduoties ar judesio kartojimo aspektais, kurie leidžia ne tik mokytis, klysti, bet ir ilgainiui patirti sėkmę. Atskleista, kad tokios veiklos įvairesnės, tačiau mokinių subjektyviai suvokiamos kaip mažiau įtraukios, pasikartojančios, nedinamiškos, galimai fiziškai ar techniškai per daug sudėtingos, todėl mokiniai linkę jų atlikimo metu pakartotinai nepriimtinais reikšti emocijas, taip sudarydami sąlygas mokytojui teikti pagalbą ir ugdyti afektų dispozicijos bruožą.

Mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, pagrindinis jų tikslas tampa kiek įmanoma efektyviau išnaudoti turimus gabumus, stipriąsias puses, mokymosi procesu metu suformuotus gebėjimus, formuoti įgūdžius. Šios užduotys, palyginti su kitomis užduotimis, fiziškai ir techniškai sudėtingesnės ir mokiniams tampa mažiau priimtinos.

Atlikdami minėtas užduotis, mokiniai ne tik deda daugiau pastangų joms atlikti, bet ir susiduria su nenoro įsitraukti į veiklas rizika, kuri kyla subjektyviai suvokiant užduoties reikalavimų intensyvumą ar paties ugdymo(si) proceso nepriimtinumą ir panašius veiksnius. Taigi mokiniai pradeda pakartotinai nepriimtinais reikšti emocijas. Mokinių reakcija į ugdymo(si) turinio ypatumus leidžia mokytojui formuoti afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) turinio procesus, sudarant sąlygas mokiniams į(si)vertinti reiškiamų emocijų dažnį ir intensyvumą, nustatyti šių emocijų šaltinius, remtis bendraklasių pavyzdžiais į(si)vertinant emocijų raiškos netinkamumą.

Mokiniai afektų dispozicijos bruožą ugdo(si) atlikdami lavinamąsias užduotis. Minėtų užduočių turinys labiau orientuotas ne į mokymosi ar tobulinimosi, bet į mokinių fizinių ypatybių lavinimo(si) procesus. Atlikdami šias užduotis, mokiniai susiduria su ugdymo(si) turinio pasikartojimu,

formuoja užduočių atlikimo procesų suvokimą, kuris leidžia manipuluoti užduoties atlikimo eiga ir taisyklėmis.

Manipuliavimas ir siekiamybė netinkamai atlikti užduotį vyksta mokiniams reaguojant į užduoties intensyvumą, jos atlikimo įgūdžių ar fizinio pajėgumo stoką, nepriimtinumą. Minėta mokinių reakcija, jei ugdymo(si) turinys pasikartojantis, yra nepriimtina išreiškiant emocijas. Tokių situacijų metu mokytojas sudaro sąlygas mokiniams ugdyti(is) afektų dispozicijos bruožą, skatindamas juos į(si)vertinti savo reiškiamų emocijų dažnį ar intensyvumą, leisdamas jiems reflektuoti apie panašią raišką pamokose.

Atskleista, kad kai kurie mokiniai (*pavyzdžiui, VB4, NZ12*) nuolat patiria emocijų raiškos intensyvumo ir dažnio suvokimo sunkumų visose pamokos struktūros dalyse ar net prieš prasidedant pamokai, nepriklausomai nuo pamokos veiklos. Tokia emocijų raiška yra nenoro užsiimti fiziniu aktyvumu, dalyvavauti su likusia mokinių grupe rezultatas, atsiskleidęs per mokinių pažinimo procesus. Esant tokiems atvejams, mokytojas teikia homogenišką pagalbą kaip ir anksčiau minėtais atvejais, siekdamas mokinius ne tik įtraukti į pamokos veiklas, ugdymo(si) procesus, bet ir įgalinti juos ugdyti(s) afektų dispozicijos bruožą.

10 lentelė (tęsinys p. 145). Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas nustačius pakartotinę emocijų raišką.	
	Individualios pagalbos teikimas, leidžiant mokiniams nustatyti reiškiamų emocijų dažnį ir intensyvumą.	Mokytojas.
	Individualios ir grupinės pagalbos teikimas, leidžiant mokiniams reflektuoti apie nepriimtina reiškiamų emocijų rezultatą pamokos veiklai.	
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Tikslus pasikartojančių emocijų raiškos dažnio nustatymas.	Mokytojas.
	Tikslus pasikartojančios mokinių emocijų raiškos dirgiklių nustatymas.	Mokytojas, mokiniai.
	Pasikartojanti nepriimtina mokinių emocijų raiška.	Mokiniai.
	Socialinė interakcija, leidžianti mokiniams įvertinti reiškiamų emocijų dažnį, intensyvumą, reflektuoti apie ankstesnes patirtis.	
Bruožo ugdymo(si) metodai	Skatinimas įvertinti emocijų raiškos dažnį ir intensyvumą, bet ne ugdyti emocijų suvokimo, raiškos ar reguliavimo bruožus.	Mokytojas.
	Užduočių, kuriose aiškiai suvokiamas pasiektas rezultatas, organizavimas.	
	Mokiniams ypač įdomių, įtraukiančių užduočių organizavimas, kuriose didelė emocijų raiškos dinamika.	Mokytojas.

Tęsinys kitame puslapyje

10 lentelė tęsinys. Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymo(si) metodai	Mokinių reiškiamų emocijų verbalinis įvardijimas. Mokinių reiškiamų emocijų dažnio ir tinkamumo pamokos veiklose aspektų verbalinis įvardijimas. Pozityvių bendraklasių pavyzdžių panaudojimas, leidžiantis mokiniams lyginti savo reiškiamų emocijų intensyvumą.	Mokytojas.

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymas(is) yra **dvilypis procesas**, įgyvendinamas per **dvi procesų kategorijas**: pirmiausia, per mokinių sukuriamas situacijas **pakartotinai nepriimtinais reikšti emocijas**, reaguojant į atskleistus pamokų veiklų procesus, ir **pasikartojančių emocijų** raiškos ypatumų **identifikaciją**. Šie procesai formuojami individualiu ir grupiniu lygmenimis.

Mokinių afektų dispozicijos bruožas ugdomas **tik interakcijų su mokytoju metu**. Mokinių tarpusavio interakcijos, formuojančios minėtus procesus, nenustatytos. Tyrimo imtį sudarę mokiniai dar nėra pajėgūs tinkamai identifikuoti asmeninių ar tarpasmeninių emocijų raiškos dažnio ir (ar) intensyvumo.

Atskleista, kad **dirgikliai**, dėl kurių mokiniai linkę pakartotinai nepriimtinais reikšti emocijas, glaudžiai **susiję** su pamokos **ugdymo(si) turiniu**. Mokiniais **fizinio ugdymo pamokų metu** tenka aktyviai **įsitraukti** į jiems **nepriimtina** veiklą, aktyviai **dalyvauti** tokioje veikloje, pakartotinai **patirti** sėkmę, sunkumus ar iššūkius. Į minėtus **dirgiklius** mokiniai **reaguoja** tiek individualių, tiek grupinių sąveikų su mokytoju metu.

Mokinių afektų dispozicijos bruožo ugdymo(si) **procesai formuojami** mokytojui **teikiant** individualią ir grupinę **pagalbą**, kurios tikslas – ne įgalinti mokinį geriau pažinti ar suvokti pačias emocijas, bet nustatyti ir įvertinti šių emocijų **raiškos dažnį, intensyvumą**, atlikti nepriimtinių emocijų raiškos generavimo **dirgiklių identifikavimą** (tikslinių klausimų uždavimas, skatinimas remtis ankstesne savo ir kitų bendraamžių patirtimi, konkrečių pavyzdžių, leidžiančių mokiniui lyginti ir įvertinti savo reiškiamų emocijų dažnį ir intensyvumą, pateikimas).

Šiems **procesams** ir jų sąveikoms **kurtis** ugdymo(si) turinyje turi būti kelios **sąlygos**: **pasikartojanti** mokinių emocinė **raiška**, pastebima kelias pamokas, tikslus pasikartojančių nepriimtinių emocinių reakcijų ir jas generuojančių **dirgiklių nustatymas**, socialinės **interakcijos**, kurių metu minėtais pagalbos teikimo metodais adresuojama mokinių emocijų raiška, **skatinamas jos suvokimas**. Šie procesai ir jų sąveikos formuojasi **visose**

pamokos struktūros **dalyse** ir jų veiklose, aktyviai veikiant mokiniams ir mokytojui.

3.4. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, kuriuose atskleidžiami mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso ypatumai. Emocijų raiška šio skyriaus epizodų analizėje apibūdinama kaip tyrimo dalyvių suvokimas, kiek tiksliai ir be užuolankų jie geba iškomunikuoti mintis, susijusias su emocijomis.

Epizodai, atskleidžiantys emocijų raiškos ugdymo procesus (15 priedas), analizuoti atsižvelgiant į epizodo turinį, kuriame tyrimo dalyviai atskleidžia subjektyvų suvokimą apie gebėjimą išreikšti jaučiamas emocijas. Epizodai atrinkti pagal šiuos įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose, mokytojui sąveikaujant su mokiniais, šie išreiškia emocijas kaip komunikacijos formą; neįtraukiama epizodų, kuriuose mokinių reiškiamos emocijos neindikuoja reakcijos į mokytojo ar bendraklasių veiksmus;

2) epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavio interakcijų metu išreiškia emocijas kaip komunikacijos formą; neįtraukiama įprasta veikla, kur emocijų raiška neišvengiama, tačiau jomis nekomunikuojama;

3) epizodai, kuriuose mokiniai išreiškia tik emocijas, jomis komunikuodami; neįtraukiama epizodų, kuriuose ši raiška reguliuojama, plėtojama, suvokiama ir pan.;

4) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą; neįtraukiama epizodų, kuriuose aktyvi socialinė interakcija nevyksta;

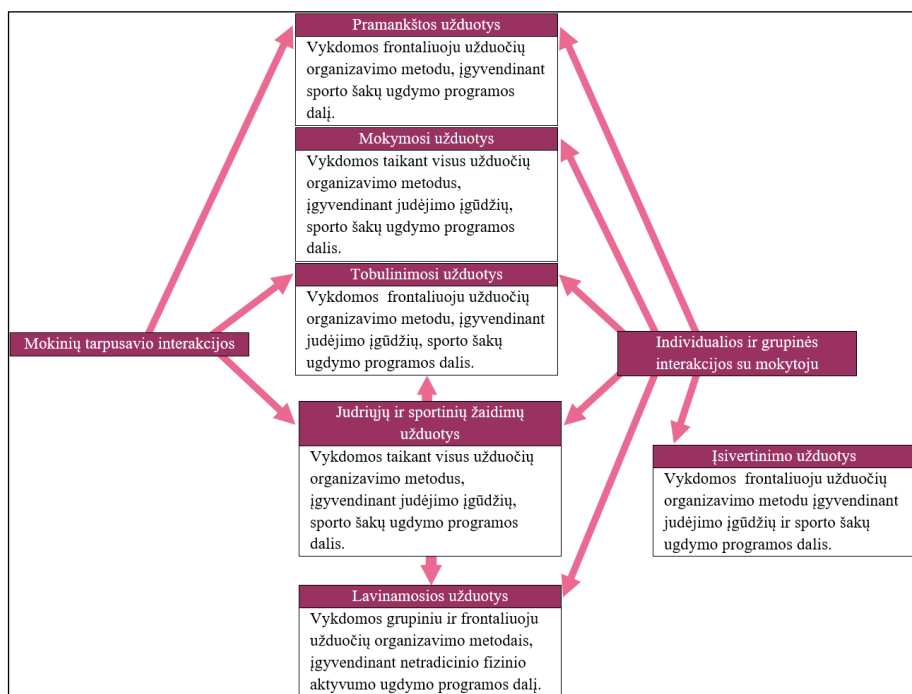
5) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, pasitelkiant papildomą pagalbą, daromas pakartotines klaidas, sėkmės ir patiriamų sunkumų subjektyvų suvokimą.

Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (16 priedas), kurios formuoja galutines, skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius atskleidžiančius teminius žemėlapius.

16 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis emocijų raiškos bruožo teorinėmis prielaidomis, 15 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo

formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys atskleidžia, kokias veiklas fizinio ugdymo pamokose mokiniams atliekant formuojami emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesai. Tyrimo duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys atskleidžia, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos leidžia mokiniams ne tik ugdyti(s) emocijų raiškos bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

16 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

16 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimą formuojami emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesai.

Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas **trijų tipų interakcijų** metu: **individualiose interakcijose su mokytoju, grupinėse interakcijose su mokytoju ir mokinių tarpusavio**

interakcijose. Dalis šių interakcijų formuojamos ir plėtojamos esant **visiškai mokinių autonomijai**.

Individualių interakcijų su mokytoju metu emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesai formuojami mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo* užduotis. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių emocijų raiška. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant pramankštos užduotis, ĮGHER0232 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai **atlieka** jiems **įprastus pramankštos pratimus, mokytojas įvertina, kad didžioji dalis klasės mokinių labiau pavargę nei įprastai**“; **ugdymo programos dalis** – **sporto šakos, epizode organizuotos užduoties metodas** – **frontalusis. Pramankštos užduočių metu minėti procesai formuojami atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis. Minėti procesai taip pat formuojami mokymosi užduočių metu atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis; tobulinimosi užduočių metu, atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis; lavinimosi užduočių metu, atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis.**

Nustatyta, kad **grupinių interakcijų su mokytoju metu** minėti procesai formuojami mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis. Pavyzdžiui, **atliekant lavinimosi užduotis, PGHER0101 3.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**atlikti fizinius pratimus lauke, naudojant sniego rogutes**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniui VB4 sudarant sąlygas stebėti užduotį, prie jos atlikimo prisijungia mokytojas**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas informuoja savo grupėje esantį mokinį, kad jie užduotį atliks kartu**“, **reakcija** – „**arčiau mokytojo esantys mokiniai VB7, VB12, VB6, suprastdami, kad atliks užduotį kartu su mokytoju, verbaliai ir neverbaliai išreiškia teigiamas emocijas**“; **ugdymo programos dalis** – **netradicinis fizinis aktyvumas, epizode organizuotos užduoties metodas** – **grupinis. Šie procesai formuojami mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; mokymosi užduočių metu, mokiniams atliekant grupinio ir frontinio**

darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ir **sporto šakų** ugdymo programos dalis; **tobulinimosi užduočių metu**, mokiniams atliekant **individualaus** ir **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį.

Mokinių tarpusavio interakcijų metu emocijų raiškos bruožas ugdomas mokiniams atliekant *pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ir sportinių žaidimų, įsivertinimo* užduotis. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių emocijų raiška. *Pavyzdžiui, atliekant tobulinimosi užduotis, PGHER0033 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas* – „*tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse*“, *aprašoma užkoduota reakcija* – „*geresnį rezultatą pademonstravę mokiniai VB2, VB11, VB5, VB10, VB3, verbaliai ir gestais išreiškia teigiamas emocijas, demonstruodami rezultato suvokimą*“; **ugdymo programos dalis** – **judėjimo įgūdžiai**, *epizode organizuotos užduoties metodas* – **grupinis**. Nustatyta, kad tokios interakcijos taip pat formuojamos mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį **pramankštos užduočių metu**; atliekant **grupinio** ir **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio **fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį **lavinimosi užduočių metu**; atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį **įsivertinimo užduočių metu**.

Mokiniai emocijų raiškos ugdymo(si) procesus **tarpusavio interakcijų metu** formuoja ir **visiškai autonomiškai**. *Pavyzdžiui, atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHER00278 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas* – „*tobulinti kamuoliuko metimo techniką*“, *aprašoma situacija* – „*mokinams žaidžiant jiems patinkantį judrųjį žaidimą, varžytis liko mokiniai NZ8 ir NZ1*“, *užkoduota reakcija* – „*mokiniai NZ10, NZ4, NZ3, NZ7, NZ8, NZ5, NZ1, siekdami pasidalyti mokinės NZ1 patirta sėkme kartu su ja, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas*“; **ugdymo programos dalis** – **judėjimo įgūdžiai**, *epizode organizuotos užduoties metodas* – **frontalusis**. Minėti procesai taip pat formuojami mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį **pramankštos užduočių metu**; atliekant užduotis **visomis** jų organizavimo formomis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių**, sporto šakų ugdymo programos dalis **tobulinimosi užduočių metu**.

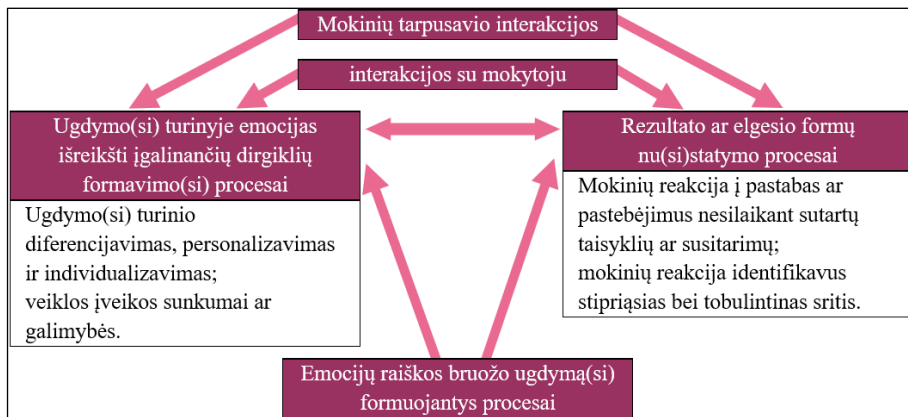
Remiantis teminio žemėlapiu turiniu, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas mokiniams atliekant visas pamokos užduotis. Šių procesų formavimas priklauso nuo užduočių organizavimo metodų ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikos,

socialinių interakcijų turinio. Minėtina, kad šis bruožas ugdomas ir mokiniams veikiant autonomiškai.

17 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje aptartomis emocijų raiškos bruožo teorinėmis prielaidomis, 16 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesus atskleidžiančių duomenų: teigiamų ir neigiamų emocijų raiškos, komunikavimo tokiomis emocijomis, emocijų raišką sukėlusių dirgiklių, mokinių emocinių reakcijų ir pan.

Duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimas. Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-įjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Gauti rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos ugdo mokinių emocijų raiškos bruožą per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

17 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

17 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesus. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymas(is) formuojamas per **ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti leidžiančių dirgiklių formavimo(si) procesus** ir **rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesus**. Nustatyta, kad mokinių

reakcijos į atskleistus dirgiklius aktyviai skatinamos ir formuojamos tiek **paties mokytojo, tiek mokinių tarpusavio interakcijų metu.**

Kaip jau minėta, tyrimo duomenų analizė atskleidė, kad mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesai formuojami mokiniams reaguojant į ugdymo(si) turinio ypatumų suformuotus dirgiklius emocijoms išreikšti. Atskleista, kad dirgikliai formuojami vykdant ugdymo(si) turinio pakitimus, jį diferencijuojant, personalizuojant ar individualizuojant. Šie pakitimai yra sąlygų pakartoti judesį ar veiksmą, smarkiai suklydus ar sąmoningai jį atlikus netaisyklingai, sudarymas, mokytojo aktyvus išitraukimas į ugdymo(si) turinį ir užduočių atlikimas kartu su mokiniiais, galimybių mokiniui atlikti jam priimtina ar nepriimtina vaidmenį atliekant užduotį sudarymas, sąlygų sudarymas užduotis atlikti alternatyviais metodais. Priklausomai nuo to, ar turinys kinta mokiniui priimtina ar ne, formuojama skirtinga emocijų raiška. Pavyzdžiui, ĮGHER0283 1.1 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, įvardija pratimo atlikimo klaidas ir, sudarydamas sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, bando padėti pasiekti pamokoje iškeltų tikslų“; **mokinio reakcija** – „mokinys VB4, ruošdamasis atlikti užduotį pakartotinai, išreiškia nepasitenkinimą mokytojo pasiūlymu ir tai demonstruoja verbaliai ir gestais, išreišdamas neigiamas emocijas“.

Užduotys, turinčios aiškiai suvokiamą rezultatą, sudaro sąlygas mokiniams formuoti emocijų raišką jiems patiriant veiklos įveikos sunkumų arba galimybių. Emocijų raiškos bruožas ugdomas sudarant mokiniams sąlygas atsitiktinai išsirinkti užduoties laimėtoją; pakartoti atliekamą užduotį mokinio sukčiavimo norint laimėti atveju; patirti sėkmę atliekant užduotį, skyrus papildomą individualią pagalbą; rinktis užduoties atlikimo galimybes, rodant norą pasidalyti individualia mokinio sėkme. Mokiniams šių sąveikų metu formuojama įvairių emocijų raiška, leidžiama aiškiai suvokti, koks rezultatas pasiektas. Pavyzdžiui, PGHER0278 2.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokinė NZ10 kelis kartus iš eilės patyrusi nesėkmę, atlikdama paskutinį bandymą, patiria sėkmę“; **mokinių reakcija** – „mokiniai NZ6, NZ8, NZ5, NZ1, NZ1, NZ7, dalydamiesi mokinės NZ10 patirta sėkme, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas kartu su mokine, demonstruoja jos palaikymą“.

Mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas **rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesais**, mokiniams reaguojant į pastabas ar pastebėjimus, nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų. Pamokos metu užsiimdami pašaline veikla, išitraukdami į nelaiką vykdomas ar netinkamas sąveikas su bendraklasiais, dėmesį sutelkdami į veiksnius, nesusijusius su ugdymo(si) turiniu, ir reaguodami į verbalinius ir neverbalinius pastebėjimus, mokiniai

išreiškia atitinkamas emocijas. Pavyzdžiui, PGHER0076 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4 ir, **primindamas** jam užduoties atlikimo **taisykles ir tikslą, padeda suprasti, kad svarbiausia yra ne rezultatas, o užduoties atlikimo procesas, nauji judesiai**“, **mokinio reakcija** – „**mokinys VB4 verbaliai ir gestais išreiškia neigiamas emocijas, nepritarimą mokytojo įvardytam užduoties rezultatui, demonstruoja suvokimą apie sąmoningą sutarto elgesio nesilaikymą**“.

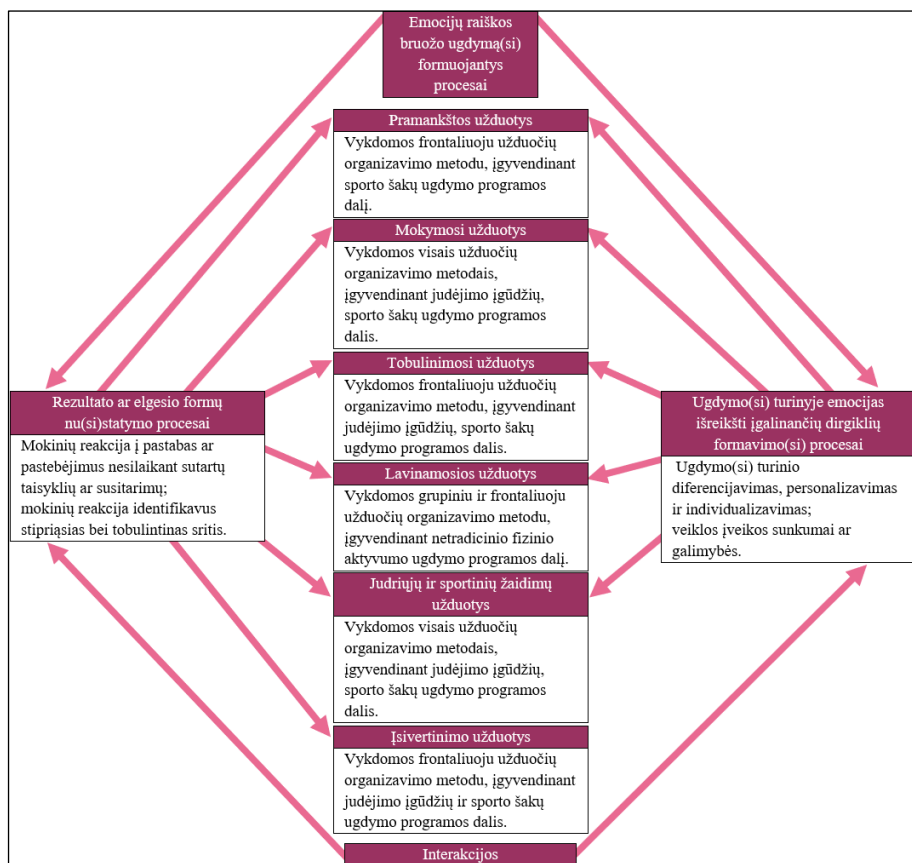
Mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas jiems reaguojant į *stipriųjų pusių ar tobulintinių sričių identifikavimo procesus*. Atskleista, kad tokia identifikacija vykdoma įvertinus mokinių demonstruojamus rezultatus, tobulintinas sritis ir jas siejant su subjektyviu veiklos sunkumų ar įveikos suvokimu. Šis identifikavimas galimas tiek mokiniui veikiant savarankiškai, tiek įvardijant mokytojų – verbaliai ir gestais, kurie leidžia mokiniams suprasti jų pasiektus rezultatus ar tobulintinas sritis. Pavyzdžiui, PGHER0303 1.0 epizode aprašoma **mokinių reakcija**: „**Mokiniai JK11, JK9, JK6, JK8 inicijuoja sąveiką su mokine ir, siekdami pasidalyti jos sėkme bei išreikšti palaikymą mokinei JK5, su ja kartu išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja jos pasiekto rezultato suvokimą.**“

Apibendrinant teminio žemėlapio turinį, galima teigti, kad mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas mokiniams reaguojant į pamokos procesuose atsirandančius dirgiklius per dvi procesų kategorijas: rezultato ar elgesio atliekant pamokos užduotis nustatymo ir ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti leidžiančių dirgiklių formavimo(si) procesus. Į šiuos dirgiklius ir juos formuojančius procesus mokiniai reaguoja skirtingai, priklausomai nuo to, kokių emocijų raišką jie formuoja subjektyviai suvokdami ugdymo(si) turinio ypatumus. Reakcijas į minėtus dirgiklius formuojančius procesus ir pačius dirgiklius formuoti gali mokytojas interakciją su mokiniiais metu ir patys mokiniai tarpusavio interakcijų metu.

18 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, sudaryti remiantis 16 ir 17 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra

socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus? “. Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių emocijų raiškos bruožas.

18 pav. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis, nustatyta, kaip ugdomas mokinių emocijų raiškos bruožas fizinio ugdymo pamokose. 18 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 16 ir 17 pav. aptartų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesai.

Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai atskleidžia, kokie procesai formuoja emocijų raiškos bruožo ugdymą(si) skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne

visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Šios susisteminotos sąveikos detaliai atskleidžiamos ir analizuojamos 17 priede.

Mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas **interakcijų su mokytoju metu**, leidžiant mokiniams reaguoti **į rezultato ar elgesio atliekant pamokos užduotis nu(si)statymo procesus**. Šie procesai formuojami *mokiniam reaguojant į mokytojo išsakomus pastebėjimus ir pastabas, nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų*. Minėtos interakcijos nustatytos mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių sutartų taisyklių ar susitarimų nesilaikymas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotis, PGHER0101 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „atlikti **fizinius pratimus** lauke naudojant sniego rogutes“, *aprašoma užkoduota situacija* – „mokinys VB4 didžiąją **dalį pamokos** savo **dėmesį skiria pašalinėms** veikloms, todėl jis lieka **paskutinis paskirtas** į mokinių **grupę**“, taip pat *aprašomas* **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **siekdamas**, kad mokinys VB4 **suprastų**, kad toks elgesys pamokoje yra **netinkamas**, sudaro jam **sąlygas** atlikti užduotį ir **skiria** vietą mokinių **rikiuotės gale**“, *reakcija* – „mokinys VB4, **suprasdamas**, kodėl jis užduotį turės atlikti **paskutinis, verbaliai ir neverbaliai demonstruodamas** neigiamas **emocijas**, nueina pasiimti reikiamo inventoriaus“.

Minėtų interakcijų metu mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas sudarant sąlygas mokiniams *identifikuoti stipriąsias puses ir tobulintinas sritis*. Identifikavimas formuojamas mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Rezultatai pagrindžiami analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių pastangų ir tobulintinų sričių identifikavimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis, PGHER0283 2.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „**tobulinti** atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką“, *aprašoma užkoduota situacija* – „mokinys VB4, atlikęs užduoties **bandymą, inicijuoja** sąveiką su mokytoju, **siekdamas nustatyti** savo pademonstruotą **rezultatą**“, taip pat *aprašomas* **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **vertindamas** VB4 pademonstruotą **rezultatą**, jį **įvardija** ir, **siekdamas** mokinį **paskatinti, pagiria**“, *reakcija* – „mokinys VB4, **įvertinęs** savo **rezultatą, išreiškia** teigiamas **emocijas**“.

Emocijų raiškos bruožo ugdymas(is) įgalinamas **ugdymo(si) turinyje formuojamų emocijų raiškos dirgiklių procesais**. Šie dirgikliai apima *ugdymo(si) turinio diferencijavimo, personalizavimo ir diferencijavimo atvejus* **interakcijų su mokytoju metu**. Minėti atvejai nustatyti mokiniams

atliekant *pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotos mokinių reakcijos į ugdymo(si) turinio diferencijavimo procesus. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis, IGH0303 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti 30 m sprinto techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniam atliekant **pramankštos pratimus**, mokinys JK1 juos atlieka **netaisyklingai**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, siekdamas padėti mokiniui **pratimus** atlikti **taisyklingai**, ir sudaro sąlygas **pratimus pakartoti**“, **reakcija** – „mokinys JK1, **išreikšdamas** neigiamas **emocijas**, **demonstruoja** nenorą **pakartoti** **pratimus** ir **nepritarimą** mokytojo sudarytoms sąlygoms“.

Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti įgalinantys procesai formuojami mokiniams susiduriant su veiklos įveikos sunkumais ar galimybėmis, atliekant *tobulinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai pagrindžiami analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių patiriami sunkumai ir galimybės užduotis įveikti. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHER0109 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės lavinančius **pratimus**, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojas meta **burtus išrinkti** pagrindinį **judriojo žaidimo** veikėją, kuriuo gali būti **bet kuris mokinys**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojui **pradėjus** burtų **procesą**, visi **mokiniai** į juos aktyviai **įsitraukia** ir **laimi** mokinys JK2“, **reakcija** – „mokinys JK11, **nelaimėjęs** burtų, neverbaliai **išreiškia** neigiamas **emocijas** ir dalyvauti žaidime atsisako, **demonstruodamas** prarastos galimybės **suvokimą**“.

Emocijų raiškos bruožas ugdomas **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**, formuojant *reakcijų į rezultato ar elgesio, atliekant pamokos užduotis, nu(si)statymo* procesus. Šie procesai formuojami mokiniams kolektyviškai reaguojant į dirgiklius, nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų atvejais, atliekant *pramankštos ir lavinimosi* užduotis. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių sutartų taisyklių ar susitarimų nesilaikymas mokinių tarpusavio interakcijų metu. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis, IGH0301 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojui **pristatant** mokiniams **užduoties** atlikimo **procesą**, taisykles, mokiniai VB4 ir VB6, sukūrę **tarpusavio sąveiką**, nepriimtina **reikšdami** **emocijas**, **pakartotinai pažeidžia** sutartas elgesio **taisykles**“, taip pat

aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, **siekdamas padėti jiems sukonzentruoti dėmesį į pamokos veiklą, prisiminti sutartas elgesio taisykles, sudarydamas sąlygas jiems savarankiškai pristatyti užduotį ir jos atlikimo taisykles**“, **reakcija** – „mokiniai, **gestais reikšdami neigiamas emocijas, atsisako mokytojo sudarytų sąlygų ir koncentruoja dėmesį į pamokos veiklą**“.

Analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių sutartų taisyklių ar susitarimų nesilaikymas mokinių tarpusavio interakcijų metu, nustatyta, kad minėtas interakcijas **mokiniai** formuoja ir plėtoja **visiškai autonomiškai**, atlikdami **judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**. Pavyzdžiui, BGHER0278 2.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys NZ12 jam patinkančiame **judriajame žaidime kelis kartus susiduria su sunkumais**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokinys NZ12 ekspresyviai **reiškia neigiamas emocijas, jų raišką** nukreipia prieš šalia stovintį **mokinį NZ8**“, **reakcija** – „mokinys NZ8, **reaguodamas į mokinio NZ12 elgesį, nukreiptą prieš jį, inicijuoja sąveiką su juo ir taip pat pradeda reikšti neigiamas emocijas**“.

Mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu formuojami ir **stipriųjų pusių bei tobulintinių sričių identifikavimo procesai**, sudarantys sąlygas ugdyti(is) mokinių emocijų raiškos bruožą, atliekant **tobulinimosi, įsivertinimo užduotis**. Šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti rezultato ar elgesio atliekant pamokos užduotis nustatymo procesai. Pavyzdžiui, BGXER0310 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokytiis atlikti šuolio į tolį **įsibėgėjus techniką**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniam įsivertinant pamokoje pasiektus rezultatus, mokinė NZ9 inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdama pasitikslinti pasiektą rezultatą**“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **siekdamas paskatinti mokinę, įvardija geriausią rezultatą pademonstravusius mokinius NZ9, NZ10 ir NZ3, jiems ir likusiems mokiniams išsako pagyrimą**“, **reakcija** – „mokiniai NZ9, NZ10 ir NZ3, **suvokdami, kad jų pasiektas rezultatas vertinamas gerai, išreiškia teigiamas emocijas ir tęsia įsivertinimo procesą**“.

Atskleista, kad šie procesai **formuojasi visiškos mokinių autonomijos metu**, atliekant pramankštos ir tobulinimosi užduotis. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHER0353 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys VB3, atlikdamas užduotį, **kelis kartus iš eilės nesėkmingai** sugriebia naudojamą inventorių“, taip pat aprašomas

inicijuotas veiksmas – „šalia jo esantys **mokiniai** VB12, VB5, VB4, VB6 inicijuoja **sąveiką** su mokiniu VB3, **demonstruoja** neigiamas **emocijas** verbaliai ir **gestais**“, *reakcija* – „mokinys VB3, neįsitraukdamas į tiesioginę sąveiką su mokiniais, bando tinkamai sugriebti užduočiai atlikti reikalingą inventorių“.

Nustatyta, kad mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose aktyviai veikia ir mokytojas, metu, formuojant ugdymo(si) proceso dirgiklius, padedančius emocijų raiškai**. Šie procesai formuojami *diferencijuojant, personalizuojant ir individualizuojant ugdymo(si) turinį*, mokiniams atliekant *judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotos mokinių reakcijos į ugdymo(si) turinio kaitos procesus. Pavyzdžiui, BGHER0056 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse“, aprašoma užkoduota **situacija** – „prieš mokiniams pradedant atlikti paskutinį jiems patinkančio **judriojo žaidimo** bandymą, mokytojas, **įvertinęs** situaciją, kad dar yra **didelis kiekis** mokinių, **norinčių** atlikti pagrindinį žaidimo veikėjo **vaidmenį, sukuria jų tarpusavio sąveiką burtų keliu išsirinkti** pagrindinį veikėją; juo netapęs **mokinys** VB12 inicijuoja sąveiką su **mokytoju pasitikslinti**, ar minėtas veikėjas išrinktas **teisingai**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **įsitraukdamas** į sąveiką su mokiniu VB12 ir **žinodamas** pagrindinio veikėjo išsirinkimo metodo **taisykles, patvirtina** mokiniui, kad taisyklių buvo laikomasi, **pakartoja** šio metodo **taisykles**“, *reakcija* – „mokinys VB12, **suvokdamas**, kad buvo **išrinktas** ne jis, neverbaliai **demonstruoja** neigiamas **emocijas**, tačiau, **prasidėjęs** veiklai, į ją **įsitraukia**“.

Minėti procesai formuojami mokiniams kolektyviškai reaguojant į veiklos įveikos sunkumus ar galimybes. Šis reagavimas nustatytas mokiniams atliekant *tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių sunkumai ir galybės įveikti pamokų veiklas. Pavyzdžiui, **mokinių tarpusavio interakcijų metu, kuriose mokytojas yra aktyvus dalyvis, atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**, PGXER0074 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti savo įgūdžius **žaisti judriuosius žaidimus**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „prieš atliekant paskutinį **judriojo žaidimo** bandymą, **pagrindinį** vaidmenį atlikti **nori** dvi **mokinės**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **sukuria sąveiką tarp mokinių** JK4 ir JK9, šios sąveikos metu mokinės burtų keliu **tarpusavyje nusprendžia**, kuri atliks pagrindinį **vaidmenį**“, *reakcija* – „mokinės JK4 ir JK9 pagrindinio vaidmens **išsirinkimo** metu neverbaliai **demonstruoja**

teigiamas **emocijas**, **norą įsitraukti į šią veiklą**, jas stebintys **mokiniai JK3, JK2, JK5 taip pat neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas. Laimėjusi mokinė JK4 šias emocijas išreiškia efektyviau.**

Minėti procesai **mokinių** formuojami **ir visiškai autonomiškai**, atliekant tobulinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Pavyzdžiui, **mokinių autonominių interakcijų metu, mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHER0199 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinys VB6 sėkmingai atlieka užduoties bandymą sudėtingomis sąlygomis“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „patyręs sėkmę ir įvertinęs pasiektą rezultatą, mokinys VB6 pradeda ekspresyviai reikšti teigiamas emocijas“, reakcija – „mokiniai VB12, VB1, VB11, VB2, VB4, reaguodami į mokinio VB6 pademonstruotą rezultatą, taip pat ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas, dalydamiesi mokinio patirta sėkme“.**

Remiantis 16–18 pav. pateiktų teminių žemėlapių analize ir emocijų raiškos bruožo teorinėmis prielaidomis, atskleistose teorinėje tyrimo dalyje, pamokos veiklų išskirtinumu šio bruožo ugdymo(si) procese, toliau siekiama išsiaiškinti, kaip ir kodėl kiekviena atskiros pamokos veikla svarbi formuojant šio bruožo ugdymo(si) procesus, koks šioms veikloms priskirtų epizodų turinys, išskirtas 13 priede, sudaro minėtus procesus.

Pramankštos užduotys susijusios su pagrindinės pamokos dalies tikslu ir uždaviniais, kuriuos įveikdami mokiniai susiduria su sunkumais, subjektyviai suvokiamais kaip sėkmė ar iššūkiai. Atliekant šias užduotis, taikomi papildomi susitarimai, nes užduotys didžiąja dalimi atliekamos frontaliuoju metodu, sudarant sąlygas kurtis mokinių tarpasmeninėms interakcijoms, kurių metu jie gali pasižymėti netinkamu elgesiu.

Pramankštos veiklų metu mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas mokiniams patiriant sunkumų, atliekant atitinkamus pratimus ir į juos reaguojant, išreiškiant įvairias emocijas, nelaiku inicijuojant sąveikas, kurių metu pažeidžiamos sutarto elgesio taisyklės, diferencijuojant ar personalizuojant ugdymo(si) turinį, mokiniams sąmoningai netaisyklingai atliekant judesius.

Mokytojas, nustatydamas šiuos sunkumus ir inicijuodamas individualias ar grupines interakcijas su mokiniais, gali formuoti emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) procesą, skatindamas mokinius komunikuoti emocijomis: paprašyti pakeisti užimamą vietą rikiuotėje, padėti mokiniams identifikuoti nepriimtina elgesį, sudarydamas sąlygas sąmoningai netaisyklingai judesį atliekančiam mokiniui jį pakartoti, įsitraukti į nelaiku vykstančias sąveikas

tarp mokinių, diferencijuoti, personalizuoti ir individualizuoti ugdymo(si) turinį, atsižvelgdamas į mokinių poreikius.

Mokymosi užduotys labiausiai aprėpia mokymo(si) ir tobulinimo(si) tikslus. Šiems tikslams įgyvendinti mokiniai užduotis atlieka visomis jų organizavimo formomis, todėl natūraliai formuojami empirinėje tyrimo dalyje atskleisti emocijų raišką sukeliantys dirgikliai, į kuriuos reaguojama asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis.

Atlikdami šias užduotis, mokiniai, įsitraukdami į skirtingas interakcijas, įgyvendina ne tik įvairias veiklas, bet ir daugelį jiems žinomų ar naujai suformuotų susitarimų bei reikalavimų, kurių nepaisymas ar sąmoningas nesilaikymas gali sukelti reakcijų į mokytojo ar bendraklasių išsakomus pastebėjimus ar priminimus ir pastabas. Atliekant užduotis, minėti dirgikliai formuojami interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų metu, komunikuojant emocijomis.

Komunikavimas vyksta mokiniams išreiškiant nepasitenkinimą dėl bendraklasių elgesio, kuris pasireiškia šiems nesilaikant sutartų elgesio taisyklių, kitaip trukdant ugdymo(si) procesą. Nepriimtina elgesį demonstruojantis mokinyss reaguoja į mokytojo išsakomas pastabas, pastebėjimus ir prašymus, taip pat reaguoja išreikšdamas atitinkamas emocijas, jei, mokinio manymu, jo elgesys tinkamas. Tokios interakcijos konstruojamos ir su mokinių, kurie, nelaiku formuodami interakcijas, sutelkia dėmesį į pašalines veiklas, grupėmis.

Komunikuojama ir mokytojui nustačius mokinių pademonstruotą sėkmę ar pastangas ir jas identifikuojant, mokinius pagiriant bei paskatinant, patiems mokiniams nustačius bendraklasių sėkmę ir siekiant pasidalyti jų sėkmės potyriu išreiškiant palaikymą. Minėtina ir tai, kad, esant konkurencingoms sąlygoms, mokinių sėkmės potyris gali formuoti kitų mokinių subjektyvų nesėkmės suvokimą, kartu ir neigiamų emocijų raišką.

Minėtas komunikavimas emocijomis vyksta ir mokytojui identifikavus mokinių stipriąsias vietas bei tobulintinas sritis. Tai identifikavus ir mokiniams suvokiant, formuojama atitinkamų emocijų raiška, reaguojant į mokytojo išsakytus pastebėjimus. Organizuojant tobulinimosi užduočių vyksmą, mokinių emocijų raiška pasireiškia sudarant sąlygas panaudoti turimus gebėjimus. Tobulinimosi užduočių metu mokiniai atlieka įvairias sudėtingas, dinamiškas ir iššūkius formuojančias užduotis, kurių įveika gali būti ir mažiau įtrauki. Tokių užduočių turinio sudėtingumas padidina riziką patirti sunkumus, identifikuoti tobulintinas bei silpnąsias sritis. Reaguodami į šiuos veiksnius, mokiniai taip pat ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

Atliekant minėtas užduotis, mokinių emocijų raiška ir komunikavimas emocijomis vyksta jiems reaguojant į demonstruojamus pozityvius pavyzdžius, kuriais tampa mokytojas ar bendraklasiai, atlikdami užduotis ir demonstruodami išskirtinai gerus rezultatus.

Lavinamosios užduotys, panašiai kaip ir tobulinimosi, sudaro sąlygas mokiniams panaudoti turimus gebėjimus ir savo stipriąsias puses. Minėtos užduotys dažnu atveju sietinos su fizinių ypatybių lavinimu, todėl jas atliekantys fiziškai pajėgūs mokiniai formuoja procesus, sudarančius sąlygas teigiamų emocijų raiškai. Šie procesai – tai ugdymo(si) turinio diferencijavimas, personalizavimas ir individualizavimas, mėgavimasis užduočių atlikimo procesu, rezultato ar pastangų į(si)vertinimas. Fiziškai silpnėsi mokiniai užduotis subjektyviai suvokia kaip mažiau priimtinas dėl jų atlikimo metu patiriamų iššūkių. Reaguodami į ugdymo(si) turinio ir asmeninių gebėjimų sąveiką, mokiniai sąmoningai klaidingai atlieka judesius ar nesilaiko sutartų taisyklių. Tokiais atvejais emocijų raiška formuojama mokytojui sudarius sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, skatinant mokytis atitinkamų judesių ar laikytis sutartų taisyklių.

Judriųjų žaidimų ar sportinių žaidimų užduotys mokinių suvokiamos kaip jiems priimtinos, aktyvios veiklos, kurių metu susiduriama su įvairiais emocijų raišką formuojančiais dirgikliais. Šie dirgikliai yra sudarytos ar nesudarytos sąlygos atlikti norimą judriojo žaidimo vaidmenį, subjektyviai suvokiama sėkmė ar nesėkmė. Minėti dirgikliai didžiąja dalimi formuojami mokytojo ir mokinių sąveikos metu: emocijomis komunikuojama reaguojant į individualios sėkmės potyrius, pademonstravus priimtina rezultatą žaidimo metu, kolektyvinės sėkmės potyrius, siekiant pasidalyti individualių mokinių sėkme.

Įsivertinimo užduotys siejamos su mokinių pasiektų rezultatų ar pademonstruotų pastangų, elgesio tinkamumo vertinimu. Šių procesų metu mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas patiriant tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas, reaguojant į pasiektų rezultatų ar elgesio įsivertinimą. Abu atvejai priklauso nuo mokytojo pritarimo ir pastebėjimų turinio, t. y. ar įvertinimas teigiamas, ar ne.

11 lentelė (tęsinys p. 161). Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas formuoti ir vystyti socialines sąveikas, kuriose komunikuojama emocijomis.	Aktyviai veikia Mokytojas, mokiniai.

Tęsinys kitame puslapyje

11 lentelės tęsinys. Mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Mokinių emocinė reakcija į mokytojo konstruojamus jų rezultato ir elgesio, atliekant pamokos užduotis, nustatymo dirgiklius.	Mokytojas, mokiniai
	Mokinių emocinė reakcija į mokinių konstruojamus jų rezultato ir elgesio, atliekant pamokos užduotis, nustatymo dirgiklius.	Mokiniai.
	Mokinių emocinė reakcija į mokytojo konstruojamus ugdymosi turinio aspektais suformuotus dirgiklius. Mokinių emocinė reakcija į mokinių konstruojamus ugdymosi turinio aspektais suformuotus dirgiklius.	Mokytojas, mokiniai
Sąlygos, būtinės bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Verbali ir neverbali emocijų raiška.	Mokiniai.
	Komunikavimas teigiamomis ir neigiamomis emocijomis.	
	Emocijų tinkamumas konkrečiam kontekstui. Socialinės sąveikos, kurių metu nevyksta emocijų suvokimo ar emocijų reguliavimo bruožų ugdymo(si) turinio konstravimas.	Mokytojas, mokiniai.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Emocingų užduočių organizavimas.	
	Užduočių, kuriose aiškiai suvokiamas pasiekiamas rezultatas, organizavimas.	
	Verbalinis ir neverbalinis mokinių pasiekto rezultato ar pažangos įvertinimas. Verbalinis ir neverbalinis mokinių nepriimtino elgesio identifikavimas ir adresavimas. Sąlygų sudarymas mokiniams laisvai komunikuoti emocijomis, jų neidentifikuojant, neįvardijant, neteikiant pagalbos jas suvaldyti.	Mokytojas.

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų raiškos bruožas ugdomas **sudarant sąlygas** tinkamai **reaguoti į rezultato ar elgesio**, atliekant pamokos užduotis, **nu(si)statymo procesus, ugdymo(si)** turinyje **formuojamų** emocijų raiškos **dirgiklių procesus**. Šie procesai sudaro sąlygas mokiniams reikšti tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas, kurių pagrindinis tikslas – **stiprinti komunikavimą** su mokytoju ar bendraklasiais. Emocijų raiškos bruožas ugdomas mokiniams reaguojant į šiuos procesus tiek interakcijų su mokytoju, tiek mokinių tarpusavio interakcijų metu.

Atskleista, kad **skirtingos** pamokos **veiklos**, užduočių organizavimo formos, ugdymo programos dalys skirtingai sąveikauja su emocijų raiškos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo galimybėmis, nes skirtingos veiklos **formuoja skirtingus** emocijų raiškos **dirgiklius**. Šių **dirgiklių** formavimosi procesų **metu** mokiniai reaguoja į **patiriamas** sėkmes, sunkumus, iššūkius, jiems priimtina ar nepriimtina **pakitusi** ugdymo(si) turinį, bendraklasių

nepriimtino elgesio **demonstravimą, pademonstruotas** pastangas ar pasiektą rezultatą.

Atskleista, kad emocijų raiškos bruožas ugdomas individualių, grupinių interakcijų su mokytoju metu ir mokiniams visiškai autonomiškai konstruojant interakcijas, kurių metu reaguojama į atskleistus dirgiklius, formuojami minėti procesai.

Svarbi sąlyga emocijų raiškos bruožui ugdyti(s) – socialinių interakcijų vyksmas, sudarantis sąlygas mokiniams **išreikšti** emocijas ir jomis **komunikuoti**, o ne jas suvokti ar reguliuoti.

3.5. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami fizinio ugdymo pamokų epizodai, kuriuose nustatytas mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas. Emocijų suvokimas apibūdinamas kaip mokinių tinkamas komunikavimas apie savo ir kitų žmonių patiriamas emocijas, tinkamai jas suvokiant.

Epizodų turinys (18 priedas), atskleidžiantis mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesą, apima verbalinę mokinių komunikavimą apie suvokiamas savo ir kitų bendraklasių emocijas, neverbalinę elgesį, galintį pasireikšti bendraamžių palaikymu, paguoda, empatija ir pan.

Pradinių klasių mokiniams, ypač mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, tiksliai išreikšti ir įvardyti emocijas gali būti sudėtinga, todėl šiame skyriuje emocijų suvokimas vertinamas ir iš mokinių elgesio perspektyvos – patiriamų emocijų.

Remiantis teiginiu, kad fizinio ugdymo pamokos mokiniams sukelia daug emocijų, šiame skyriuje analizuojami epizodai suskirstyti į pirmines subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius (19 priedas), kuriuose tyrimo dalyvių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas užfiksuotas pasireiškiant individualiu ar grupiniu lygmenimis. Šie epizodai atrinkti pagal įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose mokytojas padeda mokiniams suvokti, įvardyti jų išreiškiamas emocijas, šių emocijų atsiradimo priežastis ir galimą rezultatą pamokos veiklai; neįtraukiami epizodai, kuriuose užfiksuota mokinių emocijų raiška, nesant sąveikos šioms emocijoms pažinti;

2) epizodai, kuriuose mokiniai suvokia savo ir bendraklasių emocijas tarpusavio interakcijų metu, teikdami pagalbą, išreiškdami empatiją, remdamiesi bendraklasių pavyzdžiais; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavyje sukelia emocijų raišką ir jų neadresuoja;

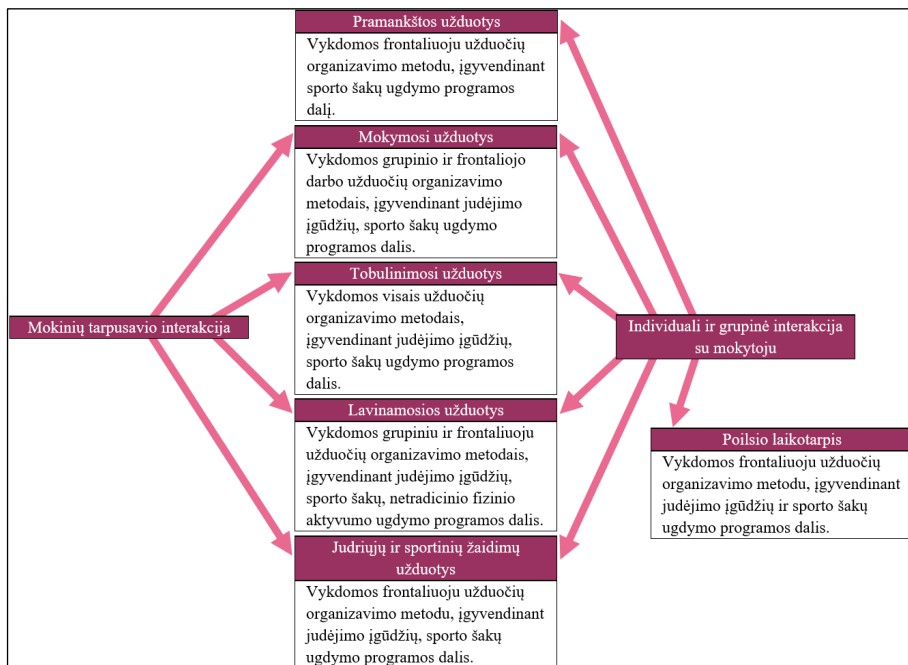
3) epizodai, kuriuose socialinės interakcijos fiksuojamos per veiklą; neįtraukiamos mokinių veiklos, kuriose nevyksta aktyvi socialinė sąveika ar sąveikos metu nereiškiamos emocijos, jos neįvardijamos;

4) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, mokytojo skatinimą išreikšti empatiją, mokytojo formuojamą emocijų raiškos ir jų atsiradimo šaltinio suvokimą, mokytojo vaidmenį užtikrinant socialinių interakcijų kryptingumo kontrolę.

19 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis emocijų suvokimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 18 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, kurie atskleidžia fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys atskleidžia, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami jų emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Tyrimo duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys atskleidžia, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos sudaro sąlygas mokiniams ne tik ugdytis šį bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

19 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

19 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimą formuojami emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Nustatyta, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas *individualiu* lygmeniu, atliekant *visas* pamokų užduotis **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu**. Minėti procesai formuojami **mokinių tarpusavio interakcijų metu** jiems atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Taip pat nustatyta, kad **mokinių tarpusavio interakcijų metu mokytojas išlieka aktyvus dalyvis**, siekiantis užtikrinti tikslinį vyksmą.

Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas **individualių interakcijų su mokytoju metu** atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis ir mokinių *poilsio* metu. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai. *Pavyzdžiui, mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis,*

PGHES0019 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „*tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse*“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, tiesiogiai adresuodamas mokinio JK2 išreiškiamas emocijas ir jas įvardydamas, paskatina mokinį aktyviau įsitraukti į kitą užduoties atlikimo bandymą*“; *ugdymo programos dalis* – *judėjimo įgūdžiai*, epizode *organizuotos užduoties metodas* – *grupinis*. Minėti procesai formuojami **pramankštos užduočių metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu**, mokiniams atliekant **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį; **poilsio laikotarpio metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį.

Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas ir **grupinių interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Pavyzdžiui, *mokinių poilsio laikotarpio metu* PGHES0170 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „*tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką*“, aprašoma *situacija* – „*mokiniams ilsintis po pirmosios užduoties, mokinys VB6 pradeda reikšti neigiamas emocijas dėl patirto jam nepriimtino užduoties rezultato*“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB6 ir siekia padėti mokiniui pažinti savo jaučiamas emocijas, įvertinti jų tinkamumą šioje situacijoje*“; *ugdymo programos dalis* – *sporto šakos*, epizode *organizuotos užduoties metodas* – *grupinis*. Atskleista, kad minėti procesai **mokymosi užduočių metu** formuojami mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu**, mokiniams atliekant **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu**, mokiniams atliekant **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį.

Mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas ir mokinių **tarpusavio interakcijų**, kuriose mokytojas išlieka **aktyvus dalyvis, metu**, mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis ir *poilsio laikotarpio* metu. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant

epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių emocijų suvokimą formuojantys procesai. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant lavinimosi užduotis*, PGHES0124 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma *situacija* – „mokytojui *inicijavus sąveiką su mokiniu VB5 ir padedant jam suvaldyti savo neigiamas emocijas, į šią sąveiką įsitraukia ir mokinys VB4*“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokinys VB4 įvardija mokinio VB5 reiškiamų emocijų netinkamumo priežastis, situacijas, kuriose tokia raiška būtų tinkamesnė*“; *ugdymo programos dalis* – *netradicinis fizinis aktyvumas, epizode organizuotos užduoties metodas – frontalusis*. Atskleista, kad minėtos interakcijos formuojamos mokiniams atliekant *grupinio* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį, ir atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *netradicinio fizinio aktyvumo* ugdymo programos dalį. Minėti procesai *mokymosi užduočių metu* formuojami mokiniams atliekant *grupinio* ir *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *sporto šakų* ugdymo programos dalį; *tobulinimosi užduočių metu*, mokiniams atliekant užduotis *visomis* jų organizavimo formomis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį, atliekant *grupinio* darbo užduotis, įgyvendinant *sporto šakų* ugdymo programos dalį; *judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu*, mokiniams atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *sporto šakų* ugdymo programos dalį; *poilsio laikotarpio metu*, mokiniams atliekant *grupinio* darbo užduotis, įgyvendinant *sporto šakų* ugdymo programos dalį.

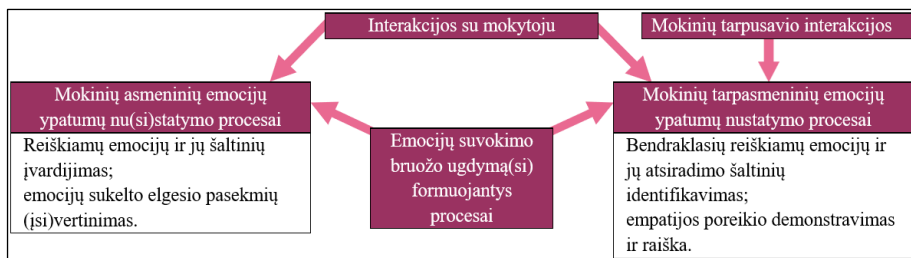
Minėtas procesas formuojamas ir *visiškai autonomiškose mokinių tarpusavio interakcijose*, atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį *tobulinimosi užduočių metu*. PGHES0389 2.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „*tobulinti kamuoliuko metimo techniką*“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas paskatina mokinį VB5 nukreipti dėmesį į kitas veiklas, rasti neigiamų emocijų raiškos suvaldymo būdą*“, *reakcija* – „*mokiniui grįžus į rikiuotę, neigiamų emocijų raišką jam padeda suvaldyti mokinys VB7*“.

Apibendrinant teminio žemėlapių turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas mokiniams atliekant visas fizinio ugdymo pamokų užduotis individualiu ir tarpasmeniniu lygmeniu, interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų metu (didesnės perspektyvos – pirmųjų interakcijų metu).

20 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrime dalyje atskleistomis emocijų suvokimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 18 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si) atskleidžiančių duomenų: konkrečių emocijų įvardijimo, demonstruojamų sunkumų įvardyti ar suvaldyti emocijas, emocijų raiškos pasekmių suvokimo formavimo, empatijos raiškos ir pan. Šie duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymas(is).

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si) fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo aspektais.

20 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

20 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si) formuojančius procesus. Nustatyta, kad mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymas(is) įgalinamas demonstruojant sunkumus suvaldyti ar suprasti reiškiamas asmenines ar tarpasmenines emocijas.

Nustačius šiuos sunkumus, minėtas bruožas ugdomas mokiniams suteikiant individualią ir grupinę pagalbą, padedant suvokti reiškiamas emocijas per **dvi procesų kategorijas: mokinių asmeninių emocijų nu(si)statymo ir mokinių tarpasmeninių emocijų nustatymo procesus**. Šios procesų kategorijos formuojamos **interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų metu**.

Interakcijų su mokytoju metu mokytojas, siekdamas padėti mokiniams ugdyti(is) savo emocijų suvokimo bruožą, *įvardija jiems jų reiškiamas emocijas ir šių emocijų šaltinius*. Atskleista, kad mokiniai sunkiai suvokia savo reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis ir rezultatą pamokos veiklai

susidūrę su sunkumais atlikdami įvairias individualias ir komandines užduotis, kitos mokinių grupės geresnio rezultato atveju, nepriimtinau komunikuoti su bendraklasiais, reaguodami į jų elgesį, patys nepriimtinau reikšdami teigiamas ar neigiamas emocijas, neveiksmingos pagalbos atvejais.

Mokytojui nustačius šiuos sunkumus, emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas inicijuojant interakcijas su mokiniais ir užduodant tikslinius klausimus, kurių tikslas – padėti mokiniams įvertinti savo reiškiamų emocijų tinkamumą, jų atsiradimo priežastis, rezultatą pamokos veiklai.

Minėtas procesas taip pat formuojamas mokytojui skatinant mokinius reflektuoti apie ankstesnes tokių emocijų raiškos patirtis, pasitelkiant bendraklasius kaip pozityvius pavyzdžius, padedant lyginti neigiamų emocijų išraiškos rezultatą pamokos veiklai su teigiamų emocijų išraiškos rezultatu. Pavyzdžiui, PGHES0201 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokytojas sąveikauja su mokiniu JK2, siekdamas padėti nustatyti reiškiamų neigiamų emocijų dažnį“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas įvardija mokiniui, kad jo neigiamų emocijų raiška yra nepriimtina, pateikia tinkamos raiškos pavyzdžių, padeda jam emocijas suvaldyti“.

Minėtų interakcijų metu mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas padedant mokiniams *į(si)vertinti emocijų raiškos ar emocinio elgesio pasekmes*. Mokiniams susidūriant su iššūkiais fizinio ugdymo pamokose ir į šiuos iššūkius reaguojant nepriimtinau reikšdami emocijas, patiriama įvairių sunkumų, susijusių su įsitraukimu į pamokos veiklas, taip pat kyla pamokų veiklos atlikimo sunkumų. Atskleista, kad tokia emocijų raiška mokiniams formuojama jiems atsisakant dalyvauti priimtinoje komandoje ar mokinių grupėje, patiriant pakartotinių sunkumų užduotims įveikti ar nepasiekiant norimo rezultato, nepriimtinau ekspresyviau reikšdami teigiamas emocijas.

Mokytojui nustačius, kad minėtų atvejų metu mokinių emocijų raiška tiesiogiai susijusi su pamokos rezultatu, jis, inicijuodamas interakcijas, kartu su mokiniais formuoja emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesus, siekdamas padėti mokiniams geriau pažinti reiškiamų emocijų pasekmes. Nustatyta, kad tokia pagalba yra mokytojo skatinimas išreikšti empatiją kitų bendraklasių galimybėmis, po patirtų pakartotinių sunkumų patyrus sėkmę, skatinant mokinius reflektuoti apie skirtingų emocijų ypatumus ir teigiamų emocijų rezultatą, įvertinti ankstesnes išreikštų emocijų patirtis ir jas lyginti su šiuo metu reiškiamomis emocijomis. Pavyzdžiui, PGHES0138 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokiny JK1 **praleidžia** vieną judriojo žaidimo **bandymą**: mokytojas jo **paprašė pailsėti ir nusiraminti dėl ekspresyviau reiškiamų teigiamų emocijų, trukdančių tinkamai dalyvauti pamokos**

*veiklose mokytojui ir klasės draugams, taip mokinys įtraukiamas į sąveiką su mokytoju“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, **siekdamas nustatyti, ar poilsio metu mokinys įvertino savo elgesį, pozityvių emocijų išraiškos būdų tinkamumą, paskatina mokinį suvaldyti emocijas ir grįžti atgal į pamokos veiklą**“.*

Mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas tarpasmeniniu lygmeniu mokiniams identifikuojant bendraklasių reiškiamas emocijas ir jų atsiradimo šaltinius. Emocijų raiška fizinio ugdymo pamokose vyksta nuolat, tačiau emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami tik nustačius mokinių sunkumus suvokti reiškiamas emocijas ar jų pasekmes. Tai atskleista, mokiniams patiriant sunkumų įveikti užduotis ar jų įveikos sėkmes, nepriimtinais emociškai komunikuojant, kai reaguojama į bendraklasių elgesį, patiems nepriimtinais išreiškiant emocijas reaguojant į įvairius dirgiklius, nepriimtinais reaguojant į bendraklasių demonstruojamus rezultatus, atsisakant įsitraukti į pamokos veiklas.

Mokiniams patiriant sunkumų suvokti savo reiškiamas emocijas minėtais atvejais, mokytojas, inicijuodamas interakcijas su jais ir siekdamas suteikti pagalbą, formuoja šio bruožo ugdymo(si) procesus, įvardydamas mokiniams jų reiškiamas emocijas, atsiradimo šaltinius, pasekmes. Tokią pagalbą mokytojas teikia ir emocijas mokiniams įvardija užduodamas tikslinius klausimus, susijusius su įvardytų emocijų priežastimi, skatindamas mokinius įvertinti savo reiškiamų emocijų tinkamumą konkrečiai situacijai, remdamasis kitų mokinių emocijų raiškos pavyzdžiais, skatindamas reflektuoti apie tapačius atvejus praeityje. Interakcijų metu mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas jiems aktyviai įsitraukiant į interakcijas su mokytoju, kitais mokiniais arba pasyviai stebint tokias interakcijas ir formuojant savo emocijų suvokimą. Pavyzdžiui, PGHES0227 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokytojui **įvertinus, kad mokinių JK3, JK2, JK10 bandymai padėti mokinei JK5 suvaldyti savo neigiamas emocijas nėra sėkmingi, jis įsitraukia į šią mokinių sąveiką**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **skatina mokinę JK5 įvertinti savo reiškiamų emocijų nepriimtinumą, remdamasis likusiais mokiniais, padeda jai rasti šių emocijų įveikos būdų, mokiniai JK3, JK2, JK10, JK8, JK9 verbaliai pritaria mokytojo išsakomiems teiginiams, siekdami padėti mokinei**“.

Interakcijos, padedančios formuoti mokinių emocijų suvokimo bruožą tarpasmeniniu lygmeniu, formuojasi išreiškiant empatiją bendraklasių atžvilgiu. Atskiriems mokiniams susiduriant su atitinkamų emocijų raiška ir interakcijos su bendraklasiais metu išreiškiant empatiją, sudaromos galimybės

geriau pažinti reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis ar rezultatą, turinti įtakos pamokos veiklai.

Empatijos, kaip emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso dalies, raiškos forma yra dvilypė. Empatijos iš bendraklasių sulaukęs mokinys asmeniniu lygmeniu formuoja suvokimą apie savo reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, lengviau šias emocijas suvaldo. Tarpasmeniniu lygmeniu empatiją reiškiantis mokinys pirmiausia remiasi savo asmenine patirtimi, emocijų suvokimu, nustatydamas empatijos poreikį ir pažindamas bendraklasių emocijas. Teikdamas empatiją, reflektuoja apie reiškiamų emocijų šaltinius, siūlo galimą įveiką.

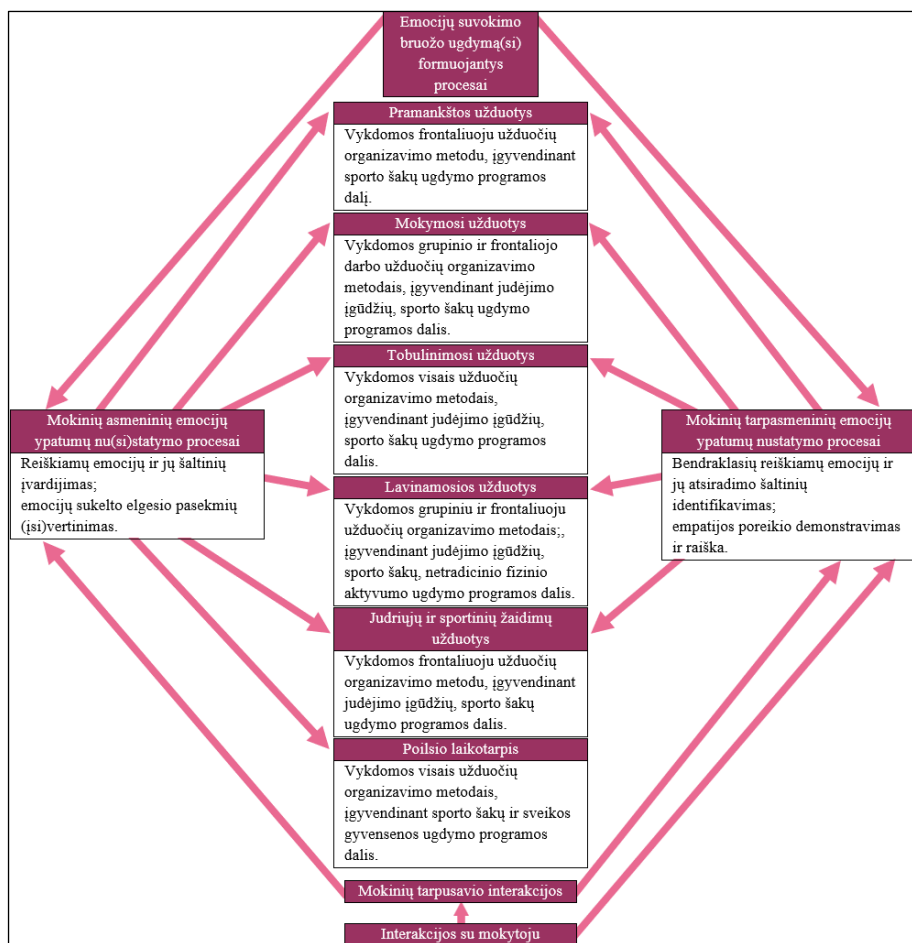
Mokiniam empatija išreiškiama identifikavus reiškiamas emocijas patirtų sunkumų, nepatenkinamo rezultato, netinkamo komunikavimo su bendraklasiais atvejais. *Pavyzdžiui, BGHES0130 1.0 epizode aprašoma situacija – „mokinė NZ1, stovėdama mokinių rikiuotėje, pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ1, siekdamas nustatyti šių emocijų raiškos priežastį. Pastebėjusi mokinės NZ1 reiškiamas emocijas, mokinė NZ9 inicijuoja sąveiką su ja, siekdama padėti emocijas suvaldyti.“*

Remiantis teminio žemėlapiu turiniu, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis. Asmeniniu lygmeniu formuojami procesai, leidžiantys suvokti mokinių asmenines emocijas, jų atsiradimo šaltinius, emocinio elgesio pasekmes. Tarpasmeniniu lygmeniu formuojami procesai, padedantys suvokti bendraklasių emocijas, jų atsiradimo šaltinius, empatijos raišką ir priėmimą. Mokinių tarpusavio interakcijos, padedančios minėtam bruožui ugdyti(s), formuojasi tik ugdant šį bruožą tarpasmeniniu lygmeniu.

21 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymas(is) fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis 19, 20 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“.

Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių emocijų suvokimo bruožas.

21 pav. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis, nustatyta, kaip ugdomas mokinių emocijų raiškos bruožas fizinio ugdymo pamokose. 21 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 19, 20 pav. aptartų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai atskleidžia, kokie procesai sudarė sąlygas ugdyti emocijų suvokimo bruožą skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama,

kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Šios susistemintos sąveikos detalios atskleidžiamos ir analizuojamos 20 priede.

Nustatyta, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas **interakcijų su mokytoju metu asmeninių emocijų nustatymo procesuose ir mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu, mokinių autonominėse interakcijose, tarpasmeninių emocijų nustatymo procesuose**. Šie procesai formuojami mokiniams reaguojant į atitinkamus dirgiklius ar sunkumus fizinio ugdymo pamokų veiklose, nepriimtinais reiškiant emocijas ir jomis komunikuojant, demonstruojant poreikį suvaldyti ir suprasti emocijas, jų atsiradimo šaltinį, rezultatą pamokos veiklai.

Mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas **interakcijų su mokytoju metu** formuojant **mokinių asmeninių emocijų nu(si)statymo procesus**, mokytojui įvardijant ar skatinant pačius mokinius įvardyti jų reiškiamas emocijas ar jų atsiradimo šaltinius, atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis ir mokinių *poilsio laikotarpio* metu. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių reiškiamų emocijų ir jų ypatumų identifikacija. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotį, PGHES0020 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „*tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokinio JK2 grupei kelis kartus nesėkmingai atlikus grupinę užduotį, mokinys JK2 pradeda reikšti neigiamas emocijas ir nebeįsitraukia į jos atlikimą*“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, padėdamas jam atpažinti, kokias emocijas jis dabar jaučia, mokytojas įvardija ir paskatina išnaudoti šias emocijas, atliekant kitą užduoties bandymą*“, **reakcija** – „*mokinys JK2 nutraukia sąveiką su mokytoju ir savarankiškai, inicijuodamas sąveiką su mokiniu, pasirošia atlikti kitą estafetinių užduoties bandymą*“.

Minėtų interakcijų metu emocijų sukkelto elgesio pasekmių *į(si)vertinimo procesai*, formuojantys emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesus, nustatyti mokiniams atliekant *tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Rezultatai pagrindžiami analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių emocinio elgesio *į(si)vertinimas*. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotį, PGHES0100 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „*atlikti fizinius pratimus lauke, naudojant sniego rogutes*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokinys JK2 atlieka užduotį po sąveikos su mokytoju apie jaučiamas neigiamas emocijas, jų įveiką, užduotį atlieka patenkinamu rezultatu*“, taip pat aprašomas

inicijuotas veiksmas – „**mokytojas**, primindamas mokiniui JK2 apie **anksčiau jo išreikštų neigiamų emocijų** galimas **pasekmes**, **padeda jam suvokti**, kokias **emocijas** jis tuo metu **jautė**“, *reakcija* – „**mokinys JK2 neverbaliai demonstruoja suvokimą** apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, **anksčiau išreikštų emocijų suvokimą**“.

Atskleista, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas **mokinių tarpasmeninių interakcijų**, kuriose **mokytojas išlieka aktyvus dalyvis**, metu, formuojant **mokinių tarpasmeninių emocijų ypatumų nustatymo procesus**, identifikuojant **bendraklasių reiškiamų emocijų ir jų atsiradimo šaltinius** mokiniams atliekant **mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio metu**. Tai atskleidžiantys rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių reiškiamų tarpasmeninių emocijų ir jų ypatumų identifikacija. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHES0160 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys VB6 dėl jam nepriimtino kitų mokinių elgesio pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas kreipiasi į mokinius VB4 ir VB3, siekdamas padėti jiems įvertinti savo elgesį, suprasti, kokie jų veiksmai sukėlė neigiamas mokinio VB6 emocijas, kokį rezultatą šios emocijos turi tiek jų, tiek mokinio VB6 savijautai, padeda pažinti emocijas ir rasti jų suvaldymo būdą**“, *reakcija* – „**mokinys VB3 sąveikos su mokytoju metu neverbaliai demonstruoja suvokimą** apie jo **teiginius ir galimus sprendimo variantus**, mokinys VB4 verbaliai ir neverbaliai **reiškia neigiamas emocijas**, norą **padėti mokiniui VB6 suvaldyti savo emocijas**, išsaugoti tarpusavio santykius“.

Empatijos priėmimas ir raiška, padedanti formuoti emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesą, **mokinių tarpusavio interakcijų**, kuriose **mokytojas išlieka aktyvus dalyvis**, metu nustatyta mokiniams atliekant **tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių empatijos raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHES0034 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniam žemu tempu bandant atlikti naują užduotį, mokinys JK2 netinkama komunikacijos forma inicijuoja sąveiką su mokine JK5, ji pradeda reikšti neigiamas emocijas**, mokytojas sustabdo veiklą ir inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK2, mokinys JK10 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokine JK5**,“.

siekdamas jai padėti suvaldyti savo emocijas“, reakcija – „mokinė JK5, sąveikaudama su mokiniu JK10 ir klausydamasi jo, nusiramina ir pasiruošia atlikti kitą užduoties bandymą“.

Mokiniai priima empatiją ir ją suteikia, įgalindami emocijų suvokimo bruožo ugdymą(si), ir **autonominių tarpusavio interakcijų metu**. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis, PGHES0389 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinys VB12, atlikdamas individualią užduotį, kelis kartus susiduria su jos įveikos sunkumais“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokinui susidūrus su sunkumais įveikti užduotį, jis verbaliai ir neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas ir grįžta atgal į poilsio vietą“, reakcija – „mokinio neigiamų emocijų raišką suvaldyti padeda mokinė VB2 ir mokinys VB8. Mokinys VB12 pademonstruoja teigiamas emocijas.“*

Remiantis 19–21 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais, emocijų suvokimo bruožo teorinėmis prielaidomis, atskleistomis teorinėje tyrimo dalyje ir teminių žemėlapių subtemas ir temas sudariusių epizodų turiniu, atskleidžiamas pamokos veiklų turinys, aktualumas ir svarba ugdant mokinių emocijų suvokimo bruožą.

Pramankštos veiklos, kaip emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso kintamasis, labai panašios į emocijų raiškos ar emocijų reguliavimo bruožų ugdymo(si) turinio specifiškumo aspektą.

Visiems šioms bruožams ugdyti(s) reikalinga mokinių emocinė raiška, reakcija į dirgiklius; koks bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas priklauso nuo interakcijų turinio, kurios interakcijos inicijuojamos mokiniams reiškiant emocijas. Pramankštos veiklų atlikimo metu mokiniams reiškiant emocijas, reaguojant į patiriamus sunkumus, darant naujus judesius, laikantis susitartų taisyklių, suprantant, kad bus atliekamos jiems mažiau priimtinos užduotys, mokytojai pristatant pamokos uždavinius ir nustačius emocijas bei jų atsiradimo šaltinio suvokimo sunkumus, galimas mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas. Šis procesas vykdomas mokytojai suteikiant pagalbą įveikti emocijų suvokimo sunkumus, įvardijant mokiniams jų reiškiamas emocijas ir šių emocijų atsiradimo šaltinius.

Vertinant mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) aspektu, galima teigti, kad mokymosi užduočių veiklos labai vertingos dėl didelio jų kiekio ir įvairovės. Minėto bruožo ugdymo(si) procesui reikalinga mokinių emocinė reakcija. Mokiniai atlieka įvairias mokymosi užduotis, kurios ne tik padeda jiems mokytis judesių, formuoti gebėjimus, bet ir konkuruoti, patirti kompleksinių, sunkiai suvokiamų emocinių reakcijų, kylančių dėl kelių

dirgiklių: susidūrus su sunkumais atlikti judesius, kurių mokoma, atliekant užduotis mokiniams nepriimtinu rezultatu ar subjektyviai suvokiant asmeninę nesėkmę bendraklasių sėkmės atveju. Taip pat mokiniams vienos veiklos metu, kad ir kelių pamokų laikotarpiu, patiriant tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas, jų lyginimas tarpusavyje formuoja emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesus.

Minėtais mokinių emocijų raiškos ir jų suvokimo sunkumų atvejais, atliekant mokymosi užduočių veiklas, mokytojas, inicijuodamas interakcijas, gali padėti mokiniams ugdyti(is) savo emocijų suvokimo bruožą, naudodamas kelis skirtingus metodus: mokinių reiškiamų emocijų ir jų atsiradimo šaltinių įvardijimą, mokinių skatinimą atsakyti į užduodamus tikslinius klausimus, kol identifikuojamos konkrečios emocijos, skatinimą reflektuoti apie asmenines ir bendraklasių emocinės raiškos patirtis ir įvertinti reiškiamas emocijas, pasitelkti bendraklasius kaip pozityvius pavyzdžius, padėti mokiniams lyginti teigiamas ir neigiamas emocijas, nustatyti emocijų raiškos rezultatą pamokos veiklai.

Mokymosi užduočių metu kuriantis įvairioms interakcijoms tarp mokinių, jų emocijų suvokimo bruožas ugdomas ir jiems savarankiškai nustačius bendraklasių reiškiamas emocijas bei elgiantis su jais empatiškai.

Tobulinimosi užduočių veiklos mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo aspektu vertingos dėl kuriamų iššūkių ir papildomų mokinių pastangų poreikio. Tobulinimosi užduotys savo turiniu yra dinamiškesnės, sudėtingesnės ir ne visada įtraukios dėl jų sudėtingumo.

Mokiniams atliekant minėtas užduotis, patiriamos ir išreiškiamos ne tik teigiamos emocijos, tinkamai panaudojamos savo stipriosios pusės, bet ir susiduriama su neigiamų emocijų raiška, kilus sunkumų. Abiem atvejais mokiniai gali susidurti su sunkumais suvokti emocijas įveikdami sudėtingesnes užduotis ir formuodami subjektyviai suprantamą didesnę sėkmę, neįveikimo atveju – sunkumus, pagalbos poreikį. Reaguodami į šiuos dirgiklius, mokiniai gali pažeisti sutartas elgesio taisykles, nepriimtinais elgtis bendraklasių atžvilgiu, trikdyti ugdymo(si) procesą.

Minėtais atvejais mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas padedant mokiniams suvokti emocijų ypatumus asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis, šias emocijas įvardijant, padedant nustatyti jų atsiradimo priežastis ir rezultatą pamokos veikloms, remiantis pozityviais bendraklasių pavyzdžiais.

Lavinimosi užduočių veiklos mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso aspektu išskirtinės savo specifiškumu, kuris pasireiškia veiklų pakartojimų skaičiumi, fizinių pastangų reikalavimu. Atlikdami tokias

veiklas, mokiniai susiduria su gausesniu judesių, veiksmų pakartojimu, palyginti su kitomis veiklomis.

Dėl mažiau įtraukios veiklos ir didesnio jos pakartojimo skaičiaus sintezės mokiniai gali modeliuoti pamokos kontekstui nepriimtina elgesį, kartu nepriimtinais reikšti emocijas reaguodami tiek į mokytojo, tiek į bendraklasių ar paties ugdymo(si) turinio formuojamus dirgiklius. Šie dirgikliai gali būti mokytojo pastabos ar teiginiai, neigiamos bendraklasių reakcijos, ugdymo(si) turinio pakitimai, dėl kurių mokiniai turi laikytis sutartų taisyklių. Mokiniais į minėtus dirgiklius reaguojant emociškai, formuojami jų emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai, leidžiantys nustatyti savo ir bendraklasių reiškiamų emocijų ypatumus, rasti jų įveikos būdus.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) procesui aktualios dėl aktyvaus mokinių įsitraukimo į įvairias interakcijas su mokytoju ir tarpusavyje. Mokiniai, atlikdami minėtas veiklas, išreiškia ne tik teigiamas, bet ir neigiamas emocijas, kylančias dėl patiriamų subjektyviai suvokiamų nesėkmių, susijusių su patinkančiomis veiklomis.

Mokiniais reiškiant minėtas emocijas, mokytojas, inicijuodamas su jais interakcijas ir siekdamas padėti geriau suprasti reiškiamas emocijas ir jų atsiradimo priežastį, jas įvardija, skatina mokinius lyginti neigiamų ir teigiamų emocijų potyrius. Mokiniai, atlikdami šias veiklas ir nustatę bendraklasiams reikiamos emocinės pagalbos poreikius, remdamiesi asmeniniu emocijų suvokimu, šią pagalbą suteikia, išreikšdami empatiją, kurios tikslas – padėti mokiniui suvaldyti reiškiamas emocijas ir įsitraukti į pamokos veiklas.

Poilsio metu mokinių reiškiamos emocijos vizualiai matomos ir įvertinamos didesnio kiekio bendraklasių. Aiškiau suvokiamos ir emocijų suvokimą ugdančios interakcijos. Poilsio metu į minėtas interakcijas bendraklasiams lengviau įsitraukti ne tik dėl aiškiau suvokiamo turinio, bet ir dėl statiškos pamokos veiklos. Nevykstant aktyviai veiklai, mokiniai gali sutelkti dėmesį į emocijų suvokimo bruožą ugdančias interakcijas.

12 lentelė (tęsinys p. 177). Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustačius sunkumus suvokti emocijų rezultatą ar tinkamai reaguoti į jas sukeliančius dirgiklius. Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustatant reiškiamas asmenines emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai bei sukeliančius dirgiklius.	Aktyviai veikia Mokytojas.

Tęsinys kitame puslapyje.

12 lentelės tęsinys. Mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ir grupinės pagalbos teikimas, nustatant reiškiamas tarpasmenines emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai bei sukeliančius dirgiklius. Mokinių empatijos poreikio nustatymas ir jos raiška. Sąlygų sudarymas pasyviai stebint sąveikas, nustatant reiškiamas tarpasmenines emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai ir sukeliančius dirgiklius.	Mokytojas. Mokiniai. Mokytojas, mokiniai.
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuoti	Mokinių emocijų suvokimo ir jų atsiradimo šaltinio identifikavimas. Mokinių emocinės raiškos metu patiriami sunkumai jas suvaldyti ar įvardyti. Socialinė interakcija, kurios metu įvardijamos mokinių išreiškiamos emocijos, jų atsiradimo šaltiniai. Socialinė interakcija, kurios metu mokiniams sudaromos sąlygos pasyviai stebėti sąveikų metu vykstančius emocijų suvokimo bruožo ugdymo(si) turinį konstruojančius procesus. Pasyvus mokinių tarpusavio sąveikų, kuriose suteikiama emocinė pagalba išreiškiant empatiją, stebėjimas.	Mokytojas, mokiniai. Mokytojas. Mokytojas, mokiniai.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Tikslus mokinio reiškiamų emocijų įvardijimas. Tikslus mokinio emocijų raiškos šaltinio įvardijimas. Mokinio skatinimas įvertinti reiškiamų emocijų rezultatą pamokos veiklai. Užduodami tiksliniai klausimai, padedantys mokiniui savarankiškai įvardyti reiškiamas emocijas ir jų atsiradimo šaltinius. Bendrąsias kaip pozityvių pavyzdžių panaudojimas. Reflektavimas kartu su mokytoju apie homogeniškas emocijų raiškos patirtis asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis. Empatijos raiškos tarp mokinių skatinimas.	Mokytojas.

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas ugdomas asmeniniu ir tarpasmeniniu lygmenimis, įgyvendinant **dvi** tarpusavyje susijusių **emocijų** ypatumų **nustatymo procesų kategorijas**. Šie procesai leidžia mokiniams **įsitraukti į asmeninių ir bendrąsias reiškiamų emocijų į(si)vertinimo** ir jų atsiradimo **šaltinių nustatymo procesus**.

Atskleista, kad mokinių emocijų suvokimo bruožas **ugdomas** mokytojui ar patiems mokiniams **nustačius** reiškiamų **emocijų rezultato** pamokos veiklai **suvokimo**, emocijų atsiradimo **šaltinio suvokimo sunkumų**. Šiuos **sunkumus** mokiniams **leidžiama įveikti** apžvelgtais metodais individualiu ar grupiniu lygmenimis, interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų metu. Minėtos interakcijos didžiąja dalimi inicijuojamos ir plėtojamos per aktyvų mokytojo vaidmenį. Nustatyta, kad mokinių emocijų

suvokimo bruožo ugdymo(si) **procesas formuojamas** ir mokiniams **pasyviai stebint** minėtus procesus, vykstančius mokytojo ir bendraklasių interakcijų metu.

Tiek **mokinių** demonstruojami emocijų **suvokimo sunkumai**, tiek **emocijų ypatumų suvokimo** formavimo **procesai vykdomi** priklausomai nuo fizinio ugdymo pamokų **veiklos** ir socialinių **interakcijų** turinio **sąveikos**. Mokinių tarpusavio interakcijų metu jų asmeninių emocijų suvokimas nėra ugdomas. Minėtina, kad mokiniai autonomiškai ugdo(si) emocijų suvokimo bruožą, išreikšdami empatiją, nustatydami jos poreikį.

Kaip atskleista analizuojant tyrimo rezultatus, mokiniai savo **asmenines** emocijas **pažįsta** pirmiausia per **sunkumus** jas **suvaldant** ar **suprantant** jų rezultatą. Mokytojui nustačius šiuos sunkumus, naudojami aptarti metodai, kurių tikslas – padėti mokiniui geriau pažinti, įvardyti reiškiamas emocijas, jų atsiradimo šaltinius ir rezultatą pamokos veiklai. Šie metodai taikomi tiek **individualiu**, tiek **grupiniu** lygmenimis, priklausomai nuo to, kokią **pagalbą** mokytojas teikia.

Minėtina, kad emocijų suvokimo bruožo ugdymas(is) panašus į emocijų raiškos ar emocijų reguliavimo bruožų ugdymą(si). Emocijų **suvokimo** bruožo ugdymo(si) **procesas išskirtinis**, nes socialinių interakcijų turinys orientuotas į **pačias emocijas**, jų **rezultatus**, o ne komunikavimo jomis ypatumus ar jų suvaldymo perspektyvas ir galimybes.

3.6. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojamas mokinių suvokimas, kaip gerai jie geba vykdyti trumpalaikę ir ilgalaikę savo jausmų ir emocinės būklės kontrolę. Mokinių emocijų reguliavimo bruožą ugdantys epizodai (21 priedas) atskleidžia interakcijų turinį, kuriame nustatytas šio bruožo ugdymo(si) procesas. Minėti epizodai atrinkti pagal įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose mokytojas padeda mokiniams tinkamai suvaldyti reiškiamas emocijas; neįtraukiami epizodai, kuriuose užfiksuotos mokinių emocijų raiškos, emocijų suvokimo bruožus ugdantys epizodai;

2) epizodai, kuriuose mokytojas padeda mokiniams iš anksto numatyti ir suformuoti emocijų raiškos būdus; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokytojas tik reflektuoja apie ankstesnes mokinių emocijų raiškos ir nesuvaldymo patirtis;

3) epizodai, kuriuose mokiniai, suteikdami tarpusavio pagalbą ir išreikšdami empatiją, padeda suvaldyti atitinkamų emocijų raišką;

neįtraukiami epizodai, kuriuose užfiksuotas mokinių emocijų suvokimo bruožo ugdymas(is) nesuteikiant pagalbos emocijoms suvaldyti;

4) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą, neįtraukiant mokinių veiklos, kurioje nevyksta aktyvi socialinė interakcija ar jos metu nereguliuojamos emocijos, neformuojami jų įveikos ir kontrolės būdai;

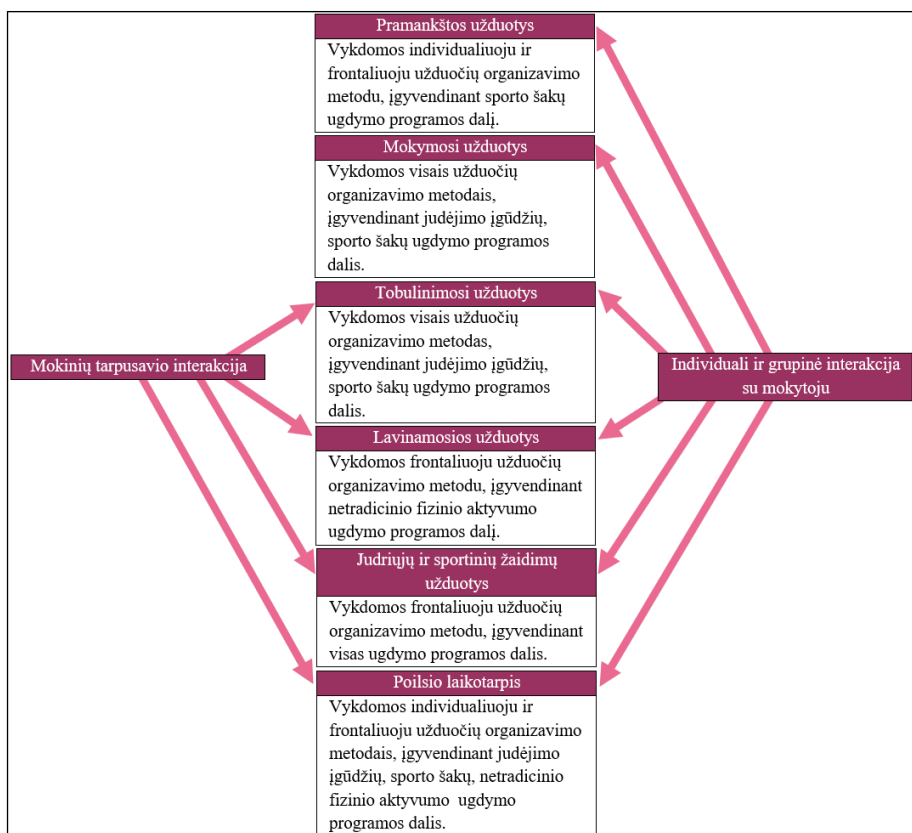
5) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, mokytojo išitraukimą mokiniams nepriimtinais reiškiant emocijas, siekiant padėti šias emocijas suvaldyti, formuojant mokinių gebėjimus suvaldyti reiškiamas emocijas, kai demonstruojama tokių įgūdžių stoka.

Atrinkti epizodai suskirstyti į pirmines subtemas ir temas (22 priedas), atskleidžiant jų tarpusavio ryšius ir galutinių teminių žemėlapių sudarymą.

22 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje aptartomis emocijų reguliavimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 21 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Duomenys atskleidžia, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojamas mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas.

Tyrimo duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys rodo, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos padeda mokiniams ne tik ugdyti(s) emocijų reguliavimo bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

22 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

22 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai rodo pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimą formuojami emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Nustatyta, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas individualiu ir grupiniu lygmenimis, priklausomai nuo pamokos užduočių organizavimo formų ir ugdymo programos dalių sąveikų. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu** (pirmuoju atveju atliekamų užduočių variacija didesnė).

Minėti procesai formuojami **ties individualių, ties grupinių interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis, *poilsio metu*. Tokie tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių emocijų reguliavimo procesai. *Pavyzdžiui, individualių interakcijų su mokytoju metu, mokiniams atliekant mokymosi užduotis, PGHEV0009 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „mokytis varžytis pagal estafėčių taisykles“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VBI ir užduodamas klausimus, kurių tikslas – padėti mokiniui savarankiškai atpažinti savo emocijas, jų atsiradimo priežastį ir kaip šias emocijas suvaldyti“; ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžiai, epizode organizuotos užduoties metodas – grupinis.*

Grupinių interakcijų su mokytoju metu, mokiniams atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHEV0166 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti krepšinio kamuolio metimą į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas, siekdamas išvengti neigiamų emocijų raiškos, padeda mokiniams suprasti, koks emocinis elgesys netinkamas judriojo žaidimo atveju, kaip tai gali pakeisti užduoties atlikimo eigą, nuolat papildomai kreipiasi į mokinį NZ12“; ugdymo programos dalis – sporto šakos, epizode organizuotos užduoties metodas – frontalusis. Atskleista, kad minėti procesai formuojami mokiniams atliekant **individualaus ir frontinio darbo užduotis**, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis **pramankštos užduočių metu**; mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalį **mokymosi ir tobulinimosi užduočių metu**; atliekant **frontinio darbo užduotis**, įgyvendinant **netradicinio fizinio** aktyvumo ugdymo programos dalį **lavinimosi užduočių metu**; atliekant **frontinio darbo užduotis**, įgyvendinant **visas** ugdymo programos dalis **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**; atliekant **individualaus ir frontinio darbo užduotis**, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio** aktyvumo ugdymo programos dalis **poilsio laikotarpio metu**.

Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**, mokiniams atliekant *tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis, *poilsio laikotarpio metu*. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių emocijų reguliavimo procesai. *Pavyzdžiui, mokiniams atliekant tobulinimosi*

užduotis, BGHEV0228 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma **situacija** – „**mokiniam JK4 ir JK7 pagrindinės pamokos dalies užduočių metu nepavykus pasiekti norimo rezultato**, mokiniai ekspresyviai **pradeda reikšti neigiamas emocijas**“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, **siekdamas padėti jiems suprasti jų reiškiamų neigiamų emocijų priežasties netinkamumą, įvertinti ankstesnius rezultatus ir patirtą sėkmę, galimą rezultatų kaitą būsimoje pamokose**“; **ugdymo programos dalis** – **sporto šakos aktyvumas**, epizode **organizuotos užduoties metodas** – **frontalusis**. Atskleista, kad **tobulinimosi užduočių metu** minėti procesai formuojami mokiniams atliekant užduotis visais jų organizavimo metodais, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis. Minėti procesai formuojami ir mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį **lavinimosi užduočių metu**; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, atliekant **frontaliojo** darbo užduotis įgyvendinant **sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos** ugdymo programos dalis; **poilsio laikotarpiu metu** atliekant **individualaus ir frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis.

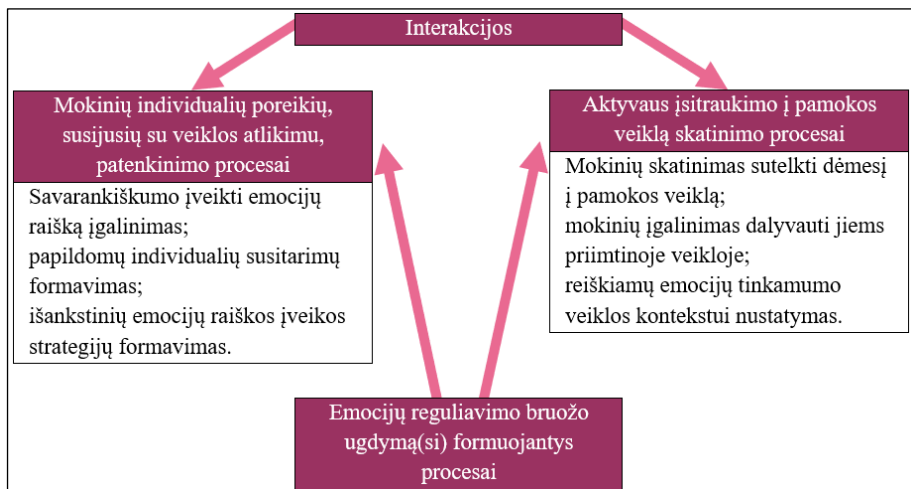
Remiantis teminio žemėlapiu turiniu galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu, taip pat mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu. Atskleista, kad pirmuoju atveju minėti procesai formuojami atliekant daugiau užduočių.

23 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrime aptartomis emocijų reguliavimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 21 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesą atskleidžiančių duomenų: netinkamai reiškiamų emocijų, demonstruojamų sunkumų emocijų raiškai suvaldyti, emocijų tikslinio panaudojimo veiklai atlikti, emocijų raiškos suvaldymo galimybių ir pan. Duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymas(is).

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir

dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymą(si) per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

23 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

23 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus. Teminio žemėlapio subtemos ir temos sudarytos analizuojant emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesų formavimo epizodų turinį. Atskleista, kad šis turinys formuojamas mokinių **interakcijų su mokytoju** ir **mokinių tarpusavio interakcijų metu**. Minėtos interakcijos formuojamos siekiant **patenkinti ar adresuoti mokinio individualius poreikius, susijusius su pamokos veikla**, taip pat **aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo tikslais**. Emocijų reguliavimo bruožas ugdomas per minėtus mokinio individualumo raiškos procesus, susijusius su pamokos užduotimis ir veiklomis.

Nustatyta, kad **mokinio individualių poreikių, susijusių su pamokos veikla, adresavimo procesai** formuojami *skatinant mokinių savarankiškumą formuoti emocijų raiškos įveikos strategijas*. Skatinimas vykdomas mokiniams išreiškiant emocijas ir demonstruojant poreikį jas suvaldyti. Minėtas poreikis generuojamas mokiniams netinkamai komunikuojant, reaguojant į bendraklasių elgesį, susižalojus, patiriant sunkumų atlikti užduotis ar nepasiekiant priimtino rezultato, reaguojant į pastabas ar nepriimtinius į(si)vertinimus.

Mokytojas, nustatydamas šį poreikį ir jo atsiradimo šaltinius, inicijuodamas interakcijas su mokiniais, siekdamas ugdyti jų savarankiškumą suvaldyti emocijas, nesuteikia konkrečių metodų ar galimybių šioms emocijoms suvaldyti, bet užduoda tikslinius klausimus, į kuriuos atsakinėdamas mokinyš pats ieško galimų emocijų raiškos įveikos ir reguliavimo strategijų. Skatinimas yra pagalba mokiniui formuoti gebėjimus individualiai, savarankiškai įvardyti išreiškiamas emocijas, nustatyti jų atsiradimo šaltinius, įvertinti jų pasekmes, sudarant sąlygas emocijas suvaldyti, nesant papildomų socialinių interakcijų ar keičiant pamokos veiklą. Pavyzdžiui, PGHEV0107 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokiniam *neverbaliai demonstruojant norą atlikti užduotį, mokinyš VB8 sugriebia mokiniui VB1 už rankos, siekdamas priversti jį nutraukti noro demonstravimą; mokinyš, reaguodamas į VB8 elgesį per daug ekspresyviai, išreiškia neigiamas emocijas*“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1 ir užduoda klausimus, kurių tikslas – padėti mokiniui savarankiškai atpažinti savo emocijas, jų atsiradimo priežastį ir kaip šias emocijas suvaldyti“.

Mokinio individualių poreikių, susijusių su pamokos veikla, adresavimo ir patenkinimo procesai formuojami mokytojui ir mokiniam kuriant tarpusavio susitarimus, kurių tikslas – padėti mokiniams iš anksto numatyti galimas emocijų raiškos įveikos ir reguliavimo strategijas ar suvaldyti nepriimtinais reiškiamas emocijas. Minėti susitarimai formuojami mokytojui įvertinus ankstesnes patirtis, susijusias su pamokų veiklos specifiškumu ar mokinio individualiomis savybėmis, dėl kurių galima nepriimtina emocijų raiška. Susitarimai formuojami prieš užduotį, skatinant mokinius reflektuoti apie ankstesnes veiklos patirtis, teikiant priimtino elgesio ar emocijų raiškos pavyzdžių, siūlant mokiniam veiklos alternatyvų nepriimtinais reiškiamų emocijų atvejais.

Atskleista, kad susitarimai formuojami ir mokiniam pradėjus nepriimtinais reikšti emocijas dėl patirtų sunkumų įveikti užduotis, nenoro jas atlikti, sudarant mokiniam sąlygas atlikti jiems patinkančią veiklą ar judriojo žaidimo vaidmenį, skatinant konstruoti tokių emocijų raiškos įveikos strategijas ateities atvejais, skiriant papildomų užduočių. Pavyzdžiui, BGHEV0130 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokytojas, rinkdamas naują pagrindinį žaidimo veikėją, *kreipiasi į mokinį NZ12, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo elgesį apie jį reflektuojant*“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas *skatina mokinį NZ12 įvertinti savo elgesį, jį reflektuoti, siekdamas padėti suprasti, kad elgesys dėl netinkamos neigiamų emocijų*

raiškos nepriimtinas, siūlo mokiniui per kitą žaidimo bandymą pasistengti šias emocijas suvaldyti ir gauti teisę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį“.

Minėti savarankiškumo įgalinimo procesai formuojami mokytojui kartu su mokiniais *konstruojant išankstinius emocijų raiškos įveikos būdus*. Nustatyta, kad formavimas vyksta mokytojui įvertinus ankstesnes patirtis, susijusias su užduoties specifiskumu emocijų raiškai, taip pat įvertinus individualių mokinių bruožus, komunikuojant emocijomis, atliekant atitinkamas veiklas. Formavimą sudaro mokinių refleksijos apie mokytojo pateikiamus konkrečius pavyzdžius, kai praeityje nepriimtinais reikštos emocijos, aptariamos šių emocijų raiškos pasekmės, taip pat mokytojo priminimai apie veiklos taisykles, skatinimai reflektuoti ir įvardyti, kuo pasireiškia nepriimtina emocijų raiška, papildomai kreipiantis į praeityje nepriimtinais emocijomis komunikavusius mokinius, pateikiant pozityvių bendraklasių pavyzdžių. Pavyzdžiui, BGHEV0200 1.0 epizode aprašoma *situacija* – „mokiniai ruošiasi atlikti paskutinę pamokos veiklą – žaisti jiems patinkantį judrųjį žaidimą“, *inicijuotas veiksmas* – „mokytojas, įvertindamas ankstesnes šio žaidimo patirtis neigiamų emocijų raiškos aspektu, inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems reflektuoti šias patirtis, įvardija galimai išreiškiamas neigiamas emocijas, jų įveikos būdus, padeda suprasti netinkamas šių emocijų išraiškos rezultata pamokos veiklai“.

Mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas ir per *aktyvaus mokinių skatinimo įsitraukti į pamokos veiklą procesus*. Šis skatinimas formuojamas orientuojantis į individualius mokinius, į jų individualų nepriimtinos emocijų raiškos vertinimą ir refleksijas, patirtas minėtos raiškos įveikos strategijas ir naujų strategijų formavimą, individualius poreikius reguliuojant emocijas.

Nustatyta, kad minėtas skatinimas formuojamas per mokinių *dėmesio sutelkimo į pamokos veiklą procesus*. Emocijų raiškos bruožas ugdomas skatinant mokinius sutelkti dėmesį ne į individualiai ar kolektyviškai reiškiamas emocijas, jomis nepriimtinais komunikuojant, pašalinę veiklą, nelaiku vykstančias socialines interakcijas, o į pamokos veiklą ir jos tikslus.

Mokytojui nustačius, kad minėtais atvejais mokinių dėmesys nukrypsta ir komunikavimas emocijomis nepriimtinas, dėmesį į pamokos veiklas galima sutelkti žodiniu paskatinimu, taip padedant mokiniams suvaldyti reiškiamas emocijas. Taip pat skiriant mokiniams pastabas ar pagyrimus už pademonstruotus rezultatus, remiantis pozityviais bendraklasių pavyzdžiais, sudarant sąlygas pakeisti mokiniams nepriimtinos veiklos pobūdį ar kitaip personalizuojant ar individualizuojant ugdymo(si) turinį. Pavyzdžiui, PGHEV0356 1.0 epizode aprašoma *situacija* – „mokytojui sąveikaujant su mokiniu VB3 ir teikiant jam individualią pagalbą, susijusią su užduoties

atlikimu, savo eilės laukiantys mokiniai VB12, VB8, VB4 savarankiškai sukuria tarpusavio sąveiką, kurioje nepriimtinais reiškia teigiamas emocijas“, inicijuotas veiksmas – „mokytojas kreipiasi į mokinius, neminėdamas vardų, bet prašydamas mokinių elgtis tinkamai ir netrukdyti mokiniui VB3 tobulinti savo įgūdžių, sutelkiant dėmesį į ugdymosi procesą“.

Toks skatinimas vykdomas sudarant galimybę mokiniams dalyvauti jiems patinkančioje veikloje. Atskleista, kad mokiniams nepriimtinais reiškiama emocijas, pakartotinai patiriant sunkumų užduotims įveikti, atsisakant prisijungti prie atitinkamos mokinių grupės užduočiai atlikti, pasiseka emocijas suvaldyti ir kartu formuoti emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus, sudarant sąlygas pasirinkti dalyvavimą patinkančioje veikloje, kai iškeliamą papildoma sąlyga suvaldyti nepriimtinais emocijų raišką, užduotį atlikti norimoje komandoje.

Mokiniai dėl patirtų sunkumų atlikti užduotis, išreikšdami neigiamas emocijas ir taip demonstruodami norą patirti sėkmę, šias emocijas suvaldo, kai mokytojas sudaro sąlygas užduotį atlikti pakartotinai. Pakartotinės užduoties atlikimas kaip emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) formavimo procesas tinkamas, kai pakartojimo tikslas – padėti mokiniams į(si)vertinti emocijų raiškos nepriimtinumą ir suvaldyti šias emocijas, patirti sėkmę, atlikti mokiniams priimtinais užduotį. Pavyzdžiui, PGHEV0172 1.0 epizode aprašoma situacija – „mokiniui NZ12 reiškiama neigiamas emocijas ir atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios grupės, mokytojas, įvertindamas mokinio emocijų reguliavimo gebėjimų stoką, sudaro sąlygas mokiniui pasirinkti: ar užduotį praleisti, ar suvaldyti savo neigiamas emocijas ir užduotį atlikti“, inicijuotas veiksmas – „mokiniys savarankiškai prisijungia prie kitos grupės ir, suvaldydamas savo neigiamas emocijas, verbaliai demonstruoja norą dalyvauti veikloje, bet kitoje grupėje“.

Remiantis tyrimo duomenimis, atskleista, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas padedant mokiniams nustatyti reiškiamų emocijų tinkamumą veiklos kontekstui, kilus emocijų suvaldymo sunkumų. Minėto nustatymo procesai formuojami mokytojui identifikavus mokinių nepriimtinais reiškiamas emocijas dėl patiriamų sunkumų ar labai gerų rezultatų, atliekant pamokos užduotis, nepriimtinais komunikuojant emocijomis, reaguojant į ugdymo(si) proceso ypatumų subjektyviai suvokiamą nepriimtinumą.

Tokiais atvejais mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas mokytojui padedant mokiniams įvertinti pasiekto rezultato esmę, individualaus rezultato svarbą, suprasti patiriamų sunkumų natūralumą, primenant suformuotus susitarimus, pasitelkiant bendraklasių rezultatus kaip

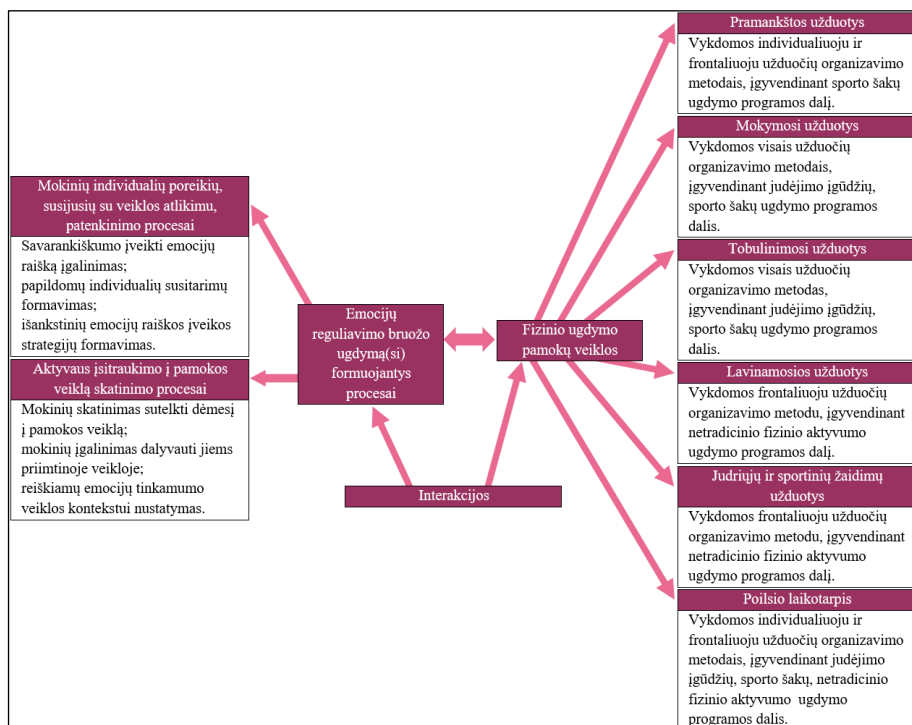
pozityvius pavyzdžius, skatinant įvertinti reiškiamų emocijų priimtinumą atitinkamam pamokos kontekstui. Nustatyta, kad minėti nustatymo procesai formuojami mokiniams atliekant jiems priimtina veiklą, tačiau dėl laiko stokos atlikti užduotį iš anksto numatant galimą nepriimtina emocijų raišką, reflektuojant apie ankstesnes patirtis, formuojant emocijų raiškos įveikos strategijas, kurių neįveikę mokiniai nebespės atlikti jiems patinkančios veiklos. Pavyzdžiui, PGHEV0139 2.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokinė VB11, atlikusi bėgimo užduotį, lieka antroje vietoje ir pradeda reikšti neigiamas **emocijas**, atsitraukdama nuo bendraklasių“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11, **pagiria** ją už **pasiektą gerą rezultatą**, padeda mokinei **suprasti asmeninės pažangos svarbą** ir **primena** užduoties pradžioje **suformuotus susitarimus** apie neigiamų emocijų **raiškos valdymą**“.

Apibendrinant teminio žemėlapiu turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas per dvi pagrindines procesų kategorijas: 1) per mokinių individualių poreikių, susijusių su pamokos veiklos atlikimu, tenkinimo procesus; 2) per aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklas skatinimo procesus.

Formuojant atskleistus procesus, svarbus mokytojo vaidmuo. Mokytojas gali numatyti, kaip ir kada tikslinga skatinti individualius mokinius, inicijuoti interakcijas su jais ir organizuoti jų mėgstamą ar jiems tinkamą veiklą, kurios metu patenkinami mokinių individualūs poreikiai ir ugdomas emocijų reguliavimo bruožas.

24 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis 22, 23 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: emocijų reguliavimo bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių emocijų reguliavimo bruožas.

24 pav. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

24 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 22, 23 pav. aptartų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai atskleidžia, kokie procesai padeda formuoti emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesą skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Šios susistemos sąveikos detalios atskleidžiamos ir analizuojamos 23 priede.

Nustatyta, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas per dvi anksčiau minėtas procesų kategorijas. Tai **mokinių individualių poreikių, susijusių su veiklos atlikimu, patenkinimo procesai** ir **aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai**. Šie procesai formuojami individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu, mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu.

Mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas **interakcijų su mokytoju metu, patenkinant ar adresuojant mokinio individualius poreikius, susijusius su pamokos veiklomis**, skatinant mokinius savarankiškai rasti ir formuoti individualius emocijų reguliavimo metodus, atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio laikotarpio metu*. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių savarankiškumo skatinimas suvaldyti emocijų raišką. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis, IGHE0020 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „mokyti saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus, įtraukiant žiemos sporto elementus“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys VB4, atlikdamas pramankštą, išreikšdamas neigiamas emocijas, demonstruoja nepasitenkinimą jo užimama vieta mokinių rikiuotėje**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, siekdamas padėti mokiniui šias emocijas suvaldyti, įvardija jam jo užimamos vietos priežastį, skatina mokinį savarankiškai įvertinti šios priežasties tinkamumą“, **reakcija** – „mokinys VB4 sąveikos su mokytoju metu, atsakydamas į jo klausimus, demonstruoja užimamos vietos mokinių rikiuotėje priežasties suvokimą, iš dalies suvaldo neigiamų emocijų raišką“.

Nustatyta, kad minėti procesai formuojami per papildomus susitarimus, padedančius mokiniams įveikti nepriimtina emocijų raišką, atliekant *pramankštos ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas papildomų susitarimų atlikti užduotis formavimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHE0093 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituoju gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys VB4 didžiąją dalį visos pamokos laiko pasižymi netinkamu impulsyviu elgesiu, neigiamų emocijų raiška, išklaudydamas mokytojo pastabas ir patarimus“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas paskutiniam judriojo žaidimo bandymui atlikti pagrindinį vaidmenį pasiūlo mokiniui VB4, su juo susitardamas, kad mokinys atliks šį vaidmenį tinkamai elgdamasis ir nereikšdamas neigiamų emocijų, atsižvelgs į mokytojo išsakytas pastabas“, **reakcija** – „mokinys VB4, sutikęs su mokytojo pasiūlymu, demonstruodamas teigiamas emocijas, atlieka pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį“.

Individualių mokinių poreikių, susijusių su pamokos veiklomis, adresavimo ar patenkinimo procesai formuojami padedant mokiniams dar

prieš veiklos pradžią numatyti galimus *emocijų raiškos įveikos būdus* atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis, *poilsio laikotarpio metu*. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas išankstinių *emocijos raiškos įveikos būdų formavimas*. Pavyzdžiui, **mokiniam** *ilsintis*, BGHEV0169 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniam** *ilsintis*, prieš pradėdant žaisti jų mėgstamą judrų žaidimą, mokytojas, *įvertinęs ankstesnes patirtis*, susijusias su mokinių neigiamų **emocijų raiška** žaidžiant šį žaidimą, inicijuoja sąveiką su jais“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, *siekdamas užtikrinti žaidimo kokybę, skatina mokinius prisiminti ankstesnes neigiamų emocijų raiškos patirtis* žaidžiant šį žaidimą, *primena* mokiniams apie tokios **raiškos rezultatą** pamokos veiklai, *papildomai kreipdamasis* į mokinį JK12“, **reakcija** – „mokiniai neverbaliai *demonstruoja suvokimą* apie mokytojo išsakytus **pastebėjimus** ir *pasiruošia* pradėti žaidimą“.

Kaip jau minėta, mokinių *emocijų reguliavimo* bruožas ugdomas formuojant *aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesus*. Remiantis tyrimo duomenų analize nustatyta, kad šie procesai formuojami **interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**.

Minėti procesai **interakcijų su mokytoju metu** formuojami padedant mokiniams *sutelkti dėmesį į pamokos veiklą, atliekant pramankštos ir judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių *dėmesio sutelkimo į pamokos veiklą procesas*. Pavyzdžiui, **mokiniam** *atliekant pramankštos užduotis*, IGHE0021 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti savo įgūdžius žaidžiant judriuosius žaidimus“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai **pramankštos metu** labai *emocionalūs, nesilaiko sutartų saugaus elgesio taisyklių* ir visiems žinomų *susitarimų*, taip *paskatindami* mokytoją *stabdyti* veiklą“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas duoda mokiniams signalą *suformuoti* jiems įprastą *rikiuotę* ir, *primindamas pramankštos atlikimo susitarimus, paprašo pakartoti* paskutinį pratimą *tinkamai*“, **reakcija** – „mokiniai po sąveikos su mokytoju *nusiramina, suvaldo savo emocijas, suformuoja naują rikiuotę* ir pagal *ankstesnius* visų pamokų *susitarimus* *pakartoja* paskutinį **pramankštos pratimą**“.

Aktyvaus mokinių *įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo* procesai minėtų *interakcijų metu* formuojami mokiniams *sudarant galimybes dalyvauti patinkančioje veikloje, atliekant pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi,*

judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių darbas jiems priimtinoje veikloje. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHES0172 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti krepšinio kamuolio metimą į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokiniui NZ12 reiškiant neigiamas emocijas ir atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios grupės, mokytojas, įvertindamas mokinio emocijų reguliavimo gebėjimų stoką, sudaro sąlygas pasirinkti: ar užduotį praleisti, ar suvaldyti savo neigiamas emocijas ir ją atlikti“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokinys savarankiškai prisijungia prie kitos grupės ir, suvaldydamas savo neigiamas emocijas, verbaliai demonstruoja norą dalyvauti veikloje, bet kitoje grupėje“, reakcija – „mokytojas įvardija netinkamą mokinio NZ12 elgesį, tačiau suteikia galimybę dalyvauti jam priimtinoje grupėje“.

Atskleista, kad interakcijų su mokytoju metu aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami įgalinant mokinius nustatyti reiškiamų emocijų tinkamumą veiklos kontekstui, atliekant tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, mokinių poilsio metu. Tokie rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių skatinimo ar pastangų įvertinimo procesas. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHES0139 2.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „bėgimo technikos ir judriųjų žaidimų tobulinimas“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinė VB11, atlikusi bėgimo užduotį, lieka antroje vietoje ir pradeda reikšti neigiamas emocijas, atsisitraukdama nuo bendraklasių“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11, pagiria ją už pasiektą gerą rezultatą, padeda mokinei suprasti asmeninės pažangos svarbą ir primena užduoties pradžioje suformuotus susitarimus apie neigiamų emocijų raiškos valdymą“, reakcija – „mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju, neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakomus pagyrimus, paskatinimus, reaguodama į juos nusiramina ir įsitraukia į tolesnę pamokos veiklą“.

Mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas patenkinant ar adresuojant mokinio individualius poreikius, susijusius su pamokos veiklomis, per savarankiškumo skatinimo procesus. Šie procesai formuojami mokiniams atliekant tobulinimosi ir lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių savarankiškumo skatinimas suvaldyti emocijų raišką. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant lavinimosi užduotis, PGHES0107 1.0 epizode atskleidžiamas

mokinių tikslas – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys VB7, stovėdamas **rikiuotėje**, pradeda **reikšti** neigiamas **emocijas**, **nukreiptas** į mokinį VB4, dėl VB4 **noro pažeisti** sutartas elgesio **taisykles**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su **mokiniu VB7**, **siekdamas padėti** mokiniui **suprasti** jo **reiškiamų** neigiamų **emocijų** atsiradimo **priežastį**, **užduodamas klausimus skatina** mokinį **savarankiškai suvokti** galimas tokios **emocijų** raiškos **pasekmes**, **rasti** šių **emocijų suvaldymo būdus**“, **reakcija** – „mokinys VB7 sąveikos su mokytoju metu **atsakinėja** į jo klausimus, **rodo norą** išsakyti **perspektyvą** apie **susidariusią** situaciją ir, **suprasdamas** savo **reiškiamų** **emocijų priežastį** ir **reikšmę**, jas iš dalies **suvaldo**“.

Minėtų interakcijų metu mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas padedant mokiniams **sutelkti dėmesį į pamokos veiklą**, mokiniams atliekant **tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio laikotarpio** metu. Rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių dėmesio sutelkimo į pamokos veiklas procesas. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, BGHES0311 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys JK7, patyręs** veiklos įveikos **sunkumus** pagrindinėje pamokos dalyje, pradeda **ekspresyviai reikšti** neigiamas **emocijas**; mokytojas, **vertindamas panašias mokinio patirtis**, inicijuoja sąveiką su juo“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **skatina** mokinį **įvertinti** **reiškiamų** neigiamų **emocijų netinkamumą, primena**, koks pamokos veiklos **tikslas**, ir, **pasitelkęs kaip pavyzdį** likusius **mokinius, padeda atpažinti** savo **emocijas**, jų atsiradimo **priežastį** ir šias **emocijas suvaldyti**“, **reakcija** – „mokinys verbaliai **sutinka** su mokytojo išsakytais **pastebėjimais** ir **nusiraminęs prisijungia** prie pamokos veiklos“.

Aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai minėtų interakcijų metu formuojami sudarant mokiniams **galimybes dalyvauti jiems priimtinoje veikloje**, atliekant **judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių dalyvavimas jiems priimtinoje veikloje. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant lavinimosi užduotis, BGHES0097 1.0** epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys NZ12, sėdėdamas** šalia **mokinio NZ7**, netinkamai **ekspresyviai** pradeda **reikšti** neigiamas **emocijas** dėl mokinio NZ7 atliekamų veiksmų,

nesusijusių su mokiniu NZ12“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas, kreipdamasis į mokinį NZ12, siekia nustatyti, kokia tokių neigiamų emocijų raiškos priežastis, įvertina mokinio pakartotinio elgesio atvejį ir sudaro sąlygas jam rinktis tarp poilsio ir užduoties atlikimo“, reakcija – „mokinys NZ12 sąveikos su mokytoju metu pradeda sutelkti dėmesį į savo elgesį, mokytojo siūlomus neigiamų emocijų įveikos būdus, pasirinkęs dalyvauti jam patinkančiame judriajame žaidime, mokinys suvaldo savo neigiamas emocijas“.

Aktyvaus mokinių įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų metu, padedant nustatyti reiškiamų emocijų tinkamumą veiklos kontekstui, atliekant tobulinimosi užduotis poilsio metu. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių emocijų tinkamumo vertinimas. Pavyzdžiui, *mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHES0354 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „atliekant individualią užduotį ir mokinei JK5 laukiant savo eilės atlikti bandymą, ji pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine JK5, skatindamas ją pastebėti kitų mokinių elgesį ir, remiantis jų pozityviu pavyzdžiu, reguliuoti savo emocijas, kurios netinkamos dabartinėje situacijoje“, reakcija – „mokinė, stebėdama kitus mokinius, sąveikos su mokytoju metu įvertina savo reiškiamų emocijų netinkamumą ir pradeda jas pastebimai valdyti“.*

Tyrimo duomenų analizės metu, atskleidus mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus fizinio ugdymo pamokose, toliau analizuota atskirų pamokos struktūros dalių svarba ir specifiškumas šiam procesui formuoti. Minėti aspektai atskleidžiami remiantis 21–23 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais, juos sudariusių epizodų turiniu.

Pramankštos užduočių atlikimo metu mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas jiems atliekant bendrus, visiems vienodus ir žinomus pratimus, vienodomis rikiuotėmis, kurios mokslo metų eigoje kinta tik keičiant ugdymo programos dalių įgyvendinimo laikotarpius, mokantis naujų judesių.

Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas atliekant tokias užduotis formuojamas dėl mažos šių užduočių dinamikos specifikos, nusistovėjusių taisyklių ir mokinių tarpusavio sutarimų. Mokiniai nepriimtinais išreiškia emocijas dėl įvairių priežasčių: keisdami jiems įprastą vietą rikiuotėje, reaguodami į sunkiau atliekamus judesius ar pratimus pramankštos metu ir kt.

Mokytojas, įvertinęs mokinių emocijų raiškos nepriimtinumą minėtais atvejais, gali padėti šias emocijas suvaldyti įvardydamas ir paaiškindamas tokios veiklos ypatumus, mokinių reiškiamų emocijų nepriimtinumą ir sudarydamas sąlygas leisti pakartoti judesio ar pratimo atlikimo procesus, formuoti suvokimą apie įprastos tvarkos kaitos priežastis.

Atliekant mokymosi užduotis, mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas dėl galimybės įvertinti savo pajėgumą atlikti atitinkamus judesius ar pasiekti subjektyviai suformuotą rezultatą.

Mokymosi užduočių turinys didele dalimi sudarytas iš aiškiai rezultatą indukuojančių veiklų, tačiau mokiniai subjektyviai susiformuoja jį per sudėtingai pasiekiamą tikslą ir, dėl įvairių sunkumų jo nepasiekę, emocijas išreiškia nepriimtinais. Minėta emocijų raiška, atliekant mokymosi užduotis, nustatyta ir mokiniams reaguojant į bendraklasių gabumus ar sunkumus, kurie taip pat subjektyviai suvokiami kaip asmeninė sėkmė ar sunkumai.

Nustačius aptartus atvejus, mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas suteikiant mokiniams pagalbą įsivertinti savo reiškiamų emocijų tinkamumą konkrečiam kontekstui, skatinant savarankiškumą šias emocijas suvaldyti pagiriant ar paskatinant.

Atliekant tobulinimosi užduotis, mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas dėl labai didelės šių emocijų dinamikos. Atskleista, kad mokiniai, atlikdami minėtas užduotis, susiduria su daug įvairių veiklų, kurios gali būti sudėtingos ir dinamiškos arba lengvos ir labiau statiškos, reikalaujančios tikslumo, įvairių gebėjimų raiškos. Atliekant šias užduotis, mokiniams sukuriama sąlyga patirti sunkumų ar sėkmių, į jas atitinkamai reaguoti emocijomis.

Nepriimtinos reakcijos atveju mokytojas paskatina ar padrąsina mokinius, sudaro jiems sąlygas pakartoti užduotis, patirti sėkmę, įgalina mokinius savarankiškai rasti emocijų įveikos strategijas, užduodamas tikslinius klausimus ir taip formuodamas emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus. Mokiniai užduotis atlieka įvairiomis užduočių organizavimo formomis, kartu formuodami įvairias tarpusavio interakcijas. Mokiniams formuojant mokinių grupes užduočiai atlikti, dalis mokinių į tokį formavimą reaguoja nepriimtinais: nepriimtinais reiškia emocijas, nenorą dalyvauti vienoje ar kitoje mokinių grupėje. Mokytojas, reaguodamas į nepriimtina mokinių emocijų raišką, padeda mokiniams ugdyti(is) savo emocijų reguliavimo bruožą, skatindamas įvertinti emocijų raišką bendraklasių atžvilgiu, įtaką pamokos veiklai, kaip pozityvius pavyzdžius pasitelkdamas bendraklasius.

Užduočių atlikimo metu nuolat vykstant įvairiems procesams, kuriuos ne visada mokytojas gali pastebėti ar tinkamai juos įvertinti, mokiniai savo emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus formuoja tarpusavio sąveikomis. Mokiniais įvertinus bendraklasių emocines reakcijas į ugdymo(si) turinio procesus ar santykių su bendraamžiais aspektus, emocinės pagalbos poreikį, jie šią pagalbą suteikia išreikšdami empatiją, pasidalydami emocijomis patirtimi.

Atliekant lavinimosi užduotis, mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas dėl minėtų veiklų specifiškumo, leidžiančio mokiniams patirti fizinių sunkumų atlikti užduotis, išnaudoti savo stipriąsias puses, pasiekti subjektyviai suvokiamą rezultatą, taip pat kurti konkurencingas veiklas, kurių rezultatas dinamiškas. Mokiniai gali ne tik išnaudoti savo fizinį pajėgumą atlikdami minėtas užduotis, bet ir tarpusavio interakcijų metu konstruoti konkurencines veiklas: patirdami sunkumų, atlikti atitinkamas veiklas ir gauti priimtina rezultatą ar patirti sėkmę. Konkuruodami mokiniai, išreikšdami emocijas, demonstruoja šių emocijų suvaldymo stoka.

Nustačius aptartus atvejus, sudaromos sąlygos mokiniams suvaldyti emocijas, remiantis bendraklasių pavyzdžiais, įvertinant savo emocijų tinkamumą konkrečiam kontekstui, savarankiškai formuojant įveikos strategijas.

Atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, mokinių nepriimtinių emocijų raiška bene ryškiausia. Minėtos užduotys mokiniams priimtinos, jos mėgstamos ir laukiamos. Šias užduotis atlikdami mokiniai ekspresyviai demonstruoja pastangas ir norą patirti sėkmę, bet, kai susiduria su sunkumais ar iššūkiais, reiškia nepriimtinas emocijas.

Mokytojui reaguojant, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas ugdomas skatinant reflektuoti apie panašius praeities atvejus ir įvertinti savo reiškiamas emocijas pamokos rezultatui, aptartų užduočių metu mokiniai atlieka sąlygiškai nelabai įvairius išmokus ir gerai žinomus judriuosius žaidimus. Tai reiškia, kad mokytojas, stebėdamas šių veiklų vyksmą ir įvertindamas galimus nepriimtinių emocijų raiškos atvejus, konkrečių mokinių emocijų jautrumą, gali padėti mokiniams ugdyti(s) emocijų reguliavimo bruožą, formuodamas išankstines emocijų įveikos strategijas. Šios strategijos formuojamos primenant mokiniams konkrečius nepriimtinos emocijų raiškos atvejus, atsižvelgiant į atitinkamo žaidimo specifiką, pateikiant veiklų ar mokinių reakcijų pavyzdžių, taip pat individualiai formuojant papildomus susitarimus su emociškai jautresniais mokiniais. Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių atlikimo metu mokiniams ne visada pavyksta gauti pagrindinį, jų labai mėgstamą judriojo žaidimo vaidmenį. Tokiu atveju galima nepriimtina

mokinių emocijų raiška ar nepriimtinas elgesys, šiems mokiniams atliekant likusius vaidmenis.

Susidarius tokiai padėčiai, mokytojas, inicijuodamas interakcijas su konkrečiais mokiniais, jų emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesus formuoja siūlydamas atlikti minėtą vaidmenį prieš tai suvaldžius reiškiamas emocijas, jas įvertinus ir palyginus neigiamų ir teigiamų emocijų rezultatą pamokos veiklai.

Minėtina, kad aptartos užduotys dėl užsitęsusios pagrindinės pamokos dalies gali būti apribotos laiko. Mokytojas, įvertindamas šį aspektą, mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) procesą formuoja skatindamas mokinius įvertinti laiko stoką, iš anksto formuoti galimas nepriimtinos emocijų raiškos įveikos strategijas, siekiant išvengti trikdžių atliekant patinkančią veiklą. Tai mokytojas daro skatindamas mokinius reflektuoti apie nepriimtinos emocijų raiškos rezultatą pamokos veiklai, papildomai kreipdamasis į emociškai jautresnius mokinius.

Ugdant mokinių emocijų reguliavimo bruožą, vertingas poilsis. Mokiniai gali ramiai ir aiškiai suvokti savo reiškiamų emocijų ypatumus interakcijų su mokytoju metu. Atsižvelgiant į tai, kad poilsio laikotarpis dažniausiai skiriamas visai klasei, jo metu suformuotos interakcijos, orientuotos į vieno mokinio emocijų raiškos įveiką, leidžia kitiems mokiniams ugdyti savo emocijų reguliavimo suvokimo bruožą – jie pasyviai stebi visą minėtų interakcijų turinį.

Poilsio metu dėmesys gali būti orientuotas į individualų mokinį ir jo emocijų reguliavimo sunkumus: sumažinamas aplinkos veiksnių poveikis tiek mokytojo, tiek mokinio dėmesingumui.

13 lentelė (tęsinys p. 197). Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustačius nepriimtina emocijų raišką.	Mokytojas, mokiniai.
	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, patenkinant ar adresuojant individualius mokinių poreikius, susijusius su jų reakcijomis į pamokos veiklas.	Mokytojas.
	Individualios ir grupinės pagalbos teikimas, leidžiantis mokiniams aktyviai įsitraukti į pamokos veiklas, jiems nepriimtina reiškiant emocijas.	
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Mokinių emocijų suvaldymo sunkumų ir pagalbos poreikio nustatymas.	Mokytojas,
	Veiklos, skatinančios nepriimtina mokinių emocijų raišką komunikuojant jomis.	mokiniai.

Tęsinys kitame puslapyje

13 lentelės tęsinys. Mokinių emocijų reguliavimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Socialinė interakcija, kurios metu patenkinami įvairūs mokinių poreikiai, susiję su ugdymo(si) turinio ypatumais.	Mokytojas.
	Socialinė interakcija, kurios metu patenkinami įvairūs mokinių poreikiai, susiję su santykių su bendraamžiais ypatumais.	Mokytojas, mokiniai.
	Socialinė interakcija, padedanti mokiniams įsitraukti į pamokos veiklą, užduočių atlikimo procesus.	Mokytojas.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Tikslinių klausimų, skatinančių mokinių savarankiškumą konstruojant emocijų raiškos įveikos strategijas, formulavimas.	
	Tikslinių klausimų, skatinančių mokinių savarankiškumą identifikuojant reiškiamų emocijų šaltinius, formulavimas.	
	Tikslinių klausimų, skatinančių mokinių savarankiškumą nustatant reiškiamų emocijų rezultatą pamokos veiklai, formulavimas.	
	Sudaryti sąlygas pasirinkti alternatyvius užduoties atlikimo būdus, kurie mokiniui labiau priimtini.	Mokytojas.
	Sudaryti sąlygas pakartotinai atlikti užduotį, kol patiriama sėkmė.	
	Sudaryti sąlygas formuoti grupes ar komandas su priimtinais nariais.	
	Sudaryti sąlygas laiku pailsėti.	
	Papildomų užduočių skyrimas, padedant mokiniui palyginti šių užduočių turinio priimtinumą.	
	Mokinių emocinio elgesio į(si)vertinimo skatinimas.	
	Mokinių santykių su bendraamžiais formavimo ypatumų į(si)vertinimo skatinimas.	

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių emocijų reguliavimo bruožas fizinio ugdymo pamokose ugdomas individualiu ir grupiniu lygmenimis, įgyvendinant **dvi pagrindines procesų kategorijas**. Tai mokinių **individualių poreikių**, susijusių su veiklos atlikimu, **adresavimo ir patenkinimo procesai** bei aktyvaus **įsitraukimo** į pamokos **veiklą skatinimo procesai**.

Abiejų procesų įgyvendinimo ir formavimo atvejais mokytojas ir mokiniai kuria tarpusavio interakcijas individualios ar grupinės pagalbos tikslais. Šie **procesai įgyvendinami ir formuojami skirtingai**, priklausomai nuo **užduočių** organizavimo **formų** ir ugdymo **programos dalių** sąveikų. Atskleista, kad **didžiausia** procesų įvairovė, formuojant minėtą ugdymo(si) turinį, nustatyta mokiniams atliekant **tobulinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**.

Adresuodamas mokinio **individualius poreikius**, susijusius su veiklos atlikimu, mokytojas teikia pagalbą **skatindamas** mokinių **savarankiškumo** raišką, **padėdamas** savarankiškai **identifikuoti** emocijų raiškos **šaltinius** ir **rasti** jų **įveikos strategijas** taikant atskleistus metodus. Šie poreikiai **patenkinami** ugdant mokinių emocijų reguliavimo bruožą, mokytojui identifikavus ir **nustačius** mokinių emocijų reguliavimo sunkumų **raišką**, **atliekant** atitinkamas **užduotis** ir **formuojant išankstinius susitarimus**, emocijų raiškos įveikos **strategijas**, taikant atskleistus metodus.

Aktyvaus mokinių **įsitraukimo** į pamokos **veiklą skatinimo procesai formuojami** į juos **nukrypstant** mokinių **dėmesiui** dėl ugdymo(si) procese susiformavusių emocijų dirgiklių. Mokiniam į šiuos **dirgiklius reaguojant** ir nepriimtina **reiškiant emocijas**, mokytojas **paskatina** įsitraukti į pamokos veiklą **padrąsindamas**, paskatindamas ir **sudarydamas sąlygas** pakartoti užduoties atlikimo bandymus ar **dalyvauti** priimtinoje veikloje.

Atskleistiems procesams formuoti reikšmingos mokinių ir mokytojo bei mokinių tarpusavio interakcijos. Minėti **procesai formuojami** mokytojui ir mokiniam **nustatant** mokinių emocijų **suvaldymo** sunkumų ir **pagalbos poreikį**, **vykdant** veiklas, kuriose mokiniai gali **komunikuoti** emocijomis, **kuriant** socialines interakcijas, kurių metu ne tik **patenkinami** mokinių poreikiai, susiję su ugdymo(si) turinio ar **santykių** su bendraamžiais **ypatumais**, bet ir **įsitraukiama** į pamokos veiklą ar užduočių **atlikimo procesus**.

3.7. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, atskleidžiantys, kaip fizinio ugdymo pamokose formuojama mokinių patirtis valdyti savo disfunkcinius impulsus, taip ugdant savo impulsyvumo valdymo bruožą. Pateikiami epizodai (24 priedas), kurių turinyje atskleidžiama mokinių impulsyvaus elgesio raiška ir procesai, kurių metu mokomasi šį elgesį suvaldyti. Minėti epizodai atrinkti pagal įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose siekiama padėti mokiniams suvaldyti savo impulsyvų elgesį; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai tinkamai išreiškia norą įsitraukti į veiklą ir ją atlikti ar pasižymi priimtinu elgesiu tokį norą demonstruodami;

2) epizodai, kuriuose mokiniai, išreikšdami norą atlikti jiems įprastus procesus, bet dėl iškilusių priežasčių to padaryti negalintys, pradeda elgtis impulsyviai, priimdami netinkamus sprendimus; neįtraukiami epizodai,

kuriuose užfiksuotas mokinių emocijų raiškos ar reguliavimo bruožų ugdymas;

3) epizodai, kuriuose mokiniai nepriimtinais išreiškia norą inicijuoti interakciją; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai pagal sutartas taisykles ir tinkamu laiku demonstruoja norą inicijuoti interakcijas ar jas inicijuoja;

4) epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavio interakcijų metu sukuria situacijas pasireikšti disfunkciniams impulsams; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai demonstruoja netinkamą norą įsitraukti į veiklą ar ją atlikti, nedemonstruojant impulsyvaus elgesio;

5) epizodai, kuriuose nustatytos socialinės interakcijos per veiklą; neįtraukiamos mokinių veiklos, kuriose nevyksta aktyvi socialinė interakcija ar jos metu nepasireiškia disfunkcinis mokinių impulsyvumas;

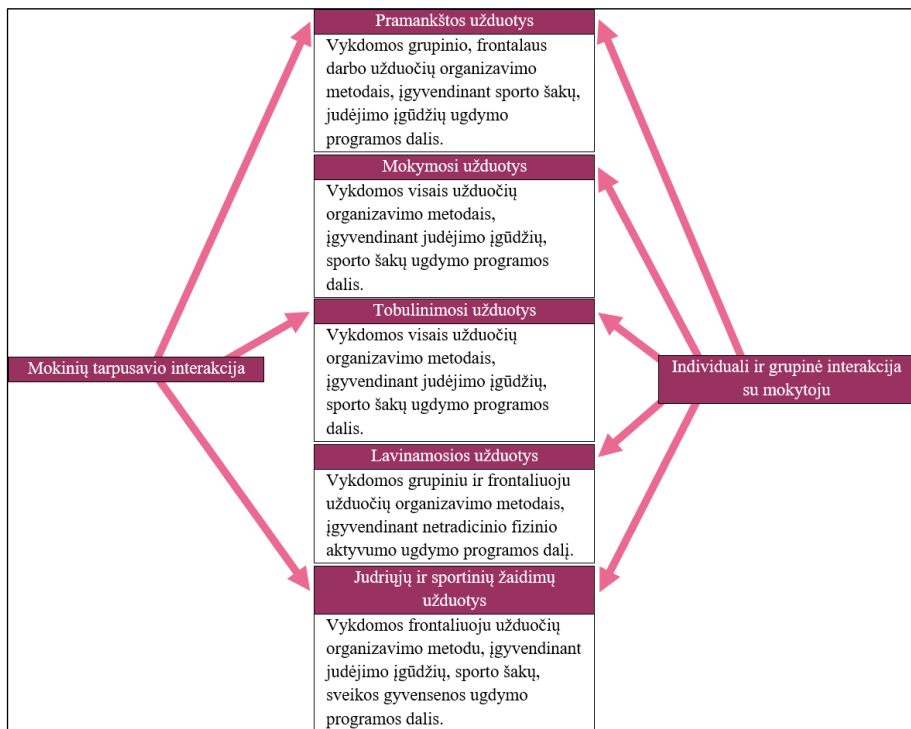
6) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, tinkamo mokinių komunikavimo gebėjimų, išreiškiant norą įsitraukti į atitinkamas veiklas ar jas atlikti, stoką, polinkį pažeisti sutartas taisykles ar reikalavimus.

Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (25 priedas), kurios formuoja galutines skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius.

25 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Teminiame žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje aptartomis impulsyvumo valdymo bruožo teorinėmis prielaidomis, 24 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys nurodo, kokias veiklas atliekant fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių impulsyvumo valdymo bruožas.

Tyrimo duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys rodo, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos sudaro sąlygas mokiniams ne tik ugdyti impulsyvumo valdymo bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

25 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

25 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikas formuojami impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesai.

Nustatyta, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu bei mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu.**

Individualių interakcijų su mokytoju metu minėti procesai formuojami mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Remiantis tyrimo duomenimis, šie rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas impulsyvus mokinių elgesys. Pavyzdžiui, **mokinams atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHIM0311 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokinys JK11, nežinodamas būsimos pamokos veiklos, nurodo, kad veikla jam žinoma ir, pažeisdamas*

sutartas bendrojo *elgesio* taisyklės, *demonstruoja norą* šią veiklą atlikti“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, *siekdamas padėti jam suvaldyti impulsyvų elgesį, primindamas bendrojo elgesio taisyklės ir įvardydamas, kad mokinys jas pakartotinai pažeidžia*“; *ugdymo programos dalis* – *sporto šakos, epizode organizuotos užduoties metodas* – *individualusis*. Atskleista, kad *tobulinimosi užduočių metu* minėti procesai formuojami mokiniams atliekant užduotis *visais* jų organizavimo metodais, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ir *sporto šakų* ugdymo programos dalis; *pramankštos užduočių metu*, atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį; *lavinimosi užduočių metu* šie procesai formuojami mokiniams atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *netradicinio fizinio aktyvumo* ugdymo programos dalį; *mokymosi užduočių metu*, atliekant *grupinio* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį; *judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu*, atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ir *sporto šakų* ugdymo programos dalis.

Grupinių interakcijų su mokytoju metu minėti procesai formuojami mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas impulsyvus mokinių elgesys. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, PGHIM0010 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas* – „atlikti *judriuosius žaidimus* kartu su vyresniais mokiniais“, aprašoma užkoduota *situacija* – „mokytojas *sutartu signalu* sustabdo pagrindinės užduoties atlikimo *laiką*, tačiau *mokiniai* NZ10, NZ12, NZ3, NZ1 toliau užduotį *vykdo, siekdami laimėti, todėl mokytojas signalą pakartoja dar kelis kartus*“, aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „mokytojas kreipiasi į visus *mokinius, siekdamas išsiaiškinti, kodėl jie vis dar vykdo veiklą po kelių pabaigą skelbiančių signalų*“; *ugdymo programos dalis* – *sveika gyvensena, epizode organizuotos užduoties metodas* – *frontalusis*. Nustatyta, kad *judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu* minėti procesai formuojami mokiniams atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *sveikos gyvensenos* ugdymo programos dalį. *Pramankštos užduočių metu* minėti procesai formuojami mokiniams atliekant *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį; *mokymosi užduočių metu* – mokiniams atliekant *grupinio* ir *frontaliojo* darbo užduotis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ir *sporto šakų* ugdymo programos dalis; *tobulinimosi užduočių metu* – mokiniams atliekant užduotis *visomis* jų organizavimo formomis, įgyvendinant *judėjimo įgūdžių* ugdymo programos dalį;

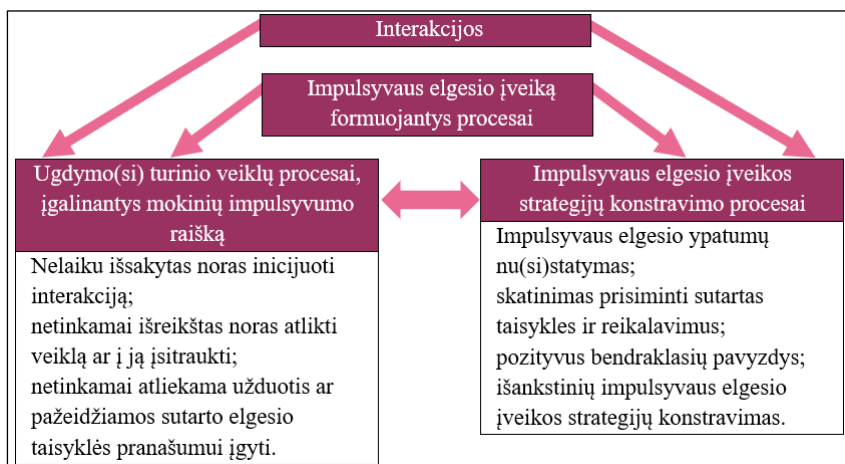
lavinimosi užduočių metu – mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį.

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**, atliekant *pramankštos, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių impulsyvaus elgesio raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis, IGHIM0311 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „mokyti atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai atlieka **pramankštos pratimus**; prieš pradėdamas individualią užduotį, **mokinys JK10 impulsyviu elgesiu pažeidžia sutartas pramankštos atlikimo proceso taisykles**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokiniai JK9, JK3, JK5, JK4, JK11, JK2, sekdami paskui mokinį JK10, pademonstruoja vienodą elgesį, pažeidžia sutartas užduoties atlikimo proceso taisykles**“; ugdymo **programos dalis** – **sporto šakos, organizuotos užduoties metodas** – **frontalūs**. Atskleista, kad pramankštos užduočių metu tokie procesai formuojami mokiniams atliekant **grupinio ir frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ir **sporto šakų** ugdymo programos dalis. Minėtos interakcijos formuojamos **tobulinimosi užduočių metu** mokiniams atliekant **individualaus ir grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; taip pat **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį.

Teminio žemėlapiu turinys atskleidžia, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu visose pamokos veiklose, taip pat mokinių tarpusavio interakcijų metu jiems atliekant pramankštos, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Šie procesai formuojami skirtingose veiklose, priklausomai nuo užduočių organizavimo formų, ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikų.

26 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje aptartomis impulsyvumo valdymo bruožo teorinėmis prielaidomis, 24 priede pateiktų epizodų turiniu. Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesus atskleidžiančių duomenų: ekspresyvaus ir nelaiku pasireiškiančio mokinių elgesio, netinkamo noro demonstravimo, rodomus sunkumus išlaukti savo eilės ar netinkamu laiku pradėti užduotį ir pan. Duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikų tarp jų metu vyksta mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymas(is).

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių impulsyvumo valdymo bruožų ugdymą(si) per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

26 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožų ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

26 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių impulsyvumo valdymo bruožų ugdymą(si) formuojančius procesus. Nustatyta, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas **per dvi procesų kategorijas**. Tai **pamokų veiklose formuojami procesai, sudarantys sąlygas mokinių impulsyvaus elgesio raiškai, ir impulsyvaus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai**.

Abi procesų kategorijos formuojamos aktyvios mokinių **interakcijos su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų metu** individualiu ir grupiniu lygmenimis. Šios procesų kategorijos smarkiai susijusios ir įgyvendinamos vienu metu: mokiniams demonstruojant impulsyvumo valdymo sunkumus, tuo pat metu konstruojamos impulsyvumo įveikos strategijos. Nustatyta, kad mokytojas, numatydamas galimą impulsyvaus elgesio raišką, turi galimybę iš anksto, dar prieš veiklą, formuoti minėtas strategijas.

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas **mokiniam impulsyviai reaguojant į atitinkamus pamokų veiklų procesus**. Atskleista, kad mokiniai patiria sunkumų suvaldyti savo impulsyvumą, *siekdami įsitraukti į interakcijas su mokytoju, netinkamai išreiškdami šį siekį ar jį išreiškdami netinkamu laiku*. Siekis įsitraukti į minėtas interakcijas pasireiškia impulsyviu elgesiu, rodant norą papasakoti apie būsimos užduoties atlikimo procesus, nelaiku keliant klausimus apie būsimą užduotį ar pamokos eigą, išreiškiant norą pasidalyti pasiektu rezultatu.

Mokiniai, išreiškdami minėtus norus, pažeidžia sutartas elgesio taisykles, sukelia neigiamų emocijų raišką bendraklasiams, nukreipia dėmesį nuo pagrindinės pamokos veiklos. Pavyzdžiui, *IGHIM0035 1.0 epizode aprašomas inicijuotas veiksmas: „Mokinys JK11, neduodamas verbalaus ar neverbalaus signalo, kuris indikuotų norą išsisakyti, savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju, patvirtindamas savo užduoties atlikimo suvokimą, pertraukdamas mokytojo informacijos mokiniams perteikimą ir jų tarpusavio sąveiką.“*

Mokinių impulsyvumas pasireiškia *demonstruojant norą atlikti patinkančią užduotį ar į ją įsitraukti*, pažeidžiant sutartas taisykles: tęsiant atlikti užduotį sutartam laikui pasibaigus ir išgirdus signalą, norint atlikti kito mokinio vaidmenį, įsitraukti į užduotį, laikinai neturint galimybės dalyvauti, nesulaukiant savo eilės ir bandant pradėti atlikti užduotį, rodant norą įsitraukti į patinkančias veiklas, siekiant gauti galimybę išsirinkti naujas veiklas ar užduotis, demonstruojant norą būti įtrauktam į atitinkamą mokinių grupę. Pavyzdžiui, *PGHIM0010 1.0 epizode aprašoma situacija: „Mokytojas sutartu signalu sustabdo pagrindinės užduoties atlikimo laiką, tačiau mokiniai NZ10, NZ12, NZ3, NZ1 užduotį vykdo toliau, siekdami laimėti, todėl mokytojas signalą pakartoja dar kelis kartus.“*

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymas(is) įgalinamas mokiniams demonstruojant impulsyvumą, kai *užduotys atliekamos netinkamai ar sąmoningai pažeidžiamos sutartos taisyklės siekiant įgyti pranašumą ar užduotį atlikti greičiau*. Šiuos veiksmus aprėpiantis impulsyvus elgesys pasireiškia, kai mokiniai, pasiekę nepriimtina rezultatą, nusprendžia nebevykdyti pamokos veiklos ir užsiima pašaline veikla; užduotį pradeda anksčiau už kitus mokinius, siekdami įgyti pranašumą; demonstruoja norą greičiau pradėti užduotį, pavojingai elgdamiesi bendraklasių atžvilgiu; dėl konkurencingų veiklos sąlygų sąmoningai pažeidžia sutartą užduoties eigą norėdami laimėti; remiasi neigiamu bendraklasių pavyzdžiu, sąmoningai klaidingai atlikdami užduotį; užsiima pašaline veikla ir taip pažeidžia sutartas elgesio taisykles ar užduočių reikalavimus. Pavyzdžiui, *PGHIM0238*

2.0 epizode aprašoma **situacija**: „Antrajai mokinių grupei **besiruošiant bandyti** atlikti **pirmą** užduotį, **mokinys** NZ6, **nesulaukdamas** užduoties **pradžios, panaudoja inventorių, prieštaraudamas** užduoties atlikimo **susitarimams**.“

Kaip jau minėta, mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas sąveikaujant dviejų procesų kategorijoms: minėtais procesais mokiniai demonstruoja nepriimtina impulsyvų elgesį ir tuo pat metu **formuoja impulsyvaus elgesio įveikos strategijas**. Šios strategijos formuojamos mokytoji reaguojant į anksčiau atskleistas mokinių impulsyvaus elgesio apraiškas, padedant mokiniams *nu(si)statyti jų impulsyvaus elgesio ypatumus*.

Minėtas nu(si)statymas vykdomas mokytoji skatinant mokinius palyginti sėkmės ir patiriamų sunkumų patyrio dažnį, elgiantis impulsyviai ir neimpulsyviai, formuojant mokinių suvokimą, kad visiems patinkantį veiklos vaidmenį galima atlikti tik sulaukus eilės, o ne pažeidžiant sutartas taisykles, įvertinti savo elgesį kitų bendraklasių atžvilgiu, veikiant nesąžiningai konkurencingoje aplinkoje, skiriant mokiniams alternatyvias užduotis, leidžiančias suvaldyti impulsyvumą ir prisijungti prie likusių bendraklasių, formuojant papildomus susitarimus su mokiniais, kurių metu jie gali suvaldyti savo impulsyvumo raišką. Pavyzdžiui, PGHIM0093 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „**mokiniam norint pasakyti, koks pratimas atliktas, mokiniai** VB8, VB5, VB7, VB10, VB4 **pradeda garsiai, išeidami iš rikiuotės, reikšti norą inicijuoti sąveiką**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas primena mokiniams sutartas elgesio taisykles ir sudaro sąlygas išsakyti šiomis taisyklėmis besivadovaujančią mokinę** VB2, **siekdamas padėti mokiniams įvertinti impulsyvų elgesį**“.

Mokinių impulsyvumo valdymo strategijos formuojamos ir mokytoji primenant apie sutartas elgesio ar pamokos taisykles, kuriomis mokiniai vadovaujasi valdydami impulsyvumo raišką. Nustatyta, kad mokytojas primena mokiniams sutartas taisykles, kai jie pažeidžia sutartus verbalinius ir neverbalinius signalus, norėdami atlikti atitinkamus judesius ar pratimus, paprašant užimti tinkamą vietą sutartoje rikiuotėje ir iš jos išėjus, primenant sutartas konkrečios užduoties atlikimo taisykles ar procesus, įvardijant mokiniui, kurias sutartas taisykles jis pažeidžia, elgdamas impulsyviai. Pavyzdžiui, PGHIM0354 2.0 epizode aprašoma **situacija** – „**pirmajai mokinių grupei pabandžius atlikti** užduotį, **šią užduotį atlikti pasiruošia** antrosios grupės **mokiniai** JK7, JK5, JK8, JK4, JK3, **mokinei** JK5 **pradedant** užduotį **per anksti, nesulaukus** sutarto pradžios **signalą**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas kreipiasi į mokinę** JK5, **primindamas jai, kada galima pradėti atlikti užduotį, kol kiti mokiniai stovi užėmę pradinę padėtį**“.

Atskleista, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas *pasitelkiant pozityvius bendraklasių pavyzdžius*, taikytinus impulsyvumo raišką demonstruojantiems mokiniams. Toks bendraklasių pavyzdys (impulsyvumo raiškos įveikimo strategija) padeda mokiniams modeliuoti elgesį pagal šiuos pavyzdžius, efektyviau prisiminti pamokos eigą, sutartas taisykles ar reikalavimus, išklausti kitus ir remtis daugumos nuomone, norais. Pavyzdžiui, PGHIM0117 2.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokiniam *atlikus kiek lengvesnę užduotį, visi jie, pažeisdami sutartas elgesio taisykles, pradeda impulsyviai reikšti norą atliktą pratimą įvardyti*“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas *primena visiems mokiniams, kad pratimą įvardyti gali tik besilaikantys sutartų elgesio taisyklių mokiniai ir kaip tokio elgesio pavyzdį pratimui įvardyti sudaro sąlygas mokinei JK9, skatindamas likusius mokinius remtis mokinės pozityviu pavyzdžiu*“.

Impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas *formuojant impulsyvaus elgesio įveikos strategijas dar prieš veiklos pradžią*. Išankstinės impulsyvumo raiškos įveikos strategijos formuojamos remiantis ankstesne patirtimi, susijusia su konkrečia užduotimi ar mokiniu, ir formuojant su juo papildomus susitarimus, sudarant papildomas sąlygas, susijusias su laiku naudojamu inventoriumi, kuriant papildomus gestus ir sutarimus, kurie leidžia mokiniams geriau suprasti pamokos ar užduoties eigą ir taisykles, primenant būsimos užduoties atlikimo procesus ir galimas rizikas ar nesėkmės potyrius. Pavyzdžiui, PGHIM0251 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokiniam *ruošiantis atlikti pagrindinės pamokos dalies užduotį, mokytojas jiems išduoda reikalingą inventorių*“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*dalydamas inventorių, mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius NZ8, NZ5, NZ6, NZ9, NZ4, siekdamas padėti jiems suvaldyti galimą impulsyvių elgesį, prašydamas jų nenaudoti inventoriaus iki užduoties pradžios*“.

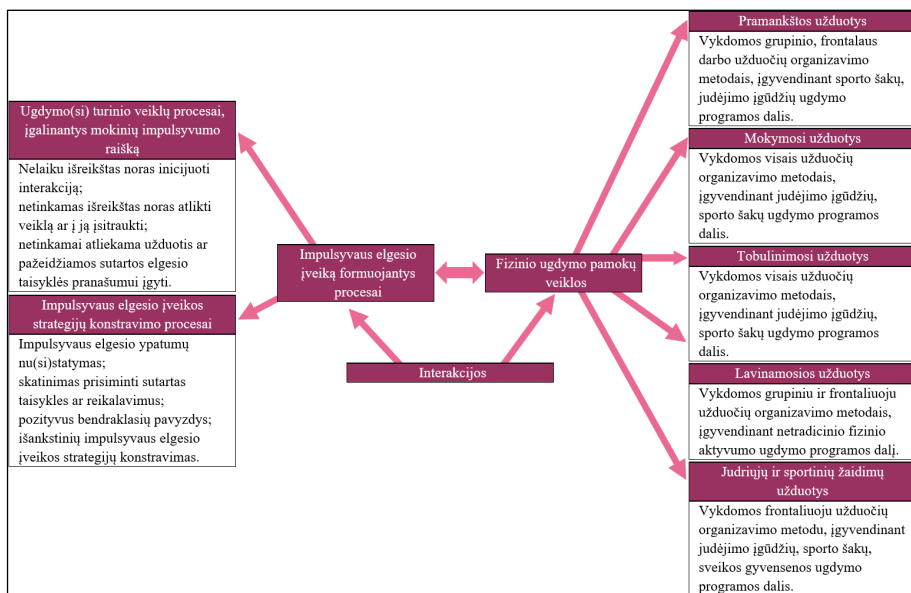
Apibendrinant teminio žemėlapiu turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas dviejų procesų kategorijų sąveikos metu. Pirmiausia, mokiniams demonstruojant sunkumus suvaldyti impulsyvumo raišką, jiems reaguojant į atskleistus ugdymo(si) proceso ypatumus ar veiklas. Antra, mokytojui reaguojant į šios pagalbos poreikį, su mokiniiais konstruojant sąveikas, kurių tikslas – įgalinti mokinius impulsyvumo raiškos įveikos strategijas formuoti savarankiškai ar remtis mokytojo jau suformuotomis strategijomis.

Šie procesai ir jų tarpusavio sąveika pasireiškia skirtingai ir priklauso nuo mokinių impulsyvumo raišką sukėlusių veiksnių, kuriais remiantis mokytojas formuoja atskleistas įveikos strategijas. Minėtina ir tai, kad mokinių

impulsyvumo valdymo strategijas mokytojas turi galimybę formuoti dar prieš prasidedant atitinkamai veiklai, remdamasis ankstesne patirtimi ir numatydamas galimą impulsyvaus elgesio raišką.

27 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, sudaryti remiantis 25, 26 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: impulsyvumo valdymo bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Šių rezultatų sintezės analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąjį klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių impulsyvumo valdymo bruožas.

27 pav. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis, atskleista, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių impulsyvumo valdymo bruožas. 27 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 25, 26 pav. aptartų teminių žemėlapių

rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) procesai. Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai rodo, kokie procesai leidžia formuoti impulsyvumo valdymo bruožo ugdymą(si) skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis yra lygiavertės, kaip matyti teminiame žemėlapyje. Susistemos sąveikos detalai atskleidžiamos ir analizuojamos 26 priede.

Nustatyta, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas mokiniams reaguojant į **ugdymo(si) turinio procesus, sudarančius sąlygas impulsyvaus elgesio raiškai**. Šie procesai formuojami **interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams *išreiškiant norą inicijuoti interakciją nelaiku ar netinkamai, atliekant pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi užduotis*. Rezultatai gauti analizuojant tyrimo duomenis, kuriuose užkoduota netinkama noro inicijuoti sąveikas raiška. Pavyzdžiui, ***mokiniams atliekant pramankštos užduotis, IGHIM0043 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas*** – „*tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse*“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokytoju ruošiant inventorių užduočiai atlikti, mokiniams JK11 savarankiškai pasitraukia iš sutartos vietos ir, prieidamas prie mokytojo, inicijuoja sąveiką su juo, išreiškdamas norą sužinoti, kokia bus užduotis*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas įsitraukia į sąveiką su mokiniu JK11, primindamas jam pamokos eigą ir susitarimus, paprašo grįžti atgal prie visų mokinių, taip skatindamas mokinį nustatyti impulsyvų elgesį, reakcija* – „*mokiniams verbaliai patvirtina mokytojo prašymą ir, grįžęs prie visų mokinių, pagal visus susitarimus gestu išreiškia norą inicijuoti sąveiką*“.

Minėti procesai interakcijų su mokytoju metu formuojami mokiniams *netinkamai ir impulsyviai išreiškiant norą atlikti veiklą ar į ją įsitraukti, atliekant pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas impulsyvus mokinių noras įsitraukti į pamokos veiklas. Pavyzdžiui, ***mokiniams atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHIM0201 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas*** – „*tobulinti krepšinio kamuolio metimą į krepšį, naudojant abi rankas, techniką*“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokinės NZ9 ir NZ1, nesulaukdamos judriojo žaidimo pabaigos, neleistinai bando įsitraukti į žaidimą*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokytojas kreipiasi į mokines NZ9 ir NZ1 ir gestais pademonstruoja, kad mokinės neturėtų dalyvauti judriajame žaidime, kol jo bandymas nepasibaigė, siekdamas padėti mokinėms suvaldyti*

impulsyvaus elgesio raišką“, reakcija – „mokinė NZ9, demonstruodama neigiamas emocijas, grįžta į sutartą poilsio vietą, mokinė NZ1 atsitraukia toliau nuo žaidimo dalyvių ir, jiems netrukdydama, imituoja judriojo žaidimo atlikimo bandymą“.

Interakcijų su mokytoju metu *netinkamai atliekamų užduočių ar taisyklių pažeidimo procesai*, padedantys formuoti impulsyvumo valdymo bruožo ugdymą(si), nustatyti mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas netinkamas mokinių elgesys. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant tobulinimosi užduotį, PGHIM0036 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinių grupei pademonstravus prastesnę rezultatą, mokinys VB4 atsisako tęsti užduotį; mokytojui sąveikos su mokiniu metu nustačius, kad mokinys atsisako tęsti užduotį dėl nenoro patirti prastesnę rezultatą, pakartotinai ir taikant neveiksmingą skatinimą sudaromos sąlygos mokiniui praleisti užduotį“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „kito bandymo metu mokinio VB4 grupei parodžius geresnę rezultatą, mokinys savarankiškai grįžta į grupės rikiuotę atlikti užduoties“, reakcija – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, siekdamas padėti jam suprasti, kad jo impulsyvus elgesys ne visada tinkamas ir naudingas jam pačiam“.*

Mokinių impulsyvumo bruožas ugdomas mokiniams reaguojant į ugdymo(si) turinio procesus, padedančius impulsyvaus elgesio raiškai tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu. Netinkamas ir impulsyvus noro atlikti veiklą ar į ją įsitraukti demonstravimas mokiniams nustatytas jiems atliekant *pramankštos, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant tobulinimosi užduotį, PGHIM0271 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinys JK11, laukdamas naujos užduoties, ekspresyviai išreiškia norą pirmasis užduotį pradėti, pažeisdamas sutartas elgesio taisykles“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, primindamas jam, kurias sutartas elgesio taisykles jis pakartotinai pažeidžia, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti impulsyvų elgesį; į sąveiką įsitraukusi mokinė JK9 patvirtina mokytojo išsakytus pastebėjimus“, reakcija – „mokinys JK11, reikšdamas neigiamas emocijas, demonstruoja suvokiantis mokytojo ir mokinės JK9 išsakytus pastebėjimus ir suvaldo savo impulsyvų elgesį“.*

Minėtų interakcijų metu mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas mokiniams *netinkamai atliekant užduotis ar pažeidžiant sutartas taisykles*, atliekant *pramankštos ir tobulinimosi užduotis*. Tai įrodantys tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota netinkamai mokinių atliekama užduotis. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis, ĮGHIM0229 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytoji **primenant pramankštos užduoties taisykles**, mokinys VB5, **klaidingai suprasdamas užduoties pradžią, bando pradėti užduotį atlikti, paskui ji tą patį bando daryti mokiniai VB11, VB2, VB1, VB6, VB7, VB8**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **sustabdydamas mokinius**, inicijuoja sąveiką su jais, **siekdamas padėti mokiniams įvertinti**, kad jų elgesys **impulsyvus, įvardydamas jiems užduoties pradžios signalą, jų pademonstruoto elgesio nepriimtinumą ir tikslą**“, **reakcija** – „mokiniai, **išklausę mokytojo teiginius**, neverbaliai jam **pritaria, pademonstruodami suvokimą apie savo elgesio netinkamumą**“.

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas mokytoji **formuojant impulsyvumo įveikos strategijas** per mokiniams sudaromas sąlygas *nu(si)statyti impulsyvaus elgesio ypatumus*. Šie procesai formuojami **interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Rezultatai gauti analizuojant tyrimo duomenis, kuriuose užkoduotas mokinių impulsyvumo įvertinimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis, PGHIM0214 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniai NZ3 ir NZ12, nežinodami tolesnės pamokos eigos ir veiklos, gestais demonstruoja norą šioje veikloje dalyvauti, pažeisdami sutartas elgesio taisykles**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas kreipiasi į mokinius NZ3 ir NZ12, **siekdamas padėti nustatyti impulsyvaus jų elgesio tikslumą, skatindamas įvertinti šio elgesio priežastį ir nepriimtinumą**“, **reakcija** – „mokiniai, sąveikaudami su mokytoju, pasvarstę verbaliai, **įvardija savo impulsyvaus elgesio priežastį, nustatę jo netikslumą, koreguoja elgesį tinkamai ir demonstruoja suvaldytus impulsus**“.

Impulsyvumo įveikos strategijų konstravimo procesai taip pat *formuojami primenant mokiniams sutartas taisykles ar reikalavimus* minėtų interakcijų metu, mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai atskleisti

analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas sutartų taisyklių ar reikalavimų priminimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotis**, PGHIM0073 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizines ypatybes **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniam atliekant pagrindines užduotis, mokytojas, kreipdamasis į mokinius, **paprašo pademonstruoti**, kaip gali būti atliekamas kitas **pratimas**; mokiniai VB5, VB8, VB12, VB6, VB4, **demonstruodami** norą, **pažeidžia** sutartas elgesio **taisykles**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **sustabdo** mokinių pradėtą pratimą, **paprašo** jų suformuoti tinkamą **rikiuotę** ir **padeda** mokiniams **prisiminti** sutartas elgesio **taisykles**“, **reakcija** – „mokiniai VB5, VB8, VB12, VB6, VB4 grįžta į **pageidautiną vietą** ir, **neįsitraukdami** į sąveiką su mokytoju, **išklauso** jo pastebėjimus“.

Impulsyvumo įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami kaip **pozityvius pavyzdžius** pasitelkiant **bendraklasius**. Minėti procesai įgyvendinami interakcijų su mokytoju metu, mokiniam atliekant **pramankštos ir lavinimosi užduotis**. Rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota pagalba mokiniams, pasitelkiant bendrakišių pavyzdžius. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis**, JGHIM0228 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimą į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojui **aiškinant** būsimos užduoties atlikimo **tikslą** ir **procesą**, **mokinys JK11 impulsyviu elgesiu pažeidžia** sutartas elgesio **taisykles**, **demonstruodamas** norą atlikti užduotį“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **inicijuoja** sąveiką su mokiniu JK11, siekdamas **padėti jam suvaldyti impulsyvumą** ir **įvardija** jam tokio **pasikartojančio elgesio priežastį**, **pasitelkia** likusius **mokinius** kaip pozityvų **pavyzdį**“, **reakcija** – „mokinys JK11 neverbaliai **demonstruoja** suvokęs mokytojo **teiginius** ir, **pakoregavęs** elgesį, **tinkamai tęsia** pamokos **veiklą**“.

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas **formuojant impulsyvumo įveikos strategijas**, sudarant mokiniams sąlygas **nu(si)statyti impulsyvaus elgesio ypatumus**. Šie procesai formuojami **mokinių tarpusavio interakcijų**, kuriose mokytojas **išlieka aktyvų dalyvį**, metu, mokiniam atliekant **pramankštos, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių impulsyvumo vertinimas ir pagalba mokiniams, pasitelkiant bendrakišių pavyzdžius. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant pramankštos užduotis**, JGHIM0273 1.2 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota

situacija – „**mokiniai VB1 ir VB8 pakartoja impulsyvaus elgesio poelgį** (kaip ir ankstesni mokiniai)“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais VB1 ir VB8 ir, **skirdamas jiems papildomą užduotį, siekia padėti jiems įvertinti impulsyvaus elgesio nepriimtinumą** apie tai **reflektuojant**, numatyti tokio elgesio **rezultatą** ugdymosi procesui“, **reakcija** – „mokiniam atliekant papildomą užduotį, **mokinys VB8 įvardija savo impulsyvų elgesį; mokinys VB12, išreišdamas teigiamas emocijas, demonstruoja suvokęs impulsyvų savo elgesį ir abu mokiniai tęsia atlikti jiems skirtą užduotį**“.

Atskleista, kad impulsyvumo įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami minėtų interakcijų metu, mokiniams primenant sutartas taisykles ar reikalavimus, atliekant tobulinimosi ir lavinimosi užduotis. Rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas taisyklių ar reikalavimų priminimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotį, PGXIM0070 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai NZ7, NZ6 ir NZ12, **bandydami atlikti užduotį, kelis kartus sąmoningai pažeidžia sutartas užduoties atlikimo taisykles, nereaguodami į mokytojo priminimą** apie užduoties atlikimo **eigą, stengiasi užduotį atlikti intensyviau**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas kreipiasi į mokinius NZ7, NZ6, NZ12, **sudarydamas sąlygas pakartotinai ir tinkamai atlikti užduotį, primindamas atlikimo eigą ir pabrėždamas, kad toks mokinių impulsyvumas pastebimas jau ne pirmą kartą**“, **reakcija** – „mokiniai, **paėję keletą žingsnių atgal, užduotį atlieka tinkamai, reaguodami į mokytojo išsakytus pastebėjimus**“.

Impulsyvumo įveikos strategijos konstruojamos remiantis ankstesne impulsyvaus elgesio raidos patirtimi organizuojant atitinkamas užduotis ar vertinant mokinių individualumą. Toks numatymas leidžia mokytojui **iš anksto formuoti galimas impulsyvumo įveikos strategijas, jas įvardyti mokiniams**. Išankstinis impulsyvumo valdymo strategijų konstravimas vykdomas mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių impulsyvaus elgesio adresavimas prieš pradedant veiklą. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotį, BGHIM0053 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniam atlikus pagrindines grupines užduotis, jie **ruošiasi atlikti jiems patinkantį judrųjį žaidimą; mokytojas, remdamasis pamokos patirtimi ir įvertindamas galimą mokinio NZ12 impulsyvų elgesį,**

pasireiškiantį **neigiamų** emocijų **raiška**, **inicijuoja** sąveiką su **mokiniu**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas sąveikos su mokiniu metu **padeda jam nustatyti galimą impulsyvų ir kontekstui netinkamą elgesį**, patiriant **sunkumų**, **pasiūlo** susitarimą, kad tokio mokinio **elgesio** būtų įmanoma **išvengti**“, **reakcija** – „**mokinys** verbaliai **patvirtina sutinkantis** su mokytojo pasiūlymu **dalyvauti užduotyje**, sunkumų atveju mokinys **savarankiškai pabandys** suvaldyti savo **impulsyvų elgesį**, pasireiškiantį neigiamomis emocijomis“.

Atskleidus mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) proceso ypatumus, toliau aptariama, kaip ir kodėl kiekviena pamokos veikla aktuali šio bruožo ugdymui(si). Aktualumas atskleidžiamas remiantis 25–27 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais, impulsyvumo valdymo bruožo teorinėmis prielaidomis bei epizodų turiniu, kuris sudaro minėtų žemėlapių subtemas, temas ir atskleidžia jų tarpusavio sąveikas.

Ugdant mokinių impulsyvumo valdymo bruožą, pramankštos užduočių specifiškumas pasireiškia aktyvia abiejų minėtų procesų kategorijų sąveikos raiška. Pramankštos metu, dar prieš prasidedant pamokos veiklai, mokiniai turi galimybę bendrauti su mokytoju neaktyvioje veikloje, išklausydami jo pristatomus pamokos uždavinius, veiklas, eigą.

Mokiniam reaguojant į jiems žinomų veiklų pristatymą ar siekiant išsiaiškinti tiksliau, kokios veiklos atliekamos pamokos metu, demonstruojant norą jas atlikti, jų reakcijos gali pasireikšti impulsyviu sutartų taisyklių pažeidimu, netinkamu komunikavimu. Mokiniai, gerai žinodami šių veiklų atlikimo ypatumus, eigą, pratimus, gali elgtis impulsyviai ir, siekdami šias užduotis atlikti greičiau, alternatyviais, nepriimtinais metodais, nori įgyti pranašumą bendraklasių atžvilgiu.

Šioje pamokos dalyje mokiniai formuoja įvairius susitarimus su mokytoju, kurių kyla iš ankstesnės impulsyvumo raiškos patirties. Mokytojui reaguojant į tokius mokinių veiksmus, galimas įvairus impulsyvumo įveikos strategijų formavimas ir pasiūlymas, mokytojui primenant sutartas taisykles, rikiuotų reikalavimus ar įvardijant mokinių impulsyvaus elgesio apraiškas.

Mokymosi užduočių specifiškumas turi įtakos mokinių impulsyvaus elgesio raiškai: atlikdami tokias užduotis, mokiniai susiduria su didesniu judesių pakartojimų skaičiumi, mažesne dinamika ir intensyvumu mokantis judesius (palyginti su kitomis užduotimis). Tokios užduotys skatina mokinius elgtis nepriimtinais, įgyvendinti numatytas veiklas netinkamai, pažeidžiant sutartas taisykles, siekti užduotį padaryti labiau įtraukia ar susidurti su mokymosi proceso sunkumais.

Mokytojui įvertinus mokinių impulsyvų elgesį, sudaromos sąlygos impulsyvumo bruožo ugdymui(si) formuojant atskleistas impulsyvaus elgesio įveikos strategijas, padedant mokiniams į(si)vertinti impulsyvaus elgesio nepriimtinumą, prisiminti sutartas taisykles, užduočių eigą ar remtis pozityviais bendraklasių pavyzdžiais.

Atlikdami tobulinimosi užduočių veiklas, mokiniai gali veikti tiesiogiai ar netiesiogiai konkurencingomis sąlygomis. Šios sąlygos leidžia mokiniams demonstruoti impulsyvumo raišką, kai pažeidžiamos sutartos elgesio ar užduoties atlikimo taisyklės, siekiant įgyti pranašumą, norint užduotį atlikti greičiau už bendraklasius ar nesulaukus savo eilės, užduotį atliekant netinkamai, nes norima patirti sėkmę konkuruojant. Minėtais atvejais mokytojas skatina mokinius savarankiškai formuoti ar pateikti impulsyvumo įveikos strategijas, primindamas sutartus užduoties atlikimo reikalavimus, elgesio taisykles, įvardydamas impulsyvų mokinių elgesį, pasitelkdamas bendraklasius kaip pozityvius pavyzdžius. Atlikdami tobulinimosi užduotis, mokiniai gali elgtis impulsyviai ne tik sąveikaudami konkurencingose veiklose, bet ir atlikdami jiems patinkančias ir įtraukias užduotis. Užduočių dinamika didelė: esant skirtingoms mokinių galimybėms, vienas užduotis jie atlieka geriau už kitas. Sėkmingų ar įtraukių užduočių metu mokiniai impulsyviai išreiškia norą šiose užduotyse dalyvauti, įsitraukti į jas, dalytis pasiektu rezultatu, nepaisyti bendraklasių nuomonės, pažeisti sutartas tvarkos taisykles.

Mokytojas, įvertinęs taip pasireiškiančias mokinių impulsyvumo apraiškas, formuoja impulsyvumo valdymo strategijas, skatindamas mokinius prisiminti elgesio ar užduoties atlikimo taisykles, išklausyti kitus mokinius, įvardydamas mokinių elgesį ir sudarydamas sąlygas atlikti alternatyvias užduotis, skirtas impulsyvumo raiškai suvaldyti.

Lavinamųjų užduočių specifiškumas pasireiškia mokiniams reaguojant į šių užduočių turinį. Minėtomis užduotimis mokiniai supažindinami su įvairiais fizines ypatybes lavinančiais pratimais ar judesiais, kuriuos pamokose gali įvardyti, pademonstruoti jų suvokimą. Toks suvokimo demonstravimas gali pasireikšti impulsyviu mokinių elgesiu, jiems pažeidžiant sutartas elgesio taisykles, netinkamai ar netinkamu laiku rodant norą inicijuoti sąveikas.

Lavinamųjų užduočių metu mokiniai gali veikti ir konkurencinėmis sąlygomis. Veikdami tokiomis sąlygomis, jie ne tik ne laiku formuoja tarpusavio interakcijas, bet ir netinkamai atlieka užduotis, pažeidžia sutartas taisykles pranašumui įgyti.

Mokytojui identifikavus minėtus atvejus, galimas impulsyvumo valdymo bruožo ugdymas(is), formuojant mokinių impulsyvaus elgesio įveikos strategijas, padedant jiems į(si)vertinti savo impulsyvumo ypatumus, remiantis bendraklasių pozityviais pavyzdžiais, prisimenant sutartas elgesio taisykles ar užduočių atlikimo reikalavimus.

Judriųjų ar sportinių žaidimų veiklos leidžia visiems mokiniams patirti sėkmę, nepriklausomai nuo stipriųjų savybių ar tobulintinių sričių, sąlygiškai nedaug diferencijuojant ugdymo(si) turinį. Mokiniai, siekdami patirti sėkmę greičiau, pradeda reikšti impulsyvumą, užduoties veiklas ar procesus įgyvendina pažeisdami taisykles, sąmoningai netaisyklingai atlieka judesius.

Mokytojas, įvertinęs minėtus atvejus, padeda mokiniams suvaldyti jų impulsyvumo raišką, primindamas sutartas elgesio taisykles ir užduoties atlikimo procesus, įvardydamas mokiniams jų impulsyvų elgesį. Minėtos veiklos labai emocingos. Mokiniams šias veiklas atliekant ir susiduriant su sunkumais, impulsyvus elgesys pasireiškia atsisakymu dalyvauti tolesnėje veikloje, nepriimtinu elgesiu bendraklasių atžvilgiu.

Mokytojas sudaro sąlygas mokiniams suvaldyti impulsyvumo raišką, kartu formuoja papildomus susitarimus, įvertindamas mokinių impulsyvumo raišką, ir skatina mokinius šią raišką palyginti su įprastu elgesiu, atliekant atitinkamą veiklą.

Mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas ir mokytojui iš anksto numatant galimas impulsyvaus elgesio raiškos rizikas. Mokiniams atliekant atitinkamas užduotis ir mokytojui atsižvelgiant į mokinių individualumą, remiamasi ankstesnėmis patirtimis. Mokytojas kartu su mokiniais formuoja impulsyvaus elgesio įveikos strategijas, primindamas apie tokio elgesio patirtis, skatindamas apie jas reflektuoti, sukurdamas papildomus reikalavimus užduočiai atlikti (įveda sutartinius ženklus ar signalus).

14 lentelė (tęsinys p. 216). Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustačius impulsyvumo raišką. Individualios ir grupinės pagalbos teikimas, konstruojant impulsyvumo įveikos strategijas. Pamokų veiklos, sudarančios sąlygas mokinių impulsyvumo raiškai.	Aktyviai veikia
		Mokytojas.
		Mokytojas, mokiniai.
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuoti	Mokinių impulsyvumo raiška – elgesys, ne vien emocinė reakcija.	Mokiniai.

Tęsinys kitame puslapyje

14 lentelės tęsinys. Mokinių impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Mokytojo sąveikų inicijavimas formuojant impulsyvumo įveikos strategijas.	Mokytojas.
	Konkurencinga veikla.	
	Mokiniams žinoma veikla, sudaranti sąlygas impulsyvumo apraiškoms.	Mokytojas, mokiniai.
	Sutartos taisyklės ar užduočių reikalavimai. Sėkmės patyrimo siekis.	Mokiniai.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Tikslus mokinių impulsyvaus elgesio įvardijimas.	
	Tikslus mokinių impulsyvaus elgesio šaltinio įvardijimas.	
	Mokinių impulsyvaus elgesio į(si)vertinimo skatinimas bendraklasių atžvilgiu.	
	Mokinių impulsyvaus elgesio į(si)vertinimo skatinimas pamokos rezultatui aspektu.	
	Papildomų užduočių, orientuotų į mokinių impulsyvumo suvaldymą, skyrimas.	Mokytojas.
	Papildomų susitarimų su impulsyvų elgesį demonstruoti linkusiais mokiniais formavimas.	
	Verbalus ir neverbalus sutartų taisyklių priminimas.	
	Verbalus ir neverbalus užduoties atlikimo eigos ir proceso priminimas.	
	Bendraklasių kaip pozityvių pavyzdžių panaudojimas.	
	Skatinimas remtis bendraklasių nuomone ir poreikiais.	

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių impulsyvumo valdymo bruožas ugdomas įgyvendinant **dvi procesų kategorijas**. Tai mokinių **impulsyvaus elgesio demonstravimo**, reaguojant į atskleistus **ugdymo(si) proceso ypatumus ar veiklas, procesai** ir impulsyvumo **įveikos strategijų formavimo ar įvardijimo** mokiniams **procesai**.

Šių **procesų sąveika** labai susijusi: abi kategorijos formuojamos **vienu metu**. Minėtų procesų sąveikų metu **formuojasi situacijos** ir įvairios socialinės interakcijos, kai mokiniai, siekdami patenkinti individualius poreikius, tai daro demonstruodami impulsyvų elgesį.

Mokytojas, reaguodamas į tokias situacijas ir inicijuodamas interakcijas su mokiniais, **formuoja impulsyvumo įveikos strategijas** anksčiau atskleistais metodais arba padeda mokiniams šias strategijas susiformuoti savarankiškai.

Atskleista, kad abi procesų kategorijos, formuojančios mokinių impulsyvumo bruožo ugdymo(si) procesą, įgyvendinamos ir mokinių, ir mokytojo, nes tiek mokinių impulsyvios reakcijos, tiek jų suvaldymas vyksta

per interakcijas su mokytoju individualiai ir grupėje. **Nesant** šių procesų **sąveikos, egzistuojant** tik mokinių impulsyvaus **elgesio** ar **emocijų raiška**.

Atskleista, kad minėtiems procesams formuotis pamokose svarbu **impulsyvaus elgesio**, o ne emocijų raiškos nustatymas. Taip pat svarbus ir **veiklų**, kurios leidžia mokiniams elgtis impulsyviai, **organizavimas: konkuruojant**, dalyvaujant **mažiau įtraukiose** ar **sudėtingose** užduotyse, atliekant veiklas, turinčias **aiškias taisykles** ar reikalavimus, kuriuos mokiniai dėl minėtų priežasčių gali (kartais – siekia) pažeisti.

Minėtų procesų sąveika pasireiškia mokiniams **atliekant penkių rūšių užduotis** ir jų veiklas, tačiau skirtingai, priklausomai nuo šiems procesams būdingų užduočių organizavimo formų ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikų. Kiekviena užduočių **rūšis** savo specifiškumu **padeda** mokiniams **konstruoti** skirtingas **interakcijas**, reaguoti į ugdymo(si) turinio **veiklas, atlikti** skirtingas **užduotis**.

3.8. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, atskleidžiantys, kaip mokiniai suvokia savo santykių su bendraamžiais kokybę. Epizoduose (27 priedas) tyrimo dalyvių tarpusavio santykių ypatumai išvelgiami per įvairias bendravimo ir komunikavimo formas, kurios fizinio ugdymo pamokų kontekste gana įvairios.

Epizodai, atskleidžiantys santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymą, atrinkti pagal įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose suteikiama individuali ir grupinė pagalba mokiniams, siekiant padėti jiems formuoti ar išsaugoti tinkamus tarpusavio santykius; neįtraukiami epizodai, kuriuose neatskleidžiamas santykių su bendraamžiais suvokimas (įvardijamas tik komunikavimo formų tinkamumas);

2) epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavio interakcijų metu formuoja situacijas, leidžiančias pasireikšti įvairioms šių mokinių tarpusavio komunikavimo ir elgesio formoms, atskleidžiančioms santykių su bendraamžiais suvokimo aspektus; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai sąveikauja tarpusavyje, neatskleisdami santykių su bendraamžiais kokybės suvokimo;

3) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą; neįtraukiami epizodai, kuriose nevyksta aktyvi socialinė interakcija ar sąveikaujant neatskleidžiama santykių su bendraamžiais kokybė, jos suvokimas;

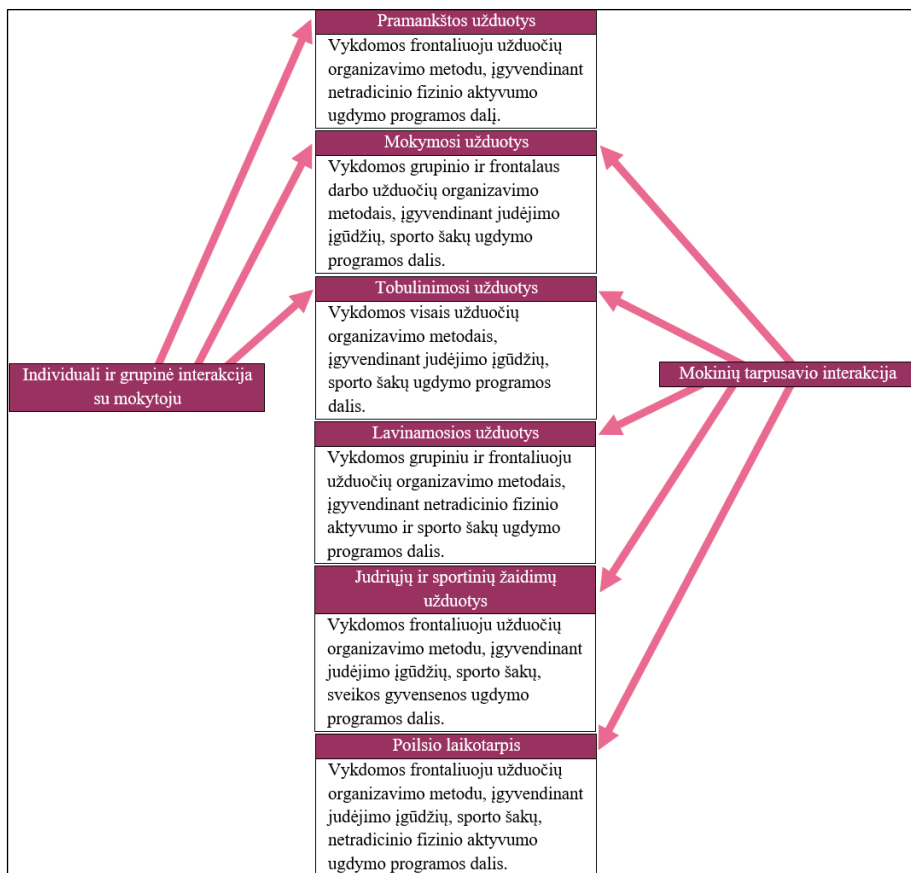
4) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, mokytojo skatinimą išreikšti empatiją, ieškoti kompromisų mokiniams kuriant kokybiškus santykius ar ieškant šių santykių išsaugojimo galimybių, mokytojo vaidmenį užtikrinant socialinių interakcijų kryptingumo kontrolę mokinių santykių aspektu.

Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (28 priedas), kurios formuoja galutines, skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius atskleidžiančius teminius žemėlapius.

28 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 27 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, kurie atskleidžia fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys atskleidžia, kokias veiklas atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai.

Tyrimo duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys atskleidžia, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos padeda mokiniams ne tik ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

28 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

28 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai atskleidžia, kokiomis užduočių organizavimo formomis ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikomis remiantis formuojamas santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymas(is).

Nustatyta, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas didžiąja dalimi ugdomas **mokinių tarpusavio interakcijų metu**. Šios interakcijos formuojamos **ties jose aktyviai dalyvaujant mokytojui, tiek esant visiškai mokinių autonomijai**. Nustatyta, kad minėti procesai formuojami ir **individualių bei grupinių interakcijų su mokytoju metu**, tačiau šių procesų perspektyvos mažesnės.

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose aktyviai dalyvauja mokytojas, metu**, mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis, *poilsio* metu. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių tarpusavio santykių konstravimo ir plėtotės procesai. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHSB0353 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*tobulinti kamuoliuko metimo techniką*“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokiniam besiruošiant atlikti užduotį, mokytojas skiria savivaldaus mokymosi koncepcija pagrįstą užduotį savarankiškai išsirinkti porininką, su kuriuo bus atliekama užduotis*“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*mokiniai VB12 ir VB8, supratę užduotį, pažiūri vienas į kitą ir neverbaliai sukuria tarpusavio sąveiką*“; **ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžiai**, epizode **organizuotos užduoties metodas – frontalusis**. Atskleista, kad tobulinimosi užduočių metu minėti procesai formuojami mokiniams atliekant **individualaus ir grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis. Procesai formuojami mokiniams atliekant **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį **mokymosi užduočių metu**; atliekant **frontaliojo ir grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį **lavinimosi užduočių metu**; atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalis **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**; atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis **poilsio laikotarpio metu**.

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas **autonomiškų mokinių tarpusavio interakcijų metu**, mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių tarpusavio santykių konstravimo ir vystymo procesai. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant mokymosi užduotis**, PGHSB0008 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*mokytis varžytis pagal estafetinių taisyklių*“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*bėgant mokinei JK5, mokinys JK11 verbaliai pademonstruoja jos palaikymą skanduodamas ir paskatina mokinę bėgti greičiau*“, **reakcija** – „*mokinė JK5, baigusi savo užduoties atlikimo bandymą, neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas, reaguodama į mokinio JK palaikymą*“; **ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžiai**, epizode **organizuotos užduoties metodas – frontalusis**. Atskleista,

kad mokymosi užduočių metu tokie procesai formuojami mokiniams atliekant **grupinio** ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis. Procesai formuojami mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis **tobulinimosi užduočių metu**; atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis **lavinimosi užduočių metu**; atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**.

Nustatyta, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesai formuojami **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi* užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti mokinių tarpusavio santykių konstravimo ir vystymo procesai. Pavyzdžiui, *mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHSB0035 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, siekdamas nustatyti jo atsisakymo prisijungti prie grupės priežastį ir paskatinti mokinį tai padaryti“, reakcija – „mokiny, išitraukdamas į sąveiką su mokytoju, verbaliai komunikuoja, kad nenori prisijungti prie grupės, kurioje yra mokiny JK11, net ir po kelių mokytojo bandymų paskatinti“; ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžiai, epizode organizuotos užduoties metodas – grupinis*. Atskleista, kad tobulinimosi užduočių metu tokie procesai formuojami mokiniams atliekant **grupinio** ir **frontinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių ir sporto šakų** ugdymo programos dalis; atliekant **frontinio** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį **pramankštos užduočių metu**; atliekant **grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį **mokymosi užduočių metu**.

Teminio žemėlapio turinys rodo, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas mokinių ir mokytojo bei mokinių tarpusavių interakcijų metu. Abiem atvejais mokytojas gali teikti individualią ar grupinę pagalbą šiems procesams kurtis ir plėtotis.

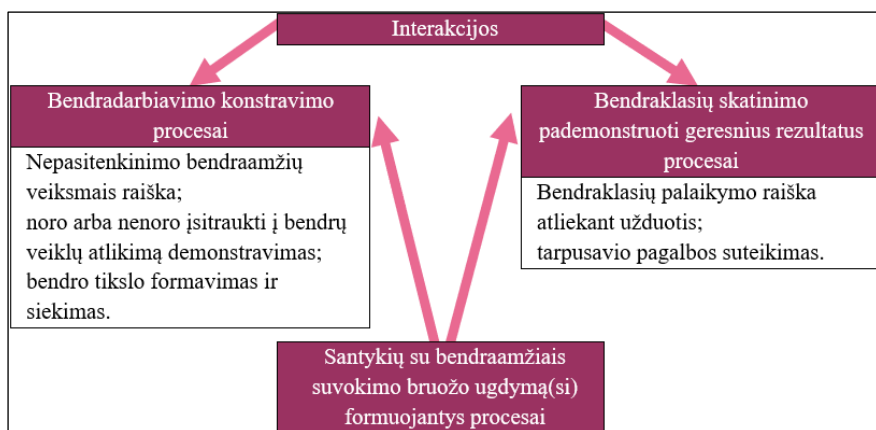
Atkreiptinas dėmesys, kad mokiniai minėtus procesus formuoja ir visiškai autonomiškai, tiek patys kurdami, tiek plėtodami interakcijas, kurių metu formuojami minėti procesai.

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas didžiąja dalimi ugdomas mokinių tarpusavio interakcijų metu.

29 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo teorinėmis prielaidomis, 27 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymą(si) atskleidžiančių duomenų: tinkamų ir netinkamų tarpusavio komunikavimo formų, įsitraukimo į bendras veiklas su bendraklasiais ypatumų, pagalbos teikimo vieni kitiems, emocijų raiškos mokinių tarpusavio komunikavimo metu ir pan. Šie duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas.

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai rodo, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymą(si) per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

29 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

29 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių santykių su bendraamžiais bruožo ugdymo(si) procesus. Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių santykių su

bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas mokiniams įsitraukiant į dvi pagrindines veiklų procesų kategorijas: **bendradarbiavimo konstravimo** ir **bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesus**. Šie procesai formuojami individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju, taip pat mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, bei autonomiškų mokinių interakcijų metu.

Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokiniams *demonstruojant nepasitenkinimą bendraklasių veiksmis*: mokiniams reaguojant į subjektyviai suvokiamą nepriimtina bendraklasių elgesį, kylantį dėl sutartų taisyklių pažeidimų, nepriimtina išreiškiant emocijas, reaguojant į pasiektą rezultatą, komunikuojant netinkamomis formomis, pademonstravus geresnius rezultatus.

Minėtais raiškos atvejais mokytojas, įvardydamas mokiniams jų santykių kokybės ypatumus, skatina išreikšti empatiją, įvertinti tokių atvejų rezultatą jame dalyvavusių mokinių atžvilgiu. *Pavyzdžiui, BGHSB0048 1.0 epizode aprašoma situacija: „Mokiniai, atlikę pagrindines estafėčių užduotis, žaidžia jiems patinkantį judrųjį žaidimą, kuriame geriausią rezultatą pademonstruoja mokinys NZ12. Mokytojui paskelbus, kad mokinys NZ12 pademonstravo geriausią rezultatą, mokinės NZ10 ir NZ9 pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas prieš mokinį NZ12.“*

Mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai aprėpia ir *noro ar nenoro demonstravimą įsitraukti į bendras veiklas su atitinkamais bendraamžiais*. Norų raiška formuojama mokiniams įgyvendinant savivaldaus ugdymo(si) principus, kai mokiniai patys konstruoja pamokos veiklas ar savarankiškai šias veiklas atlieka su priimtinais ar nepriimtinais bendraklasiais, taip pat kai mokiniams skiriama savivaldi užduotis formuoti atitinkamas komandas ar mokinių grupes.

Atskleista, kad minėtais atvejais mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas dvejopai: sėkmės atveju, kai mokiniai formuoja komandas ar grupes su jiems priimtinais bendraklasiais demonstruodami teigiamą santykių suvokimą, ir nesėkmės atveju, kai mokiniai atsisako įsitraukti į komandas ar grupes, nes jų sudėtyje yra jiems nepriimtinas bendraklasis, taip pat nedalyvaudami pamokos veikloje, jei joje toks bendraklasis aktyviai dalyvauja. Tada mokytojas skatina mokinius įvertinti bendraklasių jausmus, reflektuoti apie tapačią situaciją, vertinant ją iš mokinio, atsisakiusio atlikti užduotį, perspektyvos. *Pavyzdžiui, PGHSB0304 1.1 epizode aprašomas inicijuotas veiksmas: „Mokiniui VB7 bandant užimti pradinę padėtį užduočiai atlikti, mokinys VB12 jam tokios galimybės nesuteikia ir užduotį ruošiasi atlikti su mokiniu VB1, taip demonstruodamas*

nenorą bendradarbiauti su mokiniu VB7 ir prastų santykių kokybės su juo suvokimą“.

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas *formuojant bendrus tikslus ir jų siekiant*. Nustatyta, kad tikslų generavimas ir siekis formuojamas per teigiamas ir neigiamas mokinių patirtis.

Pirmuoju atveju bendrus tikslus mokiniai generuoja pareikšdami norą įsitraukti į atitinkamas veiklas su konkrečiu mokiniu ar mokinių grupe ir užduotį atlikti kartu, mokytojui sudarant tokias galimybes. Mokiniais atliekant naują grupinę užduotį, visi jie turi skirtingus vaidmenis. Siekdami bendro tikslo, mokiniai ne tik koordinuoja tarpusavio veiklas, bet ir padeda vieni kitiems. Šiuos tikslus ir vaidmenis formuoja mokytojas, įvardydamas atlikimo procesus, bendradarbiavimo svarbą, skatindamas mokinių santykių su bendraamžiais svarbos suvokimą.

Atskleista, kad mokiniai bendrus tikslus formuoja ir jų siekia neigiamų patirčių metu. Tokios patirtys formuojasi, kai mokiniai atsisako tęsti pamokos veiklą, laikinai iš jos pasitraukia ar ją pradeda atlikti netinkamai bendraklasių atžvilgiu, kai su tam tikrais bendraamžiais pykstamasi, dalijamasi nemaloniais potyriais.

Mokytojas, nustatydamas tokius atvejus ir inicijuodamas sąveikas su mokiniais, formuoja bendrus tikslus, orientuotus į santykių kokybės gerinimą ir įsitraukimą į pamokos veiklą. Šių sąveikų metu mokytojas siūlo mokiniams galimas susitaikymo, emocijų įveikos formas, skatina veikti bendrai, kad būtų sudarytos galimybės toliau kokybiškai tęsti pamokos veiklą. *Pavyzdžiui, BGHSB0117 1.1 epizode aprašoma situacija – „judriojo žaidimo metu mokiny JK11 netyčia inventoriumi pataiko mokiniui JK2 į uždraustą taikyti vietą; mokiny JK2 pradeda demonstruoti neigiamas emocijas ir inicijuoja nepriimtina sąveiką su mokiniu JK11, mokytojas tai sustabdo“, inicijuotas veiksmas – „mokytojas, siekdamas padėti mokiniui JK2 suprasti, kad mokinio JK11 veiksmas buvo netyčinis, užduoda jam klausimų ir leidžia suvokti, kad abu mokiniai yra draugai; į šią sąveiką įtraukia mokinį JK11, siekdamas padėti mokiniams išsaugoti tinkamą tarpusavio santykių kokybę“.*

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas formuojant **bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesus – teikiant tarpusavio pagalbą**. Mokiniais nustačius bendraklasių patiriamus sunkumus atlikti užduotį ar tam tikrus judesius, užimti tinkamą padėtį rikiuotėse, net ir mokytojui teikiant individualią pagalbą, jie, prisijungdami prie tokių interakcijų, savo pavyzdžiu ir pagalba padeda bendraklasiams atlikti tai, ko iš jų tikimasi. Papildoma pagalba suteikiama paskutiniems užduotį atliekantiems mokiniams ar mokiniams, užduoties atlikimo metu

demonstruojantiems fizinius sunkumus. Tokiais atvejais mokiniai fiziškai padeda bendraklasiams atlikti užduotis.

Nustatyta, kad minėtas mokinių bruožo ugdymo(si) procesas formuojamas ir priimant bendrus sutarimus. Atliekant užduotis, geriausią rezultatą parodę mokiniai išoriškai skatinami galimybe tapti komandų kapitonais, taigi mokiniai susitaria, kad, esant tokiai galimybei, formuos bendrą komandą.

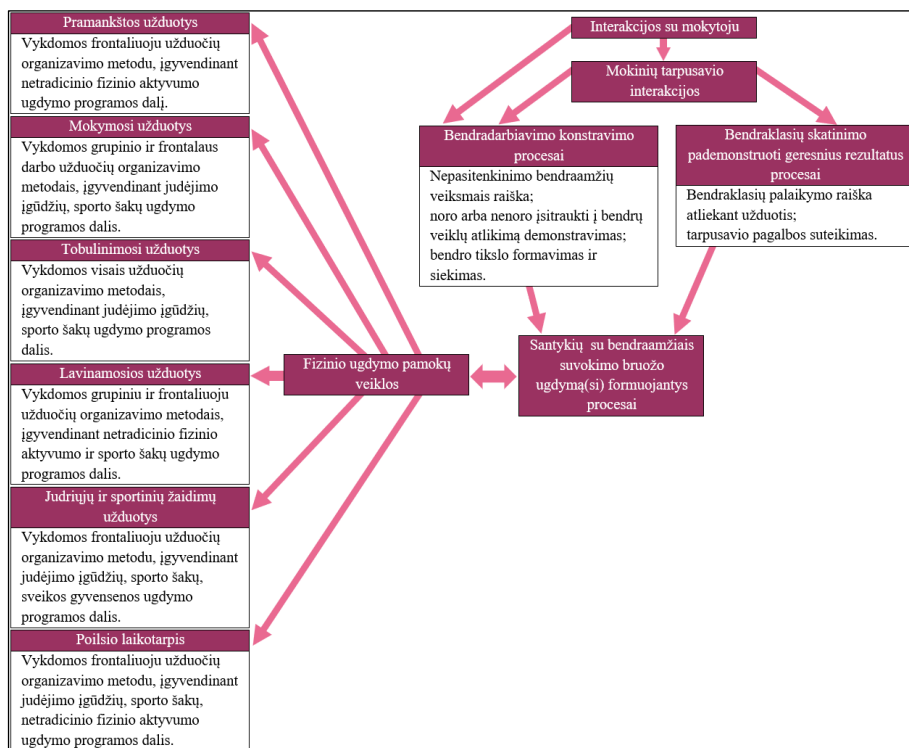
Mokytojas inicijuoja bendraklasių tarpusavio pagalbą, įvertindamas galimus mokinių specifinius sunkumus. Sunkumų mokiniams gali kilti dėl specialiųjų poreikių persirengiant fizinio ugdymo pamokai skirta apranga, taip pat naudojantis inventoriumi. Nustatęs galimus sunkumus, mokytojas iš bendraklasių formuoja pagalbos grupes. Mokiniai, veikdami šiose grupėse, turi bendrą tikslą – suteikti pagalbą mokiniams, kuriems kyla toks poreikis, ir taip formuoti pozityvių tarpusavio santykių suvokimą. *Pavyzdžiui, PGHSB0281 1.0 epizode aprašomas inicijuotas veiksmas: „Mokinio VB3 pastangas ir sunkumus įvertinęs mokinys VB5 inicijuoja sąveiką su juo ir, siekdamas padėti atlikti užduoties bandymą, fiziškai padeda jam užimti judesio atlikimo padėtį, verbaliai įvardija, kada judesį atlikti.“*

Minėti bendraklasių skatinimo demonstruoti geresnius rezultatus procesai formuojami per *bendraamžių palaikymo raišką*. Veikdami konkurencingose ar aiškiai rezultatą atskleidžiančiose veiklose, mokiniai santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą ugdo(si) išreiškdami palaikymą jiems priimtiniams bendraklasiams. Toks palaikymas pasireiškia skanduotėmis, teigiamų emocijų raiška, kuri rodo teigiamų santykių tarp bendraamžių suvokimą, mokiniams atliekant estafečių, lenktyniavimo, sportinių žaidimų ar lengvosios atletikos užduotis. *Pavyzdžiui, IGHBS0229 1.0 epizode aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokinys VB5 ekspresyviai išreiškia palaikymą mokiniui VB6, pademonstruodamas gerą jų tarpusavio santykių kokybės suvokimą“, reakcija – „mokinys VB6 verbaliai pritaria mokinio VB5 palaikymui, demonstruodamas tokį pat santykių kokybės suvokimą, ir aktyviai įsitraukia į atliekamą veiklą“.*

Analizuojant teminio žemėlapiu turinį atskleista, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas per mokinių bendravimo konstravimo procesus, kurie formuojami per bendrą tikslų siekimą, komandų ar grupių formavimą, bendrą veiklą atlikimą. Minėto bruožo ugdymo(si) procesas taip pat formuojamas per bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesus, kuriuos mokiniai formuoja konkurencingos veiklos metu, nustatę bendraklasių sunkumus ir pagalbos poreikius, kitus atskleistus veiksnius.

30 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesas fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis 27, 28 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas.

30 pav. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis atskleista, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas. 30 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 28, 29 pav. aptartų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojamas santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymas(is).

Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai rodo, kokie procesai leidžia formuoti santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymą(si) skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Susistemintos sąveikos detalios atskleidžiamos ir analizuojamos 29 priede.

Nustatyta, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas **formuojant mokinių bendradarbiavimo konstravimo ir bendrą klasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesus interakcijų su mokytoju, mokinių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, autonomiškų mokinių interakcijų metu.**

Atskleista, kad **mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai mokinių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu** formuojami mokiniams *demonstruojant nepasitenkinimą bendraamžių veiksmais, atliekant tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio metu*. Rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotos mokinių reakcijos į nepriimtina bendrą klasių elgesį. *Pavyzdžiui, mokiniams ilsintis, BGHSB0170 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „tobulinti krepšinio kamuolio metimą į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinei VB11 reiškiant neigiamas emocijas dėl mokinio VB12 veiksmų, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1“, taip pat aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokinys VB12 skatinamas reflektuoti apie savo elgesį, išreikšdamas teigiamas emocijas, rezultatą mokinės VB11 emocijoms, mokiniui leidžiama suprasti, kad toks elgesys netinkamas jų santykiams, padedama rasti galimus santykių kokybės išsaugojimo su mokine VB11 būdus“, reakcija – „mokinys VB12, kelis kartus paskatintas mokytojo, atsiprašo mokinės VB11, padeda jai nusiraminti ir abu grįžta į poilsio vietą“.*

Minėtų interakcijų metu mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokiniams *demonstruojant norą ar nenorą įsitraukti į bendrą veiklą, atliekant mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis*. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį,

kuriame užkoduota mokinių noro įsitraukti į bendras veiklas raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, PGHSB0143 1.1 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinei NZ10 atsisakius dalyvauti žaidime, nes grupėje gali būti jai nepriimtinas mokinys NZ6, mokytojas kaip pozityvų pavyzdį pasitelkia mokinius NZ3 ir NZ12**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10; **siekdamas ją paskatinti įsitraukti į veiklą, pripažįstant bendraamžių skirtumus, kaip teigiamą pavyzdį įvardija mokinių NZ3 ir NZ12 atvejį ir jų patirtą sėkmę žaidimo metu**“, **reakcija** – „mokinė NZ10, sąveikaudama su mokytoju, reiškia neigiamas **emocijas ir suvokimą apie mokytojo pateikiamą pavyzdį bei individualių skirtumų pripažinimo svarbą, tačiau dalyvauti žaidime kartu su mokiniu NZ6 vis tiek atsisako**“.

Minėti mokinių interakcijų procesai, kuriuose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, formuojami mokiniams generuojant bendrus tikslus ir jų siekiant, atliekant tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio metu. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių bendro tikslo formavimas ar siekimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHSB0271 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys JK11 judriojo žaidimo metu, nesilaikydamas su mokytoju priimtų susitarimų elgtis priimtina su bendraklasiais, sukelia neigiamų emocijų mokiniams JK5 ir JK12**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su **mokiniu, siekdamas padėti jam suprasti santykių su bendraamžiais kokybę ir jos kaitą dėl nepriimtino elgesio, paskatina mokinį padėti suvaldyti mokinių JK5 ir JK12 reiškiamas neigiamas emocijas**“, **reakcija** – „mokinys JK11, verbaliai **demonstruodamas mokytojo skatinimo suvokimą, inicijuoja individualias sąveikas su mokiniiais JK5 ir JK12, padeda jiems suvaldyti neigiamas emocijas**“.

Mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai autonominėse mokinių interakcijose formuojami demonstruojant norą arba nenorą įsitraukti į bendras veiklas, atliekant mokymosi, tobulinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių noro įsitraukti į bendras veiklas raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis, JGHSB0196 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota

situacija – „mokiniams **skiriama** užduotis **savarankiškai** suformuoti **poras** užduočiai atlikti“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokinys** NZ12, **kurdamas sąveikas**, siekia **suformuoti porą su mokiniu** NZ11, tada su **mokine** NZ4“, *reakcija* – „mokiniai, **įsitraukdami į sąveiką** su mokiniu NZ12, **gestais demonstruoja nenorą** su juo **formuoti porą**, atskleidžia **santykių** kokybės **suvokimą**, taip **sukeldami** mokiniui neigiamų **emocijų**“.

Mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai **interakcijų su mokytoju metu** formuojami mokiniams *demonstruojant nepasitenkinimą bendraamžių veiksmis*, atliekant *pramankštos* užduotis. Rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotos mokinių reakcijos į nepriimtina bendraklasių elgesį. Pavyzdžiui, IGHSB0090 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota *situacija* – „mokinė NZ4, **demonstruodama** neigiamas **emocijas**, **praneša** mokytojui, kad **mokinė** NZ10 **sąmoningai** su ja **pasielgė nepriimtina**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **stabdydamas pramankštą**, kreipiasi į mokinę NZ10 ir, **įvardydamas jos netinkamą** ir jau **pakartotiną elgesį**, siekia, kad mokinė **suprastų tokio elgesio pasekmes**, **riziką santykių** su mokine NZ4 **kokybei**“, *reakcija* – „mokinė **verbaliai ir gestais demonstruoja** mokytojo išsakytų **pastabų** ir savo elgesio **pasekmių suvokimą**“.

Minėtų interakcijų metu mokinių bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokiniams *demonstruojant norą arba nenorą įsitraukti į bendras veiklas*, atliekant *mokymosi ir tobulinimosi* užduotis. Tyrimo rezultatai grindžiami analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių noro atlikti bendras užduotis raida. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant mokymosi užduotis**, PGHSB0009 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti varžytis pagal estafėčių taisykles“, aprašoma užkoduota *situacija* – „mokiniai, **ruošdamiesi** atlikti estafėčių užduotis, **renkasi grupes**; vienos grupės kapitoniui – **mokiniui** VB7 – **pasirinkus mokinį** VB4, šis **verbaliai išreiškia** neigiamas **emocijas** ir **nenorą dalyvauti grupėje**, nes **kitoje grupėje yra jam priimtinesni bendraamžiai**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas **inicijuoja sąveiką** su mokiniu VB4, **skatindamas jį dalyvauti** šioje **grupėje** ir individualiai **stengtis** grupinę užduotį atlikti tinkamai, **nepriklausomai nuo grupės sudėties**“, *reakcija* – „mokinys VB4 **nesutinka** su mokytojo **skatinimais** ir, **sėdėdamas** sutartoje poilsio vietoje, **tęsia sąveiką** su mokytoju, **bandydamas jį įtikinti**, kodėl jis turėtų **varžytis kitoje grupėje**“.

Kaip jau minėta, mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas **formuojant bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų**

procesus. Šie procesai formuojami **mokinių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, ir autonominių mokinių interakcijų metu.**

Atskleista, kad minėti procesai **mokinių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu** formuojami *mokiniam suteikiant papildomą tarpusavio pagalbą, atliekant mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio metu.* Rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių tarpusavio pagalbos teikimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant mokymosi užduotis, PGXSB0029 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „mokyti varžytis pagal estafetinių taisykles“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniui NZ7 keletą kartų nesėkmingai vykdant individualią užduotį grupėje, mokytojas, siekdamas suteikti mokiniui individualią pagalbą, inicijuoja sąveiką su juo**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojui dar kartą **detaliai aiškinant, kaip turi būti atliekamas individualus veiksmas, į šią sąveiką įsitraukia mokinė NZ9, suteikdama papildomos pagalbos mokiniui NZ7, ir detaliai pademonstruoja jam, kaip atlikti atitinkamą veiksmą, reakcija** – „mokinyje NZ7 **sąveikos su mokytoju ir mokine NZ9 metu neverbaliai demonstruoja savo suvokimą ir teikiamos pagalbos tikslą**“.

Bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesai **autonominių mokinių interakcijų metu** formuojami *mokiniam demonstruojant palaikymą bendraamžiams mokymosi, tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu.* Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių tarpusavio palaikymas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, BGHSB0355 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „**tobulinti kamuoliuko metimo techniką**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokiniai žaidžia jiems žinomą judrųjį žaidimą, kurio metu iškritę mokiniai pradeda ilsėtis**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**besiilsintys mokiniai JK11, JK9, JK4, JK7, JK1 verbaliai palaiko judriajame žaidime dar tebesivaržančius mokinius JK10 ir JK5, demonstruodami geros tarpusavio santykių kokybės suvokimą**“, **reakcija** – „**mokiniai JK10, JK5, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su besiilsinčiais mokiniais, toliau veikia pagal judriojo žaidimo taisykles**“.

Tyrimo duomenų analizės metu nustatyta, kad bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų procesai minėtų interakcijų metu formuojami *mokiniam suteikiant tarpusavio pagalbą, atliekant tobulinimosi ir lavinimosi užduotis, poilsio metu.* Analizuojamas epizodų turinys, kuriame užkoduotas mokinių tarpusavio pagalbos teikimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotis, PGHSB0084 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių**

tikslas – „atlikti fizinės ypatybės *lavinančius* pratimus, imituojančią gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokinys* NZ5, padaręs klaidą, *užduotį* atlieka *paskutinis*, jį atlikdamas *demonstruoja pastangas*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „*mokinys* NZ7, *pastebėjęs*, kad *mokinys* NZ5 *užduotį* atlieka *paskutinis*, prieš jam *baigiant* *užduotį atlikti*, *inicijuoja sąveiką* su juo ir *padeda užduotį baigti greičiau*“, *reakcija* – „*mokinys* NZ5, *demonstruodamas teigiamas emocijas, priima mokinio* NZ7 *pagalbą* ir atlieka *užduotį greičiau*“.

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas individualiu ir grupiniu lygmenimis, priklausomai nuo to, kokias pagalbos formas teikia mokytojas ir kokias sąveikas konstruoja mokiniai. Atskleista, kad šie procesai formuojami ir įgyvendinami ne tik aktyvios sąveikos su mokytoju, bet ir mokinių tarpusavio sąveikos metu. Bendraamžių suvokimo bruožas didele dalimi ugdomas per mokinių formuojamas sąveikas, visiškai autonomiškai arba esant minimaliai mokytojo pagalbai. Minėtina, kad šis bruožas ugdomas ne tik per teigiamas, bet ir per neigiamas mokinių patirtis, kuriomis remdamasis minėtą turinį mokiniams kurti padeda mokytojas.

Atskleidus, kaip ir kokias pamokos veiklas įgyvendinant ugdomas mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas, toliau aptariama atskirų pamokos veiklų svarba ir turinys, formuojant minėto bruožo ugdymo(si) procesus. Šie aspektai atskleidžiami remiantis 27–29 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais, juose pateiktų subtemų ir temų sudarymo epizodų turiniu.

Atliekant pramankštos užduotis, santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas dėl minėtomis užduotimis vykdomų rikiuočių, kurios formuojamos ne tik mokiniams pasirenkant vietas prie priimtinesnių bendraklasių, bet ir kitiems bendraklasiams šias vietas užėmus ar kitaip pažeidžiant nusistovėjusias rikiuočių taisykles, susitarimus. Tokiais atvejais galima mokinių neigiama reakcija į tam tikrų bendraklasių elgesį ir prastų santykių su jais suvokimo formavimą.

Pramankštos užduotys beveik visada pradedamos rikiuotėmis, kurios gali būti formuojamos ir naujose, neįprastose aplinkose. Tokiais atvejais galimi rikiuotės formavimo iššūkiai. Šiuos iššūkius vieni kitiems padeda įveikti mokiniai, suteikdami įvairių pagalbą prisitaikyti prie aplinkos, užimti tinkamas vietas ar išlaikyti tinkamus atstumus, taip formuodami pozityvius santykius su bendraamžiais.

Pramankštos užduočių specifiškumas įgalina ir mokinių noro ar nenoro įsitraukti į veiklas su bendraamžiais demonstravimą. Minėtina, kad, atlikdami

šias užduotis, mokiniai ne tik formuoja rikiuotes, bet ir dėl gerai žinomų užduočių ir jų eigos įsitraukia į konkurencingas veiklas. Tokios veiklos leidžia mokiniams išreikšti palaikymą jiems priimtiniams bendraamžiams, demonstruoti pozityvių santykių su šiais asmenimis suvokimą.

Mokymosi ir tobulinimosi užduočių specifiskumas, ugdant mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą, labai panašus. Atlikdami minėtas užduotis, mokiniai įgyvendina subjektyviai suvokiamas konkurencingas ar lengvai rezultatą teikiančias veiklas. Šių veiklų metu mokiniams sudaromos galimybės išreikšti palaikymą jiems priimtiniams bendraklasiams ar atstovaujamoms komandoms. Palaikymą tokiose veiklose mokiniai formuoja autonomiškai, ypač jei mokymosi procesas organizuojamas individualiuoju ar grupiniu metodais.

Mokymosi ir tobulinimosi užduotys dažnai atliekamos taikant grupinį užduoties atlikimo metodą, siekiant įgalinti mokinius bendrauti tarpusavyje, mokytis vieniems iš kitų, atlikti kompleksines veiklas. Įgyvendindami minėtas užduotis, mokiniai gali savarankiškai formuoti komandas, grupes ar poras. Grupių formavimo proceso metu mokiniai gali reaguoti pozityviai ir noriai įsitraukti į atitinkamas veiklas arba demonstruoti nenorą įsitraukti į grupinę veiklą. Tai nutinka, kai mokinys atsisako prisijungti prie komandos ar grupės, į kurios sudėtį jis skatinamas įsitraukti, o grupėje yra jam nepriimtinas bendraklasis. Mokytojas, nustatęs minėtą atvejį, skatina mokinius įsivertinti demonstruojamo noro rezultatą bendraklasių jausmams ir pamokos veiklai. Mokiniai skatinami remtis individualiomis stiprybėmis, kurios gali būti naudingos atliekamoms užduotims įveikti.

Atlikdami mokymosi užduotis, mokiniai susiduria su sunkumais įgyvendinti ugdymo(si) turinio reikalavimus. Minėtini naujo judesio atlikimo, tinkamo inventoriaus panaudojimo, rikiuočių formavimo sunkumai. Nustatę sunkumų, tiek mokytojas, tiek mokiniai suteikia vieni kitiems papildomą pagalbą, ne tik užtikrinančią geresnę užduočių atlikimo kokybę, bet ir formuojančią pozityvų mokinių santykių suvokimą.

Papildomą pagalbą mokiniai teikia ir atlikdami tobulinimosi užduotis, įvertindami, kad jiems priimtinas bendraklasis užduotį atlieka lėčiau, sunkiau negu kiti. Mokiniai suteikia pagalbą padėdami įveikti užduotį fiziškai. Minėtina, kad užduotys atliekamos grupėse ar komandose. Kiekvienam mokiniui skiriama atskira užduotis ar veikla, kurias sieja bendras tikslas. Formuojamas tinkamas tarpusavio bendradarbiavimas ir susitarimai, padedantys mokiniams ne tik atlikti užduotį, bet ir įvertinti kiekvieno mokinio pastangas ir indėlį. Organizuojant tokias užduotis, mokiniai turi galimybę savarankiškai pasirinkti komandas ar grupes, kuriose nori būti dėl jiems

priimtinos sudėties. Tokia iniciatyva sudaro mokiniams galimybes konstruoti pozityvius santykius su jiems priimtinais bendraamžiais.

Atliekant lavinimosi užduotis, santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas mokinių iniciatyva. Atskleista, kad dažnu atveju tokias veiklas mokiniai atlieka individualiuoju ar frontaliuoju metodais, neformuodami komandų ar grupių. Ši užduočių specifika įgalina mokinius stebėti jiems priimtinių bendraamžių užduočių įveiką, įvertinti sunkumus ir galimybes užduotis atlikti. Nustatę pagalbos poreikį, mokiniai santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) procesą formuoja suteikdami pagalbą minėtą poreikį demonstruojantiems mokiniams. Tai daroma padedant įveikti atitinkamas užduotis fiziškai, suteikiant papildomos informacijos apie veiklos atlikimo ypatumus.

Lavinimosi užduočių metu mokiniai formuoja subjektyvios konkurencijos suvokimą, kuris gali sukelti nepriimtina mokinių emocijų raišką, jiems reaguojant į bendraklasių veiksmus. Tokiais atvejais mokiniai, mokytojo padedami, realizuoja santykių kokybės išsaugojimo būdus ir galimybes.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys labai dinamiškos, todėl jas atliekant galimos ne tik tinkamos, bet ir nepageidaujamos mokinių tarpusavio interakcijos. Jų kyla mokiniams pažeidžiant sutartas taisykles ir reaguojant į šiuos pažeidimus, t. y. išreiškiant neigiamas emocijas konkrečių bendraklasių atžvilgiu. Tokiais atvejais mokytojas, inicijuodamas sąveikas su mokiniiais, padeda jiems rasti santykių puoselėjimo būdų, kuriuos įvardija. Minėtos veiklos dažnai realizuojamos mokiniams atliekant skirtingus vaidmenis. Šių vaidmenų atlikimo sintezė leidžia tinkamai įvykdyti patinkančias veiklas, kolektyviškai patirti sėkmę, formuoti bendrus tikslus. Tinkamai šiuos vaidmenis realizavę, mokiniai linkę pasveikinti pagrindinį vaidmenį atlikusį mokinį ir taip formuoja pozityvių santykių su šiuo mokiniu suvokimą.

Atskleista, kad mokiniai, įvertinę, jog pagrindinį vaidmenį atlieka jiems nepriimtinas bendraklasis, į veiklą įsitraukia pastebimai neefektyviau ar šioje veikloje atsisako dalyvauti, demonstruodami neigiamų santykių su konkrečiu mokiniu suvokimą.

Mokiniai, turėdami specialiųjų ugdymosi poreikių, gali patirti sunkumų ne tik atlikdami pamokos užduotis, bet ir veikdami pamokai pasibaigus. Sunkumų kyla dėl tam tikrų specialiųjų poreikių mokiniams persirengiant. Mokytojui įvertinus šiuos sunkumus, paskutinės rikiuotės metu formuojama pagalbos konkrečiam mokiniui grupė. Tai leidžia mokiniams suvokti pagalbos teikimo ir priėmimo svarbą, konstruoti pozityvius tarpusavio santykius.

15 lentelė. Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustačius neigiamų mokinių tarpusavio santykių konstravimo procesus.	Mokytojas.
	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas pozityvius tarpusavio santykius lemiančioms sąveikoms formuoti ir plėtoti.	Mokytojas, mokiniai.
	Mokinių bendradarbiavimo konstravimo ypatumai. Bendraklasių skatinimo siekti geresnių rezultatų ypatumai.	
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Teigiamos mokinių tarpusavio interakcijos.	
	Neigiamos mokinių tarpusavio interakcijos.	
	Mokinių bendrų veiklų atlikimas.	Mokytojas, mokiniai.
	Mokinių komandų ar grupių formavimas.	
	Sąlygų sudarymas užduotį atlikti su priimtinu mokiniu (mokiniais).	
	Sąlygų sudarymas užduotį atlikti su nepriimtinu mokiniu (mokiniais).	Mokytojas.
	Interakcijų inicijavimas.	Mokytojas, mokiniai.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Bendrų užduočių organizavimas su mokiniams priimtinais bendraklasiais.	
	Bendrų užduočių organizavimas su mokiniams nepriimtinais bendraklasiais.	
	Konkurencingų veiklų, padedančių mokinių palaikymo raiškai, organizavimas.	
	Autonomijos suteikimas mokiniams formuoti komandas ar grupes.	
	Autonomijos suteikimas mokiniams teikti pagalbą bendraklasiams.	Mokytojas.
	Nepriimtino mokinių elgesio bendraklasių atžvilgiu įvardijimas.	
	Mokinių tarpusavio nesutarimų sprendimas, padedant mokiniams rasti kompromisų.	
	Mokinių reflektavimo apie netinkamo elgesio pasekmes bendraklasiams skatinimas.	

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas **ugdomas** per mokinių **bendradarbiavimo konstravimo** ir bendraklasių **skatinimo siekti geresnių rezultatų procesus**.

Atskleista, kad šie procesai formuojami ir įgyvendinami ne tik aktyvios interakcijos su mokytoju, bet **didžiaja dalimi mokinių tarpusavio interakcijų metu**, tarp kurių yra ir visiškai autonominių interakcijų. Minėtina, kad santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas ne tik per **teigiamas**, bet ir per **neigiamas** mokinių **patirtis**, kuriomis remiantis minėtą ugdymo(si) procesą mokiniams formuoti padeda mokytojas.

Mokiniai, **formuodami** tarpusavio bendradarbiavimo **procesus**, savo **santykių** su bendraamžiais **suvokimo** bruožą ugdo(si) per minėtas **patirtis**, kurios formuojamos **išreiškiant** nepasitenkinimą bendraklasių veiksmais, **demonstruojant** norą arba nenorą užduotis atlikti su atitinkamais bendraamžiais, **formuojant** komandas ar grupes, **generuojan** bendrus tikslus ir jų siekiant, atskleistų veiklų ir atveju metu.

Santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas ugdomas ir **įgyvendinant procesus**, susijusius su **noru padėti** bendraklasiams **siekti** geresnių **rezultatų** ar šiuos asmenis vertinant. Mokiniais atliekant atitinkamas užduotis, jie gali **išreikšti palaikymą** bendraklasiams, patys šį palaikymą **gauti**, kolektyviškai **dalydamiesi** individualaus mokinio sėkme. Minėtas bruožas taip pat ugdomas mokiniais suteikiant papildomą pagalbą bendraklasiams, kai nustatomas tokios pagalbos poreikis.

Mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą ugdantys **procesai** formuojami **visose** pamokos **užduotyse**, nes fizinio ugdymo pamokos dinamiškos ne tik veiklos, bet ir mokinių bendravimo aspektais. Mokiniai, **atlikdami** įvairias užduotis, gali **įsitraukti** į jas ir **formuoti** komandas, grupes, kuriose yra jiems **priimtini** ar **mažiau priimtini** bendraklasiai.

Atskleista, kad minėti procesai formuojami ir įgyvendinami **interakcijų** su **mokytoju** metu, kai mokytojas **skatina** mokinių tarpusavio pozityvių santykių konstravimą, **atsižvelgdamas** į anksčiau atskleistų procesų raišką. Šios sąveikos vyksta mokytojui teikiant mokiniams tiek individualią, tiek grupinę pagalbą.

Išvardytiems procesams formuoti **būtinės** mokinių **teigiamos** ir **neigiamos** tarpusavio **interakcijos**, **atskleidžiančios** jų santykių **kokybę** ar **konstruojančios** šios kokybės pokyčius, bendros užduotys ir komandų **formavimas** įtraukiant mokiniams priimtinius ir nepriimtinius bendraklasių. Esant šioms sąlygoms ir mokytojui bei mokiniams inicijuojant interakcijas, galimas atskleistų metodų panaudojimas ir mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymas(is).

3.9. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, kuriuose atsiskleidžia mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) proceso ypatumai. Epizoduose nustatyta mokinių emocinė reakcija, indikuojanti mokinių (ne)užtikrintumą, įsitraukimą į veiklą, savęs vertinimą, demonstruojamos pažangos suvokimą, norą įgyvendinti iššūkius.

Epizodai, atskleidžiantys minėtus ypatumus (30 priedas), atrinkti pagal šiuos įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose mokiniams suteikiama pagalba suvokti jų demonstruojama pažangą, pasiektą rezultatą ar tinkamą įsitraukimą į pamokos veiklą ir dalyvavimą joje; neištraukiami epizodai, kuriuose nenustatytas mokinių pagalbos suvokimas;

2) epizodai, kuriuose mokytojas interakcijų su mokiniais metu juos paskatina, pagiria, padeda atrasti stiprybių, formuoja pozityvią savivoką; neištraukiami epizodai, kuriuose mokiniai, reaguodami į mokytojo paskatinius ir pagyrimus, nedemonstruoja atgalinio ryšio, indikuojančio pasitikėjimo savimi skatinimo suvokimą;

3) epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavio interakcijų metu formuoja savo ir bendraklasių pasitikėjimo savimi bruožą, įvertindami vieni kitų demonstruojamą pažangą, pasiektą rezultatą; neištraukiami epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavyje sukelia tik emocijų raišką, kai mokinių pažanga ar pasiekimai nevertinami, neformuojami pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesai;

4) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą; neištraukiami epizodai, kuriuose nevyksta aktyvi socialinė interakcija ar neišvardijama pažanga, pasiekimai, nedemonstruojamas jų suvokimas;

5) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, mokytojo skatinimą į(si)vertinti pademonstruotą pažangą ar pasiektą rezultatą, aktyvų įsitraukimą į veiklą ir dalyvavimą joje.

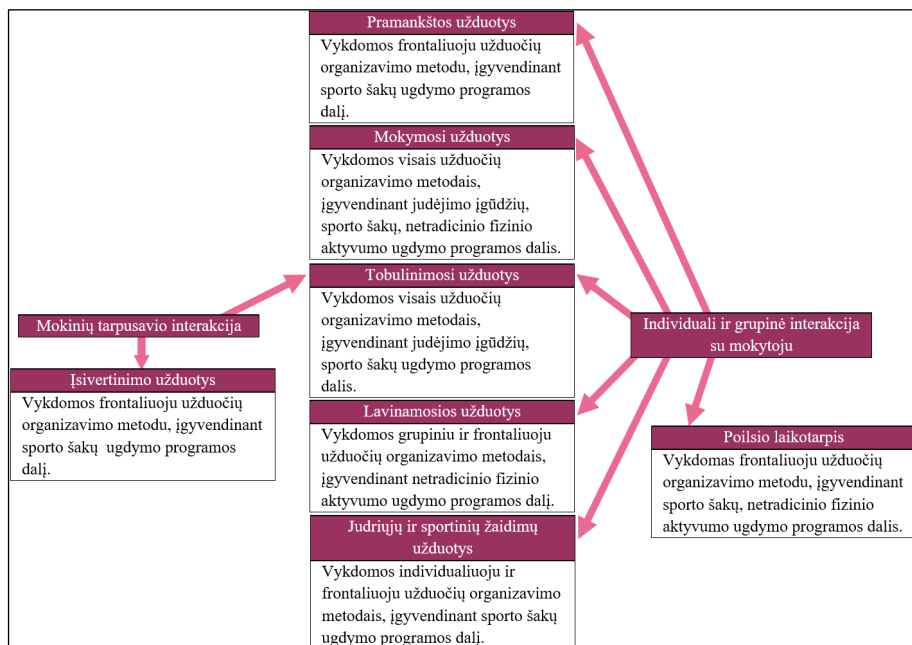
Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (31 priedas), kurios formuoja galutines, skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius atskleidžiančius teminius žemėlapius.

31 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis pasitikėjimo savimi bruožo teorinėmis prielaidomis, 30 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turiniu.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, atskleidžiančių fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys rodo, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesai.

Duomenys iš dalies apima atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių

klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Atskleidžiama, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos padeda mokiniams ne tik ugdyti(is) pasitikėjimo savimi bruožą, bet ir įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant individualius poreikius.

31 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

31 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai rodo, pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikas formuojami pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesai.

Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas didžiaja dalimi ugdomas **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu** ir mokiniams atliekant tobulinimosi ir įsivertinimo užduotis **jų tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu.**

Nustatyta, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas **individualių interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant *pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis,

poilsio metu. Rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių pasitikėjimo savimi raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant lavinimosi užduotis**, PGHPS0094 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „atlikti fizinės ypatybės **lavinančius** pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojas **mokiniam pasiūlo atlikti sudėtingesnę pratimą**; visiems mokiniams **išreiškiant norą** pratimą atlikti, jam **pademonstruoti išrenkamas pažangus mokiny JK11**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokiny JK11**, mokytojo **vertinimu**, labai gerai **pademonstruoja**, kaip turi būti atliktas nurodytas **sudėtingesnis** pratimas, todėl yra **pagiriamas ir skatinamas už atliktą pažangą**“; ugdymo **programos dalis** – **netradicinis fizinis aktyvumas**, epizode **organizuotos užduoties metodas** – **frontalusis**. Atskleista, kad lavinimosi užduočių metu tokie procesai formuojami mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu**, mokiniams atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu**, atliekant užduotis **visomis** jų organizavimo formomis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ir **sporto šakų** ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu**, atliekant **individualaus ir frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį; **poilsio metu**, atliekant **frontaliojo** darbo užduotis, įgyvendinant **netradicinio fizinio aktyvumo** ugdymo programos dalį.

Mokinių pasitikėjimo savimi bruožas **grupinių interakcijų su mokytoju metu** ugdomas mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi* užduotis, *poilsio metu*. Tyrimo rezultatai atskleisti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių pasitikėjimo savimi raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHPS0356 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „**tobulinti kamuoliuko metimo techniką**“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**prieš pradėdant atlikti frontaliojo tipo užduotį**, mokytojas **paskutinį kartą** skiria individualias užduotis **kiekvienam mokiniui**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**už pastangas ir nedarant didelių klaidų**, mokytojas **individualiai pagiria mokinius VB11, VB12, VB8, VB6, VB7**, skatindamas juos **stengtis** ir atliekant **kitą užduotį**, **siekdamas padėti** mokiniams **įvertinti savo pademonstruotą pažangą**“; ugdymo **programos dalis** – **judėjimo įgūdžiai**, epizode **organizuotos užduoties metodas** – **individualusis**. Minėti procesai formuojami mokiniams atliekant **individualaus** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu**, atliekant užduotis **visomis** jų organizavimo formomis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių, sporto šakų**,

netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis; **lavinimosi užduočių metu**, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **poilsio metu**, mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalis.

Mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas ir **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**, mokiniams atliekant *tobulinimosi ir įsivertinimo* užduotis. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių pasitikėjimo savimi raiška. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis, PGHPS0148 1.1 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas** – „*tobulinti savo įgūdžius varžantis įvairiuose judriuosiuose žaidimuose*“, aprašoma **situacija** – „*mokinei NZ9 patyrus sėkmę, atliekant užduotį su mokine NZ10, jos kartu atlieka dar vieną bandymą*“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*bandymui pasibaigus, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ9, sudarydamas jai sąlygas pabandyti užduotį atlikti dar kartą individualiai, siekiama padėti mokinei formuoti tinkamą savo pajėgumo suvokimą*“, **reakcija** – „*mokinė NZ9 neverbaliai sutinka su mokytojo padėsinimu ir, suformuodama porą kartu su mokine NZ10, pradeda antrą bandymą atlikti užduotį*“; **ugdymo programos dalis** – **judėjimo įgūdžiai**, epizode **organizuotos užduoties metodas** – **grupinis**. Atskleista, kad tobulinimosi užduočių metu minėti procesai formuojami mokiniams atliekant **individualaus ir grupinio** darbo užduotis, įgyvendinant **judėjimo įgūdžių** ugdymo programos dalį; **įsivertinimo užduočių metu**, atliekant **frontinio** darbo užduotis, įgyvendinant **sporto šakų** ugdymo programos dalį.

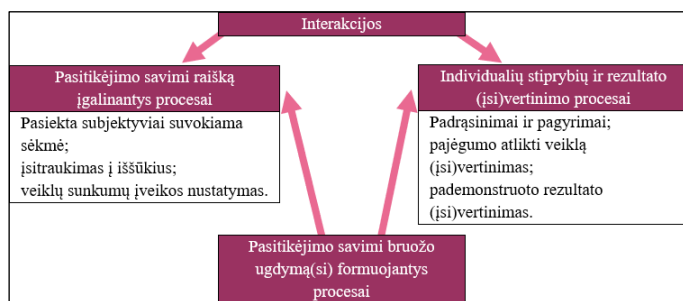
Apibendrinant teminio žemėlapių turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas mokinių ir mokytojo interakcijų metu, mokytojui teikiant mokiniams individualią ar grupinę pagalbą. Atskleista, kad minėti procesai dažniau formuojami mokiniams atliekant užduotis, kuriose susidaro sąveikų tarp mažesnio kiekio mokinių, t. y. atliekant individualias ir grupines užduotis.

32 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis pasitikėjimo savimi bruožo teorinėmis prielaidomis, 30 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesą atskleidžiančių duomenų: pastangų demonstravimo, mokinių reakcijų atliekant užduotis, rodomo noro atlikti užduotis, įsitraukimo į iššūkius, pasiekto rezultato įvertinimo ir pan. Šie

duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų formavimas.

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kokie procesai ir kokios jų sąveikos formuoja mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

32 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

32 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) formuojančius procesus. Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas per **dvi procesų kategorijas**: užduočių atlikimo metu formuojant **procesus, kuriuose atsiskleidžia pasitikėjimo savimi raišką**, ir per **individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesus**, padedančius mokiniams ugdyti(s) pasitikėjimą savimi. Atskleista, kad abi procesų kategorijos **įgyvendinamos interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**.

Mokinių **pasitikėjimo savimi raišką įgalinantys procesai** formuojami *sudarant sąlygas mokiniui ar mokiniams patirti subjektyvią sėkmę*. Tokios sąlygos sudaromos identifikavus mokinių pasitikėjimo savimi stoką dar prieš pradedant atlikti užduotį ar ją atliekant, kai mokiniai nuvertina savo pajėgumą. Minėtose situacijose mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas individualizuojant ugdymo(si) turinį, kad užduoties atlikimo metu mokiniai patirtų sėkmę, patenkinamus rezultatus.

Minėto potyrio pasiekama į užduoties atlikimo procesą įtraukiant papildomą individualią bendraklasių pagalbą, suteikiant papildomų galimybių pakartoti užduotį, skiriant papildomų patarimų, pagyrimų ar paskatinimų. Pavyzdžiui, PGXPS0004 1.0 epizode aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniai **nedrąsiai atlieka sudėtingą** judesį su savo kūno svoriu, mokytojui **teikiant individualią pagalbą kiekvienam** mokiniui“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas** inicijuoja **individualią sąveiką su kiekvienu** mokiniu ir, teikdamas jiems individualią pagalbą, **pagiria ir padrąsina** atlikti kitą bandymą **efektyviau**“.

Procesai, kurių metu nustatyta mokinių pasitikėjimo savimi raiška, formuojami sudarant sąlygas mokiniams *įsitraukti į iššūkių įveikimą*. Nustatyta, kad mokiniai, veikdami tokiomis sąlygomis, pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesus formuoja dvejopai, priklausomai nuo pasiekto rezultato.

Mokiniams priimtino rezultato atveju mokytojas skatina mokinių įsivertinti pasiektą rezultatą, pagiria ir paskatina. Nesėkmės atveju mokytojas pozityviai įvertina mokinio demonstruojamas pastangas, identifikuoja stipriąsias savybes, pagiria ar paskatina. Pavyzdžiui, IGHPS0196 1.0 epizode aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinė NZ10, atlikdama pramankštos pratimus, inicijuoja sąveiką su mokytoju; **išreikšdama** neigiamas **emocijas, informuoja** jį apie **užduoties sudėtingumą**“, aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **įvertinęs** mokinės **pajėgumą ir ankstesnę sėkmę** šią užduotį atliekant, mokinę **paskatina**, įvardydamas jos **gebėjimus**; užduotį **įveikus**, mokytojas **pagiria** mokinę, **pabrėžia** jos **pajėgumą** užduočiai atlikti“, **reakcija** – „mokinė **sutinka** su mokytojo **pasiūlymu**; atlikdama užduotį, ji **patiria sėkmę ir, reikšdama** teigiamas **emocijas, grįžta** prie likusių mokinių“.

Procesai, kurių metu nustatyta mokinių pasitikėjimo savimi raiška, formuojami *mokiniams nustatant veiklos sunkumų įveiką*. Įveikdami užduoties sunkumus, mokiniai ne visada tai suvokia ar įvertina užduoties atlikimo metu. Mokytojas, autonomiškai vertindamas pasiektus gerus mokinių rezultatus, įveikus sunkumus ar demonstruojant pažangą, padeda ugdyti(s) pasitikėjimo savimi bruožą, įvertindamas rezultatus, mokinius pagirdamas.

Mokiniai, suvokdami pasiektą jiems priimtina rezultatą ir demonstruodami pasitikėjimo savimi raišką, patys inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdami pasitikslinti gautą rezultatą. Mokytojas padeda mokiniams rezultatą nustatyti, paskatina ir pagiria, įvertina pasiekimus. Demonstruodami pastangas pasiekti priimtina rezultatą ir jo nepasiekdami, mokiniai tai suvokia kaip nepriimtina rezultatą, kurį iškomunikuoja atsitraukę nuo veiklos, neigiamų emocijų raiška.

Nustatęs minėtą atvejį, mokytojas padeda mokiniams ugdyti pasitikėjimą savimi juos paskatindamas, pagirdamas ir įvertindamas demonstruojamas pastangas. Pavyzdžiui, BGHPS0310 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokiniui **VBI pasitraukus** iš judriojo žaidimo ir **išreiškiant** neigiamas **emocijas, dėl patirtų sunkumų** mokytojas inicijuoja sąveiką su juo“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **įvertinęs rezultatą ir įsitraukimą į pamokos veiklą, mokinį pagiria, įvertina pasiektą individualų rezultatą ir pajėgumą atlikti užduotis bei paskatina suvaldyti savo neigiamas emocijas**“, **reakcija** – „mokytojas **pagiria** mokinę, **siekdamas padėti jai suprasti, kad jos atliktas judesys buvo tikslus ir geras; padeda mokinei atrasti tobulintą sritį užduočiai sėkmingai atlikti**“.

Kaip jau minėta, mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas formuojant **mokinių individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesus**. Šie procesai formuojami *skiriant mokiniams pagyrimus ir paskatinimus*. Atskleista, kad pagyrimai ir paskatinimai gali tiesiogiai orientuoti į mokinių pasiektą rezultatą ar pažangą, tiek į mokinių pasitikėjimo savimi ir savivertės jausmus, skatinančius mokinį jaustis visaverčiu ir įvertintu, nepriklausomai nuo jo pajėgumo atlikti atitinkamas užduotis. Pavyzdžiui, PGHPS0227 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokinei **JK4 keliose pamokose iš eilės nepavykus pasiekti jai priimtino pamokos užduočių rezultato, užduoties metu pavyksta patirti sėkmę**“, **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **įvertinęs mokinės pademonstruotą rezultatą, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas mokinę pagirti ir paskatinti, padėti suprasti jos pasiekto rezultato ir pažangos vertinimą**“.

Mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas *pajėgumo atlikti veiklą į(si)vertinimo procesuose*. Šis į(si)vertinimas formuojamas mokiniams identifikuojant savo pajėgumą atlikti panašias užduotis, mokytojui įvardijant stipriąsias savybes, kurios vertingos atliekant konkrečią užduotį. Į(si)vertinimas formuojamas ir tais atvejais, kai mokiniai pakartotinai patiria veiklos įveikos sunkumų, tačiau yra pajėgūs užduotį atlikti patenkinamu rezultatu, mokytojui šiuos mokinius paskatinant už padarytą pažangą, pagiriant sėkmės atveju. Pavyzdžiui, BGHPS0108 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokinei **JK5 suteikiama galimybė pabandyti atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį, kurį mokinė bandys atlikti pirmą kartą**“, **inicijuotas veiksmas** – „mokinė **JK5 keletą kartų nesėkmingai bando savarankiškai atlikti žaidime privalomus judesius, pradeda neverbaliai reikšti neigiamas emocijas, kol paskutinį bandymą ji atlieka patirdama sėkmę**“, **reakcija** – „atlikusi **sėkmingą bandymą, mokinė JK5 demonstruoja**

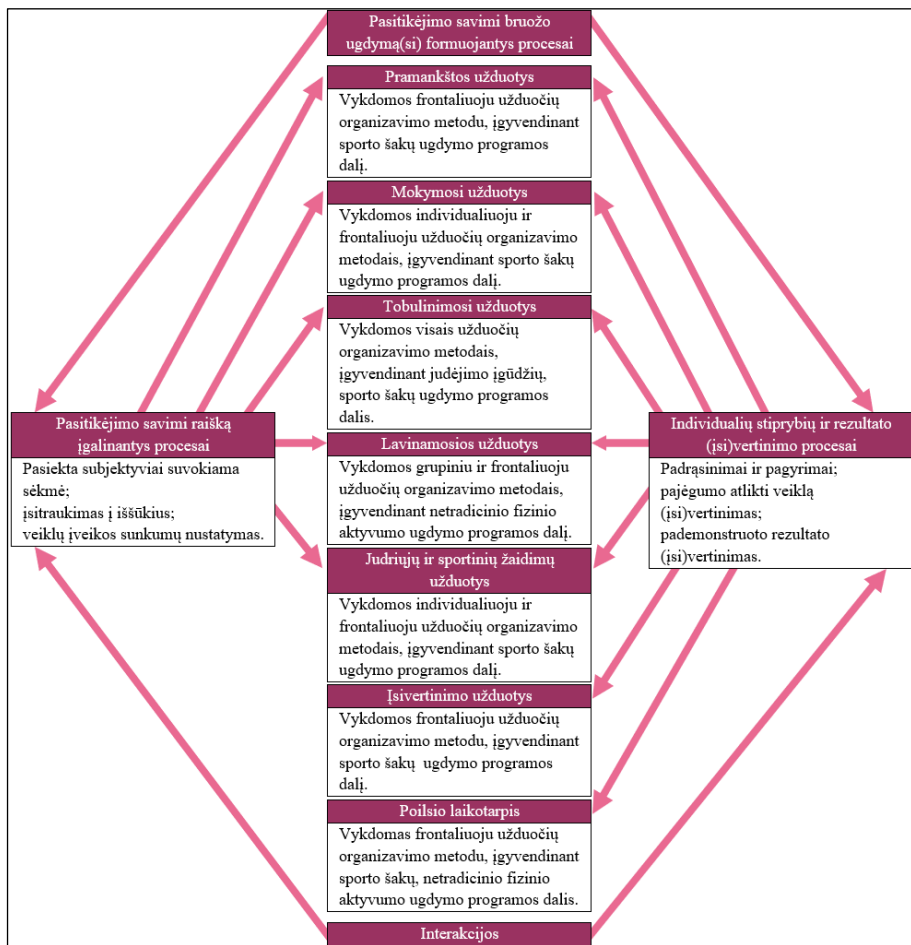
teigiamas **emocijas ir norą** atlikti jai **paskirtą** pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį“.

Minėtas bruožas ugdomas mokinių pademonstruoto rezultato į(si)vertinimo procesų metu. Atskleista, kad mokinių demonstruojamas priimtinas rezultatas ar pažanga identifikuojama pačių mokinių ar mokytojo. Identifikavęs rezultatą, mokytojas, siekdamas padėti mokiniams ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą, šį rezultatą įvardija, palygina su kelių pamokų rezultatu ar, mokiniams padedant, identifikuoja jų įveiktus sunkumus, pasiekus priimtina rezultatą. PGHPS0281 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „**mokinys VB7, bandydamas atlikti užduotį, pasiekia jį tenkinantį rezultatą ir, jį įvertinęs, išreiškia teigiamas emocijas**“, **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB7; įvertinęs jo pasitenkinimą rezultatu, pagiria ir paskatina, padeda mokiniui suprasti, kad jo pastangos vertinamos teigiamai**“.

Remiantis teminio žemėlapiu turinio analize, galima daryti prielaidą, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas dviejų procesų kategorijų sąveikos metu: mokiniams formuojant pasitikėjimo savimi raišką įgalinančius ir individualių stiprybių ir rezultato įsivertinimo procesus. Atskleista, kad šių procesų sąveika pasireiškia mokiniams demonstruojant tiek teigiamą, tiek neigiamą pasitikėjimą savimi. Minėto bruožo ugdymo(si) procesai formuojami mokinių interakcijų su mokytoju ir tarpusavio interakcijų metu.

33 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymas(is) fizinio ugdymo pamokose. Žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, sudaryti remiantis 30, 31 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai atskleidžia, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių pasitikėjimo savimi bruožas.

33 pav. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis atskleista, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių pasitikėjimo savimi bruožas. 33 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 31, 32 pav. pateiktų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai.

Minėtai sintezei atskleisti tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai rodo, kokie procesai padeda formuoti pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama, kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Susistemos sąveikos detalai atskleidžiamos ir analizuojamos 32 priede.

Nustatyta, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas formuojant procesus, kurie padeda mokinių pasitikėjimo savimi raiškai, ir individualių stiprybių ar rezultatų į(si)vertinimo procesus. Atskleista, kad šie procesai formuojami mokinių ir mokytojo interakcijų bei mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu.

Interakcijų su mokytoju metu procesai, leidžiantys pasireikšti mokinių pasitikėjimui savimi, formuojami sudarant sąlygas patirti subjektyviai suvokiamą sėkmę, mokiniams atliekant tobulinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių sėkmės potyris. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis**, BGHPS0149 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys JK1, atlikdamas judrųjį žaidimą, kelis kartus iš eilės susiduria su užduoties įveikos sunkumais ir, išreikšdamas neigiamas emocijas verbaliai, patvirtina, kad nebenori žaidime dalyvauti**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas, įvertinęs mokinio pajėgumą atlikti užduotį sėkmingai, inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, siekdamas mokinį padrąsinti ir paskatinti užduotį atlikti pakartotinai, sudarius tam sąlygas**“, **reakcija** – „**mokinys JK1, atlikdamas užduotį keletą kartų iš eilės, ją atlieka sėkmingai ir suvokęs, kad patyrė sėkmę, išreiškia teigiamas emocijas**“.

Procesai, padedantys mokinių pasitikėjimo savimi raiškai, minėtų interakcijų metu formuojami sudarant mokiniams sąlygas įsitraukti į iššūkių įveiką, atliekant pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių įtrauktis į sudėtingas veiklas. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHPS0199 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „**mokinys VB6 sėkmingai atlieka savo užduoties bandymą su sudėtingesniu negu įprasta inventoriu ir pradeda reikšti teigiamas emocijas**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „**mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu; siekdamas jį pagirti bei paskatinti, pabrėžia, kad mokinys užduotį atliko sudėtingomis sąlygomis, padeda jam įvertinti savo pasiekimą**“, **reakcija** – „**mokinys VB6 neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus**“.

Minėti procesai interakcijų su mokytoju metu formuojami sudarant mokiniams sąlygas įvertinti veiklos sunkumų įveikos ypatumus, atliekant mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota

mokinių pažangos ar veiklos įveikos sunkumų raiška. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant mokymosi užduotis**, PGHPS0238 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokiniam kelis kartus sėkmingai atliekant naują judesį, mokytojas, pirmajai ir antrajai mokinių grupei pabandžius atlikti užduotį, inicijuoja sąveiką su mokiniu“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, įvertinęs mokinių rodomą rezultatą, pagiria ir paskatina mokinius, leidžia suprasti, kad rezultatas ir demonstruojama pažanga vertinama teigiamai“, **reakcija** – „mokiniai neverbaliais gestais pademonstruoja pritirimą mokytojui, neatitraukdami dėmesio nuo atliekamos užduoties“.

Interakcijų su mokytoju metu individualių stiprybių ar rezultatų į(si)vertinimo procesai, įgalinantys mokinių pasitikėjimo savimi bruožų ugdymą(si), formuojami mokinius pagiriant ir padėsinant veiklos atlikimo metu, atliekant pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi užduotis, poilsio metu. Tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių skatinimas ar jų pagyrimas. Pavyzdžiui, **mokiniam atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHPS0240 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys VB12 pagal savo pajėgumą labai gerai bando atlikti pamokos užduotį“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, įvertinęs mokinio pademonstruotą rezultatą, inicijuoja sąveiką su mokiniu, įvardija jo pasiektą rezultatą, jį pagiria, siekdamas padėti suprasti pozityvų pastangų vertinimą“, **reakcija** – „mokinys VB12, verbaliai pasitikslingamas savo rezultatą, reiškia teigiamas emocijas ir pradeda ruoštis kitam bandymui atlikti užduotį“.

Individualių stiprybių ar rezultatų į(si)vertinimo procesai minėtų interakcijų metu formuojami padedant mokiniams į(si)vertinti individualų pajėgumą atlikti veiklą, įgyvendinant pramankštos, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, poilsio metu. Tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių individualių stiprybių vertinimo procesas. Pavyzdžiui, **mokiniam ilsintis**, BGHPS0228 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokytojas, įvertinęs mokinių pademonstruotą pažangą, jiems ilsintis, inicijuoja sąveiką su jais“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas reflektuoja apie mokinių pasiektą praėjusių pamokų rezultatą ir lygina jį su tuo metu pamokoje pademonstruotu rezultatu, siekdamas padėti mokiniams pozityviai įvertinti

savo *pajėgumą* ir padarytą *pažangą*“, *reakcija* – „mokiniai neverbaliai *pritaria* mokytojui, *pademonstruodami* jo išsakytų *pagyrimų* *suvokimą*“.

Minėti procesai interakcijų su mokytoju metu formuojami *padedant* mokiniams *į(si)vertinti* *pademonstruotą* rezultatą, jiems atliekant *pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, įsivertinimo* užduotis. Rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių rezultato vertinimas. Pavyzdžiui, *mokiniams atliekant įsivertinimo užduotis*, BGHPS0227 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „metimo *į krepšį abiem rankomis tobulinimas*“, aprašoma užkoduota *situacija* – „mokiniams *įsivertinant* savo pasiektą *rezultatą* pamokos metu, mokinė JK4 *save įvertina teigiamai*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „mokytojas *inicijuoja sąveiką su mokine, ją pagiria ir, siekdamas paskatinti, padeda suprasti, kad jos pademonstruota pažanga vertinama teigiamai*“, *reakcija* – „mokinė JK3, *papildydama* mokytojo išsakytus *pagyrimus* ir juos *patvirtindama, paskatina mokinę JK4 išreikšti teigiamas emocijas bei pademonstruoti* mokytojo pasisakymų *suvokimą*“.

Mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas ir *mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu*. Tokių interakcijų kiekis labai nedidelis, todėl rezultatai atskleidžiami pateikiant tiesiogines sąveikas tarp anksčiau aptartų dviejų esminių procesų kategorijų. Mokiniams atliekant *tobulinimosi užduotis* ir *nu(si)statant veiklos įveikos sunkumus*, jų pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas *padrąsinant ir paskatinant*. Pavyzdžiui, PGHPS0043 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „*tobulinti* savo įgūdžius varžantis estafetėse“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokiniams pabandžius atlikti grupinę užduotį, mokytojas sąveikauja su jais, padėdamas nustatyti parodytą rezultatą*; mokinio JK11 grupė šį kartą *demonstruoja prastesnį rezultatą, todėl mokinys JK11 savarankiškai inicijuoja nepageidautiną sąveiką su mokine JK3, sukeldamas jai neigiamas emocijas*“, taip pat aprašomas *inicijuotas veiksmas* – „mokytojas *inicijuoja sąveiką su mokine JK3, ją paskatindamas, pagirdamas ir padrąsindamas, į šią sąveiką bandant įsiterpti mokiniui JK11, bet mokytojui tokios galimybės nesuteikiant*“, *reakcija*: „mokinė JK3, verbaliai *į sąveiką su mokytoju neįsitraukdama, bet reaguodama į jo paskatinimus, suvaldo neigiamas emocijas ir grįžta į mokinių rikiuotę*“.

Interakcijos formuojamos mokiniams *sudarant sąlygas patirti subjektyviai suvokiamą sėkmę, juos padrąsinant ir paskatinant*. Pavyzdžiui, PGHPS0148 1.0 epizode atskleidžiamas *mokinių tikslas* – „*tobulinti* savo įgūdžius varžantis įvairiuose judriuosiuose žaidimuose“, aprašoma užkoduota *situacija* – „*mokinei NZ9 nepavyko atlikti pirmos*

užduoties, todėl mokytojas **sudaro sąlygas** jai atlikti antrą **bandymą**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja **sąveiką** su mokine NZ9, **siekdamas** šią mokinę **padrąsinti** ir ragindamas atlikti antrą užduoties bandymą, taigi **siūloma** užduotį **atlikti kartu** su mokine NZ10, taip **norint** mokinei suteikti **drąsos**“, **reakcija** – „mokinė NZ9 neverbaliai **sutinka** su mokytojo **padrąsinimu** ir, **suformuodama porą** kartu su mokine NZ10, **bando** užduotį **atlikti** antrą kartą“.

Nustatyta, kad minėtos interakcijos formuojamos mokiniams **į(si)vertinant pajėgumą atlikti užduotį iššūkių įveikos metu**, realizuojant **pramankštos užduotis**. Pavyzdžiui, IGXPS0311 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos“, aprašoma užkoduota **situacija** – „mokinys JK1, **atlikdamas jam sudėtingą pramankštos užduotį**, inicijuoja **sąveiką** su mokytoju, **siekdamas** individualios **pagalbos**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas teigiamu **pavyzdžiu pasitelkia** likusius mokinius, **skatina remtis** pozityviu šių mokinių **pavyzdžiu**, **pagiria** mokinius už **demonstruojamą pažangą**, **skatina reflektuoti** ir **palyginti praeitoje pamokoje patirtus sunkumus** ir **šioje pamokoje demonstruojamą rezultatą**“, **reakcija** – „mokinys JK1 verbaliai **patvirtina** mokytojo išsakytų **teiginių suvokimą** ir, **demonstruodamas teigiamas emocijas**, **tęsia** atlikti užduotį“.

Atskleidus mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymą(si) formuojančius procesus ir jų raišką atskirose pamokos veiklose, toliau aptariamas šių veiklų aktualumas ir svarba minėto bruožo ugdymui(si). Atskirų pamokos užduočių specifiškumo svarba ir aktualumas atskleidžiami remiantis 31–33 pav. pateiktais teminių žemėlapių analizės rezultatais, juos sudariusių epizodų turiniu.

Pramankštos užduočių metu mokiniai atlieka specifinius judesius, reikalingus pasirengti tolesnei pamokos eigai. Mokiniais sudaromos sąlygos įsivertinti savo pajėgumą atlikti būsimas užduotis. Subjektyviai vertindamas, ar mokiniai pajėgūs minėtas užduotis atlikti, ar ne, ir demonstruodamas pasitikėjimo savimi raišką, mokytojas gali inicijuoti interakcijas su mokiniais ir padėti jiems tinkamai įvertinti pajėgumą, paskatinti, reflektuodamas apie ankstesnes tokių užduočių atlikimo patirtis.

Pramankštos metu mokiniai atlieka ne tik specifinius, bet ir įprastus pramankštos pratimus, kurių rezultatas mokiniams aiškiai pamatuojamas. Atliekant pramankštos pratimus ir pademonstravus geresnius negu įprasta rezultatus, pavyzdžiui, nubėgus didesnę atstumą, mažiau pavargus ir pan., mokytojui sudaromos sąlygos mokinius pagirti, paskatinti, tinkamai

į(si)vertinti pasiektą rezultatą, padėti ugdyti pasitikėjimą savimi ir iš naujo įvertinti savo pajėgumą atlikti atitinkamas užduotis.

Remiantis šiais teiginiais, galima daryti prielaidą, kad atlikti pramankštos užduotis mokiniams gali būti sudėtinga, tapti savotišku iššūkiu, kurį įveikus mokytojas minėtais metodais padeda ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą. Tokios užduotys organizuojamos atsižvelgiant į pamokos uždavinius, judesių mokymo(si) ar tobulinimo(si) turinį.

Atliekant mokymosi užduotis, t. y. mokantis naujų judesių ar juos pritaikant naujose situacijose, galima mokinių nepasitikėjimo savimi raiška tokias užduotis atlikti. Mokytojui nustačius tokią raišką, ugdymo(si) turinys individualizuojamas ir personalizuojamas taip, kad mokiniai, jį įgyvendinami, patirtų sėkmę ir įgytų daugiau pasitikėjimo. Toks individualizavimas ir personalizavimas vyksta, kai į užduoties atlikimo procesą įtraukiami bendraklasiai, kurie suteikia pagalbą konkrečiam mokiniui, kol jis tampa pajėgus užduotį atlikti savarankiškai, sudarant sąlygas užduotis atlikti kitokiu negu įprasta intensyvumu.

Atskleista, kad mokymosi užduočių turinys didele dalimi suformuotas iš aiškaus ir lengvai pamatuojamo rezultato veiklų. Turinio personalizavimo ir individualizavimo galimybės ugdant mokinių pasitikėjimo savimi bruožą nustatytos ir pakartotinai patiriant sunkumų atliekant užduotis, siekiant pasiekti patenkinamą rezultatą. Tokiu atveju užduočiai atlikti skiriamas papildomas pakartojimų skaičius, ją supaprastinant iki beveik garantuotos sėkmės, kol mokinyi ją patiria.

Atliekant minėtas užduotis formuojamas mokinių individualių savybių nustatymas. Užduotys, priklausomai nuo ugdymo programos įgyvendinimo dalių, per mokslo metus kinta, todėl vienos užduotys mokiniams gali būti įveikiamos lengviau, kitos – sunkiau. Mokymo(si) procesai mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, yra ilgi ir ne visada nuoseklūs. Šių procesų metu mokytojas nuolat stebi ir vertina mokinių demonstruojamus rezultatus, pažangą, holistiškai pažįsta mokinius, nustato jų stipriąsias ir tobulintinas sritis.

Mokytojui valdant šias žinias ir nustačius mokinių fizinius ar kitus sunkumus atlikti užduotis, jų pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas įvardijant mokiniams jų stiprybes, pateikiant lengvai įveikiamų užduočių pavyzdžių. Mokiniams pakartotinai patiriant sėkmę atliekant konkrečias užduotis, mokytojas pagiria mokinius, paskatina už demonstruojamus rezultatus ir pastangas, padeda mokiniams ugdyti pasitikėjimą savimi.

Atliekant tobulinimosi užduotis, aktyviai vyksta mokinių pajėgumo jas atlikti į(si)vertinimo procesas. Šio proceso metu mokiniai susiduria su jiemis

lengvai ir sunkiai įveikiamomis užduotimis. Lengvai įveikiamų užduočių atveju mokiniai demonstruoja pasitikėjimą savimi šias užduotis įveikti, atlikti, pasiekti priimtinius rezultatus. Sudėtingų užduočių atveju, dar prieš atlikdami minėtas užduotis, mokiniai demonstruoja nepasitikėjimą savimi. Mokytojas, skatindamas mokinius, padėdamas įvertinti pajėgumą, padeda ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą. Užduočių sudėtingumas priklauso nuo daugelio veiksnių, tiek nuo ugdymo(si) turinio ypatumų, tiek nuo mokinių individualumo.

Minėtas į(si)vertinimo procesas vykdomas ir mokiniams atlikus sudėtingas užduotis ar pademonstravus geresnį negu tikėtasi rezultatą. Mokiniais atlikus užduotis, kai prieš tai demonstruojamas nepasitikėjimas savimi, bet vėliau patiriama sėkmė ir, mokytojui padedant, iš naujo į(si)vertinamas pajėgumas atlikti užduotį, pagiriama, sudaromos sąlygos mokiniams ugdytis pasitikėjimo savimi bruožą.

Tobulinimo(si) procesuose mokiniai pajėgesni autonomiškai vertinti pasiekiamus rezultatus. Priimtinių rezultatų atveju mokiniai, siekdami mokytojo įvertinimo, savarankiškai inicijuoja interakcijas su juo. Mokytojui pagiriant, pozityviai įvertinant pademonstruotą rezultatą, ugdomas pasitikėjimas savimi.

Atliekant tobulinimosi užduotis, pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas ir mokiniams susiduriant su įvairiais iššūkiais, kurie gali būti formuojami mokytojo, sunkinant užduoties atlikimo sąlygas, inventoriaus panaudojimo galimybes ir kitaip personalizuojant ir individualizuojant ugdymo(si) turinį. Mokiniais įveikiant šiuos iššūkius, formuojamas pozityvus gebėjimų ir stipriųjų savybių suvokimas. Mokytojui pagiriant, įvertinant rezultatą, ugdomas pasitikėjimas savimi.

Tobulinimosi užduočių metu mokiniai nuolat susiduria su įvairias rezultatais, kuriuos ne visada patys įvertina arba kurie jiems nepastebimi. Mokytojas, stebėdamas mokinių atliekamas užduotis ir nuolat identifikuodamas pasiekimus, pastangas, inicijuoja interakcijas su mokiniiais, siekdamas įvardyti pasiekimus, pagirti ir paskatinti, taip padėdamas mokiniams ugdyti(is) pasitikėjimo savimi bruožą.

Mokiniais atliekant lavinimosi užduotis, susiduriama su užduočių įveikos sunkumais ir galimybėmis fizinio pajėgumo aspektu. Lavinimosi užduočių turinys orientuotas į mokinių fizinių ypatybių lavinimo procesus, kurie, priklausomai nuo mokinių pajėgumo, gali būti priimtini arba nepriimtini.

Fiziškai pajėgūs mokiniai tokias užduotis atlieka reikšdami teigiamas emocijas, išnaudodami savo stipriąsias puses ir demonstruodami gerus

rezultatus. Šių mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas mokytojui padedant įsivertinti pasiektus rezultatus, pagiriant ir skatinant. Fiziškai silpnesniems mokiniams minėtos užduotys gali būti suvokiamos kaip labai sudėtingos. Tokiu atveju mokytojas pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesus formuoja padėdamas nu(si)statyti savo stipriąsias puses, pagirdamas ir paskatindamas, individualizuodamas ir personalizuojamas ugdymo(si) turinį sėkmei patirti.

Mokiniai, atlikdami lavinimosi užduotis, susiduria su veiklos įveikos iššūkiais, kurie formuojasi natūraliai dėl sudėtingesnių užduočių organizavimo procesų, mokiniams siekiant išnaudoti savo gebėjimus ir stipriąsias puses. Tokiais atvejais ugdymo(si) turinys personalizuojamas ir individualizuojamas taip, kad sudarytų sąlygas mokiniams susidurti su įveikiamais iššūkiais. Tiek įveikos, tiek sunkumų įveikti atvejais mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas padedant į(si)vertinti savo pajėgumą atlikti užduotis, įvertinti pasiektus rezultatus, mokytojui pagiriant ir paskatinant.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių atlikimo metu formuojami visi pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) procesai. Mokiniai, žaisdami judriuosius žaidimus, gali rinktis atlikti įvairius vaidmenis. Mokiniams pasirenkant jiems priimtinius vaidmenis, taip pasiekiant sėkmę ir demonstruojant gerus rezultatus žaidimo metu, mokytojui juos įvertinant ir pagiriant, ugdomas mokinių pasitikėjimo savimi bruožas. Pasirinkdami vaidmenis, mokiniai neretai atsižvelgia į savo stipriąsias savybes, kurias išnaudoja įvairių žaidimų metu.

Minėtą suvokimą mokiniai susiformuoja dar atlikdami pagrindines pamokos užduotis. Tinkamai išnaudojus šias savybes, pasiekiamas priimtinas rezultatas, leidžiantis mokiniams formuoti tinkamą pasitikėjimą savimi. Mokinių stipriąsias savybes identifikuoti gali ir mokytojas, jiems atliekant minėtus žaidimus. Identifikavus ir įvardijus stipriąsias savybes, mokiniai skatinami šias savybes išnaudoti, suvokti, kad yra pajėgūs atlikti atitinkamas veiklas, taip ugdydami pasitikėjimo savimi bruožą.

Prieš pradėdami atlikti judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis, mokiniai įsivertina savo pajėgumą atlikti užduotis atskirų vaidmenų ir žaidimų aspektu. Mokiniams nustačius, kad bus atliekamas žaidimas ar jo vaidmuo, kuris yra įveikiamas, siekiama geresnių rezultatų, kurių pasiekus, ugdomas pasitikėjimo savimi bruožas.

Atlikdami minėtas užduotis mokiniai ne tik konstruoja socialines interakcijas, patiria sėkmių ir sunkumų, bet ir laikosi įvairių taisyklių ar reikalavimų. Laikytis taisyklių ar reikalavimų ne visada įmanoma sklandžiai,

bet mokinių klaidų ar nepriimtino elgesio nedemonstravimo atvejais mokytojas pagiria, paskatina, padeda suprasti, kad tokie atvejai taip pat suvokiami kaip geras rezultatas, ugdymo(si) dalis. Tai leidžia mokiniams ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

16 lentelė. Mokinių pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas, nustačius mokinių pasitikėjimo savimi raišką.	Mokiniai.
	Situacijos, kuriose atsiskleidžia mokinių individualaus pajėgumo ar galimybių į(si)vertinimas.	Mokytojas, mokiniai.
	Mokytojo inicijuotos sąveikos, leidžiančios mokiniams tinkamai į(si)vertinti pasitikėjimą savimi.	Mokytojas.
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Mokinių reakcijos į pasiektą rezultatą.	Mokiniai.
	Mokinių reakcijos į individualaus pajėgumo ir galimybių į(si)vertinimo rezultatus.	
	Mokytojo inicijuota sąveika, adresuojanti mokinių pajėgumą, galimybes.	Mokytojas.
	Pagyrimai, paskatinimai.	
Bruožo ugdymo(si) metodai	Sąlygų pasiekti daugialypę sėkmę sudarymas.	Mokytojas, mokiniai.
	Nuolatinis mokinių rezultatų ar pastangų vertinimas.	
	Mokinių padėsinimai, paskatinimai prieš atliekant užduotis ir jų atlikimo metu.	Mokytojas.
	Mokinių pajėgumo įvardijimas pateikiant pozityvius pavyzdžius užduotims atlikti.	
	Mokinių stipriųjų savybių ir jų panaudojimo galimybių įveikiant užduotis įvardijimas.	
	Ugdymo diferencijavimas, personalizavimas ir individualizavimas mokiniams patirti sėkmę.	
	Sąlygų formuoti ir įveikti iššūkius sudarymas.	
	Sąlygų atlikti mokiniams priimtinas veiklas sudarymas.	
	Nuolatinis mokinių pastangų ir rezultatų pozityvus vertinimas.	

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima daryti prielaidą, kad mokinių pasitikėjimo savimi bruožas ugdomas per **dvi procesų kategorijas**: pasitikėjimo savimi **raišką įgalinančių** ir **individualių mokinių stiprybių bei rezultato į(si)vertinimo procesų**. Abi procesų kategorijos formuojamos interakcijų su mokytoju ir mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu. Minėti procesai didesne perspektyva formuojami individualių mokinio ir mokytojo interakcijų metu.

Procesai, padedantys mokinių pasitikėjimo savimi **raiškai, formuojami per subjektyvios sėkmės potyrį, demonstruojant** priimtinius rezultatus, per

įsitraukimą į iššūkių formavimo ar įveikos procesus, mokytojui **įvertinant** pasiekimus ar demonstruojamas pastangas. Priklausomai nuo to, **koki** rezultatą mokiniai **pasiekia** ar kaip **vertina** savo pajėgumą atlikti užduotis, tai **rezonuoja** su pasitikėjimo savimi **raiška**, kuri gali būti tiek **teigiama**, tiek **neigiama**.

Reaguodamas į šią raišką, mokytojas inicijuoja interakcijas su mokiniais ir, **formuodamas** pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo(si) **procesus**, **padrąsindamas** ir **paskatindamas**, **padėdamas** identifikuoti stipriąsias savybes, padeda mokiniams **į(si)vertinti** savo pajėgumą atlikti užduotis, nuolat **vertindamas** demonstruojamą pažangą ir rezultatus. Tokių interakcijų tikslas **ne padėti** mokiniui reguliuoti reiškiamas emocijas, **bet įvertinti** savo pajėgumą, rezultatą, pastangas, sėkmes, galimybes, ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

Atskleistiems procesams formuoti fizinio ugdymo pamokose didelės reikšmės turi mokinių **reakcijos** į pasiektus **rezultatus** ar individualių **stiprybių**, individualaus pajėgumo **į(si)vertinimo** rezultatus. Taip pat mokytojo formuojamos **interakcijos** su mokiniais, kurių metu mokiniai **pagiriami**, **paskatinami**. Šių interakcijų metu mokytojas **sudaro** mokiniams **galimybes patirti** sėkmę atliekant užduotis, nuolat **vertinti** rezultatus, pažangą ir kitus aspektus, kurie **formuoja** mokinių pasitikėjimo savimi ugdymo(si) **procesą**.

3.10. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose rezultatai

Šiame skyriuje analizuojami epizodai, kuriuose atskleidžiamas mokinių noras atlikti veiklas, į jas įsitraukti, įveikti suformuojamus iššūkius, išbandyti naujas galimybes, nesant jokio išorinio atlygio ar bausmės baimės. Mokiniams vidinė motyvacija pasireiškia per norą atlikti jiems patinkančias užduotis arba užduotis, kuriose praeityje jie yra patyrę sėkmę.

Epizodai, kurių turinyje atsiskleidžia mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymas(is) (33 priedas), atrinkti pagal šiuos įtraukimo ir atmetimo kriterijus:

1) epizodai, kuriuose mokiniams suteikiamos galimybės aktyviau įsitraukti į veiklą, formuojant papildomus iššūkius, galimybę rinktis atlikti sudėtingesnes ar paprastesnes užduotis; neįtraukiami epizodai, kuriuose demonstruojamas mokinių noras atlikti užduotį tik dėl jos priimtino;

2) epizodai, kuriuose mokytojas, konstruodamas ugdymo(si) turinį, padeda mokiniams atlikti jiems įdomias veiklas, skatindamas mokinius į jas aktyviai įsitraukti; neįtraukiami epizodai, kuriuose mokiniai atlieka jiems

priimtinas veiklas tik išreikšdami teigiamas emocijas, nesant išskirtinio noro veiklą atlikti ar į ją įsitraukti;

3) epizodai, kuriuose mokiniai tarpusavio interakcijų metu diferencijuoja ugdymo(si) procesą, suteikia jam papildomo sudėtingumo aspektų, siekia juos įveikti; neištraukiami epizodai, kai ugdymo(si) turinys diferencijuojamas dėl užduoties nepriimtimumo ar netinkamo intensyvumo;

4) epizodai, kuriuose fiksuojamos socialinės interakcijos per veiklą; neištraukiami epizodai, kuriuose mokiniai atlieka jiems įprastas užduotis, įprastai laikosi sutartų ugdymo(si) proceso reikalavimų, nedemonstruoja įsitraukimo į veiklą, siekia išorinio paskatinimo;

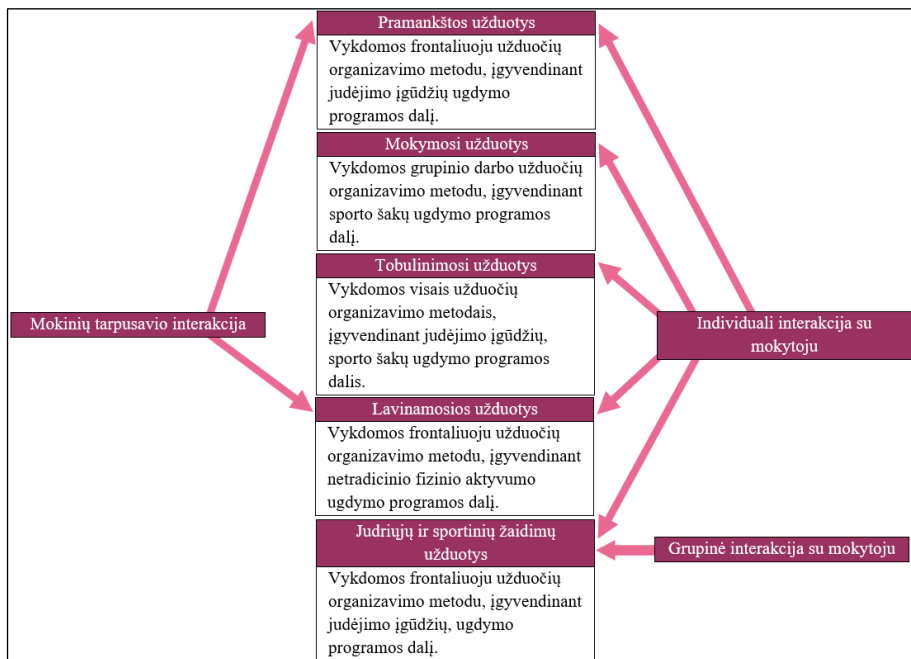
5) epizodai, siejami su mokinių galimybėmis, įtraukiant papildomą pagalbą, mokytojo formuojamus įveikiamus iššūkius ir situacijas sėkmei patirti, sudarant galimybes dalyvauti ir vykdyti mokiniams priimtinas veiklas ypatingomis sąlygomis, patenkinant mokinių judėjimo poreikį.

Šie epizodai atitinkamai priskirti pirminėms temoms ir subtemoms (34 priedas), kurios formuoja galutines, skyriaus tikslą atitinkančias subtemas, temas ir jų tarpusavio ryšius atskleidžiančius teminius žemėlapius.

34 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleistos subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos pamokos veiklų aspektu. Žemėlapyje pateiktos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis vidinės motyvacijos bruožo teorinėmis prielaidomis, 33 priede pateiktų epizodų, atrinktų pagal įtraukties ir atmetimo kriterijus, turinį.

Analizuojant epizodų turinį, ieškota duomenų, kurie atskleidžia fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktinius ypatumus: organizavimo formas, įgyvendinamas ugdymo programos dalis, užduočių tikslus. Šie duomenys rodo, kokias veiklas mokiniams atliekant fizinio ugdymo pamokose formuojami mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesai.

Tyrimo duomenys iš dalies aprėpia atsakymą į 2-ąjį tyrimo klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“. Duomenys atskleidžia, kokios fizinio ugdymo pamokų veiklos padeda mokiniams ne tik ugdyti(is) minėtą bruožą, bet įsitraukti į ugdymo(si) procesus, patenkinant savo individualius poreikius.

34 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesų raiška atskirose pamokos veiklose

34 pav. pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai, atskleidžiantys mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesų raišką fizinio ugdymo pamokų užduočių aspektu. Teminiame žemėlapyje pateikti rezultatai rodo, pagal kokias užduočių organizavimo formas ir ugdymo programos dalių įgyvendinimo sąveikas formuojami vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesai.

Mokinių vidinės motyvacijos bruožas didžiąja dalimi ugdomas **individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju metu** ir retais atvejais **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**. Šios interakcijos formuojamos atliekant skirtingas pamokų užduotis, priklausomai nuo jų organizavimo formų ir ugdymo programos dalių sąveikų.

Individualių interakcijų su mokytoju metu mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas mokiniams atliekant *mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų* užduotis. Rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių vidinės motyvacijos raiška. Pavyzdžiui, *mokiniam atliekant lavinimosi užduotis, PGHVM0123 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas, įvertindamas mokinės JK4 padarytą pažangą ir*

siekdamas mokinę paskatinti, sudaro jai sąlygas pasirinkti tarp sunkesnio ir lengvesnio pratimo atlikimo varianto“, reakcija – „mokinė JK4 neverbaliai reiškia teigiamas emocijas ir įvardija, kad renkasi sunkesnę pratimo atlikimo variantą, taip priimdama mokytojo netiesiogiai iškeltą iššūkį“; ugdymo programos dalis – netradicinis fizinis aktyvumas, epizode organizuotos užduoties metodas – frontalusis. Atskleista, kad lavinimosi užduočių metu tokie procesai formuojami mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; mokymosi užduočių metu, mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; tobulinimosi užduočių metu, atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis; judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

Grupinių interakcijų su mokytoju metu mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas mokiniams atliekant judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis frontaliuoju metodu, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Rezultatai gauti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių vidinės motyvacijos raiška. Pavyzdžiui, BGHVM0009 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „mokyti varžytis pagal estafetinių taisyklių“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniais, siekia išrinkti kitą pagrindinį žaidimo veikėją“, reakcija – „mokiniai VB8, VB2, VB12, VB11, VB10, VB5, VB4, suprasdami mokytojo siekius, ekspresyviai išreiškia norą atlikti pagrindinio žaidimo veikėjo vaidmenį“; ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžių, epizode organizuotos užduoties metodas – frontalusis.

Mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas jiems atliekant pramankštos ir lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduota mokinių vidinės motyvacijos raiška. Pavyzdžiui, mokiniams atliekant pramankštos užduotis, IGHVM0343 1.0 epizode atskleidžiamas mokinių tikslas – „mokyti atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką“, aprašoma situacija – „atliekant mokiniams įprastus pramankštos pratimus lauke, mokinys JK2 inicijuoja sąveiką su mokiniais, informuodamas juos apie savo fizinį pranašumą, mokiniai JK9, JK8, JK12 jam verbaliai paprieštarauja“, aprašomas inicijuotas veiksmas – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas diferencijuoti ugdymo turinį kokybiškesniam mokinių lavinimui, ir sudaro sąlygas mokiniams pasirinkti užduotį šiam galimam fiziniam

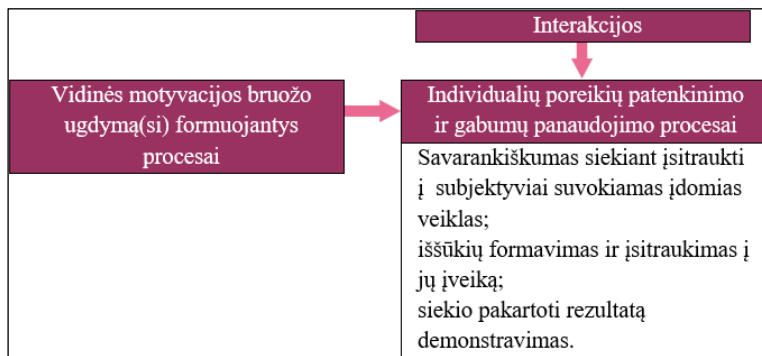
pranašumui patikrinti“, reakcija – „mokinė JK4 neverbaliai reiškia teigiamas emocijas ir įvardija, kad renkasi sunkesnę pratimo atlikimo variantą, taip priimdama mokytojo netiesiogiai iškeltą iššūkį“; ugdymo programos dalis – judėjimo įgūdžiai, epizode organizuotos užduoties metodas – frontalusis. Atskleista, kad pramankštos užduočių metu minėti procesai formuojami mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; lavinimosi užduočių metu, mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

Apibendrinant teminio žemėlapių turinį, galima daryti prielaidą, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesai formuojami individualių ir grupinių interakcijų su mokytoju bei mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu (didesnė perspektyva – pirmuoju atveju).

35 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje subtemos, temos ir jų tarpusavio sąveikos suformuotos remiantis teorinėje tyrimo dalyje atskleistomis vidinės motyvacijos bruožo teorinėmis prielaidomis, 33 priede pateiktų epizodų turiniu.

Teminiam žemėlapiui sudaryti minėtų epizodų turinyje ieškota vidinės motyvacijos ugdymą(si) atskleidžiančių duomenų: savarankiškai demonstruojamo noro atlikti veiklą, teigiamų emocijų šias veiklas atliekant, iššūkių formavimo ir jų priėmimo, rezultato siekio ir pan. Duomenys atskleidžia, kokių procesų ir sąveikos tarp jų metu vyksta mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymas(is).

Teminiame žemėlapyje pateikta tyrimo duomenų ir jų rezultatų analizė iš dalies apima atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąją klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Šie rezultatai rodo, kokie procesai ir jų sąveikos formuoja mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesus per fizinio ugdymo pamokų ir mokinių individualumo ypatumus.

35 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesų teminis žemėlapis

35 pav. analizuojamos subtemos, temos, jų tarpusavio sąveikos, atskleidžiančios mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymą(si) formuojančius procesus. Analizuojant tyrimo duomenis nustatyta, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas sudarant sąlygas **mokinių individualių poreikių ir gabumų patenkinimo procesams formotis**, atliekant pamokos užduotis.

Minėti procesai apima mokinių reakcijas į jiems patinkančias ar įtraukiančias užduotis ir veiklas, įdomų ugdymo(si) turinį, į kurį mokiniai siekia įsitraukti ir jį įveikti demonstruodami skirtingus norus.

Nustatyta, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas *mokiniais demonstruojant savarankiškumą, siekiant įsitraukti į subjektyviai suvokiamas įdomias veiklas*. Minėtas savarankiškumas susijęs su mokiniais priimtinomis ir patinkančiomis užduotimis. Mokiniai norą įsitraukti ar atlikti tokias užduotis dėl mėgavimosi jos atlikimo procesais išreiškia mokytojui, kuris sudaro sąlygas tapti pagrindiniu judriojo žaidimo veikėju, taip pat siekiant gauti papildomą užduoties atlikimo bandymą, mokytojui įvardijus, kad bus atliekama jiems patinkanti užduotis, demonstruojant norą atlikti užduotį, kai dėl individualių ar laikinų ypatybių užduoties atlikti negali. Pavyzdžiui, PGHVM0303 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, **siekdamas** aktyviau **įtraukti mokinius** į ugdymosi **procesą, informuoja juos, kad bus atliekama praeitoje pamokoje jiems patikusi užduotis**“, aprašoma **reakcija** – „**mokiniai JK9, JK3, JK4, JK5, JK8, JK11, JK10, išreiškdami teigiamas emocijas, verbaliai patvirtina norą įsitraukti į šios užduoties atlikimą**“.

Minėti procesai formuojami mokiniais *demonstruojant norą generuoti ar įveikti iššūkius*, kuriuos gali formuoti mokytojas ir patys mokiniai. Mokytojas šiuos iššūkius, padedančius mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymui(si), formuoja įvertindamas mokinių demonstruojama pažangą ir

pajėgumą bei sudarydamas mokiniams sąlygas pasirinkti sudėtingesnę ar lengvesnę užduoties atlikimo variantą. Mokiniais pasirenkant sunkesnę variantą, formuojami minėti procesai.

Taip pat mokiniai formuoja panašius iššūkius identifikuojami savo pajėgumą atlikti tam tikras užduotis ir lygindami jį su bendraklasių pajėgumu. Tokiais atvejais mokytojas lyginimą diferencijuoja į iššūkį, sudaro mokiniams sąlygas suformuoti konkurencingas veiklas ir jas įveikti. Mokiniais sutinkant taip konkuruoti, formuojamas jų vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesas. Pavyzdžiui, PGHVM0110 1.0 epizode aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas, įvertindamas mokinio **pajėgumą** ir visų **mokinių pažangą** bei **įsitraukimą** į veiklą, **sudaro sąlygas** mokiniui VB8 **išsirinkti** tarp **lengvesnio** ir **sunkesnio** pratimo atlikimo **varianto**“, aprašoma **reakcija** – „mokinys VB8, **norėdamas** dar labiau **įsitraukti** į veiklą, **pasirenka sunkesnę** pratimo variantą ir **sėkmingai** jį **pademonstruoja**“.

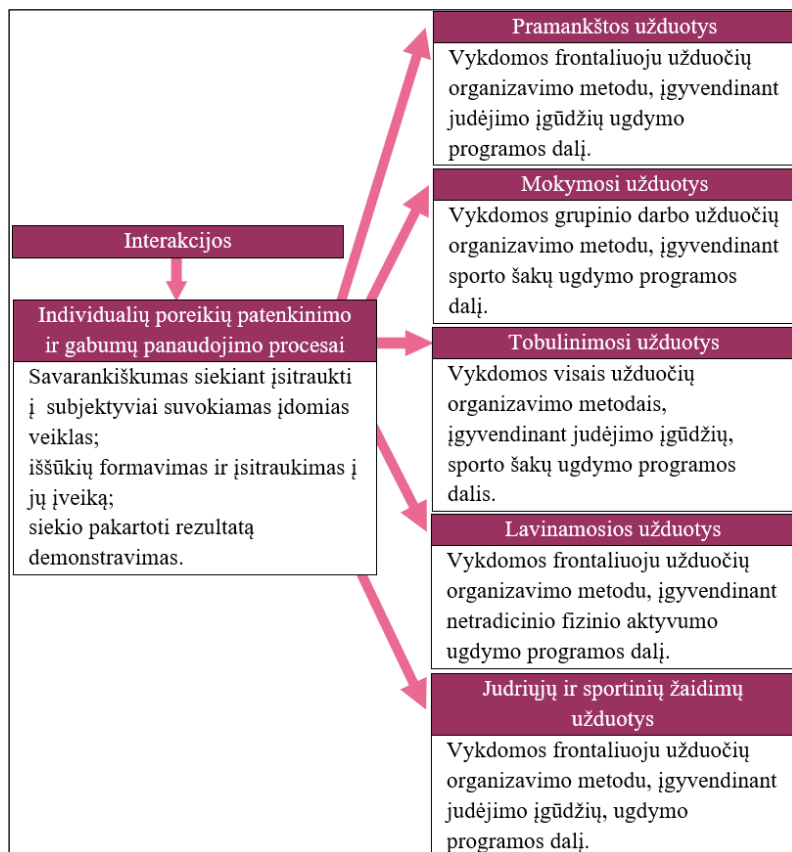
Individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesai formuojami mokiniams siekiant *pakartotinai patirti sėkmės ar malonios patirties potyrį* atliekant užduotis. Šis siekis išreiškiamas, kai mokytojas padeda mokiniams identifiкуoti individualią sėkmę, mokiniams savarankiškai įsivertinus individualią sėkmę, mokiniams demonstruojant norą pratęsti jiems priimtinos užduoties atlikimo procesus. Taip pat mokytojui informavus mokinius, kad bus atliekama jiems priimtina ar patinkanti užduotis. Pavyzdžiui, PGHVM0354 1.0 epizode aprašoma **situacija** – „mokinys JK11 **kelis kartus išskirtinai gerai atlieka** jam paskirtą individualią **užduotį**“, aprašoma **reakcija** – „mokinys JK11 **inicijuoja sąveiką** su mokytoju, **išreiškėdamas norą** dar kartą **pakartoti šią užduotį**“.

Remiantis teminio žemėlapiu turiniu atskleista, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas per mokinių individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesus. Šie procesai padeda mokiniams mėgautis užduoties atlikimu, išnaudoti savo stipriąsias puses, visavertiškai įsitraukti į pamokos veiklas.

36 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje atskleidžiamas mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymas(is) fizinio ugdymo pamokose. Teminiame žemėlapyje pateikiamos subtemos, temos ir jų tarpusavio ryšiai sudaryti remiantis 34, 35 pav. pateiktų teminių žemėlapių analizės rezultatais: vidinės motyvacijos bruožo ugdymą(si) formuojančiais procesais, fizinio ugdymo pamokose taikytų užduočių didaktiniais ypatumais.

Rezultatų sintezės analizė iš dalies aprėpia atsakymus į 2-ąją klausimą „Kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių,

konkrečius emocinio intelekto bruožus?“ ir 3-ąjį klausimą „Koks yra socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?“. Rezultatai rodo, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių vidinės motyvacijos bruožas.

36 pav. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) fizinio ugdymo pamokose teminis žemėlapis

Analizuojant tyrimo duomenis, atskleista, kaip fizinio ugdymo pamokose ugdomas mokinių vidinės motyvacijos bruožas. 36 pav. pateiktame teminiame žemėlapyje pavaizduota 34, 35 pav. pateiktų teminių žemėlapių rezultatų analizės sintezė, atskleidžianti, kokių fizinio ugdymo pamokų veiklų metu formuojami vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesai.

Atskleidžiant minėtą sintezę, tyrimo rezultatai gauti analizuojant epizoduose užkoduotą *mokinių tikslą, situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją*. Šie veiksniai rodo, kokie procesai padeda formuoti vidinės motyvacijos bruožo ugdymą(si) skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose. Pabrėžiama,

kad ne visos subtemų tarpusavio sąveikos ir sąveikos su temomis lygiavertės, kaip pademonstruota teminiame žemėlapyje. Susistemintos sąveikos detaliai atskleidžiamos ir analizuojamos 35 priede.

Mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas per **individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesus**, padedant mokinių savarankiškumui, siekiant įsitraukti į subjektyviai suvokiamas įdomias veiklas, **interakcijų su mokytoju metu**, mokiniams atliekant mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas savarankiškumas įsitraukti į veiklas. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHVM0240 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*tobulinti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokiniams ruošiantis atlikti pamokos užduotį, nuo užduoties atleistas mokinys VB12 inicijuoja sąveiką su mokytoju, prašydamas jo sudaryti sąlygas atlikti užduotį*“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*sąveikos su mokiniu VB1 metu mokytojas sudaro šiam mokiniui sąlygas dalyvauti neintensyvioje užduotyje, sukurdamas papildomų susitarimų*“, **reakcija** – „*mokinys VB12, verbaliai išreišdamas teigiamas emocijas, pradeda ruoštis atlikti užduotį*“.

Minėti procesai realizuojami padedant mokiniams formuoti iššūkius ir įsitraukti į jų įveiką, atliekant tobulinimosi ir lavinimosi užduotis. Tyrimo rezultatai gauti nagrinėjant epizodų turinį, kuriame užkoduotas mokinių įsitraukimas atlikti iššūkius. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant lavinimosi užduotis**, PGHVM0108 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituoju gyvūnų judesius*“, aprašoma užkoduota **situacija** – „*mokiniai labai gerai atlieka jiems žinomus pratimus, pasikeisdami eilės tvarka ir demonstruodami po vieną pratimą, kol ateina eilė mokiniui JK8*“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „*mokytojas, pakviesdamas JK8 išsirinkti pratimą, kurį jis turės pademonstruoti, sudaro sąlygas mokiniui rinktis tarp lengvesnio ir sudėtingesnio pratimo varianto*“, **reakcija** – „*mokinys JK8, įvertindamas savo pajėgumą ir tuo metu įsitraukimą į užduotį, pasirenka pademonstruoti sudėtingesnę pratimo variantą*“.

Mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas mokiniams siekiant pakartotinai patirti pasiektą rezultatą ar sėkmės potyriį, atliekant tobulinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis. Tyrimo rezultatai suformuoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduoti pakartotiniai bandymai patirti sėkmę. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant tobulinimosi užduotis**, PGHVM0272 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „*tobulinti*

*kamuoliuko metimo techniką“, aprašoma užkoduota situacija – „mokinys JK11, remdamasis kelių pamokų patirtimi, suvokia, kad kita užduotis jam bus palanki ir priimtina, todėl savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokinys, norėdamas įsitraukti į užduoties atlikimo procesą ir pasiekti jam priimtina rezultatą, paprašo mokytojo išduoti išskirtinį inventorių“, **reakcija** – „mokytojas informuoja mokinį, kad išskirtinio inventoriaus nėra ir skiria jam visiems mokiniams įprastą inventorių“.*

Nustatyta, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožas ugdomas per individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesus, padedant mokiniams įsitraukti į iššūkių formavimą ir jų įveiką, **mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu**, mokiniams atliekant *pramankštos ir lavinimosi užduotis*. Tokie tyrimo rezultatai sugeneruoti analizuojant epizodų turinį, kuriame užkoduotas savarankiškumas įsitraukti į veiklas. Pavyzdžiui, **mokiniams atliekant pramankštos užduotis**, PGHVM0094 1.0 epizode atskleidžiamas **mokinių tikslas** – „mokyti atlikti kamuoliuko metimo viena ranka į tolį techniką“, aprašoma užkoduota **situacija** – „atliekant mokiniams **įprastus pramankštos pratimus lauke**, mokinys JK2 inicijuoja sąveiką su mokiniais, **informuodamas juos apie savo fizinį pranašumą**, mokiniai JK9, JK8, JK12 jam verbaliai **paprieštarauja**“, taip pat aprašomas **inicijuotas veiksmas** – „mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, **siekdamas diferencijuoti** ugdymo turinį kokybiškesniam mokinių lavinimui, ir **sudaro sąlygas mokiniams pasirinkti užduotį** šiam galimam fiziniam pranašumui patikrinti“, **reakcija** – „mokiniai verbaliai **sutinka** su mokytojo suformuotu **pasiūlymu** ir pradeda **ruoštis** jo paskirtai užduočiai **atlikti**“.

Atskleidus mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) procesus skirtingose pamokos veiklose, toliau aptariamas šių veiklų aktualumas ir svarba minėto bruožo ugdymui(si). Pamokos užduočių specifiškumas ir išskirtinumas atskleidžiami remiantis 34–36 pav. pateiktų teminių žemėlapių rezultatų analize, juos sudariusių temų, subtemų turiniu.

Pramankštos užduotys, ypač jose naudojami baziniai judesiai, padeda mokiniams nuolat stebėti asmeninę ir bendraklasių demonstruojamą pažangą, formuoti fizinio pajėgumo suvokimą. Šis žinojimas sudaro sąlygas mokiniams ne tik vertinti savo pajėgumą ir gebėjimus atlikti minėtas užduotis, bet ir homogeniškai vertinti bendraklasius. Mokiniams verbaliai ar kitaip įgarsinant galimą savo pranašumą bendraklasių atžvilgiu ir šioms oponuojant, mokytojui sudaromos sąlygos konstruoti konkurencingas sąlygas, iššūkius, į kuriuos

įsitraukdami ir juos įveikdami mokiniai ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

Mokiniai atlieka mokymosi užduotis, kurių pagrindinis tikslas – padėti mokiniams mokytis naujų judesių, veiksmų, teorinių žinių, susijusių su fiziniu aktyvumu, todėl mokymosi užduočių metu, mokslo metų eigoje, atliekami mokiniams įdomūs, priimtini judesiai, priklauso nuo jų pajėgumo ir susidomėjimo veikla. Minėtose veiklose tokių judesių atlikimo kiekis gali būti ribotas, tačiau mokiniams demonstruojant norą užduotį atlikti pakartotinai ir dar kartą mėgautis judesių atlikimu, formuojami jų vidinės motyvacijos ugdymo(si) procesai.

Atlikdami tokias užduotis, mokiniai neišvengiamai susiduria su sėkmės potyriu, kuris kyla dėl mokinių individualių stiprybių, demonstruojamos pažangos ir lengvai pamatuojamo rezultato. Šiuos veiksmus įvertinus mokytojiui ar patiems mokiniams patyrus sėkmę atitinkamose užduotyse, jie ją siekia pakartoti, vėl patirti. Tai reiškia, kad mokiniams kelių pamokų perspektyvoje tam tikrose užduotyse patyrus sėkmę ir mokytojiui vėl įvardijus, kad bus atliekama atitinkama užduotis, į jos atlikimą mokiniai įsitraukia aktyviau, demonstruodami ne tik norą vėl patirti sėkmę, bet ir formuodami papildomus iššūkius užduočiai atlikti.

Tobulinimosi užduočių metu mokiniai atlieka daug jiems įdomių ir įvairių užduočių. Tobulinimosi užduotys savo specifiškumu labiau kompleksinės, organizuojamos įtraukiant keletą skirtingų elementų, kurie formuoja užduočių subjektyvų patrauklumą mokiniams. Tokios užduotys organizuojamos po mokymosi proceso, mokytojiui suformavus žinias ir mokinių pajėgumo įvertinimus. Organizuojant tokias užduotis, remiantis žinojimu, kurios užduotys mokiniams labiausiai priimtinos, įtraukiančios ir įvardijant, kad jos bus atliekamos, mokiniai noriai įsitraukia, formuodami vidinės motyvacijos bruožą ugdymo(si) procesus.

Tobulinimosi užduočių tikslas – padėti mokiniams formuoti įgūdžius. Šis formavimas organizuojamas ne tik per įvairias kompleksines veiklas, bet ir įvertinus mokinių pažangą, formuojant iššūkius. Padedant mokiniams savarankiškai formuoti iššūkius ar juos įveikti, jie skatinami efektyviai įsitraukti į pamokos veiklas, taip ugdydami savo vidinės motyvacijos bruožą.

Lavinimosi užduočių metu mokiniams sudaromos sąlygos išnaudoti savo fizinius gabumus ir pajėgumą. Minėtos užduotys padeda mokiniams stebėti savo ir bendraklasių pažangą, pajėgumą, atlikti atitinkamus pratimus, tam tikrą jų pakartojimų skaičių, sekti užduotims atlikti skirtą laiką. Šie veiksniai vertinami ugdymo(si) proceso metu ir, mokiniams demonstruojant pažangą, prisitaikymą prie veiklos atlikimo specifikos, sudaromos sąlygos

savarankiškai pasirinkti atitinkamų užduočių atlikimo variantus tarp sunkesnių ir lengvesnių.

Mokiniam pasirenkus sunkesnius variantus, indikuojamas noras įsitraukti į veiklą, įveikti joje formuojamus iššūkius dėl mėgavimosi užduoties atlikimo procesais, demonstruojama pažanga, taip ugdant savo vidinės motyvacijos bruožą.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduotys savo atlikimo specifika dinamiškos ir emocionalios, ypač judrieji žaidimai. Atlikdami tokias užduotis, mokiniai turi galimybę atlikti vieną veiklą per kelias skirtingas perspektyvas ar žaidimo vaidmenis. Atskleista, kad minėtų ugdymo(si) procesų formavimas susijęs tiek su atitinkamų žaidimo veikėjų veiklų atlikimu, tiek su pačiu žaidimo vyksmu, jei jis konkrečiam mokiniui priimtinas ir įdomus, nepriklausomai nuo atliekamo vaidmens.

Minėtais atvejais mokiniai, įsitraukdami į judriųjų žaidimų veiklas, norėdami patirti jų atlikimo džiaugsmą, formuoja savo vidinės motyvacijos ugdymo(si) procesus. Norą įsitraukti į tokias veiklas demonstruoja ir dėl individualių priežasčių jų atlikti negalintys mokiniai, tačiau, išreikšdami norą mėgautis užduoties atlikimu, su mokytoju suformuoja papildomus susitarimus ir reikalavimus, siekdami įsitraukti į jos atlikimą.

17 lentelė. Mokinių vidinės motyvacijos bruožo ugdymo(si) proceso formavimo fizinio ugdymo pamokose santrauka

		Aktyviai veikia
Bruožo ugdymą(si) formuojantys procesai	Individualios ar grupinės pagalbos teikimas formuoti mokiniams priimtinas užduotis ar iššūkius.	Mokytojas.
	Veiklų, padedančių mokinių sėkmei, stipriosioms savybėms išnaudoti, organizavimas.	
	Mokiniam priimtinių, įdomių, juos įtraukiančių veiklų nustatymas.	Mokytojas, mokiniai.
Sąlygos, būtinos bruožo ugdymo(si) procesams formuotis	Tinkamas užduoties intensyvumas.	Mokytojas.
	Užduočių dinamika, padedanti įvairių gebėjimų mokiniams patirti sėkmę.	
	Užduočių įvairovė, leidžianti mokiniams atrasti ir išnaudoti savo stipriąsias savybes.	Mokytojas, mokiniai.
Bruožo ugdymo(si) metodai	Sudaryti sąlygas mokiniams autonomiškai rinktis pamokoje atliekamas užduotis.	Mokytojas.
	Sudaryti sąlygas mokiniams atlikti užduotis jiems priimtinais metodais.	
	Sudaryti sąlygas mokiniams rinktis tarp lengvesnių ir sudėtingesnių užduoties atlikimo variantų.	
	Sudaryti sąlygas mokiniams užsiimti jiems patinkančia veikla ilgesnį laiką.	
	Sudaryti sąlygas mokiniams pakartotinai patirti sėkmės potyrį.	
	Sudaryti sąlygas mokiniams tinkamai pažeisti sutartas taisykles užduoties atlikimo metu.	

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima daryti prielaidą, kad mokinių vidinės motyvacijos bruožas **ugdomas** per individualių **poreikių patenkinimo** ir **gabumų panaudojimo procesus**. Šie procesai susiję su mokinių **noru įsitraukti** į veiklas ar jas **atlikti** vien dėl jaučiamo **pasitenkinimo** užduoties **vyksmu** ir yra formuojami individualių bei grupinių interakcijų su mokytoju metu. Šiose interakcijose mokiniai gali **patirti** atlikimo **džiaugsmą** veiklose, kuriose patiria **sėkmę**, **išnaudoja** savo **stipriausias** savybes, **formuoja** ir **įveikia iššūkius**, patiria **teigiamas emocijas** **įvertina** asmeninę **pažangą**.

Nustatytiems **procesams formuotis** fizinio ugdymo pamokose svarbi **užduočių įvairovė** ir **dinamika**, užduočių **intensyvumas**, **padedantis** įvairių gebėjimų mokiniams **patirti** sėkmę. Šiuos užduočių organizavimo elementus įgyvendina mokytojas, formuodamas savo žinojimą ne tik apie mokinių **pajėgumą**, bet ir **užduočių**, jų **elementų patrauklumą** mokiniams.

Siekiant ugdyti mokinių vidinės motyvacijos bruožą, užduotys turėtų būti tokios, kad mokiniai, jas **atlikdami**, galėtų patirti **sėkmę**, užduotys tinkamai rezonuotų su individualiais mokinių **gebėjimais** ir fizinėmis **ypatybėmis**. Taip pat atliekamos užduotys **padėtų** mokiniams konstruoti jiems **priimtinus** ir **įveikiamus** iššūkius, sudarančius galimybes **mėgautis** užduoties **atlikimo procesais**.

TYRĖJO SAVIREFLEKSIJA

Tyrėjo savirefleksija – svarbus procesas ir drąsus žingsnis, kurio tikslas – ne validuoti, bet sustiprinti tyrimo rezultatų patikimumo, tikėtumo, perkeliamumo principus (Marshall ir Rossman, 2016). Tyrėjo refleksija kokybinių tyrimo kontekste padeda jam mąstyti apie savo vaidmenį, nuostatas, požiūrius, santykį su turimu subjektu, objektu ir kontekstu (Olmos-Vega, Stalmeijer ir Kahlke, 2023).

Svarbu pabrėžti, kad, atliekant tokius tyrimus, jų rezultatus ne visada galima perkelti į kitus tyrimo kontekstus ir generalizuoti, todėl anksčiau minėti principai tampa aktualūs tyrimo kokybės aspektu (Marshall ir Rossman, 2016). Šie principai užtikrina kokybinių tyrimų rezultatų „skaidrumą“, iš dalies neutralizuojant tyrėjo subjektyvumo pradą, jį pripažįstant, paaiškinant ir panaudojant tyrimui organizuoti ir vykdyti (Gentles, Jack, Nicholas ir McKibbin, 2014). Neutralizavimas vykdomas tyrėjui susitelkiant į savęs pažinimą tyrimo metu, suvokiant „aš“ vaidmenį ir poveikį konstruojant žinias, vertinant savo individualumą ir jo santykį su tyrimu, išlaikant pusiausvyrą tarp to, kas asmeniškai ir universalu (Berger, 2015).

Atsižvelgiant į disertacinio darbo probleminius klausimus ir metodologiją, atsiskleidžia subjektyvumo vykdamas tyrimą elementas. Kokybiniuose socialiniuose tyrimuose jo išvengti ne visada įmanoma, todėl tyrėjo savirefleksija įgalina tiek tyrėją, tiek patį skaitytoją vertinti ne minėtą subjektyvumą, kaip neigiamą praktiką, bet subjektyvumo poveikį tyrimo originalumui ir rezultatams.

Subjektyvumo pradą bent jau iš dalies neutralizuojamas tyrėjui visiškai atsiveriant ir detaliam paaiškinant tyrimo organizavimo ir vykdymo procesus, galimą jo įtaką kiekvienam tyrimo etapui, su juo susijusiais pasirinkimais. Išskiriama ir tai, kad, tyrėjui (pri)pažįstant savo subjektyvumo egzistenciją tyrime, jis ne tik gali objektyviau įvertinti visą tyrimo procesą, bet ir šio vertinimo metu aiškiai įvardyti tyrimo stiprybes ir silpnybes, savo, kaip tyrėjo, savybių poveikį tyrimui, rezultatų gavimo priežastis ir mechanizmus.

Olmosas-Vega ir kt. (2023) išskiria keturis pagrindinius tyrėjo refleksijos tipus: asmeninę, tarpasmeninę, metodologinę ir kontekstualioji refleksija. Atsižvelgiant į tai, kad disertacijos tyrėjas kartu ir mokytojas, turintis glaudų santykį su tyrimo subjektu, tiek tyrimo dizainas, tiek tyrimo duomenys generuojami per mokytojo-tyrėjo vaidmenį. Tyrėjo savirefleksija pateikiama remiantis asmeninės ir tarpasmeninės refleksijos principais.

Asmeninė refleksija sudaro sąlygas tyrėjui reflektuoti ir pagrįsti lūkesčius, nuostatas ir patirtis, ne tik aprašant turimą patirtį ar žinias, susijusias su tyrimu, bet ir apžvelgiant, kaip tyrėjo patirtys ir motyvacija iki tyrimo sąveikauja su sprendimų priėmimu atliekant tyrimą (Olmos-Vega ir kt., 2023).

Tarpasmeninė refleksija leidžia tyrėjui reflektuoti apie jo santykį su tyrimo dalyviais, įvertinant jų aktyvų veikimą, konstruojant tyrimo procesus ir rezultatus (Olmos-Vega ir kt., 2023).

Atsižvelgiant į tai, kad pasirinktos tyrėjo savirefleksijos prieigos nėra ribotos konkrečiais metodologiniais žingsniais, etapais ar nuoseklumu, pasirinkta ją aprašyti apibūdinant visą tyrimo procesą iš mokytojo-tyrėjo perspektyvos, atsakant į pagrindinius klausimus, formuotus viso disertacinio darbo rašymo metu.

Minėtina ir tai, kad tyrėjo savirefleksija aprašoma pirmuoju asmeniu. Tokia praktika galima, nes šis rašymo stilius labiau atskleidžia tyrėjo subjektyvumą tyrimo procesų metu, kuris svarbus panašiuose tyrimuose (Jasper, 2005; Williams, Woolliams ir Spiro, 2020).

Dar iki disertacinio darbo tyrimo temos ar idėjos formulavimo dirbau *fizinio aktyvumo srityje su jaunuoliais*, kurie neturi specialiųjų ugdymosi poreikių, privačiame sporto ir fizinio aktyvumo sektoriuje. *Tik pradėjęs dirbti specialiojoje mokykloje fizinio ugdymo mokytoju susidūriau su mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo(si) iššūkiais.*

Fizinio ugdymo srityje esu ganėtinai ilgą laiką, todėl man nebuvo sudėtinga su tokiais mokiniais dirbti įgyvendinant fizinio ugdymo programą ar su jais bendraujant, tačiau sunkumų kilo su mokinių emociniu jautrumu ir emocijų valdymu, jiems atliekant įvairias užduotis ar pamokų veiklas. Tuometėje darbo praktikoje tai buvo pagrindinis iššūkis, paskatinęs domėtis tokių mokinių emocine savivoka, emociniais gebėjimais, sunkumais.

Analizuodamas mokslinę literatūrą, susipažinau su įvairiomis mano ugdytiniams aktualiomis emocinio intelekto koncepcijomis ir pagrindinėmis idėjomis. Tuo metu suvokimo apie specialiųjų ugdymo(si) poreikių tipus ir jų specifiškumą bei patirties, kaip dirbti su tokiais mokiniais, turėjau nedaug, todėl aš ne tik nuolat konsultavausi su ilgesnę ir didesnę darbo patirtį turinčiais kolegomis, bet ir pradėjau domėtis moksline literatūra, padedančia formuoti gilesnį suvokimą apie mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ypatumus. Analizuotoje mokslinėje literatūroje išryškėjo esminė mintis, kad, nepriklausomai nuo to, kokią sutrikimą turi mokiny, jo emocinė savivoka ir su emocijomis susiję poreikiai yra ūmesni nei sutrikimų neturinčių mokinių. Tą suvokiau ir lygindamas darbo praktiką privačiame sporto sektoriuje su darbu mokykloje.

Dabar turėjau *pakankamą* minčių ir idėjų srautą, todėl galėjau *suformuluoti* tyrimo *kryptį*. *Pristatant* tyrimo *problemą* ir pagrindines *idėjas* kolegoms, konsultantams, dėstytojams, didelė dalis jų išreiškėdavo *pastebėjimus*, kad problemoje atsispindinti didelių specialiųjų poreikių imtis gali būti per *plati*, *sunkiai suvaldoma* ar *įvardijama*, tačiau tiek mano *patirtis*, tiek mokslinės literatūros *šaltiniai* indikuoja beveik *tapačius* mokinių *sunkumus*, susijusius su emocijomis, nepriklausomai nuo to, kaip jie *charakterizuojami* ar *kategorizuojami*.

Šis *etapas* *keitė* mane kaip *tyrėją*. Jo metu *supratau*, kad net ir *dalykai*, kuriuos *galiu vertinti* *remdamasis* turimu *suvokimu*, yra gerokai *platesni* ir *kompleksiniai*, todėl labai *svarbu matyti* ne tik bendrą „*dėlionę*“, bet ir *gebėti* ją *skaidyti* į kiek įmanoma smulkesnes „*detales*“ ir *vertinti*, kaip šios detalės *susideda*, *tinka* ir ar gali būti *keičiamos* konkrečiai dėlionei. Toks *suvokimas* *leido* man *įžvelgti* ir *ieškoti* *papildomos* „foninės“ *informacijos*, *susijusios* su mane dominančiais tyrimo elementais.

Suformulavus tyrimo *temą*, toliau norėta tiksliai *nustatyti* tai, *kas bus pasiekta* tyrimu, *ko ieškoma*. Turėdamas profesinę *pareigą* ir artimą *santykį* su savo *ugdytiniais*, vadinančiais mane vardu (nepriklausomai nuo jų amžiaus), *jaučiau* tikslą *padėti* jiems ne tik pasiekti *akademinių* fizinio ugdymo(si) rezultatų, bet ir *įveikti* *emocinius sunkumus*, kuriuos pastebėdavau ne vien pamokų metu. *Dėl* šio *tikslo* pradėjau *studijuoti* su emociniu intelektu susijusią *literatūrą*, *plėsti* *suvokimą* apie jo koncepciją, teorijas, ugdymo(si) perspektyvas būtent tokiems *mokiniam*, todėl buvo *suformuotas* pirmasis tyrimo *klausimas* – *kaip ugdyti* *pradinių klasių mokinių*, *turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių*, *emocinio intelekto bruožus fizinio ugdymo pamokose*?

Analizuodamas mokslinę literatūrą, *išsiaiškinau*, kad yra *keturios esminės* emocinio intelekto *teorijos*, tačiau jo ugdymas pagal *visas* teorijas būtų *neįmanomas* ir *netikslinis*. *Atsižvelgdamas* į savo *ugdytinių sunkumus* ir *gebėjimus*, nusprendžiau *remtis* emocinio intelekto *bruožų teorija*, kadangi ji paremta *subjektyvia* mokinių *emocine savivoka*, o ne kognityviniais gebėjimais.

Darbo su savo ugdytiniais metu *įžvelgdavau* ir *kognityvinius* jų *sunkumus* suprasti užduotis, taisykles, humoro jausmą, kitus *socialinius* ir ugdymo(si) *ypatumus*, todėl *nusprendžiau*, kad *ugdyti* jų emocinį intelektą, *remiantis* kognityviniais gebėjimais, būtų *netikslinga*. Atsižvelgiau ir į tai, kad emocinis intelektas *ugdomas* per *patirtis*, pavyzdžiui, per teigiamų emocijų patirtis *iškomunikuoti* palaikymą bendraklasiams, per neigiamas emocijų raiškos patirtis *formuoti* savo gebėjimų suvokimą ir pan. Tokias patirtis ypač *palanku*

formuoti fizinio ugdymo pamokų metu, nes mokiniai jų metu nuolat patiria emocijas.

Remdamasis atliktais moksliniais tyrimais, jų rezultatais, susidariau teorinę koncepciją: mano ugdytinių emocinis intelektas, atsižvelgiant į jų individualumą, turėtų būti ugdomas per emocijas patirtis, remiantis emocinio intelekto bruožų teorija, kuri tai ir atskleidžia. Tai suprasdamas įvertinau, kad emocinis intelektas – sunkiai apibrėžiamas konstruktas, jo ugdymas gali būti kompleksinis, todėl iškeliau klausimą: ar jo ugdymas išvis įmanomas procesas?

Grįžęs prie mokslinės literatūros analizės, gilinausi į emocinio intelekto ugdymo(si) galimybes ir perspektyvas. Pastebėjau kelias tendencijas: senesnėje mokslinėje literatūroje mano iškelta hipotezė jau analizuojama ir mokslininkų nuomonė yra dvikryptė. Dalies mokslinių tyrimų rezultatai indikavo, kad emocinis intelektas yra ugdomas konstruktas, dalies – ne. Naujoje mokslinėje literatūroje ši priešprieša beveik neegzistuoja – didžioji dalis tyrimų atskleidžia, kad jis ugdomas. Tai reiškia, kad visi mokiniai turi ugdymo(si) potencialą, o tai sąlygoja pozityvų požiūrį į ugdytinių galimybes.

Taip pat pastebėjau, kad emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvų tyrimai didžiąja dalimi atlikti arba su vyresnio amžiaus mokiniais, arba remiantis kitomis emocinio intelekto teorijomis. Tačiau rasti tyrimai, atskleidžiantys emocijų intelekto ugdymo(si) galimybes, remiantis bruožų teorija, mano nuomone, iš dalies pakankami.

Svarbu paminėti ir tai, kad, analizuodamas mokslinę literatūrą, neradau tyrimų, atskleidžiančių emocinio intelekto struktūros skirtumų mokiniams, turintiems ir neturintiems specialiųjų ugdymo(si) poreikių, remiantis bruožų teorija. Atsižvelgdamas į tai, nusprendžiau savo tyrimo dizainą ir patį tyrimą paremti patyriminio ugdymo koncepcija bei emocinio intelekto bruožų teorija.

Pajutau, kad analizuodamas tyrimus aš vėl keičiuosi kaip tyrėjas. Pradėjo dominti ne rezultatas, pokytis, rodiklių dinamika, tačiau pats procesas ir ypač klausimas kodėl? Analizuodamas šiuos tyrimus ir net laisvalaikio svarstydamas apie savo mokslinio darbo kryptingumą, vis grįždavau prie šio klausimo: kodėl rodikliai keičiasi, kodėl būtent taip, kodėl tokiais koncepcijomis, veiklomis ir panašiai grįstas...

Supratęs, kodėl ir kuo turi būti grįstas emocinio intelekto ugdymas, kitas tyrimo etapas – pagrįsti, kodėl fizinio ugdymo pamokos, o ne kitos pamokos ar veiklos, yra vienos tinkamiausių tokiam tikslui. Mano nuomone, tai padaryti buvo nesudėtinga: fizinio ugdymo pamokos išskirtinės dėl to, kad mokiniai savo žinojimą, praktinius gebėjimus ir patirtis formuoja per judesius (mažai įgyvendinama kitų pamokų metu), jų atlikimas leidžia mokiniams reikšti

kompleksines emocijas ir tai daryti *nuolat*, taip pat šių pamokų metu užduotys atliekamos *dinamiškoje aplinkoje*, formuojančioje emocijų raiškos dirgiklius. Svarbu paminėti, kad fizinio ugdymo pamokų veiklos *kognityviniais aspektais* mokiniams kelia *mažiau iššūkių*, todėl jų įsitraukimas į veiklas ypač efektyvus.

Savo suvokimui *patvirtinti* arba *paneigti* vėl *rėmiausi* mokslinės literatūros *analize*, kurioje mano subjektyvi *nuomonė patvirtinta*. *Radau* pakankamai daug mokslinių *tyrimų*, *atskleidžiančių* emocinio intelekto *ugdymo(si)* ir fizinio aktyvumo *sąsajų sėkmingumą*. Iš esmės *atskleista*, kad tiek fizinio ugdymo pamokų veiklos, tiek fizinio aktyvumo veiklos yra *tinkamas kontekstas ugdyti(is)* mokinių emocinį intelektą.

Žinojau atsakymus ir turėjau pagrindimą į sau iškeltus *klausimus: kodėl* verta ugdyti(is)? *Kuo* remiantis formuoti ugdymo(si) procesą? Dabar *trūko atsakymo* į klausimą: *kaip* ugdyti? *Svarsčiau*, kad mokinių poreikiai labai *individualūs* ir į įvairias veiklas jie *reaguoja skirtingai*, skirtingai *komunikuoja* ir turi skirtingų *gebėjimų*, todėl labai svarbu rasti *bendrų* minėto ugdymo *galimybių ir tendencijų*.

Mokslinės literatūros analizės metu atskleista, kad *tyrimuose*, kuriuose nustatyti *teigiami* emocinio intelekto rezultatų *pokyčiai*, *neatskleidžiamos* konkrečios *veiklos* ar *užduotys*. Įvertinęs tai, kad emocinis intelektas – emocinė savivoka, ugdoma per patirtis, *susidariau prielaidą*, kad jo ugdymo(si) procesai formuojami *socialinių interakcijų metu*, atsižvelgiant į mokinių *individualumą*, jų *poreikių tenkinimą*, o fizinio ugdymo pamokų veiklos – tik *kontekstas* tokių poreikių raiškai ir socialinių interakcijų *galimybėms*. Šių *idėjų sąveika* tapo labai *aktuali*: su savo ugdytiniais turiu *artimą ryšį* ir galiu *komunikuoti įvairiomis* formomis, taip *sudarydamas* sąlygas minėto ugdymo(si) *procesų formavimui*.

Remdamasis mokslinės literatūros *analizės šaltinių pagrindu* ir ankstesnio darbo *patirtimi* su mokiniais, neturinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, *lygindamas* jų *poreikių individualumą* ir bendrus *sunkumus* su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, santykių su ugdytiniais kokybės suvokimu, *radau atsakymą* į anksčiau minėtą *tyrimo klausimą*, leidusį toliau *formuoti* patį *tyrimo dizainą* ir 2 likusius *probleminius klausimus: kaip susiję turinys, metodai ir priemonės fizinio ugdymo pamokose, ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, konkrečius emocinio intelekto bruožus? Koks socialinių interakcijų vaidmuo ir dinamika ugdant pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus?*

Suvokdamas tyrimo imties *specifiškumą*, įvertinau, kad *eksperimentas*, *anketinė apklausa* ar *turinio analizės* metodai *nepateiks atsakymų* į probleminius klausimus. Nusprendžiau vadovautis *mikroetnografinio tyrimo* koncepcija.

Mano tyrimo atveju *mikroetnografinis* tyrimas buvo *tikslingas* sprendimas dėl kelių *skirtingų* veiksmų. *Pirmiausia*, tyrimo *imčiai* būtų beveik *neįmanoma* tiksliai pritaikyti *klausimynų* ar *interviu*. Tada suvokiau, kad ir pats *tyrimo objektas* labai *kompleksinis* ir *multidimensinis*, *neatskleidžiamas anketavimu, turinio analize*. Priėmiau sprendimą *filmuoti* fizinio ugdymo pamokas, jose vykstančias *veiklas*, socialines *interakcijas*: *atsižvelgdamas* į tyrimo *tikslą, objektą*, visada tuos duomenis galėsiu *peržvelgti, papildyti, interpretuoti*, rasti *atsakymus* į iškeltus *probleminius klausimus*.

Pamokų filmavimas leido *rinkti* ir *analizuoti* tyrimui aktualius *duomenis*. Žinojau, kad *įrašai* bus reikalingi atsakant į minėtus probleminius klausimus ir kad toks filmavimas fizinio ugdymo pamokose dėl jų *dinamikos* – *sudėtingas* procesas, susidūriau su keliais *sunkumais*, rinkdamas tyrimo *duomenis*. Vienu metu ir *vedžiau*, ir *filmavau fizinio ugdymo pamokas*, todėl suvokiau, kad man šie vaizdo *įrašai aktualūs*, tačiau pati *fizinio ugdymo(si) proceso* kokybė atitinkamose veiklose *krito: siekdamas užfiksuoti svarbius duomenis, neretai neprieidavau prie mokinių arčiau, nesuteikdavau individualios pagalbos*. Tokiais atvejais mano *veikla, orientuota* ne į *filmavimą*, bet į minėtus *aspektus*, galėjo atskleisti kitus arba *papildyti* šio tyrimo *duomenis*.

Filmuodamas pamokas, susidūriau ir su *techniniais* garso *įrašymo sunkumais*, pasireiškiančiais *sudėtingesne duomenų interpretacija*. Pavyzdžiui, pasitaikė *atvejų*, kai dėl techninių *kliūčių* menkai *girdėjosi* arba visai *nesigirdėjo* interakcijų *turinio*, todėl jų turinys *interpretuojamas* remiantis *abstrakčiais* ir *paviršutiniškais* tyrėjo žurnalo *duomenimis*, pavyzdžiui, K4 pamoka 4/4, NZ12 *šaukia, verkia, sunkiai reaguoja*.

Patį *sprendimą vykdyti* didelės apimties *kokybinį tyrimą* aš suvokiau kaip *iššūkį* ir didelį asmeninės *ūgties žingsnį* sau. Dabar galiu atskleisti, kad dėl *tokio sprendimo aš labiausiai pasikeičiau kaip tyrėjas (net kaip mokytojas ir treneris)*. Visą gyvenimą *mėgau iššūkius, spręsti įvairias problemas, susidurti su sunkumais*, nes iki pat dabar *tikiu*, kad jie yra *vienas iš pagrindinių veiksnių, tobulinančių asmenybę*. Žinojau, kad mano parašyti bakalauro ir magistro darbai buvo *kiekybiniai*, ši *prieiga* man *žinoma* ir labiau suvokiama, tačiau *jausdamas* ne tik *pareigą* savo *ugdytiniais* ir *sau pačiam*, kaip fizinio ugdymo srities specialistui, bet ir *norą* kiek įmanoma *daugiau „pasimti“* iš šio tyrimo,

priėmiau sprendimą *remtis* man *mažai žinoma* tyrimo *prieiga*. Vėliau šis sprendimas maloniai *apsunkino* disertacinių studijų *procesą* ir *įpareigojo* mane *domėtis* šia prieiga bei nuolat *ieškoti* tinkamų tyrimo *metodų, galimybių*, daug ko *atsisakyti*, siekiant *kiek įmanoma* labiau *užtikrinti* tyrimo *kokybę*.

Dar prieš pradėdamas filmuoti fizinio ugdymo pamokas žinojau, kad vesti tyrėjo žurnalą ar tyrėjo dienoraštį gali būti *naudinga* ne tik minėtų sunkumų atvejais, bet ir dėl *tikslinės* tyrimo duomenų *interpretacijos* ateityje. Dirbdamas su tokiais mokiniais žinojau pamokų vedimo *sąlygas* ir *galimus* sunkumus jas filmuoti, todėl priėmiau sprendimą pamokas filmuoti *dviem* skirtingomis *kameromis*, taip pat naudoti *papildomą* garso įrašymo *techniką*. Atlikau kelis *bandomuosius* pamokų *filmavimus* ir *įvertinau*, kad tiek *vaizdo*, tiek *garso* įrašų *kokybė* yra *gera, pakankama, atskleidžianti* tai, ko *ieškau*.

Šis suvokimas *natūraliai* mane *paskatino* *vertinti* tyrėjo dienoraščio pildymą kaip *nebūtiną poreikį*, kuris iš esmės *tyrimui* ir buvo *nereikalingas* savo *turinio* aspektu. Šį dienoraštį vedžiau ir naudojau tik dėl *tikslinių* duomenų poreikio: *sekti* pamokų *skaičių*, *įgyvendintas* ugdymo programos *dalį*, o ne *remtis* jo *turiniu*, kuris itin *primityvus*, „VB4 su VB8 susitvarkė, daug teigiamų emocijų“; „JK2 džiaugiasi, kai laimi, nežymiai liūdi, kai pralaimi“; „daug garso, išgirsti sudėtinga“ ir pan. Nors, mano nuomone, šiam tyrimui surinkti *duomenys* yra *tikslingi* ir *kokybiški*, vis dėlto *atsakingesnis* tyrėjo dienoraščio pildymas galėjo *prisidėti* prie tyrimo rezultatų interpretavimo *kokybės* ar bent būtų buvusios sutaupytos laiko *sąnaudos*.

Pačių veiklų *organizavimą, bendravimą* ir *komunikavimą* su mokiniais, kartu ir tyrimo *rezultatus aprėpia* mano, kaip mokytojo, *profesionalumas*, vertybinė-pedagoginė *filosofija* ir *nuostatos*. Džiaugiuosi, kad tyrimui vykstant sugebėjau išlaikyti *nepakitusį* bendravimą ir *santykį* su mokiniais, *veikti* pagal tais metais *sudarytą* ugdymo *planą*.

Tyrimo metu su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, darbo *patirties* turėjau santykinai *nedaug, palyginti* su darbo patirtimi *privačiame* sektoriuje. *Analizuodamas* vaizdo įrašus, *pastebėjau*, kad šia *patirtimi remiausi* ir dirbdamas su *mokiniais*. Nors mano ir jų santykiai yra labai *šilti* ir *artimi*, didelėje dalyje veiklų *pastebėjau* savo darbo *kryptingumą* ne į teigiamų mokinių *potyrių* per judesį *formavimą*, bet į pamokos *tikslų* įgyvendinimą. Pavyzdžiui, vykdant *mokymo(si)* užduotis, mano *komunikavimas* su ugdytiniais *orientuotas* ne į jų *individualumą*, kaip vieną *visumą*, bet į jų *individualumą, patiriant* mokymosi *sunkumus*.

Formuojant šių sunkumų *įveiką, remdavausi* daugiau *tradicinio* mokytojo ar kovos menų trenerio *perspektyva*, o ne *kūrybiškai* ir *moderniai*

vertindavau turimą *galimybę* padėti mokiniui. *Tuometis* mano *suvokimas* apie veiklų *organizavimą* buvo orientuotas į *rezultatą*, o ne į *procesą*. Nors *ugdytiniai* mane labiau *suvokia* kaip vyresnį *draugą*, pastebėjau, kad didelę dalį *veiklų* laiko *pamirštu* tokį *santykį* ir padedu mokiniams *išmokti, daryti, atlikti*, bet ne *mėgautis, džiaugtis* ar *įsitraukti*, todėl mokiniai *patiria* ne tik *teigiamų*, bet ir *neigiamų* emocijų, komunikuodami su *mokytoju*, o ne *bendraamžiais*, ar reaguodami į ugdymo(si) įgyvendinimo procesus. Nors *neigiamų* emocijų raiška *vertinga* interpretuojant tyrimo *duomenis* ir rezultatus, jų buvo galima *išvengti* dėl *skirtingos* mokytojo *filosofijos* ar *profesionalumo*.

Pedagogai, kaip ir *mokiniai*, yra *skirtingi*, pasižymintys *individualumu*. Remdamasis šio tyrimo rezultatais, *negaliu* pasakyti, kad jie *neišpildyti, neatsako* į iškeltus tyrimo klausimus ar iš dalies *neužpildo* iki tyrimo atskleistų mokslinės literatūros *spragų*, bet *galbūt* kitokia *filosofija* ar *nuostatomis* *pasižymintis* mokytojas *atskleistų kitus* arba *papildytų* atskleistus rezultatus. Aš, remdamasis šio tyrimo rezultatais, dalį veiklų pradedu vykdyti kitaip, tikslingiau ir kūrybiškiau, puoselėju turimus išskirtinius santykius su mokiniais.

Surinkus didelį kiekį tyrimo *duomenų*, prasideda *kitas* tyrimo *etapas* – jų *interpretavimas*. Tai yra *sudėtingiausias* tyrimo *etapas*. *Interpretuoti* duomenis pagal emocinio intelekto bruožų teoriją yra labai *sudėtinga* (dėl duomenų *kiekio* ir jų *specifiškumo*). *Prieš* pradėdamas *interpretuoti* tyrimo duomenis, *supratau*, kad man ne tiek svarbu, kas jų metu *pasakyta*, bet kas juos *sudaro*, koks yra jų *turinys, kontekstas, rezultatas*. Šie elementai ne visada *matomi* ar iš karto *suvokiami*, todėl, atsižvelgdamas į šiuos teiginius, tyrimo duomenų rinkimo ir interpretavimo prieigas *pagrindžiau* socialinio konstrukcionizmo idėjomis: jos atskleidžia, kad visa *realybė, įskaitant* ir *emocinio intelekto ugdymą(si)*, formuojama socialinių *interakcijų* metu.

Svarbu paminėti ir tai, kad tyrimo metu *netaikiau* *tikslinių* veiklų, orientuotų į emocinio intelekto *ugdymą(si)*, o vykdžiau veiklas pagal tiems mokslo metams *sudarytą* ugdymo *planą, siekdamas* gauti kiek įmanoma *skaidresnius rezultatus*, todėl *metodai, leidžiantys* giliau suvokti tyrimo *duomenis*, yra labai *aktualūs* tyrimo kontekste.

Pagal tyrimo *probleminius klausimus, uždavinius ir tikslą* šie duomenys turėjo būti suskirstyti į *kategorijas*, sudarytas vadovaujantis emocinio intelekto bruožo *struktūra*, todėl *ne visas* vaizdo įrašų laikas *aktualus* tyrimui. Kad epizodai būtų suskirstyti *tikslingai*, priimtas sprendimas *remtis* jų *analize*, leidžiančia tyrėjui analizuoti ne tik atitinkamų įrašų *segmentuose* pasakomą *kalbą*, bet ir *veiksmus, suprasti* jų *turinį* ir *tikslus* – tai, kas ne visada

pamatoma ar suprantama. Epizoduose pateikiau situaciją, inicijuotą veiksmą, reakciją ir rezultatą, nes, mano suvokimu, ugdymo(si) procesai taip ir formuojami: situacija – tai priežastis kažką atlikti; inicijuotas veiksmas – tai reakcija į situaciją; reakcija – tai reagavimas į inicijuotą veiksmą ir viso to proceso rezultatas.

Analizuodamas epizodų turinį ir *neturėdamas* emocinio intelekto ugdymo(si) procesų *gairių, tik jo struktūrą, vadovausi* būtent tokia *logika: situacija – veiksnys, leidžiantis formuoti atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymą(si); inicijuotas veiksmas – mokinių reakcija į situaciją, indikuojanti atitinkamo bruožo ugdymo(si) poreikį, arba mokytojo (kitų mokinių) veiksmai, orientuoti į atitinkamų poreikių patenkinimą; reakcija – mokinių reagavimas į mokytojo ar kitų mokinių veiksmus, orientuotus į poreikio patenkinimą; rezultatas – indikatorius, atskleidžiantis epizodo efektyvumą, formuojant atitinkamų bruožų ugdymo(si) turinį.*

Susikirstęs tyrimui reikalingus *duomenis į epizodus, priėmiau* sprendimą *analizuoti jų turinį* metodu, apimančiu *mokytojo-tyrėjo subjektyvumą, kaip stiprybę, ir įgalintų rezultatų analizę pateikti* remdamasis jo perspektyva. Interpretuodamas epizodų turinį, vadovavausi *refleksyvosios teminės analizės metodu, kuris leidžia duomenų turinį skirstyti į atitinkamas subtemas ir temas, pateikiant mokytojo-tyrėjo subjektyvų požiūrį kaip natūralų ir tyrimo duomenis praturtinantį procesą.*

Turėjau galimybę naudoti šį metodą: patį tyrimo kontekstą suvokiau pakankamai *giliai, turėjau artimus* santykius su tyrimo imtimi, *gerai pažinojau* ją sudariusius *mokinius, jų individualumą ir poreikius, todėl* mano duomenų *interpretacija* iš mokytojo-tyrėjo vaidmens *pagilino* tyrimo *duomenis, juos praturtino.* Tačiau, analizuojant tokius duomenis, net ir *turint* *privalumų, kuriuos turėjau aš, nelengva: tyrimo tikslas ir probleminiai klausimai* leido *suformuoti* didelį duomenų kiekį; šią interpretaciją apsunkina tyrimo *imties specifiškumas.*

Tiek *kategorizuojant* epizodus, tiek *interpretuojant* jų turinį, sudėtinga *atskirti, kur* vienas epizodas *baigiasi, kur prasideda* kitas, ar mokiniai tikrai demonstruoja atitinkamų emocinio intelekto bruožų stoką, ar tai yra *specifinių poreikių raiška, o gal – abiejų reiškinių sąveika.* Interpretuojant minėtus duomenis, svarbu *matyti* ne tik tiesioginę mokinių *interakciją* su mokytoju, bet ir *autonomines jų interakcijas, kurios* ne visada *pastebimos ar tikslingai* suvokiamos.

Dirbdamas su mokiniais, *orientavausi į jų sunkumus, pagalbos poreikį, kuris* per mokslo metus *pasireiškia skirtingai* ir ne visada yra *nulemtas dėl žemo* emocinio intelekto ar *individualių specifinių poreikių.* Žinojau, kad

mano ugdytiniai turi *įvairių sutrikimų* ir poreikių, juos gerai *pažinojau*, tačiau *interpretuodamas* tyrimo duomenis, ypač analizuodamas duomenis, kuriuose atsiskleidžia ilgos ir *kompleksinės* interakcijos, *susidūriau su sunkumais identifikuoti* demonstruojamų sunkumų ar pagalbos poreikių *šaltinius*. Nors mano *analizė remiasi* mokslinėje literatūroje atskleistomis *teorinėmis prielaidomis*, darbo *patirties*, dirbant su *tokiais mokiniams*, turėjau santykinai *nedaug*, todėl *tikėtina*, kad dalis epizodų *interpretuoti* mokiniams *demonstruojant* sunkumus ir pagalbos poreikį ne dėl žemo emocinio intelekto, bet *dėl specifinių individualių sunkumų*.

Duomenų interpretaciją *apsunkina* ir mokinių santykis su *mokytoju*. Ne su visais mokiniams sukuriama *vienodai* kokybiški *santykiai* tiek dėl *mokytojo* ar *mokinių* nuostatų, tiek dėl mokinių *įsitraukimo* į fizinį aktyvumą ir jų *individualių poreikių*: visi mokiniai skirtingai reaguoja ne tik į mano ugdymo *metodikas*, pagalbos *formas*, bet ir interakcijos su jais *skirtingos*. *Skurdžių* ir *trumpų* interakcijų metu galbūt ne visai tiksliai *įvertinta* tai, kas *interpretuota*, tačiau jos į tyrimo duomenis *įtrauktos*, kadangi atitinka tiek mano minėtą ugdymo(si) *procesų formavimo* filosofiją ir suvokimą, tiek *teorines* tyrimo *prielaidas*.

Svarbu paminėti, kad net *stengiantis detalai* aprašyti kiekvieno epizodo *turinį* jį labai gerai *suvokiant*, jis ne visada *vienodai suprantamas skaitytojams*. Supratau, kad *aprašyti, atskleisti* jų *turinį, nematant* vaizdo įrašų, kuriuos *mačiau* aš, ir *nevedant pamokų* gerai *pažįstamame* tyrimo kontekste, kurias *vedžiau* aš, pateikti visiems *vienodai* suprantamai yra itin sudėtinga ir beveik *neįmanoma*. Remdamasis šiomis mintimis priėmiau sprendimą rezultatų *patikimumo, įtikinamumo* kriterijus *pagrįsti* tyrimo *filosofine prieiga, metodologija*.

Pateikiant tyrimo rezultatus siekiama atskleisti, kokiose *veiklose* veikiant *ugdomi* mokinių emocinio intelekto bruožai. Vis dėlto, kaip minėta anksčiau, tyrimo analizės metu *pastebėta*, kad ne *veiklos*, o socialinės *interakcijos* yra minėto ugdymo(si) *esmė*. *Veikla tapo* antrojo-trečiojo plano *kintamuoju*, todėl jos *suskirstytos į stambesnes kategorijas* (pramankštos, mokymosi, tobulinimosi ir t. t.), kurios, mano nuomone, *praturtina tyrimo rezultatus* ir yra *neatsiejama esminės tyrimo idėjos dalis*.

Šiame etape *įprasminau* savo, kaip *tyrėjo, kaitą* disertacinio tyrimo laikotarpio metu. Mano *naujai suformuotas požiūris* – viskas, kas supa tyrimą, yra viena dėlionė ir ši dėlionė gali būti ardoma, perdėliojama; taip pat *naujai atrastas* kokybinio tyrimo *suvokimas*, kad jis turi būti kiek *įmanoma gilesnis*, atskleidžiantis detales, subtilybes, *rezonuojasi su tyrimo duomenimis-rezultatais*. Tyrimo metu *stengiausi pateikti* kiek *įmanoma daugiau tikslingų*

duomenų, jų analizės rezultatų, kurie gali būti vertingi ne tik teoriniu, bet ir praktiniu lygmeniu daugiau nei tik fizinio ugdymo mokytojams.

Tiek rinkdamas, tiek analizuodamas tyrimo duomenis, žinojau, kad ugdymo(si) procesuose viskas yra sudėliota į dėlionę, todėl labai svarbu iš jos ne tik neišimti būtinų detalių, bet ir atskleisti jų svarbą visai dėlionei. Tikiu, kad ši požiūrių sintezė ir nulėmė tyrimo duomenų-rezultatų kiekį, gylį. Žinoma, dirbdamas su empirine šio tyrimo dalimi, nuolat savęs klausiau, ar to reikia, kodėl reikia, ir visada sau atsakydavau, kad jei skaityčiau, norėčiau žinoti. Mano noras nėra lygus likusiai populiacijai.

Šis atsakymas iš esmės gali būti įvardijamas kaip leidžiantis tyrimo rezultatus analizuoti kitaip, mažiau smulkmeniškai, aš jį suvokiau priešingai – kaip patiprinimą kiek įmanoma daugiau detalizuoti duomenis. Minėtas noras žinoti man labiau asocijuojasi su mintimi, kad tų norų ir požiūrių yra labai daug. Tai reiškia, kad siekiant tyrimo pritaikomumo ir prasmės didesniai kiekiui skaitytojų, šie norai turi būti patenkinami, todėl ir rezultatų analizė turi būti detali, kad atsiskleistų tyrimo „gylis ir plotas“.

Formuodamas tyrimo rekomendacijas, stengiausi įvertinti savo, kaip kitame kontekste dirbančio specialisto, susidomėjimą tyrimo tema ir rezultatais, todėl jos formuotos ne tik remiantis darbo rezultatais, bet ir asmenine patirtimi ir žiniomis, sukauptomis per praktiką, dirbant su tokiais mokiniais. Rekomendacijos skirtos įvairiems specialistams, kuriems, mano nuomone, remiantis šio tyrimo rezultatais, gali būti vertinga plėtoti savo veiklą, formuoti naujas žinias ir darbo praktikas.

IŠVADOS

1. Mokslinės literatūros analizės metu atskleista, kad emocinio intelekto struktūra, nepriklausomai nuo to, kokiais autoriais ar kokia teorija remiantis, yra vienoda mokiniams, turintiems ir neturintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Šiuolaikinėje mokslinėje literatūroje stokojamų tyrimų, kurie atskleidžia mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ypatumus, tačiau išvelgti esminiai skirtumai, siekiant ugdyti šių mokinių emocinį intelektą: imperatyvus mokinių specialiųjų poreikių patenkinimas, nuolatinis emocinio intelekto bruožų vertinimas ir nuolatinis ugdymo(si) turinio individualizavimas bei personalizavimas. Atskleisti pagrindiniai emocinio intelekto ugdymo(si) principai:

- emocinis intelektas yra kintantis konstruktas, todėl jį galima ugdyti nepriklausomai, kokia teorija remiamasi, koku tyrimo instrumentu atliekami tyrimai, aprėpiantys jo ugdymo(si) objektą;
- mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi žemesniu emociniu intelektu, nepriklausomai nuo to, kokių specialiųjų ugdymosi poreikių jie turi ar koku instrumentu atliktas emocinio intelekto vertinimas, todėl tinkamai pastebėti ir įvertinti mokinių sunkumus, susijusius su emociniu intelektu, tampa svarbi mokytojo funkcija;
- emocinis intelektas ugdomas aktyvių socialinių interakcijų metu, kurios konstruojamos tiek įgyvendinant emocinio intelekto ugdymą(si) aprėpiančias programas, tiek mokinių fizinio aktyvumo veiklų metu;
- fizinis aktyvumas susijęs su fizinio ugdymo pamokų veiklomis, kurių metu svarbus tampa ne tik ugdymo(si) veiklos turinys, bet ir mokinių aktyvus dalyvavimas socialinėse interakcijose, aktyviai besikuriančiose veiklų atlikimo metu.

2. Fizinio ugdymo pamokos – tinkama edukacinė aplinka ugdyti(s) pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus dėl kelių priežasčių, aprėpiančių šių pamokų išskirtinumą:

- emocinis intelektas ugdomas per mokinių patirtis, o fizinio ugdymo pamokos šiuo aspektu yra dinamiškiausios: jų metu mokiniai patirtis formuoja vienu metu išnaudodami savo kognityvinius gebėjimus, atlikdami įvairius judesius, formuodami socialiai aktyvias grupes, komandas ir holistinę individualumo savivoką;
- fizinio ugdymo pamokų veiklos aktyviai vykdomos įtraukiant kintamuosius, kurie sunkiai įgyvendinami kitose pamokose: atliekant užduotis su kitos klasės ar vyresniais mokiniais vienoje judėjimo erdvėje, remiantis

pozityviais jų pavyzdžiais, atliekant užduotis lauke, esant įvairioms oro sąlygoms, įtraukiant aplinkoje esančius objektus į aktyvų ugdymo(si) turinį, užduotims atlikti naudojant įvairų, per mokslo metus kintantį inventorių, mokantis naujų ir kompleksinių judesių, kompleksinių užduočių metu išnaudojant savo stipriąsias ypatybes, kurios nebūtinai turi būti fizinės;

- fizinio ugdymo pamokų veiklos pagal ugdymo programoje išskirtus tikslus ir veiklos sritis yra įvairios ir dinamiškos, padeda mokiniams įsitraukti į atskleistą ugdymo(si) turinio procesų, reakcijų procesų ir socialinių interakcijų sąveikų formavimą. Kaip atskleidžia tyrimo duomenys, šios sąveikos formuoja pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus;

- fizinio ugdymo pamokų turinio dinamika leidžia visiems mokiniams ne tik patirti sėkmę bei meistriskumą, bet ir susidurti su įvairiais iššūkiais, sunkumais, kurie yra vertingi emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) proceso kintamieji;

- fizinio ugdymo pamokų turinys pasižymi didelėmis personalizavimo ir individualizavimo galimybėmis, užtikrinančiomis visų mokinių lygiavertį dalyvavimą, poreikių patenkinimą ir emocinio intelekto bruožų ugdymą(si);

- fizinio ugdymo pamokos turi aiškią struktūrą pamokos dalių aspektu: kiekvienoje dalyje organizuojamos ir vykdomos skirtingos užduotys, įgyvendinami skirtingi tikslai. Užduočių specifiškumas užtikrina ugdymo(si) turinio procesų, mokinių reakcijų procesų ir socialinių interakcijų turinio sąveikų raišką: atliekant skirtingas užduotis, galimas ir skirtingas emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesų formavimas.

3. Siekiant ugdyti pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus fizinio ugdymo pamokose, svarbu tinkamai identifikuoti mokinių individualius poreikius, susijusius su emocinio intelekto bruožų stoka. Poreikių identifikavimas vykdomas nuolat, realiuoju laiku dirbant su mokiniais: fizinio ugdymo pamokos yra dinamiškos, kintančios per mokslo metus, todėl mokinių poreikiai ar stiprybės irgi gali kisti, pasireikšti skirtingu laiku, nepriklausomai nuo pirminės apie juos turimos informacijos. Jei identifikuoti poreikiai yra susiję su konkrečiais emociniais iššūkiais, realiuoju laiku naudojami to bruožo ugdymo(si) metodai ir priemonės. Tyrimo metu atskleista, kad emocinis intelektas turi būti ugdomas ne kaip vienas elementas, bet kaip struktūra, atsižvelgiant į kiekvieną jo dalį. Remiantis jo rezultatais atskleista, kad emocinio intelekto bruožų struktūra ugdoma naudojant keletą skirtingų priemonių ar metodų, būdingų kiekvienam šios struktūros bruožui. Išskiriami kriterijai, kuriuos privaloma

įtraukti į pamokų ugdymo(si) turinį formuojant metodus ir priemones, būdingus kiekvienam bruožo ugdymui(si):

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių prisitaikomumo bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti jo naujumą, naujas edukacines aplinkas, neįprastas užduotis;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių emocijų raiškos, suvokimo, reguliavimo bruožus, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti iššūkius ir sunkumus formuojančias, mokiniams priimtinas, aiškų rezultatą turinčias veiklas, kurios užtikrina mokinių emocijų raišką, komunikavimą emocijomis;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių afektų dispozicijos bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti pasikartojančią mokinių emocijų raišką įgalinančius dirgiklius, kurie yra skirtingi kiekvienam mokiniui ir identifikuojami per mokslo metus;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių impulsyvumo valdymo bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti mokiniams priimtinas ar labai mėgstamas veiklas, kurios skatina juos įsitraukti, pasisakyti, taip pat konkurencines veiklas, kurių metu didžioji dėmesio dalis skiriama rezultato siekiui;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti mokinių tarpusavio interakcijas formuojančias priemones: bendradarbiavimą, porų, grupių, komandų autonominių formavimą, bendrų tikslų generavimą, tarpusavio pagalbą;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių pasitikėjimo savimi bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti nuolatinį mokinių pasiekto rezultato, pastangų, pažangos, bandymų sėkmingumo, stipriųjų savybių į(si)vertinimą;

- siekiant atskleistomis priemonėmis ir metodais ugdyti mokinių vidinės motyvacijos bruožą, į ugdymo(si) turinį privalu įtraukti iššūkių formavimo ir jų įveikos, individualių mokinių gabumų panaudojimo galimybes.

Mokytojas, taikydamas atskleistas priemones ir metodus realiuoju laiku, remiasi jau minėtu subjektyviu mokinių poreikių identifikavimu ir emocinio intelekto struktūros suvokimu, galimybėmis juos panaudoti, atsižvelgiant į santykį su mokiniais ir jų individualumą.

4. Atskleista, kad socialinės interakcijos dėl jų funkcionalumo – natūrali ir autentiška pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) proceso dalis. Socialinės

interakcijos, kurių metu naudojami atitinkamus emocinio intelekto bruožus ugdantys metodai ir priemonės, yra dinamiškos. Nuo to priklauso minėtų interakcijų efektyvumas ir funkcijos. Atskleista, kad metodai ir priemonės, skirti ugdyti emocinio intelekto bruožus, skirtingi, tačiau įgyvendinami socialinių interakcijų metu, o pačių socialinių interakcijų turinys formuoja atitinkamų bruožų ugdymo(si) procesus:

- priklausomai nuo į socialinę interakciją įsitraukusių mokinių skaičiaus, jos gali būti individualios (komunikuojant su vienu mokiniu), grupinės (komunikuojant su mokinių grupe); gali kisti iš individualių į grupines mokytojo ar mokinių iniciatyva, kai į individualias interakcijas aktyviai įsitraukia ir kiti mokiniai, siekdami suteikti pagalbos, arba kai individualias interakcijas pasyviai stebi ir daugiau mokinių, kurie iš dalies tampa jos dalyviais;

- mokiniai skirtingai reaguoja į atitinkamus metodus: vienos interakcijos metu gali būti naudojami keli metodai. Dėl šios priežasties jie gali nukreipti socialinių interakcijų vyksmą nuo ugdymo(si) tikslo, todėl, ugdant atitinkamus bruožus, svarbu išlikti su juo susijusių ugdymo metodų ir priemonių diapazone, kad socialinė interakcija būtų tikslinga;

- socialinių interakcijų raiška yra atitinkamų iššūkių indikatorius. Jų metu mokiniai verbaliai ir gestais vienas kitam arba mokytojui įvardija atitinkamos pagalbos poreikį, patikslinantį emocinio intelekto bruožo ugdymo priemonių ir metodų panaudojimo galimybes;

- socialinių interakcijų metu tarp mokinių ir mokytojo formuojasi ir daugiau nei dalykinis ryšys, kuris pozityvaus ryšio atveju ne tik leidžia mokytojui panaudoti didesnę kiekį atskleistų metodų ar priemonių, juos panaudoti efektyviau, bet ir pačius mokinius labiau įsitraukti į emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus.

Apibendrinus tyrimo rezultatus galima teigti, kad tyrimo metu atskleista ne tik kaip ugdomi atskiri emocinio intelekto bruožai, bet ir kaip formuojamas jų ugdymo(si) procesas. Disertacinio darbo kontekste tai yra vienas kitą papildantys procesai.

Emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesų formavimas suvokiamas kaip situacijos, socialinės interakcijos, kurios manifestuojasi fizinio ugdymo pamokų veiklose, ir sukuria galimybes mokiniams demonstruoti emocinio intelekto bruožų stoką, mokytojui – teikti pagalbą. Tokiu atveju šių situacijų, interakcijų turinys suvokiamas kaip atitinkamo emocinio intelekto bruožo ugdymas, kadangi tas turinys susideda iš jį ugdančių metodų taikymo, pagalbos teikimo formų, pasiekto rezultato.

Pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožai fizinio ugdymo pamokose ugdomi kaip struktūra, esant skirtingoms situacijoms, taikant skirtingus metodus, priemones kiekvienai jos daliai. Šis ugdymo(si) procesas ne tik glaudžiai susijęs, bet ir yra priklausomas nuo mokinių individualių poreikių, gebėjimų, kurie per mokslo metus ar užduočių dinamikos metu kinta ir privalo būti nuolat identifikuojami realiuoju laiku.

Atskleista, kad minėtas ugdymo(si) procesas būtų beveik neįmanomas be lygiavertės mokinių ir mokytojo sąveikos, nes pats emocinio intelekto ugdymo(si) procesas formuojamas socialinių interakcijų metu.

Tradicinis mokymo diskursas suponuoja, kad ugdymo proceso metu dominuojanti figūra yra mokytojas, kurio tikslas yra ne tik perteikti akademines žinias, bet ir ugdyti kitus asmenybės ypatumus, lavinti įgūdžius. Priešingai nei tradicinis mokymas, kuriame mokytojas gali valdyti ir kontroliuoti visą ugdymo(si) procesą, emocinio intelekto bruožui ugdymo(si) procesams šis diskursas ne visuomet pritaikomas. Mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, yra unikalūs, kuria labai dinamiškas socialines mokytojo ir mokinio interakcijas. Ši dinamika reikalauja ne tik mokytojo profesinio ir dalykiško suvokimo, tačiau ir gebėjimo prisitaikyti prie mokinių, tapti jiems lygiu, kad jie norėtų įsiklausyti ir priimti jo teikiamą pagalbą, kartu ugdyti emocinio intelekto bruožus. Minėtina ir tai, kad emocinio intelekto bruožų ugdymas(is) būtų neįmanomas be mokinių indėlio į jų ugdymo(si) procesų formavimą. Tokiu atveju vieni kuria, o kiti moko, visi dalyvauja viename procese, tačiau atlieka skirtingas funkcijas. Minėtas lygiavertiškumas tampa labai aktualus: nuo jo kokybės priklauso metodų, priemonių pritaikomumo galimybės, efektyvumas, mokinių individualumo suvokimas.

MOKSLINĖ DISKUSIJA

Atsižvelgiant į disertacinio darbą tikslą, tyrimo objektą ir probleminius klausimus, mokslinė diskusija, įprasminanti šį tyrimą, vedama per atsakymus į 6 klausimus. Minėti atsakymai aprėpia ne tik disertacinio tyrimo naujumą, esamo mokslinio žinojimo papildymą, bet ir kritinį tyrimo vertinimą, atskleidžiantį tyrimo privalumus ir trūkumus, ateities tyrimų perspektyvas.

1. Kaip pasiektas tyrimo tikslas papildoma kitų mokslininkų darbus?

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo probleminiai klausimai suformuoti aprėpiant 3 kintamuosius: emocinio intelekto ugdymą(si), specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, fizinio ugdymo pamokas, šis tyrimas iš dalies papildoma minėtus kintamuosius apimančius tyrimus. Verta paminėti, kad disertacinis darbas yra autentiškas, kokybinis mikroetnografinis tyrimas, kuriuo gilinamasi į ugdymo(si) procesus, o ne rezultatą ar kaitą, todėl tiesioginis rezultatų lyginimas sunkiai įmanomas. Atsakant į šį mokslinės diskusijos klausimą, remiamasi ne tik tyrimo rezultatais, bet ir viso darbo dizainu, kuris ir papildoma jau turimą mokslinį žinojimą, siejantį kintamuosius.

Analizuojant mokslinę literatūrą, atskleista, kad emocinio intelekto objektą aprėpiantys tyrimai formuojami remiantis viena iš keturių pagrindinių emocinio intelekto teorijų, tarp kurių dominuoja gebėjimų ir bruožų emocinio intelekto teorijos. Šios teorijos emocinį intelektą apibrėžia skirtingai, pateikia skirtingą jo struktūrą, matuoja skirtingais tyrimo instrumentais (Salovey ir Mayer, 1990; Goleman, 1995; Dawda ir Hart, 2000; Petrides ir Furnham, 2001; Bar-On, 2006; Siegling ir kt., 2015; Elfenbein ir McCann, 2017; Sfetcu, 2020).

Egzistuojant šiai diferencijai, galima teigti, kad teorijos, kuria bus pagrįstas tyrimas, pasirinkimą lemia jos tinkamumas tyrimo kontekstui. Disertaciniame darbe dėl jame išvardytų priežasčių remtasi emocinio intelekto bruožų teorija, kuri emocinį intelektą sieja su subjektyvia emocine savivoka (Qualter ir kt., 2007; Petrides ir kt., 2011; Mattingly ir Kraiger, 2019; O'Connor ir kt., 2019). Remiantis šia teorija, modeliuotas ir pats disertacinio tyrimo dizainas, kuris, priešingai nei išvardytuose tyrimuose, orientuotas ne į rezultato kaitos matavimą, o į šią kaitą inicijavusius procesus, socialines interakcijas. Disertacinio darbo rezultatai papildoma žinojimą apie emocinio intelekto ugdymo(si) galimybes, emocinio intelekto bruožų teorijos šalininkų tyrimų rezultatus:

1) mokslininkų Kecses (2015), Centro ir kt. (2017), Hodzic ir kt. (2018), Kotsou ir kt. (2019) tyrimus, kurie atskleidžia, kad emocinis intelektas yra ugdomas konstruktas, nepriklausomai nuo to, kokia emocinio intelekto

struktūra remiamasi. Disertaciniame darbe surinktas didelis kiekis tyrimo duomenų, kurie atskleidžia emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus. Nors, kaip minėta anksčiau, emocinio intelekto pokytis netyrinėtas, galima kelti hipotezę, kad jis yra pozityvus;

2) remiantis Metaj-Macula (2017), Gershon ir Pellitteri (2018), Kaliska (2019), Ulutas ir kt. (2021) tyrimų rezultatais, kurie atskleidžia, kad emocinis intelektas ugdomas individualiu ir grupiniu lygmeniu per socialines interakcijas, disertaciniame darbe atskleista, kad emocinio intelekto bruožai ugdomi individualiu ir grupiniu lygmeniu mokinių-mokytojo arba mokinių-mokinių socialinių interakcijų metu;

3) mokslininkų Petrides ir kt., (2011), Rafaila (2015), Tamir ir Bigmano (2018), O'Connor ir kt. (2019) tyrimai atskleidžia, kad kai dėmesio centre atsiranda tam tikros elgesio tendencijos, veiksmai, savęs suvokimas, pasireiškiantis veikloje, kurioje įprastas elgesys indikuoja sėkmingą rezultatą (tikslų siekimas, atkaklumas, atvirumas patirčiai ir pan.), tikslingesnė tampa emocinio intelekto bruožų teorija, ypač edukacinėse aplinkose. Pagrindiniai disertacinio darbo duomenys paremti mokinių elgesio raiška, patirties formavimu, rezultato siekiu, bendravimu;

4) Savenkovos (2020) atlikto tyrimo išvados atskleidžia, kad emocinio intelekto ugdymas, ypač jaunesnio amžiaus mokiniams, turi būti struktūruotas ir tikslingas, vykdomas suaugusiems žmonėms prižiūrint, socialiai sąveikaujant, nes jaunuoliai dar nėra pajėgūs savarankiškai suvokti ar valdyti savo emocijų. Disertacinio tyrimo veiklos vykdytos fizinio ugdymo pamokų metu, kurios turi aiškią struktūrą, tikslus, yra organizuojamos ir vykdomos mokytojui prižiūrint;

5) remiantis Puertas-Molero ir kt. (2020) atlikta metaanalize ir mokslininkų Santrocko (2008), Swabey (2013), Malik ir Marwaha (2022) tyrimų rezultatais, padaryta prielaida, kad didžiausias emocinio intelekto ugdymo(si) programų vykdymo rezultatas, pasireiškiantis emocinio intelekto augimu, yra pradinio ugdymo amžiaus mokinių tarpsnyje. Disertacinio tyrimo imtį būtent ir sudaro pradinių klasių mokiniai, kuriems, tikėtina, šis ugdymas yra pats efektyviausias.

Disertacinis darbas iš dalies papildo ir turimas žinias apie mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ypatumus, jo ugdymo(si) poreikį. Atskleista, kad tokiems mokiniams dėl kognityvinių, psichinių, fizinių, socialinių, emocinių veiksnių reikalingi specializuoti mokymo metodai (Wilbert ir kt., 2020; Kuutti ir kt., 2022). Šių metodų poreikis įžvelgiamas ir per emocinio intelekto aspektą, kurio minėti mokiniai linkę stokoti (Mavroveli ir Sanchez-Ruiz, 2011; Gupta ir kt., 2020;

Duchyminska ir kt., 2022). Tyrimo duomenų analizės metu atskleistos emocinio intelekto bruožų stoką indikuojančios mokinių elgesio, savivokos tendencijos, kurios iš dalies papildė mokslininkų rezultatus:

1) mokslininkų Ditterline ir kt. (2008), Ionescu (2019), Alwaely ir kt. (2021) tyrimai atskleidžia, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi deficitiniais adaptaciniais gebėjimais. Disertaciniame tyrime analizuoti duomenys, kai minėti mokiniai demonstruoja pagalbos poreikį prisitaikyti naujose edukacinėse aplinkose, įveikiant naujas ar neįprastas užduotis;

2) remiantis Rey ir kt. (2011), Rahamano ir kt. (2014), Tajpreeto ir Maheshwari (2015), Gaspar ir kt. (2016), Koukou ir kt. (2018), Barragan Martin ir kt. (2022) tyrimais, kurie atskleidžia, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, mažiau pasitiki savimi arba pasižymi neadekvačiu pasitikėjimo savimi laipsniu, tyrimo duomenų analizės metu atskleista, kad tokie mokiniai pasižymi žemesniu pasitikėjimu savimi, vengdami atlikti kompleksines ar sudėtingesnes veiklas, dalį veiklų subjektyviai suvokia kaip per sudėtingas, yra linkę nuvertinti pasiektus rezultatus ar pažangą;

3) Sandu ir Birzu (2023) tyrimas, atliktas su jaunesnio amžiaus mokiniais, turinčiais įvairių specialiųjų poreikių, atskleidžia, kad jų emocinio intelekto rodikliai yra žemesni, ypač emocijų raiškos, reguliavimo, socializacijos, impulsyvumo valdymo, adaptacinio elgesio srityse. Disertaciniame darbe analizuoti duomenys atskleidžia, kad tokie mokiniai, atlikdami fizinio ugdymo pamokų užduotis, susiduria ne tik su jau minėtais adaptaciniais sunkumais, bet ir su tinkamo komunikavimo emocijomis, jų suvaldymo iššūkiais, taip pat su impulsyvaus elgesio valdymo gebėjimų stoka;

4) mokslininkų Ekeh ir Oladayo (2013), Gnabs ir Nusser (2022), Lenkeit ir kt. (2022) atlikti tyrimai atskleidžia, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria su sunkumais spręsti ir įveikti įprastas, nesudėtingas kognityvines užduotis, įskaitant ir tyrimo instrumentų reikalavimų įgyvendinimą. Dėl šios priežasties disertaciniame darbe iš dalies atsisakyta taikyti validuotą klausimyną mokiniams profiliuoti. Vėlesni tyrimo duomenys atskleidė, kad tokie mokiniai sunkiau suvokia ugdymo(si) turinio ypatumus, dalį užduočių, sunkiau atsimeina jų atlikimo eigą. Šie ypatumai galimai indikuoja ir sunkumus įveikti su emociniu intelektu susijusius klausimynus.

Mokslinėje literatūroje atskleista, kad fizinio ugdymo pamokos yra puiki aplinka mokinių emociniam, socialiniam, kognityviniam tobulėjimui (Bailey, 2017; Torress ir kt., 2020). Verta paminėti ir tai, kad fizinio ugdymo pamokų

universalumas leidžia mokytojui ir mokiniams formuoti emocinio intelekto ugdymo(si) procesus (Bailey, 2017; Watson ir Kleinert 2017; Deunk ir kt., 2018; Petsos, 2019; Dvali ir Metreveli, 2020). Tai reiškia, kad dėl šių pamokų specifiškumo emocinis intelektas gali būti sėkmingai ugdomas ne tik pagal specializuotas ugdymo(si) programas, bet ir fizinio aktyvumo veiklas:

1) jaunesnių mokinių kontekste atliktas tyrimas su pradinį klasių mokiniais atskleidė, kad mokiniai, kurie dažniau dalyvavo sportinėse ir kitose fizinio aktyvumo veiklose, pasižymėjo aukštesniais emocinio intelekto rezultatais (Riyanto ir Sanjaya, 2020). Analizuojant disertacinio darbo duomenis atskleista, kad fizinio ugdymo pamokų veiklos yra labai dinamiškos ir padedančios mokiniams patirti ne tik sėkmes, bet ir sunkumus bei iššūkius, kurių metu galimas daugialypis jų emocinio intelekto bruožų ugdymas(is);

2) mokslininkai Canabate ir kt. (2020) atskleidė, kad 9–10 metų mokinių įsitraukimas į fizinio aktyvumo veiklas, provokuojančias ir skatinančias savivoką, psichosomatinę pusiausvyrą, turi teigiamo poveikio ne tik jų motoriniams įgūdžiams, bet ir su emociniu intelektu siejamais ypatumais. Jie pabrėžia, kad, siekiant ugdyti mokinių emocines galias per motorinius judesius, skatinant savęs pažinimą, fizinio ugdymo pamokos yra puiki aplinka. Disertacinio darbo duomenys atskleidžia, kad fizinio ugdymo pamokose mokiniai, atlikdami įvairias veiklas, formuoja holistinį savęs pažinimą, formuoja emocines patirtis, tiesiogiai susijusias su emocinio intelekto bruožų ugdymu(si);

3) 6–12 metų vaikai, kurie pradinėse klasėse dažniau dalyvavo sportiniuose užsiėmimuose, pasižymi geresniais, į save orientuotais ir tarpasmeniniais, prisitaikomumo, nuotaikos reguliavimo įgūdžiais, aukštesniu emociniu intelektu (Amado-Alonso ir kt., 2019). Disertaciniame darbe atskleista, kad mokiniai, dalyvaudami fizinio ugdymo pamokų veiklose, ne tik lavina savo fizines ypatybes ar mokosi naujų judesių, bet ir šių procesų metu formuoja socialinius, kognityvinius gebėjimus, aprėpia emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) galimybes.

Nors disertaciniame darbe pagrindinis dėmesys skiriamas ne emocinio intelekto ugdymo(si) rezultatui, bet pačiam ugdymo(si) procesui ir jo formavimui išskirtinei populiacijai, objektyviai lyginti šiuos procesus su kitų mokslininkų darbais sudėtinga. Tačiau atskleidžiami pagrindiniai procesų panašumai, kurie papildė kitų mokslininkų darbus:

1) Laborde ir kt. (2018) išskyrė 13 veiklų, kurios tapačios judriesiems žaidimams, orientuotiems į emocinio intelekto ugdymą(si). Disertaciniame darbe taikyti judrieji žaidimai savo turiniu labai panašūs į minėtų mokslininkų

išskirtas „*Positive body feedback*“, „*Body scan*“, „*Sporting mindfulness*“, „*Emotional faces in movement*“ veiklas;

2) Akelaitis (2020) efektyvaus emocinio intelekto ugdymo(si) proceso formavimui išskiria elgesio modeliavimo, vaidmenų, grupinio darbo, judėjimo lavinimo, grupinių diskusijų veiklas. Disertaciniame darbe taip pat taikytos vaidmenų, grupinio darbo, judėjimo lavinimo, grupinių diskusijų veiklos;

3) mokslininkai Malinauskas ir Malinauskienė (2021) sėkmingam mokinių socialinių ir emocinių įgūdžių lavinimui išskiria tokias veiklas kaip: autogeninės treniruotės, diskusijos, grupinis darbas, vaidmenų žaidimai, vaizdo įrašų peržiūra, rašymo pobūdžio užduotys. Disertaciniame darbe taikytos panašios veiklos, kurios iš dalies papildė mokslininkų veiklas. Fizinio ugdymo pamokų metu taip pat taikytos trumpos diskusijos, grupinis darbas, vaidmenų žaidimai;

4) Rici-Gonzalez (2023) atliktoje metaanalizėje išskiriama, kad bendradarbiavimo, rūpinimosi kitais, socialinės gerovės temas aprėpiančios veiklos prisideda prie sėkmingo mokinių emocinio intelekto ugdymo(si). Disertaciniame darbe vykdytos fizinio ugdymo pamokų veiklos iš dalies aprėpia šias temas. Pavyzdžiui, bendradarbiavimo temai galima priskirti mokinių darbą grupėse, judriųjų ar sportinių žaidimų metu, siekiant bendrų tikslų. Rūpinimosi kitais temai galima priskirti tokias veiklas kaip papildomos pagalbos suteikimas, skatinimas pasiekti geresnių rezultatų. Socialinės gerovės temai galima priskirti frontinio darbo veiklas, mokytojo ir mokinių teikiamą pagalbą.

Disertacinio tyrimo duomenys papildo mokslinį žinojimą, kad:

1) emocinis intelektas yra ugdomas konstruktas;

2) emocinio intelekto ugdymo(si) perspektyvos ir galimybės formuojamos atsižvelgiant į teoriją, kuria paremtas toks ugdymas;

3) emocinio intelekto bruožus edukaciniame kontekste itin palanku ugdyti pradinėse klasėse;

4) emocinio intelekto bruožų ugdymas(is) labai aktualus mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių,

5) mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinį intelektą ugdyti, kaip gebėjimą ar kompetenciją, gali būti sudėtinga, palyginti su jo ugdymu, kaip emocinės savivokos ar patirties;

6) fizinio aktyvumo veiklos įgalina emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) turinio formavimo procesus;

7) fizinio ugdymo pamokos yra palankus kontekstas ugdyti mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožus;

8) tokios veiklos kaip grupinis darbas, diskusijos, judrieji, sportiniai, vaidmenų žaidimai, taikomi fizinio ugdymo pamokose, gali sėkmingai prisidėti prie mokinių emocinio intelekto ugdymo(si).

2. Kaip ir kodėl disertacinio tyrimo rezultatai skiriasi nuo esamo (buvusio) mokslinio žinojimo?

Atsakymas į šį klausimą pateikiamas remiantis disertacinio tyrimo rezultatais ir išvadomis, kurios susijusios su disertaciniame darbe atskleistu mokslinių žinių trūkumu, susijusiu su mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymu(si).

Tyrimo metu atskleista, kad emocinio intelekto ugdymo(si) objektą aprėpiantys tyrimai ar pačios ugdymo programos tik apibūdina, kas turėtų būti ugdoma, bet visiškai nepateikia įžvalgų, kaip tai turėtų būti ugdoma, kaip ugdyti reikalingus įgūdžius pagal emocinio intelekto modelius (Coskun ir Oksuz, 2019). Remiantis mokslininkais Storey-Hurtubise ir kt. (2022), tokie tyrimai ar programos didžiąja dalimi atvejų nėra susietos su aiškiais ir konceptualizuotomis emocinio intelekto teorijomis ar struktūromis.

Disertacinio tyrimo išvados ir rezultatai paremti emocinio intelekto bruožų teorija, jos struktūra, kuria vadovaujantis detalai atrinkti ir analizuoti tyrimo duomenys siejasi su šios struktūros dalimis, atskleistomis jų teorinėmis prielaidomis. Šio tyrimo rezultatai taip pat iš dalies atskleidžia, kokiais metodais ir priemonėmis, kokiomis sąlygomis esant galima ugdyti atitinkamus emocinio intelekto bruožus minėti imčiai, to dažnai pasigendama kituose tyrimuose.

Kitas svarbus aspektas, atskleidžiantis disertacinio tyrimo naujumą, siejamas su tyrimo imties amžiaus specifiškumu. Hodzic ir kt. (2018), Luna ir kt. (2019), Ubago-Jimenez ir kt. (2019) atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad didžioji dalis tyrimų, aprėpiančių emocinio intelekto ugdymo(si) ir fizinio aktyvumo objektus, atlikti ir atliekami su vyresnio amžiaus mokinių populiacijomis. Disertacinis tyrimas atskleidžia naujas įžvalgas ir perspektyvas jaunesnio amžiaus mokinių emocinio intelekto ugdymo(si) procesuose ne tik dėl tyrimo imties amžiaus specifiškumo, kurią sudarė 7–8 metų mokiniai, bet ir dėl paties tyrimo kompleksiskumo, autentiškumo. Mokslinėje literatūroje pasigesta panašios krypties tyrimų, todėl jo rezultatai ir išvados šiuo aspektu tiek papildė žinojimo spragas, tiek formuoja naujas.

Kaip minėta anksčiau, disertacinis tyrimo dizainas didele dalimi suformuotas remiantis emocinio intelekto bruožų teorija ir joje išskiriama 9 bruožų struktūra 8–12 metų mokiniams. Analizuojant su šia struktūra susijusių mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ypatumus, atskleista, kad tokie mokiniai stokoja prisitaikumo, pasitikėjimo

savimi, emocijų raiškos, reguliavimo, socializacijos, impulsyvumo valdymo bruožų (Ditterline ir kt., 2008; Ekeh ir Oladayo, 2013; Ionescu, 2019; Alwaely ir kt., 2021; Rey ir kt., 2011; Rahaman ir kt., 2014; Tajpreet ir Maheshwari, 2015; Gaspar ir kt., 2016; Koukou ir kt., 2018; Gnabs ir Nusser, 2022, Lenkeit ir kt., 2022; Barragan Martin ir kt., 2022; Sandu ir Birzu, 2023).

Disertaciniame darbe atskleisti metodai, priemonės ir būtinos sąlygos ugdyti šiems bruožams ne tik papildo mokslinį žinojimą apie jų ugdymą, bet ir atskleidžia aspektus likusiems, mažiau nagrinėtiems bruožams: afektų dispozicijos, emocijų suvokimo, santykių su bendraamžiais suvokimo, vidinės motyvacijos. Tyrimo metu atskleisti metodai, priemonės ir būtinos sąlygos šiems bruožams ugdyti, galimai yra perkeliama ne tik į praktines veiklas ar tyrimus, susijusius su emocinio intelekto bruožais, bet ir jų ugdymo praktikas kaip atskirų elementų (pavyzdžiui, pasitikėjimo savimi ugdymo fizinio ugdymo pamokose ir pan.).

Disertacinio darbo tyrimo naujumą pagrįsti galima ir tyrimų stoka, kurie atsiribotų nuo mokinių sutrikimų tipų. Mokslinėje literatūroje didžioji dalis panašių tyrimų atliekama su vaikais, generalizuojant imtį pagal vieną sutrikimų tipą, ypač autizmo spektro ar intelekto (Metsiou ir kt., 2011; Damberg ir kt., 2014; Smogorzewska ir kt., 2018; Borisova, 2020; Tenerife ir kt., 2022).

Gilesnė mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad ne sutrikimų tipas, bet lygis ir mokinių individualumas yra pagrindiniai kintamieji, kurie sukelia mokiniams papildomų emocinių sunkumų. Atskleista, kad visi mokiniai, kurie turi specialiųjų ugdymo(si) poreikių, nepriklausomai, kokie jie būtų, susiduria su šiais sunkumais, kurie yra sunkesni, priklausomai nuo sutrikimo lygio. Todėl disertaciniame darbe atsiribota nuo sprendimo mokinius skirstyti pagal sutrikimų tipus ir tyrimo imtį kategorizuoti kaip didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Ši kategorija iš dalies pateikia naują požiūrį ir kryptį naujiems tyrimams organizuoti.

Tyrimo indėlis į naujas mokslines žinias pagrindžiamas ir per jo tyrimo dizainą. Mokslinėje literatūroje nerasta tyrimų, kurie analizuotų emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus fizinio ugdymo pamokose, juolab tyrimų, kurie dar ir aprėptų mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, imtį, nors jiems šie procesai neapčiuopiamai aktualūs.

Kaip jau minėta anksčiau, panašūs tyrimai orientuoti į emocinio intelekto rodiklių kaitą, pagrindžiančių veiklų ar intervencijų sėkmę / nesėkmę, kuri matuojama atitinkamais vertinimo instrumentais. Disertaciniame tyrime atsiribota nuo rezultato vertinimo, netaikytas joks jį indikuojantis klausimynas ar kitas vertinimo instrumentas. Tyrime detalai analizuojama, kaip ir kodėl

ugdomas ar turėtų būti ugdomas kiekvienas bruožas pradinių klasių mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, realioju laiku mokytojui dirbant fizinio ugdymo pamokose.

Tyrimo rezultatai ir išvados atskleidžia, kokie yra sunkumai ar galimybės formuojant minėtus ugdymo(si) procesus, atskleidžiami kryptingą emocinio intelekto bruožų ugdymą(si) įgalinantys metodai, priemonės, būtinos sąlygos.

Verta paminėti, kad, analizuojant Lietuvos tyrimų kontekstą, panašių tyrimų rasta itin mažai, todėl galima daryti prielaidą, kad šis tyrimas yra sąlyginai naujas, savo rezultatais ir išvadamis praturtinantis Lietuvos tyrimų prizmę, mokslines žinias apie pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) perspektyvas. Šio tyrimo rezultatus, tikėtina, įmanoma perkelti į šiuo metu aktualius įtraukiojo ugdymo kontekstus, fizinio ugdymo mokytojų ar fizinio aktyvumo srities specialistų praktines veiklas.

Dar vienas disertacinio darbo skirtumas įžvelgiamas jo praktinio pritaikomumo prasme. Mokslininkų Laborde ir kt. (2018), Akelaičio (2020), Malinausko ir Malinauskienės (2021), Rici-Gonzalez (2023) išskirtos grupinio darbo, vaidmenų, judriųjų, sportinių žaidimų, diskusijų, judėjimo lavinimo veiklos. Disertaciniame darbe šios veiklos yra „stambios kategorijos“. Darbe išskirti metodai, priemonės, būtinos sąlygos gali būti ne tik taikomos siekiant tiesiogiai ugdyti ir formuoti emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus, bet ir vykdant minėtų mokslininkų veiklas. Diskusijos metu kaip pavyzdžius apie konkrečias vaiko emocijas galima taikyti tikslinių klausimų, refleksijos metodus ar judriųjų žaidimų metu mokinių skatinimo ir pagyrimo, išankstinių susitarimų metodus ir pan.

Darbe atskleistos ir užduočių kategorijos (pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ir sportinių žaidimų, įsivertinimo, poilsio). Savo specifika ir tikslais jos gali būti ir neskaidomos į smulkesnes kategorijas ar veiklas, tačiau taikomos panašiose į mokslininkų Laborde ir kt. (2018), Akelaičio (2020), Malinausko ir Malinauskienės (2021), Rici-Gonzalez (2023) išskirtas emocinio intelekto ugdymą(si) aprėpiančias programas.

Disertacinio tyrimo rezultatų ir išvadų naujumas pagrindžiamas dėl kelių skirtingų priežasčių:

1) *atskleidžia metodus, priemones, būtinas sąlygas, siekiant ugdyti kiekvieną pradinių klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų;*

2) *atskleidžia metodus, priemones ir būtinas sąlygas, kuriomis remiantis galima efektyviai įgyvendinti emocinio intelekto ugdymo(si) programose numatytas veiklas;*

3) atskleidžia aiškią teorinę struktūrą ir koncepcijas, kuriomis remiantis organizuojamas pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymas;

4) aprėpia jaunesnio amžiaus mokinius;

5) generalizuoja mokinius pagal sutrikimų lygį ir neskaido pagal tipus;

6) tyrimo rezultatai ir išvados atskleidžia pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesus, o ne rezultatą, todėl analizuojamas mokytojo darbas su mokiniais realiojo laiku, o ne taikyti klausimynai ar kiti vertinimo instrumentai;

7) tyrimas savo dizainu, imtimi, rezultatais ir išvadomis yra autentiškas, nepanašus į kitus tyrimus Lietuvos ar užsienio šalių kontekste.

3. Kokios yra tyrimo rezultatų perkeliamumo į platesnius ar kitus kontekstus galimybės?

Disertacinio tyrimo rezultatų ir išvadų perkeliamumo galimybės įžvelgiamos per keletą skirtingų aspektų. Vienas iš jų – mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, didėjimas. Beveik visose Europos Sąjungos šalyse tokių mokinių skaičius didėja, todėl daugėja jų ir įtraukiojo ugdymo mokyklose ar klasėse (Ališauskas ir kt., 2015; Lindner ir kt., 2019). Panaši tendencija pastebima ir kituose moksliniuose tyrimuose, statistikos šaltiniuose, atskleidžiančiuose, kad per pastaruosius kelerius metus ne tik Europos, bet ir kitose šalyse didėja mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukusis ugdymas (Black, 2019; Ramberg, Watkins, 2020; Weedon, Lezcano-Barbero, 2021; The Population Reference Bureau, 2022).

Ne išimtis šioje situacijoje yra ir Lietuva. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo (2024) ir Švietimo valdymo informacinės sistemos portalo (2024) duomenimis, nuo 2018 iki 2024 metų mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius tokiose mokyklose išlieka sąlyginai stabilus, tačiau dėl įtraukiojo ugdymo idėjų plėtros Lietuvoje tokių mokinių skaičius linkęs didėti specialiosiose ir lavinamosiose klasėse, bendrosiose klasėse, nepriklausomai nuo to, kokių sutrikimų mokiniai turi. Nors disertacinis tyrimas atliktas vienoje Lietuvos specialiųjų mokyklų, jo rezultatai ir išvados sugeneruoti analizuojant tyrimo duomenis, gautus iš įvairių sutrikimų turinčių mokinių (tyrimo imties).

Verta paminėti, kad disertaciniame darbe pabrėžta mokinių individualumo svarba. Tai reiškia, kad disertacinio tyrimo imtį sudariusių mokinių populiacija didėja įtraukiojo ugdymo kontekstuose, jų individualūs poreikiai išlieka tokie patys. Disertacinio tyrimo išvadų ir rezultatų

perkeliamumas ne tik įmanomas į Lietuvos įtraukiojo ugdymo kontekstus, bet ir praktiškai pritaikomas organizuojant jų ugdymo(si) procesus.

Dar viena svarbi tyrimo išvadų perkeliamumo galimybė atskleidžiama remiantis mokslininkų Tarantino ir kt. (2022) tyrimo išvadomis, kurios parodo, kad nors didžioji dalis mokytojų palankiai žiūri į mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įtrauktį, tačiau jie pabrėžia, kad nepalankiausiai vertinama mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ar elgesio sutrikimų, įtrauktis. Anot mokytojų, su tokiais mokiniais įtraukiojo ugdymo sąlygomis dirbti ypač sudėtinga, ne visada užtenka teorinių žinių, praktinių įgūdžių ar resursų užtikrinti kokybišką ugdymo(si) procesą.

Disertacinis tyrimas atliktas būtent su tokios populiacijos mokiniais. Pagrindiniai tyrimo rezultatai atskleidžia pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) metodus, priemones, būtiną sąlygą, galimus iššūkius.

Disertaciniame darbe taip pat pateikiami pagrindiniai tyrimo duomenys (epizodai), kuriuose aprašomos taikytos veiklos, užduotys. Mokytojai, dirbantys įtraukiojo ugdymo kontekstuose ir stokojantys teorinių žinių ar praktinių įgūdžių, kaip organizuoti, vykdyti tokių mokinių ugdymą(si), gali remtis disertacinio darbo rezultatais, išvadomis, pateiktais duomenimis, juos adaptuoti, diferencijuoti.

Disertacinio darbo metu remtasi 2008 m. parengtomis pradinio ugdymo programomis, kurios atnaujintos 2023 m. Disertacinio tyrimo duomenys, susiję su ugdymo programos įgyvendinimo dalimis, nebegali būti pakartojami ar renkami panašiuose tyrimuose pagal vienodas ugdymo programos dalis, tačiau atskleista, kad šios ugdymo programos savo tikslais ir turiniu išlieka panašios: sveikos gyvensenos ir netradicinio fizinio aktyvumo veiklų sritys siejamos su fizinių ypatybių lavinimo ir sveikatingumo plėtojimo veiklos sritimi; judėjimo įgūdžių veiklos sritis siejama su judėjimo įgūdžių plėtojimo veiklos sritimi; sporto šakų veiklos sritis siejama su sporto ir sveikatos vertybinių nuostatų ugdymo ir raiškos plėtojimo veiklos sritimi. Nors šie panašumai nesudaro sąlygų visiškai homogeniškam tyrimo duomenų rinkimui pagal šio disertacinio darbo kriterijus, tačiau jis galimas iš dalies.

Disertacinio darbo tyrimo rezultatai ir išvados gali būti perkeltamos į fizinio ugdymo mokytojų darbo praktikas, kurios modeliuojamos remiantis 2023 m. atnaujintomis fizinio ugdymo programomis. Šis perkeliamumas įmanomas dėl disertaciniame darbe atskleistų išvadų, kad pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožai ugdomi fizinio ugdymo pamokose ne pagal užduoties turinį, bet pagal tikslą, didaktinius ypatumus, sudarančius sąlygas skirtingai mokinių gebėjimų

raiškai. Pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo užduotys, poilsis, užduočių organizavimo metodai – tai didaktiniai ypatumai, sudarantys sąlygas ugdyti minėtų mokinių emocinio intelekto bruožus tyrime atskleistais metodais ir priemonėmis. Šie ypatumai gali būti perkelti į įvairias fizinio ugdymo programas, nesvarbu, kaip jos apipavidalinamos ar koks yra jų turinys.

Disertacinio darbo metu analizuotos pagrindinės užduotys, kurios suformuoja fizinio ugdymo pamokų turinį. Šios užduotys aktualios ne savo turiniu, o tikslu: pramankštos, mokymosi, tobulinimosi, lavinimosi, judriųjų ar sportinių žaidimų, įsivertinimo taip pat poilsio laikotarpio metu. Atskleista, kad nepriklausomai nuo to, koks šių užduočių turinys, jos specifinės savo tikslu, kuris įgalina skirtingų emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) metodų ir priemonių formavimą per socialines interakcijas. Užduotys yra universalios ir pritaikomos ne tik Lietuvos fizinio ugdymo(si) kontekste, bet ir užsienio praktikoje. Tai reiškia, kad tyrimo rezultatai, siejami su šiomis užduotimis, galimai perkelti tiek į neformalaus fizinio aktyvumo veiklas, tiek į užsienio šalių fizinio ugdymo pamokas.

Disertacinio darbo rezultatai ir išvados papildė ir emocinio intelekto bruožų teorijos pritaikomumą tyrimuose, aprėpiančiuose mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, imtį.

Disertacinio darbo mokslinės literatūros analizės dalyje atskleista, kad dėl specifinių sunkumų tokiems mokiniams gali būti sudėtinga tinkamai įveikti klausimynus, kitus įvertinimo instrumentus, todėl tyrimo metu nuspręsta jų netaikyti. Šis sprendimas padėjo mokytojų-tyrėjų realiuoju laiku identifikuoti mokinių sunkumus, susijusius su emocinio intelekto bruožų stoka, ieškoti galimo pagalbos ir ugdymo(si) metodų. Būtent šios naujai atsiradusios mokytojų funkcijos atskleidžia, kad darbas su tokiais mokiniams realiuoju laiku yra labai svarbus.

Taip pat pastebėta, kad mokiniai skirtingai reaguoja į skirtingas užduotis, todėl per mokslo metus nuolat identifikuojami nauji sunkumai, bruožų stoka, kurią atskleisti klausimynais ar vertinimo instrumentais gali būti neįmanoma. Tyrimo pradžioje vykdytas tyrimo imties profiliavimas, paremtas ne mokinių, o su jais dirbančių specialistų vertinimu, taip pat dalimis, buvo klaidingas ir neatskleidžiantis realios situacijos, tai tik patvirtina darbo realiuoju laiku mokytojų vaidmens svarbą. Remiantis šiais teiginiais, galima daryti prielaidą, kad, atliekant emocinio intelekto bruožų tyrimus su mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, imtimis, pravartu praplėsti šios teorijos pritaikomumą rengiant naują įvertinimo instrumentą, paremtą stebėjimu, kai gilinamasi ne į pokytį, o į procesą.

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimas vykdytas remiantis emocinio intelekto bruožų teorija, kuri plačiai taikoma ir užsienio mokslo tyrimuose, bei jo autentiškumą, galima pagrįsti jo perkeliamumą į tarptautinio konteksto tyrimus. Kaip minėta anksčiau, mokslinėje literatūroje pasigesta tyrimų, kurie atskleidžia ne emocinio intelekto ugdymo(si) rezultatą, bet jo procesą. Remiantis tyrimo rezultatais, išvadomis, juos galima pritaikyti užsienio mokymo praktikoje, kartu tiriant jų patikimumą ar juos papildant, formuojant naujas tyrimų idėjas.

Apibendrinus visus teiginius galima daryti prielaidas, kad disertacinio darbo rezultatai ir išvados gali būti perkeliami į įtraukiojo ugdymo kontekstus:

1) formuojant mokytojų stokojamas teorines žinias ir praktinius įgūdžius, dirbant su tokiais mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių;

2) dėl mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių skaičiaus didėjimo ir didėjančio poreikio formuoti naujas darbo praktikas;

3) dėl tyrime atskleistų metodų, priemonių ugdant tokių mokinių emocinį intelektą: judėjimas yra universalus visoms populiacijoms ir tapatūs jo principai gali būti įgyvendinami ne tik Lietuvoje.

Minėti rezultatai ir išvados taip pat galimai perkeliami į praktikas, modeliuojamas pagal 2023 m. fizinio ugdymo programas, kitus fizinio aktyvumo kontekstus dėl:

1) universalių didaktinių ypatumų, kuriais remiantis organizuotos ir vykdytos fizinio ugdymo pamokų veiklos;

2) neformalaus fizinio aktyvumo organizavimo ir vykdymo galimybių, kurios gali sudaryti sąlygas visiškai vienodai pakartoti tyrimo metu taikytas veiklas ir užduotis.

Minėti rezultatai ir išvados taip pat galimai perkeliami į užsienio tyrimus dėl:

1) tyrimo naujumo analizuojant procesus ir mokytojo praktikas formuojamas realiuoju laiku, o ne pokytį taikant klausimynus ar vertinimo instrumentus;

2) tyrime atskleidžiamo naujo požiūrio į emocinio intelekto tyrimų organizavimo ir vykdymo procesus;

3) tyrimo metu atskleistų spragų, suformuotų naujų klausimų, kuriuos galima atsakyti kitais tyrimais.

4. Ar ir kodėl tyrimo dizainas buvo tinkamas tyrimo tikslui pasiekti?

Disertacinio tyrimo tikslas ir objektas susijęs ne su ugdymo(si) rezultatu, bet su ugdymo(si) procesu. Šis procesas nagrinėjamas kartu aprėpiant dar 2

labai specifinius ir dinamiškus kintamuosius: specialiuosius ugdymosi poreikius, fizinio ugdymo pamokas. Šie teiginiai leidžia formuoti teiginį, kad minėtas procesas yra kompleksinis ir užtrunka ilgą laiką, todėl jį analizuoti remiantis kiekybinių tyrimų koncepcija ar klausimynais, testais būtų netikslinga.

Kaip pagrindine tyrimo koncepcija pasirinkta kokybinio mikroetnografinio tyrimo prieiga. Ši prieiga leidžia tyrėjui aktyviai dalyvauti ugdymo(si) procese, nuolat stebėti vykstančius procesus, socialines interakcijas, kaupti vaizdo ir garso įrašus, prie kurių galima sugrįžti viso tyrimo metu ir išsamiai pažinti savo tiriamą fenomeną (Bitinas ir kt., 2008; Garcez, 2015; Hammarberg ir kt., 2016; Mohajan, 2018; Hammersley ir Atkinson, 2019; Huber ir Froelich, 2020; Yadav, 2021). Būtent tokia prieiga tinkamiausia disertacinio darbo tyrimui dėl kelių skirtingų priežasčių:

1) mikroetnografinis tyrimas sudaro sąlygas tyrėjui tapti ir mokytoju. Mokytojo-tyrėjo vaidmuo šiame tyrime svarbus dėl gilaus tyrimo konteksto suvokimo, nuolatinio veikimo tyrimo lauke, interakcijų turinio su mokiniais suvokimo. Šie veiksniai įgalina našesnę rezultatų analizę, iš dalies pagrindžia jų validumą;

2) kokybinis tyrimas sudaro galimybes nagrinėti fenomenus ir procesus, susijusius su žmonių sąveikomis, patirtimis, socialinių interakcijų ypatumais, konstruojančiais žmonių pasaulį. Visi šie fenomenai nagrinėti disertacinio tyrimo metu. Atsižvelgiant į jų specifiškumą, tikėtina, kad tyrimo tikslo kiekybinio tyrimo prieiga pasiekti nebūtų įmanoma.

Atsižvelgiant į disertaciniame tyrime analizuojamų duomenų kompleksiskumą, nuspręsta fizinio ugdymo pamokas įrašyti naudojant dvi kameras, skirtas fiksuoti bendrą klasės veiklą ir individualias ar mažų mokinių grupių, mokinio-mokytojo interakcijas. Fizinio ugdymo pamokų įrašymas sudarė sąlygas surinkti didelį kiekį tyrimo duomenų, kurie vėliau pagal atitinkamus įtraukimo ir atmetimo kriterijus atrinkti ir su koduoti, remiantis Huberio ir Froelicho (2020) epizodų analizės metodu.

Šis metodas leidžia tyrėjui nuolat grįžti prie tyrimo duomenų, pakartotinai juos peržvelgti ar interpretuoti, stebėti ir vertinti ne tik socialinių interakcijų metu vartojamos kalbos ypatumus, bet ir padeda suprasti tyrimo dalyvių veiksmų konstruojamas reikšmes ir prasmes. Su koduoti tyrimo duomenys savo turinio panašumų aspektais analizuojami naudojant Braun ir Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke ir Braun (2016) reflektyviosios teminės analizės metodą (RTA).

Šis metodas įvykdytas pagal visus 6 etapus ir tyrimo duomenys susisteminti į pagrindines temas, subtemas, jų tarpusavio sąveikas kiekvienam

emocinio intelekto bruožui. Vykdydamas minėtus etapus, tyrėjas įpareigojamas keletą kartų peržvelgti ne tik tyrimo duomenis, bet ir esant būtinybei juos perkoduoti, performuluoti subtemas, temas, įsitikinti, ar duomenys tikrai atskleidžia tai, kas atrandama. Verta paminėti, kad RTA metodas ne tiek daug reikšmės suteikia patiems tyrimo duomenims, bet šių duomenų tyrėjo interpretacijai, nes jis juos geriausiai suvokia.

Šių metodų sintezė atskleidžia, kokiais metodais ir priemonėmis, kokiomis sąlygomis, kokių procesų vyksme ir jų sąveikos metu ugdomi pradinio klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožai. Minėta metodų sintezė sudaro sąlygas keletą kartų perkoduoti, peržvelgti, skirtingai suprasti tyrimo duomenis, paskirstyti juos skirtingoms subtemoms, temoms, jas tikslinti ir tik tada įprasminti tyrimo duomenis, pagrįsti jų validumą. Tai neapčiuopiamai daug laiko sąnaudų reikalaujantis procesas, tačiau ir gerokai sustiprinantis tyrimo rezultatų validumą, suteikiantis papildomo pasitikėjimo mokytojo-tyrėjo subjektyviam rezultatų interpretavimui dėl kelių priežasčių:

- 1) tyrimo duomenys keletą kartų peržiūrimi, perkoduojami, tikslinami, interpretuojami;
- 2) remiamasi ne tik tyrimo duomenų turiniu, bet ir jų panašumu, kurie sintezuojami į subtemas ir temas;
- 3) analizuojamos ne tik socialinės interakcijos, bet ir mokinių veiklos, kurios būdingos tik fizinio ugdymo pamokoms;
- 4) įtraukiami papildomi įtraukimo ir atmetimo kriterijai, padedantys užtikrinti įtrauktų duomenų tinkamumą tyrimui.

Verta paminėti, kad šiuos metodus jungia ir filosofinės disertacinio darbo nuostatos. Dar iki disertacinio darbo buvo žinoma, kad socialinės interakcijos yra vienas iš esminių kriterijų, užtikrinančių ugdymo(si) turinio kokybę. Tyrimo dizainas kurtas remiantis šia nuostata ir suvokimu, kad socialinių interakcijų turinys, prasmės ne visada suvokiamos ar pastebimos realiuoju laiku. Todėl vadovautasi socialinio konstrukcionizmo idėja, kad visa realybė konstruojama būtent socialinių interakcijų metu (Berger ir Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015).

Analizuojant tyrimo duomenis pastebėta, kad didelė dalis tyrimo duomenų atskleidžia socialinių interakcijų daugialypes funkcijas. Jų metu ne tik siekiama įgyvendinti fizinio ugdymo pamokų tikslus ir uždavinius, bet ir padėti mokiniams ugdyti savo emocinio intelekto bruožus.

Dar viena svarbi filosofinė nuostata atskleidžiama per pačių bruožų ugdymo(si) ypatumus. Disertaciniame darbe atskleista, kad šie bruožai ugdomi per patirtis, kurios būtent ir yra suformuotos per socialines

interakcijas fizinio ugdymo pamokų užduočių metu. Emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesai glaudžiai susiję su patyriminio ugdymo(si) koncepcija, kuri ugdymą(si) įprasmina per patirtis (Kolb, 1984, 2014; Fuz, 2018; Jordan ir kt., 2018; Morris, 2020). Remiantis šių koncepcijų idėjomis, pradinį klasių mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto bruožų ugdymas(is) gali būti suvokiamas kaip emocinių patirčių suvokimo formavimas socialinių interakcijų metu. Šis suvokimas ne tik yra glaudžiai susijęs su tyrimo metodais, metodologine prieiga, bet ir patiprina jų pagrįstumą dėl šių priežasčių:

1) patirtys, socialinių interakcijų prasmės, žmonių santykiai nepamatuojami kiekybiniais tyrimais, tačiau interpretuojami giliai suvokiant jų vyksmą, turinį, nepastebimus aspektus;

2) tyrime analizuojami socialinių interakcijų ypatumai, kurie indikuoja emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) funkcijas, tačiau nėra greitai ar tinkamai pastebimi pirminės analizės metu;

3) tyrime analizuojamose interakcijose pasireiškia ne tik mokinių emocinio intelektų bruožų stokos patyrimas, bet ir šios stokos adresavimas atitinkamu komunikavimu, metodais, priemonėmis, kurios taip pat formuojamos socialinės interakcijos metu.

Disertacinio tyrimo dizaino tinkamumas pasiekti tyrimo tikslą pagrįdžiamas dėl šių ypatumų:

1) *tyrime taikytos metodologinės prielaidos sudaro sąlygas tyrėjui atlikti mokytojo-tyrėjo vaidmenį, kuris pagilina tyrimo kontekstą, duomenų suvokimą;*

2) *taikyti tarpusavyje susiję duomenų analizės metodai, kurie sudaro sąlygas tyrėjui atrinkti, nagrinėti ir interpretuoti tyrimo tikslui aktualius duomenis;*

3) *taikyti metodai įpareigoja tyrėją keletą kartų pakartotinai peržiūrėti, koduoti, kategorizuoti, perskirstyti tyrimo duomenis;*

4) *taikyti metodai sudaro sąlygas tyrėjui nagrinėti ne tik tyrimo duomenų turinį, bet ir rasti jų panašumus, sintezuoti į subtemas, temas, kurios taip pat keletą kartų tikslinamos, atrasti jų tarpusavio sąveikas.*

5. Kaip keitėsi mokinių emocinio intelekto bruožai?

Atsižvelgiant į tai, kad šiame disertaciniame tyrime analizuoti emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) procesai, o ne jo dinamika, šių procesų įtaka mokinių emocinių intelekto bruožų kaitai objektyviai nepamatuota. Šis matavimas būtų sunkiai įmanomas ir dėl teorinėje tyrimo dalyje atskleistų emocinio intelekto ir mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualumo sąveikos. Tačiau, siekiant iš dalies pagrįsti tyrime atskleistų

emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) metodų ir priemonių efektyvumą, kaip pavyzdžiai pateikiami epizoduose atskleisti tiek individualūs, tiek grupiniai interakcijų rezultatai, mokytojo-tyrėjo subjektyvūs kaitos pastebėjimai.

Disertaciniame darbe analizuotų epizodų turinys ne tik atskleidžia socialinių interakcijų turinį, dinamiką, bet ir jų rezultatą. Nors šis rezultatas atskleidžiamas tik konkrečiam epizodui, jų kiekis yra didelis mokslo metų perspektyvoje. Atsižvelgiant į tai, kad epizoduose pasiektas rezultatas teigiamas ir jis vyksta nuolat, galima daryti prielaidą, kad per mokslo metus mokiniai tinkamai ugdo(si) savo emocinio intelekto bruožus.

Norint įvertinti, ar mokinių emocinis intelektas tikrai kinta teigiamai, remtis vien fizinio ugdymo pamokų turiniu sudėtinga, nes ši veikla, palyginti su likusiomis mokinių veiklomis, yra tik maža dalis. Taip pat išlieka ir išmokimo faktorius, kuris padeda mokiniams emociškai prisitaikyti prie fizinio ugdymo pamokos veiklų ypatumų. Visgi per mokslo metus pastebėti tinkami mokinių emocinio intelekto bruožų pokyčiai visų bruožų aspektu. *Pavyzdžiui, mokinys NZ12 nuolat pasižymėdavo ne tik emocijų reguliavimo, bet ir impulsyvumo valdymo sunkumais, su kuriais susipažinęs per keletą pamokų pradeda ugdyti(is) šiuos bruožus: BGHIM0053 epizode „mokytojas sąveikos su mokiniu metu padeda jam nustatyti galimą jo impulsyvų ir tuometiniam kontekstui netinkamą elgesį patiriamų sunkumu atveju, pasiūlo susitarimą, kad tokio mokinio elgesio būtų įmanoma išvengti. Mokinys verbaliai patvirtina sutinkantis su mokytojo pasiūlymu dalyvauti šioje užduotyje, sunkumų atveju mokinys savarankiškai pabandys suvaldyti savo impulsyvų elgesį, pasireiškiantį neigiamomis emocijomis.“*

Kitas pavyzdys, atskleidžiantis teigiamą mokinių emocinio intelekto bruožų raidą, gali būti pateiktas ir per BGHEV0169 epizodą: „Mokytojas, primindamas mokiniams apie neigiamų emocijų raiškos netinkamumo patirtis, skatindamas ieškoti jų suvaldymo būdų, papildomai kreipiasi į mokinį JK12, sukurdamas situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti apie savo netinkamo elgesio patirtis, jų rezultatą pamokos veiklai, ieškoti neigiamų emocijų įveikos būdų, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą“, po kurio mokinys išitraukė į judrųjį žaidimą, demonstruodamas efektyvų emocijų reguliavimą. Tokie ir panašūs pavyzdžiai atskleidžiami beveik per visus mokslo metus.

Iš mokytojo-tyrėjo perspektyvos pastebėta, kad fizinio ugdymo pamokų metu mokiniai ilgainiui pradeda efektyviau reaguoti į socialinių interakcijų rezultatą – metodus ir priemones. Tokių socialinių interakcijų turinys per mokslo metus tampa trumpesnis, konkretesnis, kartais tiek konkretus ir

trumpas dėl savo efektyvumo, kad momentas neįtrauktas į duomenų analizę dėl įtraukties ir atmetimo kriterijų neatitikties.

Pastebėta, kad mokiniai fizinio ugdymo pamokose, ypač emocijų raiškos, suvokimo, reguliavimo bruožų srityse, tapo mažiau jautrūs ir statiniai. Į tapačius dirgiklius jie reaguoja įvairiau arba su mažesniu intensyvumu.

Verta paminėti ir tai, kad pastebėtas mokinių sutartų taisyklių ar susitarimų laikymosi dažnis. Per visus mokslo metus mokiniai mažiau pažeidžia sutartas elgesio taisykles ar susitarimus savo impulsyviu elgesiu, santūriau elgiasi, siekdami įsitraukti į jiems patinkančias veiklas.

Pastebėta ir tai, kad mokiniai pradėjo demonstruoti adekvatų pasitikėjimą savimi dėl tikslingiau vertinamų asmeninių gabumų, stipriųjų sričių ir jų panaudojimo galimybių skirtingose fizinio ugdymo pamokų veiklose.

Mažiausias pokytis išvelgtas santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo aspektu. Tyrimo imtį sudariusių mokinių kontekste išlieka panašios tendencijos kaip ir prieš duomenų rinkimo etapą. Mokiniai susiskaidę į labai aiškias socialines grupes, kurios nekinta. Pagrindiniai pokyčiai, susiję su šiuo bruožo ugdymu(si), formuojami tik atsirandant poreikiui teikti mokiniams pagalbą dėl kylančių nesutarimų jų sukurtoje grupėje, šią grupę ardant, mokiniams formuojant komandas, sudarant bendrą pagalbos tikslą visai grupei.

Remiantis šiais pastebėjimais ir pavyzdžiais, galima daryti prielaidas, kad subjektyviu mokytojo-tyrėjo emocinio intelekto bruožų raidos vertinimu, tyrimo imtį sudariusių mokinių emocinio intelekto bruožai kinta teigiamai fizinio ugdymo pamokų veiklų aspektu.

6. Atsižvelgiant į disertacinio darbo naujumą ir indėlį į mokslą, kokių klausimų keliama naujiems tyrimams?

Išskyrus tyrimo indėlio į mokslą, kuris detaliau atskleidžiamas 1–2 klausimais, iškeltais mokslinei diskusijai, atsakymus, išskirtini pagrindiniai klausimai, susiję su emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) procesu fizinio ugdymo pamokose, apimant mokytojo vaidmenį tyrimo rezultatams, specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymo(si) ypatumus įtraukiojo ugdymo kontekstuose ir patį tyrimą.

Kaip jau minėta, tyrimas vykdytas vienoje iš Lietuvos specialiųjų mokyklų. Tai lėmė tyrimo imties formavimą specialiojo ugdymo kontekste. Įvertinus pagrindinį skirtumą tarp specialiojo ir įtraukiojo ugdymo, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo(si) procese dalyvauja kartu su mokiniams, minėtų poreikių neturinčiais, keliamas klausimas, kaip disertacinio tyrimo rezultatai sutaptų pakartojus tyrimą įtraukiojo ugdymo kontekste?

Tyrimo duomenys surinkti analizuojant tik mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, interakcijas ir fizinio ugdymo(si) pamokų veiklas. Įtraukiojo ugdymo kontekste šios interakcijos gali būti skirtingos, nes klasių sudėtis mokinių aspektu bus skirtinga, fizinio ugdymo pamokų veiklos taip pat gali būti skirtingos. Atsižvelgiant į įtraukiojo ugdymo plėtrą, svarbu įvertinti šiuos veiksnius, patikrinti tyrimo rezultatų perkeliamumo galimybes.

Kitas svarbus klausimas siejamas su tyrimo imtimi. Disertacinio darbo metu atsiribota nuo mokinių skirstymo pagal sutrikimų tipą, tačiau tyrimo metu atskleista, kad vieniems mokiniams emocinio intelekto bruožo ugdymo(si) poreikis buvo didesnis. Svarstyta, ar šis poreikis suformuotas dėl mokinio charakterio, temperamento, asmeninių nuostatų, artimiausios aplinkos poveikio, ar vis dėlto yra sąsaja su sutrikimų tipu. Atsižvelgiant į šį teiginį, galima formuoti klausimus, kaip ir kodėl skirtingi sutrikimai susiję su emocinio intelekto bruožų ugdymo(si) poreikiu?

Disertaciniame tyrime, kaip ir daugumoje socialinių mokslų tyrimų, sudėtinga išvengti subjektyvumo. Atsižvelgiant į tai, kad disertaciniame darbe įvairiais metodais, argumentais, prieigomis šis subjektyvumas validuotas, jis išlieka. Minėtina ir tai, kad disertacinio tyrimo kontekste tyrėjas ir mokytojas yra vienas vaidmuo. Įvertinus, kad tiek tyrimo veiklas, tiek tyrimo rezultatus formuoja ir interpretuoja vienas asmuo su savo unikalia gyvenimo patirtimi, individualumu, asmeninėmis nuostatomis, požiūriais, profesiniu meistriškumu, galima kelti kelis klausimus: kaip skirtingo mokytojo vykdomos fizinio ugdymo pamokos susijusios su atskleistais rezultatais? Kaip skirtingas tyrėjas interpretuotų tuos pačius duomenis ir formuotų rezultatus? Kokius rezultatus, remdamasis ta pačia tyrimo metodologija, suformuotų skirtingas mokytojas-tyrėjas? Šių rezultatų variaciją gali lemti ir mokinių vaidmuo, tačiau disertacinio tyrimo metu atskleista, kad mokytojas yra pagrindinis asmuo, padedantis mokiniams ugdyti savo emocinio intelekto bruožus, teikdamas jiems pagalbą.

Apibendrinus šiuos disertacinio tyrimo aspektus, galima kelti tris pagrindinius klausimus tapatiems tyrimams, kurie galimai pagrįstų arba papildytų disertacinio tyrimo rezultatus ir išvadas:

1) Kokius rezultatus suformuotų kitas mokytojas-tyrėjas, remdamasis tapatiu tyrimo dizainu ir imtimi?

2) Kokie rezultatai būtų gauti pakartojus tyrimą įtraukiojo ugdymo kontekste?

3) Kaip tokių tyrimų rezultatai susiję su disertacinio tyrimo rezultatais?

7. Kodėl gauti tokie tyrimo rezultatai ir ar jie galėjo būti kitokie?

Siekiant detalizuoti ir atskleisti, kokie yra gautų tyrimo rezultatų mechanizmai ir priežastys, apžvelgiamos šios pagrindinės sritys: tyrimo metodai, mokytojo-tyrėjo individualumas, mokytojo-tyrėjo santykis su tyrimo imtimi ir nuostata į mokinius, tuo metu turėtos galimybės.

Pirmiausia, reikia paminėti, kad pats tyrimo dizainas, paremtas mikroetnografinio tyrimo idėjomis ir RTA duomenų analizės metodu, suponuoja subjektyvumo egzistavimą tyrimo procese. Mikroetnografinio tyrimo ir RTA dėmė įgalina tyrėją įgyti ir mokytojo-tyrėjo vaidmenį, siekiant gauti gilius ir išsamius tyrimo duomenis, analizuojant tiek verbalinius, tiek neverbalinius tyrimo dalyvių ypatumus ir juos interpretuoti kaip tyrėjui (Erickson, 2006; Braun ir Clarke, 2012, 2019, 2021; Clarke ir Braun, 2016; Huber ir Froelich, 2020). Taikant RTA metodą, svarbus tyrėjo individualumas ir gebėjimas interpretuoti surinktus tyrimo duomenis, juos suprasti ir detalizuoti skaitytojui. Tai reiškia, kad kiekvieno tyrėjo išvalgos ir rezultatai gali kisti arba jie gali būti pateikti kitokiu specifiskumu.

Kitas svarbus rezultatus sugeneravęs mechanizmas yra mokytojo-tyrėjo santykis su tyrimo imtimi. Disertacinio darbo kontekste šis santykis unikalus, beveik nedalykiškas, tačiau atviras ir artimas. Tikėtina, kad šie santykiai leido mokiniams efektyviau reaguoti į teikiamą pagalbą, įsitraukti į organizuojamas užduotis. Minėtina ir tai, kad disertacinio tyrimo metu mokiniai galėjo jaustis visiškai natūraliai. Vaizdo filmavimo kameros mokiniams veiklų metu buvo visiškai įprastas reiškinys, veiklų metu jų nestebėjo pašaliniai asmenys.

Plečiant šį teiginį, galima konstatuoti, kad mokytojo-tyrėjo asmeninė nuostata taip pat labai svarbi rezultatams generuoti. Disertacinio tyrimo imtis neskirstyta, nekategorizuota pagal mokinių poreikius, stiprybes, silpnybes, jie visi suvokiami kaip unikalūs, tačiau vienodi. Tokia mokytojo-tyrėjo nuostata sudarė galimybes visiems mokiniams atlikti vienodas užduotis, gauti vienodą kiekį pagalbos, jaustis priimtiems, pasiekti subjektyviai suvokiamą sėkmę. Galimai kitokia nuostata ar mokinių skirstymas pagal poreikius labai ryškiai diferencijuojant, individualizuojant ar personalizuojant užduotis generuotų kitokius tyrimo rezultatus.

Disertacinio tyrimo veiklos ribojamos turimo inventoriaus, kitų galimybių. Nors tyrimo metu taikytos veiklos atitiko mokinių galimybes, ugdymosi programos tikslus, kitas inventorių, aplinka ir kiti nenumatyti veiksniai galėjo lemti kitokius tyrimo tikslus.

8. Kokios yra disertacinio tyrimo stiprybės, silpnybės, ribotumai, kuriais remiantis bus modeliuojami ateities tyrimai?

Disertacinio darbo stiprybės išvelgiamos empirinėje tyrimo dalyje, per tyrimo metodologinės ir filosofinės prieigos sintezę. Kaip atskleista anksčiau,

socialinių tyrimų rezultatų validumą ir patikimumą labiausiai lemia tyrėjo gebėjimas aprašyti ir atskleisti, kaip ir kodėl rinkti būtent šie duomenys, kaip ir kodėl interpretuoti rezultatai, t. y. rodo tai, ko siekta tyrimo metu. Disertaciniame darbe pasirinkta filosofinė prieiga ir tyrimo metodologija sustiprina tyrimo rezultatus ir išvadas dvejopai.

Pirmiausia, tyrime remtasi socialinio konstrukcionizmo ir patyriminio ugdymo(si) koncepcijos idėjomis, kurios aprėpia tai, ko ieškota disertacinio darbo tyrimo metu – kaip ugdomas mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinis intelektas, formuojant patirtis socialinių interakcijų per fizinio ugdymo pamokas metu.

Antra, disertaciniame darbe pasirinkta tyrimo metodologija leidžia mokytojui tapti tyrėju. Mokytojo-tyrėjo vaidmuo sudaro galimybes formuoti gilesnį suvokimą ne tik apie tyrimo kontekstą ar imtį, bet ir pačius tyrimo duomenis, rezultatų interpretaciją.

Socialiniuose kokybiniuose tyrimuose svarbi argumentuota ir įtikinanti rezultatų interpretacija, kurią sustiprina mokytojo-tyrėjo vaidmuo. Kaip atskleista anksčiau, tyrėjas kaip mokytojas disertacinio darbo tyrimo lauke dirba kelerius metus, su tyrimo imtį sudariusiais mokiniais – antrus metus. Šis laikotarpis leidžia mokytojui-tyrėjui visapusiškai suprasti su tyrimo duomenimis susijusius ypatumus, jų rinkimo ir analizavimo subtilybes. Minėtina, kad tyrimo vykdymo, rezultatų interpretavimo procesai aprašomi tyrėjo savirefleksijoje, kuri skirta atskleisti tyrėjo subjektyvų požiūrį ne tik į disertacinio darbo tyrimą, bet ir į visą darbą.

Kaip dar vieną disertacinio darbo stiprybę galima išskirti tyrimo imtį. Kaip jau minėta, didžioji dalis panašius objektus aprėpiančių tyrimų atlikta su vyresnio amžiaus mokiniais arba orientuojantis į vieno tipo sutrikimus. Disertacinio darbo tyrimo imtį sudarė 7–8 m. mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, kalbėjimo ir kalbos, dėmesio, dėmesio ir aktyvumo kompleksinių, neurologinių, elgesio, emocijų, elgesio ir emocijų, mokymosi ir kompleksinių sutrikimų. Disertacinis tyrimas praplečia žinojimą apie tokių mokinių ugdymo(si) galimybes ir perspektyvas.

Verta paminėti, kad disertacinis darbas tarpdisciplininis, aprėpiantis edukologijos mokslo ypatumus, atskleidžiamus per fizinio ugdymo pamokas ir jų ugdymo(si) turinio įgyvendinimą, organizuojant veiklas mokiniams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Taip pat apimami psichologijos mokslo ypatumai, nes emocinio intelekto bruožai yra psichologiniai, su asmenybe susiję konstruktai.

Disertacinio darbo tyrimu siekta išsiaiškinti, kaip edukologijos mokslo paremti didaktiniai principai formuoja psichologinio konstrukto ugdymo(si)

procesus, todėl gauti rezultatai, išvados, metodologija ir kitos dalys gali būti vertingos edukologijos ir psichologijos moksliniams tyrimams. Darbo tarpdiscipliniškumas stiprina suvokimą apie tokių tyrimų svarbą, nes atskiros mokslo šakos viena kitą papildo, sudaro sąlygas tyrėjams ieškoti, atrasti, samprotauti apie tai, kas anksčiau neatrasta, kokių žinių trūksta ir kaip jas sugeneruoti.

Darbo autentiškumas ir mokytojo-tyrėjo savirefleksija atskleidžia tyrėjo susidomėjimą, rūpestį tyrimo sėkme, pagrindžiamas išipareigojimas savo ugdytiniais. Nors ši savirefleksija atskleidžia disertaciniame darbe egzistuojantį subjektyvumo pradą, jis įvertinamas kaip žmogiška ypatybė, sudaranti skaitytojui sąlygas ne tik geriau suvokti, bet ir patirti mokytojo-tyrėjo vykdytą procesą, žvelgti į pasiektą rezultatą kitaip bei vertinti visą darbą pagrįsta kritika.

Disertacinio darbo tyrimo metu susidurta ir sunkumais, darbo ribotumais. Reikia paminėti, kad, nors išanalizuotas didelis kiekis duomenų, didžioji dalis jų sudaryti iš vaizdo įrašų, kuriuose mokiniai sąveikauja ir užduotis atlieka įgyvendindami 3 iš 4 tuometinio ugdymo programos dalių.

Sveikos gyvensenos tematikos vaizdo įrašų duomenų kiekis mažas, nes šios ugdymo programos dalies tikslai daugiau integruoti į kitas ugdymo programos dalis, mokiniams suteikiant žinių ir praktinių įgūdžių, susijusių su sveikos gyvensenos aspektais. Šios tematikos tikslas įgyvendintas ir pertraukų po fizinio ugdymo pamokų metu, kai mokiniams teikiama pagalba persirengiant, pasirūpinant asmenine higiena ir formuojant su sveika gyvensena susijusius poreikius ar įgūdžius, atsiradusius dėl dalyvavimo fizinio ugdymo pamokose.

Kitas svarbus ribotumas įvardijamas kaip mažas kiekis duomenų visos įvadinės pamokos dalies. Mažas ne pramankštos veiklų aspektais, bet pirminės rikiuotės, kurios metu sąveikaujama su mokiniais, pristatant jiems pamokos tikslus, uždavinius, būsimas veiklas. Tyrimo duomenų rinkimo metu nesurinkta dalis pirminės rikiuotės duomenų, kurie galėjo pagilinti įvadinės pamokos struktūros dalies analizės ypatumus. Pabrėžiama, kad didžioji dalis tyrimo duomenų buvo tinkami pagal suformuotus kriterijus, kuriuose mokiniai užsiima aktyvia veikla arba tarp šių veiklų ilsisi.

Analizuojant vaizdo įrašus, susidurta su mokinių komunikavimo suvokimo sunkumais. Didelę dalį tyrimo imties sudarė mokiniai, turintys atitinkamų sutrikimų ar patiriantys sunkumų, sunkinančių komunikavimą, todėl, analizuojant epizodus, tikslingai interpretuoti jų reikšmės neretai sudėtinga. Tapatus konkrečių mokinių elgesys, komunikavimas lyginamas per

keletą skirtingų epizodų tikslinėms išvadoms susidaryti ir epizodo analizei suformuoti.

Minėtina, kad tyrimo imtis labai specifinė. Ją sudarė mokiniai, turintys didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, iš trijų skirtingų klasių, vienoje specialiojoje mokykloje. Nors pagal tyrimo dizainą ir jo specifiškumą ši imtis pakankama, didesnė imtis galimai atskleistų daugiau svarbių duomenų arba papildytų turimus, gautus rezultatus. Pagal tyrimo dizainą tai stiprybė, tačiau su intimi dirbo vienas mokytojas-tyrėjas, turintis savo darbo metodus, filosofiją, išskirtinumus, kaip ir visi mokytojai. Galima manyti, kad su ta pačia imtimi dirbantys kiti mokytojai galimai papildytų atskleistus rezultatus.

Minėtina ir tai, kad tyrimo duomenų rinkimo etapas dėl kompleksinių priežasčių prasidėjo ne mokslo metų pradžioje, o lapkričio mėn. Mikroetnografiniam tyrimui duomenų rinkimo laikotarpis buvo pakankamas, tačiau rugsėjo ir spalio mėn.sąveikos, kurios liko neužfiksuotos ir neanalizuotos, galimai galėjo papildyti turimus duomenis, atskleistus rezultatus ir tyrimo išvadas.

Atsižvelgiant į tyrimo metu patirtus sunkumus ir ribotumus, patartina panašius ateities tyrimus atlikti visus mokslo metus. Kad tai padaryti būtų įmanoma, rekomenduojama gauti visus galimus ir reikiamus leidimus, sutikimus atlikti tyrimą, suformuoti jo imtį pavasario laikotarpiu, kad rugsėjo mėnesį jau būtų sudarytas legalus ir validuotas, tyrimo etiką atitinkantis pagrindas pradėti duomenų rinkimo procesą. Taip pat patartina į duomenų rinkimo procesą įtraukti ir pirmines mokinių rikiuotes, kurios galimai papildytų tyrimo duomenis.

Svarbu paminėti ir tai, kad tyrimas atliktas vienoje Lietuvos specialiojoje mokykloje. Atsižvelgiant į dabartinę įtraukiojo ugdymo plėtrą Lietuvoje ir pasaulyje, būtų galima iš dalies pakartoti tyrimą įtraukiojo ugdymo(si) kontekste, palyginti duomenis ir praturtinti suformuotas išvadas, kurios gali būti naudingos įtraukiojo ugdymo(si) vystymo procesuose.

Remiantis tyrimo dizainu, tikslinga atlikti išsamesnę sveikos gyvensenos tematikos veiklų analizę ir nustatyti, ar surinkti duomenys iš esmės keičia tyrimo rezultatus, ar juos papildo.

Klausimas asmeninei ūgčiai: ką dabar daryčiau (darau) kitaip kaip mokytojas(-)tyrėjas?

Kaip mokytojas daug labiau vertinčiau tyrimą santykį su ugdytiniais. Tyrimo duomenų analizės metu supratau, kad turiu su jais unikalų ryšį, kurį turiu puoselėti ne dalykiniu stiliumi, bet labiau jiems padėdamas patirti fizinio ugdymo(si) teikiamą džiaugsmą, pažinti ir atrasti savo pozityviuosius bruožus.

Toks santykio vertinimas keistų ne tik veiklų organizavimo prioritetus, bet ir mokymo meistriškumą.

Kaip tyrėjas nepriklausomai, kokį tyrimą organizuočiau, vesčiau jo proceso dienoraštį, kuris sudarytų sąlygas iš naujo įvertinti ne tik pačius tyrimo duomenis, bet ir mano, kaip tyrėjo, darbą, proceso vykdymą. Nuolatinis į(si)vertinimas ilgalaikėje perspektyvoje padėtų identifikuoti savo tobulintinas sritis, gerinti atliekamų tyrimų kokybę.

Kaip mokytojas-tyrėjas daugiau dėmesio skirčiau „antro plano“ duomenims, ypač jei tie duomenys užfiksuoti vaizdo įrašuose. Šie duomenys dažnu atveju lieka nepastebėti, tačiau gali būti labai vertingi stebint organizuotos veiklos efektyvumą, mokinių elgesio ir kitų aspektų sąveikas su ugdymo(si) procesu ne socialinių interakcijų metu.

REKOMENDACIJOS

Remiantis tyrimo rezultatais ir mokslinėje literatūroje atskleistomis darbo su mokiniais, turinčiais didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, teorinėmis prielaidomis, suformuotos esminės rekomendacijos fizinio ugdymo mokytojams ir fizinio aktyvumo veiklų rengėjams, pradinio ugdymo programas vykdančioms mokyklų administracijoms, studijų programų ir mokymų rengėjams, studentams, mokslininkams.

Fizinio ugdymo mokytojas ir fizinio aktyvumo veiklų rengėjams

Atskleista, kad mokytojams, dirbantiems su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, tenka iššūkis ne tik padėti jiems tinkamai įsisavinti ugdymo(si) turinį, bet ir sudaryti saugią ugdymo(si) aplinką, tenkinti jų ugdymosi poreikius, kartu ugdant emocinį intelektą. Iššūkis lengviau įveikiamas mokytojams tinkamai įvertinus galimus mokinių sunkumus.

Siekiant apimti minėtus mokinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo ypatumus, mokytojams svarbu kiek įmanoma anksčiau nustatyti šių mokinių poreikius, sunkumus, emocines reakcijas, su kuriomis susiduriama ugdymo(si) proceso metu.

Rekomenduojama ankstyvą mokinių poreikių ir galimų sunkumų diagnozę vykdyti kiekvienam mokytojui individualiai, remiantis subjektyviu vertinimu realiuoju laiku, paremtu turimomis žiniomis, darbo patirtimi, darbo filosofija ir turimomis galimybėmis tinkamai formuoti tokių mokinių ugdymo(si) procesą ir koreguoti emocines reakcijas. Jei tokių žinių ar gebėjimų stokojama, pravartu remtis komandoje esančių kolegų ir kitų specialistų įžvalgomis.

Disertacinio tyrimo metu pastebėta, kad mokiniai yra rigidiški ugdymo(si) aspektu. Tai reiškia, kad jie išskirtinai efektyviau reaguoja į atitinkamus, jiems priimtinius ugdymo(si) metodus ir procesus.

Rekomenduojama ugdymo(si) proceso pradžioje išmėginti didelį spektrą ugdymo(si) metodų, įvertinti, kurie mokiniams yra priimtinausi ir tinkamiausi tiek ugdymo(si) turinio įsisavinimo, tiek emocinio atsako aspektais. Tai nustačius, tolesnius ugdymo(si) procesus tikslinga vykdyti jais remiantis, kol kils poreikis minėtus procesus keisti, diferencijuoti, personalizuoti ar individualizuoti. Pabrėžiama, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymasis lėtesnis, mažiau progresyvus, todėl rekomenduojama sudaryti sąlygas įsisavinti ugdymo(si) turinį per ilgesnį laikotarpį.

Tyrimo metu pastebėta, kad mokiniai linkę savo ugdymo(si) procesus formuoti atsižvelgdami į santykius su bendraamžiais ir interakcijų su jais turinį. Šiose sąveikose atsiskleidžia didelis spektras įvairių emocinių išraiškų,

emocinį intelektą ugdančių galimybių. Rekomenduojama stebėti tokių mokinių tarpusavio sąveikas ir jas išnaudoti formuojant jų ugdymo(si) turinį ar kryptingumą, įveikiant galimus iššūkius. Minėtina ir tai, kad netinkamai inicijuotos sąveikos tarp mokinių su jiems mažiau priimtinais bendraklasiais gali manifestuotis neigiamu pamokos efektyvumo rezultatu per nepriimtina neigiamų emocijų raišką.

Pastebėta, kad mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, jautriai reaguoja, kai reikia atlikti bendras užduotis su jiems nepriimtinais bendraklasiais. Reakcijos gali pasireikšti įvairiai. Dėl šių priežasčių svarbu pažinti mokinių socialinio bendravimo prioritetus bendraklasių aspektu.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokiniai daugelį ugdymo(si) turinio metu keliamų tikslų, atsiradusių iššūkių įveikia per socialines sąveikas su mokytoju, jam teikiant papildomą pagalbą įveikiant specifinius ugdymo(si) proceso sunkumus, ugdant skirtingus emocinio intelekto bruožus.

Rekomenduojama nuolat inicijuoti, nors ir trumpas sąveikas su minėtais mokiniams individualios ar grupinės pagalbos tikslais, nes jos gali sudaryti sąlygas formuoti emocinio intelekto bruožų ugdymo procesus ar tiesiog suteikti mokiniams tuo metu reikiamą pagalbą.

Tyrimo metu atskleista, kad neigiamų emocijų raiška ir tinkamas jų naudojimas ugdymo(si) tikslais gali būti dar vienas mokytojo instrumentas. Mokiniais reiškiant neigiamas emocijas, sukuriami situacijų, kurios ne tik atskleidžia galimas ugdymo(si) proceso vykdymo netinkamas detales, bet ir sudaro sąlygas emocinio intelekto bruožams, tokiems kaip emocijų suvokimas, reguliavimas, prisitaikumas, ugdyti.

Rekomenduojama nevengti mokiniams sudaryti sąlygas patirti neigiamas emocijas ir jas panaudoti kaip ugdymo(si) įrankį, prieš tai įvertinus šių mokinių rezultatą pamokos veiklai ir kokybei.

Analizuojant tyrimo duomenis pastebėta, kad mokiniai itin daug įvairių emocijų reakcijų ir elgesio apraiškų demonstruoja judriųjų žaidimų metu. Atlikdami judriųjų žaidimų užduotis, mokiniai nuolat patiria subjektyviai suvokiamą sėkmę, nesėkmę, išreiškia norą ar nenorą dalyvauti tam tikroje veikloje. Toks ugdymo(si) kontekstas praturtina mokytojų galimybes įgyvendinti pagrindinius ugdymo(si) turinio tikslus, kurti galimybes padėti mokiniams ugdyti(is) jų emocinį intelektą. Dėl šių priežasčių rekomenduojama, atsižvelgiant į galimybes, minėtą ugdymo(si) turinį įgyvendinti per judriuosius žaidimus.

Pradinio ugdymo programas vykdančioms mokyklų administracijoms

Žinoma, kad mokinių poreikiai labai skirtingi, individualūs, formuojantys skirtingus iššūkius ir ugdymo(si) proceso kryptingumą ne tik dėl specifinių sunkumų, bet ir dėl įvairių emocinių reakcijų. Rekomenduojama, nustačius mokinių galimus sunkumus ir poreikius, ugdymo(si) proceso metu formuoti darbo su jais planą individualiu ir grupiniu lygmenimis.

Mokinių specialiųjų poreikių tenkinimas gali lemti darbo metodus, eigą, struktūrą, dirbant su jais individualiai ir visos klasės lygmeniu. Formuojant ugdymo(si) planus ar juos koreguojant, rekomenduojama atskirai įvertinti galimus mokinių formuojamus iššūkius ir sudaryti kokybiško ugdymo(si) aplinką tiek jiems, tiek visiems klasės mokiniams, taip pat numatyti galimybes tinkamai išreikšti, suvaldyti emocijas, jas pažinti ir įvertinti socialinių sąveikų metu.

Atliekant disertacijoje pristatomą tyrimą, pastebėta, kad mokinių ugdymo(si) procesai efektyvūs, kai jie veikia adaptacinių gebėjimų reikalaujančiose veiklose. Tokios veiklos įgalina mokinius ne tik labiau įsitraukti į ugdymo(si) procesą, bet ir sudaro sąlygas jiems kurti įvairias tarpusavio interakcijas, interakcijas su mokytoju, siekti pagalbos. Minėtos sąlygos sudaro mokytojams galimybes efektyviau įgyvendinti ugdymo(si) turinio tikslus, ugdyti atitinkamus emocinio intelekto bruožus. Dėl šių priežasčių rekomenduojama mokinius įtraukti į kiek įmanoma didesnę kiekį adaptacinių gebėjimų reikalaujančių veiklų ar kontekstų.

Atsižvelgiant į tai, kad emocinis intelektas gali būti suvokiamas kaip emocinė savivoka, kuri formuojama per patirtį, rekomenduojama mokinių ugdymo(si) procesuose, kuriuose susiformuoja galimybės ugdyti mokinių emocinio intelekto bruožus, juos ugdyti vadovaujantis patyriminio ugdymo koncepcija. Mokytojams patartina mokinių patirtis apie konkrečius emocinio intelekto bruožus formuoti skatinant reflektuoti, įvertinti, suvokti išreiškiamas emocijas ir emocijomis paremtą elgesį ir taip padėti įgyti atitinkamų emocinio intelekto bruožų asmeninę patirtį, ugdyti emocinę savivoką.

Atskleista, kad darbas su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, yra specifinis, turintis daug iššūkių. Mokytojams rekomenduojama įvertinti šių mokinių individualumą ir, esant poreikiui, ugdymo(si) procesu metų nevengti koreguoti plano, sudaryti galimybių pakartotinai atlikti užduotis.

Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, pasižymi žemesniais emocinio intelekto rezultatais, todėl mokytojams gali prireikti papildomų išteklių siekiant padėti mokiniams emocinį intelektą ugdyti. Rekomenduojama nevengti diferencijuoti ilgalaikio ugdymo(si) plano, norint suteikti mokiniams efektyviausią pagalbą ir ugdymą(si).

Tyrimo metu atskleista, kad mokinių poreikiai gali būti patenkinami remiantis universalaus ugdymo koncepcija. Siekiant išvengti padidinti galimą diskriminacijos ar socialinės atskirties riziką, rekomenduojama mokinius įtraukti į frontinio, grupinio darbo veiklas, sudarant sąlygas visiems mokiniams patirti sėkmę, lygiaverčiai ugdytis. Toks ugdymas(is) sudaro sąlygas ne tik mokiniams išvengti nepageidaujamos minėtos rizikos, bet ir įgalina juos ugdyti savo emocinio intelekto bruožus interakcijų su bendraklasiais ar mokytoju metu.

Disertacinio tyrimu atskleista, kad emocinio intelekto ugdymas, kaip ir fizinis aktyvumas, turi netiesiogiai pamatuojamą ar įvertinamą naudą mokinių raidai ar akademiniam rezultatams. Tyrimo metu nustatyta, kad aukštesniu emociniu intelektu pasižymintys mokiniai sėkmingesni ne tik edukacijos, bet ir kitose gyvenimo srityse.

Mokyklai, siekiančiai padidinti mokinių gerovės ar funkcionavimo rodiklius, rekomenduojama įgalinti savo personalą kelti kvalifikaciją įvairiose konferencijose, seminaruose, mokymuose, pirmiausia orientuojantis į emocinio intelekto ugdymo(si) sritį.

Studijų programų ir mokymų rengėjams

Rekomenduojama remtis socialinio konstrukcionizmo idėjomis. Tyrimo metu atskleista, kad didžiąją dalį ugdymo(si) procesų, iš jų ir emocinio intelekto ugdymo(si) procesus, pravartu įgyvendinti per socialines interakcijas. Minėtos interakcijos konstruoja ne vieną, bet kelias prasmes ir, mokytoji gebant jas tinkamai valdyti, galima visavertiškai išpildyti tiek pagrindinius ugdymo(si), tiek emocinio intelekto ugdymo(si) tikslus. Dirbdami su mokiniams mokytojai minėtas interakcijas su jais gali panaudoti kaip vieną iš pagrindinių kokybišką ugdymosi procesą formuojančių įrankių.

Rekomenduojama į pedagoginio rengimo programas įtraukti emocinio intelekto, jo ugdymo(si) proceso formavimo ypatumus apimančius modulius, dalykus, kurie įgalintų jaunos specialistus įvertinti ir vykdyti ne tik su tiesioginiu darbu susijusius, bet ir papildomus kintamuosius, tokius kaip emocinis intelektas, kurio ugdymas(is) ilgalaikėje perspektyvoje itin vertingas ne tik būsimiems specialistams, bet ir jų mokiniams.

Disertacinio darbo metu mokslinėje literatūroje pasigesta teorinio pagrindimo kai kuriose emocinį intelektą ar socialines ir emocines kompetencijas ugdančiose programose. Taip pat nustatyta specifinių mokymų emocinio intelekto ugdymo(si) tema stoka. Rekomenduojama organizuoti mokymus, apimančius būtent šią tematiką, rengiant panašaus tipo programas aiškiai vadovautis atitinkama emocinio intelekto koncepcija, nes šiandien jų yra daug ir skirtingų.

Mokslininkams ir aukštųjų mokyklų studentams

Atsižvelgiant į tyrimo apimtį ir jo rezultatų rezonaciją tarp kitų mokslininkų darbų, rekomenduojama atsižvelgti į išskirtus tyrimo ribotumus ir, juos pašalinus, bent iš dalies pakartoti tyrimą, praplėsti rezultatus ir išvadas.

Rekomenduojama įvertinti emocinio intelekto bruožų teorijos struktūros dalis ir, atsižvelgus į jų tyrimų stoką, vykdyti panašius tyrimus, kurie papildytų mokinių ugdymo(si) procesų ir emocinio intelekto ugdymo(si) procesų suvokimą.

Rekomenduojama panašius tyrimus vykdyti įtraukiojo ugdymo kontekstuose, nes juose gali atsiskleisti kiti procesai, metodai, būtinos sąlygos, palyginti su šio tyrimo rezultatais.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Akelaitis, A. (2019). Development of emotional skills among 15–16-year-old adolescents in physical education classes. *Sport and Quality of Life*, 11, 189–195. DOI:10.5817/CZ.MUNI.P210-9631-2020-24
2. Ališauskas, A., Ališauskienė, S., & Miltenienė, L. (2015). Meeting children's special educational needs in school. A Lithuanian case. *Society, Integration, Education: Conference Proceedings*: [<http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/552/326>], 113–125
3. Alwaely, S. A., Yousif, N. B. A., & Mikhaylov, A. (2021). Emotional development in preschoolers and socialization. *Early child development and care*, 191(16), 2484–2493. DOI:10.1080/03004430.2020.1717480
4. Amado-Alonso, D., León-del-Barco, B., Mendo-Lázaro, S., Sánchez-Miguel, P. A., & Iglesias Gallego, D. (2019). Emotional intelligence and the practice of organized physical-sport activity in children. *Sustainability*, 11(6), 1615. DOI:10.3390/su11061615
5. Andrews, T. (2012). What is social constructionism? *Grounded Theory Review*, 11(1), 39–47. <https://groundedtheoryreview.com/2012/06/01/what-is-social-constructionism/>
6. Anfara Jr, V. A., Brown, K. M., & Mangione, T. L. (2002). Qualitative analysis on stage: making the research process more public. *Educational Researcher*, 31(7), 28–38. DOI:10.3102/0013189X031007028
7. APA. (2018a). Emotion. *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/emotion>
8. APA. (2018b). Self-evaluation. *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/self-evaluation>
9. APA. (2023). Self-perception. *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/self-perception>
10. Arvelo-Rosales, C. N., Alegre de la Rosa, O. M., & Guzmán-Rosquete, R. (2021). Initial training of primary school teachers: development of competencies for inclusion and attention to diversity. *Education Sciences*, 11(413), 1–15. DOI:10.5604/01.3001.0054.4427
11. Bailey, R. (2017). Sport, physical activity and educational achievement –towards an explanatory model. *Sport in Society*, 20(7), 768–788. DOI:10.1080/17430437.2016.1207756
12. Banjac, S., Hull, L., Petrides, K. V., & Mavroveli, S. (2016). Validation of the Serbian adaptation of the trait emotional intelligence questionnaire-child form (TEIQue-CF). *Psichologija*, 49(4), 375–392. DOI:10.2298/PSI1604375B

13. Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18(1), 13–25. <https://www.psicothema.com/pdf/3271.pdf>
14. Barragán Martín, A. B., Pérez-Fuentes, M., Molero Jurado, M., Martos Martínez, Á., Simón Márquez, M., Sisto, M., & Gázquez Linares, J. J. (2021). Emotional intelligence and academic engagement in adolescents: the mediating role of self-esteem. *Psychology Research and Behavior Management*, 14, 307–316. DOI:10.2147/PRBM.S302697
15. Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). *The Social Construction of Reality*. New York: Penguin Books.
16. Berger, R. (2015). Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research. *Qualitative Research*, 15(2), 219–234. DOI:10.1177/1468794112468475
17. Bitinas, B., Rupšienė, L., & Žydzūnaitė, V. (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija: vadovėlis vadybos ir administravimo studentams*. S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
18. Byrne, D. (2021). A worked example of Braun and Clarke's approach to reflexive thematic analysis. *Quality & Quantity*, 56, 1391–1412. DOI:10.1007/S11135-021-01182-Y
19. Black, A. (2019). A picture of special educational needs in England – an overview. *Frontiers in Education*, 4, 79. DOI:10.3389/educ.2019.00079
20. Borisova, E. Y. (2020). Opportunities to optimize social and psychological adaptation of elementary school children with autism spectrum disorder in inclusive education. *Development of Education*, 3(9), 25–29. DOI:10.31483/r-86205
21. Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. In H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf & K. J. Sher (eds.), *APA Handbook of Research Methods in Psychology, Vol. 2. Research Designs: Quantitative, Qualitative, Neuropsychological, and Biological* (pp. 57–71). American Psychological Association. DOI:10.1037/13620-004
22. Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589–597. DOI:10.1080/2159676X.2019.1628806
23. Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis? *Qualitative Research in Psychology*, 18(3), 328–352. DOI:10.1080/14780887.2020.1769238
24. Bru-Luna, L. M., Martí-Vilar, M., Merino-Soto, C., & Cervera-Santiago, J. L. (2021). Emotional intelligence measures: a systematic

- review. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, 9(12), 1696. DOI:10.3390/healthcare9121696
25. Burr, V. (2015). *Social Constructionism*. Routledge.
26. Cañabate, D., Santos, M., Rodríguez, D., Serra, T., & Colomer, J. (2020). Emotional Self-Regulation Through Introjective Practices in Physical Education. *Education Sciences*, 10(8), 208–218. DOI:10.3390/educsci10080208
27. Cantero, M. J., Bañuls, R., & Viguer, P. (2020). Effectiveness of an emotional intelligence intervention and its impact on academic performance in Spanish pre-adolescent elementary students: results from the EDI program. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(20), 7621. DOI:10.3390/ijerph17207621
28. Cerit, E., & Şimşek, N. (2021). A social skills development training programme to improve adolescents' psychological resilience and emotional intelligence level. *Archives of Psychiatric Nursing*, 35(6), 610–616. DOI:https://doi.org/10.1016/j.apnu.2021.08.001
29. Chamizo-Nieto, M. T., Arrivillaga, C., Rey, L., & Extremera, N. (2021). The role of emotional intelligence, the teacher-student relationship, and flourishing on academic performance in adolescents: a moderated mediation study. *Frontiers in Psychology*, 12, 695067. DOI:10.3389/fpsyg.2021.695067
30. Chupakhina, S. V., Lopatynksa, N. A., Proskurniak, O., Shevchuk, V., & Kazibroda, L. (2020). Formation of an inclusive educational environment of educational institutions. *Revista Tempos e Espaços em Educação*, 13(32), 7. DOI:10.20952/revtee.v13i32.14959
31. Cypress, B. S. (2017). Rigor or reliability and validity in qualitative research: perspectives, strategies, reconceptualization, and recommendations. *Dimensions of Critical Care Nursing*, 36(4), 253–263. DOI:10.1097/DCC.0000000000000253
32. Clarke, V., & Braun, V. (2016). Thematic analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 12, 297–298. DOI:10.1080/17439760.2016.1262613
33. Coffelt, T. A. (2017). Confidentiality and anonymity of participants. *The SAGE Encyclopedia of Communication Research Methods*, 227–230. DOI:10.4135/9781483381412.n86
34. Coskun, K., & Oksuz, Y. (2019). Impact of emotional literacy training on students' emotional intelligence performance in primary schools. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 6(1), 36–47. DOI:10.21449/ijate.503393

35. Costa, A., & Faria, L. (2020). Implicit theories of emotional intelligence, ability and trait-emotional intelligence and academic achievement. *Psihologijske teme*, 29(1), 43–61. DOI:10.31820/pt.29.1.3
36. Cramerotti, S., Cattoni, A., & Ianes, D. (2017). Drafting the individualized education plan for students with special educational needs: how semantic web technology can help the teachers. *Journal of Childhood, Developmental Disorders*, 3(4), 22. DOI:10.4172/2472-1786.100060
37. Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. London: Sage Publications.
38. Damberga, I., Raščevska, M., Koļesovs, A., Sebre, S., Laizāne, I., Skreitule-Pikše, I., & Martinsone, B. (2014). Adaptive behavior in children with specific learning disabilities and language and intellectual impairments. *Baltic Journal of Psychology*, 15(1–2), 87–103. DOI:10.5937/bastina32-36083
39. D’Amico, A., & Geraci, A. (2021). The role of emotional and meta-emotional intelligence in pre-adolescents’ well-being and sociometric status. *Frontiers in Psychology*, 12, 749700. DOI:10.3389/fpsyg.2021.749700
40. D’Amico, A., & Guastafarro, T. (2017). Emotional and meta-emotional intelligence as predictors of adjustment problems in students with Specific Learning Disorders. *International Journal of Emotional Education*, 9(2), 17–30. <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/24333>
41. Dawda, D., & Hart, S. D. (2000). Assessing emotional intelligence: reliability and validity of the Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i) in University students. *Personality and Individual Differences*, 28(4), 797–812. DOI:10.1016/S0191-8869(99)00139-7
42. De La Serna, J. M. (2018). *Emotional Intelligence in School*. Tektime.
43. Deunk, M. I., Smale-Jacobse, A. E., de Boer, H., Doolaard, S., & Bosker, R. J. (2018). Effective differentiation practices: a systematic review and meta-analysis of studies on the cognitive effects of differentiation practices in primary education. *Educational Research Review*, 24, 31–54. DOI:10.1016/j.edurev.2018.02.002
44. Dhani, P., & Sharma, T. (2016). Emotional intelligence: history, models and measures. *International Journal of Science Technology and Management*, 5(7), 189–201. http://www.ijstm.com/images/short_pdf/1470035076_1065ijstm.pdf
45. Ditterline, J., Banner, D., Oakland, T., & Becton, D. (2008). Adaptive behavior profiles of students with disabilities. *Journal of Applied School Psychology*, 24(2), 191–208. DOI:10.1080/15377900802089973

46. Duchyminska, T., Kots, M., & Kulchytska, A. (2022). Емоційний інтелект та соціальні навички у дітей з особливими освітніми потребами: діагностично-дослідницький аспект. *Psychological Prospects Journal*, 39, 99–112. DOI:10.29038/2227-1376-2022-39-duc
47. Dulewicz, V., & Higgs, M. (2004). Can emotional intelligence be developed? *The International Journal of Human Resource Management*, 15(1), 95–111. DOI:10.1080/0958519032000157366
48. Dvali, M., & Metreveli, M. (2020). New school model – physical education lesson in primary classes. *Current Issues of Medicine and Management*, 1(19). DOI:10.52340/mid.2021.472
49. Ekeh, P. U., & Oladayo, O. T. (2013). Academic achievement of regular and special needs students in inclusive and non-inclusive classroom settings. *European Scientific Journal*, 9(8), 141–150. <https://core.ac.uk/reader/328023570>
50. Elfenbein, H. A., & MacCann, C. (2017). A closer look at ability emotional intelligence (EI): what are its component parts, and how do they relate to each other? *Social and Personality Psychology Compass*, 11(7), e12324. DOI:10.1111/spc3.12324
51. Engels-Kritidis, R. (2017). Inclusiveness for all: the importance of individualization and differentiation for achieving educational progress in children in kindergarten. *Multidisciplinary Journal of School Education*, 8(2), 13–27. <https://czasopisma.ignatianum.edu.pl/jpe/article/view/803/902>
52. Engels-Kritidis, R. (2018). Целите за стимулиране на преживяванията и личностно значимият детски опит в контекста на индивидуалния образователен напредък в детската градина. *Педагогика*, 90(4), 476–500. Аз-буки.
53. Erickson, F. (2006). Definition and analysis of data from videotape: some research procedures and their rationales. In J. L. Green, G. Camilli, P. B. Elmore (eds.), *Handbook of Complementary Methods in Education Research* (pp. 571–585). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
54. Espinosa, A., & Kadić-Maglajlić, S. (2018). The mediating role of health consciousness in the relation between emotional intelligence and health behaviors. *Frontiers in Psychology*, 9, 2161. DOI:10.3389/fpsyg.2018.02161
55. Eurydice. (2024). *Specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/lt/national-education-systems/lithuania/specialiujugdymosi-poreikiu-tenkinimas>

56. Fede, J. H., Gorman, K. S., & Cimini, M. E. (2018). Student employment as a model for experiential learning. *Journal of Experiential Education*, 41, 107–124. DOI:10.1177/1053825917747902
57. Fink, E., Deighton, J., Humphrey, N., & Wolpert, M. (2015). Assessing the bullying and victimisation experiences of children with special educational needs in mainstream schools: development and validation of the Bullying Behaviour and Experience Scale. *Research in Developmental Disabilities*, 36, 611–619. DOI:10.1016/j.ridd.2014.10.048
58. Fiorilli, C., Farina, E., Buonomo, I., Costa, S., Romano, L., Larcán, R., & Petrides, K. V. (2020). Trait emotional intelligence and school burnout: the mediating role of resilience and academic anxiety in high school. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(9), 3058. DOI:10.3390/ijerph17093058
59. Frederickson, N., Petrides, K. V., & Simmonds, E. (2012). Trait emotional intelligence as a predictor of socioemotional outcomes in early adolescence. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 323–328. DOI:10.1016/j.paid.2012.10.034
60. Füz, N. (2018). Out-of-school learning in Hungarian primary education: practice and barriers. *Journal of Experiential Education*, 41, 277–294. DOI:10.1177/1053825918758342
61. Galbin, A. (2014). An introduction to social constructionism. *Social Research Reports*, 26, 82–92. https://www.researchreports.ro/images/researchreports/social/srr_2014_vol026_004.pdf
62. Galkienė, A. (2021). Kokybinė įtraukiojo ugdymo slinktis visuomenės raidos kontekste: dialektinis modeliavimas. *Pedagogika*, 141(1), 190–213. DOI:10.15823/p.2020.141.11
63. Garaigordobil, M., & Peña-Sarrionandia, A. (2015). Effects of an emotional intelligence program in variables related to the prevention of violence. *Frontiers in Psychology*, 6, 743. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00743>
64. Garcez, P. M. (2015). *Microethnography in the Classroom. Research Methods in Language and Education*, 1–15. DOI:10.1007/978-3-319-02329-8_31-1
65. Gaspar, T., Bilimória, H., Albergaria, F., & Matos, M. G. (2016). Children with special education needs and subjective well-being: social and personal influence. *International Journal of Disability, Development and Education*, 63(5), 500–515. DOI:10.1080/1034912X.2016.1144873

66. Gentles, S. J., Jack, S. M., Nicholas, D. B., & McKibbin, K. A. (2014). Critical approach to reflexivity in grounded theory. *The Qualitative Report*, 19(44), 1–14. DOI:10.46743/2160-3715/2014.1109
67. Gershon, P., & Pellitteri, J. (2018). Promoting emotional intelligence in preschool education: a review of programs. *International Journal of Emotional Education*, 10(2), 26–41. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1197563>
68. Gibbs, G. R. (2018). *Analyzing Qualitative Data (Vol. 6)*. Sage Publications.
69. Gnabs T., & Nusser, L. (2022). Out-of-level testing of children with special educational needs. *European Journal of Psychological Assessment*, 40(1), 40–45. DOI:10.1027/1015-5759/a000736
70. Goldan, J., Nusser, L., & Gebel, M. (2022). School-related subjective well-being of children with and without special educational needs in inclusive classrooms. *Child Indicators Research*, 1–25. DOI:10.1007/s12187-022-09914-8
71. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. Bantam Books.
72. Gómez-Leal, R., Costa, A., Megías-Robles, A., Fernández-Berrocal, P., & Faria, L. (2021). Relationship between emotional intelligence and empathy towards humans and animals. *PeerJ*, 9, e11274. DOI:10.7717/peerj.11274
73. Guerra-Bustamante, J., León-del-Barco, B., Yuste-Tosina, R., López-Ramos, V. M., & Mendo-Lázaro, S. (2019). Emotional intelligence and psychological well-being in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(10), 1720. DOI:10.3390/ijerph16101720
74. Güler, B., & Turan, S. (2022). The role of emotional intelligence in predicting peer relationships in adolescents. *Journal of Educational Issues*, 8(1), 73–83. DOI:10.5296/jei.v8i1.19464
75. Gupta, S., Mohammad, A., & Wani, M. (2020). Emotional intelligence of special children: a review. *Shodh Sanchar Bulletin*, 10(40), 1–5. https://www.researchgate.net/publication/346043751_emotional_intelligence_of_special_children_a_review
76. Hayashi Jr, P., Abib, G., & Hoppen, N. (2019). Validity in qualitative research: a processual approach. *The Qualitative Report*, 24(1), 98–112. DOI:10.46743/2160-3715/2019.3443
77. Hammarberg, K., Kirkman, M., & de Lacey, S. (2016). Qualitative research methods: when to use them and how to judge them. *Human Reproduction*, 31(3), 498–501. DOI:10.1093/humrep/dev334

78. Hammersley, M., & Atkinson, P. (2019). *Ethnography: Principles in Practice*, 4th edition. Routledge.
79. Hodzic, S., Scharfen, J., Ripoll, P., Holling, H., & Zenasni, F. (2018). How efficient are emotional intelligence trainings: a meta-analysis. *Emotion Review*, 10(2), 138–148. DOI:10.1177/1754073917708613
80. Huber, M., & Froehlich, E. (2020). *Analyzing Group Interactions*. Routledge.
81. Ionescu, C. E. (2019). Emotional intelligence, emotional skills and social skills at school age. *Facing Contemporary World Issues. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*, 23, 1851–1858. DOI:10.15405/epsbs.2017.05.02.227
82. Yadav, D. (2021). Criteria for good qualitative research: a comprehensive review. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 1–12. DOI:10.1007/s40299-021-00619-0
83. Jankevičienė, L. (2013). Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų integracija į bendrojo lavinimo mokyklą: būsimųjų pedagogų požiūris. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 1, 32–38. <https://epublications.vu.lt/object/elaba:6097305/index.html>
84. Jasper, M. A. (2005). Using reflective writing within research. *Journal of Research in Nursing*, 10(3), 247–260. DOI:10.1177/174498710501000303
85. Jordan, K. A., Gagnon, R. J., Anderson, D. M., & Pilcher, J. J. (2018). Enhancing the college student experience: outcomes of a leisure education program. *Journal of Experiential Education*, 41, 90–106. DOI:10.1177/1053825917751508
86. Kaliska, L. (2019). Trait emotional intelligence development possibilities of primary school-aged children. *Education and New Learning Technologies Proceedings*, 19, 9801–9807. DOI:10.21125/edulearn.2019.2443
87. Kanellopoulou, E. M., & Darra, M. (2022). Pedagogical differentiation in primary education: conceptual determinants and definitions. *International Education Studies*, 15(2), 138–148. DOI:10.5539/ies.v15n2p138
88. Ke, T., & Barlas, J. (2020). Thinking about feeling: using trait emotional intelligence in understanding the associations between early maladaptive schemas and coping styles. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 93(1), 1–20. DOI:10.1111/papt.12202
89. Kecskes, I. N. (2015). The development of emotional intelligence in children. *Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary*

- Medicine Chuj-Napoca. Horticulture*, 72(2), 508–510.
DOI:10.15835/buasvmcn-hort:11498
90. Keefer, K. V., Holden, R. R., & Parker, J. D. (2013). Longitudinal assessment of trait emotional intelligence: measurement invariance and construct continuity from late childhood to adolescence. *Psychological Assessment*, 25(4), 1255–1272. DOI:10.1037/a0033903
 91. Keil, S., Miller, O., & Cobb, R. (2006). Special educational needs and disability. *British Journal of Special Education*, 33(4), 168–172. DOI:10.1111/j.1467-8578.2006.00435.x
 92. King, N. A. S., Kyando, N., & Massoi, L. (2014). The challenges of confidentiality and anonymity in undertaking scientific research. *International Journal of Social Science Research*, 2(2), 47–54. DOI:10.5296/ijssr.v2i2.5620
 93. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. FT Press.
 94. Kolb, D. A. (2014). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. FT Press.
 95. Kotsou, I., Mikolajczak, M., Heeren, A., Grégoire, J., & Leys, C. (2019). Improving emotional intelligence: a systematic review of existing work and future challenges. *Emotion Review*, 11(2), 151–165. DOI:10.1177/1754073917735902
 96. Koukou, M., Soulis, S. G., & Rapti, D. (2018). The self-esteem of students with special educational needs in Greece. *IOSR Journal of Research, Method in Education*, 8(3), 32–36. DOI:10.9790/7388-0803033236
 97. Kumar, V. V., Mehta, M., & Maheshwari, N. (2013). Effect of emotional intelligence on the achievement motivation, psychological adjustment and scholastic performance of secondary school students. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 39(1), 74–81.
https://www.researchgate.net/publication/286868529_Effect_of_emotional_intelligence_on_the_achievement_motivation_psychological_adjustment_and_scholastic_performance_of_secondary_school_students
 98. Kuutti, T., Sajaniemi, N., Björn, P. M., Heiskanen, N., & Reunamo, J. (2022). Participation, involvement and peer relationships in children with special educational needs in early childhood education. *European Journal of Special Needs Education*, 37(4), 587–602. DOI:10.1080/08856257.2021.1920214

99. Laborde, S., Mosley, E., Ackerman, S., Masic, A., & Dosseville, F. (2018). Emotional intelligence in sports and physical activity: an intervention focus. In K. V. Keefer, J. D. A. Parker & D. H. Sakloftske (eds.), *Emotional Intelligence in Education: Integrating Research with Practice* (pp. 289–320). Springer.
100. Lahinda, J., Riyanto, P., Nugroho, A. I., & Pasinringi, S. A. (2020). Effect of healthy living behaviour on physical fitness. *Enfermeria Clinica*, 30, 54–58. DOI:10.1016/j.enfcli.2020.06.013
101. Larsen, M. A. (2017). International service-learning: rethinking the role of emotions. *Journal of Experiential Education*, 40, 279–294. DOI:10.1177/1053825917706379
102. Lenkeit, J., Hartmann, A., Ehlert, A., Knigge, M., & Spörer, N. (2022). Effects of special educational needs and socioeconomic status on academic achievement. Separate or confounded? *International Journal of Educational Research*, 113, 101957. DOI:10.1016/j.ijer.2022.101957
103. Lereya, S., Cattan, S., Yoon, Y., Gilbert, R., & Deighton, J. (2022). How does the association between special education need and absence vary overtime and across special education need types? *European Journal of Special Needs Education*, 1–15. DOI:10.1080/08856257.2022.2059631
104. Li, D., Liu, T., & Shi, J. (2020). Fluid intelligence and neural mechanisms of emotional conflict adaptation. *International Journal of Psychophysiology*, 152, 1–14. DOI:10.1016/j.ijpsycho.2020.03.004
105. Li, D., Wu, M., Zhang, X., Wang, M., & Shi, J. (2020). The roles of fluid intelligence and emotional intelligence in affective decision-making during the transition to early adolescence. *Frontiers in Psychology*, 11: 574903. DOI:10.3389/fpsyg.2020.574903
106. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymas Nr. ĮSAK-2433 „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.326307/asr>
107. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. V-46 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. ĮSAK-2433 „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo“. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/6322fbc0c3a711e5a141fec4d43d786>
108. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, LR sveikatos apsaugos ministro, LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. V-1265/V-685/A1-317 „Dėl mokinių, turinčių

- specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašo patvirtinimo“*. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.404013>
109. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 2020 m. birželio 1 d. Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45 straipsniu įstatymas. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/dc033690a3ce11eaa51db668f0092944>
 110. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas 2011 m. kovo 17 d. įstatymas Nr. XI-1281 „*Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas*“. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.395105>
 111. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 15 d. įsakymas Nr. V-413 „*Dėl 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pradinio ugdymo programos bendrojo ugdymo plano patvirtinimo*“. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d41c3b115fb511e99684a7f33a9827ac>
 112. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. V-586 „*Dėl 2023–2024 ir 2024–2025 mokslo metų pradinio pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo*“. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ca29f721e2d611eda305cb3bdf2af4d8/asr>
 113. Lindner, K. T., Alnahdi, G. H., Wahl, S., & Schwab, S. (2019). Perceived differentiation and personalization teaching approaches in inclusive classrooms: perspectives of students and teachers. *Frontiers in Education*, 4, 58. DOI:10.3389/educ.2019.00058
 114. Lindsay, G. (2016). Grand challenge: priorities for research in special educational needs. In *Frontiers in Education*, 1, 1–5. DOI:10.3389/educ.2016.00001
 115. Lynch, T., & Soukup Sr, G. J. (2017). Primary physical education (PE): school leader perceptions about classroom teacher quality implementation. *Cogent Education*, 4(1), 1348925. DOI:10.1080/2331186X.2017.1348925
 116. Luna, P., Guerrero, J., & Cejudo, J. (2019). Improving adolescents' subjective well-being, trait emotional intelligence and social anxiety through a programme based on the sport education model. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(10), 1821. DOI:10.3390/ijerph16101821

117. Mabuza, L. H., Govender, I., Ogunbanjo, G. A., & Mash, B. (2014). African primary care research: qualitative data analysis and writing results. *African Journal of Primary Health Care, Family Medicine*, 6(1), 1–5. DOI:10.4102/phcfm.v6i1.640
118. Maiwald, K. O. (2005). Competence and praxis: sequential analysis in German sociology [46 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 6(3), 31. DOI:10.17169/fqs-6.3.21
119. Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Salovey, P. (2016). The ability model of emotional intelligence: principles and updates. *Emotion Review*, 8(4), 290–300. DOI:10.1177/1754073916639667
120. Malik, F., & Marwaha, R. (2022). *Developmental Stages of Social Emotional Development in Children*. StatPearls Publishing.
121. Malinauskas, R., & Malinauskiene, V. (2021). Training the social-emotional skills of youth school students in physical education classes. *Frontiers in Psychology*, 12, 741195. DOI:10.3389/fpsyg.2021.741195
122. Mansurov Sh, M. S., Ruzimbaev, M. A. (2021). Educational union and pupil development in physical education. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(4), 212–220. <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/64>
123. Marshall, C., & Rossman, G. (2016). *Designing Qualitative Research*. 6th ed. SAGE.
124. Martín, A. B. B., del Carmen Pérez-Fuentes, M., Jurado, M. D. M. M., Martínez, Á. M., Márquez, M. D. M. S., Sisto, M., & Linares, J. J. G. (2021). Emotional intelligence and academic engagement in adolescents: the mediating role of self-esteem. *Psychology Research and Behavior Management*, 14, 307. DOI:10.2147/PRBM.S302697
125. Marzano, R. J., & Abbott, S. D. (2022). *Teaching in a Competency-Based Elementary School*. Marzano Resources.
126. Marzec, D. (2017). Support for the process of social adaptation of students with special educational needs. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference* 3, 71–80. <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/2259/2370>
127. Mathew, V., Srivastava, R., & Nair, A. K. (2022). Difference in the cognitive profile of children with specific learning disabilities. *Santosh University Journal of Health Sciences*, 8, 48–51. DOI:10.4103/sujhs.sujhs_16_22

128. Mattingly, V., & Kraiger, K. (2019). Can emotional intelligence be trained? A meta-analytical investigation. *Human Resource Management Review*, 29(2), 140–155. DOI:10.1016/j.hrmr.2018.03.002
129. Mavroveli, S., & Sánchez-Ruiz, M. J. (2011). Trait emotional intelligence influences on academic achievement and school behaviour. *British Journal of Educational Psychology*, 81(1), 112–134. DOI:10.1348/2044-8279.002009
130. Mavroveli, S., Petrides, K. V., Shove, C., & Whitehead, A. (2008). Investigation of the construct of trait emotional intelligence in children. *European Child, Adolescent Psychiatry*, 17(8), 516–526. DOI:10.1007/s00787-008-0696-6
131. Metaj-Macula, A. (2017). Emotional intelligence, its relation with social interaction and perceived social support. *European Journal of Social Science Education and Research*, 4(4), 57–63. DOI:10.26417/ejser.v10i2.p57-63
132. Metsiou, K., Papadopoulos, K., & Agaliotis, I. (2011). Adaptive behavior of primary school students with visual impairments: the impact of educational settings. *Research in Developmental Disabilities*, 32(6), 2340–2345. DOI:10.1016/j.ridd.2012.07.030
133. Mohajan, H. K. (2018). Qualitative research methodology in social sciences and related subjects. *Journal of Economic Development, Environment and People*, 7(1), 23–48. <https://mpira.ub.uni-muenchen.de/id/eprint/85654>
134. Morris, T. H. (2020). Experiential learning – a systematic review and revision of Kolb’s model. *Interactive Learning Environments*, 28(8), 1064–1077. DOI:10.1080/10494820.2019.1570279
135. Movahedi, A., & Movahedi, A. (2019). The effect of body mass index on the emotional intelligence of children. *Food and Health*, 2(1), 37–41. https://www.researchgate.net/publication/333798488_The_effect_of_body_mass_index_on_the_emotional_intelligence_of_children
136. Munday, P., & Horton, C. (2021). Emerging student: the impact of emotional intelligence among children with disabilities and the role of professional educators and caregivers: a literature review. *International Journal of the Whole Child*, 6(1), 91–107. <https://libjournals.mtsu.edu/index.php/ijwc/article/view/2050/1242>
137. Murphy, F., Marron, S., & Coulter, M. (2021). Primary field experiences: critical for primary generalist physical education teachers? *European Physical Education Review*, 27(4), 761–778. DOI:10.1177/1356336X21991188

138. Nassaji, H. (2020). Good qualitative research. *Language Teaching Research*, 24(4), 427–431. DOI:10.1177/136216882094128
139. Năstasă, L. E., Zanfirescu, Ș. A., Iliescu, D., & Farcaș, A. D. (2021). Improving emotional intelligence in adolescents: an experiential learning approach. *Current Psychology*, 1–15. DOI:10.1007/s12144-021-02132-5
140. Naz, S., Selvalakshmi, V., Siddiq, B., & Susmitha, R. (2022). Measures to access the dimensions of emotional intelligence related to mental, physical health and health behaviours. *International Journal of Early Childhood*, 14(2), 1460–1473. DOI:10.9756/INT-JECSE/V14I2.130
141. Noble, H., & Smith, J. (2015). Issues of validity and reliability in qualitative research. *Evidence-based Nursing*, 18(2), 34–35. DOI:10.1136/eb-2015-102054
142. Nurbait, S., & Bastian, R. H. (2021). Development of emotional intelligence (emotional intelligence) in sports learning activities at school. *Kinestetik: Jurnal Ilmiah Pendidikan Jasmani*, 5(4), 843–850. DOI:10.33369/jk.v5i4.19757
143. O'Connor, P. J., Hill, A., Kaya, M., & Martin, B. (2019). The measurement of emotional intelligence: a critical review of the literature and recommendations for researchers and practitioners. *Frontiers in Psychology*, 1116. DOI:10.3389/fpsyg.2019.01116
144. Oficialiosios statistikos portalas. (2024). *Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių*. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R059#/>
145. Olmos-Vega, F. M., Stalmeijer, R. E., Varpio, L., & Kahlke, R. (2023). A practical guide to reflexivity in qualitative research: AMEE guide No. 149. *Medical Teacher*, 45(3), 241–251. DOI:10.1080/0142159X.2022.2057287
146. Pantic, N., & Florian, L. (2015). Developing teachers as agents of inclusion and social justice. *Education Inquiry*, 6, 333–351. DOI:10.3402/edui.v6.27311
147. Peña-Sarrionandia, A., Mikolajczak, M., & Gross, J. J. (2019). Corrigendum: integrating emotion regulation and emotional intelligence traditions: a meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 10, 2610. DOI:10.3389/fpsyg.2015.00160
148. Pérez-González, J. C., Saklofske, D. H., & Mavroveli, S. (2020). Editorial: trait emotional intelligence: foundations, assessment, and education. *Frontiers in Psychology*, 11, 608. DOI:10.3389/fpsyg.2020.00608

149. Pesce, C., Faigenbaum, A., Crova, C., Marchetti, R., & Bellucci, M. (2013). Benefits of multi-sports physical education in the elementary school context. *Health Education Journal*, 72(3), 326–336. DOI:10.1177/001789691244417
150. Petrides, K. V., & Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29(2), 313–320. DOI:10.1016/S0191-8869(99)00195-6
151. Petrides, K. V., & Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality*, 15(6), 425–448. DOI:10.1002/per.416
152. Petrides, K. V., & Mavroveli, S. (2020). Theory and applications of trait emotional intelligence. *Psychology: The Journal of the Hellenic Psychological Society*, 23(1), 24–36. DOI:10.12681/psy_hps.23016
153. Petrides, K. V., Frederickson, N., & Furnham, A. (2004). The role of trait emotional intelligence in academic performance and deviant behavior at school. *Personality and Individual Differences*, 36(2), 277–293. DOI:10.1016/S0191-8869(03)00084-9
154. Petrides, K. V., Hudry, K., Michalaria, G., Swami, V., & Sevdalis, N. (2011). A comparison of the trait emotional intelligence profiles of individuals with and without Asperger syndrome. *Autism*, 15(6), 671–682. DOI:10.1177/1362361310397217
155. Petrides, K. V., Mikolajczak, M., Mavroveli, S., Sanchez-Ruiz, M. J., Furnham, A., & Pérez-González, J. C. (2016). Developments in trait emotional intelligence research. *Emotion Review*, 8(4), 335–341. DOI:10.1177/1754073916650493
156. Petrides, K. V., Pita, R., & Kokkinaki, F. (2007). The location of trait emotional intelligence in personality factor space. *British Journal of Psychology*, 98(2), 273–289. DOI:10.1348/000712606X120618
157. Petrides, K. V., Sanchez-Ruiz, M. J., Siegling, A. B., Saklofske, D. H., & Mavroveli, S. (2018). Emotional intelligence as personality: measurement and role of trait emotional intelligence in educational contexts. In *Emotional intelligence in education* (pp. 4981). Springer.
158. Petsos, K., & Gorozidis, G. (2019). The role of PE teachers' Emotional Intelligence in their interpersonal behaviors with their students. *Journal of Classroom Interaction*, 54(1), 26–39. <https://jciuh.org/index.php>
159. Pettinelli, M. (2014). *How does Cognition Influence Emotion?* Lulu Press, Inc.

160. Piaget, J. (1936). *Origins of Intelligence in the Child*. Routledge & Kegan Paul.
161. Popovska, N. G., & Kuzmanovska, M. (2020). Teaching methods as a factor of students' learning motivation. *Education*, 2(3–4), 40–50. <http://eprints.unite.edu.mk/id/eprint/582>
162. Puertas Molero, P., Zurita Ortega, F., Chacón Cuberos, R., Castro Sánchez, M., Ramírez Granizo, I. A., & González Valero, G. (2020). Emotional intelligence in the field of education: a meta-analysis. *Annals of Psychology*, 36(1), 84–91. DOI:10.6018/analesps.345901
163. Qualter, P., Gardner, K. J., & Whiteley, H. E. (2007). Emotional intelligence: review of research and educational implications. *Pastoral Care in Education*, 25(1), 11–20. DOI:10.1111/j.1468-0122.2007.00395.x
164. Rafaila, E. (2015). Primary school children's emotional intelligence. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 203, 163–167. DOI:10.1016/j.sbspro.2015.08.276
165. Rahaman, M. S., Karan, R., & Biswas, S. K. (2014). Understanding the associations among Emotional Intelligence, Self-Esteem, and Social Loafing: an empirical study. *Bangladesh University of Professionals (BUP) Journal*, 1(2), 20–38. https://www.researchgate.net/publication/277133946_Understanding_the_Association_among_Emotional_Intelligence_Self-esteem_and_Social_Loafing_An_Empirical_Study
166. Ramberg, J., & Watkins, A. (2020). Exploring inclusive education across Europe: some insights from the European Agency Statistics on Inclusive Education. *FIRE: Forum for International Research in Education*, 6(1), 85–101. DOI:10.32865/fire202061172
167. Rapp, A. C., & Corral-Granados, A. (2024). Understanding inclusive education – a theoretical contribution from system theory and the constructionist perspective. *International Journal of Inclusive Education*, 28(4), 423–439. DOI:10.1080/13603116.2021.1946725
168. Rey, L., Extremera, N., & Pena, M. (2011). Perceived emotional intelligence, self-esteem and life satisfaction in adolescents. *Psychosocial Intervention*, 20(2), 227–234. DOI:10.5093/in2011v20n2a10
169. Reyes-Wapano, M. R. (2021). Literature review of emotional intelligence and mental health. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 5(7), 658–668. DOI:10.47772/IJRISS.2021.5733

170. Rico-González, M. (2023). Developing emotional intelligence through physical education: a systematic review. *Perceptual and Motor Skills*, 130, 1286–1323. DOI:10.1177/00315125231165162
171. Riyanto, P., & Sanjaya, P. M. D. (2020). Youth sports activities on emotional intelligence. *3rd International Conference on Social Sciences (ICSS 2020): Conference proceedings*. <https://www.atlantispress.com/proceedings/icss-20/125944978>
172. Rivera-Pérez, S., Fernandez-Rio, J., & Iglesias Gallego, D. (2020). Effects of an 8-Week cooperative learning intervention on physical education students' task and self-approach goals, and emotional intelligence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 61. DOI:10.3390/ijerph18010061
173. Russo, P. M., Mancini, G., Trombini, E., Baldaro, B., Mavroveli, S., & Petrides, K. V. (2012). Trait emotional intelligence and the Big Five: a study on Italian children and preadolescents. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 30(3), 274–283. DOI: <https://10.1177/0734282911426412>
174. Salavera, C., & Usán, P. (2022). The relationship between eudaimonic wellbeing, emotional intelligence and affect in early adolescents. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 41(10), 6945–6953. DOI:10.1007/s12144-020-01208-y
175. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–212. DOI:10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG
176. Sánchez-Álvarez, N., Berrios Martos, M. P., & Extremera, N. (2020). A meta-analysis of the relationship between emotional intelligence and academic performance in secondary education: a multi-stream comparison. *Frontiers in Psychology*, 11, 1517. DOI:10.3389/fpsyg.2020.01517
177. Sandu, M. L., & Birzu, M. I. (2023). Emotional intelligence in children with special educational needs. *Technium Education and Humanities*, 6, 70–83. DOI:10.47577/teh.v6i.10307.
178. Santrock, J. (2008). *Child Development: An Introduction*. McGraw-Hill.
179. Sarrionandia, A., & Mikolajczak, M. (2020). A meta-analysis of the possible behavioural and biological variables linking trait emotional intelligence to health. *Health Psychology Review*, 14(2), 220–244. DOI:10.1080/17437199.2019.1641423
180. Savenkova, T. D. (2020). Developing the emotional intelligence of senior preschoolers through various types and forms of social practice.

- SHS Web of Conferences*, 117(2), 01003.
DOI:10.1051/shsconf/202111701003
181. Schwab, S. (2018). Attitudes towards inclusive schooling. *A Study on Students', Teachers' and Parents' Attitudes*, 4. Waxman.
 182. Sfetcu, N. (2020). *Emotions and Emotional Intelligence in Organizations*. Lulu Press, Inc.
 183. Siegling, A. B., Saklofske, D. H., & Petrides, K. V. (2015). Measures of ability and trait emotional intelligence. *Measures of Personality and Social Psychological Constructs*, 381–414. DOI:10.1016/B978-0-12-386915-9.00014-0
 184. Skura, M., & Świdarska, J. (2022). The role of teachers' emotional intelligence and social competences with special educational needs students. *European Journal of Special Needs Education*, 37(3), 401–416. DOI:10.1080/08856257.2021.1885177
 185. Smogorzewska, J., Szumski, G., & Grygiel, P. (2018). Same or different? Theory of mind among children with and without disabilities. *PloS One*, 13(10), e0202553. DOI:10.1371/journal.pone.0202553
 186. Somma, M., & Bennett, S. (2020). Inclusive education and pedagogical change: experiences from the front lines. *International Journal of Educational Methodology*, 6(2), 285–295. DOI:10.12973/ijem.6.2.285
 187. Stonkus, S. (2002a). Frontalūsis mokymo metodas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 188. Stonkus, S. (2002b). Grupinis mokymo metodas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 189. Stonkus, S. (2002c). Individualūsis mokymo metodas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 190. Stonkus, S. (2002d). Judrieji žaidimai. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 191. Stonkus, S. (2002e). Lavinimas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 192. Stonkus, S. (2002f). Mokymas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 193. Stonkus, S. (2002g). Pramankšta. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 194. Stonkus, S. (2002h). Tobulinimas. *Sporto terminų žodynas*. LKKA.
 195. Storey-Hurtubise, E., Forristal, J., Henning, C., & Parker, J. D. (2022). Developing emotional and social competencies in children: evaluating the impact of a classroom-based program. *Canadian Journal of School Psychology*, 37(3), 257–270. DOI:10.1177/08295735211051825
 196. Swabey, K. (2013). *Child development: approaches to learning*. Cambridge University Press.
 197. Szcześniak, M., Rodzeń, W., Malinowska, A., & Kroplewski, Z. (2020). Big Five personality traits and gratitude: the role of emotional

- intelligence. *Psychology Research and Behavior Management*, 13, 977–988. DOI:10.2147/PRBM.S268643
198. Švietimo valdymo informacinė sistema. (2024). *Specialiųjų mokyklų ir mokinių jose skaičius ir dalis savivaldybėje (2018–2019, 2019–2020, 2020–2021, 2021–2022, 2022–2023 m. m.)*. <https://www.svis.smm.lt/bendrasis-ugdymas-2/>;
 199. Tajpreet, K., & Maheshwari, S. K. (2015). Relationship of emotional intelligence with self-esteem among adolescents. *Indian Journal of Psychiatric Nursing*, 10(1), 18–23. DOI:10.4103/2231-1505.240278
 200. Tamir, M., & Bigman, Y. E. (2018). Expectations influence how emotions shape behavior. *Emotion*, 18(1), 15–25. DOI:10.1037/emo0000351
 201. Tarantino, G., Makopoulou, K., & Neville, R. D. (2022). Inclusion of children with special educational needs and disabilities in physical education: a systematic review and meta-analysis of teachers' attitudes. *Educational Research Review*, 100456. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2022.100456>
 202. Tenerife, J. J. L., Peteros, E. D., Englatera, J. D., de Vera, J. V., Pinili, L. C., & Fulgencio, M. D. (2022). Exploring predictors of adaptive behaviour of children with autism. *Cypriot Journal of Educational Science*, 17(3), 772–786. DOI:10.18844/cjes.v17i3.6906
 203. Teraoka, E., Ferreira, H. J., Kirk, D., & Bardid, F. (2020). Affective learning in physical education: a systematic review. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40(3), 460–473. DOI:10.1123/jtpe.2019-0164
 204. The Population Reference Bureau: kidsdata.org. (2022). *Special Education Enrollment*. <https://www.kidsdata.org/topic/95/special-education/table#fmt=1146,loc=127,347,1763,331,348,336,171,321,345,357,332,324,369,358,362,360,337,327,364,356,217,353,328,354,323,352,320,339,334,365,343,330,367,344,355,366,368,265,349,361,4,273,59,370,326,333,322,341,338,350,342,329,325,359,351,363,340,335,1,2,tf=110,124,108,95,88,sortType=asc>
 205. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. Ascd.
 206. Törmänen, M. R., & Roebbers, C. M. (2018). Developmental outcomes of children in classes for special educational needs: results from a longitudinal study. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 18(2), 83–93. DOI:10.1111/1471-3802.12395
 207. Torres, Á. F. R., Alvear, J. C. R., Gallardo, H. I. G., Moreno, E. R. A., Alvear, A. E. P., & Vaca, V. A. C. (2020). Physical activity benefits for

- children and adolescents in the school. *Revista Cubana de Medicina General Integral*, 36(2), 1–14. DOI:10.4172/2165-7025.1000203
208. Totsika, V., Hastings, R. P., Dutton, Y., Worsley, A., Melvin, G., Gray, K., Tonge, B., & Heyne, D. (2020). Types and correlates of school non-attendance in students with autism spectrum disorders. *Autism*, 24(7), 1639–1649. DOI:10.1177/1362361320916967
 209. Turpyn, C. C., Poon, J. A., Niehaus, C., & Chaplin, T. M. (2020). Measurement of emotion. *The Encyclopedia of Child and Adolescent Development*, 1–12. DOI:10.1002/9781119171492.wecad152
 210. Ubago-Jiménez, J. L., González-Valero, G., Puertas-Molero, P., & García-Martínez, I. (2019). Development of emotional intelligence through physical activity and sport practice: a systematic review. *Behavioral Sciences*, 9(4), 44–54. DOI:10.3390/bs9040044
 211. Ulutaş, İ., Engin, K., & Polat, E. B. (2021). Strategies to develop emotional intelligence in early childhood. *The Science of Emotional Intelligence*, 2(3), 1–18. DOI:10.5772/intechopen.98229
 212. Vaičiūnienė, A., & Kazlauskienė, A. (2022). Manifestation of social constructionism in the process of teaching and learning. *Technium Social Sciences Journal*, 33(1), 217–226. DOI: <https://doi.org/10.47577/tssj.v33i1.6786>
 213. Valente, S., Lourenço, A. A., Alves, P., & Dominguez-Lara, S. (2020). The role of the teacher's emotional intelligence for efficacy and classroom management. *CES Psicología*, 13(2), 18–31. DOI:10.21615/cesp.15.2.2
 214. van Kleef, G. A., & Côté, S. (2022). The social effects of emotions. *Annual Review of Psychology*, 73, 629–658. DOI:10.1146/annurev-psych-020821-010855
 215. Vaquero-Solís, M., Amado Alonso, D., Sánchez-Oliva, D., Sánchez-Miguel, P. A.; & Iglesias-Gallego, D. (2020) Emotional intelligence in adolescence: motivation and physical activity. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 20(77), 119–131. DOI:10.15366/rimcafd2020.77.008
 216. Vega, A., Cabello, R., Megias-Robles, A., Gomez-Leal, R., & Fernandez-Berrocal, P. (2022). Emotional intelligence and aggressive behaviors in adolescents: a systematic review and meta-analysis. *Trauma, Violence, Abuse*, 23(4), 1173–1183. DOI:10.1177/1524838021991296
 217. Vijaykumar, S. D., & Shivasharanappa, P. (2016). Benefits of teaching in physical education. *Editorial Board*, 5(6), 280–289.

218. Visos Europos akademijos (ALLEA) (2023). *Europos tyrėjų etikos kodeksas*. DOI:10.26356/ECOC
219. VšĮ „Šiuolaikinių didaktikų centras“ ekspertų grupė. (2021). *Pedagogo profesijos kompetencijų aprašas*.
220. Watson, M., & Kleinert, J. (2017). Control yourself: physical education teachers' emotional intelligence has a minor role in pupils' need satisfaction. *Advances in Physical Education*, 7(03), 234–248. DOI:10.4236/ape.2017.73019
221. Weedon, E., & Lezcano-Barbero, F. (2021). The challenges of making cross-country comparison of statistics on pupils with special educational needs. *European Journal of Special Needs Education*, 36(5), 854–862. DOI:10.1080/08856257.2020.1847763
222. Wilbert, J., Urton, K., Krull, J., Kulawiak, P. R., Schwalbe, A., & Hennemann, T. (2020). Teachers' accuracy in estimating social inclusion of students with and without special educational needs. In *Frontiers in Education*, 5, 598330. DOI:10.3389/feduc.2020.598330
223. Wiles, R., Crow, G., Heath, S., & Charles, V. (2008). The management of confidentiality and anonymity in social research. *International Journal of Social Research Methodology*, 11(5), 417–428. DOI:10.1080/13645570701622231
224. Williams, K., Woolliams, M., & Spiro, J. (2020). *Reflective Writing*. Bloomsbury Publishing.
225. Zakaria, N. A., & Tahar, M. M. (2017). The effects of inclusive education on the self-concept of students with special educational needs. *Journal of ICSAR*, 1(1), 25–31. DOI:10.17977/um005v1i12017p025
226. Zulfija, M., Indira, O., & Elmira, U. (2013). The professional competence of teachers in inclusive education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 89, 549–554. DOI:10.1016/j.sbspro.2013.08.892.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

1.1 lentelė Mokinių elgesio bruožų pasiskirstymas pagal emocinio intelekto bruožų struktūros dalis

Struktūros dalis	Jei		Tada	Tai
Prisitaikomumas	Suvokiama, kad turimos prisitaikymo strategijos bus per menkos, netinkamos, nepritaps ar bus atskirtyje.		Naujose situacijose, vietose, bendraujant su naujais žmonėmis vengiama bendrauti. Sunkiai įsitraukiama į veiklas, komandas ir pan.	Žemo emocinio intelekto elgesys
	Pervertinama, kad turimos galimybės, socialiniai įgūdžiai, poreikiai ir tinkami, ir pakankami šiam naujam kontekstui.		Bendraujama per daug familiariai, imamasi nereikalingos ir nepagrįstos iniciatyvos, neleidžiama įsitraukti kitiems, elgiama si vulgariai ir pan.	
	Adekvaciai suvokiama, kokios turimos galimybės ir prisitaikymo strategijos, socialiniai įgūdžiai jų pasirinkimo ir panaudojimo perspektyvos šiam naujam kontekstui.		Pozityviai priimama veikla, įsitraukiama į veiklą ar socialinę interakciją lygiomis galimybės su kitais, išnaudojamos naujos perspektyvos, atsiveriama naujai patirčiai, netinkamu elgesiu nesudaromos kliūtys kitiems proceso dalyviams.	Aukšto emocinio intelekto elgesys
Afektų dispozicija	Nesuvokiama, kad neigiamos emocijos jaučiamos per dideliu dažniu ir (ar) intensyvumu, reaguojant į išorinius ar vidinius dirgiklius, disponuojama negatyvumo afektu.		Nepriklausomai nuo konteksto, negatyviai reaguojama į savo, nesėkmę, kitų sėkmę, pastebimai reiškiamos neigiamos emocijos, iššaukiančios atsitraukimą nuo veiklos, socialinių interakcijų, progreso siekimą, dėmesys skiriamas jausmams.	Žemo emocinio intelekto elgesys
	Nesuvokiama, kad teigiamos emocijos jaučiamos per dideliu dažniu ir (ar) intensyvumu reaguojant į išorinius ar vidinius dirgiklius,		Nepriklausomai nuo konteksto per daug teigiamai ir lengvabūdiškai priimama asmeninė ar kitų žmonių sėkmė ir nesėkmė, nuolatinis pozityvumo afektas trukdo kritiškai	

	piktnaudžiaujama negatyvumo afektu.		vertinti kontekstą ir save, nuslūgus pozityvioms emocijoms susiduriama su atsitraukimu, intereso praradimu.	
	Tinkamai atpažįstamas negatyvumo ir pozityvumo afektas, suvokiamas juos sukeliančių emocijų patyrimo dažnis ir intensyvumas bei pasekmės.		Tinkamai įvertinamos kylančios teigiamos ar neigiamos emocijos ir jų manifestacijos šaltinis, pasirenkamos tinkamos strategijos šioms emocijoms valdyti, elgesys manifestacijos šaltiniui ar pačiam save kontroliuoti ir tinkamai veikti esamame kontekste.	Aukšto emocinio intelektu elgesys
Emocijų raiška	Klaidingai suvokiama, kad jaučiama tik viena emocija, neįvertinama, turimo pajėgumo, neužtenka emocijas išreikšti tinkamai ir tiksliai, jomis komunikuoti.		Išreiškiamos ne viena, o kelios emocijos tuo pačiu metu, per daug didelis dėmesys vienai emocijai, kuri gali eskaluoti perdėtą tos emocijos raišką esant net menkam išoriniam dirgikliui.	Žemo emocinio intelektu elgesys
	Nesuvokiama, kaip ir kada tinkamai išreikšti emocijas, klaidingai vertinamas suvokimas, susijęs su emocijos raiškos formos ir dabartinio konteksto tinkamumu.		Vengiama reikšti ar atskleisti jaučiamas emocijas, tampama apatišku, vengiama įsitraukti į teigiamas ar neigiamas emocijas galinčią sukelti veiklą, dėl nenoro netinkamai reikšti emocijas.	
	Suvokiama, kaip reikšti teigiamas ir neigiamas emocijas, kaip jos keičia viena kitą, kokia jų raiška tinkama esant skirtingam kontekstui, kaip jomis komunikuoti su kitais.		Tinkamu laipsniu išreiškiamos teigiamos ir neigiamos emocijos, jos siejamos su tikslingu dirgikliu, emocijos išreiškiamos taip, kad jas suprastų kiti, ar emocijos išreiškiamos vien komunikacijos tikslais.	Aukšto emocinio intelektu elgesys
Emocijų pažinimas	Pervertinami gebėjimai atpažinti savo ir kitų skirtingas, kompleksines ar sudėtingas emocijas.		Neatskiriamos emocijos nuo jausmų, kyla neigiamos emocijos, formuojasi nesusipratimas tarp savų minčių („pasimetama“), nesusikomunikuojama su kitais proceso dalyviais.	Žemo emocinio intelektu elgesys
	Klaidingai suvokiamos galimybės įvertinti ir atpažinti emocijų kaitos ir dinamikos procesus.		Nespėjama veikti ir kontroliuoti savo ar kitų žmonių elgesį pagal greitai besikeičiančias emocijas, emocijų kaitos dinamika	

			atitraukia nuo tinkamos veiklos ar elgesio, kol pajėgiama sustoti ties gerai žinoma emocija.	
	Aiškiai suvokiamos teigiamų ir neigiamų emocijų raiškos ribos ir požymiai, galimybės jas tinkamai įvardinti pagal individualius kriterijus ir juos pritaikyti kitų žmonių emocijų suvokimui.		Įvardijamos atskiros, kompleksinės ar sudėtingos emocijos, tinkamai parenkamas elgesys joms valdyti ar reguliuoti, tiksliai komunikuojama su kitais žmonėmis apie savo ir kitų emocijas, jų pasekmes ar manifestacijos šaltinius ir priežastis.	Aukšto emocinio intelekto elgesys
Emocijų reguliavimas	Klaidingai suvokiama, kokių efektyvumu gebama generuoti ar slopinti teigiamas ir neigiamas emocijas, nesuvokiami jų manifestacijos šaltiniai.		Nesugebama slopinti stipriai ir neadekvačiai reiškiamų emocijų, su jomis atsirandančiu kontekstui neadekvačiu elgesiu.	Žemo emocinio intelekto elgesys
	Nesuvokiama, kaip efektyviai galima valdyti teigiamas ir neigiamas emocijas pagal atitinkamos veiklos poreikius ir tikslus, kaip skirtingų emocijų pasekmes išnaudoti tinkamai.		Leidžiama emocijoms reikštis laisvai be jokios kontrolės ar menkai kontroliuojant, užuot nukreipus jų galias į tikslingą veiklą, vengiama slopinti per stiprias teigiamas emocijas ir leidžiama neigiamoms emocijoms dominuoti nuotaikos ir elgesio atžvilgiu.	
	Adekvaciai suvokiamos galimybės ir gebėjimai nukreipti savo emocines galias tikslingai, valdyti kylančių emocijų intensyvumą ir dinamiką savo noru.		Tinkamai išnaudojamos tiek teigiamų, tiek neigiamų emocijų galios konkrečiai užduočiai spręsti ar elgesiui reguliuoti, tinkamai valdoma intensyvių emocijų raiška ir kaitos dinamika kiekvienam kontekstui.	Aukšto emocinio intelekto elgesys
Impulsyvumas	Nuvertinamos arba pervertinamos disfunkcinių impulsų pasekmės dėl klaidingo suvokimo, kaip efektyviai valdyti savo momentinius norus ir poreikius.		Pervertinamas pajėgumas, gebėjimai įveikti tam tikrą užduotį, skubama ir nesusikoncentruojama į tai, kas galimai svarbiau ar naudingiau už momentinį asmeninį norą ar poreikį, nesėkmės atveju gali kilti ir pradėti reikštis neigiamos emocijos.	Žemo emocinio intelekto elgesys

Bendraamžių ryšys	Nuvertinamas galutinio rezultato poveikis sau ir savo elgesiui, savikontrolės strategijų neturėjimas ar tinkamo jų panaudojimo nesuvokimas.		Visa energija skiriama vienam, greitam tikslui pasiekti ar norui įgyvendinti nepaisant savo elgesio galimų ilgalaikių pasekmių sau ir aplinkiniams, prarandamas tinkamas socialinis santykis su savimi ir aplinka.	
	Suvokimas, kad gebama susivaldyti, išlaukti savo eilės, tikslą pasiekti ar užduotį atlikti pasitelkus savikontrolės strategijas su maksimaliai efektyviu rezultatu.		Išlaikoma adekvati emocijų raiška, net ir esant dideliame norui atitinkamam dirgikliui, kontroliuojamos su noru ir poreikiu kylančios emocijos, kurios išlaiko tinkamą socialinį santykį su savimi ir aplinka.	Aukšto emocinio intelektu elgesys
	Klaidingai vertinama santykių su bendraamžiais kokybė, bendravimo ir socialiniai gebėjimai, netinkamai paskirstomi socialiniai vaidmenys galios aspektu.		Prasti ar neigiamų pasekmių galintys turėti santykiai vertinami kaip tinkami ir priimtini, nekreipiant dėmesio į galimą žalą tinkamam elgesiui, socialinei ir emocinei sveikatai ilgalaikėje perspektyvoje arba geros kokybės santykiai nuvertinami, kaip nuobodūs, nepriimtini.	Žemo emocinio intelektu elgesys
	Suvokiamų santykių su bendraamžiais kokybės kriterijų neatitikimas įprastoms normoms, netinkamas bendravimo formų pasirinkimas, dėl asmeninių savybių raiškos klaidingo vertinimo.		Sukuriami nekokybiški arba kokybiški labai trumpą laiką momentiniai santykiai, negebėjimas valdyti konfliktų ar ieškoti kompromisų, perdėtas noras lyderiauti arba atiduoti iniciatyvą, net ir suvokiant, kad taip elgtis klaidinga ir žalinga asmeniniu ir santykių lygmeniu.	
	Suvokiama, kad galima efektyviai užtikrinti santykių su bendraamžiais kokybę tinkamai išnaudojant asmenines savybes, teisingai pasirenkant konfliktų valdymo strategijas, emocines galias valdant save ir savo bendraamžius kokybiškesnių santykių tikslui.		Bendraujam atvirai ir nuoširdžiai, dalijamasi asmeniniais išgyvenimais, norais, padedama įveikti sunkumus, kuriami ir pasiekiami bendri tikslai, tikslingai ir lygiaverčiai bendradarbiaujama, ieškoma kompromisų, jaučiama empatija ir reiškiamas tinkamas palaikymas.	Aukšto emocinio intelektu elgesys

Pasitikėjimas savimi	Klaidingai suvokiama asmeninių pasiekimų ir jų santykių su aplinka sintezė, neadekvačiai suvokiama asmeninių pasiekimų reikšmė didesniu kontekstu ir poveikis identitetui.		Pervertinama minimaliausių nuopelnų vertė ir reikšmingumas arba vengiama prisiimti nuopelnus už didžius darbus, pasižymi perdėtu arba minimalistiniu pasitikėjimu savimi, laikomasi nuomonės, kad esąs pranašesnis arba daug menkesnis už aplinkinius atitinkamame kontekste.	Žemo emocinio intelekto elgesys
	Klaidingas suvokimas kad ir kaip neadekvatus pasitikėjimo savimi raiškos lygis formuoja asmeninį ir socialinį identitetą, emocinę būklę tam tikrame kontekste.		Reiškiamas nuolatinis perdėtas pasitikėjimo savimi suvokimas formuoja pastebimą neigiamą aplinkinių požiūrį, socialinį atstūmimą, neadekvačias emocijas reaguojant į aplinkinius, netinkamą požiūrį į save. Reiškiamas nuolatinis per žemas pasitikėjimo savimi suvokimas slopina pasitikėjimą savimi, potencialą veikti efektyviai ar socialiai atsakingai, vengiama išnaudoti galimybes ir atsiduriama atskirtyje.	
	Suvokiama, kur ir kada galima maksimaliai išnaudoti savo potencialą, kokia yra reali turimų kompetencijų nauda sąveikaujant su aplinkiniais, pasitikėjimas savimi vyrauja pagal atitinkamo konteksto ir turimų gebėjimų naudą.		Tinkama savo ir turimų gebėjimų sintezė sąveikauja su pasitikėjimu savimi, kuris varijuoja priklausomai nuo konteksto, palankiai aplinkinių vertinamas identitetas, dėl realių gebėjimų panaudos, jų neperdedant ir nesumenkinant, jaučiamos ir tikslingai reiškiamos tiek teigiamos, tiek neigiamos emocijos priklausomai nuo konteksto.	Aukšto emocinio intelekto elgesys
Vidinė motyvacija	Nesuvokiamos ribos, kur yra išorinės motyvacijos šaltiniai ir vidinės motyvacijos šaltiniai, pervertinamas išorinis skatinimas, suvokiamas kaip tinkama motyvavimo priemonė.		Pagrindiniai motyvai veiklai, išoriniai paskatinimai ar bausmės / baudos baimė, pagrindinis dėmesys skiriamas galutiniam rezultatui, bet ne perspektyvoms ar vidiniam tobulėjimui, labiau	Žemo emocinio intelekto elgesys

			domimasi lengvai įveikiamomis užduotimis.	
	Nesuvokimas, kad motyvacija yra kintanti ir priklausoma nuo žmogaus interesų bei jų kaitos, nesuvokimas, kad vidinės motyvacijos galia daug didesnė ir naudingesnė už išorinės.		Nesistengiama mėgautis užduotimis, procesais, kurie neduoda akivaizdaus rezultato, vengiama saviugda, priešinamasi keisti motyvacijos dinamiką, išliekama apatišku sudėtingų užduočių aspektu.	
	Suvokiami vidinės motyvacijos šaltiniai ir išorinio skatinimo ne reikšmingumas asmeniniam tobulėjimui, suvokiama vidinės motyvacijos nauda ir kaip išnaudoti jos potencialą.		Visa veikla atliekama nesiekiant galutinio prizo ar įvertinimo, pagrindinis dėmesys skiriamas ugdymosi ar kitam procesui, atvirai ir noriai priimamos sudėtingos užduotys ir bandoma jas įveikti įvairiomis priemonėmis.	Aukšto emocinio intelektu elgesys
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis Petrides ir Furnham 2001; Petrides ir kt., 2011, 2018; Mavroveli, 2008; Siegling ir kt., 2015 Banjac ir kt., 2016				

**MOKINIŲ (IŠSKYRUS IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKUS),
TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PRISKYRIMO
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ GRUPEI KRITERIJAI IR
ĮVĖRČIAI**

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	Specialiųjų ugdymosi poreikių įvėrčiai			
	1 balas	2 balai	3 balai	4 balai
1. Bendrųjų programų turinio pritaikymo apimtis (2 koef.)	Ugdymo turinio apimtyje nekeičiamos, nustatytais požymiais gali būti pritaikomi mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kriterijai	1–2 dalykų arba 1–2 ugdymo sričių programų pritaikymas	3–5 dalykų arba 3–5 ugdymo sričių programų pritaikymas	Dalykų turinys, dalykų srities turinys pritaikomi veikloms, savarankiškumo, socialiniams įgūdžiams ugdyti
2. Mokinio pasiekimai (3 koef.)	Mokinio pasiekimai patenkinamo lygio, atitinka dvejų metų laikotarpiu nurodytus mokinių pasiekimų lygių požymius	Mokinio pasiekimai žemesni nei patenkinamo lygio, neatitinka dvejų metų laikotarpiu nurodytų mokinių pasiekimų lygių požymių	Mokinio pasiekimai žymiai žemesni nei dvejų metų laikotarpiu nurodyti mokinių pasiekimų lygių požymiai	Mokinio pasiekimai neatitinka siejamų su amžiumi ir ugdymo metų tarpsniui būdingų mokinių pasiekimų
3. Ugdymo programos pritaikymas (1 koef.)	Bendrojo ugdymo programos pritaikymas jį koreguojant iki 20 procentų	Bendrojo ugdymo programos pritaikymas jį koreguojant iki 25 procentų	Bendrojo ugdymo programos pritaikymas jį koreguojant iki 30 procentų	Vietoj nurodytų Bendrųjų programų atskirų ugdymo sričių, dalykų ugdymas organizuojamas atskiromis veiklomis

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	Specialiųjų ugdymosi poreikių įverčiai			
	1 balas	2 balai	3 balai	4 balai
4. Ugdymosi metodų ir būdų pritaikymas (1 koef.)	Naudojami įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai, epizodiškai taikomi alternatyvūs ugdymo metodai ir būdai	Įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai derinami su nuolat taikomais alternatyviais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai derinami su įprastiniais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai

Mokinių socialinių kompetencijų vertinimas 1–5 klasėse

Grupės auklėtojo vertinimas

Klasė _____

Mokinio vardas, pavardė _____

1. Taisyklių laikymasis, atsakingas pareigų atlikimas, dalyvavimas veiklose, sprendimų priėmimas

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mokykloje laikosi susitarimų, taisyklių.												
Saugiai elgiasi, kai nėra suaugusiųjų, geba priimti sprendimus.												
Atlieka nurodytas veiklas (klasėje, mokykloje, namuose).												
Saugo savo ir kitų sveikatą.												
Balai												
Viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Priminus laikosi elgesio taisyklių, kartais atlieka pareigas, nurodytas veiklas.	Laikosi elgesio taisyklių ir stengiasi atlikti pareigas, nurodytas veiklas.	Pripažįsta kitų teises, atlieka pareigas, nurodytas veiklas.	Gerbia kitų teises, atsakingai atlieka nurodytas veiklas, pareigas.	Teisėtai gina savo ir kitų teises. Inicijuoja sprendimus, planuoja ir įgyvendina įvairias veiklas bendruomenėje.

2. Pagarba kitų jausmams, poreikiams, įsitikinimams ir teisėms

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Supranta, kad visi mes esame skirtingi.												
Stengiasi išklausyti priimti kito žmogaus nuomonę.												
Supranta, kad visi vaikai turi vienodas teises ir pareigas mokykloje.												
Geba mandagiai bendrauti su bendruomenės nariais (bendraamžiais, mokytojais, mokyklos svečiais).												
Balai												
Iš viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Padedamas aiškinasi savo žodžių ir veiksmų poveikį kitiems.	Įvertina savo žodžių ir veiksmų poveikį kitiems.	Pripažįsta kitų jausmus, poreikius ir įsitikinimus.	Gerbia kitų jausmus, poreikius ir įsitikinimus. Gerbia kitų jausmus, poreikius ir įsitikinimus.	Skatina kitus būti tolerantiškais ir empatiškais.

3. Gebėjimas veiksmingai dirbti skirtingose grupėse.

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Laikosi bendrų taisyklių (bendrabutyje, klasėje, valgykloje).												
Pasirūpina savo švara, tvarkinga išvaizda.												
Geba pasiūlyti naujų veiklų, žaidimų, juos organizuoti savo draugams.												
Geba dirbti komandoje su draugais.												
Balai												
Viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Atlieka nurodytą veiklą siekdamas bendrų tikslų. Paskatintas dirba grupėje.	Skatinamas veikia siekdamas bendrų tikslų. Noriai dirba pasirinktoje grupėje.	Dalyvauja priimant sprendimus. Veikia siekdamas bendrų tikslų. Dirba skirtingose grupėse.	Inicijuoja sprendimus. Atsakingai veikia siekdamas tikslų. Veiksmingai dirba skirtingose grupėse. Planuoja ir įgyvendina įvairias veiklas bendruomenėje.	Konstruktiviai bendradarbiauja, imasi lyderio vaidmens.

4. Pagalbos kitiems teikimas ir gebėjimas priimti pagalbą

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Geba paprašyti pagalbos.												
Suteikia pagalbą kitiems.												
Pasirenka tinkamus atsipalaidavimo būdus.												
Padėkoja už jam suteiktą pagalbą, skirtą dėmesį.												
Balai												
Iš viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Padedamas ieško pagalbos ir stengiasi padėti kitiems.	Padrąsintas ieško pagalbos, padeda kitiems.	Ieško pagalbos, stengiasi deramai ją priimti, padeda kitiems.	Kryptingai ieško pagalbos ir deramai ją priima, noriai padeda kitiems.	Inicijuoja pagalbą kitiems, dalyvauja savanoriškoje veikloje.

5. Konfliktų valdymas

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Geba įvardinti ir pripažinti savo netinkamą elgesį.												
Prisiima atsakomybę už savo veiksmus, poelgius.												
Pasiūlo tinkamus konfliktų sprendimo būdus.												
Geba taikyti veiksmingus konfliktų sprendimo būdus.												
Balai												
Iš viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Padedamas bando spręsti konfliktus.	Kartais pozityviai bendrauja, stengiasi spręsti konfliktus.	Dažniausiai bendrauja pozityviai, sprendžia konfliktus.	Pozityviai bendrauja, valdo konfliktus.	Padedą kitiems spręsti ir valdyti konfliktus.

6. Emociniai įgūdžiai ir pozityvus bendravimas

Teiginiai įsivertinimui	I trimestras				II trimestras				III trimestras			
	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Vertinimas	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Geba valdyti pyktį.												
Geba įveikti baimę.												
Užjaučia, išklauso, pataria.												
Džiaugiasi savo ir kitų pasiekimais.												
Balai												
Iš viso:												
Esamas lygis												

1 lygis Pirmieji žingsniai	2 lygis Einama teisinga kryptimi	3 lygis Jau arti tikslo	4 lygis Įgyjama kompetencija	5 lygis Tobulėjama
4–6	7–10	11–14	15–16	
Nori bendrauti, padedamas atpažįsta savo ir kitų jausmus.	Stengiasi bendrauti, kartais atpažįsta savo ir kitų jausmus ir emocijas.	Dažniausiai bendrauja pozityviai, atpažįsta savo ir kitų jausmus.	Įvardina savo jausmus, valdo emocijas, bendrauja pozityviai, supranta kito žmogaus emocijas ir jausmus.	Savo pozityvaus elgesio pavyzdžiu įtakoja kitų žmonių elgesį. Pagerinti bendruomenės gyvenimą.

Mokinių emocinės savivokos įsivertinimas 1 klasėje

Klasė: _____

Mokinys: _____

Teiginiai įvertinimui	Vertinimas									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dalyvauja bendruomenės veiklose (klasės, mokyklos, miesto).										
Suvokia kaip greitai priprasti prie naujos vietos.										
Suvokia kaip tinkamai bendrauti su naujais žmonėmis.										
Suvokia kuomet išreiškia pasikartojančias emocijas.										
Suvokia išreiškiamų emocijų intensyvumo tinkamumą.										
Geba identifikuoti pasikartojančias emocijas sukeliančius dirgiklius.										
Suvokia kaip reikia suvaldyti teigiamų emocijų raišką.										
Suvokia kaip reikia suvaldyti neigiamų emocijų raišką.										
Geba individualiai rasti emocijų raiškos įveikos strategijas.										
Geba išlaukti eilės.										
Geba laikytis susitarimų, taisyklių.										
Suvokia skirtumus tarp gerų ir blogų sprendimų.										
Suvokia pagrindines emocijas.										
Suvokia pagrindines emocijas tarpasmeniniu lygmeniu.										
Geba įvardinti skirtingų emocijų atsiradimo šaltinius.										
Geba tinkamai komunikuoti teigiamomis emocijomis.										

Geba tinkamai komunikuoti neigiamomis emocijomis.										
Suvokia kaip reikia tinkamai išreikšti emocijas skirtinguose kontekstuose.										
Noriai įsitraukia į įvairias veiklas.										
Reikalingas išorinis paskatinimas.										
Nevengia atlikti sudėtingų užduočių.										
Suvokia savo stipriąsias puses ir tobulintinas sritis.										
Adekvačiai vertina savo individualumą.										
Noriai atlieka įvairias ir skirtingas užduotis.										
Suvokia kaip reikia formuoti socialinius ryšius su bendraamžiais.										
Geba įvardinti priimtinus ir nepriimtinus bendraamžius.										
Suvokia kaip reikia įsitraukti į skirtingas socialines arenas tarp bendraamžių.										
Pasirinktą kartų										
Iš viso balų:										
Balų vidurkis:										

5 PRIEDAS

PRADNIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, IŠANALIZUOTŲ PAMOKŲ VAIZDO ĮRAŠŲ ARCHYVAS

Vaizdo įrašo nr.	Kodas	Trukmė	Data	Priskirta klasė	Vaizdo įrašo eilė tyrėjo žurnale
1	GX010004	23:56	2020-11-03	K5	1/1
2	GH010006	18:32	2020-11-03	K6	1/1
3	GH010009	26:17	2020-11-04	K5	2/2
4	GX010008	23:02	2020-11-04	K6	2/2
5	GX010010	28:10	2020-11-06	K4	1/1
6	GH010019	20:19	2020-11-10	K6	3/3
7	GH010020	27:05	2020-11-11	K6	4/4
8	GH010021	15:14	2020-11-11	K5	3/3
9	GX010029	23:38	2020-11-16	K4	2/2
10	GH010033	28:56	2020-11-17	K5	4/4
11	GH010034	23:52	2020-11-17	K6	5/5
12	GH010035	31:11	2020-11-18	K6	6/6
13	GH010036	22:12	2020-11-18	K5	5/5
14	GH010040	19:34	2020-11-20	K4	3/3
15	GH010043	31:06	2020-12-02	K6	7/7
16	GH010048	31:26	2020-12-04	K4	4/4
17	GH010053	23:48	2020-12-07	K4	5/5
18	GX010056	27:28	2020-12-08	K5	6/6
19	GX010070	24:19	2021-01-04	K4	6/6
20	GX010074	17:36	2021-01-05	K6	8/8
21	GH010073	24:41	2021-01-05	K5	7/7
22	GH010076	29:19	2021-01-06	K5	8/8
23	GH010075	28:16	2021-01-06	K6	9/9
24	GH010088	20:58	2021-01-08	K4	7/7
25	GH010095	14:47	2021-01-11	K4	8/8
26	GH010083	19:14	2021-01-12	K6	10/10
27	GH010082	22:32	2021-01-12	K5	9/9
28	GH010101	18:01	2021-01-13	K5	10/10
29	GH010100	21:05	2021-01-13	K6	11/11
30	GH010084	26:39	2021-01-15	K4	9/9
31	GH010090	23:38	2021-01-18	K4	10/10
32	GH010094	24:32	2021-01-19	K6	12/12
33	GH010093	23:52	2021-01-19	K5	11/11
34	GH010118	17:29	2021-01-20	K5	12/12
35	GH010117	26:55	2021-01-20	K6	13/13
36	GH010097	18:56	2021-01-22	K4	11/11
37	GH010103	26:09	2021-01-25	K4	12/12
38	GH010108	17:15	2021-01-26	K6	14/14
39	GH010107	28:47	2021-01-26	K5	13/13
40	GH010110	25:37	2021-01-27	K5	14/14
41	GH010109	29:35	2021-01-27	K6	15/15
42	GH010114	30:04	2021-01-29	K4	13/13
43	GH010121	27:03	2021-02-01	K4	14/14
44	GH010124	26:43	2021-02-03	K5	15/15
45	GH010123	29:48	2021-02-03	K6	16/16

46	GH010130	36:42	2021-02-05	K4	15/15
47	GH010136	25:07	2021-02-08	K4	16/16
48	GH010139	25:34	2021-02-10	K5	16/16
49	GH010138	29:17	2021-02-10	K6	17/17
50	GH010143	29:42	2021-02-12	K4	17/17
51	GH010148	26:15	2021-02-22	K4	18/18
52	GH010149	29:52	2021-02-24	K6	18/18
53	GH010154	29:40	2021-02-26	K4	19/19
54	GH010158	26:45	2021-03-01	K4	20/20
55	GH010186	31:38	2021-03-03	K5	17/17
56	GH010159	27:32	2021-03-03	K6	19/19
57	GH010166	32:04	2021-03-05	K4	21/21
58	GH010170	27:43	2021-03-10	K5	18/18
59	GH010169	28:20	2021-03-10	K6	20/20
60	GH010172	32:56	2021-03-12	K4	22/22
61	GH010177	27:44	2021-03-15	K4	23/23
62	GH010181	28:10	2021-03-16	K6	21/21
63	GH010180	29:44	2021-03-16	K5	19/19
64	GH010211	31:01	2021-03-17	K5	20/20
65	GH010210	30:34	2021-03-17	K6	22/22
66	GH010190	32:13	2021-03-19	K4	24/24
67	GH010196	17:17	2021-03-22	K4	25/25
68	GH010200	24:23	2021-03-23	K6	23/23
69	GH010199	31:25	2021-03-23	K5	21/21
70	GH010202	32:44	2021-03-24	K5	22/22
71	GH010201	32:56	2021-03-24	K6	24/24
72	GH010208	31:42	2021-03-26	K4	26/26
73	GH010214	28:16	2021-03-29	K4	27/27
74	GH010311	21:45	2021-03-30	K6	25/25
75	GH010310	31:11	2021-03-30	K5	23/23
76	GH010223	29:35	2021-04-12	K4	28/28
77	GH010227	26:46	2021-04-13	K6	26/26
78	GH010226	31:52	2021-04-13	K5	24/24
79	GH010229	32:02	2021-04-14	K5	25/25
80	GH010228	29:09	2021-04-14	K6	27/27
81	GH010232	27:56	2021-04-16	K4	29/29
82	GH010238	24:37	2021-04-19	K4	30/30
83	GH010343	22:53	2021-04-20	K6	28/28
84	GH010342	24:29	2021-04-20	K5	26/26
85	GH010240	23:56	2021-04-21	K5	27/27
86	GH010239	25:00	2021-04-21	K6	29/29
87	GH010350	26:42	2021-04-26	K4	31/31
88	GH010354	26:14	2021-04-27	K6	30/30
89	GH010356	26:23	2021-04-28	K5	28/28
90	GH010355	30:10	2021-04-28	K6	31/31
91	GH010251	28:34	2021-04-30	K4	32/32
92	GH010257	26:04	2021-05-03	K4	33/33
93	GH010353	27:26	2021-05-04	K5	29/29
94	GH010389	27:28	2021-05-05	K5	30/30
95	GH010267	23:13	2021-05-10	K4	34/34
96	GH010271	25:20	2021-05-11	K6	32/32
97	GH010270	20:18	2021-05-11	K5	31/31
98	GH010273	22:48	2021-05-12	K5	32/32
99	GH010272	23:20	2021-05-12	K6	33/33

100	GH010278	28:22	2021-05-17	K4	35/35
101	GH010282	25:59	2021-05-18	K6	34/34
102	GH010281	20:52	2021-05-18	K5	33/33
103	GH010283	29:44	2021-05-19	K5	34/34
104	GH010290	12:45	2021-05-21	K5	35/35
105	GH010289	11:15	2021-05-21	K4	36/36
106	GH010291	08:13	2021-05-21	K6	35/35
107	GH010298	23:48	2021-05-24	K4	37/37
108	GH010302	29:09	2021-05-25	K6	36/36
109	GH010301	27:28	2021-05-25	K5	36/36
110	GH010304	24:47	2021-05-26	K5	37/37
111	GH010303	27:26	2021-05-26	K6	37/37
112	GX010310	26:18	2021-05-31	K4	38/38
113	GX010311	23:13	2021-06-02	K6	38/38
114	GH010312	23:40	2021-06-02	K5	38/38
115	GH010321	23:33	2021-06-07	K4	39/39

6 PRIEDAS

6.1. lentelė 3.2 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	72	278:21	32:56
K5	52	224:05	32:24
K6	42	185:43	26:40
Bendras rodiklis	166	657:09	92:00

6.2. lentelė 3.3 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	3	89:45	00:34
K5	8	203:23	03:25
K6	3	80:10	02:26
Bendras rodiklis	14	372:18	06:25

6.3. lentelė 3.4. skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	15	282:10	04:25
K5	20	369:41	08:31
K6	15	264:45	04:46
Bendras rodiklis	50	916:36	17:42

6.4. lentelė 3.5 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	6	180:33	05:24
K5	11	232:59	08:05
K6	19	275:52	09:30
Bendras rodiklis	36	688:33	22:51

6.5. lentelė 3.6 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	23	455:12	14:17
K5	23	531:20	10:42
K6	21	393:26	09:30
Bendras rodiklis	67	1380:00	34:29

6.6. lentelė 3.7 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	12	267:57	03:40
K5	13	225:20	04:48
K6	16	271:26	04:41
Bendras rodiklis	41	765:43	13:09

6.7. lentelė 3.8 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	14	272:31	09:51
K5	10	206:27	05:38
K6	24	366:43	09:22
Bendras rodiklis	48	846:41	25:51

6.8. lentelė 3.9 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	16	311:13	04:15
K5	13	275:56	04:44
K6	19	346:00	06:21
Bendras rodiklis	48	933:09	15:20

6.9. lentelė 3.10 skyriuje analizuotų vaizdo įrašų ir epizodų laiko suvestinė			
Klasė	Analizuotų epizodų skaičius (vnt.)	Bendras analizuotų pamokų vaizdo įrašų laikas (min.:s.)	Bendras analizuotų epizodų laikas (min.:s.)
K4	5	60:20	01:46
K5	11	132:39	03:25
K6	14	251:17	04:20
Bendras rodiklis	30	444:16	09:31

7 PRIEDAS

7.1. lentelė Individualių mokinių emocinių profilių pasiskirstymas pagal emocinės savivokos ir SEKU į(si)vertinimo anketų rezultatus

Atskirų mokinio emocinio intelekto bruožų aspektų įvertinimo vidurkis/10										Bendras mokinio emocinės savivokos vidurkis /10	Mokinio SEKU į(si)vertinimo vidurkis /16
Mok. kodas	1 brž	2 brž	3 brž	4 brž	5 brž	6 brž	7 brž	8 brž	9 brž		
NZ1	3	2	3	3	3	3	3	3	4	3	13
NZ2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	13
NZ3	3	2	2	2	2	3	2	4	4	3	15
NZ4	2	2	2	2	3	3	4	3	4	3	14
NZ5	2	2	3	2	2	2	3	3	3	2	12
NZ6	2	3	3	3	3	3	3	4	4	3	14
NZ7	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	13
NZ8	4	4	4	4	5	5	5	3	5	4	14
NZ9	1	2	2	2	1	1	2	3	2	2	11
NZ10	1	3	2	2	1	1	3	2	3	2	10
NZ11	2	2	2	3	2	2	4	4	2	3	12
NZ12	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	8
VB1	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	10
VB2	3	3	3	3	3	4	4	3	4	3	14
VB3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	9
VB4	3	4	4	4	3	3	3	3	4	3	8
VB5	3	3	3	4	3	3	5	5	5	4	11
VB6	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	11
VB7	3	3	3	2	3	3	3	3	4	3	11
VB8	4	4	3	3	4	4	5	5	4	4	10
VB9	2	2	2	3	2	2	2	3	3	2	7
VB10	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	8
VB11	3	3	4	3	3	4	4	5	5	4	12
VB12	4	3	4	3	3	3	4	4	5	4	14
JK1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	10
JK2	4	4	5	5	4	4	4	5	5	4	11
JK3	3	3	4	4	5	5	4	4	5	4	14
JK4	2	3	3	4	5	5	4	4	3	4	12
JK5	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	9
JK6	3	4	4	4	5	5	5	4	5	4	12
JK7	4	4	4	4	4	4	4	5	3	4	11
JK8	5	6	6	6	5	5	6	7	7	6	10
JK9	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	9
JK10	3	4	4	5	4	4	4	4	5	4	9
JK11	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	13
JK12	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	12
Bendras mokinių vidurkis:										3	11
Mokinių atskirų bruožų vidurkis	3	3	3	3	3	3	3	4	4		

8 PRIEDAS

8.1. lentelė Individualių mokinių emocinių profilių pasiskirstymas pagal emocinės savivokos ir SEKU į(si)vertinimo anketų rezultatus

Atskirų klasių emocinio intelekto aspektų įvertinimo vidurkis										Klasės emocinės savi- vokos vidurkis /10	Mokinio SEKU į(si)verti- nimo vidurkis/ 16
Klasė	1 brž	2 brž	3 brž	4 brž	5 brž	6 brž	7 brž	8 brž	9 brž		
K4	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	13
K5	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	10
K6	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	11
Klasių atskirų aspektų vidurkis	3	3	3	3	3	3	3	4	4		

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PRISITAikomUMO BRuoŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI

9.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų (GX010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti įvairias estafetes laikantis pagrindinių taisyklių.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGXAD0009 1.0 06:41-06:59	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti komandines estafetes, suformavę komandas ir stovėdami voromis, laukia tolimesnės sąveikos su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pradeda sąveiką su pirmosios komandos kapitonu, mokiniu VB7, ir verbaliai bei gestais keletą kartų parodo jam vietą, kurią reikia užimti, norint atlikti naują užduotį, siekdamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys po kelių bandymų užima mokytojo nurodytą vietą, paskui jį atseka ir likę komandos nariai, mokytojui to paprašius.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB7 pirmą kartą atlikdamas naują užduotį, sukuria situaciją, kurioje remdamasis individualia mokytojo pagalba, užima pageidautiną vietą užduočiai atlikti ir, prisitaikydamas prie naujų užduoties reikalavimų, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: pirmosios komandos mokiniai VB2, VB5 VB3 pasinaudodami mokinio VB7 pavyzdžiu ir komandos suformavimo principu, sukuria situaciją, kurios metu savarankiškai užima naujai užduočiai pradėti būtiną vietą ir prisitaikydami prie šio reikalavimo kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0009 1.1 07:00-17:15	Situacija	Likusiems mokiniams mokytojas skiria tokią pat užduotį ir kreipiasi į antrosios komandos kapitoną, mokinį VB12, kurio taip pat paprašo užimti naujai užduočiai atlikti būtiną vietą, mokiniams ją užimant kiek per toli mokytojo nurodytos vietos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, ir verbaliai patikslina, kurioje vietoje ją turi atlikti mokiniai.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą ir jį tikslingai atlieka.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB12 remiantis ankstesnės komandos pavyzdžiu ir mokytojo prašymu, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys prisitaiko prie jam iškeltos naujos užduoties, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai VB8, VB6, VB10, VB1 remdamiesi ankstesnės komandos pavyzdžiu, komandos kapitono lyderyste, sukuria situaciją, kurioje tikslingai atlieka jiems paskirtą užduotį ir, prisitaikydami prie jiems naujos užduoties reikalavimų, kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGXAD0009 2.0 08:40-09:03	Situacija	Mokinys VB4, demonstruodamas nepasitenkinimą komandos pasirinkimu, atsisako užimti naujai užduočiai atlikti būtiną padėtį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas nustatyti, kodėl jis atsisako prisijungti prie savo komandos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu VB4, prie jų prieina mokinys VB12 informuodamas, kad mokinė VB11 nori pakeisti komandą, todėl mokytojas VB4 pasiūlo pakeisti komandas ir prisijungti prie užduoties atlikimo.
	Reakcija	Mokinys VB4 sutinka pakeisti komandas, taip galutinai įvyksta įsitraukimas į užduotį ir suformuojamos komandos.
	Rezultatas	Individualus: atsiradusi galimybė mokiniui VB4 pakeisti komandos narius į jam labiau priimtinus bendraklasius, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys patenkindamas savo socialinius poreikius ir prisijungdamas prie naujos užduoties atlikimo, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0009 3.0 12:09-12:27	Situacija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, išsiaiškina naujos užduoties atlikimo taisyklės ir erdvės laikymosi reikalavimus, atlieka pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, mokiniui VB8 pažeidžiant užduoties erdvės taisyklės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas stabdo veiklą ir informuoja mokinius, kuri komanda laimi, aiškiai įvardinamas priežastį ir padarytą klaidą.
	Reakcija	Mokiniai išklauso mokytoją neverbaliai patvirtindami jo pasisakymų suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu ir išklausydami jo nustatytą klaidą bei galimą jos sprendimo variantą, formuoja žinojimą, kaip prisitaikyti prie jiems naujosios užduoties atlikimo, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0009 3.1 12:47-13:29	Situacija	Mokiniams, nustačius pirmą klaidą ir išsiaiškinus jos sprendimo būdą, atliekamas antrasis užduoties atlikimo bandymas, mokiniui VB4 pakartojant ankstesnę mokinio VB8 klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas stabdo veiklą, dar kartą primindamas mokiniams galimą jos sprendimo būdą, detalai paaiškina ir neverbaliai pademonstruoja, kaip tą sprendimo būdą turėtų pritaikyti kiekvienas mokinys.
	Reakcija	Mokiniai, stebėdami mokytoją, verbaliai ir neverbaliai patvirtina savo suvokimą apie šios klaidos sprendimo būdo pritaikymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu dalinio mokymo principu, sukuria situaciją, kurioje jie formuoja žinias apie naujai užduočiai būdingos klaidos sprendimo būdą, taip siekiant veiksmingiau prisitaikyti prie tinkamo jos atlikimo, kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0009 4.0 14:06-14:25	Situacija	Mokiniai sėkmingai atlieka naują užduotį, pritaikydami su mokytoju rastą ir aptartą klaidos sprendimo būdą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja veiklos pabaigą ir, priėjęs prie mokinių, siekdamas padėti jiems suprasti jų atliktos užduoties kokybiškumą, visus pagiria už tai, kad jie sėkmingai atliko užduotį, nekartodami ankstesnės klaidos ir sėkmingai pritaikė sprendimo būdą.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai demonstruoja pozityvias emocijas ir mokytojo paskatinimo suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir pritaikydami klaidos sprendimo būdą, sukuria situaciją, kurioje, sėkmingai atlikdami naujos užduoties reikalavimus, nekartodami klaidų, kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGXAD0009 5.0 15:17-15:40	Situacija	Mokiniais dar kartą atlikus užduotį, mokytojas nutraukia veiklą ir, priėjęs prie mokinių, individualiai kreipiasi į mokinį VB10.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, primena mokiniui, kad jis voroje turi judėti kartu su visa komanda.
	Reakcija	Mokinys, sąveikoje su mokytoju, nurodo, kad žino, su kokių kitu mokiniu jis lenktyniaus, taip atskleisdamas savo klaidos suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB10, sąveikos su mokytoju metu, formuoja savo suvokimą, kaip reikia prisitaikyti prie likusių komandos narių judėjimo, ir sukuria situaciją, kurioje mokiniui padedant suprasti, kaip sėkmingai atlikti naują užduotį, ugdomas jo prisitaikomumo bruožas.

9.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 2 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010008, 11-04, 23:02)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti įvairias estafetes laikantis pagrindinių taisyklių		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGXAD0008 1.0 03:40-03:53	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti naujas užduotis, pasiskirstę komandomis, pirmosios komandos nariai atsitiktinai atsistoja į naujai užduočiai atlikti reikalingą vietą, mokytojas kreipiasi į antrosios komandos narius.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai ir gestais parodo antrosios komandos mokiniams, kur jie turėtų atsistoti, siekdamas padėti atlikti jiems naują užduotį.
	Reakcija	Pirmasis į sutartą vietą atbėga mokinys JK2 ir tik po to kapitonas mokinys JK10 su likusiais komandos nariais, stebėdami pirmosios komandos narius, taip pat suformuoja vorą sutartoje vietoje.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavyje sąveikoje ir naudodami vieni kitus kaip teigiamą pavyzdį, tai pat sąveikų su mokytoju metu, sukuria situaciją, kurioje prisitaiko prie jiems naujos užduoties keliamų vietos reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 2.0 07:01-07:29	Situacija	Mokiniai, sąveikaudami tarpusavyje ir su mokytoju, nusistatę jiems naujos užduoties taisykles, vietos ribojimus, kurių būtina laikytis norint sėkmingai prisitaikyti atliekant šią užduotį, atlieka pirmuosius bandymus, mokytojui stebint ir nustatinėjant atliekamas klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Pirmoji mokinių pora JK10 ir JK3 pradeda užduotį, mokytojui nedavus sutarto pradžios signalo, nesilaikydami naujai suformuotų taisyklių.
	Reakcija	Mokytojas stabdo veiklą ir, grąžinęs mokinius atgal, primena visiems, kada galima pradėti užduotį, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikų su mokytoju metu ir nustatydami pademonstruotą klaidą, sukuria situaciją, kurioje formuoja savo suvokimą apie užduoties pradžios ir pabaigos sutartinius ženklus, kurie yra būtini siekiant sėkmingai prisitaikyti ir atlikti jiems naują užduotį, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniais atliekant antrą užduoties atlikimo bandymą, mokytojas stabdo veiklą ir, priėjęs prie mokinių, pradeda jo ir mokinio JK10 sąveiką.

PGXAD0008 2.1 08:01-08:26	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas informuoja mokinius, kuri komanda pademonstruoja pageidautiną rezultatą ir jo priežastį, individualiai kreipiasi į mokinį JK10, siekdamas padėti jam nustatyti pademonstruotą klaidą ir rasti jos sprendimo būdą.
	Reakcija	Klaidą padaręs mokinys JK10 neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, kiti mokiniai neverbaliai patvirtina savo suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK10, sąveikos su mokytoju metu nustatydamas savo padarytą klaidą, raskdamas jos galimą sprendimo būdą, sukuria situaciją, kurioje formuoja gilesnį suvokimą apie prisitaikymo procesus, siekiant sėkmingai atlikti šią užduotį, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, kolektyviškai sąveikų su mokytoju metu ir nustatydami pademonstruotą klaidą, sukuria situaciją, kurioje suformuoja galimą jos sprendimo būdą siekdami sėkmingai prisitaikyti prie naujos užduoties keliamų reikalavimų, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 2.2 08:34-09:01	Situacija	Mokiniais atliekant trečią užduoties atlikimo bandymą, mokinys JK7 pakartoja prieš tai mokinio JK10 padarytą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sustabdo veiklą ir kreipiasi į visus mokinius, informuodamas, kuri komanda pademonstruoja pageidautiną rezultatą, padėdamas mokiniams suprasti tokio rezultato priežastį, įvardindamas pademonstruotą klaidą ir papildomai kreipdamasis į ją pademonstravusį mokinį.
	Reakcija	Mokinys verbaliai pritaria mokytojo pastebėjimams, kiti mokiniai laukia dar vieno signalo pradėti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK7 pakartotinai pademonstruodamas klaidą, sąveikoje su mokytoju metu, sukuria situaciją, kurioje nustato savo padarytą klaidą, randa galimą jos sprendimo būdą, kuris būtinas siekiant sėkmingai prisitaikyti prie naujos užduoties keliamų reikalavimų, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 2.3 09-14-09:25	Situacija	Mokiniais atliekant ketvirtą užduoties atlikimo bandymą, mokinė JK9 pakartoja prieš tai mokinių JK10 ir JK7 padarytą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sustabdo veiklą ir kreipiasi į visus mokinius informuodamas, kuri komanda pademonstruoja pageidautiną rezultatą, individualiai kreipdamasis į mokinę JK9, ir padėdamas jai rasti savo pademonstruotos klaidos sprendimo būdą.
	Reakcija	Mokinė JK9 neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, patvirtindama mokytojo pastebėjimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK9 pakartotinai pademonstravusi naujos užduoties atlikimo klaidą, sukuria situaciją, kurioje, sąveikaudama su mokytoju, papildomai konstruoja žinias apie padarytos klaidos galimą sprendimo būdą, kurį būtina atlikti siekiant prisitaikyti prie naujos užduoties keliamų reikalavimų, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 3.0 11:54-12:22	Situacija	Po kelių sėkmingų bandymų atlikti užduotį, mokinys JK7 vėl pakartojo savo anksčiau padarytą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas veiklą sustabdo ir priėjęs prie mokinių individualiai kreipiasi į mokinį JK7 detalai primindamas jam ir neverbaliniu gestu pademonstruodamas, kokio erdvės ribojimo atlikdamas užduotį jis privalo laikytis.
	Reakcija	Mokinys verbaliai patvirtina savo suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK7 pakartotinai demonstruojant naujos užduoties atlikimo klaidas, sukuriamą situaciją, kurioje sąveikoje su mokytoju gavus papildomą individualią pagalbą, formuojamas gilesnis mokinio suvokimas apie naujos užduoties keliamus reikalavimus, kurių privaloma laikytis, siekiant sėkmingai prisitaikyti prie naujovių, taip padedant mokiniui ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 3.1 12:46-13:24	Situacija	Pradėjus dar vieną bandymą, mokinys JK7 vėl pademonstruoja jau anksčiau padarytą klaidą, mokytojas sustabdo veiklą ir kreipiasi į visus mokinius, siekdamas padėti mokiniams savarankiškai įvardinti pademonstruotą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK2 įvardija, kokia klaida ir kurio mokinio ji buvo pademonstruota.
	Reakcija	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį JK7, siekdamas suteikti jam papildomos individualios pagalbos dar detaliau paaiškindamas ir neverbaliai pademonstruodamas mokiniui, kur yra užduoties erdvės reikalavimų žymėjimas ir koks galimas šios pakartotinės klaidos sprendimo būdas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK7 suteikiant tikslinę, papildomą individualią pagalbą, akcentuojama į pakartotinės klaidos įveikimo strategijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys formuoja suvokimą apie naujos užduoties keliamus reikalavimus ir kaip reikia prie jų prisitaikyti, siekiant sėkmingai atlikti naują užduotį, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0008 4.0 18:09-18:27	Situacija	Po kelių sėkmingų bandymų atlikti užduotį, mokytojas sustabdo veiklą ir prieina prie mokinių, inicijuodamas sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pagiria mokinius už tai, kad jiems pavyko atlikti naują užduotį prisitaikant prie jos reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai pademonstruoja pozityvas emocijas pritardami mokytojo išsakytiems pagyrimams.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir kartu su mokytoju, prisitaikydami prie jiems naujos užduoties keliamų reikalavimų ir naujo užduočiai būdingų klaidų sprendimo būdų, kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.3 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su aukštesnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinio aktyvumo pratimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGXAD0010 1.0 00:58-01:03	Situacija	Mokiniai pirmą kartą atlieka bendrą, visiems žinomą pramankštą su aukštesnės klasės mokiniais, prisitaikydami prie didesnio mokinių kiekio; mokiniai NZ3 ir NZ6 koncentruoja savo dėmesį į pašalines veiklas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius NZ3 ir NZ6, ragindamas juos atkreipti dėmesį į užduotį ir atlikti pageidautiną pratimą, dalyvauti ugdymosi procese.
	Reakcija	Mokiniai sutelkia dėmesį į mokytojo nurodytą veiklą ir tęsia pageidautiną ugdymosi procesą.

	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ3 ir NZ6 sutelkiant dėmesį į pašalines veiklas dėl pasikeitusių ugdymosi aplinkos sąlygų, sukuriamą situaciją, kurioje, mokytojo padedami, jie sukoncentruoja dėmesį į pagrindinę užduotį ir, prisitaikydami prie jiems neįprasto mokinių skaičiaus bei konteksto, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir su mokytoju, atlieka visiems įprastus ir žinomus pramankštos pratimus ir, prisitaikydami prie jiems neįprasto mokinių konteksto, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (PGX010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su aukštesnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinio aktyvumo pratimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXAD0010 1.0 05:20-05:36	Situacija	Mokytojas paaiškina mokiniams, kad užduočiai atlikti bus reikalingos dvi komandos, vienos iš jų kapitone skiria mokinę NZ9 ir sudaro sąlygas mokiniams savarankiškai rinktis komandos narius.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui pastebėjus, kad mokinė NZ9 renkasi tik savo klasės narius, primena jai, kad galima rinktis ir vyresnius mokinius, siekdamas padėti jai prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos.
	Reakcija	Mokinė ir toliau renkasi vien savo klasės draugus, kol susiformuoja komanda.
	Rezultatas	Individualusis: mokinė NZ9 pirmą kartą rinkdamasi savo komandos narius prisitaiko prie jai neįprasto ir naujo komandos kapitonės vaidmens, sėkmingai suformuoja komandą, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai sąveikoje su mokine NZ9 ir prisijungdami prie jos komandos, pirmą kartą vykdydami savivaldaus ugdymo koncepcija paremtą komandų pasirinkimo metodą, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0010 1.1 10:50-11:51	Situacija	Mokiniai išsirenka komandų sudėtis, kurias sudaro tik jų klasės draugai, todėl mokytojas jų sudėtį diferencijuoja kreipdamasis į mokinius ir paprašydamas pakeisti komandas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius NZ8, NZ1, NZ6, NZ5, NZ11 paprašo jų pakeisti tuometinę komandą.
	Reakcija	Mokiniai, neįsitraukdami į verbalinę sąveiką su mokytoju, pakeičia komandas, pademonstruodami jo prašymų suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ8, NZ1, NZ6, NZ5, NZ11, reaguodami į mokytojo sudarytas sąlygas prisijungti į vyresniųjų mokinių komandą, jį įgyvendina ir, prisitaikydami prie jiems sukurtos naujos situacijos, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir veikdami neįprastame mokinių kontekste, suformuoja komandą, pritaikydami jiems iki šiol nenaudotą komandų pasirinkimo metodą, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokytojas aiškina naujo žaidimo taisykles ir judėjimo erdvės ribas, mokiniai daugiau dėmesio sutelkia į mokinių kontekstą ir komandų sudėtį nei į aiškinamas žaidimo taisykles.

PGXAD0010 2.0 12:59-13:04	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas į abi komandas kreipiasi, prašydamas mokinių įvertinti savo dabartinę veiklą, ir skatina sutelkti dėmesį į užduotį.
	Reakcija	Mokiniai, reaguodami į mokytojo pastabą, koreguoja savo elgesį ir sutelkia dėmesį į mokytoją, kuris tęsia įvadą į būsimą veiklą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu ir nukreipdami dėmesį nuo mokinių konteksto į ugdymo procesą, prisitaikydami prie jiems neįprastų sąlygų, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0010 2.1 14:13-14:16	Situacija	Mokiniai sąveikauja su savo komandos nariais, kitos komandos nariais, žaidžia jiems naują judrųjį žaidimą neįprastame mokinių kontekste, mokytojui stebint ir primenant žaidimo taisykles ir judėjimo erdvės ribas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas mokiniui NZ6 verbaliai primena judėjimo erdvės ribas ir rankos gestu parodo, kur reikia atsitraukti.
	Reakcija	Mokinys, neverbaliai pademonstruodamas mokytojo išsakytą priminimą, grįžta atgal į sutartą judėjimo erdvę.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ6 individualios sąveikos su mokytoju metu nustato savo pademonstruoto susitarimo pažeidimą, sukonstruoja tikslesnį judėjimo erdvės, prie kurios reikia prisitaikyti šioje veikloje, suvokimą taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0010 2.2 21:30-21:36	Situacija	Žaidimui vykstant ilgesnį laikotarpį, mokinė NZ4 keletą kartų pažeidžia sutartos judėjimo erdvės ribas, mokinei grubiau pažeidžiant judėjimo erdvės ribas, suformuojama sąveika su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena mokinei NZ4, kur yra tikslus judėjimo erdvės ribojimas, siekdamas padėti mokinei prie jo prisitaikyti atliekant naują užduotį.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai pademonstruoja mokytojo pastebėjimų suvokimą ir grįžta į sutartas judėjimo ribas užduočiai tęsti.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ4, sąveikaudama su mokytoju, konstruoja gilesnį suvokimą apie naujo žaidimo judėjimo erdvės ribojimą ir, su individualia mokytojo pagalba prisitaikydama prie jo, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.5 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su aukštesnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinio aktyvumo pratimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXAD0010 1.0 25:21–25:43	Situacija	Mokiniais užbaigus pagrindinę veiklą jie paprašomi įprastoje vietoje suformuoti bendrą eilę, mokiniams padedant ją formuoti, mokiniai NZ3 ir NZ4, užsiimdami pašaline veikla, jos neformuoja.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, individualiai kreipdamasis į abu mokinius, pakviečia juos užimti įprastas vietas, siekdamas padėti jiems sukoncentruoti dėmesį į jiems įprastą pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys NZ3, reaguodamas į mokytojo prašymą, prisijungia prie rikiuotės, mokinė NZ4 inicijuoja sąveiką su mokytoju ir paprašo pagalbos padėti jai rasti vietą neįprastoje mokinių rikiuotėje.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ3 ir NZ4 užduoties atlikimo metu užsiimant pašaline veikla, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas,

		siekdamas padėti mokiniams įsitraukti į pamokos veiklą, pakartoja jiems užduoties atlikimo procesą, padeda ją atlikti esant neįprastam kontekstui, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai įvertindami didesnę nei įprastą mokinių skaičių išnaudoja didesnę galimą rikiuotės formavimo plotą ir, prisitaikydami prie neįprasto konteksto, atliko jiems žinomą užduotį taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.6 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 2 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010029, 11-16, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafėčių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti įvairias estafetes laikantis pagrindinių taisyklių		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGXAD0029 1.0 10:15-10:37	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti naujas grupines užduotis, pasiskirstę komandomis ir išklaušę jų atlikimo eigą bei taisykles, atlieka pirmuosius bandymus, mokytojų stebint klaidas, mokinyse NZ12 keletą kartų nesėkmingai atlieka reikiamus judesius.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sustabdo bandymą ir inicijuoja sąveiką su visais mokiniais, siekdamas padėti jiems suprasti pademonstruotas klaidas, rasti jų sprendimo būdą.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja pritarimą mokytojo išsakytiems pastebėjimams, pasiruošia tęsti naują užduotį.
	Rezultatas	Individualus: naują užduotį atliekantys pirmieji mokiniai NZ12 ir NZ3 mėgina prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų ir eigos, turint tik mokytojo parodytą pavyzdį, demonstruoja pastangas ją atlikti sėkmingai, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: pirmajam mokiniui padarius klaidų, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, taip sukurdamas situaciją, kurioje jie nustato pirmojo bandymo klaidą ir jos sprendimo būdą, reikalingą prisitaikant prie naujos užduoties reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0029 1.1 11:45-12:06	Situacija	Mokiniais atliekant antrą užduoties atlikimo bandymą, mokinyse NZ7 kartu atlikdamas užduotį savo dėmesį sukoncentruoja į mokinio NZ6 užduoties atlikimo procesą ir padaro keletą klaidų atlikdamas savo bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas nutraukia bandymą ir inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ7, sudarydamas jam sąlygas pamėginti atlikti užduotį vienam, siekdamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Mokinyse NZ7, sąveikoje su mokytoju remdamasis jo suteikta pagalba, taisyklingai atlieka jam paskirtą užduotį ir grįžta į reikiamą vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinyse NZ7, sąveikoje su mokytoju metu individualios pagalbos principu, prisitaiko prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, stebėdami mokytojo ir mokinio NZ7 sąveiką, nustato dar vieną klaidą ir jos sprendimo būdą, kuriuo remiantis gali lengviau prisitaikyti atliekant naują užduotį taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGXAD0029 1.2 13:18-13:45	Situacija	Mokiniamis atliekant užduotį trečią kartą mokinyš NZ7 pakartoja prieš tai padarytą klaidą, mokytojas vėl inicijuoja sąveiką su mokiniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį ir, siekdamas padėti jam prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, dar kartą jam detalai paaiškina, kaip turi būti atliekama užduotis, padeda nustatyti padarytas klaidas.
	Reakcija	Į sąveiką įsitraukia mokinė NZ9, kuri pademonstruoja, kaip turi būti atliekama užduotis, mokinyš NZ7 šioje sąveikoje verbaliai patvirtina savo klaidos sprendimo būdo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: Mokinyš NZ7, sąveikoje su mokytoju ir mokinė NZ9 individualios pagalbos principu, konstruoja žinias, kurios būtinos sėkmingam prisitaikymui naujai užduočiai atlikti, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0029 2.0 14:48-15:09	Situacija	Mokiniamis sėkmingai atlikus bandymą, mokinyš NZ12 pažeidžia naujos užduoties erdvės reikalavimus jau pasibaigus užduočiai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį NZ12 ir, siekdamas jam padėti efektyviau prisitaikyti tolimesnėse užduotyse, verbaliai primena jam, kad atliekant tokias užduotis, privalu griežtai laikytis erdvės reikalavimų, norint sėkmingai jas įvykdyti.
	Reakcija	Mokinyš verbaliai ir neverbaliais gestais patvirtina mokytojo išsakytą pastebėjimą.
	Rezultatas	Individualus: Mokinyš NZ12, sąveikoje su mokytoju individualios pagalbos principu, pagilino naujas žinias, būtinas norint prisitaikyti prie tokių užduočių atlikimo, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0029 3.0 16:18-16:36	Situacija	Prieš paskutinį bandymą atlikti užduotį, mokytojas, įvertinęs mokinių NZ1, NZ5, NZ8 demonstruojamas pastangas, individualiai kreipiasi į juos, siekdamas labiau įtraukti į pamokos veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena mokiniams tokių užduočių intensyvumą, paskatina juos išnaudoti savo stipriąsias puses jas atliekant.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai sutinka su mokytojo prašymu ir pasiruošia atlikti paskutinį užduoties bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ1, NZ5, NZ8, sąveikų su mokytoju metu, sukuria situaciją, kurioje jie skatinami labiau įsitraukti į užduoties atlikimo procesą, įvertinti savo demonstruojamas pastangas ir pajėgumą, suprasti tokių užduočių intensyvumo reikalavimus, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.

9.7 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 6 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010070, 01-04, 24:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXAD0070 1.0 04:36-04:50	Situacija	Mokiniai ruošiasi pirmą kartą atlikti jiems naujus fizinius pratimus, sąveikų su mokytoju metu, nustato judėjimo erdvės ribas ir taisykles, mokytojas kreipiasi į mokinius prašydamas pateikti tokių pratimų pavyzdį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinyš NZ12 atsiremia rankomis į grindis ir pradeda demonstruoti jo norimą judesį; mokytojui paprašius patikslinti judesį, mokinė NZ9,

		prisitaikiusi prie naujos užduoties reikalavimų, jį patikslina, įsiterpdama į mokytojo ir mokinio sąveiką.
	Reakcija	Likę mokiniai remdamiesi mokinių NZ12 ir NZ9 pavyzdžiu juda pagal sutartas taisykles.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12, prisitaikydamas prie užduoties reikalavimų, pirmasis inicijuoja užduoties atlikimo pradžią mokytojui paprašius, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą; mokinė NZ9, sekdamą mokinio NZ12 pavyzdžiu ir mokytojo verbalinės įžvalgomis, tikslingai atlieka norimą judesį pagal naujos užduoties reikalavimus, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, sekdami mokinių NZ12 ir NZ9 pavyzdžiu ir vadovaudamiesi judėjimo erdvės ribų sutarimu, atlieka naują užduotį pagal jos keliamus reikalavimus, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 1.1 05:31-05:47	Situacija	Mokiniams grįžus į pradinę užduoties atlikimo vietą, mokytojas kreipiasi į visus mokinius, skatindamas pademonstruoti dar vieną pratimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ10, greitai pakeldama ranką, išreiškia norą pademonstruoti pratimą ir, įvardindama jo pavadinimą likusiems mokiniams, parodo su juo susijusį judesį.
	Reakcija	Likę mokiniai imituoja mokinės NZ10 pademonstruotą judesį, atlikdami jį sutartoje judėjimo erdvėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ10, prisitaikiusi prie naujos užduoties reikalavimų ir specifikos, imdamasi iniciatyvos, pademonstruoja vieną iš galimų užduoties atlikimo būdų, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, sekdami mokinės NZ10 pavyzdžiu, prisitaiko prie jos pademonstruoto judėjimo būdo ir, judėdami sutartoje erdvėje, atlieka jiems naują užduotį, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 2.0 05:54-06:11	Situacija	Mokiniams atliekant užduotį judėjimo erdvės pabaigoje, mokiniai NZ6, NZ7, NZ12 sąmoningai nebesilaiko tikslingos pratimo atlikimo technikos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius, primindamas jiems užduoties atlikimo reikalavimus, siekdamas padėti jiems geriau prisitaikyti kartu įveda papildomas užduoties atlikimo taisykles.
	Reakcija	Mokiniai stebi mokytoją, išsakantį naujas taisykles, neverbaliai pademonstruodami jų suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ6, NZ7, NZ12, tarpusavio sąveikoje ir pažeisdami užduoties atlikimo reikalavimus, inicijuoja sąveiką su mokytoju, sukurdami situaciją, kurioje mokiniams formuojamas suvokimas apie užduoties atlikimo reikalavimus, prie kurių būtina prisitaikyti, norint ją sėkmingai atlikti, taip ugdam mokinių prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, atlikdami užduotį, yra supažindinami su naujai atsiradusiomis užduoties atlikimo taisyklėmis, prie kurių bus būtina prisitaikyti visiems, siekiant sėkmingai atlikti naują užduotį, taip kolektyviškai ugdam savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 3.0 07:06-07:19	Situacija	Trečiąjį pratimą mokiniai atlieka iš kitos judėjimo erdvės pusės, dvigubai trumpiau, mokytojui įvertinus, kad vieną pratimą atlikti į abi judėjimo erdvės puses yra per sudėtinga.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paprašo mokinių pademonstruoti dar vieną pamokos temą atitinkantį judesį.

	Reakcija	Mokinys NZ12 savarankiškai pademonstruoja dar vieną tinkamą pratimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12, prisitaikydamas prie naujos užduoties reikalavimų, ją atlieka imdamasis iniciatyvos ir, pasikeitus užduoties atlikimo kryptčiai, taip ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai sėkmingai atlieka mokinio NZ12 pademonstruotą judesį, prisitaikydami prie naujos užduoties reikalavimų ir pasikeitusios judėjimo kryptties, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 4.0 08:36-09:08	Situacija	Mokinys NZ7 pirmą kartą pademonstruoja judesį, kuris išskirtinis palyginus su anksčiau atliktais pratimais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, atsižvelgdamas į mokinio įvardintą judesio pavadinimą, patikslina mokinio pademonstruotą judesį.
	Reakcija	Mokiniai, atsižvelgdami į mokinio NZ7 ir mokytojo sąveikos sukonstruotą judesį, jį atlieka sutartoje judėjimo erdvėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ7, sąveikos su mokytoju metu, sėkmingai pritaiko savo parodytą judesį pagal mokytojo pademonstruotus pakitimus ir atlieka jį sutartoje judėjimo erdvėje pagal naujos užduoties reikalavimus, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, prisitaikydami prie naujo tipo judesio, jį atlieka laikydamiesi naujos užduoties reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 5.0 09:40-09:54	Situacija	Mokinei NZ10 pademonstravus naują judesį, mokiniai NZ6, NZ12 ir NZ7 pakartotinai ir grubiai pažeidžia sutartas užduoties atlikimo taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius ir, primindamas susitarimą, paprašo mokinių užduotį atlikti laikantis taisyklių ir reikalavimų, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie visų jos reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai pademonstruoja mokytojo išsakytų pastabų suvokimą, dalį užduoties pakartoja tinkamai.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ6, NZ7, NZ12 tarpusavio sąveikos metu, sukuria veiklas, pažeidžiančias bendrus užduoties atlikimo susitarimus ir reikalavimus, bei pakartotinai atlikdami užduotį formuoja suvokimą apie papildomas taisykles, atsiradusias vykstant užduočiai, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0070 6.0 14:32-14:53	Situacija	Mokiniai atlieka mokytojo pademonstruotą judesį ir jo atlikimo metu mokinys NZ6 vėl grubiai pažeidžia sutartas užduoties atlikimo taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį NZ6, sudaro jam sąlygas dar kartą pakartoti užduotį atlikti tinkamai, taip skatindamas mokinį prisitaikyti prie visų jos reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys NZ6 pakartoja užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ6 pakartotinai sąmoningai pažeidžiant sutartas užduoties atlikimo taisykles, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas suteikia mokiniui galimybę ją atlikti tinkamai, taip padedant jam ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

9.8 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 7 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010073, 01-05, 24:41)

Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.

Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.

Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0073 1.0 04:14-04:21	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti fizines ypatybes lavinančius pratimus jiems neįprastais judesiais, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais: paprašo mokinių pademonstruoti verbaliai apibūdintą judesį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB8 pirmasis pademonstruoja jam priimtina ir pamokos temą atitinkantį judesį.
	Reakcija	Mokinio pavyzdžiu vadovaudamiesi likę mokiniai imituoja mokinio VB8 pademonstruotą judesį pagal sutartas užduoties atlikimo taisykles.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12, remdamasis mokytojo pasakojimu, kokia bus nauja užduotis, pirmasis prisitaiko prie galimų jos reikalavimų ir atlieka užduotį pagal mokytojo prašymą, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, remdamiesi mokytojo pasakojimu ir mokinio VB8 pavyzdžiu, imituoja jo atliekamus judesius taip prisitaikydami prie naujos užduoties keliamų reikalavimų ir ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0073 2.0 05:12-05:25	Situacija	Mokiniais atliekant antrą užduoties bandymą, mokinys VB4 pradeda skubėti, pažeisdamas sutartas jos atlikimo taisykles, paskui jį skuba ir mokinys VB3, naudodamas užduočiai netinkamus judesius.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų ir paprašydamas mokinio VB4 neskubėti, mokinio VB3 – atkreipti dėmesį, kaip juda kiti mokiniai bei remtis jų pavyzdžiu.
	Reakcija	Abu mokiniai, reaguodami į mokytojo išsakytus pastebėjimus ir prašymus, likusią užduoties dalį atlieka tikslingai.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB3 ir VB4 atliekant užduotį nesilaikant jos sutartų reikalavimų, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniams atpažinti savo užduoties atlikimo proceso netinkamumą, naujų reikalavimų nesilaikymą, padeda rasti jų sprendimo būdą, taip padėdamas mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0073 3.0 08:13-09:21	Situacija	Mokiniais savarankiškai atliekant pasikartojantį judesį, mokytojas grąžina juos atgal į užduoties atlikimo pradžią, inicijuoja sąveiką su jais, verbaliai nupasakoja ir gestais pademonstruoja, kaip turi būti atliekamas naujas judesys, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai VB5, VB7, VB8, VB12, atlikdami judesį, pademonstruoja menkas klaidas, mokytojas individualiai kreipiasi į juos, verbaliai įvardindamas, ką mokiniai gali daryti geriau, kad prisitaikytų prie užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, atlieka jo paprašomus pakitimus ir atlieka užduotį iki sutartos judėjimo erdvės pabaigos.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB5, VB7, VB8, VB12 individualios sąveikos su mokytoju metu, gaudami papildomą pagalbą, prisitaiko prie užduoties keliamų reikalavimų naujo judesio aspektu, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, formuodami savo žinojimą apie panašių judesių diferencijavimą, jų pritaikomumą naujai užduočiai, sąveikę su mokytoju metu, prisitaikė prie naujos užduoties reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniais keletą užduoties bandymų atliekant labai panašius judesius, mokytojas nutraukia veiklą ir inicijuoja sąveiką su jais.

PGHAD0073 4.0 15:00-15:38	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas dar kartą detaliai mokiniams primena naujos užduoties atlikimo taisykles ir reikalavimus, taip pat skatina jus būti kūrybiškais ir sugalvoti dar vieną nenaudotą judesį.
	Reakcija	Mokiniais apsistojusi ties vienu labiausiai priimtinu judesio atlikimo variantų, mokiniai pradeda jį atlikti.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, pagilina savo žinias apie naujos užduoties atlikimo variantus, prisitaikymo prie jos reikalavimų galimybes ir, panaudodami savo kūrybiškumo gebėjimus, prisitaiko prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.9 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 9 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010075, 01-06, 28:16)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizines ypatybes lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0075 1.0 06:49-07:01	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti fizines ypatybes lavinančius pratimus, naudojant jiems neįprastus judesius, sąveikę su mokytoju metu, nusistatę naujos užduoties atlikimo taisykles ir judėjimo erdvės ribas, mokiniai ruošiasi atlikti pirmą užduoties bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paprašo mokinių pademonstruoti vieną judesį jį verbaliai apibūdindamas.
	Reakcija	Mokinė JK4 neužtikrintai pradeda savarankiškai demonstruoti apibūdintą judesį, mokytojui ją padrąsinus, ji jį atlieka tinkamai, jos pavyzdžiu remdamiesi kiti mokiniai pradeda atlikti pademonstruotą judesį.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK4, pirmoji prisitaikydama prie naujos užduoties reikalavimų, remdamasi mokytojo paskatinimu, sėkmingai prisitaikė prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, sekdami mokinės JK4 pavyzdžiu ir vadovaudamiesi su mokytoju nustatytais naujos užduoties reikalavimais bei taisyklėmis, prisitaiko prie jų, atlikdami pirmąjį bandymą ir taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0075 1.1 07:08-07:36	Situacija	Mokiniai atlieka pirmąjį užduoties atlikimo bandymą, tačiau nesulaukę sutarto antro bandymo pradžios indikuojančios signalo, pradeda skubėti grįžti atgal į pradinę užduoties atlikimo vietą, išskyrus mokinį JK1.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į kiekvieną grįžti pradėjusių mokinių grupėje esantį mokinį ir skatina juos grįžti atgal, tačiau mokiniai užbaigė savo pradėtus judesius.
	Reakcija	Mokiniais sustojus, mokytojas, primindamas jiems naujos užduoties atlikimo eigą, siekdamas padėti jiems prie jos prisitaikyti, sudaro mokiniams galimybę užduotį pakartoti tinkamai.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK1, neįsitraukdamas į netikslingą naujos užduoties atlikimo procesą, demonstruoja, kad įsisavino naujos užduoties reikalavimus ir prie jų prisitaikydamas ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

		Grupinis: mokiniams, kuriems iš pirmo bandymo nepavyksta prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, mokytojas reikalavimus primena ir dar kartą paaiškina, taip formuodamas mokinių suvokimą, kaip reikia prisitaikyti, taip padėdamas mokiniams ugdyti jų prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0075 2.0 09:25-10:00	Situacija	Mokiniai atliekant naują judesį, mokinys JK7 atlieka keletą grubių klaidų jį atlikdamas. Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui atlikti judesius tiksliai, sudaro jam sąlygas juos pakartoti, mokiniui JK7 pakartotinai demonstruojant klaidas, mokytojas į sąveiką įtraukia mokinį JK12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, remdamasis teigiamu mokinio JK12 pavyzdžiu, paprašo jo pademonstruoti, kaip tiksliai atliekamas judesys, ir duoda signalą mokiniams jį pakartoti.
	Reakcija	Mokinys JK7 vėl pademonstruoja tas pačias klaidas, judesio eigoje mokytojui į jį individualiai kreipiantis keletą kartų, mokinys judesį atlieka tiksliai.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK7, sąveikoje su mokytoju ir mokiniu JK12, kaip pozityviu pavyzdžiu, iš dalies prisitaiko prie naujo judesio atlikimo reikalavimų, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0075 3.0 12:00-12:10	Situacija	Mokiniai pakartotinai atliekant keletą labai panašių judesių, mokytojas skatina juos į užduotį pažvelgti kūrybiškiau ir individualiai kreipiasi į mokinį JK2, siekdamas remtis juo kaip pozityviu pavyzdžiu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sąveikoje su mokiniu JK2, suformuoja naują, išskirtinį judesį.
	Reakcija	Mokinys pademonstruoja, kaip suprato judesio atlikimą kitiems mokiniams, ir visi kolektyviškai jį atlieka pagal sutartus užduoties reikalavimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK2, sąveikos su mokytoju metu, išnaudoja savo kūrybiškumo potencialą ir, atsiribodamas nuo jau naudotų panašių judesių, suformuoja naują, taip prisitaikydamas prie naujo užduoties reikalavimo, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, susipažinę su galima judesių įvairove, galimo jų pritaikymo atliekant naują užduotį, prisitaikydami prie pasikeitusių užduoties reikalavimų, ją įvykdė, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0075 3.1 12:11-12:24	Situacija	Mokytojas dar kartą paprašo mokinių sugalvoti dar nenaudotą judesį užduočiai atlikti, mokinys JK2 inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, taisydamas mokinio JK2 siūlomus judėjimo variantus, padeda jam suformuoti naują judesį.
	Reakcija	Mokinys JK2 judesį pademonstruoja likusiems mokiniams, kurie jį atlieka pagal naujos užduoties reikalavimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK2, savarankiškai inicijuodamas sąveiką su mokytoju ir siekdamas panaudoti naujus judesius prisitaikant prie užduoties reikalavimų, remdamasis savo lyderystės savybėmis, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, pritaikydami dar nenaudotus judesius ir juos atlikdami tiksliai bei prisitaikydami prie naujos užduoties reikalavimų, kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.10 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 7 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010088, 01-08, 20:58)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHAD0088 1.0 00:15-00:42	Situacija	Mokiniai stovėdami rikiuotėje kartu su mokytoju nustato naujos edukacinės aplinkos aspektus, užduočių bei elgesio reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ1 po kojomis niekam netrukdydama spardo sniegą, tai pastebėję kiti mokiniai NZ8, NZ3, NZ12, NZ2 pradeda jį spardyti stipriau ir atitraukia savo dėmesį nuo ugdymosi proceso, sutelkdami jį į pašalinę veiklą.
	Reakcija	Mokytojas keletą kartų kreipiasi į intensyviausiai sniegą spardantį mokinį NZ3, stovintį tarp kitų sniegą spardančių mokinių, ir siekdamas sugrąžinti visų jų dėmesį į pamokos veiklą, skiria jam pastabą įtraukdamas mokinius į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams NZ1, NZ8, NZ3, NZ12, NZ2 veikiant jiems neįprastoje naujoje edukacinėje erdvėje ir sutelkiant dėmesį į pašalinę veiklą, mokytojas, skirdamas pastabą ir jos priežastį mokiniui NZ3, sukuria situaciją, kurioje pašalinė veikla užsiimančios mokiniai skatinami įvertinti savo elgesio nepriimtumą pamokos veiklos aspektu, rasti prisitaikymo naujoje aplinkoje būdus, taip padedant jiems ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHAD0088 1.1 00:48-00:58	Situacija	Mokiniams iš klausus ir nusistačius veiklos vykdymo reikalavimus naujoje edukacinėje aplinkoje, naujų užduočių reikalavimus, mokytojas inicijuoja jiems įprastos pramankštos pradžią naujoje edukacinėje aplinkoje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ9 savarankiškai priima sprendimą išnaudoti sniego krūvą kaip erdvės ribų orientyrą, judėjimo ratų dydį, taip sudarant sąlygas likusiems mokiniams lengviau prisitaikyti prie judėjimo erdvės ribų neapibrėžtumo.
	Reakcija	Mokiniai, remdamiesi mokinės NZ9 pavyzdžiu, juda paskui ją jiems įprastu intensyvumu.
	Rezultatas	Grupinis: mokinėi NZ9 savarankiškai suformuojant judėjimo erdvės ribas naujoje edukacinėje aplinkoje, sukuriamą situaciją, kurioje likę mokiniai, remdamiesi mokinės NZ9 pavyzdžiu prisitaiko prie naujos edukacinės aplinkos reikalavimų, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 7 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010088, 01-08, 20:58)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas PGHAD0088 1.0 06:25-06:30	Situacija	Mokiniamis atlikus pramankštą, mokytojas sąveikauja su jais pristatydamas naujas užduoties taisykles, apibrėždamas judėjimo erdvės ribas, naujas mokiniams žinomo žaidimo taisykles, saugaus elgesio reikalavimus, mokiniai tvarkingai stovėdami juos išklauso.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja žaidimo pradžią, žaisdamas ir konstruodamas sąveiką kartu su mokiniais, siekdamas padėti mokiniams efektyviau prisitaikyti prie naujų žaidimo taisyklių ir edukacinės aplinkos reikalavimų, tampa pagrindinį žaidimo vaidmenį atliekančiu veikėju.
	Reakcija	Mokiniai pradeda bėgti ir dalis mokinių (NZ10, NZ1) nubėga per toli sutartos judėjimo erdvės; mokytojas, kreipdamasis į juos, sutelkia mokinių dėmesį į save, primindamas jiems judėjimo erdvės ribas, taip pat šios sąveikos metu padeda mokiniams laikytis naujų taisyklių ir duoda patarimų, kaip elgtis mokiniams taip intensyvinant žaidimo eigą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ10, NZ1, į kuriuos mokytojas kreipiasi primindamas judėjimo erdvės reikalavimus, skatinami aiškiau suprasti šią erdvę ir prisitaikyti judėti joje, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokytojas, veikdamas kartu su mokiniais, padeda jiems laikytis naujų taisyklių ir aplinkos bei judėjimo reikalavimų, mokiniai, sąveikoje kartu su mokytoju, kolektyviškai prisitaikydami prie naujų žaidimo taisyklių, jo atlikimui reikalingų judesių ir judėjimo erdvės neapibrėžtumo siekiant kokybiškai atlikti užduotį, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0088 1.1 08:13-08:17	Situacija	Mokiniai, pirmą kartą atlikę užduotį, sugrįžta atgal prie mokytojo ir išklauso jo išsakomas pagrindines mokinių daromas klaidas. Dalis mokinių (NZ9, NZ8, NZ3) spardo aplinkos centre esančią sniego krūvą, tačiau niekam netrukdo ir kartu geba išklausti mokytojo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas siekdamas padėti mokiniams NZ9, NZ8, NZ3 prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos ir sutelkti dėmesį į pamokos veiklą, išrenkamas kitas pagrindinis žaidimo veikėjas NZ8 ir mokiniams duodamas startas antrą kartą atliktį užduotį.
	Reakcija	Mokiniai pradeda antrą užduoties atlikimo bandymą, mokytojas šįkart tiesiogiai jame nedalyvauja, bet įvardija mokiniui NZ12, kad jis pažeidžia judėjimo erdvės ribojimus ir paskatina mokinį jų laikytis.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12, į kurį mokytojas kreipiasi individualiai, paskatintas laikytis judėjimo erdvės reikalavimų juos primenant, atkreipia dėmesį į naują reikalavimą, prie jo prisitaiko ir ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0088 1.2 08:25-09:26	Situacija	Mokiniam sėkmingai kuriant sąveikas judriojo žaidimo metu naujoje edukacinėje aplinkoje, mokytojas, įvertinęs jų demonstruojamą pažangą, inicijuoja sąveiką su mokinė NZ9.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas dar labiau įtraukti mokinius į pamokos veiklą, antruoju pagrindiniu žaidimo veikėju paskiria mokinę NZ9.
	Reakcija	Mokinė nenoriai atlieka jai paskirtą užduotį, aktyviai į žaidimą pagal naują vaidmenį neįsitraukia, todėl likusiems mokiniams situacija nepasikeičia, mokytojas sustabdo veiklą, kad pakeistų pagrindinius veikėjus.
	Rezultatas	Individualus: naujam vaidmeniui paskirta mokinė NZ9 į jį aktyviai neįsitraukia dėl labiau priimtino prieš tai atlikto vaidmens, iš dalies atlikdama jai paskirtą naują vaidmenį, prisitaikydama prie pakeistų užduoties atlikimo sąlygų, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0088 1.3 09:50-10:05	Situacija	Mokytojas, įvertinęs mokinių pajėgumą prisitaikyti prie kintančių žaidimo sąlygų, inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas suformuoti naujas žaidimo atlikimo sąlygas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sukuria mokiniams naują sąlygą, į žaidimą įtraukdamas 2 pagrindinius veikėjus – mokinius NZ3 ir NZ6, siekdamas padėti mokiniams dar efektyviau įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokiniai sėkmingai pradeda dar vieną judriojo žaidimo bandymą su pasikeitusiomis sąlygomis.
	Rezultatas	Individualusis: pagrindiniai veikėjai mokiniai NZ3 ir NZ6 pirmą kartą pabando atlikti užduotį naujomis sąlygomis, laikytis jiems iškeltų reikalavimų ir taisyklių, prisitaikyti prie pasikeitusių žaidimo sąlygų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai prisitaiko prie naujos, dviejų pagrindinių veikėjų sąveikos, aktyviau judėdami ir atlikdami savo vaidmens užduotis, taip pat, atsižvelgdami į mokytojo skatinimą išnaudoti naujus judesius ir prisitaikyti prie žaidimo taisyklių, siekdami jo atlikimo efektyvumo, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0088 2.0 12:16-12:37	Situacija	Mokytojas skiria mokiniams naują, individualią užduotį ir paskatina juos užimti jos atlikimui reikalingą rikiuotę neapibrėžtoje erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pirmiausiai kreipiasi į pirmąją eilę stovinčią mokinę NZ9 ir, suteikdamas jai papildomos individualios pagalbos, padeda suprasti, kur jai atsistoti.
	Reakcija	Mokinei NZ9 atsistojus, mokytojas paprašo likusių mokinių remtis jos pavyzdžiu ir atsistoti už mokinės, papildomai kreipiantis į mokinės NZ10, NZ1, NZ4 ir padeda joms užimti savo vietas, paskui jas sustoja ir likę mokiniai.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ9, NZ10, NZ1, NZ4, į kuriuos kreipiamasi individualiai, sąveikos su mokytoju metu atlieka jiems įprastos rikiuotės formavimo procesą, pareikalavusį iš mokinių prisitaikomumo prie erdvės neapibrėžtumo, staiga ugdomosi turinio pasikeitimo iš judriojo žaidimo į kitą užduotį be pavyzdžio, kaip ją reiks atlikti, taip ugdamą jų prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu ir atsižvelgdami į pirmųjų mokinių pozityvų pavyzdį, keliamus tuos pačius reikalavimus, atliko jiems paskirtą užduotį, taip ugdamą jų prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0088 3.0 12:38-13:41	Situacija	Mokytojas sukuria situaciją, kurioje mokiniams, norint atlikti užduotį, bus reikalingas tik tuometinėje aplinkoje randamas inventoriųs.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai, atsižvelgdami į mokytojo sukurtą situaciją, tinkamai pasiruošia panaudoti aplinkoje randamą inventorių užduočiai atlikti, mokytojas inicijuoja užduoties atlikimo pradžią.
	Reakcija	Mokiniai bando atlikti užduotį pagal sutartas taisykles ir reikalavimus, dalis mokinių (NZ4, NZ6) užduočiai atlikti panaudoja pastebimai išskirtinį inventorių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ4 ir NZ6 pagal savo turimus gebėjimus skirtingai panaudoja inventorių, privalomą individualiai užduočiai atlikti, prisitaikydami prie edukacinės aplinkos ir oro sąlygų, būdingų tik tam tikru laikotarpiu, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai kolektyviškai laikosi naujos užduoties reikalavimų, bendrai sąveikaudami skirtingai panaudoja užduočiai atlikti būtiną inventorių, prisitaiko prie aplinkos, oro sąlygų, užduoties atlikimo reikalavimų bendram tikslui pasiekti, taip ugdamą savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0088 3.1 14:20-14:30	Situacija	Mokiniams keletą kartų patiriant nesėkmę atliekant užduotį, mokiniai NZ9 ir NZ10 atsitraukia nuo likusių mokinių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs, kad užduotis galimai per sudėtinga, jos eigoje pakeičia užduoties atlikimo erdvės reikalavimus, siekdamas padėti mokiniams aktyviau įsitraukti į pamokos veiklą, prisitaikyti prie dar kartą pakitusių užduoties atlikimo sąlygų, paskatina mokines NZ9, NZ10 tęsti pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokiniai savarankiškai suformuoja rikiuotę, prisitaikydami prie naujo judėjimo erdvės reikalavimo, į ją grįžta ir mokinės NZ9, NZ10.
	Rezultatas	Individualus: mokinėms NZ9 ir NZ10 demonstruojant nenorą tęsti užduoties, sukurama situacija, kurioje pakeičiamos užduoties atlikimo sąlygos, padedančios mokiniams patirti sėkmę, prie kurių prisitaikiusios mokinės, tęsdamos pamokos veiklą, ugdomos savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: Mokiniai prisitaikant prie greitai pasikeitusio judėjimo erdvės reikalavimo ir toliau vykdant užduoties atlikimo procesą su pastebimai didesniu noru sėkmei patirti, ugdomas prisitaikomumo bruožas.

9.12 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 7 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė 1 pamoka (GH010088, 01-08, 20:58)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGH010088 1.0 18:36-19:11	Situacija	Atlikus paskutinius pagrindinės dalies užduoties bandymus, mokiniai paprašomi suformuoti eilę.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinę NZ9, paskatina ją pradėti formuoti rikiuotę, kartu kreipdamasis į pašalinę veiklą užsiimančius mokinius NZ12, NZ2, NZ4, NZ8, sutelkdamas jų dėmesį į save, informuoja juos, kad laikas užbaigti pamoką ir suformuoti eilę neapibrėžtoje erdvėje, papildomai kreipdamasis į mokines NZ4 ir NZ10, padėdamas joms pradėti formuoti rikiuotę.
	Reakcija	Mokiniai NZ9, NZ12, NZ4, NZ8, sutelkdami dėmesį į pamokos veiklą ir mokinių NZ4, NZ10 pozityvų pavyzdį, prisitaiko prie jiems suformuotų užduoties reikalavimų ir kartu su likusiais mokiniiais užbaigia rikiuotės formavimo procesą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ12, NZ2, NZ3, NZ8, kuriems savarankiškai nepavyko suformuoti eilės neapibrėžtoje erdvėje, tai padėjo padaryti mokytojas, primindamas jiems judėjimo erdvės ribas, keliamos užduoties reikalavimus, taip padėdamas mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: lyginant su įvadine pamokos dalimi, mokiniai, suformuodami eilę neapibrėžtoje erdvėje, pastebimai mažiau spardė sniegą (išskyrus vieną mokinę NZ10) ir labiau įsitraukė į sąveiką su mokytoju, efektyviau prisitaikydami prie neapibrėžtos erdvės reikalavimų ir sąveikų su mokytoju metu ugdomo prisitaikomumo bruožą.

9.13 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 10 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010101 01-13, 18:01)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHAD0101 1.0 00:50-01:12	Situacija	Mokiniai stovi eilėje ir, sąveikę su mokytoju metu, nustato naujos edukacinės aplinkos keliamus reikalavimus, elgesio taisykles, užduočių atlikimo reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas visiems mokiniams pasako pagrindines saugaus elgesio lauke taisykles, pamokos eigą, mokinys VB4 savo dėmesį nukreipia į pašalinę veiklą, kitiems mokiniams klausantis mokytojo vedamo instruktažo ir duodamo signalo pradėti jiems įprastą pramankštą naujoje edukacinėje aplinkoje.
	Reakcija	Mokiniai pradeda atlikti jiems įprastos pramankštos pratimus naujoje edukacinėje erdvėje.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir kartu su mokytoju, neapibrėžtos erdvės sąlygomis suformavo įprastą rikiuotę, sėkmingai pradėjo jiems įprastą pramankštą, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHAD0101 1.1 03:35-03:42	Situacija	Mokiniai atlieka jiems įprastus pramankštos pratimus judėdami naujoje ir neapibrėžtoje erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinių judėjimo erdvėje kaitą, inicijuoja sąveiką su pirmąją rikiuotėje esančia mokine VB11 ir paskatina ją išnaudoti visą neapibrėžtos judėjimo erdvės plotą.
	Reakcija	Mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir atsižvelgdami į mokytojo pastebėjimą, padidina judėjimo erdvės plotą ir išnaudoja jį tinkamai.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju, nusistato judėjimo erdvės ribas, pagilina savo suvokimą apie orientavimąsi jame ir, prie jo prisitaikydama jį išnaudojant, ugdo savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, remdamiesi mokinės VB11 pozityviu pavyzdžiu ir tarpusavio sąveikoje, atlieka jiems žinomus pratimus pagal jų eiliškumą, prisitaikydami prie naujos aplinkos neapibrėžtumo, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.

9.14 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 10 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010101 01-13, 18:01)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniai skirstomi į trijų mokinių grupes, vienas mokinys VB4, savo dėmesį sutelkęs į pašalinę veiklą, neišklauso mokytojo instrukcijų,

PGHAD0101 1.0 05:07-06:12		nubėga prie užduočių reikalingo inventoriaus su jam nepaskirta mokinių grupe, iš kurios mokinius VB5 nubėga atskirai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas keletą kartų kreipiasi į mokinių VB4 ir paskatina jį grįžti atgal į mokinių rikiuotę, kol mokinių VB11, VB10, VB5 grupės išsirenka inventorių, mokytojas, sąveikoje su mokiniu VB5, patikslina, koks inventorių jam reikalingas ir kokiai mokinių grupei jis priklauso.
	Reakcija	Mokiniai VB4 ir VB5, reaguodami į mokytojo pastebėjimus ir suteikiamą individualią pagalbą, atlieka paskirtas užduotis ir įsitraukia į pamokos veiklą, prisitaikydami prie naujai suformuotų edukacinės aplinkos reikalavimų.
	Rezultatas	Individualus: mokinius VB4, sąveikos su mokytoju metu, dėmesį grąžina į pamokos eigą ir, atlikdamas individualias užduotis, prisitaiko prie jam neįprastos edukacinės aplinkos reikalavimų, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą; mokinius VB5 mokytojo padedamas grįžta atgal į savo mokinių grupės sąveiką, prisitaikydami prie riboto inventoriaus, grupinio darbo, edukacinės aplinkos reikalavimų, ugde savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: grupę suformavę mokiniai, prisitaikydami prie užduoties reikalavimų, su mokytojo pagalba suformavo jiems neįprastą trijų mokinių sąveiką, riboto inventoriaus kiekio panaudojimą, prisitaikė prie jiems neįprastos edukacinės aplinkos keliamų reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0101 2.0 06:24-07:01	Situacija	Pirmoji mokinių grupė, sąveikaudama su mokytoju, skirstosi užduoties atlikimo vaidmenimis, mokiniui VB5 nepavyksta užimti tinkamos pradinės padėties, todėl mokytojo dėmesys skiriamas individualiai pagalbai ir detaliam jos tikslinimui, tuo pačiu metu mokinių eilėje likę mokiniai VB4, užsiimdami pašaline veikla naujoje edukacinėje aplinkoje, pradeda trukdyti bendrąsias.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pirmiausiai grįžta prie mokinių eilės ir duoda pastabą mokiniui VB4, siekdamas paskatinti mokinį reflektuoti apie savo elgesį ir įvertinti jo nepriimtinumą, įtraukęs mokinį į pamokos veiklą, inicijuoja sąveiką su mokiniu VB5 ir sudaro jam sąlygas stebėti mokinį VB8 kaip pozityvų užduoties atlikimo pavyzdį.
	Reakcija	Mokiniai VB4 ir VB5, atsižvelgdami į mokytojo pastabas, pasisakymus, suformuotas individualias užduotis jiems, jas atlieka, įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: Mokinius VB4, sąveikoje su mokytoju metu įvertindamas savo elgesio naujoje edukacinėje erdvėje netinkamumą, prisitaiko prie jam suformuotų papildomų užduočių, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą, mokinius VB5 pakeičiamas į stebėtojo vaidmenį, siekiant formuoti suvokimą apie prisitaikymą prie užduoties reikalavimų, stebint kitą mokinį, taip ugdydamas jo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, prisitaikydami prie mokinių VB4 ir VB5 daromų klaidų ir netinkamo elgesio, jų nekartoja, aktyviai įsitraukia į pamokos veiklą pagal visus naujai suformuotus edukacinės aplinkos reikalavimus, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0101 3.0 07:02-07:26	Situacija	Pirmoji mokinių grupė sėkmingai užima pradinę padėtį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas patvirtina visiems mokiniams, kad pradinė padėtis būtų tokia, remdamasis pirmosios mokinių grupės pozityviu pavyzdžiu, ir patikslina, kokius veiksmus užduoties atlikimo metu turi atlikti kiekvienas grupės mokinis.

	Reakcija	Mokiniai pabando atlikti pirmą užduoties bandymą, mokiniai VB11 ir VB8 nesėkmingai atlieka savo užduotis pirmuoju bandymu, iš karto jį pakartodami, užduotį atlieka sėkmingai.
	Rezultatas	Grupinis: pirmoji mokinių grupė, užimdama jiems neįprastą pradinę padėtį, naudodami tik tam metų laikotarpiui būdingą inventorių, suformuodami bendrą sąveiką per atskirus vaidmenis ir prisitaikydami prie padarytų klaidų jų nekartojant, likusiems mokiniams stebint jų pozityvų pavyzdį, kaip reikia prisitaikyti prie naujos užduoties ir išnaudoti naują edukacinę erdvę, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0101 3.1 07:50-09:54	Situacija	Pirmajai mokinių grupei sėkmingai atlikus užduotį, mokiniai VB4, VB3 pakartotinai sukoncentruoja savo dėmesį į pašalinę veiklą, likusiems mokiniams formuojant grupes.
	Inicijuotas veiksmas	Likę mokiniai, sąveikų su mokytoju metu, suformuoja mokinių grupes, į kurias neįtraukiami sutartų elgesio taisyklių nesilaikantys ir pašaline veikla užsiimantys mokiniai VB4, VB3.
	Reakcija	Mokytojui pastaba informavus, kad mokiniai VB4 ir VB3 yra paskutiniai laisvi mokiniai, jie savarankiškai pasiima užduočiai reikalingą inventorių ir užima savo vietas prie likusių mokinių grupių, mokytojui patikslinant erdvės reikalavimus, kurių mokiniai turės laikytis, ir, inicijuodamas sąveikas su atskiromis mokinių grupėmis, padeda jiems išnaudoti judėjimo erdvės plotą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB4 ir VB3, gavę individualias mokytojo pastabas dėl elgesio ir naujos erdvės keliamų reikalavimų nesilaikymo, savarankiškai suformuoja tarpusavio sąveiką ir, prisitaikydami prie kitų mokinių grupių veiklos remiantis jų pozityviu pavyzdžiu, ugdo savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, savo grupėse sukurdami sąveikas individualiu lygmeniu ir su kitomis grupėmis, prisitaikė prie bendrų jiems keliamų erdvės, užduoties vaidmenų reikalavimų ir, kolektyviškai formuodami naują patirtį, ugde savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0101 3.2 10:20-11:01	Situacija	Mokinių grupės išsirikius prieš pirmą kolektyvinį startą, mokinys VB4 užduotį atlikti atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas nukreipia dėmesį į mokinį, siekdamas nustatyti mokinio nenorą dalyvauti užduotyje, bando rasti būdus įtraukti mokinį į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys nurodo, kad jam nepriimtini judėjimo erdvės ir eiliškumo reikalavimai, todėl mokytojas sudaro sąlygas jam pirmiausiai stebėti užduoties atlikimo procesą ir pats įsitraukia į likusio mokinio VB3 grupę bei kitų mokinių bendrą sąveiką mokiniams reiškiant teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 atsisakant aktyviai įsitraukti į naujos veiklos atlikimą, jam sudaromos sąlygos pasyviai stebėti prie užduoties reikalavimų prisitaikiusius mokinius, padėti jam pozityviu pavyzdžiu suvokti užduoties atlikimo procesą, taip padedant mokiniui ugdyti savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, sukurdami sąveikas individualiu ir grupiniu lygmeniu, prisitaiko prie pirminių užduoties ir erdvės išnaudojimo reikalavimų, naujos užduoties vaidmenų suvokimo, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniai sėkmingai atlieka pirmąją užduoties atlikimo bandymą ir, grįžę atgal į pradinę padėtį, pasikeičia jos atlikimo vaidmenimis.

PGHAD0101 3.3 12:17-12:44	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių savarankišką pasikeitimą ir pasiruošimą, inicijuoja antrojo užduoties atlikimo bandymo pradžią.
	Reakcija	Mokiniai, atlikdami antrą užduoties atlikimo bandymą, patiria sėkmę.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai prisitaiko prie naujos užduoties keliamų reikalavimų atlikti skirtingus vaidmenis, reikalingus užduočiai atlikti, kolektyviškai atlieka bendrą užduotį skirtingose grupėse, apimant visus jiems keliamus naujos erdvės ir užduoties reikalavimus, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0101 3.4 13:18-14:17	Situacija	Mokinams atlikus antrą užduoties atlikimo bandymą, mokytojas grįžta į individualią sąveiką su mokiniu VB4, įvertindamas jam paskirtos individualios užduoties neatlikimą, užsiėmimą pašaline veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas siekdamas įtraukti mokinį į pamokos veiklą, padėti jam prisitaikyti prie naujos edukacinės erdvės keliamų reikalavimų, verbaliai skatina ją atlikti, suteikia individualios pagalbos.
	Reakcija	Mokinys užduotį atlikti atsisako, mokytojas jam skiria pastabą.
	Rezultatas	Individualus: Mokinys VB4, prisitaikydamas prie neįprastų oro sąlygų, jas išnaudoja pašalinei veiklai atlikti, šioje pamokoje taikytos sąveikos, komunikacijos metodai nesėkmingi mokinio įtraukimui į pamokos veiklą aspektu.

9.15 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 11 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010100 01-13, 21:05)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHAD0100 1.0 00:01-00:16	Situacija	Mokiniai formuoja jiems įprastą rikiuotę neįprastoje edukacinėje aplinkoje pamokai pradėti, mokiniams JK1, JK11, JK6 ją formuojant nesėkmingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį JK1, primindamas jam rikiuotės formavimo principus, siekdamas paskatinti jį ir likusius mokinius ją suformuoti tinkamai.
	Reakcija	Mokinys JK1, stebėdamas kitus mokinius, įvertina naujus rikiuotės formavimo reikalavimus dėl neįprastos edukacinės aplinkos ir pradeda ją formuoti tinkamai, paskui jį tai padaro ir mokiniai JK11, JK6.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK1, JK11, JK6 patiriant sunkumus formuojant jiems įprastą rikiuotę naujoje edukacinėje aplinkoje, mokytojas suteikia jiems individualią pagalbą, siekdamas padėti jiems tinkamai ją suformuoti ir padėti prisitaikyti prie naujų reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai tarpusavio sąveikos ir sąveikos su mokytoju metu naujoje aplinkoje prisitaikė prie neapibrėžtos erdvės sąlygų, tiksliai suformuodami jiems įprastą rikiuotę, kolektyviškai ugdė savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas IGHAD0100	Situacija	Po pradinio instruktažo išklauso, naujos edukacinės erdvės ir naujų užduočių keliamų reikalavimų nustatymo, mokytojas inicijuoja pramankštos pradžią ir mokiniai pradeda ją atlikti.

1.1 01:06-01:14	Inicijuotas veiksmas	Mokiniais pradėjus atlikti jiems įprastą pramankštą, mokytojas inicijuoja sąveiką su pirmąja rikiuotėje judančia mokine JK9 ir patikslina neapibrėžtos judėjimo erdvės plotą, siekdamas padėti mokiniams prie jo prisitaikyti.
	Reakcija	Mokinė, kartu su likusiais mokiniais, įvertina judėjimo erdvės plotą ir tikslingai jį išnaudoja, mokiniai JK5, JK6 dėl silpnėsių fizinių ypatybių juda kartu su likusiais mokiniais kiek lėčiau.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK9 pirmoji reaguodama į mokytojo išsakytus judėjimo erdvės patikslinimus ir vedama likusius mokinius, prie jų prisitaiko, juos išlaikydama, ugdo savo prisitaikomumo bruožą; mokiniai JK5, JK6, netrukdydami kitiems mokiniams, tikslingai manipuliuoja judėjimo erdvės plotu, kad išliktų rikiuotėje taip prisitaikant prie esamo situacijos pagal savo fizinį pajėgumą ir ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai kolektyviškai laikosi rikiuotės reikalavimų naujoje aplinkoje ir neapibrėžtoje judėjimo erdvėje, atsižvelgdami į aplinkos sąlygas, prisitaiko prie esamo lėtesnio tempo ir nepatogios aprangos, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.16 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 11 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010100 01-13, 21:05)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0100 1.0 06:16-06:45	Situacija	Pirmieji mokiniai, suskirstyti į 3 mokinių grupę, ruošiasi užimti pradinę padėtį užduočiai atlikti, mokinėi JK5 pakartotinai nepavyksta užimti pradinės padėties.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, siekdamas suteikti jai papildomos pagalbos ir padėti prisitaikyti prie naujos užduoties keliamų reikalavimų, detalai paaiškina mokinėi, kaip taisyklingai atlikti jai paskirtą užduotį.
	Reakcija	Mokinė JK5, atsižvelgdama į mokytojo instrukcijas ir pagalbą, užima užduočiai reikalingą padėtį ir tęsia pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinės JK5 pakartotiną nesėkmę užimti pradinę padėtį, skiria jai papildomą pagalbą, sukurdamas situaciją, kurioje mokinė skatinama suprasti jai keliamus reikalavimus, kaip prie jų prisitaikyti, taip padedant jai ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0100 1.1 09:15-09:26	Situacija	Visi mokiniai suskirstyti į grupes ir baigia užimti pradinę padėtį pagal užduoties vaidmenis, kol mokytojas tikslina užduoties atlikimo eigą.
	Inicijuotas veiksmas	Dvi mokinių grupės, neišklausydamos mokytojo iki galo, pradeda atlikti užduotį pagal anksčiau mokytojo apibūdintas individualias užduotis.
	Reakcija	Mokytojas sustabdo veiklą ir individualiai kreipdamasis į mokinių grupių kapitonus, mokinius JK2 ir JK11, padeda jiems suprasti visą užduoties atlikimo procesą, jį detalai paaiškindamas, primindamas sutartą pradžios signalą.

	Rezultatas	Individualus: anksti užduotį pradėję mokiniai JK2, JK11 su papildoma mokytojo pagalba prisitaiko prie naujos užduoties reikalavimų, formuodami suvokimą dėl jų asmeninio vaidmens grupėje, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0100 1.2 11:59-13:15	Situacija	Mokiniai, atlikdami pirmąją naujos užduoties atlikimo bandymą, patiria sėkmę ir, reikšdami teigiamas emocijas, grįžta atgal į pradinę padėtį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių demonstruojamą pažangą ir užduoties atlikimo kokybę, juos verbaliai pagiria, paskatina ir padeda išlaikyti saugius atstumus tarpusavyje.
	Reakcija	Mokiniai savarankiškai keičiasi užduoties atlikimo vaidmenimis ir pasiruošia atlikti antrą užduoties atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu ir tarpusavyje, prisitaikė prie naujos užduoties reikalavimų individualiu bei grupiniu lygmeniu, įvertindami savo pademonstruotą pažangą, savarankiškai atlikdami užduotį ir taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikumo bruožą.

9.17 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 12 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010118 01–20, 17:29)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAD0118 1.0 04:03-04:58	Situacija	Mokytojas paskatina mokinius išnaudoti judėjimo erdvėje esantį sniegą ir kitas žiemos laikotarpiui būdingas aplinkos sąlygas.
	Inicijuotas veiksmas	Inicijuodamas sąveiką su mokiniais, mokytojas verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja, kur reikia suformuoti jiems įprastą rikiuotę naujai užduočiai atlikti, mokiniai VB4, VB3, VB10, VB6 pakartotinai nesėkmingai bando suformuoti jiems įprastą rikiuotę naujoje edukacinėje aplinkoje
	Reakcija	Mokytojas inicijuoja sąveiką su šiais mokiniais, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujų edukacinės aplinkos keliamų reikalavimų užduočiai atlikti, suteikia jiems papildomos pagalbos verbaliai ir neverbaliai, padėdamas jiems tinkamai suformuoti rikiuotę, mokinius VB4 tai padaryti atsisako.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB3, VB10, VB6 sąveikę su mokytoju metu ir atsižvelgdami į jo individualią pagalbą, tinkamai suformuoja jiems įprastą rikiuotę, naujoje erdvėje prisitaikydami prie jos reikalavimų taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: Likę mokiniai kolektyviškai suformuoja eilę visiems neįprastoje vietoje, siekdami įgyvendinti bendrą erdvės reikalavimą prisitaikyti naujoje edukacinėje aplinkoje, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0118 2.0 06:27-07:05	Situacija	Mokiniais atliekant pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, mokinius VB4 ją atlikti atsisako, informuodamas mokytoją, kad jam nepriimtinas mokinių rikiuotės eiliškumas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui įsitraukti į pamokos veiklą, prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos formuojamų reikalavimų,

		primena mokiniui sutartas rikiuotės formavimo taisykles, įvertindamas ankstesnės pamokos neigiamas patirtis, sudaro mokiniui sąlygas atlikti užduoties bandymą, nesulaukiant pageidaujamos eilės.
	Reakcija	Mokinys VB4, reaguodamas į mokytojo sudarytas sąlygas įsitraukti į naują užduotį, pirmuoju bandymu ją atlieka nesėkmingai, iškart pabando ją atlikti pakartotinai, prisitaikydamas prie kitų judėjimo erdvės sąlygų nei kiti mokiniai, jo pavyzdžiu pasinaudoja mokiniai VB11, VB2, VB6, VB7 ir savarankiškai suformuoja papildomą rikiuotę užduočiai atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB4, sąveikos su mokytoju metu remdamasis individualiais gebėjimais atlikti užduotį alternatyviais metodais, ją atlieka, įsitraukia į pamokos veiklą, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą, mokiniai VB11, VB2, VB6, VB7, užduotį atliekantys greičiau, suformuoja antrą rikiuotę ir, prisitaikydami prie aplinkos sąlygų, remdamiesi mokinio VB4 pavyzdžiu, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai nenutrūksta sėkmingai atlieka užduotį tarpusavio sąveikoje naujose aplinkos sąlygose, diferencijuoja užduoties atlikimo metodus, prisitaikydami prie greitesnių ar lėtesnių mokinių grupių ir aplinkos galimybių, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.18 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 18 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010148, 02-22, 26:15)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: netradicinių judriųjų žaidimų mokymasis.		
Mokinių tikslas: atlikti šuolio judesius žaidžiant netradicinius judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis, grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0148 1.0 12:23-12:40	Situacija	Mokiniai sąveikauja su mokytoju, nustatydami jiems naujos veiklos reikalavimus, užduoties atlikimo procesą, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ9: paprašo jos padėti pademonstruoti naują užduotį ir tapti pozityviu pavyzdžiu bendraklasiams.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ9 atsisako padėti pademonstruoti naują veiklą, mokytojui ją skatinant keletą kartų.
	Reakcija	Mokinė NZ1 savarankiškai imasi iniciatyvos padėti mokytojui ir mokinei NZ9, įsitraukia į šią sąveiką ir, atsižvelgdama į mokytojo užduoties proceso paaiškinimą, ją sėkmingai atlieka, tapdama pozityviu pavyzdžiu bendraklasiams.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ1, prisitaikydama prie mokytojo prašymo pademonstruoti naujos veiklos atlikimo procesą, naujos užduoties reikalavimų ir sėkmingai ją pademonstruodama, padeda vykdyti ugdymosi procesą ir ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0148 1.1 13:38-14:15	Situacija	Mokinėms NZ1 ir NZ10 atlikus savo pirmuosius bandymus, mokytojas vėl inicijuoja sąveiką su mokine NZ9 ir paskatina mokinę pabandyti atlikti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, inicijuodamas individualią sąveiką su mokine, keletą kartų padrąsina ją atlikti naują užduotį, primindamas jos atlikimo reikalavimus.

	Reakcija	Mokinė nedrąsiai pabando atlikti naują užduotį pagal visus jos reikalavimus ir patiria sėkmę.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ9 sąveikos su mokytoju metu sėkmingai pabando atlikti naują užduotį, prisitaikydama prie visų jos reikalavimų ir atlikimo proceso, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0148 2.0 16:41-17:15	Situacija	Mokinei NZ9 pakartotinai atsisakant atlikti antrą užduoties atlikimo bandymą, mokytojas į sąveiką su mokine NZ9 įtraukia ir mokinę NZ10, siekdamas padėti mokinei įsitraukti į pamokos veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sukuria mokinių NZ9 ir NZ10 tarpusavio sąveiką ir suformuoja naujus užduoties atlikimo reikalavimus, organizuojant ją grupinio atlikimo metodu.
	Reakcija	Mokinės sutinka su mokytojo prašymu ir iš karto atlieka keletą užduoties atlikimo bandymų patirdamos sėkmę.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, siekdamas padėti mokinei NZ9 įsitraukti į pamokos veiklą, sukuria jos ir mokinės NZ10 tarpusavio sąveiką, kartu ir naujus užduoties atlikimo reikalavimus, prie kurių prisitaikiusios mokinės ją atlieka sėkmingai, taip ugdydamos savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0148 2.1 17:32-17:37	Situacija	Mokinėms stebint mokinių NZ9 ir NZ10 užduoties atlikimo procesą poroje, natūraliai susiformuoja naujos užduoties atlikimo galimybės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas tolimesniems bandymams suformuoja keletą mokinių porų užduočiai atlikti grupėje ir paskatina visus mokinius suformuoti poras savarankiškai.
	Reakcija	Mokinėms stebint, kad užduotis atliekama poromis, jie, savarankiškai jas formuodami, atlieka antruosius užduoties bandymus su pasikeitusiomis jos atlikimo sąlygomis.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, prisitaikydami prie naujų užduoties atlikimo galimybių, ją atliko pagal visus pasikeitusius reikalavimus, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0148 3.0 19:50-20:03	Situacija	Mokinės NZ9 ir NZ10 atlieka savo antrą bandymą atlikti užduotį poroje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinėms atlikus savo bandymą, mokytojas įvertinęs mokinės NZ9 demonstruojamą pažangą, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas ją paskatinti atlikti užduotį individualiai.
	Reakcija	Mokinė, sutikdama su jai suteikta galimybe, noriai pabando atlikti užduotį individualiai, ją atlikdama patiria sėkmę.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ9 sąveikos su mokytoju metu įvertina savo pajėgumą ir pademonstruotą pažangą, prisitaiko prie užduoties atlikimo sąlygų individualiai, sėkmingai atlieka individualų užduoties atlikimo bandymą, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą.

9.19 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 18 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010149, 02-24, 29:52)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokinėms atlikus pirmuosius mokomo judesio bandymus, visi klasės mokiniai naują užduotį atliko klaidingai pagal sutartą jos atlikimo

PGHAD0149 1.0 13:13-14:45		eiliškumą, mokytojas kreipdamasis į kiekvieną mokinį individualiai priminė užduoties atlikimo eiliškumą.
	Inicijuotas veiksmas	Antruoju užduoties atlikimo bandymu mokiniams JK9, JK12, JK10, pavyksta ją atlikti savarankiškai pagal visus reikalavimus po pirmojo bandymo ir mokytojo išsakyto priminimo, mokytojas juos verbaliai pagiria.
	Reakcija	Mokiniais suvokiant, kad užduotį atliko tinkamai ir reaguojant į mokytojo pagyrimus, neverbaliai išreiškdami teigiamas emocijas, grįžta atgal į savo rikiuotes.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai JK9, JK12, JK10 atsižvelgdami į mokytojo išsakytą priminimą pirmojo užduoties atlikimo bandymo metu, antrojo bandymo metu užduotį įvykdo savarankiškai ir yra verbaliai pagiriami mokytojo, taip sukuriant situaciją, kurioje mokiniai, suprasdami savo prisitaikymo prie naujos užduoties reikalavimų sėkmę, kolektyviškai ugdė savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0149 2.0 13:53-14:45	Situacija	Mokiniai JK6 ir JK7, atlikdami savo pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, atlieka grubias klaidas, mokytojas inicijuoja sąveikas su šiais mokiniais, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, jam išsakyti savo patarimus ir pastebėjimus, mokiniai atlieka antruosius bandymus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK6 antrąjį bandymą atlieka pastebimai geriau, mokytojas siekdamas, kad mokinys dar efektyviau atliktų mokomą judesį, primena jam užduoties atlikimo proceso reikalavimus, mokinys JK7 antrąjį savo bandymą atlieka be klaidų, mokytojas jį verbaliai pagiria, siekdamas mokinį paskatinti.
	Reakcija	Mokiniai antruoju bandymu patiria sėkmę ir išklauso mokytojo pasisakymus, išreiškdami teigiamas emocijas, grįžta atgal į rikiuotes.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK6 ir JK7 atliekant antrą užduoties atlikimo bandymą ir atsižvelgiant į pirmuoju bandymu mokytojo išsakytus patarimus ir pastebėjimus, patiriama sėkmė, taip sukuriant situaciją, kurioje mokiniai, sąveikę su mokytoju metu ir reflektuodami apie pademonstruotą pažangą, skatinami suvokti, kad jie geba prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti jų prisitaikomumo bruožą.

9.20 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 19 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010154, 02-26, 29:40)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAD0154 1.0 09:50-10:10	Situacija	Mokiniai ruošiasi atlikti jiems naują užduotį, suformavęs komandas, mokytojas inicijuoja sąveiką su pirmąja mokine NZ9, pademonstruodamas mokiniams užduoties atlikimo pradinę padėtį, paskatina mokinę pakartoti naujos užduoties atlikimo procesą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai ir gestais padeda mokinei NZ9 pirmajai užimti pageidautiną padėtį užduočiai atlikti, primena ir detalai paaiškina jos atlikimo procesą.

	Reakcija	Atsistojus mokinei NZ9, mokytojas už jos skatina atsistoti ir kitus šios komandos mokinius, prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Rezultatas	Individualus: Mokinė NZ9, sąveikaudama su mokytoju individualios pagalbos principu, prisitaiko prie naujos užduoties keliamų reikalavimų ir užimdama pageidautiną vietą jai atlikti, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: Mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir su mokytoju, remiantis mokinės NZ9 pozityviu pavyzdžiu, prisitaiko prie naujos užduoties keliamų reikalavimų tikslinei vietai judėjimo erdvėje užimti, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0154 1.1 10:07–10:14	Situacija	Pirmosios komandos nariams užėmus savo vietas, naujai užduočiai atlikti mokytojas inicijuoja sąveiką su antrosios komandos nariais, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai ir gestais nurodo į kitos mokinių komandos užduoties atlikimo vietą, padedant mokiniams suprasti, kur jiems reikia suformuoti rikiuotę.
	Reakcija	Mokiniai, tarpusavio sąveikoje, savarankiškai užima pageidautiną vietą naujai užduočiai atlikti, remdamiesi pirmosios mokinių komandos rikiuotės pavyzdžiu.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir turimu pirmosios komandos pavyzdžiu, prisitaiko prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų ir teisingai užimdami savo vietą judėjimo erdvėje kolektyviškai ugdo savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0154 2.0 16:55-17:00	Situacija	Mokiniai, atlikdami paskutinius bandymus ir susitardami su mokytoju individualiai, pradeda ilsėtis, poilsio metu mokinys NZ12 pažeidžia sutartas elgesio taisykles ir poilsio vietą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį, skirdamas jam pastabą ir gestu primena, kurioje vietoje buvo sutartas mokinių poilsis, skatindamas mokinį prisitaikyti prie naujai suformuotų poilsio laiko ir vietos reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys neverbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo pastabą ir grįžta atgal į anksčiau sutartą poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12, sąveikos su mokytoju metu, formuoja gilesnį suvokimą apie naujai suformuotus reikalavimus, prisitaiko prie šio kolektyvinio susitarimo, kurioje vietoje mokiniai ilsisi, ir, grįždamas į poilsio vietą, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.20 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 17 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010186, 03-03, 31:38)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas JGHAD0186 1.0	Situacija	Mokiniams, norintiems tapti komandos kapitonais, mokytojas skiria naują, papildomą užduotį ir sąlygas jai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius VB8, VB7, VB10, VB3 ir informuoja, juos, kad jie baigia užduotį anksčiau laiko dėl taisyklių nesilaikymo ir

07:27-07:50		jas įvardina, siekdamas padėti mokiniams suprasti, kodėl jie stebėdami vienas kitą neprisitaikė prie naujos užduoties atlikimo.
	Reakcija	Mokinys VB8, verbaliai išreiškdamas neigiamas emocijas, mokiniai VB7, VB10, VB3, neverbaliai išreiškdamai neigiamas emocijas, pademonstruoja mokytojo išsakymo pastebėjimo suvokimą ir grįžta į sutartą poilsio vietą stebėti likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB8, VB7, VB10, VB3, baigę užduotį anksčiau laiko, sąveikų su mokytoju metu, nustatę patirtos nesėkmės priežastį ir stebėdami likusius mokinius, formavo suvokimą apie naujos užduoties atlikimo reikalavimus ir sąlygas bei jų atliktas klaidas, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHAD0186 1.1 09:36-09:41	Situacija	Pirmą kartą užduotį atliekantys mokiniai VB6, VB4, VB11 lieka varžytis dėl teisės rinktis komandas, mokinys VB6 iš užduoties iškrenta pagal nustatytus susitarimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas praneša, mokiniams, kad komandas gali rinktis laimėtojai mokiniai VB4 ir VB12.
	Reakcija	Mokiniai VB4, VB11, VB8 verbaliai išreiškia pozityvias emocijas pritardami mokytojo išsakytam teiginiui.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB6, VB4, VB11, prisitaikydami prie naujos užduoties reikalavimų ir sąlygų bei sėkmingai ją atlikdami varžymosi principu, ugdė savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai VB8, VB10, VB7, VB3, stebėdami mokinius, formavo savo suvokimą apie naujos užduoties atlikimo reikalavimus, sąlygas bei procesą, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.21 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 17 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010186, 03-03, 31:38)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAD0186 1.0 13:37-13:46	Situacija	Mokiniai pirmą kartą ruošiasi atlikti naują užduotį ir, sąveikų su mokytoju metu, nusistatę užduoties atlikimo reikalavimus ir taisykles, atlieka pirmuosius bandymus, mokinys VB6 atlieka užduotį, nesutelkęs į ją dėmesio, ir grubiai pažeidžia naujos užduoties atlikimo vietos taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas keletą kartų kreipiasi į mokinį VB6, patikslindamas, kurioje vietoje turėtų būti atliekama užduotis, koks jos atlikimo procesas.
	Reakcija	Mokinys neverbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo išsakytą pastebėjimą ir grįžta atgal į savo komandos rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB6, sąveikos su mokytoju metu, po grubaus taisyklių pažeidimo formuoja suvokimą apie naujos užduoties vietos taisykles, prie kurių reikia prisitaikyti atliekant naują užduotį, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokinys VB4, atlikdamas bandymą, pažeidžia sutartos naujos užduoties atlikimo judėjimo erdvės taisykles.

PGHAD0186 1.1 13:53-13:59	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, primindamas jam sutartą užduoties atlikimo vietą, skatindamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys VB4 neverbaliai patvirtina, kad suprato padarytą klaidą ir grįžta į savo komandos rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB4, sąveikoje su mokytoju nustatydamas savo klaidą, formuoja suvokimą apie naujos užduoties atlikimo judėjimo erdvės reikalavimus, kurie reikalingi siekiant prisitaikyti prie jos atlikimo proceso, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.

9.22 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 30 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010238, 04-19, 24:37)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHAD0238 1.0 02:00-02:19	Situacija	Mokiniai pirmą kartą atlieka pramankštos pratimus jiems neįprastoje lauko aikštelėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas informuoja mokinius, kad ši judėjimo erdvė didesnė nei jiems įprasta, padeda mokiniams suprasti įprastų užduočių kaitą dėl atsiradusių neįprastų atlikimo sąlygų.
	Reakcija	Mokiniai, reikšdami pozityvias emocijas, pademonstruoja mokytojo pastebėjimų suvokimą ir toliau atlieka jiems įprastus pramankštos pratimus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai, pasižymintys skirtingomis fizinėmis galiomis, pasirenka individualų bėgimo ir užduoties atlikimo prisitaikant prie judėjimo erdvės dydžio ir užduoties reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, atlikdami užduotį vienoje grupėje, kolektyviškai laikosi judėjimo sutartoje erdvėje reikalavimų, kartu taisyklingai atlieka užduotį naujomis sąlygomis, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas JGHAD0238 1.1 02:38-02:49	Situacija	Mokiniais atliekant užduotį jiems neįprastoje edukacinėje aplinkoje (didesnėje aikštelėje), mokinys NZ6 pakartotinai trukdo atlikti užduotį mokiniui NZ8.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ8, siekdamas padėti jam prisitaikyti prie naujų užduoties atlikimo reikalavimų, ir paprašo jo pakeisti judėjimo vietą mokinių voroje, įvardindamas tokios kaitos priežastį.
	Reakcija	Mokinys NZ6 neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą ir užima jo paprašytą vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai, pasižymintys skirtingomis fizinėmis galiomis, pasirenka individualų bėgimo ir užduoties atlikimo tempą, prisitaikant prie judėjimo erdvės dydžio ir užduoties reikalavimų, taip ugdosi savo prisitaikomumo bruožą, mokinys NZ6 tinkamą individualų grupinės užduoties atlikimo tempą pasirenka tik po intervencijos su mokytoju ir jo įvykdyto prašymo. Grupinis: mokiniai, atlikdami užduotį vienoje grupėje, kolektyviškai laikosi naujų judėjimo sutartoje erdvėje reikalavimų, kartu taisyklingai atlieka užduotį naujomis sąlygomis taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.23 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 30 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010238, 04-19, 24:37)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0238 1.0 04:23-04:37	Situacija	Mokiniam pirmą kartą paskiriama personalizuoto ugdymosi užduotis – savarankiškai išsirinkti porininką kitai užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinę NZ9 ir paprašo jos išsirinkti savo porininką pirmajai, siekdamas padėti kitiems mokiniams remtis mokinės pozityviu pavyzdžiu.
	Reakcija	Mokinė greitai išsirenka mokinę NZ1, kuri reaguodama į šį pasirinkimą, išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ9 sudarius sąlygas pirmą kartą laisvai pasirinkti sau porininką, tai padaro greitai ir užtikrintai, mokinė NZ1, greitai sureaguodama į kvietimą, taip pat greitai ir užtikrintai atlieka mokinės jai paskirtą naują užduotį, taip ugdomi savo prisitaikomumo bruožai.
Epizodo kodas PGHAD0238 1.2 04:34-04:55	Situacija	Susiformavus pirmajai porai, mokytojas paprašo mokinės NZ1 užimti atitinkamą vietą naujoje erdvėje ir pasiruošti atlikti naują užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai ir neverbaliai padeda mokinėi nustatyti naujos užduoties atlikimo vietą, sukeldamas jai teigiamas emocijas, paskatina užduotį atlikti greičiau.
	Reakcija	Mokinė stoviniuoja tarp kelių panašių mokytojo nurodytų užduoties atlikimo vietų ir pakartotinai patiria nesėkmę užimti tinkamą padėtį, likę mokiniai pradeda verbaliai ir neverbaliai tikslinti prieš tai mokytojo nurodytą vietą, siekdami padėti mokiniai prisitaikyti prie naujų edukacinės erdvės reikalavimų, kol mokinė NZ1 ją randa.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ1 sąveikoje su mokytoju ir likusiais klasės mokiniais metu, formuojamas suvokimas apie naujos užduoties ir edukacinės erdvės atlikimo reikalavimus, mokinė juos įvykdo, remdamasi papildoma mokinių ir mokytojo pagalba, mokinė NZ1 ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai tiksliai supratę naujus reikalavimus padėjo mokinėi juos įgyvendinti, sąveikoje su ja verbaliai ir neverbaliai, dalindamiesi savo supratimu apie naują erdvę ir prie jos prisitaikydami taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0238 2.0 05:45-06:10	Situacija	Susiformavus naujoms paroms, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais ir paskatina juos išnaudoti visą galimą judėjimo erdvę, siekia padėti mokiniams suprasti jos ribojimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniam pakartotinai neįvykdytą naujos edukacinės erdvės reikalavimų, mokytojas kreipiasi į paskutinį rikiuotėje stovintį mokinį NZ7 ir, suteikdamas jam individualios pagalbos, padeda jam užimti tinkamą užduoties atlikimo vietą.
	Reakcija	Mokinui NZ7 tiksliai užėmus užduoties atlikimo vietą naujoje judėjimo erdvėje, kiti mokiniai vis dar stoviniuoja vietoje todėl mokytojas kreipėsi į šalia esančius mokinius NZ2 ir NZ8 ir paprašo atlikti tą pačią užduotį kartu, nuolat skatinama NZ7 išlaikyti savo užimtą vietą.

	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ7, NZ2 ir NZ8 sąveikoje su mokytoju metu, kuomet jis padėjo mokiniams suformuoti tinkamą eilę ir išnaudoti jiems dar neįprastai didelę erdvę ir judėjimo plotą, skatinant jų suvokimą apie naujos edukacinės aplinkos ribojimus, formuojant naują erdvės pažinimą, ugdomas jų prisitaikomumo bruožas. Grupinis: mokiniams pamokos metu sukurta situacija, kurioje jie tarpusavyje sąveikoje ir su pačiu mokytoju, išnaudoja naują ir jiems neįprastai didelę judėjimo erdvę. Šių sąveikų metu mokiniai prisitaiko prie jiems iškeltų kolektyvinių naujų erdvės reikalavimų, taip ugdat savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0238 3.0 07:50-09:57	Situacija	Mokytojas verbaliai ir neverbaliai supažindina mokinius su naujo judesio atlikimo technika, užduoties atlikimo taisyklėmis, skatina juos imituoti demonstruojamus judesius, mokiniams NZ10, NZ1, NZ7, NZ9 pakartotinai demonstruojant klaidas užimant pradinę judesio atlikimo padėtį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinių demonstruojamas grubias klaidas, keletą kartų nuo pradžių pradeda detalai aiškinti ir demonstruoti judesio atlikimo techniką, siekdamas padėti mokiniams taisyklingai užimti pradinę jo atlikimo padėtį ir prisitaikyti prie naujo judesio bei užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, palaipsniui prisitaiko prie naujo judesio atlikimo technikos ir sėkmingai užima pradinę jo padėtį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ10, NZ1, NZ7, NZ9 pakartotinai darant grubias klaidas, sukurama situacija, kurioje mokytojas dalinio mokymo principais siekia padėti mokiniams užimti naujo judesio atlikimo pradinę padėtį, suteikdamas jiems papildomos pagalbos, skatina juos prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, stebėdami mokytojo sąveiką su mokiniams NZ10, NZ1, NZ7, NZ9, sukuria situaciją, kurioje remdamiesi savo bendraamžių pavyzdžiu ir mokytojo teikiama pagalba gali rasti būdus, kaip prisitaikyti prie naujo judesio ir užduoties atlikimo reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0238 3.1 12:27-12:48	Situacija	Mokiniai NZ7, NZ9 ir NZ2, atlikdami antrą užduoties atlikimo bandymą pakartotinai, pademonstruoja prieš tai atliktas klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų ir atlikti ją sėkmingai, skatina mokinius savo klaidas pažinti ir pataisyti randant jų įveikimo būdus.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, įvertina savo pademonstruotas klaidas ir taisyklingai užima pradinę judesio atlikimo padėtį.
	Rezultatas	Individualus: Mokiniams NZ7, NZ9 ir NZ2 demonstruojant papildomos pagalbos prisitaikyti poreikį, mokytojas inicijuoja sąveiką su jais ir, siekdamas mokiniams padėti, skatina juos pažinti savo klaidas, jas pataisyti prisitaikant prie naujos užduoties reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0238 3.1 15:30-15:34	Situacija	Mokinės NZ4 porininkas iš užduoties atlikimo proceso pasitraukia dėl nenumatytų aplinkybių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokinėi NZ4 įsitraukti į ugdymosi procesą, tinkamai atlikti naują užduotį, tampa jos porininku užduočiai atlikti.
	Reakcija	Mokinė NZ4 neverbaliai patvirtina mokytojo išsakyto pasisakymo suvokimą ir toliau tęsia jai paskirtą užduoties atlikimą.

	Rezultatas	Individualus: mokinės NZ4 porininkui pasitraukus iš užduoties atlikimo, sukurama situacija, kurioje mokinė pakeitusi porininką skatinama prisitaikyti prie pasikeitusių užduoties atlikimo sąlygų, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.

9.24 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 30 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010238, 04-19, 24:37)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAD0238 1.0 18:40-19:30	Situacija	Mokiniai, sėkmingai atlikę pirmą užduotį, stovi eilėje ir laukia, kada bus galima pradėti kitą užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs galimą mokinių neigiamų emocijų raišką negavus galimybės atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį, informuoja mokinius, kad jie pirmą kartą rinksis pagrindinį žaidimo veikėją pagal jiems dar nenaudotą metodą ir pirmajam jį pabandyti pakviečia mokinį NZ3.
	Reakcija	Mokinys sėkmingai atlieka mokytojo paprašytus veiksmus, kol kiti mokiniai laukia, kas bus išrinktasis pirmuoju pagrindinių veikėjų.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ3, sėkmingai prisitaikydamas prie naujo metodo išrenkant pagrindinį žaidimo veikėją NZ8, atlieka jam paskirtas naujas užduotis, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likusi mokinių grupė, sąveikaudama su mokytoju ir mokiniu NZ3, laikydamiesi tvarkos taisyklių, pripažino pagrindiniu veikėju išrinktą mokinį NZ5 kaip pagrindinį veikėją ir panaudoję naują, jiems neįprastą, atrankos metodą ugdė savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas BGHAD0238 1.1 19:32-19:52	Situacija	Mokytojas primena mokiniams jiems žinomo žaidimo taisyklės, kartu aiškiai pabrėždamas naujos jiems aiškiai neapibrėžtos, judėjimo erdvės ribas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams ir mokytojui sutarus dėl judėjimo erdvės ir žaidimo taisyklių, duodamas signalas pradėti žaidimą.
	Reakcija	Mokiniai jiems įprasta tvarka sureaguoja į mokytojo duotą signalą ir, sėkmingai laikydamiesi visų susitarimų, atlieka žaidimą pirmą kartą naujoje edukacinėje aplinkoje.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ5, prisimindamas žaidimo taisyklės, kartu vykdydamas naujos neįprastos judėjimo erdvės keliamus reikalavimus, sėkmingai atlieka pagrindinio žaidimo veikėjo vaidmenį ir, prisitaikydamas prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų, ugdo savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, dalindamiesi likusiu vaidmeniu, sėkmingai bei kolektyviškai laikosi žaidimo taisyklių ir visiems vienodai išskeltų papildomų, naujų neapibrėžtos erdvės reikalavimų bendram tikslui pasiekti, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.25 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 26 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010342, 04-20, 24:29)

Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHAD0342 1.0 02:08-02:46	Situacija	Mokiniai pirmą kartą atlieka fizinio ugdymo pamoką jiems neįprastoje lauko aikštelėje, mokytojas informuoja, kad aikštelė, kurioje jie juda, dabar yra daug didesnė lyginant su ta, kurioje jie pripratę judėti, todėl judėjimo taisyklės išlieka tos pačios, atsiranda papildomos judesių atlikimo sąlygos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai kolektyviškai atlieka užduotį pagal jiems įprastas taisykles, laikydami jiems neįprastos erdvės judėjimo erdvės ploto, mokiniai VB4 ir VB8 pagreitina pratimų atlikimo tempą, skatindami likusius mokinius judėti greičiau.
	Reakcija	Mokytojas kreipiasi į visus mokinius ir primena, kad atliekant šią užduotį skubėti nereikia, siekdamas padėti visiems mokiniams prisitaikyti prie naujos edukacinės erdvės keliamų reikalavimų.
	Rezultatas	Individualus: skubantys mokiniai VB4 VB8, tarpusavio sąveikoje su kitais mokiniams, atlikdami užduotį ir įsiklausydami į mokytojo pastebėjimus, prisitaiko prie užduoties reikalavimų suderinant savo ir kitų mokinių fizinį pajėgumą, įvykdant naujos edukacinės erdvės keliamus reikalavimus, taip ugdant savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai pirmą kartą atlikdami jiems žinomą užduotį naujoje, neįprastoje ir didesnėje erdvėje, tarpusavio sąveikoje, kolektyviškai laikydami užduoties atlikimo reikalavimų, kartu ugdė savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHAD0342 2.0 08:19-08:31	Situacija	Mokytojas paskiria mokiniams nenumatytą užduotį ir suteikia būtinos ir skubios profesinės pagalbos kolegei, atvykusiai į pamoką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams sudaromos sąlygos savarankiškai žaisti jiems įprastą žaidimą, prieš tai mokytojui išrinkus pagrindinį žaidimo veikėją ir nurodžius naujos judėjimo erdvės ribojimus, prie kurių mokiniams reikia prisitaikyti.
	Reakcija	Mokiniai žaidžia jiems žinomą judrųjį žaidimą pagal nustatytas naujos judėjimo erdvės ribas mokytojui su jais tiesiogiai nesąveikaujant.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, žaisdami jiems įprastą judrųjį žaidimą be tiesioginės sąveikos su mokytoju ir laikydamiesi naujos edukacinės aplinkos keliamų reikalavimų, taikydami savarankiško mokymosi principą, kolektyviškai ugdė savo prisitaikumo bruožą.

9.26 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 26 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010342, 04-20, 24:29)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		

Epizodo kodas PGHAD0342 1.0 14:30-15:35	Situacija	Mokytojas verbaliai supažindina mokinius su naujos užduoties atlikimo reikalavimais, procesu, neverbaliai pademonstruoja naujo judesio atlikimo techniką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sąveikoje su mokiniais, kartu su jais formuoja naujos užduoties atlikimo taisykles ir reikalavimus, siekia padėti mokiniams įsitraukti į pamokos veiklą, suprasti naujus reikalavimus, prie kurių reikės prisitaikyti.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo išsakytų pasisakymų suvokimą, imituoja juo demonstruojamus judesius.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, sąveikoje su mokiniais, pristato jiems naują užduotį, jos atlikimo procesą, supažindina su nauju judesiu, taip sukuriant situaciją, kurioje mokiniai supažindinami su naujo judesio atlikimo ir užduoties reikalavimais, kartu su mokytoju formuoja jos atlikimo procesą, prie kurio reikės prisitaikyti, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0342 2.0 17:47-17:58	Situacija	Mokinė VB11 atlieka savo užduoties atlikimo bandymą ir, siekdama konkuruoti su kitais mokiniais, naują judesį atlieka darydama grubias klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11 ir įvardindamas jai padarytas klaidas, primindamas judesio atlikimo techniką, skatina mokinę jas įvertinti, rasti jų sprendimo būdus ir prisitaikyti prie užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokinė VB11 verbaliai patvirtina mokytojo pastebėjimų suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei VB11 atliekant naują judesį ir darant grubias klaidas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokinei VB11 prisitaikyti prie naujo judesio ir užduoties reikalavimų, primena jai jo atlikimo techniką, padeda nustatyti padarytas klaidas, rasti jų sprendimo būdus, taip ugdam mokinės prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0342 3.0 18:33-18:44	Situacija	Mokytojas, įvertindamas bendrą mokinių VB4, VB8, VB2 demonstruojamą pakartotinę klaidą, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas detalai mokiniams dar kartą pademonstruoja judesio atlikimo techniką, įvardina jų klaidas, siekdamas padėti mokiniams jų išvengti ir prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai išklauso mokytojo pastebėjimų ir toliau tęsia užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui įvertinus pasikartojančias mokinių VB4, VB8, VB2 klaidas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, įvardina minėtas klaidas, padeda rasti jų sprendimo būdus, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikumo bruožą.

9.27 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 28 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010343, 04-20, 22:53)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHAD0343	Situacija	Mokiniai pirmą kartą atlieka jiems įprastą pramankštą naujoje erdvėje, pirmoji eilėje judanti mokinė JK9, ją atlieka bendraklasiams nepriimtinu tempu.

1.0 00:20-00:41	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, atsižvelgdamas į nepatogumus bendrąsias, individualiai kreipiasi į mokinę JK9 ir paprašo jos sulėtinti judėjimo tempą, siekdamas padėti jai prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos reikalavimų.
	Reakcija	Mokinė, reaguodama į mokytojo pasisakymą, sustoja ir palaukia likusių mokinių, šioms sparčiau priartėjus, tęsiama pramankšta lėtesniu tempu.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK9, sąveikaudama su mokytoju, įvertina naujos ir ženkliai didesnės nei mokiniams įprasta judėjimo erdvės plotą, prisitaiko prie žemesnio bendrąsias judėjimo tempo, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai pirmą kartą naujoje judėjimo erdvėje atlieka jiems įprastos pramankštos pratimus, tarpusavio sąveikoje, laikosi mokiniams įprastų taisyklių ir reikalavimų, prisitaikydami prie tempo kaitos, naujos judėjimo erdvės reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas ĖHAD0343 1.1 01:29-01:56	Situacija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, sutaria ties jiems naujos erdvės ribų apibrėžtimi, užduoties atlikimo trukmę; mokiniams atliekant užduotį, mokinys JK6 ją atlieka pastebimai lėčiau nei bendrąsias.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK6, siekdamas jam padėti efektyviau prisitaikyti prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų, ir paskatina mokinį užduotį atlikti greičiau.
	Reakcija	Mokinys, reaguodamas į mokytojo paskatinimą, jam paskirtą užduotį tęsia pastebimai didesniu tempu.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK6, sąveikoje su mokytoju, įvertina jam neįprastos naujos judėjimo erdvės keliamus reikalavimus, padidina savo užduoties atlikimo tempą, prisitaikydamas prie jų ir taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai su skirtingu fiziniu pajėgumu prisitaikė prie lėčiau judančių mokinių, siekdami išlaikyti užduoties atlikimo kokybę ir jiems žinomus jos atlikimo reikalavimus, tarpusavio sąveikos metu ją atliko naujoje erdvėje, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.28 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 28 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010343, 04-20, 22:53)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranka į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis, grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0343 1.0 04:15-05:31	Situacija	Mokiniai, atlikę pramankštą, pradeda formuoti eilę jiems neįprastoje vietoje ir naujoje aplinkoje, nesėkmingai išnaudodami visą judėjimo erdvės plotą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į pirmąją rikiuotėje mokinę JK9 ir paskutinį mokinį JK6, siekdamas padėti jiems ir likusiems bendrąsias prisitaikyti prie jiems neįprastai didesnio judėjimo erdvės ploto, paprašydamas jų atsistoti į judėjimo erdvės kraštus.
	Reakcija	Mokiniams JK9, JK6 sąveikos su mokytoju metu ir sėkmingai atsistojus į sutartas vietas, mokytojas individualiai kreipiasi į

		mokinius JK1, JK7, JK5, JK4 ir padeda jiems išnaudoti visą judėjimo erdvės plotą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai JK6, JK9, JK1, JK7, JK5, sąveikų su mokytoju metu ir gaudami individualią pagalbą, jiems neįprastoje erdvėje suformuoja mokiniams įprastą rikiuotę, prisitaikydami prie naujos erdvės dydžio, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai kolektyviškai atlieka jiems įprastus veiksmus naujoje erdvėje, atsižvelgdami į keliamus reikalavimus ir mokiniams neįprastą dydį, sąveikaudami tarpusavyje ir su mokytoju prisitaiko jiems neįprastoje erdvėje, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0343 1.1 07:07-07:40	Situacija	Mokytojas mokiniams primena užduoties atlikimo taisykles ir reikalavimus, taip pat pabrėžia naują užduoties reikalavimą, kuris iškeltas dėl papildomų galimybių konstruoti sąveikas šioje naujoje erdvėje, mokiniams atliekant užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams atliekant naujos užduoties atlikimo bandymus, mokytojas įvertina mokinių JK5, JK6, JK7, JK10 demonstruojamas pakartotines klaidas ir inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas padėti mokiniams nustatyti savo klaidas, rasti jų sprendimo būdus ir geriau prisitaikyti prie naujų užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai JK6, JK7, JK5, JK10, sąveikų su mokytoju metu ir išklausydami jo pasisakymų, verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja pritarimą jam.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK6, JK7, JK5, JK10 demonstruojant sunkumus prisitaikyti prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų, sukuriama situacija, kurioje mokytojas, inicijuodamas sąveikas su mokiniams, padeda jiems nustatyti jų pademonstruotas klaidas, rasti sprendimo būdus, prisitaikyti prie naujų reikalavimų, taip padėdamas mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, atlikdami jiems įprastą užduotį naujoje erdvėje, prisitaiko prie kylančių papildomų reikalavimų, sąveikauja tarpusavyje ir užduotį atlieka pagal jiems žinomą eigą, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0343 2.0 09:35-12:04	Situacija	Mokiniams pirmą kartą paskiriama savivaldaus ugdymosi užduotis savarankiškai išsirinkti porininką užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK2 su JK8, JK9 su JK4, tarpusavio sąveikoje, suformuoja pirmąsias poras, mokiniui JK10 nespėjus pasirinkti kažkurio iš šių mokinių, jis pasirenka mokinį JK1, poras suformavę mokiniai pradeda užimti savo vietas, likę mokiniai JK12, JK5, JK7, JK6, stoviniuoja ir nepasirenka porininkų, mokytojas kreipiasi į porininkų nepasirinkusių mokinių grupę, individualiai į mokinius JK12, JK7 ir paskatina juos išsirinkti iš esančių laisvų mokinių, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie jiems naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys JK12, reaguodamas į mokytojo paskatinimus, išsirenka mokinę JK5 ir jie kartu nueina prie jau suformuotų porų, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7 ir padeda jam bei jo porininkui JK6 užimti reikiamą poziciją, kartu, bet savarankiškai tai padaro ir mokinys JK12.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK6, JK7, JK12, JK5 nepasirinkus savo norimų porininkų, prisitaikyti prie jiems pirmą kartą atliekamo pasiskirstymo padeda sąveika su mokytoju, kuris verbaliai inicijuodamas sąveikas su mokiniams padeda jiems suformuoti poras, užimti reikiamas pozicijas užduočiai atlikti, taip padėdamas jiems ugdyti jų prisitaikomumo bruožą, mokiniai JK2, JK9, JK10, pirmieji

		iniciavę savo porininko pasirinkimą, prisitaiko prie naujo porų pasiskirstymo metodo, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai pirmą kartą atlieka jiems naują porininkų pasirinkimo metodą ir, tarpusavio sąveikoje ir su mokytoju, suformuoja poras pagal savo individualius pasirinkimus, pagal norus ar likusius narius, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0343 3.0 14:15-14:51	Situacija	Mokytojas įvertina mokinių JK6, JK1, JK7, JK5 demonstruojamą klaidą prisitaikant prie naujos užduoties reikalavimų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, primena jiems jų pasirinktus porininkus, užduoties atlikimo pozicijas, padeda jas užimti.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikų su mokytoju metu, įgyvendina jo prašymus ir pasiruošia atlikti naują užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių JK6, JK1, JK7, JK5 neprisitaikymą prie naujos užduoties reikalavimų, sukuria situaciją, kurioje, inicijuoja sąveiką su mokiniais, primena jiems naujos užduoties atlikimo reikalavimus, jų pasirinktus porininkus, padeda jiems prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0343 4.0 15:15-15:37	Situacija	Pirmieji mokiniai stovi užėmę pradinę padėtį ir laukia, kada bus galima pradėti atlikti naują veiksmą, mokytojas verbaliai įvertina mokinių užimtos pradinės padėties taisyklumą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį JK7 ir paaiškina jam, kokius pataisymus reikia atlikti pradinei padėčiai užimti, kokios klaidos yra daromos, kaip teigiamą pavyzdį pateikia mokinės JK9 užimtą pradinę padėtį ir padeda mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Pirminės sąveikos su mokytoju metu mokinys JK7 neatlieka reikiamų pataisymų, tačiau pasižiūrėjęs į duotą teigiamą pavyzdį ir grįžęs atgal į sąveiką su mokytoju, taisyklingai užima pradinę padėtį.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK7, sąveikoje su mokytoju ir netiesiogiai sąveikaudamas su mokine JK9, prisitaiko prie naujo veiksmo mokymo proceso ir su pagalba tinkamai atlieka mokomą judesį. Grupinis: mokiniai, dirbdami bendroje grupėje ir sąveikų su mokytoju metu kartu, stebėdami vienas kitą, konstruoja naujo veiksmo mokymosi procesą, kuriame, prisitaikydami prie naujų judesių, ugdo savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0343 5.0 15:15–16:13	Situacija	Pirmajai mokinių grupei atlikus savo bandymą, antroji mokinių grupė, remdamasi jų pavyzdžiu, pasiima reikiamą inventorių ir užima pradinę padėtį, kol mokytojas patikrina, ar ji taisyklinga.
	Inicijuotas veiksmas	Įvertinęs mokinių daromas klaidas, mokytojas individualiai kreipiasi mokinę JK4 ir verbaliai padeda jai taisyklingai užimti pradinę padėtį, tuo pačiu tikslu mokytojas kreipiasi ir į mokinį JK6, siekdamas padėti abiem mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų.
	Reakcija	Abu mokiniai JK4 ir JK6, sąveikų su mokytoju metu, taisyklingai prisitaiko prie jiems išsakomų pastebėjimų ir atlieka užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai JK4 ir JK6, sąveikų su mokytoju metu, konstruoja naujo veiksmo mokymosi procesą ir, atsižvelgdami į mokytojo pastabas, nustato savo demonstruojamas klaidas, prie jų prisitaiko naujam judesiui atlikti, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.

		Grupinis: mokiniai, dirbdami grupėje ir tarpusavio sąveikoje, atlieka vienodus, jiems naujus judesius, prisitaikydami prie šio mokymosi proceso keliamų reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.29 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 28 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010343, 04-20, 22:53)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAD0343 1.0 20:31–20:42	Situacija	Mokiniai atlieka jiems žinomą judrųjį žaidimą naujoje didesnėje, jiems neįprastoje erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai, žaisdami laikosi su mokytoju sutartų naujos erdvės ribojimų, kurioje mokiniys JK1, pasinaudodamas šia aplinka, pasislepia už joje esančio inventoriaus.
	Reakcija	Pagrindinį žaidimo vaidmenį atliekanti mokinė JK9 pastebi JK1 ir atlieka pagrindinį žaidimo vaidmenį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniys JK1, laikydamasis sutartų naujos erdvės ribojimų, prisitaiko prie mokiniams neįprastos aplinkos, siekdamas asmeninio pranašumo ugdymosi procese. Mokinė JK9, veikdama naujoje erdvėje, atlieka jai įprastą žaidimo vaidmenį mokiniui JK1 suformavus naujas aplinkos sąlygas, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, bendrai sąveikoje prisitaikydami prie naujos aplinkos bei naujos erdvės keliamų reikalavimų ir žaidimų atlikimo sąlygų, laikėsi jiems įprastų judėjimo taisyklių, standartų, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.30 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 31 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010270, 05-11, 20:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio iš vietos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHAD0270 1.0 03:05-03:56	Situacija	Mokiniai suformuoja jiems įprastą rikiuotę su mokytoju sutartoje vietoje, tačiau neišnaudoja visos galimos naujos judėjimo erdvės, mokytojas verbaliai ir gestais primena mokiniams, koks atstumas į šalis turėtų tarp jų būti, ir kreipiasi į paskutinį eilėje stovintį mokinį VB3, skatindamas jį pasislinkti, jam traukiantis, paskui jį juda ir kiti mokiniai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams pasislinkus, bet nesuformuojant tinkamo atstumo tarpusavyje, mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius VB2, VB6, VB5, VB10, NZ12 ir padeda jiems suformuoti tinkamus atstumus.

	Reakcija	Mokiniai, sąveikaudami su mokytoju, prisitaiko prie judėjimo erdvės keliamų reikalavimų.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB2, VB6, VB5, VB10, NZ12, individualiai sąveikaudami su mokytoju ir formuodami suvokimą bei žinias, kaip tinkamai prisitaikyti, formuodami žinomą rikiuotę didesnėje nei įprasta judėjimo erdvėje prisitaiko prie naujų sąlygų, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir kolektyviškai, atlikdami bendrą užduotį naujoje judėjimo erdvėje ir prisitaikydami, atlikdami jiems įprastą užduotį prie jos keliamų reikalavimų, ugdo savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHAD0270 1.1 09:15-10:20	Situacija	Mokiniams atliktus pramankštos pratimus, jiems paskiriama nauja užduotis suformuoti rikiuotę dar vienoje naujoje judėjimo erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sudaro sąlygas mokiniams palenktyniauti iki sutartos rikiuotės formavimo vietos ir duoda komandą pradėti atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokiniai bėga iki sutartos vietos ir sėkmingai suformuoja paskirtą rikiuotę.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, atlikdami netikėtai paskirtą naują grupinę užduotį naujoje edukacinėje aplinkoje ir suformuodami jiems įprastą rikiuotę, prisitaiko prie tokios aplinkos formuojamų reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.

9.31 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 31 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010270, 05-11, 20:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio iš vietos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAD0270 1.0 12:36-13:30	Situacija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, susipažįsta su naujos užduoties atlikimo judesiais, sutaria jos atlikimo vietą ir, suformavę rikiuotę, pradeda ją individualiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas stebi mokinių ugdymosi procesą atliekant pirmuosius bandymus ir inicijuoja individualias sąveikas su mokiniais VB12, VB11, siekdamas jiems padėti nustatyti padarytas klaidas ir rasti galimus jų sprendimo būdus.
	Reakcija	Mokinys VB12 išklauso mokytojo išsakomus pastebėjimus ir, neverbaliai pademonstruodamas jų suvokimą, grįžta atgal į rikiuotės galą ruoštis antrajam bandymui, mokinė VB11, pasitikslindama, ar teisingai suprato mokytojo išsakytus pastebėjimus, pakartoja užduotį nebedarydama klaidos.
	Rezultatas	Individualus: sąveikę su mokytoju metu individualios pagalbos metu, mokiniai VB12 ir VB11 konstruoja naujas žinias, kaip prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, nustato savo klaidas ir randa jų sprendimo būdus, ugdo savo prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, pirmą kartą atlikdami naują užduotį ir laikydamiesi naujos judėjimo erdvės reikalavimų, pirmųjų bandymų metu prisitaikydami prie šių veiksmų, ugdo savo prisitaikumo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0270 2.0 14:00-15:36	Situacija	Antrojo užduoties atlikimo bandymo metu mokiniai VB12 ir VB11 pakartoja pirmojo bandymo klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pakartotinai inicijuoja sąveiką su mokiniais VB11 ir VB12, detaliau paaiškina ir pademonstruoja, kokių veiksmų galima imtis, norint sėkmingai atlikti šią užduotį, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie jos reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys VB12, išlausęs mokytojo, grįžta į rikiuotės galą, mokinė VB11 keletą kartų pakartoja užduotį, kol klaidų nebedaro.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB12 ir VB11 pakartotinės sąveikos su mokytoju metu papildomai konstruoja suvokimą ir žinojimą, kaip prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, siekiant ją sėkmingai atlikti, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0270 3.0 18:26-19:15	Situacija	Mokiniai atlieka paskutinius užduoties atlikimo bandymus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai sėkmingai atlieka paskutinius savo bandymus, nebedarydami klaidų.
	Reakcija	Mokytojas individualiai pagiria kiekvieną mokinį, atlikusį paskutinį užduoties bandymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje ir remdamiesi vienas kito pavyzdžiu bei sąveikaudami su mokytoju, išklauso jo įžvalgas, sėkmingai prisitaiko prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų ir taip ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.32 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 35 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010290, 05-21, 12:45)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĠGHAD0290 1.0 00:01-02:12	Situacija	Mokiniai išklauso mokytojo instruktažo apie naujos, neįprastos užduoties atlikimo taisykles, reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, supažindindamas mokinius su jiems nauja, neįprasta užduotimi, skatina juos įvertinti sveikos ir nesveikos gyvensenos aspektus, susidomėti vykdoma veikla.
	Reakcija	Mokiniai, aktyviai įsitraukdami į sąveiką su mokytoju, atsakinėja į jo užduodamus klausimus, demonstruoja naujos užduoties reikalavimų suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui sukūrus mokiniams neįprastą aplinką ir užduotį, sukurama situacija, kurioje mokiniai supažindinami su nauja, neįprasta užduotimi, jos reikalavimais; įsitraukdami į šią veiklą verbaliai ir neverbaliai demonstruoja naujos užduoties suvokimą, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.33 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 35 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010290, 05-21, 12:45)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		

Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0290 1.0 02:29-02:34	Situacija	Mokiniai atlieka naują užduotį pagal visas sutartas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suprasti, kad jie užduotį atlieka tinkamai ir juos paskatinti, verbaliai juos pagiria.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, toliau atlieka jiems paskirtą užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams atliekant užduotį pagal visas sutartas taisykles ir suformuotus reikalavimus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniams suprasti jų atliekamos veiklos taisyklumą jų pagirdamas ir paskatindamas, taip padėdamas mokiniams kolektyviškai ugdyti savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0290 2.0 04:47-04:55	Situacija	Mokinys VB4 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB4 informuoja mokytoją, kad kažkuris bendraamžis, atlikdamas užduotį, padarė klaidą, taip pademonstruodamas savo užduoties reikalavimų suvokimą ir prisitaikymą prie jų.
	Reakcija	Mokytojas verbaliai patvirtina mokinio VB4 pastebėjimą.
	Rezultatas	Individualus: Mokinys VB4 inicijuoja sąveiką su mokytoju ir sukuria situaciją, kurioje mokinys, nustatęs ir įvardinęs kito bendraamžio atliktą klaidą, pademonstruoja savo naujos užduoties reikalavimų suvokimą, prisitaikymą prie jų, ir, gavęs mokytojo pritarimą, taip ugdo savo prisitaikumo bruožą.

9.34 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 35 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010290, 05-21, 12:45)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAD0290 1.0 05:42-06:01	Situacija	Mokiniai ruošiasi atlikti paskutinę pamokos dalį ir įvertinti savo atliktos veiklos rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ12, VB4, VB7 verbaliai informuoja mokytoją, kad jiems sunku vizualiai matyti jų pasiektą rezultatą.
	Reakcija	Mokytojas, įvertinęs netinkamą mokinių užimtą padėtį poilsio metu, paskatina prisitaikyti prie šios naujos situacijos ir pateikia keletą skirtingų prisitaikumo variantų.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai informuoja mokytoją, kad negali atlikti užduoties dėl atitinkamų priežasčių, mokytojas, įvertinęs užduoties neatlikimo priežastį, inicijuoja sąveiką su mokiniams, taip sukurdamas situaciją, kurioje padeda mokiniams suprasti šią priežastį, pateikdamas keletą jos įveikos pavyzdžių, kuriais mokiniai pasinaudojo, padėjo mokiniams ugdyti savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokytojas užduoda mokiniams klausimus, kurie susiję su užduoties rezultato nustatymu.

BGHAD0290 2.0 06:10-06:26	Inicijuotas veiksmas	Mokiniam atsakinėjant į mokytojo užduodamus klausimus, jis padidina jų dažnį, siekdamas pagerinti ugdymosi turinio kokybę.
	Reakcija	Mokiniai, prisitaikydami prie kintančio atsakymų pateikimo dažnio, demonstruoja prisitaikymą prie jiems neįprastos rezultato įvertinimo formos.
	Rezultatas	Grupinis: mokytoji įvertinus mokinių pajėgumą atsakinėti į jo užduodamus klausimus, sukuria situaciją, kurioje mokytojas didina mokinių atsakymų pateikimo dažnį, jiems prisitaikant prie greitai kintančių sąlygų, ugdomas jų prisitaikomumo bruožas.
Epizodo kodas BGHAD0290 3.0 06:10-06:59	Situacija	Mokiniai NZ12, VB12, VB5, VB4 pakartotinai užima netinkamas vietas poilsiui ir rezultato įvertinimui.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, skatindamas juos įvertinti užimamos vietos netinkamumą kitų bendraklasių aspektu, ir paprašo jų rasti tinkamas vietas.
	Reakcija	Mokiniai, reaguodami į mokytojo prašymą ir prisitaikydami prie naujos aplinkos, užima naujas vietas.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniam NZ12, VB1, VB5, VB4 pakartotinai netinkamai prisitaikius prie naujos rezultatų įvertinimo formos vietos aspektu, mokytojas inicijuoja sąveiką su jais ir, skatindamas įvertinti jų užimtos vietos netinkamumą naujai užduočiai, paskatina juos rasti naujas, taip padėdamas mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

9.35 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 36 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010289, 05-21, 11:15)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHAD0289 1.0 00:01-02:04	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti jiems naują ir neįprastą užduotį, mokytojas paaiškina jos atlikimo taisykles ir reikalavimus, skatina mokinius įsitraukti į šią veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas užduoda mokiniams klausimus, susijusius su sveikos gyvensenos aspektais, siekia nustatyti reikiamas mokinių žinias šiai užduočiai atlikti.
	Reakcija	Mokiniai aktyviai įsitraukia į sąveiką su mokytoju, atsakinėja į jo užduodamus klausimus, demonstruoja norą įsitraukti į naują veiklą ir prisitaikymą prie jos taisyklių suvokimo.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, aiškindamas mokiniams naujos užduoties atlikimo taisykles ir reikalavimus, siekdamas juos įtraukti į jiems neįprastą veiklą, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, atsakinėja į jiems neįprastus klausimus, demonstruoja norą atlikti naują veiklą pagal naujas taisykles, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

9.36 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 36 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010289, 05-21, 11:15)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		

Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0289 1.0 02:29-02:35	Situacija	Mokiniai atlieka jiems naują ir neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, prisitaikymą prie jos reikalavimų, juos pagiria ir paskatina.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, išreikšdami teigiamas emocijas, tęsia užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams atliekant naują, jiems neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, juos pagiria ir paskatina, taip ugdydamas mokinių prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0289 1.1 02:54-03:11	Situacija	Mokiniai atlieka jiems naują ir neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, įvertina iš dalies atliktos užduoties rezultatą, juos pagiria ir paskatina.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, išreikšdami teigiamas emocijas, tęsia užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams atliekant naują, neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, įvertindamas pasiektą rezultatą ir užduoties atlikimo kokybę, juos pagiria ir paskatina, taip ugdydamas mokinių prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0289 1.2 03:55-04:08	Situacija	Mokiniai atlieka jiems naują ir neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, juos pagiria ir paskatina.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, išreikšdami teigiamas emocijas, tęsia užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams atliekant naują, jiems neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniams suprasti jų užduoties atlikimo tikslumą, juos pagiria ir paskatina, taip ugdydamas mokinių prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0289 2.0 05:26-05:38	Situacija	Mokiniai NZ6 ir NZ2 pažeidžia sutartos naujos užduoties taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems geriau prisitaikyti prie naujos užduoties taisyklių ir pagerinti jos atlikimo kokybę, įvardija mokiniams jų pažeistą taisyklę.
	Reakcija	Mokiniai gestais pademonstruoja mokytojo priminimo suvokimą ir toliau tęsia užduoties atlikimą pagal visas taisykles.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ6 ir NZ1 pažeidus naujos užduoties taisykles, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas skatina mokinius prisiminti visas taisykles, įvardydamas ir jų pažeistą taisyklę, taip padedant mokiniams prie jų prisitaikyti ir ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

9.37 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 36 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010289, 05-21, 11:15)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAD0289 1.0 06:07-06:32	Situacija	Mokytojas inicijuoja naują rezultato įvertinimo formą ir užduoda mokiniams klausimus, susijusius su sveika gyvensena.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, užduodamas mokiniams klausimus, įvertina jų atsakymų pateikimo dažnio pajėgumą ir, siekdamas pagerinti ugdymosi proceso kokybę, padidina užduodamų klausimų dažnį.
	Reakcija	Mokiniai, išlaikydami vienodą atsakymų kokybę skirtingais dažniais, pademonstruoja savo prisitaikymą prie jo kaitos.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių pajėgumą atsakinėti į užduodamus klausimus, sukuria situaciją, kurioje pakeitus užduodamų klausimų dažnį, mokiniai skatinami prie jo prisitaikyti, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas BGHAD0289 2.0 06:51-07:55	Situacija	Mokytojas įvertina mokinių pajėgumą ir prisitaikymą prie naujos rezultato vertinimo formos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sudaro sąlygas mokiniams savarankiškai kelti ir atsakyti į klausimus, susijusius su sveika gyvensena ir pamokos rezultatu.
	Reakcija	Mokiniai bendradarbiaudami prisitaiko prie pakitusių pamokos rezultato vertinimo reikalavimų ir vykdo jiems paskirtą užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui įvertinus mokinių pajėgumą ir prisitaikymą prie naujos pamokos rezultato vertinimo formos, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniams sudaromos sąlygos savarankiškai atlikti pamokos rezultato vertinimą, prisitaikant prie tokių vertinimo reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

9.38 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 35 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010291 05-21, 08:13)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: Frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0291 1.0 00:18-00:47	Situacija	Mokiniai atlieka jiems naują ir neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas įvertina dalinį mokinių rezultatą ir, siekdamas juos paskatinti, išlaikyti tokį pat rezultatą, pagiria, primena dalį naujos užduoties taisyklių.
	Reakcija	Mokiniai, neįsitraukdami į tiesioginę sąveiką su mokytoju, reikšdami teigiamas emocijas, tęsia naujos užduoties atlikimą pagal visas taisykles ir reikalavimus.

	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių pasiektą dalinį pamokos rezultatą, sukuria situaciją, kurios metu mokiniai skatinami jį išlaikyti, primenant jiems dalį naujos užduoties taisyklių, padedant dar geriau prisitaikyti prie jiems naujos ir neįprastos užduoties, taip ugdamant mokinių prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0291 2.0 01:23-01:28	Situacija	Mokinys JK11, atlikdamas užduotį, inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK11 informuoja mokytoją apie jo pasiektą individualų rezultatą, pademonstruodamas prisitaikymą prie naujos užduoties taisyklių ir reikalavimų.
	Reakcija	Mokytojas verbaliai įvertina mokinio JK11 pasiektą rezultatą ir jį pagiria.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 inicijavus sąveiką su mokytoju siekiant informuoti jį apie pasiektą individualų rezultatą, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, sąveikoje su mokytoju, pademonstruoja prisitaikymą prie naujos užduoties taisyklių ir reikalavimų, mokytojui jį pagiriant ir padedant suprasti, kad jis užduotį atlieka tinkamai; ugdomas mokinio prisitaikomumo bruožas.
Epizodo kodas PGHAD0291 3.0 03:13-03:18	Situacija	Mokiniai atlieka jiems naują ir neįprastą užduotį pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių prisitaikymą prie naujos užduoties taisyklių ir reikalavimo, juos verbaliai pagiria ir paskatina.
	Reakcija	Mokiniai, neįsitraukdami į tiesioginę sąveiką su mokytoju, reikšdami teigiamas emocijas, tęsia naujos užduoties atlikimą pagal visas taisykles ir reikalavimus.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių prisitaikymą prie jiems neįprastos užduoties taisyklių ir reikalavimų, sukuria situaciją, kurioje mokiniai pagyrimu skatinami ir toliau prisitaikyti prie jiems naujos ir neįprastos užduoties, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.

9.39 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 35 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010291 05-21, 08:13)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: dalyvavimas 2021 mokslo metų sporto šventėje.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus ir fizinius pratimus susijusius su sveikos mitybos teorinėmis žiniomis.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas BGHAD0291 1.0 04:15-05:13	Situacija	Mokytojas, suformuodamas naują pamokos rezultato įvertinimo formą, pateikia ją mokiniams savarankiško darbo principu, paaiškindamas vertinimo procesą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai atlieka mokytojo paskirtą pamokos rezultato vertinimą pagal visas taisykles.
	Reakcija	Mokiniai baigus vertinti, jie individualiai inicijuoja sąveikas su mokytoju ir, pranešdami apie jį, pademonstruoja savo prisitaikymą prie naujos pamokos rezultato vertinimo formos.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui pateikus naują pamokos rezultato vertinimo formą, sukuriamą situaciją, kurioje kiekvienas mokinys, prisitaikydamas prie jos proceso, įvertina pamokos rezultatą ir, mokytojui jį patvirtinus, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.40 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 37 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010298, 05-24, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0298 1.0 14:29-15:50	Situacija	Mokiniai pirmą kartą sąveikauja tarpusavyje ir su mokytoju naujoje judėjimo erdvėje, išklaUSDdami naujos užduoties reikalavimus ir atlikimo procesą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas informuoja mokinius, kokie sutartiniai neverbaliniai gestai bus naudojami skirtingoms užduoties atlikimo fazėms, skatina mokinius juos atsiminti.
	Reakcija	Mokiniai, išklaUSDdami mokytoją, imituoja jo atliekamus gestus, demonstruodami susitarimo dėl jų naudojimo patvirtinimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, naujoje judėjimo erdvėje įsisavina naujus neverbalinius gestus, kurie bus reikalingi naujos užduoties atlikimui, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0298 1.1 16:58-17:05	Situacija	Mokiniai atlieka pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, mokinyS NZ8 pademonstruoja klaidą ne taip interpretuodamas sutartus užduoties atlikimo gestus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sąveikoje su mokiniu, primena, kokie gestai reiškia sutartą užduoties atlikimo pradžią, siekdamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	MokinyS verbaliai patvirtina savo supratimą apie mokytojo išsakytą priminimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinyS NZ8 papildomos sąveikos su mokytoju metu patikslina jam neįprastų gestų reikšmes, kurios reikalingos naujai užduočiai atlikti, formuoja gilesnį jų suvokimą, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0298 1.2 17:50-17:55	Situacija	Mokiniai atlieka pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, mokinyS NZ2 neteisingai juda naujoje judėjimo erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ2 ir primena mokiniui, kaip jis turėtų judėti naujoje judėjimo erdvėje, siekdamas padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	MokinyS verbaliai patvirtina savo suvokimą apie mokytojo išsakytą pastebėjimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinyS NZ2, sąveikos su mokytoju metu, suformavo gilesnį suvokimą apie naujos erdvės judėjimo reikalavimus, būtinus naujai užduočiai atlikti, prisitaikymo prie jų galimybes, taip ugdydamas savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0298 2.0 20:24-20:39	Situacija	Mokiniai atlieka tą pačią užduotį tik priešinga kryptimi nei pirmajame bandyme, mokinė NZ10 padaro klaidą, judėdama naujoje judėjimo erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ9, jau atlikusi užduotį, kreipiasi į mokinę NZ10 ir patikslina jai, kur jie turėtų judėti, mokinę taip pat patikslina ir mokinyS NZ3, siekdami padėti mokinei nustatyti jos klaidą.
	Reakcija	Mokinė NZ10, tiesiogiai neįsitraukdama į sąveiką su mokiniais, bet reaguodama į jų, pastabas pakeičia savo judėjimo kryptį ir užbaigia užduotį.

	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ9 ir NZ3, įsisavinę naujos užduoties atlikimo reikalavimus ir susitarimus, padeda mokiniai NZ10 prisitaikyti prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų, taip ugdydami jos prisitaikymo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0298 2.1 21:01–21:15	Situacija	Atlikdamas antrą užduoties atlikimo bandymą, mokinys NZ12 ją atlieka klaidingai interpretuodamas sutartus užduoties atlikimo fazių gestus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas nustatyti, kodėl jis pradėjo užduotį atlikti be iš anksto susitaro pradžios gesto ir padėti mokiniui prie jų prisitaikyti atliekant, kitus užduoties atlikimo bandymus.
	Reakcija	Mokinys sąveikos su mokytoju metu atskleidžia, kad klaidingai suprato iš anksto sutartų gestų reikšmes, mokytojas jam juos primena.
	Rezultatas	Individualus: mokinys, sąveikoje su mokytoju, patikslina savo žinias apie naujai naudojamus neverbalinius gestus ir jų reikšmes, reikalingas naujai užduočiai atlikti, taip ugdydamas savo prisitaikymo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0298 2.2 21:17–21:29	Situacija	Mokiniai atliekant antrosios užduoties atlikimo bandymus, mokiniai NZ6 ir NZ8 nesaugiai atsistoja naujojoje judėjimo erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius, informuodamas juos, kad jų užimta padėtis nesaugi ir paprašo jų pasitraukti, padėdamas mokiniams prisitaikyti prie naujos edukacinės aplinkos reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys NZ6 pasitraukia greitai, mokinys NZ8 pasitraukia mažiau ir, mokytojui kreipiantis pakartotinai, jam pasitraukti padeda mokinys NZ6.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ6 ir NZ8 sukonstravus nesaugaus elgesio situaciją, sąveikos su mokytoju metu, suformuotas naujas suvokimas apie tinkamą elgesį naujoje judėjimo erdvėje, taip ugdant mokinių prisitaikymo bruožą.

9.41 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 36 prisitaikymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010302, 05-25, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0302 1.0 12:08–13:31	Situacija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, nustato naujos užduoties atlikimo procesą, sutartinius neverbalius gestus, reikalingus skirtingoms užduoties fazėms atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas detalai pademonstruoja mokiniams užduotyje naudotinus neverbalius gestus, jos atlikimo procesą, siekia padėti mokiniams prisitaikyti prie šių naujų reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo pasisakymų suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui pristatant naujos užduoties reikalavimus, atlikimo procesus, naudotinus gestus, sukurama situacija, kurioje mokiniai, formuodami šių veiksmų suvokimą, kolektyviškai ugdo savo prisitaikymo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0302 1.1 14:48-15:31	Situacija	Mokiniai atlieka pirmuosius užduoties atlikimo bandymus, mokinės JK4 ir JK5 po mokytojo gestų nepradeda atlikti užduoties, todėl mokytojas pakartotinai duoda mokiniams signalą pradėti atlikti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniais atlikus užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su jų pora ir primena, kad pamačius sutartą pradžios gestą mokinės turi pradėti užduotį ir dar kartą detalai parodo, ką reiškia skirtingi naujieji gestai, siekdamas padėti mokinėms prie jų prisitaikyti.
	Reakcija	Mokinės, stebėdamos mokytoją ir klausydamos jo išsakomų pastebėjimų, imituoja naujuosius neverbalinius gestus ir, patvirtinusios jų reikšmių suvokimą, grįžta atgal į sutartą poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinės JK4 ir JK5, sąveikaudamos su mokytoju, patikslina naujais įgytas žinias apie naujų neverbalinių gestų reikšmes ir kaip prie jų prisitaikyti, atliekant naują užduotį, taip ugdydamos savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0302 1.3 19:01-19:11	Situacija	Likusiems užduoties atlikimo bandymams mokytojas mokinių poras skirsto pagal pirmųjų bandymų rezultatus.
	Inicijuotas veiksmas	Prieš pradėdant atlikti užduotį, mokinė JK4 atsisotojo per daug arti mokinės JK3, kuri verbaliai ir neverbaliais judesiais padeda mokinei JK4 užimti tinkamą padėtį užduočiai pradėti.
	Reakcija	Mokinė JK3 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokine JK4 ir padeda mokinei JK4 užimti tinkamą vietą naujai užduočiai atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK3, prisitaikiusi prie naujos užduoties reikalavimų ir vykdymo proceso, savarankiškai padeda mokinei JK4 prisitaikyti prie jos atlikimo, taip padedant jai formuoti žinias apie naujos užduoties atlikimo procesą ir ugdyti jos prisitaikomumo bruožą.

9.42 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 37 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010304, 05-26, 24:47)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAD0304 1.0 11:25-12:28	Situacija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, formuoja žinias apie naujos užduoties atlikimo procesą, reikalavimus, naujo judesio atlikimo techniką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, detalai verbaliai aiškindamas ir neverbaliai demonstruodamas užduoties atlikimo procesą bei naujo judesio techniką, skatina mokinius suprasti šiuos aspektus, prie jų prisitaikyti atliekant naują užduotį.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo pasisakymų suvokimą, imituoja juo atliekamus judesius.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniais ir pristatant naujos užduoties atlikimo procesą, naujo judesio atlikimo techniką, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai skatinami šiuos aspektus įvertinti, formuoti žinias apie jų atlikimą, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0304 2.0 13:01-13:15	Situacija	Atliekant užduotį mokinė VB2 klaidingai interpretuoja naujus neverbalinius gestus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipėsi į mokinę VB2, siekdamas padėti mokinei nustatyti savo klaidą, jos sprendimo būdus, jos nebekartoti ir prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai patvirtina, kad suprato mokytojo išsakytą pastebėjimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB2, sąveikaudama su mokytoju ir nustatydama savo padarytą klaidą, suformuoja žinojimą apie naujų neverbalių gestų panaudojimą naujai užduočiai atlikti, prisitaikymo prie jų galimybes, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0304 3.0 17:34-17:41	Situacija	Tolimesniems užduoties atlikimo bandymams mokiniai savarankiškai formuoja naujas poras ir užduotį atlieka pagal naujus gestus, mokiniai VB12, VB8, VB5 atsistoja šalia užduotį atliekančių mokinių nesaugiu atstumu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į šiuos mokinius ir primena jiems, kur mokiniai turi laukti savo eilės atlikti užduotį, siekiant padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai, reaguodami į mokytojo išsakytą pastabą ir tarpusavio sąveikoje, grįžta į startą saugią laukimo vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB12, VB8, VB5, VB10, tarpusavio sąveikoje, sukuria nesaugią ugdymosi aplinką ir, inicijavę sąveiką su mokytoju, sukuria papildomas saugaus elgesio taisykles, jų laikydamiesi ugde prisitaikomumo bruožą.

9.43 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 38 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010310, 05-31, 26:18)

Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGXAD0310 1.0 13:35-14:25	Situacija	Mokiniai stovi rikiuotėje ir kartu su mokytoju nusistato naujos užduoties atlikimo taisykles, procesą, reikalavimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas detalai pademonstruoja ir verbaliai įvardija mokiniams naujos užduoties atlikimo reikalavimus, taisykles, naujo judesio atlikimo techniką, skatina mokinius įsitraukti į šį procesą.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliais gestais pademonstruoja mokytojo išsakytų naujos užduoties aspektų suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui formuojant mokiniams naujos užduoties reikalavimus ir supažindinant juos su naujo judesio atlikimo technika, sukuria situacija, kurioje mokiniai skatinami įvertinti naujus reikalavimus, taisykles, prie kurių reikės prisitaikyti atliekant naują judesį ir užduotį, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGX010310 2.0 15:18-18:35	Situacija	Mokiniai stovi rikiuotėje ir kartu su mokytoju nusistato naujos užduoties atlikimo reikalavimus, atlieka pirmuosius bandymus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams atliekant pirmąjį savo bandymą, mokytojas įvertina mokinių daromas klaidas ir sukuria individualias sąveikas su mokiniais NZ9, NZ10, NZ1, NZ5, NZ12, NZ2, NZ7, NZ6, kurie daro

		vienodas klaidas, ir, tarpusavio sąveikos metu, randa sprendimą jų nekartoti.
	Reakcija	Po sąveikos su mokytoju, mokinė NZ9 supranta, kokią klaidą padarė, ir, išreikšdama neigiamas emocijas, grįžta atgal į rikiuotę, mokiniai NZ10, NZ1, NZ5, NZ2, NZ7, NZ6 įvertina mokytojo verbaliai ir gestais įvardijamas klaidas, VB8 verbaliai patvirtina savo klaidą ir taip pat grįžta į rikiuotę.
	Rezultatas	Individualusis: pirmuoju bandymu mokiniams prisitaikyti prie užduoties sudėtinga, todėl mokytojas, individualiai inicijuodamas sąveikas su mokiniais NZ9, NZ1, NZ5, NZ2, NZ7, NZ6, NZ12, padėjo jiems suprasti savo klaidas ir rasti galimą jų sprendimo būdą kitiems bandymams, taip ugdant mokinių prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje, naujoje judėjimo erdvėje atliko jiems įprastą rikiuotę, laikėsi įprastų ugdymosi procesų procedūrų, dėmesį sutelkdami į individualios užduoties atlikimą, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0310 2.1 16:27-17:07	Situacija	Mokiniais atliekant pirmuosius užduoties atlikimo bandymus ir demonstruojant pasikartojančias klaidas, mokinė NZ4, atlikdama naują užduotį, pademonstruoja grubesnes nei iki šiol įprastas klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ4, padeda jai nustatyti klaidas, jas įvardindamas, ir paprašo mokinės atsistoti šalia judėjimo erdvės bei stebėti, kaip užduotį atlieka klaidų nedarantys mokiniai, vadovautis jų pavyzdžiu, atliekant kitus bandymus.
	Reakcija	Mokiniai NZ3 ir NZ11 atlieka užduotį be klaidų, mokytojui pasitikslinus, ar NZ4 suprato atliekamas klaidas ir galimus jų sprendimo būdus, mokinė tai patvirtina ir grįžta atgal į mokinių grupę.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ4 demonstruojant sunkumus individualiai prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, kaip pagalbos mokinei metodas suformuota sąveika su mokytoju ir netiesioginė sąveika su kitais mokiniais, naudojant jų užduoties atlikimą kaip teigiamą pavyzdį, taip konstruojant mokinės žinias ir prisitaikymo galimybes prie naujos užduoties; ugdomas jos prisitaikomumo bruožas.
Epizodo kodas PGXAD0310 2.2 18:35-21:35	Situacija	Mokiniai atlieka antruosius užduoties atlikimo bandymus su naujomis žiniomis apie pirmuose bandymuose darytas klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius NZ9, NZ1 NZ4, NZ5, NZ6, pagirdamas juos, kad atsižvelgė į naujai suformuotas užduoties atlikimo žinias, puikiai prisitaikė prie užduoties atlikimo, taip pat verbaliai įvardindamas kitą mokinių demonstruojamą klaidą ir galimus jos sprendimo būdus.
	Reakcija	Mokiniai NZ9, NZ1, NZ4, NZ5, NZ6 neverbaliai demonstruoja sutikimą su mokytojo įvardijama klaida ir jos sprendimo būdais ir grįžta atgal į likusių mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ9, NZ1, NZ4, NZ5, NZ6, sąveikos su mokytoju metu sukonstravę naujas žinias, kaip atlikti naują užduotį, prisitaikė prie jos atlikimo reikalavimų ir, įveikdami anksčiau atliktą klaidą, ugdė savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0310 3.0 19:53-20:40	Situacija	Mokiniais atliekant antruosius užduoties bandymus, mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius NZ10 ir NZ12, šiems pakartotinai darant tą pačią klaidą kaip ir pirmuoju bandymu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, individualių sąveikų su šiais mokiniais metu dar kartą detalai verbaliai ir gestais įvardija mokinių daromą klaidą ir jos

Epizodo kodas PGXAD0310 3.1 21:15-22:03		sprendimo būdus, siekdamas padėti mokiniams prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja mokytojo išsakytų pastabų ir pastebėjimų suvokimą, grįžta atgal į mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ10 ir NZ12, sąveikę su mokytoju metu papildomai konstruoja žinias, kaip atlikti naują užduotį ir prisitaikyti prie esminių jos reikalavimų, nustato savo demonstruojamas klaidas ir jų sprendimo būdus, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
	Situacija	Mokinys NZ7, atlikdamas antrą užduoties atlikimo bandymą, padaro anksčiau nedemonstruotas grubias klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu ir verbaliai primena jam, kaip taisyklingai atlikti užduotį, jos atlikimo procesą, sudaro sąlygas atsistoti šalia bei pastebėti kitus mokinius, kurie atliekant užduotį nedarydami jo atliktų klaidų, remtis pozityviu jų pavyzdžiu.
	Reakcija	Mokinys NZ7 atsistoja šalia mokytojo ir, stebėdamas, kaip užduotį atlieka mokiniai NZ6, NZ9, NZ10, netiesiogiai įsitraukia į sąveiką su jais, išklaUSDamas mokytojo pastebėjimus, individualaus mokymosi metodu formuoja žinias, kurios reikalingos norint prisitaikyti prie naujos užduoties reikalavimų, taip ugdydamas savo prisitaikumo bruožą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ7 sąveikoje su mokytoju ir netiesiogiai sąveikaudamas su mokiniais, kurie atlieka vaizdinio mokymo metodo funkcijas, formuoja trūkstamas žinias, reikalingas prisitaikant prie naujos užduoties reikalavimų, taip ugdydamas savo prisitaikumo bruožą.

9.44 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 38 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010310, 05-31, 26:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXAD0310 1.0 25:10-25:23	Situacija	Mokiniai, atlikę paskutinį užduoties atlikimo bandymą, atsistoja į mokytojo nurodytą poilsio vietą be apibrėžtos rikiuotės, mokinė NZ9, atsitraukusi nuo likusių mokinių grupės, pradeda žaisti su judėjimo aplinkoje esančiu inventoriumi.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinę NZ9, siekdamas padėti mokinei įvertinti elgesio netinkamumą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinė NZ9, reaguodama į mokytojo pastabą, grįžta prie mokinių grupės į anksčiau sutartą poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualusis: Mokinė NZ9 išnaudoja naujoje aplinkoje esančias galimybes vykdyti ugdymo procesui nepageidautiną veiklą, sąveikos su mokytoju metu įvertinusi savo elgesio netinkamumą, prisitaiko prie ugdymosi turinio reikalavimų ir grįžta į sutartą poilsio vietą, taip ugdydama savo prisitaikumo bruožą.

9.45 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGXAD0311 1.0 02:48-04:25	Situacija	Mokiniam formuojant jiems įprastą rikiuotę didesnėje judėjimo erdvėje, mokytojas primena, kad tarp mokinių į šalis turi būti išlaikomi didesni tarpai nei jiems įprasta, siekiant padėti jiems prisitaikyti prie didesnės judėjimo erdvės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja individualias sąveikas su mokiniams JK6, JK1, JK7, JK8, JK12, JK2, JK4, JK5, JK3, JK9, siekdamas verbaliai ir gestais padėti mokiniams tinkamai suformuoti pageidautiną rikiuotę mokiniams neįprastoje erdvėje.
	Reakcija	Mokiniai, į kuriuos kreipiamasi, stebi mokytojo gestus ir, remiantis jais, juda tol, kol suformuojami tinkami tarpai tarp mokinių.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, individualiai sąveikų su mokytoju metu ir atlikdami bendrą užduotį, individualios pagalbos principu prisitaikė prie didesnės judėjimo erdvės suformuotų reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas ĮGXAD0311 1.1 05:43-06:07	Situacija	Mokiniam atliekant pramankštos pratimus, mokinys JK7 pažeidžia sutartos naujos judėjimo erdvės taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį JK7, primindamas jam, kad jo suformuotas tarpas tarp mokinio JK8 gali trukdyti jam atlikti užduotį ir primena, kaip juos suformuoti tinkamai, siekiant padėti mokiniui prisitaikyti prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų.
	Reakcija	Mokinys JK7, neverbaliai interakcijos su mokytoju metu, tinkamai pakartotinai įgyvendina naujos judėjimo erdvės reikalavimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK7, sąveikoje su mokytoju metu gaudamas individualią pagalbą, prisitaiko prie naujos judėjimo erdvės reikalavimų ir juos įgyvendindamas ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

9.46 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGXAD0311 1.0 14:45-15:30	Situacija	Mokytojas, sąveikos su mokiniams metu, pristato jiems naujos užduoties atlikimo reikalavimus, procesą, naujo judesio atlikimo techniką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas mokiniams detaliai pademonstruoja naujo judesio atlikimo techniką, paaiškina naujos užduoties atlikimo reikalavimus, procesą, siekia padėti mokiniams suprasti jos atlikimo specifiką.

	Reakcija	Mokiniai, sąveikų su mokytoju metu, verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja suvokimą, susijusį su naujais veiksniais, imituoja mokytojo atliekamus judesius.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojiui pristatant naują užduotį ir naujo judesio techniką, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai, sąveikų su mokytoju metu, formuoja žinias apie naujai atsiradusius reikalavimus, skatinami prie jų prisitaikyti, taip padedant mokiniams ugdyti savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0311 2.0 15:40-16:16	Situacija	Mokiniai, sąveikų su mokytoju metu ir sutarę naujos užduoties atlikimo eigą, judesius bei vietą, atlieka pirmuosius jos atlikimo bandymus, mokytojiui stebint ir padedant mokiniams nustatyti jų demonstruojamas klaidas, galimus jų sprendimus.
	Inicijuotas veiksmas	Pirmosios dvi mokinės JK3, JK9 daro klaidas, susijusias su naujos užduoties atlikimo procesu, mokytojas kreipiasi į jas individualiai, po to į visus mokinius verbaliai ir rankų gestais, primindamas jiems užduoties atlikimo procesą.
	Reakcija	Mokiniai, kiek pasitraukdami iš rikiuotės, išklauso mokytojo pastebėjimus ir neverbaliai pademonstruoja jo priminimo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinės JK3 ir JK9, sąveikaudamos su mokytoju individualios pagalbos teikimo metu, formuoja trūkstamas žinias, kaip prisitaikyti naujoje erdvėje, siekiant atlikti užduotį, taip ugdydamos savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: mokiniai, sąveikų su mokytoju metu, besiremiančiu mokinių JK3 ir JK9 pavyzdžiais, patikslina savo žinias, kurios reikalingos prisitaikant prie jų atliekamos naujos užduoties vietos reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGXAD0311 2.1 16:18-17:58	Situacija	Mokiniai JK5, JK4, JK2, JK8, JK1, JK12, JK7 atlieka pirmuosius užduoties atlikimo bandymus ir visi padaro vienodą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveikas su klaidą padariusiais mokiniiais, siekdamas padėti jiems ją nustatyti ir rasti galimus sprendimo būdus, primena naujos užduoties atlikimo procesą.
	Reakcija	Kiekvienas mokinyš išklauso mokytojo ir neverbaliai patvirtina, kad suprato jo pastebėjimus grįžta į rikiuotės galą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai JK5, JK4, JK2, JK8, JK1, JK12, JK7, individualios sąveikos su mokytoju metu nustatydami demonstruojamas klaidas ir jų įveikos būdus, konstruoja naujas žinias, reikalingas siekiant prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą. Grupinis: likę mokiniai pirmą kartą atlieka naują užduotį, taikydami naujus judesius, naujus užduoties atlikimo reikalavimus ir kolektyviškai prisitaikydami prie mokytojo pastebėjimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGX010311 2.2 18:57-20:20	Situacija	Mokiniai atlieka antruosius užduoties atlikimo bandymus, pirmojo bandymo klaidą pakartoja mokiniai JK12 ir JK7.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK12 ir detaliau patikslina jo atliekamą klaidą, siekia padėti mokiniui ją įveikti, mokinyš JK7 paprašomas atsistoti šalia ir kaip pozityvų pavyzdį pastebėti kitų mokinių užduoties atlikimo procesą.
	Reakcija	Mokinyš JK12, patvirtindamas, kad suprato savo pademonstruotą klaidą, grįžta atgal į mokinių rikiuotės galą, mokinyš JK7 stebi, kaip užduotį atlieka keletas mokinių, po kiekvieno bandymo patvirtindamas mokytojiui, kad supranta užduoties atlikimo procesą.

	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK12 ir JK7 skiriama papildoma individuali ir detali pagalba, siekiant padėti suvokti, kaip tinkamai prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo proceso, reikalavimų, taip padedant mokiniams ugdyti jų prisitaikomumo bruožą.

9.47 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 38 prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010312, 06-02, 23:40)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAD0312 1.0 12:45-13:30	Situacija	Mokiniai stovi suformavę rikiuotę jiems įprastoje užduoties atlikimo vietoje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, kurdamas naujus užduoties atlikimo reikalavimus, skatina juos užimti naują judėjimo erdvę naujai užduočiai atlikti.
	Reakcija	Mokiniai, reaguodami į mokytojo skatinimus, juda kartu su mokytoju jo prašoma kryptimi.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, remdamiesi ankstesnės užduoties patirtimi, sąveikų su mokytoju metu, prisitaiko prie naujos užduoties keliamų reikalavimų, tikslingai pakeisdami savo vietą judėjimą erdvėje, taip kolektyviškai ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0312 1.1 13:58-14:38	Situacija	Mokytojas, sąveikoje su mokiniais, padeda jiems nustatyti naujos užduoties atlikimo procesą, reikalavimus, naujo judesio atlikimo techniką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas detaliai paaiškina ir neverbaliai pademonstruoja naujos užduoties atlikimo procesą, naujo judesio atlikimo techniką, skatina mokinius įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliais gestais pademonstruoja mokytojo išsakytų pasisakymų suvokimą ir imituoja jo demonstruojamus judesius.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui konstruojant mokinių žinias apie naują užduotį, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai, įvertindami naujos užduoties atlikimo procesą ir reikalavimus, naujo judesio atlikimo techniką, formuoja žinias, kaip prie šių veiksmų prisitaikyti ir juos atlikti, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0312 2.0 15:04-15:24	Situacija	Mokiniai sąveikos su mokytoju metu nusistato naujos užduoties atlikimo reikalavimus ir taisykles, atlieka pirmuosius bandymus, mokinė VB11, atlikdama pirmą bandymą, netinkamai elgiasi su užduoties inventoriu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, siekdamas padėti mokinei suprasti, kad toks elgesys nėra ugdymosi proceso dalis, ir primena užduoties atlikimo reikalavimus.
	Reakcija	Mokinė verbaliai pasitiksina, kokie turėtų būti tolimesni jos veiksmai ir, mokytojui atsakius, grįžta į mokinių rikiuotės galą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju, aptaria anksčiau neminėtas naujos užduoties atlikimo taisykles, užduoties atlikimo procesą ir, formuodama suvokimą, kaip prie jų prisitaikyti atliekant naują užduotį, ugdo savo prisitaikomumo bruožą.

Epizodo kodas PGHAD0312 3.0 15:26-17:51	Situacija	Mokiniai toliau atlieka pirmuosius naujos užduoties atlikimo bandymus, mokytoji skiriant individualius pastebėjimus kiekvienam mokiniui.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui VB5 mokytojas individualios pagalbos principu skiria papildomą užduotį, kuri formuoja mokinio suvokimą apie padarytą klaidą ir jos sprendimo būdą; mokiniams VB7, VB6, VB10 pademonstravus tą pačią klaidą, mokytojas ją įvardija ir paaiškina galimą jos sprendimo būdą, mokiniui VB8 padarius grubias klaidas, sudaromos sąlygos pakartoti užduotį tinkamai, mokiniams VB12, VB1 mokytojas įvardija mokinių klaidas ir jų sprendimo būdus, mokiniui VB3 mokytojas įvardija jo klaidas.
	Reakcija	Mokinys VB5, atlikęs papildomą užduotį, verbaliai ir gestais patvirtina suvokimą apie padarytos klaidos sprendimo būdą ir grįžta atgal į mokinių rikiuotės galą, mokiniai VB7, VB6, VB5 verbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, kaip galima išspręsti jų pademonstruotą klaidą, ir grįžta į mokinių rikiuotės galą, mokinys VB8, pakartodamas užduotį, ją atlieka padarydamas kitą, didžiosios dalies mokinių padarytą klaidą, mokytojas jam pateikia galimą jos sprendimo būdą prieš mokiniui grįžtant į rikiuotės galą, mokiniui VB1 mokytojas įvardina padarytą klaidą ir galima jos sprendimo būdą prieš mokiniui grįžtant atgal į rikiuotę, mokiniui VB3 atlikus grubias klaidas mokytojas jas įvardina. Neaišku čia nieks
	Rezultatas	Individualusis: mokiniai VB5, VB10, VB7, VB6, VB12, VB3, VB1, sąveikę su mokytoju metu, nustatė individualiai padarytas klaidas ir formavo galimus jų sprendimo variantus, kuriuos reikia atlikti siekiant prisitaikyti prie šios naujos užduoties atlikimo reikalavimų, formavo gilesnį suvokimą apie šiuos reikalavimus ir prisitaikymą prie jų, taip ugdant savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0312 4.0 17:52-18:28	Situacija	Mokiniai atliekant antruosius užduoties atlikimo bandymus, mokinė VB11 pademonstruoja jai naują klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokinė, siekdamas padėti jai geriau prisitaikyti prie naujos užduoties keliamų reikalavimų ir detalai paaiškina bei pademonstruoja, kaip galima išspręsti jos padarytą klaidą, suteikiant galimybę mokinėi pakartoti bandymą.
	Reakcija	Mokinė sėkmingai pakartoja bandymą nebeklysdama.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju papildomos pagalbos principu ir nustatydamas savo pademonstruotas klaidas, jų sprendimo būdus, sėkmingai prie jų prisitaikė, atlikdama naują užduotį pagal visus reikalavimus, taip ugdydama savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0312 4.1 18:19-19:54	Situacija	Atlikdami antruosius užduoties atlikimo bandymus, mokiniai VB5, VB7 ir VB8 pakartoja pirmojo bandymo klaidas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams, siekdamas padėti jiems geriau prisitaikyti prie naujos užduoties atlikimo reikalavimų, detalai pademonstruoja galimą jų klaidos sprendimo variantą.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo pristatytą klaidos sprendimo variantą ir grįžta atgal į rikiuotės galą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB5, VB7, VB8 sąveikos su mokytoju metu formuoja naujas žinias apie jų klaidos sprendimo būdą, atliekant naują užduotį ir siekiant sėkmingai prisitaikyti prie jos reikalavimų, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniai atliekant naują užduotį, mokiniai VB8, VB12 ir VB10, pastebėdami jiems pažįstamą asmenį netoli judėjimo erdvės, pradeda

PGHAD0312 5.0 20:04-20:15		judėti link jo, pažeisdami sutartas elgesio taisykles ir atitraukdami dėmesį nuo ugdymosi proceso.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su šiais mokiniais ir paskatina juos dėmesį sutelkti atgal į atliekamą užduotį.
	Reakcija	Mokiniai, reaguodami į mokytojo skatinimus, greitai grįžta atgal į mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB8, VB12, VB10, sąveikų su mokytoju metu nenumatytoje situacijoje ir reaguodami į jo skatinimus, grąžina dėmesį atgal į atliekamą užduotį ir, prisitaikydami prie ugdymo procese atsiradusių išorinių veiksnių, ugdo savo prisitaikumo bruožą.

9.48 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 39 prisitaikumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010321, 06-07, 23:33)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų lauke tobulinimas.		
Mokinių tikslas: atlikti įvairius, mokiniams žinomus judriuosius žaidimus lauke.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAD0321 1.0 07:50-08:08	Situacija	Mokiniai dėl lauke vyraujančių nepalankių oro sąlygų jiems žinomą judrųjį žaidimą žaidžia neįprastoje erdvėje, kurioje neapibrėžtas judėjimo plotas, kartu panaudojami šioje judėjimo erdvėje esantys objektai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ9, NZ1, NZ7, NZ12, nesilaikydami sutartų judėjimo erdvės ribojimų, juos pažeidžia.
	Reakcija	Mokytojas inicijuoja sąveikas su šiais mokiniais, siekdamas padėti jiems prisitaikyti prie naujos judėjimo erdvės ribojimų, skatina grįžti prie likusių mokinių, kartu primindamas jiems preliminarines judėjimo erdvės ribas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui į sąveiką įtraukus mokinius NZ9, NZ1, NZ7 ir NZ12, jiems primenamos neįprastos judėjimo erdvės ribos, taip formuojant gilesnį suvokimą apie judėjimo erdvę, jos neapibrėžtumą ir ribojimus, prie kurių reikia prisitaikyti, žaidžiant žinomą žaidimą, taip padedant mokiniams ugdyti jų prisitaikumo bruožą. Grupinis: mokiniai, žaisdami žinomą judrųjį žaidimą ir prisitaikydami prie jiems neįprastos, naujos ir aiškos apibrėžties neturinės judėjimo erdvės, kolektyviškai laikosi žaidimo taisyklių ir tikslingai sąveikauja su mokytoju, taip ugdydami savo prisitaikumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0321 1.1 09:05-09:18	Situacija	Mokiniams atlikus pirmą judriojo žaidimo bandymą, mokytojas, pasikviesdamas mokinius ateiti arčiau, inicijuoja sąveiką su jais ir visiems primena galimas judėjimo erdvės ribas, siekdamas padėti mokiniams efektyviau prie jų prisitaikyti, paskyrus naują pagrindinį veikėją, pradedamas antras judriojo žaidimo bandymas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ2 NZ7 ir NZ12 pakartoja pirmojo bandymo klaidas ir pažeidžia sutartas judėjimo erdvės ribas.
	Reakcija	Mokytojas, nenutraukdamas žaidimo, inicijuoja sąveikas su kiekvienu sutartas judėjimo erdvės ribas pažeidusiu mokiniu ir paskatina juos grįžti prie likusios mokinių grupės.

	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ2, NZ7 ir NZ12 sąveikaujant su mokytoju ir stebint kitus mokinius, tikslingai veikiančius sutartoje judėjimo erdvėje, formuojamas gilesnis suvokimas apie neapibrėžtos judėjimo erdvės ribas, taip ugdant jų prisitaikomumo bruožą.
Epizodo kodas PGHAD0321 1.2 10:35-11:40	Situacija	Užbaigus antrą judriojo žaidimo bandymą, mokytojas vėl pakviečia mokinius prieiti arčiau, dar kartą primena judėjimo erdvės ribas, naujus jiems žinomo judriojo žaidimo reikalavimus, susijusius su toje erdvėje esančiais objektais.
	Inicijuotas veiksmas	Judriojo žaidimo bandymo metu mokiniai pakartotinai naudoja judėjimo erdvėje esančius objektus, pritaikydami juos pranašumui žaidimo metu įgyti.
	Reakcija	Pagrindinis žaidimo veikėjas, prisitaikydamas prie likusių mokinių, kurie išnaudoja judėjimo erdvėje esančius objektus, atlieka savo judriojo žaidimo vaidmenį, nepažeidinėdamas sutartų taisyklių, reikalavimų.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai kolektyvinės sąveikos metu prisitaiko prie galimybės išnaudoti naujoje judėjimo erdvėje esančius objektus pranašumui žaidimo metu įgyti, taip praturtinant pačią tarpusavio sąveiką, ugdomosi turinį ir ugdant savo prisitaikomumo bruožą.

9.49 lentelė K4 klasės mokinių 39 pamokos prisitaikomumo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010321, 06-07, 23:33)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų lauke tobulinimas.		
Mokinių tikslas: atlikti įvairius, mokiniams žinomus judriuosius žaidimus lauke.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis		
Epizodo kodas BGHAD0321 1.0 16:35-17:11	Situacija	Mokiniai pradeda žaisti dar vieną jiems žinomą žaidimą toje pačioje judėjimo erdvėje.
	Inicijuotas veiksmas	Pirmasis pagrindinis veikėjas pradeda žaidimą, išsirinkdamas kitą veikėją pagal mokiniams žinomas taisykles ir reikalavimus.
	Reakcija	Atlikus pirmąjį bandymą mokiniai toliau žaidžia žaidimą pagal visas jiems žinomas taisykles, kartu prisitaikydami prie naujos erdvės suformuotų sąlygų, joje esančių objektų.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai kolektyviškai sąveikauja tarpusavyje nepriklausomai, kokį žaidimo vaidmenį atlieka, ir, laikydamiesi visų žinomų taisyklių, prisitaiko naujoje erdvėje, taip ugdydami savo prisitaikomumo bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PRISITAIKOMUMO
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODU PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

10.1 lentelė 3.2 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali interakcija su mokytoju	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 5.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, ĮGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, BGXAD0010 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.4, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, PGHAD0154 2.0, ĮGHAD0186 1.0, ĮGHAD0186 1.1, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, ĮGHAD0238 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, PGHAD0238 3.1, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0343 1.1, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, ĮGHAD0270 1.1, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0289 2.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0304 2.0, PGX010310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, BGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.1, PGXAD0311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1.
Grupinė interakcija su mokytoju	PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0029 1.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 3.0, ĮGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 3.1, PGHAD0101 3.1, PGHAD0100 1.2, ĮGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.0, ĮGHAD0342 1.0, PGHAD0342 1.0, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 3.0, ĮGHAD0270 1.0, BGHAD0290 1.0, BGHAD0290 3.0, ĮGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, BGHAD0290 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0302 1.0, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 3.0, PGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.0, PGXAD0311 1.0, PGXAD0311 2.0, PGHAD0312 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGXAD0010 1.0, ĮGHAD0088 1.0, ĮGHAD0088 1.1, ĮGHAD0101 1.0, ĮGHAD0101 1.1, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0100 1.1, ĮGHAD0186 1.0, ĮGHAD0186 1.1, ĮGHAD0238 1.0, ĮGHAD0238 1.1, ĮGHAD0342 1.0, ĮGHAD0342 2.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0343 1.1, ĮGHAD0270 1.0,

	IGHAD0270 1.1, IGHAD0290 1.0, IGHAD0289 1.0, IGHAD0311 1.0, IGHAD0311 1.1,
Pagrindinė pamokos dalis	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0009 4.0, PGXAD0009 5.0, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 1.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0101 3.4, PGHAD0100 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, PGHAD0154 2.0, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, PGHAD0238 3.1, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0289 2.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGHAD0304 3.0, PGXAD0310 1.0, PGXAD0310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, PGX010311 1.0, PGX010311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 1.0, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1.
Baigiamoji pamokos dalis	BGXAD0010 1.0, BGH010088 1.0, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, BGHAD0343 1.0, BGHAD0290 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, BGHAD0291 1.0, BGXAD0310 1.0, BGHAD0321 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.0, PGHAD0088 3.1, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 2.0, IGHAD0186 1.0, IGHAD0186 1.1, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, BGHAD0291 1.0, PGXAD0310 1.0, PGX010310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, PGXAD0311 1.0, PGXAD0311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0009 4.0, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0101 3.4, PGHAD0100 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1,

	PGHAD0238 3.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0302 1.1, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 3.0, PGHAD0304 2.0.
Frontalūsis užduoties atlikimo metodas	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 5.0, ĮGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, BGXAD0010 1.0, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 1.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, ĮGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, BGH010088 1.0, ĮGHAD0101 1.0, ĮGHAD0101 1.1, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0100 1.1, ĮGHAD0238 1.0, ĮGHAD0238 1.1, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, ĮGHAD0342 1.0, ĮGHAD0342 2.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0343 1.1, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, BGHAD0343 1.0, ĮGHAD0270 1.0, ĮGHAD0270 1.1, ĮGHAD0290 1.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0290 2.0, BGHAD0290 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0290 3.0, ĮGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0289 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, BGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.0, ĮGXAD0311 1.1, PGXAD0311 1.0, PGHAD0312 1.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1, PGHAD0321 1.2, BGHAD0321 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0009 5.0, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, ĮGHAD0088 1.0, ĮGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, ĮGHAD0101 1.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0101 3.4, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1, PGHAD0321 1.2, BGHAD0321 1.0.
Sporto šakos	PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, PGHAD0154 2.0, ĮGHAD0186 1.0, ĮGHAD0186 1.1, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, ĮGHAD0238 1.0, ĮGHAD0238 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, PGHAD0238 3.1, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, ĮGHAD0342 1.0, ĮGHAD0342 2.0, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0343 1.1, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, BGHAD0343 1.0, ĮGHAD0270 1.0, ĮGHAD0270 1.1, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0302 1.1, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGHAD0304 3.0, PGXAD0310 1.0, PGX010310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, BGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.0, ĮGXAD0311 1.1, PGXAD0311 1.0, PGXAD0311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 1.0, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 1.0, GHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.0,

	PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0148 3.0.
Sveika gyvensena	IGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, BGXAD0010 1.0, IGHAD0290 1.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0290 2.0, BGHAD0290 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0290 3.0, IGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0289 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, BGHAD0291 1.0.

10.2 lentelė 3.2 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0009 4.0, PGXAD0009 5.0, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, IGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, BGXAD0010 1.0, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 1.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, IGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, IGHAD0101 1.0, IGHAD0101 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.4, IGHAD0100 1.0, IGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, PGHAD0154 2.0, IGHAD0186 1.0, IGHAD0186 1.1, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, IGHAD0238 1.0, IGHAD0238 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, , BGHAD0238 1.0, IGHAD0342 1.0, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, IGHAD0343 1.0, IGHAD0343 1.1, PGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, IGHAD0270 1.0, IGHAD0270 1.1, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, IGHAD0290 1.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0290 2.0, BGHAD0290 1.0, PGHAD0291 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0290 3.0, IGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0289 2.0, BGHAD0289 1.0, PGHAD0291 2.0, PGHAD0291 3.0, BGHAD0289 2.0, BGHAD0291 1.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGHAD0304 3.0, PGXAD0310 1.0, PGXAD0310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, BGXAD0310 1.0, IGXAD0311 1.0, IGXAD0311 1.1, PGXAD0311 1.0, PGXAD0311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 1.0, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1.

Mokinių iniciatyva	PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.0, PGXAD0009 2.0, ĮGXAD0010 1.0, BGXAD0010 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGHAD0073 1.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, ĮGHAD0088 1.0, ĮGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD01001.1, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, ĮGHAD0238 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, PGHAD0289 2.0, BGHAD0290 3.0, ĮGHAD0342 1.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0342 2.0, PGHAD0343 2.0, BGHAD0343 1.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0290 2.0, PGHAD0291 2.0, PGHAD0298 2.0, PGHAD0302 1.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.2, BGHAD0321 1.0.
Bendraklasių pavyzdys	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0070 1.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 4.0, PGHAD0073 1.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, ĮGHAD0088 1.1, PGHAD0088 2.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, ĮGHAD0100 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, ĮGHAD0186 1.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 3.1, PGXAD0311 2.0, PGX010311 2.2.
Nauja edukacinė vieta	ĮGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, ĮGHAD0088 1.0, ĮGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, ĮGHAD0101 1.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0101 3.4, ĮGHAD0100 1.0, ĮGHAD0100 1.1, PGHAD0100 1.0, PGHAD01001.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, ĮGHAD0238 1.0, ĮGHAD0238 1.1, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, ĮGHAD0342 1.0, ĮGHAD0342 2.0, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, ĮGHAD0343 1.0, ĮGHAD0343 1.1, PGHAD0343 1.0, BGHAD0343 1.0, ĮGHAD0270 1.0, ĮGHAD0270 1.1, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGXAD0310 1.0, PGX010310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, BGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.0, PGHAD0312 1.0, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1, PGHAD0321 1.2, BGHAD0321 1.0.
Naujos užduotys	PGXAD0009 1.0, PGXAD0009 1.1, PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0009 4.0, PGXAD0008 1.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0010 1.0, PGXAD0010 1.1, PGXAD0010 2.0, PGXAD0070 1.0, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0029 2.0, PGXAD0029 3.0, PGXAD0070 1.1, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0070 4.0, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 1.0, GHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 1.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0075 3.1, ĮGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.0,

	PGHAD0088 1.1, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 1.3, PGHAD0088 2.0, PGHAD0088 3.0, PGHAD0088 3.1, BGH010088 1.0, ĮGHAD0101 1.0, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.2, PGHAD0101 3.3, PGHAD0101 3.4, PGHAD0100 1.0, PGHAD01001.1, PGHAD0100 1.2, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 1.0, PGHAD0148 1.1, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0154 1.0, PGHAD0154 1.1, PGHAD0154 2.0, ĮGHAD0186 1.0, ĮGHAD0186 1.1, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, PGHAD0238 1.0, PGHAD0238 1.2, PGHAD0238 2.0, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, BGHAD0238 1.0, BGHAD0238 1.1, PGHAD0342 1.0, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, ĮGHAD0343 1.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 2.0, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, ĮGHAD0270 1.1, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, PGHAD0270 3.0, ĮGHAD0290 1.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0290 2.0, BGHAD0290 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0290 3.0, ĮGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0289 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, BGHAD0291 1.0, PGHAD0298 1.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.0, PGHAD0302 1.1, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGHAD0304 3.0, PGXAD0310 1.0, PGXAD0310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 2.2, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, ĮGXAD0311 1.1, PGXAD0311 1.0, PGXAD0311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 1.0, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0.
Užduoties diferencijavimas	PGXAD0009 2.0, PGXAD0009 5.0, PGXAD0070 2.0, PGXAD0070 3.0, PGXAD0010 1.1, PGHAD0073 3.0, PGHAD0073 4.0, PGHAD0075 3.0, PGHAD0088 1.2, PGHAD0088 3.1, ĮGHAD0101 1.1, PGHAD0118 2.0, PGHAD0148 2.0, PGHAD0148 2.1, PGHAD0148 3.0, BGHAD0343 1.0, BGHAD0290 2.0, BGHAD0289 1.0, BGHAD0289 2.0, PGHAD0321 1.2.
Rezultato vertiniamas	PGXAD0009 4.0, PGXAD0010 2.0, PGXAD0029 3.0, PGHAD0100 1.2, PGHAD0148 3.0, PGHAD0149 1.0, PGHAD0149 2.0, PGHAD0270 3.0, PGHAD0290 1.0, PGHAD0289 1.0, PGHAD0289 1.1, PGHAD0289 1.2, PGHAD0291 1.0, PGHAD0291 2.0, PGHAD0291 3.0, PGXAD0310 2.2.
Netinkamo elgesio identifikavimas	PGXAD0009 3.0, PGXAD0009 3.1, PGXAD0008 2.0, PGXAD0008 2.1, PGXAD0008 2.2, PGXAD0008 2.3, PGXAD0008 3.0, PGXAD0008 3.1, PGXAD0010 2.1, PGXAD0010 2.2, BGXAD0010 1.0, PGXAD0029 1.0, PGXAD0029 1.1, PGXAD0029 1.2, PGXAD0070 5.0, PGXAD0070 6.0, PGHAD0073 2.0, PGHAD0073 3.0, PGHAD0075 1.1, PGHAD0075 2.0, PGHAD0088 1.0, PGHAD0088 1.1, BGH010088 1.0, PGHAD0100 1.1, PGHAD0101 1.0, PGHAD0101 2.0, PGHAD0101 3.1, PGHAD0101 3.4, PGHAD01001.1, PGHAD0118 1.0, PGHAD0118 2.0, PGHAD0154 2.0, ĮGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.0, PGHAD0186 1.1, ĮGHAD0238 1.1, PGHAD0238 3.0, PGHAD0238 3.1, PGHAD0342 2.0, PGHAD0342 3.0, PGHAD0343 1.1, PGHAD0343 3.0, PGHAD0343 4.0, PGHAD0343 5.0, PGHAD0270 1.0, PGHAD0270 2.0, BGHAD0290 3.0, PGHAD0289 2.0, PGHAD0298 1.1, PGHAD0298 1.2, PGHAD0298 2.0, PGHAD0298 2.1, PGHAD0298 2.2, PGHAD0302 1.1, PGHAD0304 1.0, PGHAD0304 2.0, PGHAD0304 3.0, PGX010310 2.0, PGXAD0310 2.1, PGXAD0310 3.0, PGXAD0310 3.1, BGXAD0310 1.0, ĮGXAD0311 1.1, PGX010311 2.0, PGXAD0311 2.1, PGXAD0311 2.2, PGHAD0312 2.0, PGHAD0312 3.0, PGHAD0312 4.0, PGHAD0312 4.1, PGHAD0312 5.0, PGHAD0321 1.0, PGHAD0321 1.1.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PRISITAIKOMUMO
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Pagalbos prisitaikyti teikimo procesai interakcijų su mokytojų metu</i>			
<i>Naudojant pozityvų bendrą klasių pavyzdį</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus ir grupinis.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus ir grupinis.
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus ir grupinis.
Poilsio.	Individualusis.	Sporto šakos.	Individualus.

Lavinimosi užduočių metu interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant užduotis pagal visus jų organizavimo metodus, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualias ir grupines užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį, taip pat atliekant individualias ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupines užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį **mokymosi užduočių metu**; individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį **tobulinimosi užduočių metu**; grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį įsivertinimo užduočių metu; individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį **poilsio metu**.

<i>Pagalbos prisitaikyti teikimo procesai interakcijų su mokytojų metu</i>			
<i>Pažangos ir pastangų į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos.	Individualus ir grupinis.
Lavinimosi.	Frontaliojo.	Sveikos gyvensenos.	Individualus ir grupinis

Mokymosi užduočių metu interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant grupines užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontaliojo darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį. Tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos **lavinimosi užduočių metu**, mokiniams atliekant frontaliojo darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

<i>Pagalbos prisitaikyti teikimo procesai interakcijų su mokytojų metu</i>			
<i>Nepriimtino elgesio ar demonstruojamų klaidų bei jų sprendimo būdų nustatymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus ir grupinis.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos.	
Poilsio.	Individualusis.	Sporto šakų.	Individualus.

Mokymosi užduočių metu interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant užduotis pagal visas jų organizavimo formas, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis. Tapačiais principais analizuojant tyrimo duomenis atskleista, kad minėtos interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant frontalias užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį **pramankštos užduočių metu**; individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontaliojo darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontaliojo darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį **tobulinimosi užduočių metu**; individualiu lygmeniu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontaliojo darbo užduotis,

įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis **lavinimosi užduočių metu**; individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį **poilsio metu**.

<i>Pagalbos prisitaikyti teikimo procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Naudojant pozityvų bendrąklasių pavyzdį</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžiai.	Grupinis
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo sporto šakų.	Individualus ir grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	

Pramankštos užduočių metu interakcijos formuojamos grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Pagalbos prisitaikyti teikimo procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Neprimtino elgesio ar demonstruojamų klaidų bei jų sprendimo būdų nustatymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Mokymosi.	Individualusis, grupinis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus ir grupinis.
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **pramankštos užduočių metu** grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; tik grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį, atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

Ugdymosi turinį formuojantys procesai interakcijų su mokytoju metu			
Nauja edukacinė aplinka			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos.	Individualus ir grupinis.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.			
Lavinimosi.		Judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos.	

Pramankštos užduočių metu individualiu ir grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **mokymosi užduočių metu** tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant užduotis pagal visas jų organizavimo formas, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų, ugdymo programos dalis; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu

ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymosi turinį formuojantys procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Naujas ugdymo(si) turinys</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Individualusis, frontalis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos.	Individualus ir grupinis.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	
Lavinimosi.	Frontalis.	Judėjimo įgūdžių.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.			
Įsivertinimo.		Sveikos gyvensenos.	Grupinis.

Mokymosi užduočių metu interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant užduotis visais jų organizavimo metodais, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis. Tik individualiu lygmeniu – atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, ugdymo programos dalį, atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **įsivertinimo metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymosi turinį formuojantys procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Kintanti įprastos pamokos eigos ar naujos užduoties dinamika</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus, grupinis.
Mokymosi	Visi.	Judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant užduotis visais jų organizavimo metodais, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, ugdymo programos dalį. Tik individualiu lygmeniu – atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo programos dalis.

Ugdymosi turinį formuojantys procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu			
Nauja edukacinė aplinka			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos.	Individualus, grupinis.
Mokymosi.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Lavinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		

Pramankštos užduočių metu interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo

užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, ugdymo programos dalį. Tik individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant užduotis visais jų organizavimo metodais, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymosi turinį formuojantys procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Naujas ugdymo(si) turinys</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Tobulinimosi.		Judėjimo įgūdžių, sveikos gyvensenos.	
Lavinimosi.			
Įsivertinimo.	Frontalusis.	Sveikos gyvensenos.	Grupinis.

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Užduotis atliekant frontaliuoju metodu, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** grupiniu lygmeniu formuojamos atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo programos dalis. Užduotis atliekant individualiu ir grupinio darbo organizavimo metodais, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **įsivertinimo užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymosi turinį formuojantys procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Kintanti įprastos pamokos eigos ar naujos užduoties dinamika</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Tobulinimosi.	Frontalusis.		

Lavinimosi.			
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių.	
Įsivertinimo.		Sveikos gyvensenos.	Grupinis.

Mokymosi užduočių metu interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių užduočių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **įsivertinimo užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, AFEKTŲ DISPOZICIJOS BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI

12.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis estafetėse pagal visas taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAF0009 1.0 09:50-10:30	Situacija	Mokiniai suformavus komandas ir rikiuotes, mokinys VB1 pakartotinai ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas, pareikšdamas norą stovėti kitoje mokinių rikiuotės vietoje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1 ir išsako pastebėjimą, kad pagal tuometinį kontekstą jis per dažnai reiškia neigiamas emocijas, ir paskatina mokinį vėl jas suvaldyti, siekdamas padėti mokiniui atpažinti savo neigiamų emocijų raiškos dažnį.
	Reakcija	Mokytojas, nutraukdamas sąveiką su mokiniu VB1, pradeda kitą veiklą; mokinys VB1 sutelkia dėmesį į mokytojo duodamas užduoties instrukcijas ir pastebimai suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas nepriimtina mokinio VB1 neigiamų emocijų raiškos dažnį vienos pamokos metu, inicijuoja sąveiką su juo, kurios metu mokinys skatinamas suprasti ir įvertinti patiriamų ir išreiškiamų neigiamų emocijų dažnį, intensyvumą bei rasti jų įveikos strategijas, taip padedant mokiniui ugdyti savo efektų dispozicijos bruožą.

12.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 3 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010019, 11-10, 20:19)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHAF0019 1.0 03:05-03:28	Situacija	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas paskirti 2 komandų kapitonus ir suformuoti estafetinių komandas, mokinys JK2 keletą pamokų pasižymi nepriimtinu elgesiu, reikšdamas pozityvias emocijas įvadinęs pamokos dalies metu, tačiau neverbaliai išreiškia norą būti išrinktas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį JK2 ir taip inicijuoja sąveiką, kurios metu mokytojas paskatina mokinį reflektuoti savo elgesį pastarųjų pamokų metu ir įsivertinti rezultatą įsitraukti į pamokos veiklą, padedant jam atpažinti nepriimtina reiškiamų teigiamų emocijų dažnį.

	Reakcija	Mokinys, sąveikoje su mokytoju metu, įvertindamas savo pastarųjų pamokų elgesį, neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, suprasdamas, kad pastarąsias kelias pamokas jo išreiškiamų emocijų intensyvumas ir dažnis buvo netinkami.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu JK2 ir remdamasis ankstesnių pamokų patirtimi, sukuria situaciją, kurioje mokinys įgalinamas savarankiškai reflektuoti apie praeityje patirtų emocijų intensyvumą, dažnį ir tinkamumą pamokos veiklai, taip ugdydamas savo afektų dispozicijos bruožą.

12.2 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 11 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010093, 01-19, 23:52)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAF0093 1.0 03:36-04:00	Situacija	Mokiniai VB6, VB10, VB7, VB3, VB4 pažeidžia sutartas užduoties atlikimo taisykles, ją atlikdami per dideliu intensyvumu, netaisyklingai. Mokytojas inicijuoja sąveiką su šiais mokiniais ir, įvardindamas jų klaidas, sudaro jiems sąlygas užduotį atlikti pakartotinai, mokinys VB4 ją atlikti atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį VB4 individualiai, siekdamas skatinti mokinį įvertinti savo kelias pamokas pasikartojantį impulsyvų, taisykles pažeidžiantį elgesį, jo rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinys neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, demonstruoja suvokimą apie savo elgesio pasekmes ir pritarimą mokytojo išsakytoms pastaboms.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, skatindamas mokinį VB4 įsivertinti savo nepriimtą, pakartotiną elgesį, sukuria situaciją, kurioje mokinys, reflektuodamas apie savo impulsyvaus elgesio dažnį, nepriimtino elgesio pasekmes, ugdo savo afektų dispozicijos bruožą.
Epizodo kodas PGHAF0093 2.0 11:35-12:05	Situacija	Mokinys VB4, atlikdamas užduotį, po kelių bandymų pažeidžia tas pačias užduoties atlikimo taisykles kaip ir anksčiau.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, skatindamas jį prisiminti anksčiau pamokoje vykusią judviejų sąveiką ir joje pasiektą rezultatą.
	Reakcija	Mokinys VB4 neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie savo elgesį, vengdamas atsakyti mokytojui ir reikšdamas neigiamas emocijas, savo dėmesį nukreipia į kitus klasės draugus.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui pakartotinai inicijavus sąveiką su mokiniu VB4, kurios metu jis skatinamas prisiminti anksčiau pamokoje padarytas klaidas, savo elgesį ir susitarimą su mokytoju, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys pakartotinai įsivertina elgesį, savo pasekmių suvokimą, nukreipdamas dėmesį į klasės draugus, taip ugdydamas savo afektų dispozicijos bruožą.

12.3 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 13 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010117, 01-20, 26:55)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		

Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHAF0117 1.0 07:26-09:03	Situacija	Mokinys JK1, įpusėjęs pratimą, sustoja ir toliau jį tęsti atsisako, verbaliai ir neverbaliai reikšdamas neigiamas emocijas, galimai įvardindamas pratimo sudėtingumą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suprasti, ką jis dabar jaučia, stengiasi paskatinti, pagiria, dėl jau įveikto pratimo atstumo ir primena mokiniui, kad toks jo elgesys pasikartojantis, gali pasireikšti neigiamu rezultatu į veiklos įsitraukimą, sudaro sąlygas mokiniui pratimo nebetęsti.
	Reakcija	Mokinys JK1, išklausydamas mokytojo skatinimus, pratimą tęsti atsisako, sąveikoje su mokytoju, verbaliai pademonstruoja suvokimą apie savo pakartotiną elgesį ir grįžta atgal prie kitų mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 atsisakius tęsti pradėtą pratimą, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti mokiniui jį užbaigti, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys, reflektuodamas apie pasikartojantį savo elgesį, rodo pastangas ir, demonstruodamas tokio elgesio pasekmių suvokimą, ugdo savo afektų dispozicijos bruožą.

12.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 13 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010114, 01–29, 30:04)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHAF0114 1.0 03:48-03:59	Situacija	Mokinys NZ6, pramankštos atlikimo metu neadekvačiai ekspresyviai išreiškdamas teigiamas emocijas, pažeidžia sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ6, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo elgesį ir reflektuoti jam apie tokio elgesio dažnį, įvardinant, kad toks elgesys jau pastebimas kelias pamokas.
	Reakcija	Mokinys NZ6, suvaldydamas savo teigiamų emocijų raišką, verbaliai pritaria mokytojo išsakytiems pastebėjimams ir įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu NZ6 ir padedant jam įvertinti, reflektuoti savo elgesį, sukuriamą situaciją, kurios metu mokytojas, įvardindamas mokiniui apie tokio elgesio pasikartojimą, skatina mokinį suvokti savo netinkamo elgesio pasikartojimo dažnį, taip padėdamas mokiniui ugdyti savo afektų dispozicijos bruožą.

12.5 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 20 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010158, 03-01, 26:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		

Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAF0158 1.0 10:23-10:33	Situacija	Mokiniui NZ12 atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios komandos, mokinys neadekvačiai ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, primindamas, kad tokios emocijos išreiškiamos jau ne pirmą kartą.
	Reakcija	Mokinys neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie patiriamų emocijų pasikartojimo dažnį ir jų išraiškos netinkamumą, tačiau laikinai atsisako prisijungti prie jį pasirinkusios komandos.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 pakartotinai nepriimtina reiškiant neigiamas emocijas, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti jam pažinti ir prisiminti ankstesnes įveikos patirtis, primindamas jam, kad toks elgesys pasireiškia jau ne pirmą kartą. Sukuriama situacija, kurioje mokinys, sąveikoje su mokytoju, reflektuoja apie savo neigiamų emocijų raiškos patirtis, demonstruoja suvokimą apie nepriimtina išreiškiamų emocijų pasikartojimą, taip ugdydamas savo afektų dispozicijos bruožą.

12.6 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 18 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010170, 03-10, 27:43)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAF0170 1.0 21:10-22:41	Situacija	Mokytojas įvertina mokinių VB11, VB1, VB6 neigiamų emocijų išraiškos priežastis ir jų dažnį, ilsintis mokiniams inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas padėti jiems reflektuoti neigiamų emocijų rezultatą pamokos veiklai ir jiems patiems.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, reflektuodamas apie praeityje mokinių VB11, VB1, VB6, nepriimtina ir netinkamai išreikštas neigiamas emocijas, skatina mokinius įvertinti jų raiškos dažnį, priežastis, primena mokiniams apie neigiamų emocijų sukulto elgesio rezultatą pamokos veiklai ir kokybei, skatina mokinius suprasti jų suvaldymo svarbą, papildomai kreipiantis į mokinius VB11, VB1, VB6.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai įsitraukia į sąveiką su mokytoju ir demonstruoja suvokimą apie jo išsakomus pastebėjimus, įvardintus praeities įvykius, jų sąsajas su tuometinės pamokos raiška ir neigiamų emocijų suvaldymo svarbą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suprasti neigiamų emocijų išraiškos netinkamumo ir jų suvaldymo svarbą, patyrimo dažnį klasės lygmeniu, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, reflektuodami apie praeities įvykius, kurie pasireiškė netinkama neigiamų emocijų raiška, jų dažnį bei intensyvumą, dar kartą šiuos įvykius įvertina, formuoja neigiamų emocijų įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo afektų dispozicijos bruožą.

12.7 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 22 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010172, 03-12, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAF0172 1.0 13:03-13:16	Situacija	Mokiniais renkantis komandas, mokinys NZ12 keletą pamokų iš eilės pasirenkamas į jam nepriimtina komandą, todėl pradeda pakartotinai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, skatindamas padėti mokiniui nusiraminti, reflektuojant savo pasikartojančią, nepriimtina neigiamų emocijų raišką ir ją įsivertinant.
	Reakcija	Mokinys NZ12, sąveikoje su mokytoju, įvardija savo netinkamo elgesio priežastį ir pradeda nusiraminti, ją identifikuodamas pastebimai suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB7 keletą pamokų pakartotinai atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios komandos ir pradedant netinkamai reikšti neigiamas emocijas, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti atpažinti netinkamą pasikartojantį elgesį, jo priežastį, taip padėdamas mokiniui ugdyti savo afektų dispozicijos bruožą.

12.8 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 19 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010180, 03-16, 29:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAF0180 1.0 11:52-12:00	Situacija	Mokinys VB12 pamokos eigoje keletą kartų ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas, kilusias dėl skirtingų dirgiklių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB12, siekdamas padėti mokiniui reflektuoti apie savo patiriamas neigiamas emocijas, įvardija šių emocijų pasikartojimo dažnį, skatina mokinį rasti jų raiškos priežastį.
	Reakcija	Mokinys VB12 neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, grįžta atgal į pradinę padėtį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB12 keletą kartų pamokos eigoje reiškiant neigiamas emocijas, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, kurioje mokinys skatinamas įvertinti savo elgesį, sukeltą šių emocijų, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys reflektuoja apie savo išreiškiamų neigiamų emocijų dažnį, jų priežastis, elgesio rezultatą pamokos veiklai, taip ugdydamas savo afektų dispozicijos bruožą.

12.9 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 22 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010202, 03-24, 32:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHAF0202 1.0 14:47-15:20	Situacija	Mokiniam ilsimis, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1, siekdamas padėti mokiniui pažinti savo jaučiamų ir išreiškiamų emocijų dažnį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį VB1 reflektuoti apie tokią pasikartojančią emocijų raišką, pažinti dabar reiškiamas emocijas ir jų atsiradimo priežastis.
	Reakcija	Mokinys VB1 neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, suvaldydamas savo neigiamų emocijų raišką, įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 keletą pamokų iš eilės pakartotinai nepriimtina reiškiant neigiamas emocijas dėl tos pačios priežasties, mokytojas, siekdamas padėti mokiniui nustatyti savo jaučiamų emocijų raiškos dažnį, inicijuoja sąveiką su juo, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys, reflektuodamas apie savo jaučiamų emocijų raišką, jų atsiradimo priežastis, įvertindamas tokios raiškos rezultatą įsitraukimui į pamokos veiklą, ugdo savo afektų dispozicijos bruožą.

12.10 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 22 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010201, 03-24, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAF0201 1.0 15:35-16:01	Situacija	Poilsio metu mokinys JK2 reiškia neigiamas emocijas dėl patirtų sunkumų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas, kad nepriimtinas emocijų raiškos elgesys pakartotinis, inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, skatindamas jį reflektuoti apie ankstesnes tokių emocijų raiškos patirtis, įvertinti elgesio tinkamumą, padedant mokiniui rasti neigiamų emocijų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinys JK2, sąveikoje su mokytoju, verbaliai pritaria jo pasisakymams, dėmesį sukoncentruoja į savo elgesį ir suvaldo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK2 pakartotinai reiškiant neigiamas emocijas per nepriimtina elgesį, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti mokiniui kontroliuoti savo elgesį, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys reflektuoja apie ankstesnes neigiamų emocijų raiškos patirtis, įvertina dabartinį ir ankstesnį elgesį, randa neigiamų emocijų raiškos įveikimo būdus, taip ugdydamas savo afektų dispozicijos bruožą.

12.11 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 23 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010310, 03-30, 31:11)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAF0310 1.0 20:24-20:39	Situacija	Pagrindinės pamokos dalyje patyręs nesėkmę, mokiny VB1 ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas ir atsisako dalyvausti tolimesnėje pamokos veikloje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas pasikartojantį mokinio elgesį reiškiant neigiamas emocijas dėl to paties dirgiklio, inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti mokiniui įvertinti jo reiškiamų neigiamų emocijų dažnį ir rezultatą pamokos veiklai, primindamas jam ankstesnių pamokų panašias patirtis.
	Reakcija	Mokiny neverbaliai pademonstruoja mokytojo išsakytų pasisakymų suvokimą ir įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus ankstesnių pamokų patirtis ir mokinio VB1 neigiamų emocijų raišką dėl to paties dirgiklio, sukuriama situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, siekia padėti jam nustatyti savo pasikartojančią neigiamų emocijų raišką, jos priežastį, primenant panašias patirtis, taip padedant mokiniui ugdyti savo afektų dispozicijos bruožą.

12.12 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 24 afektų dispozicijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010226, 04-13, 31:52)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHAF0226 1.0 25:46-25:46	Situacija	Mokiny VB1, pagrindinės pamokos dalyje pakartotinai susidurdamas su sunkumais, poilsio metu pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, primindamas jam praeitoje pamokoje suformuotus susitarimus ir įvardydamas apie pasikartojančią tokių emocijų raišką, siekdamas padėti mokiniui suprasti savo patiriamų neigiamų emocijų priežastį ir dažnį.
	Reakcija	Mokiny VB1, neverbaliai pritardamas mokytojui, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir sukoncentruoja dėmesį į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 pakartotinai kelias pamokas reiškiant neigiamas emocijas, sukuriama situacija, kurioje mokytojas, primindamas mokiniui pasiektus susitarimus, padėdamas suprasti jo patiriamų neigiamų emocijų priežastį ir dažnį, padeda jam ugdyti savo afektų dispozicijos bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, AFEKTŲ DISPOZICIJOS
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

13.1 lentelė 3.3 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHAF0009 1.0, PGHAF0019 1.0, PGHAF0093 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0117 1.0, ĮGHAF0114 1.0, PGHAF0158 1.0, PGHAF0172 1.0, PGHAF0180 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	BGHAF0170 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGHAF0114 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHAF0009 1.0, PGHAF0019 1.0, PGHAF0093 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0117 1.0, PGHAF0158 1.0, PGHAF0172 1.0, PGHAF0180 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGHAF0170 1.0, BGHAF0201 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHAF0158 1.0, PGHAF0172 1.0, PGHAF0180 1.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHAF0009 1.0, PGHAF0019 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	PGHAF0093 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0117 1.0, ĮGHAF0114 1.0, BGHAF0170 1.0, BGHAF0201 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGHAF0009 1.0, PGHAF0019 1.0.
Sporto šakos	PGHAF0158 1.0, BGHAF0170 1.0, PGHAF0172 1.0, PGHAF0180 1.0, BGHAF0201 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGHAF0093 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0117 1.0, ĮGHAF0114 1.0.
Sveika gyvensena	

13.2 lentelė 3.3 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Netinkamai reiškiamų emocijų pasikartojimas	PGHAF0009 1.0, PGHAF0093 1.0, PGHAF0117 1.0, ĮGHAF0114 1.0, PGHAF0158 1.0, PGHAF0172 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.
Atsisakymas atlikti užduotis	PGHAF0009 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0172 1.0, PGHAF0158 1.0.
Įsitraukimas į nepriimtinas veiklas	PGHAF0093 1.0, PGHAF0117 1.0.
Pasikartojančių emocijų raiškos įvardijimas	PGHAF0019 1.0, PGHAF0093 2.0, PGHAF0180 1.0, BGHAF0170 1.0, BGHAF0201 1.0.
Patirtas atitinkamas rezultatas	PGHAF0019 1.0, PGHAF0180 1.0, ĮGHAF0114 1.0, BGHAF0170 1.0, BGHAF0201 1.0, BGHAF0310 1.0, BGHAF0226 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, AFEKTŲ DISPOZICIJOS
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Pamokų veiklų procesai, įgalinantys tapačią emocijų raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Skatinimas įsitraukti į nepriimtinas veiklas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinio.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis.	Sporto šakų.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinis fizinis aktyvumas.	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Pamokų veiklų procesai, įgalinantys tapačią emocijų raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Subjektyviai suvokiamų nepriimtinių užduočių atlikimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinis fizinis aktyvumas.	Individualus.

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis.

<i>Pamokų veiklų procesai, įgalinantys tapačią emocijų raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Veiklos įveikos ypatumai</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Netradicinis fizinis aktyvumas.	Individualus.
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinis fizinis aktyvumas.	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio

darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Pasikartojančios emocijų raiškos ypatumų identifikacija</i>			
<i>Emocijų raiškos pasikartojamumo į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos; Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	
Tobulinimosi.	Individualusis, frontalusis.	Sporto šakų.	

Mokymosi užduočių metu individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Pasikartojančios emocijų raiškos ypatumų identifikacija</i>			
<i>Reflektavimas apie emocijų raiškos atvejus</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis, grupinis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualusis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	
Poilsio.		Sporto šakų.	Individualus, grupinis.

Poilsio metu individualiu ir grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ RAIŠKOS BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI

15.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 1 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010004, 11-03, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: baziųjų gimnastikos judesių be papildomo inventoriaus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti bazinius gimnastikos judesius be inventoriaus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: Individualusis.		
Epizodo kodas PGXER0004 1.0 00:10-00:31	Situacija	Mokiniam ilsimtis, mokinys VB5 užima neteisingą vietą rikiuotėje pagal sutartas taisykles ir nepaiso bendrą klasių prašymų pakeisti vietą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, prisijungdamas prie šios sąveikos, padeda mokiniui VB5 užimti tinkamą vietą mokinių rikiuotėje pagal sutartas taisykles.
	Reakcija	Mokinys, neverbaliai išreišdamas neigiamas emocijas, reaguoja į mokytojo prašymą ir užima tinkamą vietą mokinių rikiuotėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB5, sąmoningai pažeisdamas poilsio rikiuotės susitarimo taisykles, sąveikos su mokytoju metu sukuria situaciją, kurioje mokinys paskatinamas jų laikytis, atsiranda sąlygos išreikšti neigiamas emocijas, demonstruojant nenorą ir taip ugdant savo emocijų raiškos bruožą.

15.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 2 santykių su emocijų raiškos ugdymo epizodų analizė (GH010008, 11-04, 23:02)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafetinių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0008 1.0 11:10-11:26	Situacija	Mokiniam užduoties atlikimo metu patyrus sėkmę, mokytojas sustabdo veiklą ir inicijuoja sąveiką su visais mokiniais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas užduoda mokiniams klausimus, siekdamas įtvirtinti jų taisyklių suvokimą ir padėti jiems įvertinti skirtingų mokinių grupių pademonstruotą rezultatą.
	Reakcija	Geresnį rezultatą pademonstravusios grupės mokiniai JK2, JK10, JK1 ir pamokos veiklose tiesiogiai nedalyvaujantis mokinys JK11 verbaliai ir gestais išreiškia teigiamas emocijas, prastesnį rezultatą pademonstravusios mokinių grupės mokinė JK9 neverbaliniais gestais išreiškia neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: kitos mokinių grupės sėkmės atvejais sukuria situaciją mokinei JK9 išreikšti savo neigiamas emocijas, tinkančias tuometiniam kontekstui, taip mokinei ugdant savo emocijų raiškos bruožą. Grupinis: sėkmę patyrusios mokinių grupės nariai JK10, JK2, JK1, sąveikos su mokytoju metu nustatę savo sėkmę, sukuria situaciją

		pozityvioms emocijoms išreikšti, demonstruodami rezultato suvokimą, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0008 1.1 19:45-20:02	Situacija	Mokiniai atlieka paskutinį užduoties bandymą ir mokytojas sustabdo veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių pademonstruotą pažangą, inicijuoja sąveiką su jais ir, siekdamas paskatinti, pagiria, vienodai įvertina abiejų grupių rezultatą.
	Reakcija	Visi pamokoje dalyvaujantys mokiniai išreiškia teigiamas emocijas patirtai sėkmei pripažinti.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, kurios metu visus mokinius įvertina vienodai, ir paskatina pagyrimu, sukuria situaciją mokiniams įvertinti savo sėkmę ir išreikšti teigiamas emocijas, taip ugdant mokinių emocijų raiškos bruožą.

15.3 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 3 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010033, 11-17, 28:56)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafėčių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0033 1.0 09:22-09:38	Situacija	Mokiniais atliekant grupinę užduotį, mokytojas ją sustabdo ir inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas aptarti su mokiniais pasiektą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius, siekdamas padėti jiems nustatyti, kuri grupė pademonstravo geresnį rezultatą, ir padeda mokiniams jį įvardyti.
	Reakcija	Geresnį rezultatą pademonstravę mokiniai VB2, VB11, VB5, VB10, VB3 verbaliai ir gestais išreiškia teigiamas emocijas demonstruodami rezultato suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams sėkmingai atliekant grupinę užduotį, sąveikos su mokytoju metu siekiant nustatyti pademonstruotą rezultatą, sukuriamą situacija, kurios metu mokiniai, suprasdami savo sėkmę tai išreiškia teigiamomis emocijomis, kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0033 1.1 20:10-21:10	Situacija	Mokiniai daugiau nei įprastai kartų suklysta, atlikdami grupines užduotis, mokytojas nutraukia vieną iš jų atlikimo bandymų ir inicijuoja sąveiką su mokiniu VB5, norėdamas padėti mokiniui nustatyti jo atliktą klaidą.
	Inicijuotas veiksmas	Į šią sąveiką įsitraukia mokinė VB11, verbaliai ir gestais išreiškdamą neigiamas emocijas dėl didelio nepavykusių bandymo skaičiaus.
	Reakcija	Mokytojas įsitraukia į sąveiką su mokine, įvardydamas didelio pakartojimų skaičiaus priežastį, paskatina mokinę sutelkti dėmesį į daromas klaidas ir užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams pertekliniai atliekant užduoties pakartojimų skaičių, sukuriamą situaciją mokinei VB11 išreikšti neigiamas emocijas, susijusias su kolektyvinės pažangos nebuvimu, taip padedant ugdyti mokinės emocijų raiškos bruožą.

15.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 5 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010053, 12-07, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0053 1.0 15:02-15:25	Situacija	Mokiniam atlikus grupinę užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu jį rezultatams aptarti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10, paskatindamas ją užduotį atlikti greičiau, tačiau įvardydamas mokinei jos užduoties atlikimo silpnę.
	Reakcija	Mokinė, jautriai reaguodama į mokytojo nustatytą ir įvardytą mokinės individualią užduoties atlikimo silpnę, pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, siekdamas pagerinti mokinių užduoties atlikimo rezultatą, inicijuoja netinkamą sąveiką su mokine NZ10 ir sukuria situaciją, kurioje, mokinei nusistačius savo individualias užduoties atlikimo silpnę, išreiškiamos neigiamos emocijos, taip ugdant mokinės emocijų raiškos bruožą.

15.5 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 6 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010056, 12-08, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXER0056 1.0 25:03-25:46	Situacija	Prieš mokiniams atliekant paskutinį jiems patinkančio judriojo žaidimo bandymą, mokytojas, įvertindamas situaciją, kad dar yra didelis kiekis mokinių, norinčių atlikti pagrindinį žaidimo veikėjo vaidmenį, sukuria jų tarpusavio sąveiką: burtų keliu liepia išsirinkti pagrindinį žaidimo veikėją. Juo netapęs mokinis VB12 inicijuoja sąveiką su mokytoju pasitikslinti, ar minėtas veikėjas išrinktas teisingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įsitraukdamas į sąveiką su mokiniu VB12 ir žinodamas jų pagrindinio veikėjo išsirinkimo metodo taisykles, patvirtina mokiniui, kad jis išrinktas jų laikantis, pakartodamas šio metodo taisykles.
	Reakcija	Mokinis VB12, suvokdamas, kad buvo išrinktas ne jis, neverbaliai pademonstruoja neigiamas emocijas, tačiau, prasidėjus veiklai, į ją įsitraukia.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui sukonstravus mokinių VB12, VB8, VB2, VB7 tarpusavio sąveiką siekiant sudaryti sąlygas jiems savarankiškai išsirinkti pagrindinį žaidimo veikėją, sukuriamą situaciją, kurioje mokinis VB12 juo netampa ir sąveikos su mokytoju metu pasitikslina taisykles, taip suformuodamas nesėkmės suvokimą, neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.7 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 8 emocijų raiškos ugdymo epizodų analizė (GX010074, 01-05, 17:36)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: mokiniai tobulina savo įgūdžius žaisti judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXER0074 1.0 12:44-13:02	Situacija	Prieš atliekant paskutinį judriojo žaidimo bandymą, pagrindinį jo vaidmenį atlikti nori 2 mokinės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sukuria sąveiką tarp mokinių JK4 ir JK9, kurios metu mokinės burtų keliu tarpusavyje nusprendžia, kuri atliks pagrindinį vaidmenį.
	Reakcija	Mokinės JK4 ir JK9 pagrindinio vaidmens išsirinkimo metu neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas, norą įsitraukti į šią veiklą, jas stebintys mokiniai JK3, JK2, JK5 taip pat neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas. Laimėjusi mokinė JK4 šias emocijas išreiškia efektyviau.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi JK4 sudarius sąlygas tarpusavyje burtų keliu išsirinkti pagrindinio vaidmens atlikėją, sukuriamą situaciją, kurios metu, jai laimėjus burtus, mokinė patiria teigiamas emocijas, gali jas išreikšti, taip ugdydama savo emocijų raiškos bruožą. Grupinis: į mokinių JK4 ir JK9 sąveiką netiesiogiai įsitraukiant mokiniams JK3, JK2, JK5, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, stebintys jiems įdomų procesą, kolektyviškai patiria teigiamas emocijas, jas išreiškia ir kartu ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.8 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 8 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010076, 01-06, 29:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės stiprinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0076 1.0 08:29-09:02	Situacija	Mokinys VB4, atlikdamas užduotį, keletą kartų sąmoningai pažeidinėja sutartas jos atlikimo taisykles ir eigą, siekdamas ją užbaigti pirmasis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, primindamas jam užduoties atlikimo taisykles ir tikslą, padeda mokiniui suprasti, kad svarbiausia yra ne rezultatas, o užduoties atlikimo procesas, nauji judesiai.
	Reakcija	Mokinys VB4 verbaliai ir gestais išreiškia neigiamas emocijas, nepritarimą mokytojo įvardytam užduoties rezultatui, pademonstruoja suvokimą apie sąmoningą sutarto elgesio nesilaikymą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, primindamas mokiniui VB4 užduoties atlikimo eigą ir taisykles, padėdamas jam suprasti, koks jos tikslas, sukuria situaciją, kurioje mokinys, suvokdamas savo elgesio netikslumą, reiškia neigiamas emocijas, demonstruodamas nesutikimą su mokytoju, ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.9 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 9 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010076, 01-06, 28:16)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės stiprinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0075 1.0 09:25-10:40	Situacija	Mokinys JK7 keletą kartų iš eilės sąmoningai atsisako atlikti užduotį taisyklingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu ir primena jam užduoties atlikimo eigą, siekdamas, kad mokinys suprastų, kaip ją reikia atlikti, skiria jam papildomus bandymus, paprašo, kad užduoties atlikimo eigą pademonstruotų mokinys JK12.
	Reakcija	Mokinys JK7, pakartotinai atlikdamas užduotį, išreiškia neigiamas emocijas, nenorą atlikti ją pagal sutartus reikalavimus ir eigą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas siekia padėti mokiniui JK7 tinkamai atlikti užduotį ir mokomus judesius, skiria jam pakartotinus užduoties atlikimo bandymus, kuriuos atlikdamas mokinys demonstruoja nenorą kartoti, pradeda reikšti neigiamas emocijas, taip sukuria situaciją, kurioje mokinys ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.10 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 8 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010095, 01-11, 14:47)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiau atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus, įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHER0095 1.0 02:33-02:40	Situacija	Mokinė NZ10 patiria sunkumus atlikdama pramankštos pratimus, su ja sąveiką sukuria mokiniai NZ6, NZ3, NZ1, NZ7.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ6, NZ3, NZ1, NZ7, įvertinę mokinės sunkumus, siekia paskatinti mokinę NZ10 atlikti pramankštos pratimus jiems priimtinu rezultatu, mokinė neverbaliai atsisako.
	Reakcija	Mokiniai NZ6, NZ3, NZ2, NZ7, įvertinę mokinės atsisakymą bendradarbiauti, demonstruoja nepasitenkinimą, išreiškia neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokiei NZ10 patiriant sunkumus atliekant pramankštos pratimus ir atsisakant bendradarbiauti su mokiniais NZ6, NZ3, NZ2, NZ7, sukuria situacija, kurioje mokiniai, reaguodami į mokinės NZ10 elgesį, įvertina jos nenorą bendradarbiauti ir demonstruoja savo nepasitenkinimą per neigiamas emocijas, kolektyviškai ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.11 lentelė K5 klasės mokinių9 pamokos emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010082, 01-12, 22:32)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0082 1.0 00:39-01:12	Situacija	Mokinys VB12 rikiuotėje stumdo klasės draugus, reikalaujamas, kad būtų priimtinas stovėti į būtent jo norimą vietą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su juo ir paprašo mokinio stoti į rikiuotės galą, paaiškindamas jam, kodėl jis tai turi padaryti, ir įvardija tinkamo elgesio sąlygą, kurią įgyvendinęs mokinys galės užimti jo norimą vietą.
	Reakcija	Mokinys VB12, verbaliai ir neverbaliai demonstruodamas neigiamas emocijas, išklauso mokytojo ir po jo paskatinimo užima savo vietą rikiuotės gale.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 pažeidus sutartas elgesio taisykles, mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suprasti jo elgesio pasekmes ir formuoti pageidautiną elgesį, sukuria situaciją, kurioje mokinys, nepritardamas mokytojui ir išreiškdamas neigiamas emocijas, ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.12 lentelė K5 klasės mokinių10 pamokos emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010101, 01-13, 18:01)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: fiziniai pratimai naudojant sniego rogutes.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinius pratimus lauke naudodami sniego rogutes.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0101 1.0 08:47-09:03	Situacija	Mokinys VB4 didžiąją dalį pamokos savo dėmesį skiria pašalinėms veikloms, todėl jis lieka paskutinis paskirtas į mokinių grupę.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas, kad mokinys VB4 suprastų, kad toks elgesys pamokoje netinkamas, sudaro jam sąlygas atlikti užduotį ir skiria vietą mokinių rikiuotės gale.
	Reakcija	Mokinys VB4, suprasdamas, kodėl jis užduotį turės atlikti paskutinis, verbaliai ir neverbaliai demonstruodamas neigiamas emocijas, nueina pasiimti reikiamo inventoriaus.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui sudarant sąlygas atlikti užduotį, kartu ir skatinant mokinį suprasti ir reflektuoti apie savo elgesį, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys VB4 nepalankiai priima mokytojo pasiūlymą ir reiškia neigiamas emocijas, ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0101 2.0 10:36-10:54	Situacija	Mokinys VB4 atsisako atlikti užduotį ir nusineša inventorių nuo užduoties pradžios vietos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas nustatyti mokinio elgesio priežastį, primena jam, kur yra užduoties atlikimo pradžia, jos atlikimo procesą.
	Reakcija	Mokinys VB4, reikšdamas neigiamas emocijas, užduotį atlikti atsisako, nes nesutinka su mokytojo siūlymu atlikti ją rikiuotės gale.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui atsisakant atlikti užduotį dėl mokytojo užduoties sąlygų nepakeitimo, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys VB4 gali reikšti neigiamas emocijas ir demonstruoti nenorą įsitraukti į pamokos veiklą, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0101 3.0 10:54-11:04	Situacija	Mokiniui VB4 sudarant sąlygas stebėti užduotį, prie jos atlikimo prisijungia mokytojas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas informuoja savo grupėje esantį mokinį, kad jie ją atliks kartu.
	Reakcija	Arčiau šalia mokytojo esantys mokiniai VB7, VB12, VB6, suprasdami, kad dalyvaus užduotyje kartu su mokytoju, verbaliai ir neverbaliai išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui įsitraukiant į užduoties atlikimą kartu su mokiniais, tai supratę mokiniai VB7, VB12, VB6 kartu su mokytoju kuria situaciją, kurios metu jie gali išreikšti teigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų raiškos bruožą.

15.13 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 15 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010109, 01–27, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės stiprinančius pratimus, imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0109 1.0 06:50-07:10	Situacija	Mokinys JK2, atlikdamas užduotį, keletą kartų sąmoningai pažeidžia sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad jo elgesys nėra priimtinas, sudaro sąlygas mokiniui pratimą atlikti iš naujo tinkamai.
	Reakcija	Mokinys verbaliai išreiškia neigiamas emocijas, atsižvelgdamas į mokytojo išsakytas pastabas ir sudarytas sąlygas, tinkamai atlieka pratimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus netinkamo mokinio JK2 elgesį ir sąveikos su mokiniu metu jį įvardinus, sudarius sąlygas pratimą atlikti tinkamai, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti elgesį, išreikšti neigiamas emocijas, taip ugdant savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0109 1.1 12:28-13:02	Situacija	Mokinys JK7 keletą kartų sąmoningai netiksliai atlieka reikiamą pratimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad atliekami judesiai nėra atliekami pagal tuometinius pratimo reikalavimus, ir sudaro sąlygas mokiniui jį atlikti iš naujo tinkamai.
	Reakcija	Mokinys verbaliai ir gestais išreiškia neigiamas emocijas, pradeda pratimą iš naujo, mokytojui dar keletą kartų jį pataisiant.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus mokinio JK7 netinkamai atliekamą pratimą, sąveikos su mokiniu metu įvardinus jo tobulintinas sritis, sudarius sąlygas pratimą atlikti tinkamai, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys skatinamas koreguoti savo judesius, Mokinys, demonstruodamas nepritimą mokytojui, išreiškia neigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 15 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010109, 01–27, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės stiprinančius pratimus, imituojančius gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHER0109 1.0 22:14-22:25	Situacija	Mokytojas meta burtus išrinkti pagrindinį judriojo žaidimo veikėją, kuriuo gali būti bet kuris mokiny.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui pradėjus burtų procesą, visi mokiniai į juos aktyviai įsitraukia ir laimi mokiny JK2.
	Reakcija	Mokiny JK11, nelaimėjęs burtų, neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas ir dalyvauti žaidime atsisako, demonstruodamas praprastos galimybės suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui atliekant burtų procesą ir mokiniui JK11 jų nelaimint, sukuriamą situaciją, kurioje mokiny išreiškia neigiamas emocijas, reaguodamas į jam nepatenkinamą rezultatą, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.15 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 16 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010136, 02-28, 25:07)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius žaisti įvairius judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0136 1.0 10:55-11:06	Situacija	Mokiny NZ6 kelis kartus nepaiso mokytojo išsakytų pastebėjimų apie sutartų judriojo žaidimo taisyklių nesilaikymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ6, siekdamas paskatinti mokinį įvertinti savo elgesį, ir skiria jam laiko pailsėti, įvardydamas to priežastį.
	Reakcija	Mokiny NZ6 neverbaliai pademonstruoja mokytojo veiksmų suvokimą, pradėjęs ilsėtis neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas, kad mokiny NZ6 nepaiso jo žodinių prašymų laikytis judriojo žaidimo taisyklių ir elgtis sąžiningai bei saugiai, skiria jam poilsio laiko, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiny skatinamas įvertinti savo elgesį, suprasti tokio elgesio pasekmes, jam sudaroma galimybė išreikšti neigiamas emocijas, taip ugdamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.16 lentelė K5 klasės mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė 17 pamoka (GH010160, 03-03, 31:27)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0160 1.0 20:55-21:52	Situacija	Mokiniamis atliekant užduotį, mokiniai VB4 ir VB3, verbaliai išreiškdami neigiamas emocijas, demonstruoja nepritarimą kitos grupės sėkmei.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas šio mokinių elgesio neadresuoja, sudaro sąlygas jiems išreikšti savo neigiamas emocijas, pademonstruoti norą patirti tapą sėkmę.
	Reakcija	Mokinys VB6, savarankiškai įvertindamas, kad ši neigiamų emocijų išraiška gali būti nukreipta prieš jį ir jo patirtą sėkmę, pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB3 ir VB4 reiškiant verbalų nepasitenkinimą kitos grupės nario sėkme ir mokytojų neadresuojant tokio mokinių elgesio, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys VB6 subjektyviai tokio elgesio tikslo vertinimu pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.17 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 21 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010166, 03-05, 32:04)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHER0166 1.0 23:37-23:54	Situacija	Mokiniamis žaidžiant jiems patinkantį judrų žaidimą, jame neiškritę liko mokiniai NZ11 ir NZ7, laimi mokinys NZ12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ1, NZ8, NZ12, NZ4, NZ6 žaidimo metu palaiko mokinių NZ12. Žaidime dar dalyvaujantis mokinys NZ7 atbėga apsikabinti laimėjusį mokinių ir kartu pasidžiaugti jo patirta sėkme.
	Reakcija	Mokinys NZ11 sudaro sąlygas mokiniams jį apsikabinti, kartu išreikšti teigiamas emocijas ir pasidžiaugti patirta sėkme, mokytojas į šią sąveiką aktyviai neįsitraukia, sudaro sąlygas mokiniams kolektyviškai patirti teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams NZ1, NZ8, NZ12, NZ4, NZ6 žaidimo metu palaikant mokinių NZ11 ir pastarajam jį laimėjus, sukuriamą situaciją, kurioje visi mokiniai, tarpusavio sąveikos metu, išreiškia teigiamas emocijas, dalijasi mokinių NZ11 patirta sėkme, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.18 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 23 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010177, 03-15, 27:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		

Epizodo kodas PGHER0177 1.0 07:54-08:12	Situacija	Mokiniamis atliekant pagrindines pamokos užduotis, mokytojas, atsižvelgdamas į mokinio NZ12 klaidas, sudaro sąlygas mokiniui užduotį atlikti pakartotinai, siekdamas padėti mokiniui įsisavinti mokomą judesį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ12, siekdamas jam padėti užduotį atlikti sėkmingai, išsako keletą patarimų.
	Reakcija	Mokinys NZ12, atsižvelgdamas į mokytojo išsakytus patarimus, užduotį atlieka sėkmingai ir pradeda ekspresyviai reikšti teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, siekdamas padėti mokiniui NZ12 tinkamai atlikti pamokos užduotį, sudaro jam sąlygas pamėginti ją atlikti, mokiniui atsižvelgus į išsakytus patarimus ir užduotį atlikus, sėkmingai sukuria situacija, kurioje mokinys, patyręs sėkmę, išreiškia teigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.19 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 19 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010180, 03-16, 29:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHER0180 1.0 23:45-12:00	Situacija	Mokiniai žaidžia jiems patinkantį judrųjį žaidimą pamokos pabaigoje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui VB6 puikiai atlikus judrųjį žaidimą, mokiniai VB4, VB8, VB12, VB1, VB7, išreikšdami pozityvias emocijas, apsikabina mokinį.
	Reakcija	Mokytojas sudaro sąlygas šiai mokinių sąveikai vystytis, į ją nesikiša.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui VB6 puikiai atlikus judriojo žaidimo vaidmenį ir patyrus sėkmę, jo sėkme pasidžiaugti nori ir mokiniai VB4, VB8, VB12, VB1, VB7, tarpusavio sąveikos metu sukuria situaciją, kurioje mokiniai išreiškia teigiamas emocijas, pasidalina mokinio patirta sėkme, mokytojui nesikišant, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.20 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 23 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010200, 03-23, 24:23)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHER0200 1.0 16:47-16:58	Situacija	Mokinys JK11 kelis kartus iš eilės burtu keliu negauna galimybės atlikti pagrindinio judriojo žaidimo vaidmens.
	Inicijuotas veiksmas	Pagrindiniu veikėju paskiriant kitą mokinį, mokinys JK11 ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas ir dalyvauti pamokos veikloje atsisako.
	Reakcija	Mokytojas įvardija mokiniui jo reiškiamas neigiamas emocijas ir sudaro sąlygas pamokos veikloje laikinai nedalyvauti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 negaunant galimybės atlikti jo norimą pagrindinį žaidimo vaidmenį ir atsisakant dalyvauti pamokos veikloje,

		sukuriama situacija, kurioje mokinys išreiškia neigiamas emocijas, mokytoji sudarant sąlygas jam veikloje nedalyvauti, taip ugdant savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas BGHER0200 1.1 19:03-19:18	Situacija	Mokinys JK11 kelis kartus iš eilės burtų keliu negauna galimybės atlikti pagrindinio judriojo žaidimo vaidmens.
	Inicijuotas veiksmas	Pagrindiniu veikėju paskiriant kitą mokinį, mokinys JK11 ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas ir dalyvauti pamokos veikloje atsisako.
	Reakcija	Mokytojas įvardija mokiniui jo reiškiamas neigiamas emocijas, primena jam, koks žaidimo tikslas, burtų tikslas ir sudaro sąlygas pamokos veikloje laikinai nedalyvauti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 negaunant galimybės atlikti pagrindinio žaidimo vaidmens ir atsisakant dalyvauti pamokos veikloje, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys išreiškia neigiamas emocijas, mokytoji sudarius sąlygas jam veikloje nedalyvauti, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.21 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 21 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010199, 03-23, 31:25)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHER0199 1.0 18:41-18:45	Situacija	Mokinys VB6 sėkmingai atlieka užduoties bandymą sudėtingomis sąlygomis.
	Inicijuotas veiksmas	Patyręs sėkmę ir įvertinęs pasiektą rezultatą, mokinys VB6 pradeda ekspresyviai reikšti teigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokiniai VB12, VB1, VB11, VB2, VB4, reaguodami į mokinio VB6 pademonstruotą rezultatą, taip pat ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas, pasidalydami mokinio patirta sėkme.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui VB6 patyrus sėkmę ir šią sėkmę įvertinus mokiniams VB1, VB1, VB11, VB2, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai gali kolektyviškai tinkamai išreikšti teigiamas emocijas ir taip ugdyti savo emocijų raiškos bruožą.

15.22 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 27 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010228, 04-14, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHER0228 1.0 01:14-01:20	Situacija	Mokinys JK11 keletą pamokų iš eilės demonstruoja nedrausmingą, bendraklasėms nepriimtina elgesį atliekant pramankštos pratimus.
	Inicijuotas veiksmas	Įvertinęs netinkamą ir pasikartojantį mokinio JK11 elgesį, mokytojas siekia padėti mokiniui jį įvertinti ir koreguoti, paprašo laikinai pakeisti užimamą vietą mokinių rikiuotėje.

	Reakcija	Mokinys JK11 atsisako koreguoti savo elgesį ir atmeta mokytojo prašymą užimti kitą vietą rikiuotėje, išreiškdamas neigiamas emocijas, užduotį tęsti atsisako.
	Rezultatas	Individualus: mokytoji siekiant padėti mokiniui JK11 koreguoti savo elgesį ir paprašant jo laikinai užimti kitą vietą mokinių rikiuotėje, sukuriamą situaciją, kurioje, mokiniui atsisakius atlikti užduotį, jis išreiškia neigiamas emocijas, demonstruoja nenorą ir nepritarimą mokytojiui, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.23 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 29 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010232, 04-16, 27:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHER0232 1.0 02:18-02:28	Situacija	Mokiniai atlieka jiems įprastus pramankštos pratimus, mokytojas įvertina, kad didžioji dalis klasės mokinių labiau pavargę nei įprastai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai praneša mokiniams, kad jiems įprasta užduotis bus atliekama mažesniu intensyvumu.
	Reakcija	Mokinė NZ10, kuriai ši užduotis yra sudėtinga, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas ir pradeda ją atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinių savijautą, diferencijuoja ugdymo turinį, kad jis būtų lengviau įveikiamas visiems mokiniams, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinė NZ10, įvertindama savo pajėgumą ir numatydama mažesnę pastangų kiekį, išreiškia pozityvias emocijas, taip ugdydama savo emocijų raiškos bruožą.

15.24 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 31 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010350, 04-26, 26:42)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHER0350 1.0 15:45-15:55	Situacija	Mokiniai pakartotinai patiria nesėkmę, atlikdami užduotį, mokinys NZ6 ją atlieka sėkmingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai NZ6 ir NZ7 pradeda reikšti teigiamas emocijas, kol kiti mokiniai tarpusavio sąveikose nepastebi mokinio patirtos sėkmės.
	Reakcija	Mokinys NZ6, įvertinęs mokinio NZ7 reakciją dėl jo patirtos sėkmės, inicijuoja sąveiką su juo ir jie kartu išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai NZ6 ir NZ7, sukurdami tarpusavio sąveiką po teigiamo užduoties atlikimo rezultato, konstruoja situaciją, kurioje, garsiai ir aiškiai išreiškdami pozityvias emocijas, ugdė savo emocijų raiškos bruožą.
	Situacija	Mokinys NZ12 sėkmingai atlieka savo užduoties bandymą.

Epizodo kodas PGHER0350 1.1 18:05-18:22	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui patyrus sėkmę, jis ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokiniai NZ1, NZ6, NZ7 ir NZ8, stebėdami mokinį, jį palaiko, taip pat išreiškia teigiamas emocijas
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ12 išskirtinai sėkmingai pamokos kontekstui atlieka individualią užduotį, sukurdamas situaciją, kuri leidžia jam aiškiai išreikšti teigiamas emocijas ir ugdyti emocijų raiškos bruožą. Grupinis: NZ1, NZ6, NZ7, NZ8, stebėdami mokinio NZ12 teigiamų emocijų raišką ir teigiamą užduoties atlikimo rezultatą, jį palaiko, išreiškia pozityvias emocijas, taip kolektyviškai ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.25 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHER0355 1.0 04:22-04:32	Situacija	Mokytojas, demonstruodamas mokiniams užduoties atlikimo eigą, ją atlieka dideliu intensyvumu, siekdamas labiau įtraukti mokinius į ugdymosi procesą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pademonstruoja, kaip turi būti atliekama užduotis su mokiniams tai dienai nepakartojamu rezultatu.
	Reakcija	Mokiniai, stebėdami mokytojo atliekamą užduotį ir pasiektą rezultatą, išreiškia teigiamas emocijas jį palaikydami.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas sąveikos su mokiniais metu pasirenka pademonstruoti jiems nepasiekiamą rezultatą, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, stebėdami mokytoją kaip pavyzdį, išreiškia teigiamas emocijas ir, jį palaikydami, kolektyviškai ugdo savo emocijų raiškos bruožą.

15.26 lentelė K4 klasės mokinių emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė 32 pamoka (GH010251, 04-30, 28:34)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHER0251 1.0 27:08-27:35	Situacija	Mokinys NZ5 atlieka paskutinį užduoties bandymą visos klasės mokinių aspektu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys NZ5 patiria sėkmę paskutiniuoju bandymu ir pradeda reikšti teigiamas emocijas.
	Reakcija	Visi likę mokiniai ekspresyviai reiškia teigiamas emocijas ir pademonstruoja mokinio NZ5 palaikymą gestais.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui NZ5 neįprastoje situacijoje patyrus sėkmę, sukuria situacija, kurioje likę klasės mokiniai, siekdami pasidalinti mokinio NZ5 sėkme, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja mokinio NZ5 palaikymą, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.27 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 29 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010353, 05-04, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHER0353 1.0 23:00-23:30	Situacija	Mokinys VB3, atlikdamas užduotį keletą kartų iš eilės nesėkmingai sugriebia naudojamą inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Šalia jo esantys mokiniai VB12, VB5, VB4, VB6 inicijuoja sąveiką su mokiniu VB3, demonstruoja neigiamas emocijas verbaliai ir gestais.
	Reakcija	Mokinys VB3, neįsitraukdamas į tiesioginę sąveiką su mokiniais, bando tinkamai sugriebti užduoties atlikimui reikalingą inventorių.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai VB12, VB5, VB4, VB6, VB3 sukuria situaciją, kurioje dėl mokinio pakartotinai patiriamos nesėkmės susidaro sąlygos neigiamoms emocijoms reikštis ir, tarpusavio sąveikoje, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, siekdami pademonstruoti savo nepasitenkinimą, išreiškia neigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.28 lentelė K5 klasės mokinių 31 pamokos emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010270, 05-11, 20:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį iš vietos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHER0270 1.0 00:20-00:44	Situacija	Mokinys VB12 atvyksta į pamoką, vėluodamas ir pažeisdamas sutartas elgesio taisykles, bando užimti neleistiną vietą mokinių rikiuotėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu VB1, paprašo jo užimti vietą mokinių rikiuotės gale primindamas jam sutartas rikiuotės formavimo taisykles.
	Reakcija	Mokinys VB12 verbaliai ir gestais išreiškia neigiamas emocijas, demonstruodamas suvokimą apie mokytojo išsakytus priminimus.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas užtikrina ugdymo turinio kokybę ir sutartų taisyklių su mokiniais laikymąsi, inicijuoja sąveiką su į pamoką vėluojančiu mokiniu VB12, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys, skatinamas laikytis sutartų taisyklių, išreiškia neigiamas emocijas, demonstruodamas nesutikimą su mokytojo prašymu, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.29 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 35 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010278, 05-17, 28:22)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHER0278 1.0 12:33-13:10	Situacija	Mokinei NZ10 demonstruojant pamokoje nepriimtina elgesį, pasireiškiantį per tarpasmenines sąveikas su mokine NZ1, mokytojas inicijuoja sąveiką su ja.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokinei NZ10 koreguoti savo elgesį, įvardija jai jos nepriimtino elgesio priežastis, paprašo mokinės laikinai pakeisti savo poilsio vietą mokinių rikiuotėje.
	Reakcija	Mokinė NZ10, išreiškdamą neigiamas emocijas, demonstruoja nenorą atsižvelgti į mokytojo prašymą, jį įgyvendina ir emocijas pradeda reikšti ekspresyviau.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 per sąveikas su mokine NZ1 demonstruojant nepriimtina elgesį pamokos aspektu, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas skatina mokinę įvertinti savo elgesį, jį koreguoti atsižvelgiant į mokytojo prašymą, mokinei reiškiant neigiamas emocijas ir demonstruojant nenorą į jį, taip ugdant jos emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0278 2.0 17:49-18:06	Situacija	Mokinė NZ10 atlieka paskutinį užduoties bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ10 keletą kartų iš eilės patyrusi nesėkmę, atlikdama paskutinį bandymą, patiria sėkmę.
	Reakcija	Mokiniai NZ6, NZ8, NZ5, NZ1, NZ1, NZ7, dalydamiesi mokinės NZ10 patirta sėkme, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas kartu su mokine, demonstruoja jos palaikymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokinei NZ10 paskutiniu jos užduoties bandymu patyrus sėkmę, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai NZ6, NZ8, NZ5, NZ1, NZ1, NZ7, įvertinę mokinės sėkmę ir siekdami ją pasidalyti, išreiškia teigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.30 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 35 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010278, 05-17, 28:22)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHER0278 1.0 21:26-21:37	Situacija	Mokiniais žaidžiant jiems patinkantį judrų žaidimą, varžytis jame liko mokiniai NZ8 ir NZ1.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė NZ1 patiria retą sėkmę, žaisdama šitą žaidimą, ir pradeda ekspresyviai reikšti teigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokiniai NZ10, NZ4, NZ3, NZ7, NZ8, NZ5, NZ1, siekdami pasidalyti mokinės NZ1 patirta sėkme su ja kartu, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokinei NZ1 patiriant retą sėkmę judriojo žaidimo metu, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai NZ10, NZ4, NZ3, NZ7, NZ8, NZ5, NZ1, ją įvertinę ir siekdami ją pasidalyti kartu, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

Epizodo kodas BGHER0278 2.0 26:17-26:40	Situacija	Mokinys NZ12 kelis kartus jam patinkančiame judriame žaidime pasiekia jam nepriimtina rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys NZ12 ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas, jų raišką nukreipia prieš šalia stovintį mokinį NZ8.
	Reakcija	Mokinys NZ8, reaguodamas į mokinio NZ12 elgesį, nukreiptą prieš jį, inicijuoja sąveiką su juo ir taip pat pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 jam patinkančio judriojo žaidimo metu kelis kartus patyrus nesėkmę, sukuriamą situacija, kurioje mokinys savo neigiamų emocijų raišką nukreipia prieš mokinį NZ8, ir sąveikos su juo metu paskatina mokinio neigiamų emocijų raišką, kuria mokinys NZ8 demonstruoja nepasitenkinimą mokinio NZ12 elgesiu, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.31 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 34 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010282, 05-18, 25:59)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHER0282 1.0 05:32-05:40	Situacija	Mokinys JK11 atlieka savo pirmąjį užduoties bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK11 pademonstruoja labai gerą rezultatą, neįprastą likusiems mokiniams.
	Reakcija	Likę mokiniai, įvertinę mokinio JK11 pademonstruotą rezultatą, išreiškia teigiamas emocijas ir pademonstruoja mokinio palaikymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui JK11 pademonstravus neįprastai gerą rezultatą, sukuriamą situacija, kurioje likę klasės mokiniai, jį subjektyviai įvertinę, kolektyviškai išreiškia teigiamas emocijas, palaikydami mokinį, taip ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.32 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 34 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010283, 05-19, 29:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio iš vietos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas İGHER0283 1.0 08:44-09:02	Situacija	Mokiniai VB8 ir VB10 sąmoningai pakartotinai klaidingai atlieka pramankštos pratimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, įvardija jų pratimo atlikimo klaidas ir, sudarydamas jiems sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, bando padėti mokiniams pasiekti pamokoje iškelto tikslus ir įvertinti savo elgesio rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinys VB10, ruošdamasis atlikti užduotį, pakartotinai išreiškia nepasitenkinimą mokytojo pasiūlymu ir tai pademonstruoja verbaliai bei gestais, išreikšdamas neigiamas emocijas.

	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB8 ir VB10 sąmoningai klystant atliekant pratimus, sukurama situacija, kurioje mokytojas, įvardydamas mokinių daromas klaidas, sudaro jiems sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, mokinys VB10 demonstruoja nepasitenkinimą, išreiškia neigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas JGHER0283 1.1 09:52-10:05	Situacija	Mokinys VB4 sąmoningai pakartotinai klaidingai atlieka pramankštos pratimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, įvardija jo pratimo atlikimo klaidas ir, sudarydamas jam sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, bando padėti jam pasiekti pamokoje iškelto tikslus.
	Reakcija	Mokinys VB4, ruošdamasis atlikti užduotį pakartotinai, išreiškia nepasitenkinimą mokytojo pasiūlymu ir tai pademonstruoja verbaliai bei gestais, išreiškdamas neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 sąmoningai pakartotinai klystant atliekant pratimus, sukurama situacija, kurioje mokytojas, įvardydamas mokinio daromas klaidas, sudaro jam sąlygas užduotį pakartoti tinkamai, VB4 demonstruoja nepasitenkinimą, išreiškia neigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

15.33 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 34 pamokos emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010283, 05-19, 29:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio iš vietos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHER0283 1.0 14:04-14:34	Situacija	Mokiniai VB1 ir VB8 pakartotinai pažeidžia sutartas elgesio taisykles tarpusavio sąveikų metu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams, siekdamas užtikrinti ugdymosi turinio kokybę, paskatina mokinius užimti skirtingas vietas mokinių rikiuotėje tarpusavio sutarimu metant burtus, kuris mokinys pakeis savo vietą rikiuotėje.
	Reakcija	Mokiniui VB1 pralaimėjus mokinių tarpusavio burtus ir keičiant vietą mokinių rikiuotėje, jis demonstruoja nenorą atlikti šią užduotį, išreiškdamas neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB1 ir VB8 pakartotinai pažeidžiant sutartas elgesio taisykles ir mokytojui siekiant užtikrinti ugdymosi turinio kokybę, sukurama situacija, kurioje mokiniai skatinami formuoti tarpusavio susitarimą dėl vietos mokinių rikiuotėje pakeitimo, susitarimu nepatenkintas mokinys VB12 tai pademonstruoja išreiškdamas neigiamas emocijas ir taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.
Epizodo kodas PGHER0283 2.0 25:34-25:41	Situacija	Mokinys VB4, atlikęs užduoties bandymą, inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdamas nustatyti savo pademonstruotą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas VB4 pademonstruotą rezultatą, jį įvardija ir, siekdamas mokinį paskatinti, jį pagiria.
	Reakcija	Mokinys VB4, įvertinęs savo rezultatą, išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 siekiant įvertinti savo pasiektą rezultatą, jis inicijuoja sąveiką su mokytoju, kurioje mokytojas, informuodamas mokinį apie jo pasiektą rezultatą ir siekdamas jį paskatinti, pagiria, sudaro sąlygas mokiniui išreikšti teigiamas emocijas, taip padedant jam ugdyti savo emocijų raiškos bruožą.

15.34 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 37 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010298, 05-24, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0298 1.0 13:33-13:58	Situacija	Mokytojui aiškinant mokiniams naujos užduoties atlikimo procesą ir taisykles, mokinė NZ10 savo dėmesį sukoncentruoja į pašalinę veiklos atlikimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs tokį mokinės NZ10 elgesį, pasikartojantį per pastarąsias kelias pamokas, inicijuoja sąveiką su mokine, siekdamas padėti jai įsitraukti į pamokos veiklą, ir išsako pastabą dėl pasikartojančio nepriimtino mokinės elgesio.
	Reakcija	Mokinė NZ10, reaguodama į mokytojo išsaktą pastabą, išreiškia neigiamas emocijas, nutraukia vykdytą pašalinę veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 kelias pamokas iš eilės neįsitraukiant tinkamai į pamokos veiklą, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, įvertinęs tokį mokinės elgesį ir inicijuodamas sąveiką su ja, siekia padėti mokinei sukoncentruoti dėmesį į pamokos veiklą, į ją įsitraukti skiriant verbalinę pastabą ir sudarant mokinei sąlygas reikšti neigiamas emocijas, tai ugdant emocijų raiškos bruožą.

15.35 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 36 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010302, 05-25, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHER0302 1.0 04:13-04:34	Situacija	Mokytojui pristatant mokiniams naują užduotį, jos atlikimo procesą ir taisykles, mokinė JK9 savo dėmesį sukoncentruoja į pašalinę veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokinei grąžinti dėmesį į pamokos veiklą, inicijuoja sąveiką su ja ir sukuria galimybę mokinei savarankiškai pristatyti naują užduotį.
	Reakcija	Mokinė JK9, sąveikaudama su mokytoju, pademonstruoja nenorą pasinaudoti jai sukurta galimybe, reikšdama neigiamas emocijas ir sutelkdama dėmesį į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinės neįsitraukimo į ugdymosi procesą priežastį, inicijuoja sąveiką su ja ir sukuria situaciją, kurioje mokinė skatinama įsitraukti į ugdymosi procesą, reaguojant į mokytojo sukurta sąlygą ir demonstruojant nenorą išreikšiant neigiamas emocijas, taip padedant mokinei ugdyti jos emocijų raiškos bruožą.

15.36 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 36 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010301, 05-25, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		

Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHER0301 1.0 08:07-08:34	Situacija	Mokytojui pristatant mokiniams užduoties atlikimo procesą, taisykles, mokiniai VB4 ir VB6, sukūrę tarpusavio sąveiką, nepriimtinais reikšdami emocijas pakartotinai pažeidžia sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniiais, siekdamas padėti jiems sukoncentruoti dėmesį į pamokos veiklą, prisiminti sutartas elgesio taisykles, sudarydamas sąlygas jiems savarankiškai pristatyti užduotį ir jos atlikimo taisykles.
	Reakcija	Mokiniai, gestais reikšdami neigiamas emocijas, pademonstruoja mokytojo sudarytų sąlygų atsisakymą ir sukoncentruoja dėmesį į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus pasikartojantį nepriimtina mokinių VB4 ir VB6 elgesį ir inicijavus sąveiką su mokiniiais, sukuriamą situaciją, kurioje siekiama padėti mokiniams įsitraukti į pamokos veiklą, sudarant jiems sąlygas savarankiškai pristatyti užduotį ir jos taisykles, mokiniai nesutikimu išreiškia neigiamas emocijas, taip ugdydami savo emocijų raiškos bruožą.

15.37 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 37 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010304, 05-26, 24:47)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHER0304 1.0 10:01-11:27	Situacija	Mokytojas, pristatydamas mokiniams naują užduotį, jos atlikimo procesą ir taisykles, įvertina mokinių dėmesingumą ir įsitraukimą į pamokos veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas tuometinį ir kelių paskutinių dienų mokinių nedėmesingumą, inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas padėti mokiniams prisiminti sutartas elgesio taisykles, paskatinti juos reflektuoti savo elgesį ir jo rezultatą ugdymosi turiniui, įtraukti į pamokos veiklas.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, neverbaliai patvirtina jo išsakytų pastebėjimų suvokimą, išreiškdami neigiamas emocijas, koreguoja savo elgesį ir sutelkia dėmesį į ugdymosi turinį ir pamokos veiklas.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs kelių pastarųjų pamokų mokinių nedėmesingumą, inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas įtraukti mokinius į ugdymosi turinio procesą, sukuria situaciją, kurioje mokiniai skatinami reflektuoti apie savo elgesį, įvertinti jo netinkamumą, išreikšti neigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų raiškos bruožą.

15.38 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 37 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010303, 05-26, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		

Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo 30 metrų sprinto techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHER0303 1.0 06:15-06:26	Situacija	Mokiniam atliekant pramankštos pratimus, mokinys JK1 juos atlieka netaisyklingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, siekdamas padėti mokiniui pratimus atlikti taisyklingai, ir sudaro sąlygas juos pakartoti.
	Reakcija	Mokinys JK1, išreiškdamas neigiamas emocijas, pademonstruoja nenorą pakartoti pratimus ir nesutikimą mokytojo sudarytoms sąlygoms.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 klaidingai atliekant pramankštos pratimus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu JK1, siekia padėti jam pratimus atlikti taisyklingai, sudarydamas sąlygas juos pakartoti, mokiniui demonstruojant nenorą ir nesutikimą reiškiant neigiamas emocijas ir taip ugdant savo emocijų raiškos bruožą.

15.39 lentelė K6 klasės mokinių 37 emocijų raiškos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010303, 05-26, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo 30 metrų sprinto techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHER0303 1.0 21:18-21:31	Situacija	Mokinė JK5 patiria retą individualią sėkmę varžymosi užduotyje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė JK5, pademonstruodama retą individualią sėkmę, atlikdama tokią užduotį, išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja savo pasiekto rezultato suvokimą.
	Reakcija	Mokiniai JK11, JK9, JK6, JK8 inicijuoja sąveiką su mokine ir, siekdami pasidalyti jos sėkme bei išreikšti palaikymą mokinei JK5, su ja kartu išreiškia teigiamas emocijas, pademonstruoja jos pasiekto rezultato suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokinei JK5 įvertinus savo pasiektą rezultatą ir išreiškiant teigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai JK11, JK9, JK6, JK8, siekdami pasidalyti mokinės JK5 sėkme ir pademonstruoti palaikymą jai, kartu išreiškia teigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų raiškos bruožą.

15.40 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 38 emocijų raiškos ugdymo epizodų analizė (GX010310, 05-31, 26:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas BGXER0310 1.0 25:58-26:10	Situacija	Mokiniamis įsivertinant savo pamokoje pasiektus rezultatus, mokinė NZ9 inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdama pasitikslinti savo pasiektą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas paskatinti mokinę, įvardija geriausią rezultatą pademonstravusius mokinius NZ9, NZ10 ir NZ3, jiems ir likusiems mokiniams išsako pagyrimą.
	Reakcija	Mokiniai NZ9, NZ10 ir NZ3, suvokdami, kad jų pasiektas rezultatas vertinamas gerai, išreiškia teigiamas emocijas ir tęsia įsivertinimo procesą.
	Rezultatas	Individualusis: mokinei NZ9 inicijavus sąveiką su mokytoju siekiant pasitikslinti savo pasiektą rezultatą, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo rezultatą, pajėgumą, įvardija geriausią rezultatą pasiekusius mokinius NZ9, NZ10 ir NZ3, sukuriant jiems galimybę išreikšti teigiamas emocijas, taip padedant mokiniams ugdyti savo emocijų raiškos bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ RAIŠKOS
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

16.1 lentelė 3.4 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos

1–3 žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGXER0004 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.1, PGHER0053 1.0, BGXER0056 1.0, PGXER0074 1.0, PGHER0076 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0109 1.0, PGHER0109 1.1, PGHER0136 1.0, PGHER0160 1.0, PGHER0177 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, PGHER0228 1.0, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0270 1.0, PGHER0278 1.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, PGHER0283 1.0, PGHER0283 2.0, PGHER0298 1.0, ĮGHER0301 1.0, ĮGHER0302 1.0, ĮGHER0303 1.0, BGXER0310 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0101 3.0, ĮGHER0232 1.0, PGHER0350 1.1, PGHER0355 1.0, PGHER0304 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGHER0095 1.0, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0232 1.0, ĮGHER0270 1.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, ĮGHER0301 1.0, ĮGHER0302 1.0, ĮGHER0303 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGXER0004 1.0, PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0033 1.1, PGHER0053 1.0, PGXER0074 1.0, PGHER0076 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0109 1.0, PGHER0109 1.1, PGHER0136 1.0, PGHER0160 1.0, PGHER0177 1.0, PGHER0199 1.0, PGHER0350 1.0, PGHER0350 1.1, PGHER0355 1.0, PGHER0251 1.0, PGHER0353 1.0, PGHER0278 1.0, PGHER0278 2.0, PGHER0282 1.0, PGHER0283 1.0, PGHER0283 2.0, PGHER0298 1.0, PGHER0304 1.0, PGHER0303 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGXER0056 1.0, BGHER0109 1.0, BGHER0166 1.0, BGHER0180 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, BGHER0278 1.0, BGHER0278 2.0, BGXER0310 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGXER0004 1.0, PGHER0177 1.0, PGHER0199 1.0, PGHER0350 1.0, PGHER0350 1.1, PGHER0355 1.0, PGHER0251 1.0, PGHER0353 1.0, PGHER0278 1.0, PGHER0278 2.0, PGHER0282 1.0, PGHER0283 1.0, PGHER0283 2.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0033 1.1, PGHER0053 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0101 3.0, PGHER0298 1.0, PGHER0303 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	BGXER0056 1.0, PGXER0074 1.0, PGHER0076 1.0, ĮGHER0095 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0109 1.0, PGHER0109 1.1, BGHER0109 1.0, PGHER0136 1.0, PGHER0160 1.0, BGHER0166 1.0, BGHER0180 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0232 1.0, ĮGHER0270 1.0, BGHER0278 1.0, BGHER0278 2.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, ĮGHER0301 1.0, ĮGHER0302 1.0, PGHER0304 1.0, ĮGHER0303 1.0, BGXER0310 1.0.

Judėjimo įgūdžiai	PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0033 1.1, PGHER0053 1.0, BGXER0056 1.0, PGXER0074 1.0, ĮGHER0095 1.0, PGHER0136 1.0, PGHER0350 1.0, PGHER0350 1.1, PGHER0355 1.0, PGHER0251 1.0, PGHER0353 1.0, PGHER0278 1.0, PGHER0278 2.0, BGHER0278 1.0, BGHER0278 2.0, PGHER0282 1.0, ĮGHER0301 1.0.
Sporto šakos	PGHER0160 1.0, BGHER0166 1.0, PGHER0177 1.0, BGHER0180 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, PGHER0199 1.0, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0232 1.0, ĮGHER0270 1.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, PGHER0283 1.0, PGHER0283 2.0, PGHER0298 1.0, ĮGHER0302 1.0, PGHER0304 1.0, ĮGHER0303 1.0, PGHER0303 1.0, BGXER0310 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGXER0004 1.0, PGHER0076 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0101 3.0, PGHER0109 1.0, PGHER0109 1.1, BGHER0109 1.0.

16.2 lentelė 3.4 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos

2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGXER0004 1.0, PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0033 1.1, PGHER0053 1.0, BGXER0056 1.0, PGXER0074 1.0, PGHER0076 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0101 3.0, PGHER0109 1.0, PGHER0109 1.1, BGHER0109 1.0, PGHER0136 1.0, PGHER0177 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0232 1.0, PGHER0355 1.0, ĮGHER0270 1.0, PGHER0278 1.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, PGHER0283 1.0, PGHER0283 2.0, PGHER0298 1.0, ĮGHER0301 1.0, ĮGHER0302 1.0, PGHER0304 1.0, ĮGHER0303 1.0 BGXER0310 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveika	PGXER0004 1.0, PGHER0033 1.0, PGHER0082 1.0, PGXER0074 1.0, ĮGHER0095 1.0, PGHER0101 3.0, PGHER0160 1.0, BGHER0166 1.0, BGHER0180 1.0, PGHER0199 1.0, PGHER0350 1.0, PGHER0350 1.1, PGHER0251 1.0, PGHER0353 1.0, PGHER0278 2.0, BGHER0278 1.0, BGHER0278 2.0, PGHER0282 1.0, BGXER0056 1.0, ĮGHER0301 1.0, PGHER0303 1.0, BGXER0310 1.0.
Sutartų taisyklių pažeidimai	PGXER0004 1.0, PGHER0076 1.0, PGHER0082 1.0, PGHER0101 1.0, PGHER0136 1.0, ĮGHER0228 1.0, ĮGHER0270 1.0, BGHER0278 2.0, PGHER0283 1.0, PGHER0298 1.0, ĮGHER0301 1.0, ĮGHER0302 1.0, PGHER0304 1.0.
Stiprybių ir tobulintinių sričių identifikavimas	PGHER0008 1.0, PGHER0008 1.1, PGHER0033 1.0, PGHER0053 1.0, ĮGHER0095 1.0, PGHER0160 1.0, ĮGHER0232 1.0, BGHER0278 1.0, PGHER0282 1.0, PGHER0283 2.0, PGHER0303 1.0, PGHER0350 1.0, PGHER0355 1.0, BGXER0310 1.0, PGHER0353 1.0.
Ugdymo(si) turinio priimtumas	PGHER0033 1.1, BGXER0056 1.0, PGHER0101 2.0, PGHER0101 3.0, PGHER0109 1.1, PGHER0109 1.0, PGHER0278 1.0, ĮGHER0283 1.0, ĮGHER0283 1.1, PGHER0283 1.0, ĮGHER0303 1.0
Pasiektas atitinkamas rezultatas	PGXER0074 1.0, BGHER0109 1.0, BGHER0166 1.0, PGHER0177 1.0 (GERAI TOB), BGHER0180 1.0, PGHER0199 1.0, BGHER0200 1.0, BGHER0200 1.1, PGHER0350 1.1, PGHER0251 1.0, PGHER0278 2.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ RAIŠKOS
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti padedančių dirgiklių formavimosi procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Ugdymo(si) turinio diferencijavimas, individualizavimas ir personalizavimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių.	

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalis.

<i>Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti padedančių dirgiklių formavimosi procesai mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Ugdymo(si) turinio diferencijavimas, individualizavimas ir personalizavimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualusis.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti padedančių dirgiklių formavimosi procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Veiklos įveikos sunkumai ir galimybės</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Individualusis, frontalusis.	Sporto šakų.	

Judriųjų ar sportinių užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti padedančių dirgiklių formavimosi procesai mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Veiklos įveikos sunkumai ir galimybės</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus, grupinis.

Tokios interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinyje emocijas išreikšti padedančių dirgiklių formavimosi procesai mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Veiklos įveikos sunkumai ir galimybės</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Grupinis.

Atskleista, kad **tobulinimosi užduočių metu** tokios interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių**

žaidimų užduočių metu grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Mokinių reakcija į pastabas ar pastebėjimus nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis, frontalusis.		Individualus, grupinis.
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Lavinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Mokinių reakcija į pastabas ar pastebėjimus nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakos.	Individualus.
Lavinimosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Pramankštos užduočių metu individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Mokinių reakcija į pastabas ar pastebėjimus nesilaikant sutartų taisyklių ar susitarimų</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo

Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Mokinių reakcija identifikavus stipriąsias bei tobulintinas sritis</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų	Individualus ir grupinis.
Tobulinimosi.	Individualusis, grupinis.		
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Mokinių reakcija identifikavus stipriąsias bei tobulintinas sritis</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinio.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Įsivertinimo.	Frontalusis.	Sporto šakos.	

Įsivertinimo užduočių metu tokios interakcijos grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. **Tobulinimosi užduočių metu** grupiniu

lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Rezultato ar elgesio formų nu(si)statymo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Mokinių reakcija identifikavus stipriąsias bei tobulintinas sritis</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Tobulinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. **Mokiniams atliekant pramankštos užduotis** minėtos interakcijos formuojamos grupiniu lygmeniu, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, EMOCIJŲ SUVOKIMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI

18.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafetinių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0009 1.0 17:57-18:23	Situacija	Mokiniai varžantis estafetėse, mokinio VB7 grupė kelis kartus iš eilės pademonstruoja prastą rezultatą, dėl kurio mokinių neverbaliai reiškia neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinių VB7 ir, sąveikoje su juo, paskatina mokinių kitame bandyme dar labiau pasistengti ir neleisti tokioms emocijoms trukdyti jo pastangoms rezultatui.
	Reakcija	Mokinių, verbaliai neduodamas mokytojų atgalinio ryšio, pastebimai sutelkia dėmesį į kitą užduoties atlikimo bandymą ir pradeda laukti užduoties pradžios signalo.
	Rezultatas	Individualus: mokinio grupei keletą kartų iš eilės pademonstravus prastą rezultatą, sukuriamą situaciją mokinių neigiamoms emocijoms reikšti ir sąveikos su mokytoju metu formuoti šių emocijų suvokimą ir panaudojimo galimybes, taip ugdant mokinio emocijų suvokimo bruožą.

18.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 3 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010019, 11-10, 20:19)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0019 1.0 12:19-12:31	Situacija	Mokinių JK2 po kelių jo grupės nesėkmingų bandymų atlikti grupines užduotis neverbaliai demonstruoja neigiamas emocijas ir mažiau noriai įsitraukia į kitą bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, tiesiogiai adresuodamas mokinio JK2 išreiškiamas emocijas ir jas įvardydamas, paskatina mokinių aktyviau įsitraukti į kitą užduoties atlikimo bandymą.
	Reakcija	Mokinių JK2, neskirdamas mokytojų atgalinio ryšio, atsistoja atgal į rikiuotę kitam bandymui atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, sukurdamas sąveiką tarp savęs ir mokinio JK2, adresuodamas mokinio patiriamas emocijas, padeda jam suprasti, kokias emocijas jis dabar jaučia, ir, formuodamas mokinio suvokimą apie jas, padeda mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.3 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 4 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010020, 11-11, 27:05)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0020 1.0 16:56-17:32	Situacija	Mokinio JK2 grupei kelis kartus nesėkmingai atlikus grupinę užduotį, mokinys JK2 pradeda reikšti neigiamas emocijas ir nebeįsitraukia į jos atlikimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, padėdamas jam atpažinti, kokias emocijas jis dabar jaučia, mokytojas jas įvardija ir paskatina išnaudoti jas, atliekant kitą užduoties bandymą.
	Reakcija	Mokinys JK2 nutraukia sąveiką su mokytoju ir savarankiškai, inicijuodamas sąveiką su mokiniu, pasiruošia atlikti kitą estafečių užduoties bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinio JK2 suvokiama nesėkmė ir reiškiamos neigiamos emocijos sukuria situaciją, kurioje mokinys, sąveikoje su mokytoju, mokosi atpažinti savo emocijas, kaip jas suvaldyti ir taip ugdo savo emocijų suvokimo bruožą.

18.4 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 5 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010034, 11-17, 23:52)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0034 1.0 08:37-09:26	Situacija	Mokiniais žemu tempu bandant atlikti naują užduotį, mokinys JK2 netinkama komunikacijos forma inicijuoja sąveiką su mokine JK5, ji pradeda reikšti neigiamas emocijas, mokytojas sustabdo veiklą ir inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK2, mokinys JK10 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokine JK5, siekdamas jai padėti suvaldyti savo emocijas.
	Reakcija	Mokinė JK5, sąveikaudama su mokiniu JK10 ir klausydamosi jo, nusiramina ir pasiruošia atlikti kitą užduoties bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK10 sukūrus sąveiką su mokine JK5 po netinkamo bendravimo su mokiniu JK2, sukuriamą situaciją, kurios metu mokinys JK10, pažindamas mokinės JK5 emocijas, padeda ir jai jas pažinti bei suvaldyti, taip ugdydamas mokinių emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniais žemu tempu bandant atlikti naują užduotį, mokinys JK2 netinkamu tonu inicijuoja sąveiką su mokine JK5 ir ji pravirksta, mokytojas sustabdo veiklą ir inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2.

PGHES0034 1.1 08:57-09:25	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas užduoda mokiniui JK2 klausimus, siekdamas padėti jam suprasti savo nesuvaldytų neigiamų emocijų atsiradimo priežastis bei pasekmes.
	Reakcija	Mokinys, atsakinėdamas į mokytojo klausimus, neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo formuojamas žinias apie reiškiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK2, nesuvaldydamas savo neigiamų emocijų ir nukreipdamas jas prieš mokinę JK5, sukuria situaciją, kurioje mokytojo inicijuotos sąveikos metu mokinys mokosi suprasti savo neigiamų emocijų atsiradimo priežastis, pasekmes, valdymo galimybes, taip ugdydamas savo emocijų suvokimo bruožą.

18.5 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 6 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010056, 12-08, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXES0056 1.0 23:44-24:35	Situacija	Mokiniais žaidžiant jiems patinkantį judrųjį žaidimą, jo bandymo metu mokinė VB11, praradusi pusiausvyrą be kontakto su kitais mokiniais, užsigauna koją ir pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, nestabdydamas kitų mokinių veiklos, atsisėda šalia mokinės ir kartu su ja įvertina šį įvykį, siekdamas padėti mokinei suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką.
	Reakcija	Mokinė, užbaigusi verbalinę sąveiką su mokytoju, atsistoja ir neskubėdama nueina į mokiniams įprastą poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei VB11 dalyvaujant dinamiškoje veikloje ir patiriant fizinę traumą, sukuriamą situaciją, kurioje sąveikos su mokytoju metu mokinė skatinama savarankiškai atpažinti jaučiamų neigiamų emocijų intensyvumą, rasti jų suvaldymo būdus, taip ugdamas savo emocijų suvokimo bruožą.

18.6 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 11 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010100, 01-13, 21:05)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: fiziniai pratimai naudojant sniego rogutes.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinius pratimus lauke, naudodami sniego rogutes.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0100 1.0 19:28-19:36	Situacija	Mokinys JK2 atlieka užduotį po sąveikos su mokytoju apie jaučiamas neigiamas emocijas, jų įveiką ir ją atlieka mokiniui patenkinamu rezultatu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, primindamas mokiniui JK2 apie anksčiau jo išreikštų neigiamų emocijų galimas pasekmes, padeda jam suvokti kokias emocijas jis tuo metu jautė.

	Reakcija	Mokinys JK2 neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus, anksčiau išreikštų emocijų suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK2 pasiekus jam priimtina rezultatą ir mokytojui primenant apie anksčiau jo išreikštas neigiamas emocijas ir jų pasekmes, sukurama situacija, kurioje mokytojas skatina mokinį reflektuoti apie išreikštas neigiamas emocijas, jų sąsajas su užduoties rezultatu, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.7 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 12 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010094, 01-19, 24:32)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0094 1.0 15:07-15:08	Situacija	Mokinys JK2 išreiškia neigiamas emocijas, nes judriojo žaidimo metu pasiekė jam nepriimtina rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2, siekdamas padėti jam suprasti, kokias emocijas jis dabar jaučia, ir primena jam apie jų pasekmę mokinio įsitraukimui į veiklą.
	Reakcija	Mokinys, sąveikos su mokytoju metu atsakydamas į jo užduodamus klausimus, pademonstruoja suvokimą, kokias emocijas dabar jaučia, jų įsitraukimo į veiklą pasekmes.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant padėti mokiniui JK2 suvokti, kokias emocijas mokinys jaučia, kokios yra jų pasekmės ir užduodant apie tai susijusius klausimus mokiniui, sukurama situacija, kurioje mokinys įvertina savo elgesį, reiškiamas emocijas ir demonstruoja jų suvokimą, taip ugdydamas savo emocijų suvokimo bruožą.

18.8 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 13 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010107, 01-26, 28:47)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHES0107 1.0 04:16-05:55	Situacija	Mokinys VB7, stovėdamas rikiuotėje, pradeda reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas į mokinį VB4, dėl VB4 noro pasikeisti užimama vieta.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB7, siekdamas padėti mokiniui suprasti jo reiškiamų neigiamų emocijų atsiradimo šaltinį, galimas pasekmės, jų suvaldymo būdus.
	Reakcija	Mokinys VB7 sąveikos su mokytoju metu atsakinėja į jo klausimus, demonstruoja norą atskleisti savo situacijos perspektyvą ir, suprasdamas savo reiškiamų emocijų šaltinį ir reikšmę, jas iš dalies suvaldo, likusiems mokiniams stebint.

	Rezultatas	Grupinis: likę mokiniai, pasyviai stebėdami mokytojo komunikavimą su mokiniu VB7, sukuria situaciją, kurioje vizualiai atpažįsta mokinio VB7 išreiškiamas emocijas, suvokia mokytojo įvardijamas emocijas, jų atsiradimo priežastis ir galimą įveiką, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.9 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 13 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010114, 01–29, 30:04)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0114 1.0 17:02-17:57	Situacija	Mokiniams sudarinėjant grupes, mokinys NZ8 atsisako būti mokiniu NZ12 grupės nariu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ8, skatindamas jį įsitraukti į pamokos veiklą, siekia padėti suprasti, kad neįsitraukimas į grupę gali sukelti neigiamas emocijas jį pasirinkusiam bendraklasiui, taip pat gali pakenkti jų santykių kokybei.
	Reakcija	Mokinys verbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo pasisakymus ir neverbaliai reiškia neigiamas emocijas, bet prisijungia prie jį pasirinkusios grupės.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ8 atsisakius prisijungti prie jį pasirinkusios grupės ir mokytojui jį skatinant įsitraukti į pamokos veiklą, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokiniui suprasti, kad atsisakymas gali sukelti neigiamas emocijas klasės draugams, kad toks atsisakymas jam taip pat galimai sukeltų neigiamas emocijas, jei kiti atsisakytų prisijungti į jo grupę, taip padedant ugdyti mokinio emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: likę klasės mokiniai, aktyviai įsitraukdami į mokinio NZ8 skatinimą prisijungti prie jį pasirinkusios grupės, kartu stebėdami mokytojo sąveiką su mokiniu, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, skatindami mokinį NZ8, demonstruoja suvokimą apie dalyvavimo pasirinktoje grupėje svarbą, formuodami patirtį, išklauso mokytojo pasisakymų, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas BGHES0114 2.0 20:00-20:13	Situacija	Mokinė NZ9, stovėdama grupės rikiuotėje, neverbaliai reiškia neigiamas emocijas, sukeltas nenoro dalyvauti šioje grupėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokinė NZ9, siekdamas paskatinti ją įsitraukti į grupės veiklą įvardydamas, kad jos nedalyvavimas gali sukelti neigiamas emocijas kitiems grupės draugams, paveikti santykių su jais kokybę.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytas pastabas ir užima savo vietą grupės rikiuotėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ9 reiškiant neigiamas emocijas dėl nenoro dalyvauti grupėje, mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokinė, sukuria situaciją, kuria mokytojas ją skatina pažinti savo emocijas ir empatiškai įvertinti grupės draugų perspektyvą jos nedalyvavimo atveju, jos pačios perspektyvą tokioje pačioje situacijoje, taip padedant mokinėi ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.10 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 15 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010124, 02-03, 26:43)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHES0124 1.0 09:48-09:57	Situacija	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu VB5 ir padedant jam suvaldyti savo neigiamas emocijas, į šią sąveiką įsitraukia ir mokinys VB4.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB4 įvardija mokinio VB5 reiškiamų emocijų netinkamumo priežastis, situacijas, kuriose tokia raiška būtų tinkamesnė.
	Reakcija	Mokytojas, reaguodamas į VB4 įsitraukimą ir pasisakymus, susijusius su mokinio VB5 išreiškiamomis emocijomis, pritaria jam, siekdamas paskatinti mokinį pažinti mokinio VB5 emocijas, išreikšti empatiją.
	Rezultatas	Individualus: mokytojo ir mokinio VB5 sąveikos metu, mokinys VB4 atpažįsta mokinio jaučiamas emocijas ir, pasiūlydamas alternatyvias situacijas tokiai raiškai, sukuria situaciją, kurioje mokytojas pritaria mokinio VB4 pasisakymams, siekdamas padėti mokiniui dar geriau jas pažinti, išreikšti empatiją, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 15 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010130, 02-05, 36:42)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0130 1.0 35:27-36:05	Situacija	Mokinė NZ1, stovėdama mokinių rikiuotėje, pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ1, siekdamas nustatyti šių emocijų raiškos priežastį. Pastebėjusi mokinės NZ1 reiškiamas emocijas, mokinė NZ9 inicijuoja sąveiką su ja, siekdama padėti jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinė NZ1, sąveikaudama su mokytoju, įvardijo neigiamų emocijų raiškos priežastį, mokinė NZ9 verbaliai padėjo mokinei NZ1 suvaldyti šias emocijas ir nusiraminti.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokine NZ1, siekiant nustatyti šių emocijų raiškos priežastį ir padėti mokinei jas suvaldyti, sukuria situaciją, kurioje mokinė NZ9, demonstruodama suvokimą apie mokinės NZ1 išreiškiamas emocijas, sudarė sąlygas mokinei NZ1 jas suvaldyti, suteikiant pagalbą ir išreiškiant empatiją fiziniu apsikabinu, taip ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.12 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 17 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010138, 02-10, 29:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: bėgimo technikos ir judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti bėgimo ir varžymosi įvairiuose judriuosiuose žaidimuose įgūdžius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHES0138 1.0 16:10-16:38	Situacija	Mokinys JK1, praleidęs vieną judriojo žaidimo bandymą, nes buvo paprašytas mokytojo pailsėti ir nusiraminti dėl ekspresyviai reikiamų teigiamų emocijų, kurios trukdė tinkamai dalyvauti pamokos veiklose mokytojui ir klasės draugams, yra įtraukiamas į sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, siekdamas nustatyti, ar poilsio metu mokinys įvertino savo elgesį, pozityvių emocijų išraiškos būdų tinkamumą, paskatina mokinį jas suvaldyti ir grįžti atgal į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys JK1, pastebimai nereiškiantis pozityvių emocijų gestais, atskatinėdamas į mokytojo klausimus, įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, skirdamas mokiniui JK1 poilsio, kurio tikslas įvertinti išreikštas pozityvias emocijas, jų sukulto elgesio tinkamumą, inicijuoja sąveiką su mokiniu, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys skatinimas pažinti patirtas ir išreikštas pozityvias emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHES0138 2.0 16:10-18:38	Situacija	Mokinys JK11 pagal visas sutartas elgesio taisykles pareiškia norą atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį, judriojo žaidimo metu nesuvaldydamas pozityvių emocijų raiškos, nesilaikė sutartų elgesio taisyklių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, kurios metu mokinys skatinamas reflektuoti apie ankstesnio savo elgesio tinkamumą, jį įvertinti ir, atsižvelgus į mokytojo išsakytus pastebėjimus, jį koreguoti kitame judriojo žaidimo bandyme.
	Reakcija	Mokinys, sąveikoje su mokytoju, išreiškia neigiamas emocijas, demonstruoja mokytojo išsakytų pastabų suvokimą, įvertina savo pozityvių emocijų raiškos patirtį ir įsitraukia į judrųjį žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu JK11, padeda jam reflektuoti savo elgesį, grįžtą nepriimtiniu pozityvių emocijų raiška, skatina mokinį jas reguliuoti, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys, prisimindamas pozityvias emocijas ir netinkamą jų raiškos patirtį, mokosi jas valdyti ir pažinti, taip ugdydamas savo emocijų suvokimo bruožą.

18.13 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 17 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010160, 03-03, 31:27)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		

Epizodo kodas PGHES0160 1.0 21:00-21:57	Situacija	Mokinys VB6 dėl jam nepriimtino kitų mokinių elgesio pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius VB4 ir VB3, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo elgesį, suprasti, kokie jų veiksmai sukėlė neigiamas mokinio VB6 emocijas, kokį rezultatą jos turi tiek jų, tiek mokinio VB6 savijautai, padeda pažinti šias emocijas ir rasti jų suvaldymo būdą.
	Reakcija	Mokinys VB3 sąveikos su mokytoju metu neverbaliai demonstruoja suvokimą apie jo pasisakymus ir galimus sprendimo variantus, mokinys VB4 verbaliai ir neverbaliai reiškia neigiamas emocijas, norą padėti mokiniui VB6 suvaldyti savo emocijas, išsaugoti tarpusavio santykius.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, sąveikoje su mokiniais VB4 ir VB3, padeda jiems pažinti mokinio VB6 išreiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, suprasti tokių emocijų neigiamą rezultatą ne tik pamokos veiklai, bet ir mokinių tarpusavio santykiams, sukuria situaciją, kurioje mokiniams, įvertinant savo elgesį ir stebint mokinio VB6 išreiškiamas emocijas, sudaromos sąlygos pažinti šias emocijas, rasti jų suvaldymo būdą, taip ugdant savo emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: likusiems mokiniams stebint mokytojo ir mokinių VB6, VB4 ir VB3 sąveiką, sukuria situaciją, kurioje mokiniams formuojama patirtis apie nepriimtino elgesio rezultatą, galimai pasireiškiantį aplinkinių neigiamų emocijų išraiška, tokių emocijų reguliavimo būdų supratimą, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 19 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė GH010159, 03-03, 27:32)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0159 1.0 09:30-06:48	Situacija	Mokinys JK7, įvertinęs kitos mokinių grupės sėkmę, pradeda nepriimtina ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kokias emocijas jis jaučia, kokios yra jų atsiradimo priežastys, ir nukreipia mokinio dėmesį į likusius mokinius, neišreiškiančius tokių emocijų.
	Reakcija	Mokinys, atskatinėdamas į mokytojo klausimus, įvertina savo jaučiamas emocijas ir jų intensyvumą, atsiradimo priežastį, remdamasis kitų mokinių pavyzdžiu, jas suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK7 nepriimtina ekspresyviai reiškiant neigiamas emocijas kitos grupės atžvilgiu, mokytojas, siekdamas padėti mokiniui geriau jas suprasti, inicijuoja sąveiką su juo: skatina emocijas pažinti, įvertinti jų išraiškos tinkamumą ir, remiantis kitų mokinių pavyzdžiu, jas suvaldyti, taip ugdant savo emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniams stebint mokytojo ir mokinio JK7 sąveiką, sukuria situaciją, kurioje mokiniai ne tik patys tampa tinkamo elgesio pavyzdžiu mokiniui JK7, bet ir patys gali įvertinti mokinio jaučiamas emocijas, jas suprasti, padedant mokytojui geriau įvertinti jų atsiradimo priežastis, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.15 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 19 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010159, 03-03, 27:32)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0159 1.0 20:27-20:43	Situacija	Judriojo žaidimo metu mokinė JK5 susižeidžia ir pradeda reikšti neigiamas emocijas, mokytojas visiems mokiniams skiria poilsio ir inicijuoja sąveiką su mokine JK5, į kurią įsitraukia ir mokiniai JK3 ir JK10.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai, išklause mokytojo pastebėjimus ir juos pakartoje, padeda mokinei JK5 įvertinti patirtą sužalojimą ir nusiraminti.
	Reakcija	Mokinė JK5, sąveikaudama su mokytoju ir mokiniais JK3 ir JK10, įvertina savo jaučiamų emocijų intensyvumą bei tinkamumą, pradeda jas valdyti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK3 ir JK10 netiesiogiai įsitraukiant į sąveiką su mokytoju, siekiant padėti mokinei JK5, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, atsižvelgdami į mokytojo išsakomus pastebėjimus, mokinės išreiškiamas emocijas ir norą suteikti pagalbą mokinei JK5, padeda jai ieškoti šių emocijų įveikimo būdų, nusiraminti, taip ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.16 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 18 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010170, 03-10, 27:43)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0170 1.0 10:27-11:16	Situacija	Mokiniams ilsintis po pirmosios užduoties, mokinys VB6 pradeda nepriimtinais reikšti neigiamas emocijas dėl patirto jam nepriimto užduoties rezultato.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB6 ir siekia padėti mokiniui pažinti savo jaučiamas emocijas, įvertinti jų tinkamumą šioje situacijoje.
	Reakcija	Mokinys VB6, neverbaliai bendraudami su mokytoju, pademonstruoja suvokimą apie savo išreiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastį ir raiškos netinkamumą šioje situacijoje, likusiems mokiniams stebint šią interakciją.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, sąveikoje su mokiniu VB6, padeda jam atpažinti jaučiamas emocijas, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys, suvokdamas jaučiamas emocijas, jų atsiradimo priežastį ir raiškos šioje situacijoje netinkamumą, ugdo savo emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: likę mokiniai, stebėdami mokytojo sąveiką su mokiniu VB6 ir išklausydami mokytojo pasisakymų, matydami mokinio VB6 reakciją, sukuria situaciją, kurioje, netiesiogiai sąveikų su mokytoju metu ir mokiniu VB6 mokosi atpažinti neigiamas emocijas, formuoja jų raiškos tinkamumo suvokimo, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.

18.17 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 19 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010180, 03-16, 29:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHES0180 1.0 05:49-06:00	Situacija	Mokinys VB12 atlieka pamokoje paskirtą pramankštos užduotį nepriimtiniu rezultatu ir pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1, siekia padėti mokiniui atpažinti jo reiškiamas emocijas, nustatyti jų atsiradimo priežastis, jas įvardydamas.
	Reakcija	Mokinys VB12 neaktyviai įsitraukia į sąveiką su mokytoju, pademonstruoja reiškiamų emocijų, jų atsiradimo priežasties suvokimą, iš dalies jas suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 jam nepriimtina atlikus paskirtą užduotį ir pradėdant reikšti neigiamas emocijas, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys skatinamas pažinti reiškiamas emocijas, nustatyti jų atsiradimo priežastis, taip padėdant jam ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.18 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 21 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010199, 03-23, 31:25)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0199 1.0 19:37-19:50	Situacija	Mokytojas, įvertindamas praeitos pamokos patirtį, susijusią su netinkamu mokinio VB7 elgesiu žaidimo metu, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui tinkamai dalyvauti pamokos veikloje, skatina jį reflektuoti apie praeitoje pamokoje patirtas emocijas, jų priežastis ir raiškos netinkamumą bei rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinys VB7 verbaliai patvirtina, kad jo emocijų raiška gali kartotis, ir atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį atsisako.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus ankstesnes patirtis ir galimą nepriimtina mokinio VB7 emocijų raišką, tačiau siekiant jam padėti tinkamai dalyvauti pamokos veikloje, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, skatina jį reflektuoti apie praeitoje pamokoje patirtas emocijas, jų atsiradimo priežastis, raišką, taip padėdant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.19 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 22 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010202, 03-24, 32:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		

Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0202 1.0 08:57–10:08	Situacija	Mokinys VB1, patyręs nesėkmę, pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas pasikartojančią mokinio neigiamų emocijų raišką, sudaro jam sąlygas pailsėti ir informuoja likusius mokinius, kad VB1 laikinai veikloje nedalyvaus, įvardydamas nepriimtina neigiamų emocijų raiškos būdą.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus ir suformuluotą sąlygą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui VB1 keletą pamokų pakartotinai nepriimtina reiškiant neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, skirdamas jam papildomo poilsio, įvardija jo jaučiamas emocijas, jų raiškos netinkamumą, padeda likusiems mokiniams pažinti jo reiškiamas emocijas, taip ugdant jų emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHES0202 2.0 14:47-15:20	Situacija	Mokiniam ilsimtis, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1, siekdamas padėti mokiniui pažinti savo jaučiamų ir išreiškiamų emocijų dažnį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį VB1 reflektuoti apie pasikartojančią emocijų raišką, įvertinti kitų bendraamžių elgesį ir emocijų raišką, padeda mokiniui jas suvaldyti.
	Reakcija	Likę bendraamžiai įsitraukia į mokytojo ir mokinio VB1 sąveiką, pritardami mokytojo išsakytiems pastebėjimams ir prisidedant prie mokytojo iškelto sąveikos tikslo.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui siekiant padėti mokiniui VB1 pažinti savo išreiškiamas emocijas ir jų raiškos dažnį, kaip pavyzdžiu remiantis likusiais mokiniams, taip sukuriant situaciją, kurioje mokiniai, stebėdami mokinį VB1, jo sąveiką su mokytoju, reflektuodami ir įvertindami savo elgesį bei emocijų raišką, kolektyviškai ugdė savo emocijų suvokimo bruožą.

18.20 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 22 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010201, 03-24, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0201 1.0 15:35-16:01	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokiniu JK2, siekdamas padėti jam nustatyti savo reiškiamų neigiamų emocijų dažnį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas įvardija mokiniui, kad jo neigiamų emocijų raiška yra nepriimtina, pateikia tinkamos raiškos pavyzdžius, padeda jam jas suvaldyti.
	Reakcija	Likę bendraamžiai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, klausosi jo pasisakymų, neverbaliai pademonstruoja mokytojo pastebėjimų suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK2 ir padedant jam nustatyti savo reiškiamų neigiamų emocijų dažnį jas įvardijant,

		reflektuojant apie ankstesnes panašias patirtis, sukuriamą situaciją, kurioje pasyviais sąveikos dalyviais tapę mokiniai įvertina mokinio JK2 jaučiamas emocijas, jų raišką per nepriimtina elgesį, atsiradimo priežastis, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.

18.21 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 22 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010201, 03-24, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0201 1.0 22:42-23:23	Situacija	Mokinys JK1 ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas, dėl patirtų sunkumų judriojo žaidimo metu dalyvauti pamokos veikloje atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti mokiniui suprasti savo reiškiamas neigiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinys JK1 verbaliai patvirtina suvokimą dėl mokytojo išsakytų pastebėjimų.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 ekspresyviai reiškiant neigiamas emocijas ir atsisakant dalyvauti pamokos veikloje, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniui padeda suprasti savo reiškiamas neigiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: likusiems mokiniams pasyviai stebint mokytojo ir mokinio JK1 sąveiką, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, klausydamiesi mokytojo ir stebėdami mokinį JK1, gali geriau suprasti mokinio reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas BGHES0201 1.1 25:40-25:45	Situacija	Po atsisakymo dalyvauti pamokos veikloje mokinys JK1 sėkmingai atlieka judriojo žaidimo bandymą. Mokytojas inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paskatina mokinį įvertinti dabar reiškiamas teigiamas emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinys verbaliai pritaria mokytojo pasisakymams ir toliau aktyviai dalyvauja pamokos veikloje.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 po atsisakymo dalyvauti pamokos veikloje ir vėliau sėkmingai atliekant judriojo žaidimo bandymą, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys paskatinamas įvertinti savo reiškiamas teigiamas emocijas ir jų rezultatą pamokos veiklai, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.22 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 25 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010311, 03-30, 21:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		

Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0311 1.0 14:22-14:43	Situacija	Mokinys sąveikauja su mokiniu JK7, siekdamas padėti jam suvaldyti savo reiškiamas neigiamas emocijas, likusieji mokiniai šią sąveiką pasyviai stebi.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį JK7 remtis kitų mokinių pavyzdžiu, kurie jį stebi ir klausosi mokytojo pasisakymų.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja mokinio JK7 išreiškiamų emocijų suvokimą, mokytojo pasisakymus.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK7 ir siekiant padėti jam suvaldyti neigiamų emocijų raišką likusių mokinių pavyzdžiu, sukuriamą situaciją, kurioje pasyviai sąveiką stebintys mokiniai atpažįsta ir vertina mokinio JK7 išreiškiamas emocijas, išklauso mokytojo pasisakymus, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas BGHES0311 2.0 21:08-21:15	Situacija	Mokytojas, įvertindamas mokinio JK2 neigiamų emocijų raiškos nebuvimą visos pamokos metu, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį JK2 reflektuoti ir palyginti teigiamų bei neigiamų emocijų raiškos rezultatą pamokos veiklai, įvertinti savo emocijų raiškos tinkamumą pamokos metu.
	Reakcija	Mokinys JK2 verbaliai pritaria mokytojo pasisakymams ir pademonstruoja teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK2, siekiant padėti mokiniui įvertinti skirtingų emocijų raiškos rezultatą, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys skatinimas reflektuoti apie neigiamų ir teigiamų emocijų raišką, jų rezultatą pamokos veiklai, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.23 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 28 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010223, 04-12, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0223 1.0 06:13-07:30	Situacija	Mokinei NZ10 atsisakant dalyvauti pamokos veikloje ir mokytojui inicijavus sąveiką su mokine, likę mokiniai, laukdami užduoties pradžios, pasyviai įtraukiami į šią sąveiką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, pasitelkdamas klasės mokinius kaip pozityvų pavyzdį, mokinę NZ10 skatina įvertinti savo reiškiamų neigiamų emocijų nepriimtumą, padeda likusiems mokiniams įvertinti mokinės neigiamų emocijų raišką, pažinti jos išreiškiamas emocijas ir jų šaltinį.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai patvirtina suvokimą apie jų teigiamo pavyzdžio tinkamumą, pritarimą mokytojo pasisakymams.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokine NZ10 ir siekiant jai padėti įvertinti bei suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką, į šią sąveiką įtraukiami likę mokiniai, taip sukuriant situaciją, kurioje jie, tapę pozityviu pavyzdžiu, vertina savo emocijų suvaldymo tinkamumą, mokinės NZ10 reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis ir galimus įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.24 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 26 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010227, 04-13, 26:46)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0227 1.0 22:16-22:56	Situacija	Mokytojui įvertinus, kad mokinių JK3, JK2, JK10 bandymai padėti mokinei JK5 suvaldyti savo neigiamas emocijas nėra sėkmingi, jis įsitraukia į šią mokinių sąveiką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinę JK5 įvertinti savo reiškiamų emocijų nepriimtinumą, remdamasis likusiais mokiniais, padeda jai rasti šių emocijų įveikos būdus, mokiniai JK3, JK2, JK10, JK8, JK9 verbaliai pritaria mokytojo išsakomiems pasisakymams, siekdami padėti mokinei.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus, iš dalies suvaldo savo neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokinei JK5 su bendraklasių pagalba nepavykstant suvaldyti savo neigiamų emocijų, mokytojas, įsitraukia į šią sąveiką, sukonstruoja situaciją, kurioje mokinė skatinama įvertinti savo neigiamų emocijų raiškos nepriimtumą, remtis pozityviu bendraklasių pavyzdžiu, kartu padeda ir likusiems mokiniams pažinti, įvertinti mokinės išreiškiamas emocijas, jų galimus įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.25 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 25 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010229, 04-14, 32:02)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHES0229 1.0 26:26-27:05	Situacija	Mokinys VB7 judriojo žaidimo metu pademonstruoja jam nepriimtina rezultatą, ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas ir toliau dalyvauti pamokos veikloje atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su likusiais mokiniais, siekdamas padėti jiems pažinti mokinio VB7 pademonstruotas neigiamas emocijas, jų raiškos priežastis, įvertintų jų sąsają su pamokos tikslu.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus ir pasiruošia tęsti pamokos veiklą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui VB7 patyrus subjektyvią nesėkmę ir ekspresyviai išreiškus neigiamas emocijas, sukurama situacija, kurioje mokytojas padeda likusiems mokiniams pažinti mokinio pademonstruotas emocijas, jų rezultatą pamokos veiklai, taip padedant mokiniams ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.26 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHES0354 1.0 22:48-23:29	Situacija	Mokinė JK5, laukianti savo užduoties atlikimo bandymo, pradeda intensyviai reikšti neigiamas emocijas, todėl mokytojas inicijuoja sąveiką su ja.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokine JK5, jis tiesiogiai į šią sąveiką įtraukia ir likusius mokinius, paminėdamas jų vardus ir panaudodamas jų elgesį kaip pozityvų pavyzdį mokiniai JK5.
	Reakcija	Mokiniai, išgirdami savo vardą, verbaliai pritaria mokytojui, kad jų emocinis elgesys skirtingas ir labiau tinkamas šiai situacijai nei mokinės JK5, padeda jai suprasti savo reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai JK5 reiškiant neigiamas emocijas dėl neapibrėžtos priežasties, sukuria situaciją, kurioje mokinė, sąveikaudama su mokytoju ir remdamasi kitų mokinių pozityviu pavyzdžiu, mokosi atpažinti savo reiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, taip ugdydama savo emocijų suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai JK5 reiškiant ekspresyvias ir tuometiniam kontekstui netinkamas neigiamas emocijas, mokytojas sukuria situaciją kurioje likę klasės mokiniai individualiai įvertina savo bei mokinės emocijas elgesio aspektu, taip ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.

18.27 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 30 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010389, 05-05, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHES0389 1.0 22:12-22:25	Situacija	Mokinys VB12, atlikdamas individualią užduotį, keletą kartų susiduria su jos įveikos sunkumais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui susidūrus su sunkumais įveikti užduotį, jis verbaliai ir neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas ir grįžta atgal į poilsio vietą.
	Reakcija	Mokinio neigiamų emocijų raišką suvaldyti padeda mokinė VB2 ir mokinys VB8. Mokinys VB12 pademonstruoja teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui VB12 demonstruojant neigiamas emocijas, jis sukuria situaciją, kurioje natūraliai susiformavusi sąveika tarp trijų mokinių VB12, VB2, VB8 įgalina mokinius padėti įveikti neigiamas emocijas, taip kolektyviškai ugdant emocijų suvokimo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokinys VB5, atlikęs savo užduoties bandymą, prieina prie mokytojo ir, inicijavęs sąveiką, informuoja, kad mokinys VB10 su juo bendravo netinkamai ir ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas.

PGHES0389 2.0 25:47-26:26	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paskatina mokinį VB5 dėmesį nukreipti į kitas veiklas, rasti neigiamų emocijų raiškos suvaldymo būdus.
	Reakcija	Mokiniui grįžus į rikiuotę, jam suvaldyti neigiamų emocijų raišką padeda mokinys VB7.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB5, ekspresyviai išreiškdamas negatyvias emocijas, sukuria situaciją, kurioje, į sąveiką su mokiniu įsitraukus mokiniui VB7, suteikiama emocinė parama suvaldyti neigiamas emocijas, iki kol mokinys VB10 pademonstruoja teigiamas emocijas, taip ugdant savo emocijų suvokimo bruožą.

18.28 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 35 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010278, 05-17, 28:22)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHES0278 1.0 07:58-09:56	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokinėmis NZ1, NZ4, NZ10 ir padeda joms ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo aspektą, sprendžiant tarpusavio konfliktą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas verbaliai ir neverbaliniais padeda mokinei NZ1 identifikuoti jos nepriimtą elgesį, jo priežastį, rezultatą santykiams su mokine NZ4 dėl jai sukeltos neigiamų emocijų raiškos.
	Reakcija	Mokiniai NZ3, NZ6, NZ8, NZ5, NZ7 sutelkia dėmesį į mokinės NZ4 išreiškiamas neigiamas emocijas ir mokytojo pasisakymus, orientuotus į mokinės NZ1 elgesį, stebi šios sąveikos dinamiką.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui siekiant padėti mokinei NZ1 išsaugoti savo santykių kokybę su mokine NZ4, sukuriamą situaciją, kurioje netiesiogiai į šią sąveiką įsitraukusiems mokiniams NZ3, NZ6, NZ8, NZ5, NZ7 sudaromos galimybės stebėti ir pažinti mokinės NZ4 reiškiamas neigiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, galimus įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdyti savo emocijų suvokimo bruožą.

18.29 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 37 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010298, 05-24, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHES0298 1.0 13:35-13:58	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokine NZ10 dėl jos pakartotino nepriimtino elgesio pastangų demonstravimo pamokose metu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, skirdamas mokinei verbalinę pastabą, įvardydamas jos skyrimo priežastį, padeda mokinei nustatyti savo nepriimtino elgesio dažnį ir rezultatą pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokinė NZ10, sąveikaudama su mokytoju, pradeda reikšti neigiamas emocijas, likę mokiniai pasyviai stebi šią sąveiką.

	Rezultatas	Grupinis: mokytojo ir mokinės NZ10 sąveikos metu mokinėi NZ10 reiškiant neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, stebėdami mokinės NZ10 reiškiamas neigiamas emocijas ir jų atsiradimo priežastį, gali jas geriau pažinti ir įvertinti, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo bruožą.

18.30 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 emocijų suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Pamokos dalyje taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXES0311 1.0 13:00-13:16	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokine JK5, siekdamas padėti jai suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, užduodamas mokinėi klausimus, skatina reflektuoti apie reiškiamų neigiamų emocijų priežastį, įvertinti jos rimtumą, geriau pažinti emocijas.
	Reakcija	Likę mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į šią sąveiką, stebi mokinės JK5 reiškiamas neigiamas emocijas, įvertina jų tinkamumą esamai situacijai ir atsiradimo priežastį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokine JK5 ir padedant jai geriau pažinti savo neigiamų emocijų raišką, sukuriamą situaciją, kurioje likę mokiniai, pasyviai dalyvaudami šioje sąveikoje, gali pažinti mokinės JK5 išreiškiamas emocijas, jų atsiradimo priežastis, įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų suvokimo būdą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ SUVOKIMO
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

19.1 lentelė 3.5 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.1, BGXES0056 1.0, PGHES0100 1.0, BGHES0094 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, PGHES0124 1.0, BGHES0130 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0138 2.0, PGHES0159 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, ĮGHES0180 1.0, BGHES0199 1.0, BGHES0201 1.1, BGHES0311 2.0, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, BGHES0229 1.0, PGHES0389 2.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHES0107 1.0, PGHES0160 1.0, PGHES0202 1.0, PGHES0202 2.0, PGHES0201 1.0, BGHES0311 1.0, PGHES0354 1.0, PGHES0278 1.0, PGHES0298 1.0, PGXES0311 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGHES0180 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.0, PGHES0107 1.0, PGHES0124 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0138 2.0, PGHES0160 1.0, PGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, PGHES0202 2.0, PGHES0201 1.0, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, PGHES0354 1.0, PGHES0389 1.0, PGHES0389 2.0, PGHES0278 1.0, PGHES0298 1.0, PGXES0311 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGXES0056 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, BGHES0130 1.0, BGHES0159 1.0, BGHES0199 1.0, BGHES0201 1.1, BGHES0311 1.0, BGHES0311 2.0, BGHES0229 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHES0354 1.0, PGHES0389 1.0, PGHES0389 2.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.0, PGHES0034 1.1, PGHES0100 1.0, PGHES0160 1.0, PGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, PGHES0202 1.0, PGHES0202 2.0, PGHES0201 1.0, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, PGHES0298 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	BGXES0056 1.0, BGHES0094 1.0, PGHES0107 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, PGHES0124 1.0, BGHES0130 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0138 2.0, BGHES0159 1.0, ĮGHES0180 1.0, BGHES0199 1.0, BGHES0201 1.1, BGHES0311 1.0, BGHES0311 2.0, BGHES0229 1.0, PGHES0278 1.0, PGXES0311 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.0, PGHES0034 1.1, BGXES0056 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0138 2.0, PGHES0354 1.0, PGHES0389 1.0, PGHES0389 2.0, PGHES0278 1.0.
Sporto šakos	PGHES0160 1.0, PGHES0159 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, ĮGHES0180 1.0, BGHES0199 1.0, PGHES0202 1.0, PGHES0202 2.0, PGHES0201 1.0, BGHES0201 1.1, BGHES0311 1.0, BGHES0311 2.0, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, BGHES0229 1.0, PGHES0298 1.0, PGXES0311 1.0.

Netradicinis fizinis aktyvumas	PGHES0100 1.0, BGHES0094 1.0, PGHES0107 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, PGHES0124 1.0, BGHES0130 1.0.

19.2 lentelė 3.5 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.0, PGHES0034 1.1, BGXES0056 1.0, PGHES0100 1.0, BGHES0094 1.0, PGHES0107 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, PGHES0124 1.0, BGHES0130 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0138 2.0, PGHES0160 1.0, PGHES0159 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, IGHES0180 1.0, BGHES0199 1.0, PGHES0202 1.0, PGHES0202 2.0, PGHES0201 1.0, BGHES0201 1.1, BGHES0311 1.0, BGHES0311 2.0, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, BGHES0229 1.0, PGHES0354 1.0, PGHES0278 1.0, PGHES0298 1.0, PGXES0311 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveika	PGHES0034 1.0, PGHES0124 1.0, BGHES0130 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0160 1.0, PGHES0202 1.0, PGHES0227 1.0, BGHES0229 1.0, PGHES0278 1.0, PGHES0298 1.0, BGHES0311 1.0, PGHES0354 1.0, PGHES0389 1.0, PGHES0389 2.0.
Identifikuojant reiškiamas emocijas	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, PGHES0034 1.1, BGXES0056 1.0, BGHES0094 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0159 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, IGHES0180 1.0, BGHES0201 1.1, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, PGHES0354 1.0, PGXES0311 1.0.
Sutelkiant dėmesį į bendraamžių reiškiamas emocijas	PGHES0009 1.0, PGHES0019 1.0, PGHES0020 1.0, BGXES0056 1.0, PGHES0138 1.0, PGHES0159 1.0, PGHES0170 1.0, IGHES0180 1.0, PGHES0201 1.0, BGHES0201 1.1, PGHES0223 1.0, PGHES0227 1.0, PGHES0354 1.0, PGXES0311 1.0.
Formuojant tarpasmeninių emocijų suvokimą	PGHES0034 1.0, BGHES0130 1.0, BGHES0159 1.0, PGHES0389 1.0, PGHES0389 2.0.
Netinkamo elgesio vertinimas	PGHES0034 1.1, BGHES0094 1.0, PGHES0100 1.0, PGHES0138 2.0, BGHES0199 1.0, BGHES0114 1.0, BGHES0114 2.0, BGHES0311 2.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ SUVOKIMO
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Mokinių asmeninių emocijų ypatumų nu(si)statymo procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Reiškiamų emocijų ir jų šaltinio įvardijimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Tobulinimosi	Individualusis, grupinis.		
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Poilsio.		Judėjimo įgūdžių.	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu mokiniams atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ir sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **poilsio laikotarpio metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Mokinių asmeninių emocijų ypatumų nu(si)statymo procesai interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Emocijų sukulto elgesio pasekmių į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinio.	Judėjimo įgūdžiai.	Individualus.
Lavinimosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžiai, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis.

<i>Mokinių tarpasmeninių emocijų ypatumų nu(si)statymo procesai mokinių tarpasmeninių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Bendraklasių reiškiamų emocijų ir jų atsiradimo šaltinių identifikavimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis, frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Tobulinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Sporto šakų.	
Poilsio.	Grupinio.		Grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **poilsio laikotarpio metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Mokinių tarpasmeninių emocijų ypatumų nu(si)statymo procesai mokinių tarpasmeninių interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Empatijos poreikio demonstravimas ir raiška.</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinio.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Lavinimosi.	Grupinio, frontinio.	Judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų.	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Mokinių tarpasmeninių emocijų ypatumų nu(si)statymo procesai mokinių tarpasmeninių interakcijų metu</i>			
<i>Empatijos poreikio demonstravimas ir raiška.</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinis, individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant grupinio ir individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ REGULIAVIMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI

21.1 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 1 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010006, 11-03, 18:32)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų elementų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius žaidžiant judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHEV0006 1.0 0:17-0:44	Situacija	Mokinys JK1 pramankštoje nedalyvauja, ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas dėl įvykusio konflikto su mokiniu JK2.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu ir užduoda klausimus, kuriais padeda mokiniui pažinti savo emocijas ir savarankiškai jas tinkamai suvaldyti.
	Reakcija	Mokinys JK1, sąveikoje su mokytoju, atsakinėja į jo užduodamus klausimus ir, suprasdamas, kaip gali suvaldyti savo neigiamas emocijas, jas pastebimai suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas sąveikos su mokiniu JK1 metu sukuria situaciją, kurioje mokinys skatinamas savarankiškai atpažinti savo jaučiamas emocijas, rasti jų įveikos strategiją ir ją pritaikyti, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 1 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010006, 11-03, 18:32)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų elementų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius žaidžiant judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0006 1.0 15:01-15:14	Situacija	Mokytojui kartu su mokiniais žaidžiant paskutinį judrųjį žaidimą, jam iš rankų išslysta naudojamas inventoriųs.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai pradeda reikšti pozityvias emocijas, tinkančias tuometiniam pamokos kontekstui, siekdami įvertinti mokytojo klaidą ir sustabdo užduoties vyksmą ilgesniam laikotarpiui.
	Reakcija	Mokytojas neverbaliai paprašo mokinių laikytis sutartų elgesio taisyklių ir sutelkti dėmesį į tolimesnį ugdymosi procesą žaidimui užbaigti.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui padarius atsitiktinę klaidą sąveikos su mokiniais metu, sukuria situacija, kurioje mokiniams sudaromos sąlygos teigiamoms emocijoms išreikšti, mokyti jas valdyti, sutelkiant dėmesį į pageidautinus procesus, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.3 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0009 1.0 03:08-03:34	Situacija	Mokiniais neverbaliai demonstruojant norą atlikti užduotį, mokinys VB8 sugriebia mokiniui VB1 už rankos, siekdamas priversti jį nutraukti noro demonstravimą, mokinys, reaguodamas į VB8 elgesį per daug ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1 ir, užduodamas klausimus, kurių tikslas – padėti mokiniui savarankiškai atpažinti savo emocijas, jų atsiradimo priežastį ir kaip jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinys VB1, atsakinėdamas į mokytojo užduodamus klausimus, pastebimai suvaldo savo neigiamų emocijų raišką, jų nereikšdamas, toliau demonstruoja norą atlikti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 per daug ekspresyviai emociškai reaguojant į mokinio VB8 inicijuotą veiksmą, mokytojas, įsitraukdamas į sąveiką su mokiniu, sukuria situaciją, kurioje mokiniui sudaromos sąlygos savarankiškai pažinti savo emocijas ir, radus įveikos būdą, jas suvaldyti, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su aukštesnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0010 1.0 04:48-05:53	Situacija	Mokiniais sąveikauja tarpusavyje, dėl per didelio mokinių kiekio, jie labai garsiai ir ekspresyviai reiškia emocijas, kurios netinkamos tuometiniame kontekste.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į visus mokinius, inicijuodamas sąveiką, ir paprašo mokinių sutelkti dėmesį į jį, informuoja, kad dėl tokios sąveikos, kuri vyko iki šiol, bus sudėtinga nustatyti pagrindinio žaidimo taisykles ir reikalavimus.
	Reakcija	Mokiniai, įsitraukdami į sąveiką su mokytoju, atkreipia dėmesį į jį ir tolimesnių užduočių vykdymo procesą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje, dėl neįprastai didelio mokinių kiekio suformuoja mikroklimatą reikšintis daug emocijų vienu metu, mokytojo sukonstruotos sąveikos su mokiniais metu jie mokosi kontroliuoti savo emocijų elgesį, sutelkdami dėmesį į ugdymo turinį, jo konstravimą, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniais žaidžiant judrųjį žaidimą, mokinė NZ10 patiria mikrotraumą ir, demonstruodama neigiamas emocijas, inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdama gauti pagalbos.

PGHEV0010 1.1 22:13-22:53	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įsitraukdamas sąveiką su mokine NZ10 ir įvertinęs jos sužalojimą, užduoda jai klausimus, kurių tikslas padėti mokinei atpažinti savo jaučiamas emocijas, jų atsiradimo priežasties rimtumą ir savarankiškai jas įveikti.
	Reakcija	Mokinė, atsakinėdama į mokytojo klausimus, nusiramina, mažiau ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas ir savanoriškai įsitraukia atgal į judrųjį žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 užsigavus žaidimo metu, sukuriamą situaciją, kurioje mokinės ir mokytojo sąveikos metu atsakinėjant į mokytojo užduodamus klausimus, mokinė formavo suvokimą apie savo jaučiamas emocijas ir, savarankiškai jas suvaldydama, ugdo savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.5 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 3 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010021, 11-11, 15:14)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius žaidžiant judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHEV0021 1.0 02:15-03:48	Situacija	Mokiniai pramankštos metu labai emocionalūs, nesilaiko sutartų saugaus elgesio taisyklių ir visiems žinomų susitarimų, taip paskatindami mokytoją stabdyti veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas duoda mokiniams signalą suformuoti jiems įprastą rikiuotę ir, primindamas mokiniams pramankštos atlikimo susitarimus, paprašo mokinių pakartoti paskutinį pratimą tinkamai.
	Reakcija	Mokiniai po sąveikos su mokytoju nusiramina, suvaldo savo emocijas, suformuoja naują rikiuotę ir pagal ankstesnius visų pamokų susitarimus pakartoja paskutinį pramankštos pratimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, tarpusavio sąveikoje visos klasės lygmeniu ir dėl per ekspresyviai reikiamų emocijų, pažeidžia bendruosius pramankštos susitarimus ir sukuria situaciją, kurioje, sąveiką su mokytoju metu, mokosi valdyti savo emocijas ir jomis nemanipuliuojant šių susitarimų laikytis, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.6 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 3 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010040, 11-20, 19:34)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0040 1.0 08:41-09:10	Situacija	Mokiniui NZ6 pasirinkus mokinį NZ12 į grupę, jis pradeda per daug ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, demonstruodamas nenorą prisijungti prie šios grupės, mokytojas, sąveikoje su mokiniu, keletą kartų paskatina jį prisijungti prie grupės ir laikytis visiems vienodų susitarimų.

	Inicijuotas veiksmai	Mokinys NZ12 atsisako prisijungti prie mokinio NZ6 grupės ir, atsisėdęs viduryje, tarp komandų, sulaukia mokytojo leidimo nedalyvauti rungtyje, mokytoji įvertinus mokinio galimybes savarankiškai suvaldyti neigiamų emocijų raišką.
	Reakcija	Mokiniai pradėjus atlikti užduotį, mokinys NZ12 savarankiškai prisijungia prie mokinio NZ6 grupės ir sėkmingai atlieka užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 atsisakius prisijungti prie jį pasirinkusios grupės ir sąveikos su mokytoju metu gavus leidimą nedalyvauti užduotyje, jai prasidėjus mokinys savarankiškai prisijungia prie jį pasirinkusios grupės, suvaldęs neigiamų emocijų raišką, dėl galimybės atlikti jam patinkančią užduotį, taip ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.7 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 7 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010043, 12-02, 31:06)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafėčių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BHEV0043 1.0 25:40-26:38	Situacija	Mokiniui JK2 siekiant maksimaliai gero rezultato judriojo žaidimo metu, jam nepavyksta, mokinys, reikšdamas neigiamas emocijas, atsisėda ant grindų ir užduotį tęsti atsisako.
	Inicijuotas veiksmai	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2 ir jį padaršina, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti neigiamas emocijas, rasti jų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinys sąveikos su mokytoju metu, suvokia savo jaučiamas emocijas, jas suvaldęs grįžta į sutartą poilsio vietą ir vėl įsitraukia į žaidimą naujam užduoties atlikimo bandymui prasidėjus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK2 siekiant maksimaliai gero individualaus rezultato ir susiduriant su nesėkme, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, reikšdamas neigiamas emocijas, inicijuoja sąveiką su mokytoju, kurios metu jis padeda mokiniui pažinti ir suvaldyti savo emocijas, taip įgalindamas mokinį vėl įsitraukti į jam patinkančią žaidimą bei padedant ugdytis emocijų reguliavimo bruožą.

21.8 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 5 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010053, 12-07, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafėčių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0053 1.0	Situacija	Mokiniai atliekant estafėčių užduotį, mokinys NZ7 kelis kartus iš eilės pakartoja tą pačią klaidą, kuri turi neigiamas įtakos grupės rezultatui, dėl šios priežasties mokinys NZ12 pradeda netinkamai ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, stabdydamas ugdymosi procesą.

10:42-11:13	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ12, įvertinamas, kad mokiniui labai patinka atliekama užduotis, ir paskatina jį dėl netinkamai ekspresyviai reiškiamų emocijų joje nedalyvauti ir pailsėti.
	Reakcija	Mokinys, įsitraukdamas į sąveiką su mokytoju, verbaliai atsisako užduotyje nedalyvauti ir pailsėti, kartu nusiramindamas ir pasiruošdamas atlikti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, sukurdamas sąveiką su mokiniu NZ12 ir paskatindamas jį nedalyvauti jam patinkančioje užduotyje, sukuria situaciją, kurioje mokinys, išreikšdamas vidinį norą atlikti jam patinkančią užduotį, formuoja savo neigiamų emocijų suvokimą ir, kartu su mokytoju jas suvaldydamas, ugdo savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.9 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 6 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010056, 12-08, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXEV0056 1.0 23:45-24:32	Situacija	Mokiniais žaidžiant jiems patinkantį judrųjį žaidimą, jo bandymo metu mokinė VB11, praradusi pusiausvyrą be kontakto su kitais mokiniais, susižaloja koją ir pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, nestabdydamas kitų mokinių veiklos, atsisėda šalia mokinės ir, padėdamas jai įvertinti situaciją, paprašo jos pasėdėti, kol jausis pajėgi atsistoti.
	Reakcija	Mokinė, užbaigusi verbalinę sąveiką su mokytoju, atsistoja ir neskubėdama nueina į mokiniams įprastą poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei VB11 dalyvaujant dinamiškoje veikloje ir susižalojus koją, sukuriamą situaciją, kurioje sąveikos su mokytoju metu mokinė mokosi savarankiškai atpažinti jaučiamų neigiamų emocijų intensyvumą, jas suvaldyti randant tam tinkamus būdus, taip ugdydama savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.10 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 11 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010100, 01-13, 21:05)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: fiziniai pratimai naudojant sniego rogutes.		
Mokinių tikslas: mokiniai atlieka fizinius pratimus lauke, naudodami sniego rogutes.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PHEV0100 1.0 17:35-18:30	Situacija	Mokinio JK2 grupė kelis kartus iš eilės atlieka užduotį prastesniu rezultatu, mokinys JK2 nepatenkintas juo, reiškia neigiamas emocijas ir atsitraukia nuo bendraklasių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį JK2, siekdamas padėti jam suprasti, kokias emocijas jis jaučia, skatina jas reguliuoti, įvardydamas jo stiprias savybes, ką galima padaryti, kad būtų galima grįžti atgal atlikti užduotį.

	Reakcija	Mokinys JK2, išklausydamas mokytojo pastebėjimus ir patarimus, demonstruoja tokio rezultato priežasties suvokimą ir, suvaldydamas neigiamas emocijas, grįžta atgal pakartotinai atlikti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK2, kelis kartus pademonstruodamas jam netinkamą rezultatą ir pradėdamas reikšti neigiamas emocijas, sukuria situaciją, kurios metu yra skatinamas suprasti savo emocijų priežastį, rasti savo stipriąsias savybes ir tai įvertinus suvaldyti tokias emocijas, taip padedant jam ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 10 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010090, 01-18, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0090 1.0 14:30-14:51	Situacija	Prieš atliekant paskutinę pamokos užduotį, mokytojas įvertindamas ankstesnę patirtį, kad ši užduotis gali sukelti neigiamų emocijų, kreipiasi į mokinius, primindamas jiems ankstesnę patirtį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas išvengti neigiamų emocijų raiškos, padeda mokiniams suprasti, koks emocinis elgesys netinkamas užduoties atveju, kaip tai gali pakeisti užduoties atlikimo eigą, nuolat papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai demonstruoja sutikimą su mokytojo išsakytais pastebėjimais, norą pradėti jiems patinkančią užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant užtikrinti užduoties atlikimo kokybę išvengiant galimo netinkamo elgesio, sukeldo neigiamų emocijų, jis kreipiasi į mokinius, primindamas jam ankstesnes neigiamas užduoties atlikimo patirtis ir papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12, sukuria situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti savo praeities pademonstruotą neigiamų emocijų raišką ir prastą jų reguliavimą, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokytojui visiems mokiniams primenant neigiamas ankstesnes patirtis dėl neigiamų emocijų raiškos, atliekant šią užduotį, jis sukuria situaciją, kurioje mokiniai įvertina ankstesnę savo bei bendraklasių emocijų raišką, emocijų sąsajas su veiklos kokybe, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.12 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 11 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010093, 01-19, 23:52)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas BGHEV0093 1.0 21:39-21:57	Situacija	Mokinys VB4 didžiąją dalį visos pamokos laiko pasižymi netinkamu impulsyviu elgesiu, neigiamų emocijų raiška, išklausanč mokytojo pastabas ir patarimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paskutiniam judriojo žaidimo bandymui pagrindinį vaidmenį atlikti pasiūlo mokiniui VB4, su juo susitardamas, kad mokinys atliks šį vaidmenį tinkamai elgdamasis ir nereikšdamas neigiamų emocijų, atsižvelgs į mokytojo išsakytas pastabas.
	Reakcija	Mokinys VB4, sutikęs su mokytojo pasiūlymu, demonstruodamas teigiamas emocijas, pradeda atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinio VB4 visos pamokos nepriimtą elgesį, jam paskatinti pasiūlo atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį su sąlyga, kad mokinys jį atliks tinkamai elgdamasis, atsižvelgdamas į mokytojo pastabas, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys, reflektuodamas apie savo neigiamų emocijų raišką per nepriimtą elgesį, mokosi jas reguliuoti, atliekant jam patinkančią veiklą ir taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.13 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 12 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010118, 01–20, 17:29)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų su žiemos sporto elementais mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis saugiai atlikti fizinius pratimus ir žaisti naujus judriuosius žaidimus, įtraukiant žiemos sporto elementus.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHEV0118 1.0 01:18-01:33	Situacija	Mokinys VB4, atlikdamas pramankštą, išreikšdamas neigiamas emocijas, demonstruoja nepasitenkinimą jo užimama vieta mokinių rikiuotėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, siekdamas padėti mokiniui šias emocijas suvaldyti, įvardija jam jo užimamos vietos priežastį, skatina mokinį savarankiškai įvertinti šios priežasties tinkamumą.
	Reakcija	Mokinys VB4, sąveikos su mokytoju metu atsakydamas į jo klausimus, pademonstruoja jo užimamos vietos mokinių rikiuotėje priežasties suvokimą, iš dalies suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 neigiamomis emocijomis demonstruojant nepasitenkinimą užimama vieta, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, padeda jam suprasti jo užimamos vietos priežastį, jos tinkamumą, formuojant šį suvokimą rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 13 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010117, 01–20, 26:55)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizines ypatybes lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		

Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0117 1.0 20:24-20:38	Situacija	Mokinys JK11, anksčiau nei tikėjosi iškritęs iš judriojo žaidimo, poilsio metu demonstravo nepriimtina elgesį: neigiamų emocijų raišką. Mokytojas prieina prie besiilsinčių mokinių, siekdamas išrinkti naują pagrindinį žaidimo veikėją.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, užduodamas jam klausimus, siekia, kad mokinys savarankiškai įvertintų savo elgesio priimtumą, sudaro sąlygas pabandyti užduotį atlikti iš naujo, demonstruojant priimtina elgesį, tokiu atveju suteikiant galimybę kitu bandymu atlikti pagrindinį vaidmenį.
	Reakcija	Mokinys JK11 įsivertina savo elgesį, neigiamų emocijų išreiškimo tinkamumą, verbaliai sutinka su mokytojo pasiūlymu ir sudarytomis sąlygomis, pabando tinkamai įsitraukti į judrų žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui skatinant mokinį JK11 įsivertinti savo elgesį, neigiamų emocijų raišką, sudarant jam sąlygas pabandyti įsitraukti į judrų žaidimą tinkamai, sukurama situacija, kurioje mokinys, siekdamas įgyvendinti susitarimą su mokytoju, įvertina savo elgesio priimtumą, suvaldo savo neigiamas emocijas ir, tinkamai įsitraukdamas į judrų žaidimą, ugdo savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.15 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 11 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010097, 01–22, 18:56)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0097 1.0 12:25-13:05	Situacija	Mokinys NZ12, sėdėdamas šalia mokinio NZ7, neadekvačiai ekspresyviai pradeda reikšti neigiamas emocijas dėl mokinio NZ7 atliekamų veiksmų, nesusijusių su mokiniu NZ12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, kreipdamasis į mokinį NZ12, siekia nustatyti, kokia yra tokių neigiamų emocijų raiškos priežastis, įvertina mokinio pakartotinio elgesio atvejį ir sudaro sąlygas jam rinktis tarp poilsio ir užduoties atlikimo.
	Reakcija	Mokinys NZ12, sąveikos su mokytoju metu, pradeda sutelkti dėmesį į savo elgesį, mokytojo siūlomus neigiamų emocijų įveikos būdus, pasirinkus dalyvauti jam patinkančiame judriajame žaidime, mokinys suvaldo savo neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, nustatęs mokinio NZ12 neigiamų emocijų raiškos priežastį ir įvertinęs ankstesnį jo elgesį, pasiūlo mokiniui kelis tokių emocijų įveikos būdus, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinys NZ12, sąveikos su mokytoju metu reflektuodamas apie savo elgesį bei priimdamas sprendimą, padedantį jam suvaldyti neigiamas emocijas, ugdo savo emocijų reguliacijos bruožą.

21.16 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 12 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010103, 01–25, 26:09)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		

Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0103 1.0 15:39-16:05	Situacija	Mokinė NZ10 atsisako prisijungti prie grupės narių, kurie ją išsirinko judriajam žaidimui atlikti. Ji nesutinka ir su mokytojo išsakytais pastebėjimais apie šio pasirinkimo svarbą, todėl mokinei skirtas kelių minučių poilsis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas, kad mokinė NZ10 net ir prasidėjus veiklai neprisijungs prie ją pasirinkusių grupės narių ir ilgesnį laikotarpį jaus neigiamas emocijas, pasiūlo jai užduotį atlikti su kitos grupės nariais.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai sutinka su mokytojo siūlymu, suvaldžiusi savo neigiamų emocijų raišką, prisijungia prie kitos grupės užduočiai atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 atsisakius užduotį atlikti su ją pasirinkusių grupės nariais, nesutinkant su mokytojo išsakytu jos pasirinkimo svarba, mokytojas sukuria situaciją, kurioje mokinei sudaromos sąlygos užduotį atlikti kitos grupės sudėtyje, įveikti savo neigiamas emocijas, taip padedant mokinei ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.17 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 13 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010107, 01–26, 28:47)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0107 1.0 04:16-05:55	Situacija	Mokinys VB7, stovėdamas rikiuotėje, pradeda reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas į mokinį VB4, dėl VB4 noro pažeisti sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB7, siekdamas padėti mokiniui suprasti jo reiškiamų neigiamų emocijų atsiradimo priežastį, užduodamas klausimus, skatina mokinį savarankiškai suvokti galimas tokios emocijų raiškos pasekmes, rasti jų suvaldymo būdus.
	Reakcija	Mokinys VB7 sąveikos su mokytoju metu atsakinėja į jo klausimus, demonstruoja norą atskleisti savo perspektyvą apie susidariusią situaciją ir, suprasdamas savo reiškiamų emocijų priežastį ir reikšmę, jas iš dalies suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB7 pradėdant reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas į mokinį VB4, mokytojas, siekdamas padėti mokiniui jas suvaldyti, inicijuoja į sąveiką su mokiniu, taip sukuriant situaciją, kurioje bendraudamas su mokytoju gali suprasti savo emocijų atsiradimo priežastį, jų pasekmes, geriau jas suvaldyti, padedant mokytojui rasti jų įveikos būdus, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.18 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 14 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010110, 01–27, 25:37)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0110 1.0 16:50-17:08	Situacija	Mokinys VB5, prieš pradėdamas žaisti judrųjį žaidimą, nežymiai išreiškia neigiamas emocijas, nes pagrindinis žaidimo vaidmuo skiriamas ne jam, kai jis iš žaidimo iškrenta, pradeda neigiamas emocijas reikšti pastebimai stipriai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB5, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo neigiamas emocijas, sudarydamas jam sąlygas tinkamai atlikti dar vieną judriojo žaidimo bandymą iki suteikiant galimybę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį.
	Reakcija	Mokinys VB5, sąveikoje su mokytoju, nustato savo neigiamų emocijų atsiradimo priežastis, sutikdamas su mokytojo sudarytomis sąlygomis, jas suvaldo ir atlieka dar vieną judriojo žaidimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu VB5 ir sudarydamas jam sąlygas, atlikus įprastą vaidmenį, gauti mokinio norimą pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį, sukuria situaciją, kurioje mokinys nustato savo neigiamų emocijų atsiradimo priežastis, mokytojo padedamas, randa jų įveikimo būdą, taip ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.19 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 15 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010109, 01–27, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0109 1.0 24:45-25:15	Situacija	Mokinys JK11 keletą bandymų iš eilės nedalyvauja judriajame žaidime, nes nelaimi burtų dėl galimybės atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, skatindamas mokinį reflektuoti dėl savo reiškiamų emocijų ir jų pasekmių, susijusių su įsitraukimu į veiklą, sudaro sąlygas tinkamai įsitraukti į žaidimą ir galimybę kitu bandymu atlikti pagrindinį vaidmenį.
	Reakcija	Mokinys JK11, sąveikos su mokytoju metu reflektuodamas apie savo neigiamų emocijų raiškos tinkamumą, jų pasekmes, neverbaliai išreiškia neigiamas emocijas, reaguodamas į mokytojo sudarytas sąlygas, suvaldo neigiamas emocijas ir tinkamai įsitraukia į žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui skatinant mokinį JK11 reflektuoti apie savo elgesį ir įvertinti jo tinkamumą, kartu sudarant sąlygas jį koreguoti, sukuria situaciją, kurioje mokinys JK11, siekdamas gauti galimybę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį, suvaldo savo emocijas, tinkamai įsitraukia į žaidimą, taip ugdydamas savo emocijų raiškos bruožą.

21.20 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 14 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010121, 02-01, 27:03)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0121 1.0 12:05-12:18	Situacija	Mokiniai ilsisi prieš atlikdami paskutinę pamokos užduotį, sąveikų su mokytoju metu, susitaria dėl tolimesnių elgesio taisyklių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena mokiniams žaidimo taisykles ir, remdamasis ankstesne patirtimi mokiniams atliekant šią užduotį, primena jiems apie elgesio taisykles, nepriimtino elgesio, reiškiant neigiamas emocijas, rezultatą užduoties atlikimo kokybei.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo pasisakymų suvokimą, sutaria dėl suformuotų elgesio taisyklių.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojai įvertinus ankstesnes užduoties atlikimo patirtis ir galimas mokinių nepriimtinas neigiamų emocijų išraiškas, jis mokiniams primena apie elgesio taisykles, nepriimtino elgesio pasekmes užduoties kokybei, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai, reflektuodami apie ankstesnes patirtis, patirtas neigiamas emocijas ir jų raiškos būdus bei suvokdami mokytojo prašymą kolektyviškai ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.21 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 15 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010124, 02-03, 26:43)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0124 1.0 09:22-10:05	Situacija	Mokinys VB5, atlikdamas pratimą, sumaišo savo vietą rikiuotėje ir poilsio metu pradeda neadekvačiai ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB5, siekdamas padėti mokiniui nustatyti savo neigiamų emocijų raiškos priežastį, jų raiškos tinkamumą, paskatina mokinį vėl įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys grįžta į savo pradinę vietą rikiuotėje ir, sąveikoje su mokytoju, įsivardinęs savo neigiamų emocijų raiškos priežastį, jų netinkamą raišką, jas suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB5 ekspresyviai reiškiant neigiamas emocijas, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, sukuria situaciją, kurioje padeda mokiniui nustatyti savo išreiškiamų neigiamų emocijų priežastį, jų išraiškos tinkamumą, nusiraminant jas suvaldyti, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.22 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 16 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010123, 02-03, 29:48)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0123 1.0 10:42-10:56	Situacija	Mokiniai atlieka jiems įprastus pratimus eilės tvarka, eilė pratimui pademonstruoti ateina mokiniui JK1.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, rinkdamas pratimą, kurį mokiniui pademonstruoti, jam primena apie nepriimtina elgesį ir neigiamų emocijų raišką praeitos pamokos metu, siekdamas padėti mokiniui efektyviau suvaldyti neigiamas emocijas prieš pradėdamas jas neadekvačiai išreikšti.
	Reakcija	Mokinys, sąveikodamas su mokytoju, demonstruoja teigiamas emocijas, verbaliai pritaria mokytojo išsakytoms pastaboms ir, pamatęs, kokią pratimą turės pademonstruoti, grįžta prie likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs ankstesnės pamokos patirtį ir galimą mokinio JK1 neigiamų emocijų raišką, primena jam apie šią patirtį ir, skatindamas mokinį reflektuoti apie savo elgesį bei neigiamų emocijų raišką, jas iš anksto numatyti ir suvaldyti, sukuria situaciją, kurioje mokinys, įvertindamas savo nepriimtina elgesį ir neigiamų emocijų raiškos pasekmes mokinio veiklos kokybei, ugdo savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.23 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 15 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010130, 02-05, 36:42)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0130 1.0 21:53-22:05	Situacija	Mokiniai besiruošiant atlikti jų mėgstamą judrų žaidimą, prieš paskelbiant veiklos pradžią, mokytojas, inicijuoja sąveiką su mokiniais, sukuria elgesio taisyklę, kurią tikslas – padėti mokiniams reguliuoti savo emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas praneša mokiniams, kad pagrindiniu žaidimo veikėju bus renkamas tas mokinys, kuris žaidimo metu pademonstruos pastangas ir sugebėjimą reguliuoti savo neigiamas emocijas nesėkmės atveju, papildomai kreipiasi į mokinį NZ12, įvertindamas, kad mokiniui tokia taisyklė gali būti skatinanti.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja suvokimą, ko mokytojas prašo, ir pritarimą jo sukurtoms sąlygoms.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, pranešdamas mokiniams apie naują taisyklę, papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12, sukuria situaciją, kurioje mokinys NZ12 skatinimas reflektuoti apie savo nepriimtina elgesį ir emocijų raišką, žaidžiant šį žaidimą praityje, suvaldyti savo neigiamas emocijas, siekiant gauti galimybę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį, taip ugdamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

		Grupinis: mokiniai demonstruoja suvokimą apie mokytojo sukurtą taisyklę ir pritaria jai, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai skatinami įvertinti galimos nesėkmės riziką, jos patyrimo atveju neigiamų emocijų raišką ir, siekiant gauti galimybę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį, jas suvaldyti, taip kolektyviškai ugdant emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas BGHEV0130 2.0 23:57-25:29	Situacija	Mokytojas, rinkdamas naują pagrindinį žaidimo veikėją, kreipiasi į mokinį NZ12, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo elgesį apie jį reflektuojant.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį NZ12 įvertinti savo elgesį, apie jį reflektuoti, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad jo elgesys dėl neadekvačios neigiamų emocijų raiškos nepriimtinas, pasiūlo mokiniui per kitą žaidimo bandymą pasistengti jas suvaldyti ir gauti teisę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį.
	Reakcija	Mokinys NZ12, demonstruodamas neigiamas emocijas, atlieka žaidimo bandymą ir, įvykdęs mokytojo iškeltą sąlygą, suvaldė savo neigiamas emocijas, įgijo galimybę atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu NZ12, kurios tikslas – padėti mokiniui įvertinti savo elgesį, suprasti, kaip tinkamai reguliuoti neigiamas emocijas ir pasistengti tai padaryti siekiant įgyti galimybę labiau įsitraukti į pamokos veiklą, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys NZ12 reflektuoja apie savo elgesį, remdamasis ankstesne patirtimi ir mokytojo sudarytomis sąlygomis, įgyvendina šios sąveikos tikslą, taip ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.24 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 15 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010130, 02-05, 36:42)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0130 1.0 35:22–36:13	Situacija	mokinė NZ1, stovėdama mokinių rikiuotėje, ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas nustatyti šių emocijų raiškos priežastį ir padėti mokinei jas suvaldyti, inicijuoja sąveiką su ja, kurios tikslas – padėti mokinei savarankiškai įvardyti šių emocijų šaltinį ir rasti galimą įveikos būdą.
	Reakcija	Mokinė, sąveikaudama su mokytoju, nurodo, kad mokinys NZ3 iš jos pasišaipė, tačiau mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu NZ3, nustatyta, kad mokinė NZ1 jo veiksmus suprato klaidingai, mokinė, padedama mokytojo ir mokinės NZ9, randa šių emocijų įveikos būdus ir jas suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokine NZ1 ir siekdamas padėti mokinei nustatyti išreiškiamų neigiamų emocijų priežastį, rasti jų įveikos būdus, sukuria situaciją, kurioje mokinė NZ1 skatinama įvardyti galimą priežastį, ją įvertinusi, suvaldo neigiamų emocijų raišką, taip ugdydama savo emocijų raiškos bruožą.

21.25 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 16 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010136, 02-08, 25:07)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0136 1.0 14:11–14:29	Situacija	Prieš mokiniams atliekant paskutinę pamokos užduotį, kol mokiniai ilsisi, mokytojas, įvertindamas ankstesnę patirtį, kad ši užduotis gali sukelti neigiamų emocijų, kreipiasi į mokinius, primindamas jiems ankstesnę tokių emocijų raiškos patirtį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas išvengti neigiamų emocijų raiškos, primena mokiniams, koks neigiamų emocijų raiškos būdas yra nepriimtinas ir nepalankus žaidimo kokybei, papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai demonstruoja sutikimą su mokytojo išsakytais pastebėjimais, mokinė NZ1 ir mokinys NZ12 verbaliai patvirtina, kad sugeba suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką ir visi mokiniai pradeda žaisti jiems patinkantį judrųjį žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant užtikrinti užduoties atlikimo kokybę išvengiant galimo netinkamo elgesio sukulto dėl neigiamų emocijų, jis kreipiasi į mokinius, primindamas jiems, koks neigiamų emocijų išraiškos būdas yra nepriimtinas žaidimo metu ir papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12, sukuria situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti apie savo praeities neigiamų emocijų raišką ir prastą jų reguliavimą, prisiminti ir numatyti jų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokytojui visiems mokiniams primenant, koks neigiamų emocijų raiškos būdas nepriimtinas žaidimo atveju, sukuria situaciją, kurioje mokiniai įvertina ankstesnę savo ir bendraklasių neigiamų emocijų raišką, emocijų raiškos sąsajas su veiklos kokybe, numato galimus tokios emocijų raiškos įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.26 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 16 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010139, 02-10, 25:34)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: bėgimo technikos ir judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti bėgimo, judriųjų žaidimų įgūdžius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0139 1.0 05:34-05:48	Situacija	Prieš atliekant bėgimo užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su visais mokiniais, siekdamas priminti jiems užduoties atlikimo ir elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į visus mokinius, siekdamas užtikrinti užduoties atlikimo kokybę, ir primena jos atlikimo taisykles, neigiamų emocijų raiškos rezultatą visos klasės mokinių įsitraukimui į užduotį, skatina mokinius neigiamas emocijas išreikšti priimtinais, jas valdyti.

	Reakcija	Mokiniai neverbaliai patvirtina suvokimą apie mokytojo pasisakymus ir pasirošia pirmam užduoties atlikimo bandymui.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas sąveikauja su mokiniais, siekia užtikrinti būsimos užduoties kokybę, primena užduoties atlikimo ir elgesio taisykles, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai skatinami reflektuoti apie savo ir bendraklasių nepriimtina neigiamų emocijų išraišką užduoties aspektu, patirtos nesėkmės atveju prisiminti jų įveikos būdus, susitarimus su mokytoju, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas PGHEV0139 2.0 11:53-12:35	Situacija	Mokinė VB11, atlikusi bėgimo užduotį, lieka antroje vietoje ir pradeda reikšti neigiamas emocijas, atitraukdama nuo bendraklasių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11, pagiria ją už pasiektą gerą rezultatą, padeda mokinei suprasti asmeninės pažangos svarbą ir primena užduoties pradžioje suformuotus susitarimus apie neigiamų emocijų raiškos valdymą.
	Reakcija	Mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju, neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakomus pagyrimus, paskatinimus, reaguodama į juos, nusiramina ir įsitraukia į tolimesnę pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11 pasiekus jos netenkinantį rezultatą, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, siekdamas padėti jai suprasti pademonstruoto rezultato svarbą asmeninės ūgties lygmeniu, ją pagirti ir priminti apie užduoties pradžioje suformuotus susitarimus, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinė, sąveikaudama su mokytoju, suvokia pasiekto rezultato reikšmingumą, prisimindama nepriimtinių neigiamų emocijų raiškos būdų sąsajas su užduoties kokybe, jas suvaldė, taip ugdydama savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.27 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 20 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė pamoka (GH010158, 03-01, 26:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0158 1.0 10:23-10:52	Situacija	Mokiniui NZ12 atsisakant prisijungti prie jį pasirinkusios grupės, mokinys neadekvačiai ekspresyviai reiškia neigiamas emocijas, mokytojui inicijavus sąveiką su juo, siekiant padėti mokiniui rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, skatinant jį prisijungti prie jį pasirinkusios grupės, sudarant sąlygas mokiniui pailsėti ir nusiraminti, tačiau mokinys atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas ankstesnes patirtis, susijusias su mokinio emocijų reguliavimo sunkumais, padeda jam jas suvaldyti, diferencijuojant ugdymo(si) turinį komandų sudėties aspektu ir sudarant sąlygas mokiniui prisijungti prie jam norimos grupės.
	Reakcija	Mokinys, neverbaliai sutikdamas prisijungti prie jam norimos grupės, suvaldo nepriimtina neigiamų emocijų raišką ir prie jos prisijungia.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 nepriimtina reiškiant neigiamas emocijas ir atsisakant jas suvaldyti, remiantis praecityje taikytais metodais, mokytojas diferencijuoja ugdymo(si) turinį komandų sudėties aspektu, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniui prisijungiant prie

		jam norimos grupės, sukuriama aplinka, leidžianti mokiniui suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką, taip padedant jam ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.28 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 17 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010160, 03-03, 31:27)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0160 1.0 06:30-06:48	Situacija	Mokiniai ilsisi ir sąveikauja su mokytoju, išklauso jo išsakomas instrukcijas, susijusias su kitoms užduotims.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pateikia mokiniams kitos užduoties atlikimo instrukcijas, informuodamas juos, kad reikės suformuoti grupes, primena mokiniams ankstesnes patirtis, nepriimtinais reiškiant neigiamas emocijas, demonstruojant atsisakymą dalyvauti juos pasirinkusiose grupėse, tokio atsisakymo rezultatą veiklos kokybei, papildomai kreipiantis į mokinį VB4.
	Reakcija	Visi mokiniai, išreikšdami teigiamas emocijas, pademonstruoja mokytojo primintos patirties suvokimą, išskyrus mokinį VB4, kuris neverbaliai patvirtina šį suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, siekdamas paskatinti mokinius iš anksto numatyti galimus neigiamų emocijų raiškos suvaldymo būdus ir įvertinęs ankstesnes mokinio VB4 nesėkmes atliekant šią veiklą, papildomai kreipdamasis į mokinį, sukuria situaciją, kurioje skatina jį prisiminti individualius savo atvejus, kuomet renkantis grupes jo neigiamų emocijų išraiška turėjo neigiamų rezultatų visai veiklai, taip pat prisiminti jų suvaldymo būdus ir numatyti jų pritaikymą, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokytojas, siekdamas užtikrinti mokinių bendradarbiavimą ir veiklos kokybę renkantis grupes, sąveikos su jais metu primena ankstesnes, nesėkmingas šios veiklos patirtis, sukuria situaciją, kurioje mokiniai skatinami prisiminti šias patirtis, reflektuoti apie savo emocijų raišką, elgesį jų metu ir iš anksto numatyti galimus emocijų valdymo būdus, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.29 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 19 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010159, 03-03, 27:32)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Judriojo žaidimo metu mokinė JK5 susižeidžia ir pradeda reikšti neigiamas emocijas, mokytojas visiems mokiniams skiria poilsio ir inicijuoja sąveiką su mokine JK5.

BGHEV0159 1.0 20:06-21:06	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokinei savarankiškai įvertinti situaciją ir suvaldyti neigiamas emocijas, skatina ją reflektuoti apie patirtą sužalojimą, jo rimtumą ir išreiškiamų emocijų tinkamumą, mokiniai JK3 ir JK10 padeda mokinei JK5 apžiūrėti sužalotą vietą.
	Reakcija	Mokinė JK5, sąveikaudama su mokytoju, atsakinėdama į jo užduodamus klausimus bei mokiniams JK3 ir JK10 padedant, įvertina, kad sužalojimas yra nepavojingas, reflektuodama apie savo išreiškiamas emocijas, jas suvaldo.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekia padėti mokinei JK5 įvertinti patirtą sužalojimą, inicijuoja sąveiką su ja, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinė skatinama savarankiškai reflektuoti apie patirtą sužalojimą, jo rimtumą, išreiškiamų emocijų tinkamumą tokiam sužalojimui ir jo atsiradimo situacijai, taip padedant mokinei rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, ugdyti jos emocijų reguliavimo bruožą.

21.30 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 21 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010166, 03-05, 32:04)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0166 1.0 20:16-20:29	Situacija	Prieš mokiniams atliekant paskutinę pamokos užduotį, mokytojas, įvertindamas ankstesnę patirtį, kad ši užduotis gali sukelti neigiamų emocijų, kreipiasi į mokinius, primindamas jiems ankstesnes nepriimtinas neigiamų emocijų raiškos patirtis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas išvengti neigiamų emocijų raiškos, padeda mokiniams suprasti, koks emocinis elgesys netinkamas judriojo žaidimo atveju, kaip tai gali pakeisti užduoties atlikimo eigą, nuolat papildomai kreipdamasis į mokinį NZ12.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai demonstruoja sutikimą su mokytojo išsakytais pastebėjimais, norą pradėti jiems patinkančią užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas siekia užtikrinti užduoties atlikimo kokybę, išvengiant galimo netinkamo elgesio, sukulto neigiamų emocijų, kreipiasi į mokinius, primena jiems ankstesnes neigiamas užduoties atlikimo patirtis ir papildomai kreipiasi į mokinį NZ12, sukurdamas situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti apie savo praeities neigiamų emocijų raišką ir prastą jų reguliavimą, numatyti galimą jų įveiką, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokytojui visiems mokiniams primenant ankstesnes patirtis dėl neigiamų emocijų raiškos, atliekant šią užduotį, jis sukuria situaciją, kurioje mokiniai įvertina ankstesnę savo bei bendraklasių emocijų raišką, emocijų sąsajas su veiklos kokybe, numatydami galimus neigiamų emocijų raiškos įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.31 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 18 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010170, 03-10, 27:43)
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.

Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0170 1.0 19:53-11:16	Situacija	Mokiniui VB12 išreiškiant teigiamas emocijas dėl patirtos sėkmės užduoties metu, dalis jo išraiškos būdų pasirodė įžeidžiantys mokinės VB11 atveju, todėl ji pradėjo reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11, siekdamas padėti mokinei suvaldyti jos reiškiamas neigiamas emocijas, ir skatina mokinę reflektuoti apie mokinio VB12 poelgį ir jo rezultatą, paskatina mokinį VB12 atsiprašyti ir padėti mokinei VB11 suvaldyti išreiškiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinė VB11 į aktyvią sąveiką su mokytoju neįsitraukia, nusiramina tik mokiniui VB12 pateikus jai priimtina atsiprašymą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB12 nepriimtina išreiškiant teigiamas emocijas mokinės VB11 atžvilgiu ir šiai pradėjus reikšti neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokinė VB11 skatinama reflektuoti apie mokinio VB12 elgesį, ieškoti jo rezultato prasmės, suvaldyti neigiamas emocijas mokiniui VB12 atsiprašius, taip ugdat savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.32 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 20 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010169, 03-10, 28:20)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0169 1.0 18:12-18:30	Situacija	Mokinys JK10, sėkmingai atlikdamas užduotį, ekspresyviai išreiškia teigiamas emocijas, pavojingai panaudodamas inventorių bendraklasių atžvilgiu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK10, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad jo elgesys, nors ir pozityvus, nėra priimtinas, įvardija galimas jo pasekmes ir paskatina mokinį savo teigiamas emocijas suvaldyti tinkamai.
	Reakcija	Mokinys, sąveikoje su mokytoju, neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie savo elgesio netinkamumą, grįžęs atgal į rikiuotę, suvaldo savo teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK10 pavojingai naudojant pamokos inventorių teigiamoms emocijoms išreikšti, mokytojas, inicijuodamas sąveiką su juo, sukuria situaciją, kurioje mokinys skatinamas įvertinti savo elgesį, rasti alternatyvius būdus teigiamoms emocijoms išreikšti ir jas suvaldyti, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.33 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 20 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010169, 03-10, 28:20)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0169 1.0 21:24-21:32	Situacija	Mokiniais ilsintis prieš pradedant mokiniams žaisti jų mėgstamą judrųjį žaidimą, mokytojas, įvertinęs ankstesnes patirtis, susijusias su mokinių neigiamų emocijų raiška žaidžiant šį žaidimą, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas užtikrinti žaidimo kokybę, skatina mokinius prisiminti ankstesnes neigiamų emocijų raiškos patirtis žaidžiant šį žaidimą, primena mokiniams apie tokios raiškos rezultatą pamokos veiklai, papildomai kreipdamasis į mokinį JK12.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus ir pasirodys pradėti žaidimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, primindamas mokiniams apie neigiamų emocijų raiškos netinkamumo patirtis, skatindamas ieškoti jų suvaldymo būdų, papildomai kreipiasi į mokinį JK12, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniams skatinimas reflektuoti apie netinkamo savo elgesio patirtis, jų rezultatą pamokos veiklai, ieškoti neigiamų emocijų įveikos būdų, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokiniams sąveikoje su mokytoju metu demonstruojant suvokimą apie jo pasisakymus dėl neigiamų emocijų raiškos, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, reflektuodami apie tokio elgesio patirtis, skatinami prisiminti tokių emocijų raiškos netinkamumo būdus, jų rezultatą pamokos veiklai, apsvarstyti jų įveiką, taip kolektyviškai ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.34 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 22 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010172, 03-12, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0172 1.0 13:17-14:37	Situacija	Mokiniui NZ12 reiškiant neigiamas emocijas ir atsisakant prisijungti prie jų pasirinkusios grupės, mokytojas, įvertindamas mokinio emocijų reguliavimo gebėjimų stoką, sudaro sąlygas mokiniui pasirinkti, ar užduotį praleisti, ar suvaldyti savo neigiamas emocijas ir ją atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys savarankiškai prisijungia prie kitos grupės ir, suvaldydamas savo neigiamas emocijas, verbaliai demonstruoja norą dalyvauti veikloje, bet kitoje grupėje.
	Reakcija	Mokytojas įvardija netinkamą mokinio NZ12 elgesį, tačiau suteikia galimybę dalyvauti veikloje jam priimtinoje grupėje.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui sudarius sąlygas mokiniui NZ12 savarankiškai suvaldyti neigiamas emocijas ir prisijungti prie pamokos

		veiklos, sukuriama situacija, kurioje mokinys, priimdamas sprendimą prisijungti prie kitos grupės, taip suvaldydamas savo neigiamų emocijų raišką, įsitraukdamas į pamokos veiklą ir ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.35 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 20 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010211, 03-17, 31:01)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0211 1.0 17:24-17:42	Situacija	Mokytojas sudaro sąlygas mokiniams kolektyviškai išsirinkti, kokią veiklą jie atliks pamokos pabaigoje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams įvardijus judrųjį žaidimą, mokytojas informuoja mokinius apie likusį pamokos laiką, kad ne visi mokiniai spės atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį ir skatina mokinius iš anksto numatyti galimus neigiamų emocijų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymų suvokimą ir pasirošia atlikti jų išsirinktą veiklą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, sudarydamas sąlygas mokiniams savarankiškai išsirinkti jiems patinkančią veiklą atlikti likus ribotam pamokos laikui, sukuria situaciją, kurioje siekiama padėti mokiniams reguliuoti galimai kilsiančias neigiamas emocijas, įvardijant galimą jų nepriimtina raišką, jų įveiką, taip padedant mokiniams ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.36 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 22 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010210, 03-17, 30:34)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0210 1.0 23:26-23:57	Situacija	Mokiniams ilsintis, mokinys JK7 pradeda reikšti neigiamas emocijas dėl kito mokinio užimtos jam priimtinos poilsio vietos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad gali būti kelios tinkamos vietos poilsiui, rasti jo neigiamų emocijų raiškos įveikos būdą, padedant jam surasti kitą poilsio vietą.
	Reakcija	Mokinys JK7, sąveikoje su mokytoju, neverbaliai patvirtina jo pasisakymų suvokimą, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK7 nespėjus užimti jam priimtinos poilsio vietos ir padedant reikšti neigiamas emocijas, sukuriama situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, padeda jam atpažinti savo neigiamų emocijų raiškos priežastis, rasti jų įveikos būdą, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

Epizodo kodas BGHEV0210 2.0 24:05-24:24	Situacija	Mokiniui JK11 už demonstruojamą pakartotiną netinkamą elgesį bendraamžių atžvilgiu skirtas papildomas poilsio laikas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo ankstesnio elgesio netinkamumą reiškiant neigiamas emocijas, skatina rasti jų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinys JK11, atsakinėdamas į mokytojo klausimus, patvirtina su juo sudaromus susitarimus, suvaldo savo neigiamas emocijas ir pademonstruoja norą atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu JK11 ir siekiant jam padėti įvertinti savo elgesį reiškiant neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti apie savo neigiamų emocijų raišką, rasti jų įveikos būdus, formuojant naujus susitarimus su mokytoju, taip ugdant savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.37 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 24 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010190, 03-19, 32:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0190 1.0 07:25-07:45	Situacija	Mokiniais atlikus pramankštos pratimus, mokinys NZ3 ilsėdamasis pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas dėl patirtų sunkumų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ3, siekdamas padėti jam suprasti patirtos nesėkmės priežastį, jos svarbą individualiai pažangai ir pasitelkdamas kitų bendraamžių pavyzdį, padeda mokiniui rasti neigiamų emocijų suvaldymo būdus.
	Reakcija	Mokinys, sąveikos su mokytoju metu atsakinėdamas į jo klausimus, stebėdamas kitų mokinių elgesį, nusiramina, suvaldo savo neigiamas emocijas ir įsitraukia ir pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ3 patyrus nesėkmę užduoties atlikimo metu, mokytojas, siekdamas padėti jam šias emocijas suvaldyti, inicijuoja sąveiką su mokiniu, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys paskatinimas, įvertina savo nesėkmės rezultatą individualiai pažangai, remdamasis kitų bendraklasių pavyzdžiu, jas suvaldo, taip ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.38 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 23 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010200, 03-23, 24:23)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniai ruošiasi atlikti paskutinę pamokos veiklą – žaisti jiems patinkantį judrųjį žaidimą.

BGHEV0200 1.0 13:55-14:08	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas ankstesnes šio žaidimo patirtis neigiamų emocijų raiškos aspektu, inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems reflektuoti apie šias patirtis, įvardija galimai išreiškiamas neigiamas emocijas, jų įveikos būdus, padeda suprasti netinkamas jų išraiškos rezultatų pamokos veiklai.
	Reakcija	Mokiniai, išklaUSDami mokytoją, neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie jo pasisakymus ir pritarimą jo pasiūlytiems neigiamų emocijų raiškos įveikos būdams.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs ankstesnes neigiamas patirtis žaidimo metu mokiniams patiriant nesėkmę, siekia padėti mokiniams suvaldyti galimai kilsiančias neigiamas emocijas, sukuria situaciją, kurioje, sąveikoje su mokiniais, skatina juos reflektuoti apie tokias patirtis, suprasti, kaip galima suvaldyti neigiamas emocijas, kaip susijusi jų raiška su veiklos rezultatu, taip padedant mokiniams ugdyti jų emocijų reguliavimo bruožą.

21.39 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 21 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010199, 03-23, 31:25)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0199 1.0 07:32-07:57	Situacija	Užduoties metu patyręs nesėkmę, mokinys VB5 pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suprasti savo reiškiamų emocijų priežastį, jas suvaldyti, inicijuoja sąveiką su juo ir skatina mokinį reflektuoti apie savo nesėkmę užduoties metu.
	Reakcija	Mokinys įvardija patirtos nesėkmės priežastį, verbaliai sutinka su mokytojo pastebėjimais ir suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB5 patyrus nesėkmę ir pradėdant ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, skatina jį savarankiškai surasti reiškiamų emocijų priežastį, suprasti tokių emocijų raiškos tinkamumą, mokiniui jas suvaldant, taip padedant jam ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.40 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 22 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010202, 03-24, 32:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokytojas, įvertindamas mokinio VB1 norą atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį ir pakartotiną nesėkmę negaunant galimybės jo atlikti renkantis burtų keliu, inicijuoja sąveiką su juo.

BGHEV0202 1.0 28:55-29:08	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo neigiamas emocijas patirtos nesėkmės atveju, skatina mokinį reflektuoti apie išreiškiamas emocijas, patyrus nesėkmę, surasti galimus jų įveikos būdus formuojant susitarimus su mokytoju.
	Reakcija	Mokinys VB1, sąveikos su mokytoju metu, sutinka su jo išsakytais pastebėjimais, kartu suformuodamas tarpusavio susitarimą, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinio VB1 norą atlikti pagrindinį žaidimo vaidmenį ir mokinio reiškiamas neigiamas emocijas dėl patiriamų pasikartojančių nesėkmių burtų traukime, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, formuodamas tarpusavio susitarimą su mokiniu, skatina jį reflektuoti apie savo patiriamas emocijas, nepriimtina jų raišką, rasti jų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.41 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 26 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010208, 03-26, 31:42)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0201 1.0 20:36-20:45	Situacija	Mokytojas, įvertindamas ankstesnes patirtis, susijusias su galimai nepriimtina neigiamų emocijų raiška mokiniams žaidžiant jiems patinkantį judrų žaidimą, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena mokiniams apie ankstesnes patirtis, kai mokiniai nepriimtina reiškė neigiamas emocijas, patyrę nesėkmę žaisdami šį žaidimą, skatina juos rasti tokių emocijų raiškos įveikos būdus dar prieš pradėdant žaisti.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus, formuojamus pageidavimus.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs ankstesnes šios veiklos patirtis ir galimai nepriimtina mokinių reiškiamas neigiamas emocijas, inicijuoja sąveiką su jais, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai skatinami remtis ankstesne patirtimi, ieškoti neigiamų emocijų raiškos įveikos būdų prieš pradėdant veiklą, taip padedant jiems ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.42 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 25 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010311, 03-30, 21:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas BGHEV0311 1.0 14:20-14:40	Situacija	Mokinys JK7, patyręs nesėkmę pagrindinėje pamokos dalyje, ekspresyviai pradeda reikšti neigiamas emocijas, mokytojas, įvertindamas panašias mokinio patirtis, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį įvertinti savo reiškiamų neigiamų emocijų netinkamumą, primena, koks yra pamokos veiklos tikslas, ir, pasitelkęs kaip pavyzdį likusius mokinius, padeda jam atpažinti savo emocijas, jų atsiradimo priežastį ir jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinys verbaliai sutinka mokytojo išsakytais pastebėjimais ir nusiraminęs prisijungia prie pamokos veiklos.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK7 pakartotinai reiškiant neigiamas emocijas dėl patiriamos nesėkmės, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, sukurdamas situaciją, kurioje mokinys skatinamas remtis likusių mokinių pavyzdžiu, įvertinti savo reiškiamų neigiamų emocijų netinkamumą, rasti būdą jas suvaldyti, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.43 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 28 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010223, 04-12, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0223 1.0 06:13-08:30	Situacija	Mokinę NZ10 kelias pamokas išsirinkus į jai nepriimtina grupę, mokinė pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas ir atsisako dalyvauti pamokos veikloje, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10, siekdamas padėti mokinei įvertinti savo išreiškiamų neigiamų emocijų nepriimtinumą, rezultatą pamokos veiklai, remdamasis kitų mokinių pavyzdžiu padėti mokinei rasti šių emocijų įveikos būdus.
	Inicijuotas veiksmas	Nepavykus suformuoti kompromisų, padedančių mokinei suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką ir įsitraukti į pamokos veiklą, mokytojas sudaro sąlygas mokinei užduotyje nedalyvauti.
	Reakcija	Mokinė NZ10 verbaliai pademonstruoja nepritarimą mokytojo išsakytiems pasisakymams, gavusi galimybę užduotyje nedalyvauti, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir nusiramina.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 atsisakant kartu su mokytoju suformuoti kompromisus, įgalinančius mokinę dalyvauti pamokos veikloje, sukuriamą situaciją, kurioje, mokytojui įvertinus mokinės emocijų būseną, sudaromos sąlygos mokinei NZ10 užduotyje nedalyvauti, taip skatinant ją savarankiškai įveikti neigiamų emocijų raišką ir ugdyti emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas PGHEV0223 2.0 21:32-21:45	Situacija	Mokiniui NZ6 pirmam atlikus sėkmingą užduoties bandymą, mokiniai NZ6, NZ3, NZ8 pradeda nepriimtina reikšti teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniiais, siekdamas padėti mokiniams suprasti, kad toks jų teigiamų emocijų raiškos būdas nepriimtinas kitų mokinių atžvilgiu ir skatina mokinius jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinys NZ8 neverbaliai pademonstruoja mokytojo pasisakymų suvokimą, mokinys NZ3 tai patvirtina verbaliai ir abu mokiniai, suvaldydami savo teigiamų emocijų raišką, sutelkia dėmesį į pamokos veiklą.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ6 patiriant sėkmę, ja pasidalyti norintys mokiniai NZ3 ir NZ8 nepriimtina išreiškia teigiamas emocijas, taip sukurdami situaciją, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniais, padeda jiems įvertinti savo reiškiamų teigiamų emocijų netinkamumą kitų mokinių aspektu, surasti jų įveikos būdus, sutelkiant dėmesį į pamokos veiklą, taip padedant mokiniams ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.44 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 28 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010223, 04-12, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0223 1.0 27:14-27:42	Situacija	Mokinei NZ10 sudarius sąlygas nedalyvauti pagrindinės pamokos dalies užduotyje ir pavykus suvaldyti savo neigiamas emocijas, mokytojas pakviečia ją prisijungti prie jai patinkančio judriojo žaidimo ir atlikti pagrindinį jo vaidmenį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinės pajėgumą įsitraukti į pamokos veiklą, paskatina mokinę reflektuoti apie savo neigiamų emocijų raišką pamokos rezultatui, padeda formuoti šių emocijų įveikos būdus ateities atvejams, formuodamas tarpusavio susitarimą su mokine.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus ir sutikimą su jo suformuotu susitarimu.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 laikinai nedalyvavus pamokos veikloje, dėl nepriimtinos neigiamų emocijų raiškos ir mokytojai sudarant sąlygas jai prisijungti prie pamokos veiklos, sukuriamą situaciją, kurioje mokinė, reflektuodama apie savo neigiamų emocijų raiškos rezultata pamokos veiklai, formuoja tokių emocijų įveikos būdus ateities atvejams, taip ugdydama savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.45 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 24 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010226, 04-13, 31:52)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHEV0226 1.0 11:20-11:34	Situacija	Prieš pradėdam mokiniams atlikti pagrindinės pamokos užduotis, mokytojas, įvertinęs ankstesnes šios užduoties patirtis, kai mokiniai, patyrę nesėkmę, nepriimtina išreiškė neigiamas emocijas, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniais, papildomai kreipiasi į mokinį VB7 ir, primindamas mokiniams pamokos užduočių tikslą, skatina juos reflektuoti apie neigiamų emocijų raiškos patirtis, jų

		rezultatą pamokos veiklai ir rasti galimus jų įveikos būdus, patirtis nesėkmės atveju.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus, pasirodo atlikti pamokos užduotį.
	Rezultatas	Individualus: įvertindamas ankstesnes patirtis, susijusias su mokinio VB7 nepriimtina neigiamų emocijų raiška patirtos nesėkmės atveju, mokytojas, papildomai kreipdamasis į mokinį, sukuria situaciją, kurioje mokinyi skatinamas reflektuoti apie šias patirtis, prisiminti jų įveikos būdus, taip ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: mokytojas, įvertindamas galimas nepriimtinas neigiamų emocijų apraiškas mokiniams patyrus nesėkmę, primena jiems apie pamokos užduočių tikslus, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai skatinami orientuotis į šiuos tikslus ir formuoti galimus neigiamų emocijų įveikos būdus, taip padedant mokiniams kolektyviškai ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.46 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 27 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010228, 04-14, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0228 1.0 16:38-17:08	Situacija	Mokiniais JK4 ir JK7 pagrindinės pamokos dalies užduočių metu nepavykus pasiekti norimo rezultato, mokiniai ekspresyviai pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems jas suvaldyti, suprasti jų reiškiamų neigiamų emocijų priežasties netinkamumą, įvertinti ankstesnius rezultatus ir patirtą sėkmę, galimą rezultatų kaitą ateities pamokose.
	Reakcija	Mokiniai, neverbaliai sąveikų su mokytoju metu, pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pasisakymus ir, suvaldydami savo neigiamų emocijų raišką, nusiramina, įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniais JK7 ir JK4, kurioje mokiniai skatinami įvertinti savo praeityje pasiektą rezultatą, neigiamų emocijų raiškos netinkamumą pagal pamokos veiklą, taip sukuriant situaciją, kurioje mokiniai skatinami reflektuoti apie pasiektą pozityvų rezultatą, suprasti jo kaitos dinamiką kelių pamokų aspektu, taip rasti naujus neigiamų emocijų įveikos būdus ir ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą. Grupinis: likusiems mokiniams aktyviai neįsitraukiant į šią sąveiką, bet stebint mokinių išreiškiamas emocijas ir klausantis mokytojo pasisakymų, sukuriamas situacija, kurioje likę mokiniai įvertina mokinių JK4 ir JK7 išreiškiamų emocijų dinamiką, gali susidaryti naujus neigiamų emocijų įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.47 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 29 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010232, 04-16, 27:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0232 1.0 05:52-06:00	Situacija	Mokiniam laukiant užduoties pradžios dėl galimybės tapti grupės kapitonas, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas galimą nepriimtina mokinės neigiamų emocijų raišką, primena mokinei apie jų susitarimą, suformuotą praeitos pamokos metu, siekiant padėti mokinei iš anksto suformuoti tokių emocijų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinė NZ10 neverbaliai pritaria mokytojui ir pasiruošia atlikti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinės NZ10 neigiamų emocijų raiškos patirtis, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas padėti mokinei numatyti galimą jos neigiamų emocijų raišką ir suformuoti jų įveikos būdus, taip padedant mokinei ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.48 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 27 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010240, 04-21, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0240 1.0 14:00-14:10	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti judrų žaidimą, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB7.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio VB7 nepriimtina neigiamų emocijų raišką judrų žaidimų metu, siekia padėti jam jas suvaldyti ir tinkamai įsitraukti į pamokos veiklą, įvardydamas galimus tokių emocijų raiškos įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinys VB7, išklaušęs mokytojo, sugrįžta prie likusių mokinių į sutartą poilsio vietą ir pasiruošia atlikti pamokos užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinio VB7 neigiamų emocijų raiškos priežastis ir jų nebuvimą tuometinėje pamokoje, inicijuoja sąveiką su mokiniu, kurioje jis skatinamas įsitraukti į pamokos veiklą, reflektuoti apie ankstesnius neigiamų emocijų raiškos atvejus ir įvertinti tuometines sąlygas, formuojant tokių emocijų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas BGHEV0240 2.0 14:59-15:25	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti jiems patinkančią judrų žaidimą, mokytojas įvardija mokinius, kurie atliks pagrindinį žaidimo vaidmenį, mokinei VB11 negavus šios galimybės, ji pradeda reikšti neigiamas emocijas, atsitraukdama nuo likusių mokinių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine VB11, siekdamas padėti jai suvaldyti savo neigiamas emocijas, įvardija tokios emocijų raiškos

		rezultatą pamokos užduočiai, pabrėžia, kad mokinė šį vaidmenį atlieka pakankamai dažnai, sukelia mokinei teigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinė VB11, sąveikaudama su mokytoju, grįžta prie likusių mokinių, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei VB11 negavus jai įprastos galimybės atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį ir pradėjus reikšti neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti jai suvaldyti savo neigiamas emocijas, įvardija tokios raiškos rezultatą pamokos veiklai, pagrindinio vaidmens atlikimo galimybės dažnį, padeda mokinei savarankiškai įvertinti savo elgesio nepriimtumą ir rasti neigiamų emocijų įveikos būdus, taip padedant mokinei ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.49 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 29 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010239, 04-21, 25:00)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHEV0239 1.0 08:40-08:48	Situacija	Mokinams ruošiantis atlikti pamokos užduotį, mokinys JK11 nepriimtinais reiškia neigiamas emocijas bendraamžių atžvilgiu dėl savo vietos mokinių rikiuotėje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, primindamas jam apie jo pasikartojančią nepriimtinais neigiamų emocijų raišką, pažeidžiant sutartas elgesio taisykles, siekiant padėti mokiniui jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinys, išlausęs mokytojo, iš dalies suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir užima tinkamą vietą mokinių rikiuotėje.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 pakartotinai nepriimtinais reiškiant neigiamas emocijas bendraamžių atžvilgiu, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, kurioje mokinys skatinamas reflektuoti apie ankstesnę tokių emocijų raišką, rasti jų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.50 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHEV0354 1.0 22:45-23:30	Situacija	Atliekant individualią užduotį ir mokinei JK5 laukiant savo bandymo atlikimo eilės, ji pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine JK5, skatindamas ją pastebėti kitų mokinių elgesį ir remiantis jų pozityviu pavyzdžiu, reguliuoti savo emocijas, kurios yra netinkamos dabartinėje situacijoje.

	Reakcija	Mokinė, stebėdama kitus mokinius, sąveikos su mokytoju metu įvertina savo reiškiamų emocijų netinkamumą ir pradeda jas pastebimai suvaldyti.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5, ekspresyviai išreiškėda neigiamas emocijas, neatitinkančias tuometinio konteksto, sukuria situaciją, kurioje, sąveikaudama su mokytoju ir remdamasi kitų mokinių pozityviu pavyzdžiu, reguliuoja savo emocijas, taip ugdydama savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.51 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 28 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010356, 04-28, 26:23)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHEV0356 1.0 08:18-08:42	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokiniu VB3 ir teikia jam individualią pagalbą, susijusią su užduoties atlikimu, savo eilės laukiantys mokiniai VB12, VB8, VB4 savarankiškai sukuria tarpusavio sąveiką, kurioje mokiniai nepriimtina reiškia teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius, neminėdamas vardų, bet paprašydamas mokinių elgtis tinkamai ir netrukdyti mokiniui VB3 tobulinti savo įgūdžių, sutelkiant savo dėmesį į jo ugdymosi procesą.
	Reakcija	Mokiniai VB12, VB8, VB4, neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, pradeda elgtis pagal sutartas poilsio vietos taisykles ir leidžia mokiniui VB3 tinkamai atlikti savo užduoties bandymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai VB12, VB8, VB4, savarankiškai sukurdami tarpusavio sąveiką, kuri tuometiniam kontekstui buvo per daug emocionali ir turėjo neigiamo poveikio mokinio VB3 mokymosi procesui, sąveikų su mokytoju metu, formuoja savo emocionalaus elgesio valdymo suvokimą ir, atsižvelgdami į mokytojo prašymą, jį tinkamai koreguoja, sutelkdami dėmesį į pamokos veiklą, taip ugdydami savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.52 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 30 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010389, 05-05, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHEV0389 1.0 21:08-21:13	Situacija	Mokiniais atliekant individualią užduotį, mokinys VB8, poilsio vietoje sąveikoje su mokiniu VB12, pradeda netinkamai reikšti teigiamas emocijas ir trukdyti kitiems mokiniams, mokytojas pakviečia mokinį VB8 trumpam atsitraukti nuo mokinių grupės, siekdamas užtikrinti ugdymosi turinio kokybę.

	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB12 ir skatina jį įvertinti savo emocijų raiškos nepriimtinumą, savo elgesį, siekia padėti mokiniui suvaldyti savo teigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinys tiksliai įvardija priežastį ir pademonstruoja savo teigiamų emocijų raiškos suvaldymą, mokytojas leidžia mokiniui vėl prisijungti prie mokinių grupės.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB12, netinkamai ekspresyviai reikšdamas emocijas, sukuria situaciją, kurioje mokytojas adresuoja mokinio elgesį ir skatina mokinį reflektuoti jį, įvertinti teigiamų emocijų raiškos nepriimtumą, to priežastis ir mokiniui jas suvaldžius, ugdomas mokinio emocijų reguliavimo bruožas.
Epizodo kodas PGHEV0389 1.1 20:17-20:26	Situacija	Mokiniui VB8 laukiant savo užduoties atlikimo bandymo eilės atsisitraukus nuo likusių mokinių, panašias emocijas reikšti pradeda ir mokinys VB12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB12 ir, siekdamas padėti mokiniui savarankiškai suvaldyti savo emocijų raišką, pateikia mokinio VB8 sąveikos pavyzdį.
	Reakcija	Mokinys VB12, reaguodamas į mokytojo išsakytą pastebėjimą, suvaldo savo nepriimtina emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB12, nepriimtina emociškai ekspresyviai komunikuoja su kitais klasės mokiniais, sukuria situaciją, kurioje, sąveikos su mokytoju metu pasiremdamas kito mokinio pavyzdžiu, savarankiškai suvaldo savo emocijų raišką, taip ugdydamas emocijų reguliavimo bruožą.

21.53 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 31 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010270, 05-11, 20:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį iš vietos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį iš vietos techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHEV0270 1.0 04:04-04:22	Situacija	Mokiniui VB1 pakartotinai pažeidžiant sutartas elgesio taisykles, skiriama individuali užduotis, ją atlikdamas mokinys ekspresyviai išreiškia neigiamas emocijas, pademonstruoja nenorą ją atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką ir sutelkti dėmesį į pamokos veiklą, sudaro sąlygas mokiniui prisijungti prie bendros užduoties atlikimo, formuojant papildomus susitarimus.
	Reakcija	Mokinys VB1 verbaliai patvirtina mokytojo pasisakymų suvokimą ir pritarimą naujiems susitarimams, prisijungia prie bendros užduoties.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinio VB1 neigiamų emocijų raiškos rezultatą mokinio ugdymosi kokybei, sukuria situaciją, kurioje mokiniui sudaromos sąlygos prisijungti prie bendros pamokos užduoties su papildomais susitarimais, mokinys skatinamas suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką, remiantis tais susitarimais, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų raiškos bruožą.

21.54 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 34 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010282, 05-18, 25:59)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0282 1.0 17:02-17:08	Situacija	Mokiniam žaidžiant jiems patinkantį judrų žaidimą, mokinė JK9 pakartotinai nepriimtina išreiškia teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine JK9, siekdamas padėti mokinei įvertinti savo teigiamų emocijų raiškos būdo netinkamumą, jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai patvirtina mokytojo pastabos suvokimą, į ją reaguodama suvaldo savo teigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK9 neadekvačiai reiškiant teigiamas emocijas, sukurama situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokine, skatina ją įvertinti tokio teigiamų emocijų raiškos būdo netinkamumą, rasti būdus jas suvaldyti, taip padedant mokinėi ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.
Epizodo kodas BGHEV0282 1.1 18:20-18:27	Situacija	Mokiniam žaidžiant jiems patinkantį judrų žaidimą, mokiny JK10 pakartotinai nepriimtina išreiškia teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK10, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo teigiamų emocijų raiškos būdo netinkamumą, jas suvaldyti.
	Reakcija	Mokiny neverbaliai patvirtina mokytojo pastabos suvokimą, į ją reaguodamas suvaldo savo teigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK10 neadekvačiai reiškiant teigiamas emocijas, sukurama situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, skatina jį įvertinti tokio teigiamų emocijų raiškos būdo netinkamumą, rasti būdus jas suvaldyti, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.55 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 37 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010298, 05-24, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas IGHEV0298 1.0 06:14-06:44	Situacija	Mokiny VB7, patyręs nesėkmę, atlikdamas pramankštos pratimus, pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas jam padėti atlikti reikiamus judesius ir suvaldyti neigiamas emocijas, sudarydamas mokiniui sąlygas pakartoti jam nepavykusį pratimą ir suteikiant jam papildomą individualią pagalbą.
	Reakcija	Mokiny, sąveikos su mokytoju metu, pakartotinai atlieka užduotį ir, patirdamas sėkmę, suvaldo savo neigiamų emocijų raišką.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB7 demonstruojant nenorą, reiškiant neigiamas emocijas tęsti užduotį, mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu, sukuria situaciją, kurioje mokiny, pakartodamas jam nepavykusį pratimą su individualia mokytojo pagalba, patiria sėkmę, suvaldo savo neigiamas emocijas, taip ugdydamas savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.56 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 36 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010301, 05-25, 27:28)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHEV0301 1.0 11:42-12:06	Situacija	Mokiny VB4, atlikdamas užduotį, pademonstruoja jam nepriimtina rezultatą ir pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam suvaldyti neigiamų emocijų raišką, įvardydamas jam jo reikiamų emocijų priežastį, tos priežasties sąsajas su mokinio rezultatu.
	Reakcija	Mokiny VB4, sąveikos su mokytoju metu, verbaliai ir neverbaliai patvirtina mokytojo išsakytų pasisakymų suvokimą, suvaldydamas savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 reiškiant neigiamas emocijas dėl pasiektą jam nepriimtino rezultato, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokiniui VB4 suvaldyti savo neigiamas emocijas, kartu su mokiniu nustato jo neigiamų emocijų raiškos priežastį, jos sąsajas su mokinio rezultatu ir jį paskatina, taip padedant jam ugdyti savo emocijų raiškos bruožą.

21.57 lentelė K6 klasės mokinių 38 pamokos emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGXEV0311 1.0 08:31-08:37	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti fiziškai sudėtingesnę pratimą, mokytojas, įvertinęs ankstesnės pamokos patirtis, kai mokiniui JK1 iškilo sunkumai, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas skatina mokinį JK1 reflektuoti apie ankstesnes neigiamas jo patirtis atliekant šį pratimą, neigiamų emocijų raišką ir padeda numatyti galimus jų įveikos būdus.
	Reakcija	Mokiny JK1 neverbaliai pademonstruoja pritarimą mokytojui.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas įvertina mokinio JK1 galimą neigiamų emocijų raišką, inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas paskatinti mokinį reflektuoti apie šias patirtis, numatyti galimus neigiamų emocijų įveikų

		būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.58 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Pamokos dalyje taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGXEV0311 1.0 12:58-13:16	Situacija	Mokinei JK5 patyrus sužalojimą ir laukiant individualios užduoties vietoje, ji pradeda reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinės sužalojimo rimtumą, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas padėti mokinei savarankiškai jį įvertinti, rasti neigiamų emocijų raiškos įveikos būdus.
	Reakcija	Mokinė, sąveikaudama su mokytoju ir atsakinėdama į jo klausimus, demonstruoja savo neigiamų emocijų raiškos priežasties suvokimą, jas suvaldžiusi, tęsia pasiruošimą pamokos veiklai.
	Rezultatas	Individualus: mokinei JK5 patyrus sužalojimą ir reiškiant neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, įvertinęs mokinės sužalojimo rimtumą, padeda jai jį įvertinti, reflektuoti apie jo rezultatai įsitraukimui į pamokos veiklą, rasti neigiamų emocijų raiškos įveikos būdus, taip padedant mokinei ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

21.59 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 39 emocijų reguliavimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010321, 06-07, 23:33)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų lauke tobulinimas.		
Mokinių tikslas: atlikti įvairius, mokiniams žinomus judriuosius žaidimus lauke.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHEV0321 1.0 20:04-20:56	Situacija	Mokinys NZ12, patyręs nesėkmę judriojo žaidimo metu, pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ12, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką, skatina prisiminti su mokytoju suformuotus sutarimus, įvertinti tokio neigiamų emocijų raiškos būdo rezultatai įsitraukimui į pamoką.
	Reakcija	Mokinys NZ12, sąveikoje su mokytoju, neverbaliai patvirtina jo priminimų ir išsakytų pasisakymų suvokimą, iš dalies suvaldo savo neigiamas emocijas ir įsitraukia į pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 nepriimtina reiškiant neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokiniui jas suvaldyti, skatina jį reflektuoti apie su mokytoju suformuotus susitarimus, įvertinti tokio raiškos būdo nepriimtinumą ir rasti jų įveikos būdus, taip padedant mokiniui ugdyti savo emocijų reguliavimo bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ REGULIAVIMO
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

22.1 lentelė 3.6 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	ĮGHEV0006 1.0, PGHEV0009 1.0, PGHEV0010 1.1, PGHEV0040 1.0, BHEV0043 1.0, PGHEV0053 1.0, PGHEV0053 2.0, BGXEV0056 1.0, PHEV0100 1.0, BGHEV0093 1.0, ĮGHEV0118 1.0, BGHEV0117 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, PGHEV0107 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0109 1.0, PGHEV0124 1.0, PGHEV0123 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0130 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0158 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0170 1.0, PGHEV0169 1.0, BGHEV0169 1.0, PGHEV0172 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0211 2.0, PGHEV0190 1.0, PGHEV0199 1.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0311 1.0, PGHEV0223 1.0, PGHEV0223 2.0, BGHEV0223 1.0, PGHEV0232 1.0, BGHEV0240 1.0, BGHEV0240 2.0, PGHEV0239 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1, ĮGHEV0270 1.0, BGHEV0282 1.0, BGHEV0282 1.1, ĮGHEV0298 1.0, PGHEV0301 1.0, ĮGXEV0311 1.0, PGXEV0311 1.0, BGHEV0321 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	BGHEV0006 1.0, PGHEV0010 1.0, ĮGHEV0021 1.0, BGHEV0090 1.0, BGHEV0121 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0136 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0160 1.0, BGHEV0166 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0200 1.0, BGHEV0201 1.0, PGHEV0226 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0356 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGHEV0006 1.0, ĮGHEV0021 1.0, , ĮGHEV0270 1.0, ĮGHEV0298 1.0, ĮGXEV0311 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHEV0009 1.0, PGHEV0010 1.0, PGHEV0010 1.1, PGHEV0040 1.0, PGHEV0053 1.0, PGHEV0053 2.0, PHEV0100 1.0, PGHEV0107 1.0, PGHEV0124 1.0, PGHEV0123 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0158 1.0, PGHEV0160 1.0, PGHEV0169 1.0, PGHEV0172 1.0, PGHEV0190 1.0, PGHEV0199 1.0, PGHEV0223 1.0, PGHEV0223 2.0, PGHEV0226 1.0, PGHEV0232 1.0, PGHEV0239 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0356 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1, PGHEV0301 1.0, PGXEV0311 1.0,
Baigiamoji pamokos dalis	BGHEV0006 1.0, BHEV0043 1.0, BGXEV0056 1.0, BGHEV0090 1.0, BGHEV0093 1.0, BGHEV0117 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0109 1.0, BGHEV0121 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0136 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0166 1.0, BGHEV0170 1.0, BGHEV0169 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0211 2.0, BGHEV0200 1.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0201 1.0, BGHEV0311 1.0, BGHEV0223 1.0, BGHEV0228 1.0, BGHEV0240 1.0, BGHEV0240 2.0, BGHEV0282 1.0, BGHEV0282 1.1, BGHEV0321 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHEV0239 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0356 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1, ĮGHEV0298 1.0, PGXEV0311 1.0.

Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHEV0009 1.0, PGHEV0040 1.0, PGHEV0053 1.0, PGHEV0053 2.0, PHEV0100 1.0, PGHEV0158 1.0, PGHEV0169 1.0, PGHEV0172 1.0, PGHEV0190 1.0, PGHEV0199 1.0, PGHEV0223 1.0, PGHEV0223 2.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	IGHEV0006 1.0, BGHEV0006 1.0, PGHEV0010 1.0, PGHEV0010 1.1, IGHEV0021 1.0, BHEV0043 1.0, BGXEV0056 1.0, BGHEV0090 1.0, BGHEV0093 1.0, IGHEV0118 1.0, BGHEV0117 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, PGHEV0107 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0109 1.0, BGHEV0121 1.0, PGHEV0124 1.0, PGHEV0123 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0136 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0160 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0166 1.0, BGHEV0170 1.0, BGHEV0169 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0211 2.0, BGHEV0200 1.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0201 1.0, BGHEV0311 1.0, BGHEV0223 1.0, PGHEV0226 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0232 1.0, BGHEV0240 1.0, BGHEV0240 2.0, IGHEV0270 1.0, BGHEV0282 1.0, BGHEV0282 1.1, PGHEV0301 1.0, IGXEV0311 1.0, BGHEV0321 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGHEV0009 1.0, PGHEV0040 1.0, BHEV0043 1.0, PGHEV0053 1.0, PGHEV0053 2.0, BGXEV0056 1.0, IGHEV0118 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0356 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1, BGHEV0282 1.0, BGHEV0282 1.1, PGHEV0301 1.0, BGHEV0321 1.0.
Sporto šakos	IGHEV0006 1.0, BGHEV0006 1.0, IGHEV0021 1.0, PGHEV0158 1.0, PGHEV0160 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0166 1.0, BGHEV0170 1.0, PGHEV0169 1.0, BGHEV0169 1.0, PGHEV0172 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0211 2.0, PGHEV0190 1.0, BGHEV0200 1.0, PGHEV0199 1.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0201 1.0, BGHEV0311 1.0, PGHEV0223 1.0, PGHEV0223 2.0, BGHEV0223 1.0, PGHEV0226 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0232 1.0, BGHEV0240 1.0, BGHEV0240 2.0, PGHEV0239 1.0, IGHEV0270 1.0, IGHEV0298 1.0, IGXEV0311 1.0, PGXEV0311 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PHEV0100 1.0, BGHEV0090 1.0, BGHEV0093 1.0, BGHEV0117 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, PGHEV0107 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0109 1.0, BGHEV0121 1.0, PGHEV0124 1.0, PGHEV0123 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0136 1.0.
Sveika gyvensena	PGHEV0010 1.0, PGHEV0010 1.1.

22.2 lentelė 3.6 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	IGHEV0006 1.0, BGHEV0006 1.0, PGHEV0009 1.0, PGHEV0010 1.0, PGHEV0010 1.1, IGHEV0021 1.0, PGHEV0040 1.0, BHEV0043 1.0, PGHEV0053 1.0, PGHEV0053 2.0, BGXEV0056 1.0, BGHEV0090 1.0, BGHEV0093 1.0, IGHEV0118 1.0, BGHEV0117 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, PGHEV0107 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0109 1.0, BGHEV0121 1.0, PGHEV0124 1.0, PGHEV0123 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0136 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0158 1.0, PGHEV0160 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0166 1.0, PGHEV0169 1.0, BGHEV0169 1.0, PGHEV0172 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0211 2.0, PGHEV0190 1.0, BGHEV0200 1.0, PGHEV0199 1.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0201 1.0, BGHEV0311 1.0, PGHEV0223 1.0, PGHEV0223 2.0, BGHEV0223 1.0, PGHEV0226 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0232 1.0, BGHEV0240 1.0, BGHEV0240 2.0, PGHEV0239 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0356 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1,

	IGHEV0270 1.0, BGHEV0282 1.0,(EEVST5) BGHEV0282 1.1, IGHEV0298 1.0, PGHEV0301 1.0, IGXEV0311 1.0, PGXEV0311 1.0, BGHEV0321 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveikos	PGHEV0010 1.0, BGHEV0097 1.0, PGHEV0107 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0223 1.0, BGHEV0311 1.0, BGHEV0211 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0389 1.0, PGHEV0389 1.1.
Individualiai konstruojama emocijų įveika	IGHEV0006 1.0, PGHEV0009 1.0, PGHEV0010 1.1, BGXEV0056 1.0, IGHEV0118 1.0, BGHEV0117 1.0, PGHEV0107 1.0, PGHEV0124 1.0, BGHEV0159 1.0, BGHEV0170 1.0, PGHEV0199 1.0, PGHEV0223 1.0, BGHEV0240 2.0, PGHEV0389 1.1, PGXEV0311 1.0.
Susikongravimas į užduoties atlikimą	BGHEV0006 1.0, PGHEV0010 1.0, IGHEV0021 1.0, BGHEV0311 1.0, PGHEV0223 2.0, PGHEV0239 1.0, PGHEV0356 1.0.
Atliekant priimtinas veiklas	PGHEV0040 1.0, PGHEV0053 1.0, BGHEV0097 1.0, BGHEV0103 1.0, BGHEV0109 1.0, PGHEV0158 1.0, PGHEV0172 1.0, IGHEV0298 1.0.
Įvertinant pastangas ir pasiektus rezultatus	BHEV0043 1.0, PGHEV0139 2.0, PGHEV0169 1.0, PGHEV0190 1.0, BGHEV0228 1.0, PGHEV0354 1.0, PGHEV0389 1.0, BGHEV0282 1.0, BGHEV0282 1.1, PGHEV0301 1.0.
Kompromisų paieška	PGHEV0053 2.0, BGHEV0093 1.0, BGHEV0110 1.0, BGHEV0130 1.0, BGHEV0130 2.0, BGHEV0202 1.0, BGHEV0223 1.0, IGHEV0270 1.0, BGHEV0321 1.0.
Pagalba formuojant emocijų raiškos įveikos būdus	BGHEV0090 1.0, BGHEV0121 1.0, PGHEV0123 1.0, BGHEV0136 1.0, PGHEV0139 1.0, PGHEV0160 1.0, BGHEV0166 1.0, BGHEV0169 1.0, BGHEV0211 1.0, BGHEV0200 1.0, BGHEV0201 1.0, BGHEV0211 2.0, PGHEV0226 1.0, PGHEV0232 1.0, BGHEV0240 1.0, IGXEV0311 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, EMOCIJŲ REGULIAVIMO
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

Mokinių individualių poreikių, susijusių su veiklos atlikimu, patenkinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu			
Savarankiškumo įveikti emocijų raišką įgalinimas			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Individualusis, grupinis.		
Tobulinimosi.			
Lavinimosi; poilsio.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, sveikos gyvensenos.	

Pramankštos užduočių metu, tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **poilsio laikotarpio metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

Mokinių individualių poreikių, susijusių su veiklos atlikimu, patenkinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu			
Savarankiškumo įveikti emocijų raišką įgalinimas			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu, lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

Mokinių individualių poreikių, susijusių su veiklos atlikimu, patenkinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu			
Papildomų individualių susitarimų formavimas			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

Mokinių individualių poreikių, susijusių su veiklos atlikimu, patenkinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu			
Išankstinių emocijų raiškos įveikos strategijų formavimas			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.			
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Poilsio.		Sporto šakų.	

Mokinių poilsio metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį metu; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis. Tik individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Mokinių skatinimas sutelkti dėmesį į pamokos veiklą</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos formuojamos grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Mokinių skatinimas sutelkti dėmesį į pamokos veiklą</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Sporto šakų.	

Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų, sveikos gyvensenos.	Individualus, grupinis.
Poilsio.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio ir frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **poilsio metu** grupiniu lygmeniu – atliekant individualias užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį mokinių.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Mokinių įgalinimas dalyvauti jiems priimtinoje veikloje</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Individualusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Tobulinimosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	
Lavinimosi; judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi ir judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontalinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Mokinių įgalinimas dalyvauti jiems priimtinoje veikloje</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Reiškiamų emocijų tinkamumo veiklos kontekstui nustatymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų; Poilsio.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu, mokinių poilsio metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Aktyvaus įsitraukimo į pamokos veiklą skatinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Reiškiamų emocijų tinkamumo veiklos kontekstui nustatymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Poilsio.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **poilsio metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, IMPULSYVUMO
VALDYMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE
EPIZODAI**

24.1 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su aukštesnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHIM0010 1.0 22:48-24:37	Situacija	Mokytojas sutartu signalu sustabdo pagrindinės užduoties atlikimo laiką, tačiau mokiniai NZ10, NZ12, NZ3, NZ1 toliau ją vykdo siekdami laimėti, todėl mokytojas signalą pakartoja dar kelis kartus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į visus mokinius, siekdamas išsiaiškinti, kodėl jie vis dar vykdo veiklą po kelių pabaigą skelbiančių signalų.
	Reakcija	Mokiniai, įsitraukdami į mokytojo sukonstruotą sąveiką, išklauso jo pastebėjimus, tačiau argumentų, kodėl buvo tęsiama veikla nepateikia, mokytojas dar kartą visiems mokiniams primena, kad siekiant kokybiškai atlikti užduotį, reikia laikytis sutartų signalų ir taisyklių.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai NZ10, NZ12, NZ3, NZ1, nepaisydami veiklos užbaigimo signalų, sukuria situaciją, kurioje, sąveikų su mokytoju metu, įvertina savo impulsyvaus elgesio raišką ir formuoja suvokimą, kaip ir kodėl juos reikia valdyti, taip kolektyviškai ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 6 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010035, 11-18, 31:11)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHIM0035 1.0 0:23-0:29	Situacija	Mokiniai stovi rikiuotėje ir sąveikos su mokytoju metu suformuoja pamokos uždavinius ir būsimas veiklas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK11, neduodamas verbalus ar neverbalus signalo, kuris indikuotų mokinio norą pasisakyti, savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju, patvirtindamas savo užduoties atlikimo suvokimą, pertraukdamas mokytojo informacijos mokiniams perteikimą ir jų tarpusavio sąveiką.
	Reakcija	Mokytojas, įsitraukdamas į sąveiką su mokiniu, kreipiasi į jį vardu ir paprašo grįžti atgal į rikiuotę bei baigti klausytis mokytojo išsakomos

		informacijos, siekiant padėti mokiniui suvaldyti savo impulsyvų elgesį, laikantis sutartų elgesio taisyklių.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, patenkindamas savo norą išreikšti nuomonę ir pažeisdamas sutartas bendrosios tvarkos taisykles, inicijuoja sąveiką su mokytoju, kurios metu mokytojas paprašo mokinio grįžti atgal į rikiuotę ir pagal bendrąsias tvarkos taisykles pabaigti išklausyti informaciją, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys JK11, įvertindamas savo impulsyvų elgesį, ugdo savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.3 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 5 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010036, 11-18, 22:12)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHIM0036 1.0 14:10-14:15	Situacija	Mokinių grupei pademonstravus prastesnį rezultatą, mokinys VB4 atsisako tęsti užduotį, mokytojui sąveikos su mokiniu metu nustačius, kad mokinys atsisako tęsti užduotį dėl nenoro patirti prastesnį rezultatą, pakartotinai ir taikytam neveiksmingam skatinimui sudaromos sąlygos mokiniui praleisti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Kito bandymo metu mokinio VB4 grupei parodžius geresnį rezultatą, mokinys savarankiškai grįžta atgal į grupės rikiuotę atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, siekdamas padėti mokiniui suprasti, kad jo impulsyvus elgesys ne visada teisingas ir naudingas jam pačiam.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 atsisakius dalyvauti rungtyje siekiant išvengti prastesnio rezultato, patirti rizikos ir nereaguojant į mokytojo skatinimus, jo grupei pademonstravus geresnį rezultatą, sukuriamą situaciją, kurios metu, mokiniui VB4 grįžus atlikti užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo ir padeda mokiniui pažinti savo impulsyvaus elgesio priežastis bei pasekmes, taip padėdamas mokiniui ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.3 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 7 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010043, 12-02, 31:06)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHIM0043 1.0 04:14-04:22	Situacija	Mokytojui ruošiant inventorių užduočiai atlikti, mokinys JK11 savarankiškai pasitraukia iš sutartos vietos ir, prieidamas prie mokytojo, inicijuoja sąveiką su juo, išreikšdamas norą sužinoti, kokia bus užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas įsitraukia į sąveiką su mokiniu JK11, primindamas jam pamokos eigą ir susitarimus, paprašo grįžti atgal prie visų mokinių, taip skatindamas mokinį nustatyti savo impulsyvų elgesį.

	Reakcija	Mokinys verbaliai patvirtina mokytojo prašymo suvokimą ir, grįžęs atgal prie visų mokinių pagal visus susitarimus, neverbaliu gestu išreiškia norą inicijuoti sąveiką.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas sąveikos su mokiniu JK11 metu primindamas jam pamokos eigą ir tam tikrus susitarimus, mokiniui juos pažeidus dėl noro inicijuoti ankstyvą sąveiką, sukuria situaciją, kurioje mokiniui impulsyviai pasielgus, bet mokytojui padedant tinkamai koreguoti savo elgesį, ugdomas mokinio impulsyvumo valdymo bruožas.

24.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 5 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010053, 12-07, 23:48)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius, varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHIM0053 1.0 20:21–21:11	Situacija	Mokiniais atlikus pagrindines grupines užduotis, jie ruošiasi atlikti jiems patinkantį judrųjį žaidimą, remdamasis pamokos patirtimi ir įvertindamas galimą mokinio NZ12 impulsyvų elgesį, pasireiškiantį neigiamų emocijų raiška, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sąveikoje su mokiniu, padeda jam nustatyti galimą jo impulsyvų ir tuometiniam kontekstui netinkantį elgesį patiriamų sunkumu atveju, pasiūlo susitarimą, kad tokio mokinio elgesio būtų įmanoma išvengti.
	Reakcija	Mokinys verbaliai patvirtina sutinkantis su mokytojo pasiūlymu dalyvauti šioje užduotyje, sunkumų atveju mokinys savarankiškai pabandys suvaldyti savo impulsyvų elgesį, pasireiškiantį neigiamomis emocijomis.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, remdamasis pastarosios pamokos patirtimi ir įvertindamas galimą mokinio NZ12 impulsyvų elgesį, pasireiškiantį neigiamoms emocijoms, ir pasiūlydamas jam susitarti, sukuria situaciją, kurioje mokinys dar prieš pasireiškiant disfunkciniams impulsams formuoja suvokimą, kaip juos įveikti, taip ugdydamas savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.5 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 6 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010070, 01-04, 24:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXIM0070 1.0	Situacija	Mokiniai NZ7, NZ6 ir NZ12, atlikdami užduoties bandymus, kelis kartus sąmoningai pažeidžia sutartas atlikimo taisykles, nereaguodami į mokytojo priminimą apie užduoties atlikimo eigą, stengiasi ją atlikti intensyviau.

09:39-09:53	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius NZ7, NZ6, NZ12, sudarydamas jiems sąlygas pakartotinai ir tinkamai atlikti užduotį, primindamas atlikimo eigą ir pabrėždamas, kad toks mokinių impulsyvumas pastebimas jau ne pirmą kartą.
	Reakcija	Mokiniai, paėję keletą žingsnių atgal, ją atlieka tinkamai, reaguodami į mokytojo išsakytus pastebėjimus.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, primindamas mokiniams NZ7, NZ6 ir NZ12 užduoties atlikimo taisykles ir sudarydamas sąlygas jiems ją pakartoti tinkamai, padeda mokiniams suprasti, kad jų impulsyvumas gali turėti neigiamų rezultatų asmeniniam tobulėjimui, padeda jiems koreguoti savo impulsyvų elgesį, taip ugdant mokinių impulsyvumo valdymo bruožą.

24.6 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 7 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010073, 01-05, 24:41)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHIM0073 1.0 14:40-15:37	Situacija	Mokiniams atliekant pagrindines užduotis, mokytojas, kreipdamasis į mokinius, paprašo pademonstruoti, kaip gali būti atliekamas kitas pratimas, mokiniai VB5, VB8, VB12, VB6, VB4, demonstruodami norą, pažeidžia sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sustabdo mokinių pradėtą pratimą, paprašo jų suformuoti tinkamą rikiuotę ir padeda mokiniams prisiminti sutartas elgesio taisykles.
	Reakcija	Mokiniai VB5, VB8, VB12, VB6, VB4 grįžta į pageidautiną vietą ir, neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, išklauso jo pastebėjimų.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams VB5, VB8, VB12, VB6, VB4 pažeidus sutartas elgesio taisykles dėl impulsyvaus noro atlikti pratimą, mokytojas inicijuoja sąveiką su visais mokiniams, sukurdamas situaciją, kurios metu padeda mokiniams prisiminti elgesio taisykles, užduoties atlikimo eigą, taip padėdamas jiems kolektyviškai ugdyti savo emocijų impulsyvumo valdymo bruožą.

24.7 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 11 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010093, 01-19, 23:52)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniams norint pasakyti, koks pratimas buvo atliktas, mokiniai VB8, VB5, VB7, VB10, VB4 pradeda garsiai, išeidami iš rikiuotės, reikšti norą inicijuoti sąveiką.

PGHIM0093 1.0 03:36-04:00	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena mokiniams sutartas elgesio taisykles ir sudaro sąlygas pasisakyti šiomis taisyklėmis besivadovaujančią mokinę VB2, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokytojui sudarius sąlygas pasisakyti mokinei VB2, mokiniai VB8, VB5, VB7, VB10, VB4 grįžta į rikiuotę, nebešaukia ir išklauso mokinės pasisakymo, laikydamiesi sutartų elgesio taisyklių.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui įvertinus impulsyvų mokinių VB8, VB5, VB7, VB10, VB4 elgesį, jis inicijuoja sąveiką su mokine VB2 ir, sudarydamas sąlygas jai pasisakyti, sukuria situaciją, kurioje mokiniai VB8, VB5, VB7, VB10, VB4 skatinami suprasti impulsyvų savo elgesį, laikytis sutartų elgesio taisyklių ir taip kolektyviškai ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.8 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 13 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010117, 01–20, 26:55)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHIM0117 1.0 05:18-05:40	Situacija	Mokiniams sėkmingai atlikus užduotį, mokinys JK11, pažeisdamas sutartas elgesio taisykles, ekspresyviai reiškia norą įvardyti atliktą pratimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kelis kartus kreipiasi į mokinį JK11, siekdamas priminti jam sutartas elgesio taisykles, ir kaip jų laikymosi pavyzdį pateikia pratimui įvardyti mokinę JK9, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokinys JK11, įvertindamas JK9 elgesį ir remdamasis jos pavyzdžiu, vėl pradeda laikytis sutartų elgesio taisyklių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 kelis kartus pažeidžiant sutartas elgesio taisykles ir nereaguojant į mokytojo skatinimus jų laikytis, mokytojas įvardyti pratimui bei kaip priimtino elgesio pavyzdį pasirenka mokinę JK9, taip sudarydamas situaciją, kurioje mokinys įvertina ir palygina savo elgesį, sukontroliuoja savo impulsus, taip ugdydamas savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0117 2.0 06:45-05:40	Situacija	Mokiniams atlikus kiek lengvesnę užduotį, visi jie pažeisdami sutartas elgesio taisykles pradeda impulsyviai reikšti norą atliktam pratimui įvardyti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas primena visiems mokiniams, kad pratimą įvardyti gali tik besilaikantys sutartų elgesio taisyklių mokiniai ir kaip tokio elgesio pavyzdį pratimui įvardyti sudaro sąlygas mokinei JK9, skatinat likusius mokinius remtis mokinės pozityviu pavyzdžiu.
	Reakcija	Mokinei JK9 teisingai įvardijus atliktą pratimą, likę mokiniai, suvaldydami savo impulsyvų elgesį, vėl pradeda laikytis bendrosios tvarkos taisyklių, mokinys JK11 papildomai pareiškia norą pratimui įvardyti.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, mokinei JK9 įvardijus atliktą pratimą, pareiškia norą įvardyti pratimą. Sulaukus mokytojo pastebėjimų apie pakartotiną sutartų elgesio taisyklių pažeidimą, sukurama situacija,

		kurioje mokinys įvertina savo elgesį ir jį koreguoja, taip ugdydamas savo impulsyvumo valdymo bruožą. Grupinis: mokiniams kolektyviškai pažeidžiant sutartas elgesio taisykles ir impulsyviai siekiant įvardyti atliktą pratimą, mokytojas kaip priimtino elgesio pavyzdį pasirenka mokinę JK9, sudarydamas jai sąlygas tam pratimui įvardyti ir sukuriant situaciją, kurioje mokiniai, remdamiesi mokinės JK9 pozityviu pavyzdžiu, įvertina savo elgesį, prisimena sutartas elgesio taisykles ir, suvaldydami savo impulsą, kolektyviškai ugdė savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.9 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 23 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010177, 03-15, 27:44)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHIM0177 1.0 22:21–22:25	Situacija	Mokytojas sąveikauja su mokine NZ10, siekdamas padėti jai atlikti judriajame žaidime reikalingą judesį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys NZ12, nebevykdydamas pamokos užduoties, nepriimtinais ekspresyviai reiškia norą atlikti mokinės NZ10 judriojo žaidimo vaidmenį.
	Reakcija	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ12, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo impulsyvumą, nurodydamas, kad toks elgesys gali turėti neigiamų rezultatų jo įsitraukimui į pamokos veiklą, mokinys demonstruodamas suvokimą grįžta atgal į pradinę padėtį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 nepriimtinais ekspresyviai reiškiant norą atlikti atitinkamą judriojo žaidimo vaidmenį, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti mokiniui suprasti savo elgesio netinkamumą, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinys skatinimas suprasti nepriimtino elgesio galimą neigiamą rezultatą įsitraukimui į pamokos veiklą, taip padedant mokiniui valdyti savo impulsus ir ugdyti impulsyvumo valdymo bruožą.

24.10 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 26 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010208, 03-26, 31:42)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHIM0201 1.0 24:15-24:21	Situacija	Mokinės NZ9 ir NZ1, nesulaukdamos judriojo žaidimo bandymo pabaigos, neleistinais pabando įsitraukti į jį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokines NZ9 ir NZ1 ir gestais pademonstruoja, kad mokinės neturėtų dalyvauti judriajame žaidime, kol jo bandymas nepasibaigė, siekdamas padėti mokinėms suvaldyti savo impulsyvaus elgesio raišką.

	Reakcija	Mokinė NZ9, demonstruodama neigiamas emocijas, grįžta į sutartą poilsio vietą, mokinė NZ1 atsitraukia toliau nuo žaidimo dalyvių ir, jiems netrukdam, imituoja judriojo žaidimo atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinėms NZ9 ir NZ1 neleistinai bandant įsitraukti į judrų žaidimą nesulaukus savo eilės, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokinėmis, siekdamas padėti joms suprasti, kad toks elgesys nepriimtinas ir paskatinti sulaukti savo bandymo eilės, taip padedant mokinėms ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas BGHIM0201 1.1 29:36-29:44	Situacija	Mokinė NZ1 pakartotinai bando neleistinai įsitraukti į judrų žaidimą, nesulaukdam savo bandymo eilės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas keletą kartų kreipiasi į mokinę NZ1 ir gestais pademonstruoja, kad ji šiuo metu žaidime dalyvauti negali, siekiant padėti mokinėi suprasti, kad jos impulsyvus elgesys yra nepriimtinas.
	Reakcija	Mokinė atsitraukia nuo judriame žaidime dalyvaujančių mokinių ir pademonstruoja savo impulsyvaus elgesio suvaldymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ1 neleistinai bandant įsitraukti į judrų žaidimą nesulaukus savo bandymo eilės, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, sąveikos su mokinė NZ1 metu, padeda jai suprasti, kad toks elgesys netinkamas ir, paprašydamas jos sulaukti savo bandymo eilės, padėjo mokinėi ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 27 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010214, 03-29, 28:16)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHIM0214 1.0 04:55-05:12	Situacija	Mokiniai NZ3 ir NZ12, nežinodami tolimesnės pamokos eigos ir veiklos, gestais demonstruoja norą joje dalyvauti, pažeisdami sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinius NZ3 ir NZ12, siekdamas padėti mokiniams nustatyti jų impulsyvaus elgesio tikslumą, skatindamas juos įvertinti jo priežastį ir nepriimtumą.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, pasvarstydami verbaliai įvardija savo impulsyvaus elgesio priežastį, nustatę jo netikslumą, pakoreguoja savo elgesį tinkamai ir pademonstruoja impulsų suvaldymą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams NZ3 ir NZ12 demonstruojant impulsyvų elgesį užduočiai atlikti, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems nustatyti tokio elgesio priežastį ir tikslumą, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai, įvertinę savo elgesio tikslumą, jį koreguoja pagal sutartas elgesio taisykles, taip ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.12 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 25 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010311, 03-30, 21:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		

Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHIM0311 1.0 07:14-07:24	Situacija	Mokinys JK11, nežinodamas būsimos pamokos veiklos, nurodo, kad būsima veikla jam žinoma ir, pažeisdamas sutartas bendrojo elgesio taisykles, demonstruoja norą ją atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam suvaldyti savo impulsyvų elgesį, primindamas bendrojo elgesio taisykles ir įvardydamas, kad mokinys jas pakartotinai pažeidžia.
	Reakcija	Mokinys JK11 koreguoja savo elgesį ir kartu su likusiais mokiniais pradeda ruoštis tolimesnei pamokos veiklai.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 elgiantis impulsyviai, išreiškiant norą atlikti užduotį ir pažeidžiant sutartas bendrojo elgesio taisykles, sukuria situaciją, kurioje mokytojas skatina mokinį suvaldyti savo impulsyvų elgesį, primindamas jam bendrojo elgesio taisykles ir taip padėdamas jam ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.13 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 25 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010229, 04-14, 32:02)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas IGHIM0229 1.0 04:45-05:15	Situacija	Mokytojui primenant mokiniams pramankštos užduoties taisykles, mokinys VB5, klaidingai suprasdamas užduoties pradžią, bando pradėti ją atlikti, paskui ji tą patį pabando daryti mokiniai VB11, VB2, VB1, VB6, VB7, VB8.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sustabdymas mokinius, inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas padėti mokiniams įvertinti, kad jų elgesys impulsyvus, įvardydamas jiems užduoties pradžios signalą, jų pademonstruoto elgesio nepriimtinumą ir tikslą.
	Reakcija	Mokiniai, išklausydami mokytojo pasisakymus, neverbaliai jam pritaria, pademonstruodami suvokimą apie savo elgesio netinkamumą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, kolektyviškai elgdamiesi impulsyviai, sukonstruoja situaciją, kurioje mokytojas inicijuoja sąveiką su jais ir padeda mokiniams įvertinti savo elgesio nepriimtinumą, priežastį, galimas alternatyvas, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas IGHIM0229 2.0 07:44-07:51	Situacija	Mokiniui VB6 gavus galimybę pirmajam rinktis savo grupės narius, mokiniai VB2, VB5, VB8, VB7, impulsyviai išreiškdami norą tapti jo grupės nariais, pažeidžia sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, kreipdamasis į mokinį VB6, kartu kreipiasi ir į likusius mokinius, paprašydamas mokinio rinktis tik tuos mokinius, kurie laikosi sutartų elgesio taisyklių, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokiniai VB2, VB5, VB8, VB7, tiesiogiai neįsitraukdami į šią sąveiką, pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą ir užima tinkamas poilsio vietas pagal sutartas elgesio taisykles.

	Rezultatas	Grupinis: mokytojui inicijavus sąveiką su mokiniu VB6 ir kartu netiesiogiai įtraukiant kitus impulsyvų elgesį demonstruojančius mokinius, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai skatinami įvertinti savo impulsyvaus elgesio netinkamumą, rasti jam atitinkamas alternatyvas, taip kolektyviškai ugdant savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 27 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010228, 04-14, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHIM0228 1.0 03:36-03:47	Situacija	Mokytojui aiškinant būsimos užduoties atlikimo tikslą ir procesą, mokiny JK11 impulsyviu elgesiu pažeidžia sutartas elgesio taisykles, demonstruodamas norą atlikti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo impulsyvumą ir įvardija jam tokio pasikartojančio elgesio priežastį, pasitelkia likusius mokinius kaip pozityvų pavyzdį.
	Reakcija	Mokiny JK11 neverbaliai pademonstruoja mokytojo pasisakymų suvokimą ir, pakoregavęs savo elgesį, tinkamai tęsia pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 demonstruojant impulsyvų elgesį užduočiai atlikti, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo impulsyvaus elgesio netinkamumą, priežastis, rasti jo koregavimo būdus remiantis likusių mokinių pozityviu pavyzdžiu, taip padėdamas mokiniui ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.15 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 30 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010238, 04-14, 24:37)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHIM0238 1.0 07:08-07:18	Situacija	Mokiniais ruošiantis atlikti naują užduotį, mokytojas pradeda dalyti jos atlikimui reikalingą inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas galimą impulsyvų ir nepriimtina mokinių elgesį, individualiai kreipiasi į mokinius NZ9, NZ10, NZ4, NZ8, NZ1, NZ7, paprašydamas jų dar nenaudoti išduoto inventoriaus.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai patvirtina mokytojo prašymo suvokimą ir, nenaudodami inventoriaus, laukia užduoties pradžios.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs galimą mokinių impulsyvaus elgesio raišką, dalydamas inventorių, sukuria situaciją, kurioje individualiai kreipdamasis į mokinius suformuoja jiems sąlygą nenaudoti

		inventoriaus, sukoncentruoti dėmesį į pamokos eigą, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0238 2.0 11:22-11:28	Situacija	Antrajai mokinių grupei besiruošiant atlikti pirmą užduoties atlikimo bandymą, mokinys NZ6, nesulaukdamas jos pradžios, panaudoja inventorių, prieštaraudamas užduoties atlikimo susitarimams.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ6, primindamas jam užduoties pradžią reiškiantį signalą, siekia padėti mokiniui prisiminti užduoties taisykles ir jomis remiantis suvaldyti savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokinys NZ6 neverbaliai patvirtina pritarimą mokytojui ir taisyklių suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ6 panaudojus inventorių per anksti, pažeidžiant sutartą pamokos užduoties eigą, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo ir, siekdamas padėti mokiniui prisiminti pamokos užduoties taisykles, pradžios signalus, jais remtis valdant savo impulsyvų elgesį, taip padedamas mokiniui ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.16 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 28 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010343, 04-20, 22:53)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHIM0343 1.0 12:07-12:18	Situacija	Mokiniam laukiant, kol galės pradėti atlikti naują užduotį, mokytojas, dalydamas inventorių, inicijuoja individualias sąveikas su mokiniams JK9, JK8, JK10, JK5, JK7.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs galimą mokinių impulsyvų elgesį gavus inventorių, individualiai jų paprašo dar jo nenaudoti, siekdamas padėti mokiniams suvaldyti galimą savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą ir pasirošia atlikti naują užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, siekdamas padėti mokiniams suvaldyti jų impulsyvų elgesį su naujai išduotu inventoriu, inicijuodamas individualias sąveikas su jais, sukuria situaciją, kurioje mokiniai paprašomi užduočiai neprisidėjus inventoriaus nenaudoti, taip padedant jiems suvaldyti galimai pasireiškiantį impulsyvų elgesį ir ugdyti jų impulsyvumo valdymo bruožą.

24.17 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 27 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010240, 04-21, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti užduotį, mokytojas, dalydamas jiems inventorių, inicijuoja individualias sąveikas.

PGHIM0240 1.0 05:09-05:30	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, išduodamas reikalingą inventorių mokiniams VB11, VB7, VB4, VB6, paprašo jo nenaudoti, siekiant padėti mokiniams suvaldyti savo galimą impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai patvirtina mokytojo prašymo suvokimą ir inventoriaus nenaudodami pasiruošia atlikti užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas įvertinęs galimą mokinių impulsyvaus elgesio raišką, naudojant jiems paskirtą inventorių, sukuria situaciją, kurioje, individualiai inicijuodamas sąveikas su kiekvienu mokiniu, paprašo nenaudoti inventorių, siekdamas padėti mokiniams valdyti savo impulsyvų elgesį, rasti jo alternatyvas, taip padėdamas jiems ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0240 2.0 05:10-05:28	Situacija	Mokiniui VB8 nepriimtina reaguojant į mokinio VB10 elgesį ir pavojingai pažeidžiant sutartas elgesio taisykles, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suprasti jo pasikartojančio impulsyvaus elgesio nepriimtumą, skiria jam individualią užduotį, siekdamas paskatinti mokinį įvertinti savo impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokinys VB8, ruošdamasis atlikti mokytojo paskirtą užduotį, suvaldo savo impulsyvų elgesį ir, laikydamasis sutartų elgesio taisyklių, grįžta atgal prie likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB8 nepriimtina reaguojant į mokinio VB10 elgesį, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas padėti mokiniui suvaldyti savo impulsyvų elgesį, paskiria jam individualią užduotį, skatinančią mokinį sutelkti dėmesį į jos atlikimą, sutartų taisyklių laikymąsi, įvertinti savo impulsyvų elgesį, taip padedant mokiniui ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.18 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 32 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė 32 pamoka (GH010251, 04-30, 28:34)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHIM0251 1.0 06:12-06:27	Situacija	Mokiniais ruošiantis atlikti pagrindinės pamokos dalies užduotį, mokytojas jiems išduoda reikalingą inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Dalydamas inventorių, mokytojas individualiai kreipiasi į mokinius NZ8, NZ5, NZ6, NZ9, NZ4, siekdamas padėti mokiniams suvaldyti jų galimą impulsyvų elgesį, paprašydamas jų nenaudoti inventoriaus iki užduoties pradžios.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai patvirtina pritarimą mokytojo prašymui ir ruošiasi atlikti pamokos užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertindamas galimą mokinių impulsyvų elgesį, individualiai kreipiasi į juos, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai individualiai paprašomi nenaudoti inventoriaus, skatinami valdyti savo impulsus su juo elgtis nepriimtina, taip padedant mokiniams ugdyti jų impulsyvumo valdymo bruožą.

24.19 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 33 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010275, 05-03, 26:04)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHIM0257 1.0 05:48-06:19	Situacija	Mokytojas dalija mokiniams inventorių, neprašydamas jų naudoti prieš užduoties pradžią kaip įprasta. Mokiniys NZ12 pradeda juo savavališkai naudotis, pažeisdamas suformuotus susitarimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinį NZ12, siekdamas padėti jam suvaldyti savo impulsyvų elgesį, primindamas jam netinkamo inventoriaus panaudojimo galimas pasekmes, skatindamas įvertinti mokinį savo elgesio nepriimtinumą.
	Reakcija	Mokiniys NZ12 grįžta į sutartą poilsio vietą ir, demonstruodamas mokytojo išsakytų pastebėjimų suvokimą, inventoriaus nebenaudoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui neatlikus įprastos praktikos priminti mokiniams apie tinkamą inventoriaus panaudojimą ir mokiniui NZ12 jį taip panaudojus, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, primindamas mokiniui tokio panaudojimo pasekmes, skatindamas jį įvertinti savo impulsyvų elgesį, padeda jam suvaldyti savo impulsyvų elgesį ir ugdyti mokinio impulsyvumo valdymo bruožą.

24.20 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHIM0354 1.0 03:55-04:03	Situacija	Mokiniais ruošiantis atlikti užduotį, mokytojas dalija mokiniams reikalingą inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Dalydamas inventorių, mokytojas kreipiasi į mokinius JK11, JK1, JK10, JK2, JK8, JK9 individualiai, paprašydamas jų be signalo nenaudoti inventoriaus, siekdamas padėti mokiniams suvaldyti galimą impulsyvų elgesį.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai patvirtina mokytojo prašymo suvokimą ir be signalo inventoriaus nenaudoja.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, sąveikos su mokinių grupe metu įvertinęs galimą jų impulsyvų elgesį, sukuria situaciją, kurioje mokiniai skatinami valdyti savo impulsus ir užduotį pradėti sutartu laiku tik po tam skirto signalo, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0354 2.0 05:29-05:44	Situacija	Pirmajai mokinių grupei atlikus savo užduoties atlikimo bandymą, užduotį atlikti pasiruošia antrosios grupės mokiniai JK7, JK5, JK8, JK4, JK3, mokinei JK5 pradedant užduotį per anksti, nesulaukus sutarto pradžios signalo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokinę JK5, primindamas jai, kada galima pradėti atlikti užduotį, kol kiti mokiniai stovi užėmę pradinę padėtį.

	Reakcija	Mokinė JK5 pasiima inventorių ir grįžta atgal prie likusių mokinių, neverbaliai pademonstruoja mokytojo išsakyto pastebėjimo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5 pradeda atlikti užduotį per anksti, sukurdamą situaciją, kurioje, sąveikaudama su mokytoju, prisimena sutartą užduoties atlikimo pradžią ir, grįžusi atgal, laukia kartu su visais mokiniais, taip ugdydama savo impulsyvumo valdymo bruožą. Grupinis: mokiniai JK7, JK8, JK4, JK3, remdamasi pirmosios mokinių grupės pavyzdžiu, užima pradinę užduoties atlikimo padėtį ir, nesulaukę signalo, nenaudoja inventoriaus, vadovaudamiesi susitarimais su mokytoju, taip sukurdami situaciją, kurioje jie kolektyviškai ugdo savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.21 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHIM0355 1.0 09:56-10:45	Situacija	Mokytojas kreipiasi į kiekvieną mokinį individualiai ir paprašo užimti naujos užduoties pradžios vietą, kartu jiems dalydamas reikiamą inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Kiekvienam mokiniui perduodamas inventorių, mokytojas inicijuoja trumpas sąveikas su jais, paprašydamas be pradžios signalo nenaudoti jiems suteikiamo inventoriaus.
	Reakcija	Mokiniai, neskirdami mokytojui atgalinio ryšio, užima sutartą vietą, inventorių nesisinaudoja.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas pakartotinai, per kelias pamokas, sukuria tokią situaciją, kurioje siekiama iš anksto suvaldyti galimus mokinių disfunkcinius impulsus susitarimu, kad suteikiamas inventorių naudojamas tik po užduoties pradžios signalo, taip ugdant mokinių impulsyvumo valdymo bruožą.

24.22 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 28 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010356, 04-28, 26:23)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHIM0356 1.0 13:55-14:39	Situacija	Mokytojas pakeičia ugdymo turinio užduotį iš individualaus į frontalinio organizavimo tipo užduotį ir padalija mokiniams būtiną inventorių jai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, dalydamas mokiniams inventorių, į kiekvieną mokinį kreipiasi individualiai ir paprašo nesisinaudoti inventorių, kol bus pradėta užduotis pagal sutartą signalą.

	Reakcija	Mokiniai VB8, VB12, VB11 imituoja užduoties atlikimo veiksmus, tačiau inventoriumi pagal susitarimą nesinaudoja, likę mokiniai stovi ramiai ir laukia užduoties pradžios.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertindamas, kad mokiniai gali pradėti impulsyviai atlikti užduotį iki jos pradžios, dalydamas inventorijų, sukuria situaciją, kurioje formuoja mokinių suvokimą apie inventoriaus panaudojimo laiko tinkamumą, taip ugdant mokinių impulsyvumo valdymo bruožą.

24.23 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 29 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010353, 05-04, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHIM0353 1.0 06:46-06:54	Situacija	Mokytojas, dalydamas mokiniams inventorijų, įvertina situaciją, kad mokiniai gali ne laiku pradėti atlikti užduotį arba užsiimti panašia pašaline veikla dar nesutarus užduoties atlikimo sąlygų ir neskyrus užduoties pradžios signalo.
	Inicijuotas veiksmas	Dalydamas inventorijų, mokytojas į mokinius VB4, VB5, VB1, VB11 kreipiasi individualiai ir paprašo jų kol kas inventoriumi nesinaudoti, siekdamas padėti mokiniams iš anksto numatyti galimus impulsyvaus elgesio įveikos būdus.
	Reakcija	Mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, pademonstruoja savo suvokimą dėl mokytojo prašymo ir inventoriumi nesinaudoja.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai VB4, VB5, VB1, VB11, dalyvaudami mokytojo inicijuotoje sąveikoje, kurios tikslas iš anksto padėti mokiniams valdyti savo impulsus, sukūrė situaciją, kurioje mokiniai, formuodami susitarimus su mokytoju, ugdo savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0353 1.1 08:19-08:26	Situacija	Antroji mokinių grupė VB6, VB3, VB12, VB7 perima iš pirmosios mokinių grupės inventorijų.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su antrąja mokinių grupe, duodamas signalą užimti pradinę užduoties atlikimo padėtį, remiantis pirmosios grupės mokinių pavyzdžiu.
	Reakcija	Mokiniai, remdamiesi pirmosios grupės užduoties atlikimo pavyzdžiu, nesinaudoja inventoriumi neišgirdus pradžios atlikimo signalo, laikosi sutartų taisyklių.
	Rezultatas	Grupinis: antrosios grupės mokiniams VB6, VB3, VB1, VB7 sekant pirmosios grupės pavyzdžiu, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai vadovaujasi su mokytoju sudarytais susitarimais, impulsyviai nenaudoja inventoriaus, taip ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.24 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 32 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010271, 05-11, 25:20)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHIM0271 1.0 02:28-02:59	Situacija	Mokinys JK11, laukdamas naujos užduoties, ekspresyviai išreiškia norą pirmasis ją pradėti, pažeisdamas sutartas elgesio taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, primindamas jam, kurias sutartas elgesio taisykles jis pakartotinai pažeidžia, siekiant padėti mokiniui suvaldyti savo impulsyvų elgesį, į sąveiką įsitraukusi mokinė JK9 patvirtina mokytojo išsakytus pastebėjimus.
	Reakcija	Mokinys JK11, reikšdamas neigiamas emocijas, pademonstruoja suvokimą mokytojo ir mokinės JK9 išsakytiems pastebėjimams, suvaldo savo impulsyvų elgesį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 pakartotinai impulsyviu elgesiu pažeidžiant sutartas elgesio taisykles, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, sąveikoje su mokytoju ir mokinė JK9, įvertina savo elgesio netinkamumą, dažnį, su jų pagalba suvaldydamas savo impulsyvų elgesį, ugdė savo impulsyvumo valdymo bruožą. Grupinis: likusiems mokiniams stebint mokytojo ir mokinių JK11, JK9 sąveiką, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, remdamiesi mokinio JK11 impulsyvaus elgesio pavyzdžiu, gali kolektyviškai formuoti tokio elgesio koregavimo būdus, taip ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas PGHIM0271 2.0 04:03-04:20	Situacija	Mokytojas dalija mokiniams inventorių, būtiną užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs galimą mokinių impulsyvaus elgesio raišką, susijusią su netinkamu inventoriaus panaudojimu, su kiekvienu mokiniu inicijuoja individualias sąveikas, paprašydamas mokinių jo nenaudoti iki užduoties pradžios.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir gestais pademonstruoja pritarimą mokytojo prašymui ir, nenaudodami inventoriaus, laukia užduoties pradžios.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui siekiant padėti mokiniams iš anksto suvaldyti galimą jų impulsyvų elgesį, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniai, sąveikę su mokytoju metu, reaguodami į prašymą ir skatinami numatyti galimus impulsyvaus elgesio įveikos būdus, taip kolektyviškai ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.25 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 32 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010273, 05-12, 22:48)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHIM0273 1.0 06:45-06:51	Situacija	Mokiniams VB11, VB2, VB3 pakartotinai elgiantis impulsyviai, neigiamai veikiant ugdymosi turinio kokybę, mokytojas skiria jiems papildomą užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniams atliekant užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniiais, siekdamas paskatinti mokinius verbaliai reflektuoti apie savo impulsyvų elgesį, jo rezultatą ugdymosi proceso kokybei, jo nepriimtumą.

	Reakcija	Mokiniai VB11, VB2, VB3, reflektuodami apie savo impulsyvų elgesį, įvardija jį ir jo priežastį, gauna galimybę prisijungti prie bendros pamokos užduoties, mokiniui VB3 šių aspektų įvardyti nepavyksta.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB11, VB2, VB3 skiriant papildomą užduotį, kurios tikslas skatinti mokinius reflektuoti ir įvertinti savo impulsyvų elgesį, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai verbaliai įvardija savo impulsyvų elgesį, jo priežastį, randa jo įveikos būdus, taip ugdydami savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHIM0273 1.1 07:12-07:31	Situacija	Mokiniai VB4 ir VB6 pademonstruoja vienodą impulsyvų elgesį (kaip ir mokiniai prieš tai).
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams ir, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo impulsyvaus elgesio netinkamumą ir rezultatą ugdymosi procesui, skiria jiems papildomą užduotį, įvardija koks yra jų impulsyvus poelgis.
	Reakcija	Mokiniai, išreikšdami neigiamas emocijas, pademonstruoja nepritirimą mokytojo pastebėjimams, pradeda atlikti jiems paskirtą užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB4 ir VB6 demonstruojant impulsyvų elgesį, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas skiria jiems papildomą užduotį, įvardija mokiniams tikslų, jų impulsyvaus elgesio poelgi, skatina juos įvertinti tokio elgesio rezultatą ugdymo proceso kokybei ir rasti tokio elgesio koregavimo būdus, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHIM0273 1.2 08:34-08:58	Situacija	Mokiniai VB1 ir VB8 pakartoja impulsyvaus elgesio poelgi (kaip ir ankstesni mokiniai).
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniams VB1 ir VB8 ir, skirdamas jiems papildomą užduotį, siekia padėti mokiniams įvertinti savo impulsyvaus elgesio nepriimtinumą apie jį reflektuojant, jo rezultatą ugdymosi procesui.
	Reakcija	Mokiniai atliekant papildomą užduotį, mokinys VB8 įvardija savo impulsyvų elgesį, mokinys VB12, išreikšdamas teigiamas emocijas, pademonstruoja savo impulsyvaus elgesio suvokimą ir abu mokiniai tęsia jiems skirtos užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB1 ir VB8 elgiantis impulsyviai ir nepriimtinau ugdymosi proceso kokybės aspektu, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas, skirdamas mokiniams papildomą užduotį, skatina juos reflektuoti apie savo impulsyvų elgesį, įvertinti jo nepriimtinumą, priežastis, rasti jo koregavimo būdus, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.
Epizodo kodas ĮGHIM0273 2.0 10:18-10:40	Situacija	Mokiniai ruošiantis atlikti individualią užduotį, mokytojas dalija jiems užduočiai būtiną inventorių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas su kiekvienu mokiniu inicijuoja individualią sąveiką ir skatina mokinius suvaldyti galimą jų impulsyvaus elgesio raišką su jiems išduodamu inventoriu, paprašydamas jo nenaudoti iki užduoties pradžios.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir gestais pademonstruoja pritirimą mokytojo prašymui ir pasiruošia atlikti užduotį.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertindamas galimas mokinių impulsyvaus elgesio apraiškas panaudojant jiems išduotą inventorių, individualiai inicijuodamas sąveikas, sukuria situaciją, kurioje mokiniai skatinami atsižvelgti į mokytojo prašymą nenaudoti jiems išduoto inventoriaus, valdyti galimą savo impulsyvų elgesį, taip padėdamas mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.26 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 33 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010272, 05-12, 23:20)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas ĮGHIM0272 1.0 06:05-06:21	Situacija	Mokiniais ruošiantis atlikti individualią užduotį, mokytojas jiems dalija būtiną inventorių užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas su kiekvienu mokiniu inicijuoja individualias sąveikas, siekdamas padėti mokiniams suvaldyti galimą jų impulsyvaus elgesio raišką, paprašydamas mokinių nenaudoti inventoriaus netinkamai.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir gestais pademonstruoja pritarimą mokytojo prašymui ir pasiruošia atlikti užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas galimą mokinių impulsyvų elgesį naudojant inventorių, sukuria situaciją, kurioje kiekvienas mokinyss skatinamas rasti galimo impulsyvaus elgesio suvaldymo būdus, remiantis mokytojo prašymu jo nenaudoti, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.27 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGXIM0311 1.0 05:18-05:40	Situacija	Mokiniai atlieka pramankštos pratimus, prieš pradėdami individualią užduotį, mokinyss JK10 impulsyviu elgesiu pažeidžia sutartas pramankštos atlikimo proceso taisykles.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK9, JK3, JK5, JK4, JK11, JK2, sekdami paskui mokinį JK10, pademonstruoja vienodą elgesį, pažeidžia sutartas užduoties atlikimo proceso taisykles.
	Reakcija	Mokytojas individualiai kreipiasi į mokinį JK10 ir į kitus sutartas pramankštos proceso taisykles pažeidusius mokinius, siekdamas padėti mokiniams įvertinti savo impulsyvų elgesį, įvardydamas jų pažeistą taisyklę.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniui JK10 inicijavus savo ir mokinių JK9, JK3, JK5, JK4, JK11, JK2 impulsyvų elgesį, sukurama situacija, kurioje mokytojas, inicijavęs sąveiką su mokiniais, padeda jiems įvertinti savo impulsyvaus elgesio nepriimtumą, rasti jo koregavimo būdus, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.28 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 38 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010312, 06-02, 23:40)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		

Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHIM0312 1.0 08:20-08:35	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti pramankštos pratimus, mokytojas įvertina galimą mokinių impulsyvų elgesį, remdamasis ankstesne patirtimi atliekant šiuos pratimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, įvardija jiems galimus jų impulsyvaus elgesio raiškos būdus, padeda mokiniams formuoti tokio elgesio įveikos būdus.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir gestais patvirtina mokytojo išsakytų pastebėjimų suvokimą ir pasiruošia atlikti pramankštos pratimus.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs galimą mokinių impulsyvų elgesį, inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas padėti jiems suvaldyti galimą tokio elgesio raišką, įvardydamas jiems, kaip jis gali pasireikšti, skatina mokinius rasti impulsyvaus elgesio įveikos būdus, taip padedant jiems ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

24.29 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 39 impulsyvumo valdymo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010321, 06-07, 23:33)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų lauke tobulinimas.		
Mokinių tikslas: atlikti įvairius, mokiniams žinomus judriuosius žaidimus lauke.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHIM0321 1.0 12:03-12:13	Situacija	Mokytojui renkant naują pagrindinį judriojo žaidimo veikėją, su juo inicijuoja sąveiką mokinys NZ2, pažeisdamas sutartas elgesio taisykles, impulsyviai išreiškia norą tapti pagrindiniu žaidimo veikėju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, pasinaudodamas mokinio NZ2 sukonstruota interakcija, į ją, įvertinęs mokinio impulsyvų elgesį, įtraukia ir mokinį NZ12, kuriam impulsyvų elgesį demonstruojant remiantis neigiamomis emocijomis, suformuojamos papildomos sąlygos, norint gauti galimybę atlikti pagrindinį žaidėjo vaidmenį, mokinį NZ2 paskatinant valdyti savo impulsus ir įvertinti pamokos laiko ribotumą.
	Reakcija	Mokiniai NZ2 ir NZ12 neverbaliai pademonstruoja pritarimą mokytojo išsakytiems pasisakymams ir, koreguodami savo elgesį, toliau pamokos veiklą tęsia tinkamai.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ2, impulsyviu elgesiu siekdamas gauti galimybę atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį, sukuria situaciją, kurioje mokytojas į tarpusavio sąveiką su mokiniu įvertinęs mokinio NZ12 impulsyvų elgesį, reiškiamą per neigiamas emocijas, įtraukia ir mokinį NZ12. Siekdamas padėti mokiniams suvaldyti savo impulsyvų elgesį, mokytojas mokiniui NZ12 suformuoja papildomas sąlygas, įgalinančias mokinį rasti impulsyvaus elgesio koregavimo būdų, mokinį NZ2 skatina koreguoti savo elgesį per pamokos ribotumą pažinimą, taip padedant mokiniams ugdyti savo impulsyvumo valdymo bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, IMPULSYVUMO
VALDYMO BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS
PASISKIRSTYMAS Į SUBTEMAS IR TEMAS**

25.1 lentelė 3.7 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHIM0010 1.0, ĮGHIM0035 1.0, PGHIM0036 1.0, ĮGHIM0043 1.0, BGHIM0053 1.0, PGHIM0117 1.0, BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, PGHIM0214 1.0, PGHIM0311 1.0, ĮGHIM0228 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 1.0, PGXIM0070 1.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, PGHIM0321 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHIM0073 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 2.0, ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, PGHIM0238 1.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0354 2.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0356 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1, PGHIM0271 1.0, PGHIM0271 2.0, ĮGHIM0273 2.0, ĮGHIM0272 1.0, ĮGXIM0311 1.0, ĮGHIM0312 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	ĮGHIM0035 1.0, ĮGHIM0043 1.0, ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, ĮGHIM0228 1.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, ĮGHIM0272 1.0, ĮGXIM0311 1.0, ĮGHIM0312 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHIM0010 1.0, PGHIM0036 1.0, PGHIM0073 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, PGHIM0117 2.0, PGHIM0214 1.0, PGHIM0311 1.0, PGHIM0238 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0354 2.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0356 1.0, PGXIM0070 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1, PGHIM0271 1.0, PGHIM0271 2.0, PGHIM0321 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGHIM0053 1.0, BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHIM0214 1.0, PGHIM0311 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0354 2.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0271 1.0, PGHIM0271 2.0, ĮGHIM0272 1.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, PGHIM0238 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	PGHIM0010 1.0, ĮGHIM0035 1.0, PGHIM0036 1.0, ĮGHIM0043 1.0, BGHIM0053 1.0, PGHIM0073 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, PGHIM0117 2.0, BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, ĮGHIM0228 1.0, PGHIM0356 1.0, PGXIM0070 1.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, ĮGHIM0273 2.0, ĮGXIM0311 1.0, ĮGHIM0312 1.0, PGHIM0321 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	ĮGHIM0035 1.0, PGHIM0036 1.0, ĮGHIM0043 1.0, BGHIM0053 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0354 2.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0356 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1,

	PGHIM0271 1.0, PGHIM0271 2.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 2.0, ĮGHIM0272 1.0, PGHIM0321 1.0.
Sporto šakos	BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, PGHIM0214 1.0, ĮGHIM0229 1.0, PGHIM0311 1.0, ĮGHIM0229 2.0, ĮGHIM0228 1.0, PGHIM0238 1.0, ĮGHIM0273 1.2, ĮGXIM0311 1.0, ĮGHIM0312 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGHIM0073 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, PGHIM0117 2.0, PGXIM0070 1.0.
Sveika gyvensena	PGHIM0010 1.0.

25.2 lentelė 3.7 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGHIM0010 1.0, ĮGHIM0035 1.0, PGHIM0036 1.0, ĮGHIM0043 1.0, BGHIM0053 1.0, PGHIM0073 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, PGHIM0117 2.0, BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, PGHIM0214 1.0, PGHIM0311 1.0, ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, ĮGHIM0228 1.0, PGHIM0238 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0354 2.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0356 1.0, PGXIM0070 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1, PGHIM0271 1.0, PGHIM0271 2.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, ĮGHIM0273 2.0, ĮGHIM0272 1.0, ĮGXIM0311 1.0, ĮGHIM0312 1.0, PGHIM0321 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveikos	ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0354 2.0, PGXIM0070 1.0, BGHIM0201 1.0, PGHIM0353 1.1, PGHIM0271 1.0, ĮGHIM0273 1.2, ĮGXIM0311 1.0, PGHIM0321 1.0.
Impulsyvaus elgesio įvardijimas	PGHIM0036 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, BGHIM0177 1.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, PGHIM0214 1.0, ĮGHIM0229 1.0, ĮGHIM0229 2.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0257 1.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, ĮGXIM0311 1.0, PGHIM0321 1.0.
Norint pasisakyti	ĮGHIM0035 1.0, ĮGHIM0043 1.0, PGHIM0093 1.0, PGHIM0117 1.0, PGHIM0311 1.0.
Nesąžiningai atliekant užduotis	PGHIM0036 1.0, ĮGHIM0229 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0240 2.0, PGHIM0257 1.0, PGHIM0354 2.0, PGXIM0070 1.0, PGHIM0271 1.0, ĮGHIM0273 1.0, ĮGHIM0273 1.1, ĮGHIM0273 1.2, ĮGXIM0311 1.0.
Iš naujo įvertinant sutartas taisykles ir reikalavimus	PGHIM0010 1.0, ĮGHIM0035 1.0, ĮGHIM0043 1.0, PGHIM0073 1.0, PGHIM0311 1.0, PGHIM0238 2.0, PGHIM0354 2.0, PGXIM0070 1.0, PGHIM0271 1.0.
Demonstruojant norą įsitraukti į užduoties atlikimą	PGHIM0010 1.0, PGHIM0073 1.0, BGHIM0177 1.0, PGHIM0117 2.0, BGHIM0201 1.0, BGHIM0201 1.1, PGHIM0214 1.0, ĮGHIM0229 2.0, ĮGHIM0228 1.0, PGHIM0321 1.0.
Bendrąklasių elgesio vertinimas	PGHIM0117 1.0, PGHIM0117 2.0, ĮGHIM0228 1.0.
Pagalba formuojant impulsyvaus elgesio įveikos būdus	BGHIM0053 1.0, PGHIM0238 1.0, PGHIM0343 1.0, PGHIM0240 1.0, PGHIM0251 1.0, PGHIM0354 1.0, PGHIM0355 1.0, PGHIM0356 1.0, PGHIM0353 1.0, PGHIM0353 1.1, PGHIM0271 2.0, ĮGHIM0273 2.0, ĮGHIM0272 1.0, ĮGHIM0312 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, IMPULSYVUMO
VALDYMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE
TEMINIO ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Ugdymo(si) turinio procesai, įgalinantys mokinių impulsyvumo raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Nesavalaikis noro išreiškimas inicijuoti interakciją</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis.	Sporto šakų.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo	Individualus, grupinis.

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinio procesai, įgalinantys mokinių impulsyvumo raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Netinkamas noro išreiškimas atlikti ar įsitraukti į veiklą</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis.		
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų, sveikos gyvensenos,	

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir

grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinio procesai, įgalinantys mokinių impulsyvumo raišką, formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Netinkamas noro išreiškimas atlikti ar įsitraukti į veiklą</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Grupinis.	Sporto šakos.	Grupinis.
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		Individualusis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualias užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupines užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinio procesai, įgalinantys mokinių impulsyvumo raišką, formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Netinkamai atliekama užduotis ar pažeidžiamos sutartos elgesio taisyklės pranašumui įgyti</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Visi.		
Lavinimosi.	Frontalusis.		

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Ugdymo(si) turinio procesai, įgalinantys mokinių impulsyvumo raišką, formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Netinkamai atliekama užduotis ar pažeidžiamos sutartos elgesio taisyklės pranašumui įgyti</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo

Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis.		Grupinis.

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Impulsiškus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Impulsiškus elgesio ypatumų nu(si)statymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Sporto šakų.	Individualus.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Impulsiškus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Impulsiškus elgesio ypatumų nu(si)statymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus, grupinis.
Tobulinimosi.	Individualusis.		Grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		Individualus.

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Impulsiškus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Skatinimas prisiminti sutartas taisykles ar reikalavimus</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis.		
Tobulinimosi.	Individualusis.		
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Sveikos gyvensenos.	Grupinis.

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos formuojamos individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

<i>Impulsiškus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Skatinimas prisiminti sutartas taisykles ar reikalavimus</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus ir grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant individualias užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Impulsyvaus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Pozityvus bendrąsias pavyzdys</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus ir grupinis.

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Impulsyvaus elgesio įveikos strategijų konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Išankstinių impulsyvaus elgesio įveikos strategijų konstravimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Mokymosi.	Individualusis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus ir grupinis.
Tobulinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		Individualus.

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių aktyvumo ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, SANTYKIŲ SU
BENDRAAMŽIAIS SUVOKIMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO
UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI**

27.1 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 2 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010008, 11-04, 23:02)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHSB0008 1.0 09:50-09:56	Situacija	Mokiniai varžosi, atlikdami grupines užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Bėgant mokinėi JK5, mokinys JK11 verbaliai pademonstruoja jos palaikymą skanduodamas ir paskatina mokinę bėgti greičiau.
	Reakcija	Mokinė JK5, baigusi savo užduoties atlikimo bandymą, neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas, reaguodama į mokinio JK palaikymą.
	Rezultatas	Individualus: bėgant mokinėi JK5, mokinys JK11, netiesiogiai įsitraukdamas į sąveiką su ja, sukuria situaciją, kurioje palaikydamas pademonstruoja teigiamą bendraamžių ryšį su mokine, taip ugdydamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.2 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0009 1.0 06:05-09:07	Situacija	Mokiniai, ruošdamasi atlikti estafečių užduotis, renkasi grupes, vienos grupės kapitonui mokiniui VB7 pasirinkus mokinį VB4, mokinys verbaliai išreiškia neigiamas emocijas ir nenorą dalyvauti šioje grupėje, nes kitoje grupėje yra jam labiau priimtini bendraamžiai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB4, skatindamas jį dalyvauti šioje grupėje ir pačiam individualiai stengtis tinkamai atlikti grupinę užduotį nepriklausomai nuo grupės sudėties.
	Reakcija	Mokinys VB4 nesutinka su mokytojo skatinimais ir, sėdėdamas sutartoje poilsio vietoje, tęsia sąveiką su mokytoju, bandydamas jį įtikinti, kodėl jis turėtų varžytis kitoje grupėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinių grupės kapitonui VB7 pasirinkus mokinį VB4 į grupę, kurioje yra jam mažiau priimtini bendraamžiai, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys VB4, sąveikaudamas su mokytoju, formuoja savo santykių su bendraamžiais suvokimą, argumentuodamas, kodėl kita grupė jam labiau priimtinesnė sudėtimi ir taip ugdydamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.3 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 1 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010010, 11-06, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sveika gyvensena.		
Pamokos tema: jungtinė pamoka su vyresnės klasės mokiniais.		
Mokinių tikslas: atlikti judriuosius žaidimus kartu su vyresniais mokiniais.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHSB0010 1.0 06:01-09:23	Situacija	Mokytojas paskiria mokiniams užduotį pasiskirstyti grupėmis tikėdamasis, kad mokiniai, prisitaikydami prie neįprasto konteksto, sudarys grupes iš skirtingų klasių mokinių.
	Inicijuotas veiksmas	Rinktis grupę paskiriama mokinė NZ9, kuri pagal sutartą eiliškumą renkasi tik savo klasės mokinius.
	Reakcija	Pasirinkti mokiniai NZ4, NZ11, NZ8, NZ1, NZ2, NZ5, NZ7, NZ3, NZ12, NZ6, išreikšdami teigiamas emocijas, prisijungia prie mokinės NZ9 grupės.
	Rezultatas	Grupinis: grupei išsirinkti paskirdamas mokinė NZ9, mokytojas sukonstruoja situaciją, kurioje mokinė turi savarankišką pasirinkimą sudaryti savo grupę ir pasirenka tik savo klasės mokinius, pademonstruodama santykių su bendraamžiais suvokimo kokybę, neįtraukdama jai nepažįstamų mokinių į savo grupę, taip ugdydama savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.4 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 2 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010029, 11-16, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGXSB0029 1.0 13:27-13:43	Situacija	Mokiniui NZ7 keletą kartų nesėkmingai vykdant individualią užduotį grupėje, mokytojas, siekdamas suteikti mokiniui individualią pagalbą, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui dar kartą detalai aiškinant, kaip turi būti atliekamas individualus veiksmas, į šią sąveiką įsitraukia mokinė NZ9, suteikdama papildomos pagalbos mokiniui NZ7, ir detalai pademonstruoja jam, kaip atlikti atitinkamą veiksmą.
	Reakcija	Mokinys NZ7, sąveikoje su mokytoju ir su mokine NZ9, neverbaliai pademonstruoja savo suvokimą ir jį teikiamos pagalbos tikslą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ7 keletą kartų nesėkmingai atlikus individualią užduotį ir mokytojui skiriant jam papildomą individualią pagalbą, į jų sąveiką įsitraukia mokinė NZ9, sukurdama situaciją, kurioje mokinė savarankiškai padeda mokiniui NZ7 išmokti naują judesį, taip ugdydama savo ir mokinio NZ7 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.5 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 6 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010035, 11-18, 31:11)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0035 1.0 07:27-08:02	Situacija	Mokinys JK11 paskirtas grupės kapitonu, į grupę pasirenka mokinį JK2, tačiau jis prisijungti prie grupės atsisako.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK2 siekdamas nustatyti jo atsisakymo prisijungti prie grupės priežastį ir paskatinti mokinį tai padaryti.
	Reakcija	Mokinys, įsitraukdamas į sąveiką su mokytoju, verbaliai komunikuoja, kad nenori prisijungti į grupę, kurioje yra mokinys JK11, net ir po kelių mokytojo bandymų jį paskatinti.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, į savo grupę pasirinkdamas mokinį JK2, sukuria situaciją, kurioje mokinys JK2 atsisako prisijungti prie šios grupės dėl prastų santykių su mokiniu JK11, demonstruodamas santykių su juo kokybės suvokimą, taip ugdydamas savo ir mokinio JK11 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0035 2.0 13:13-14:00	Situacija	Mokiniams atlikus keletą užduoties atlikimo bandymų mokinys JK2 prieina prie mokytojo ir inicijuodamas sąveiką su juo pareiškia norą prisijungti prie grupinės užduoties, mokytojui sudarant sąlygą, kad mokinys prisijungs prie JK11 grupės.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK2, reaguodamas į tokią sąlygą, įvardija priežastis, kurios suformavo neigiamus tarpusavio santykius, mokinys JK11 inicijuoja sąveiką su juo, apsikabina ir paskatina atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokinys JK2 sąveikos su mokytoju ir JK11 metu teigiamai reaguoja į jų skatinimus ir prisijungia prie JK11 suformuotos grupės.
	Rezultatas	Grupinis: mokinys JK2, pareiškdamas norą atlikti užduotį, sukuria situaciją, kurioje mokytojas sudaro sąlygą tokiu atveju prisijungti prie JK11 grupės ir, suformuodamas sąveiką tarp mokinių, padeda jiems pagerinti tarpusavio santykių kokybę, taip ugdant mokinių santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.6 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 4 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010048, 12-04, 31:26)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0048 1.0 21:13-21:35	Situacija	Mokiniams atlikus pagrindines estafečių užduotis, jie žaidžia jiems patinkantį judrųjį žaidimą, kuriame geriausią rezultatą pademonstruoja mokinys NZ12, mokytojui paskelbus, kad mokinys NZ12 pademonstravo geriausią rezultatą, mokinės NZ10 ir NZ9 pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas prieš mokinį NZ12.

	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas individualiai kreipiasi į ekspresyviau tokias emocijas reiškiančią mokinę NZ10, siekdamas padėti mokinei suprasti jos elgesio pasekmes ir išreikšiamų emocijų netinkamumą, įvardindamas jai galimas jų pasekmes santykiams su mokiniu NZ12.
	Reakcija	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokine NZ10, abi mokinės suvaldo savo neigiamų emocijų raišką ir, tiesiogiai į mokytojo klausimus neatsakydamos, pademonstruoja suvokimą apie jo išsakytus pastebėjimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinėms NZ10 ir NZ9 suformavus tarpusavio sąveiką siekiant išreikšti neigiamas emocijas, nukreiptas į joms mažiau priimtina, tačiau geriausią individualų rezultatą pademonstravusį mokinį NZ12, sąvokos su mokytoju metu sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas padeda mokinėms suprasti tokių emocijų raiškos pasekmes tarpusavio santykių lygmeniu, taip padedant mokinėms ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.7 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 8 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010074, 01-05, 17:36)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: mokiniai tobulina savo įgūdžius žaisti judriuosius žaidimus.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXSB0074 1.0 16:43-16:52	Situacija	Mokinėms atlikus pagrindines pamokos užduotis, jiems stovint rikiuotėje ir ilsintis, sąveikos su mokytoju metu išklauso jo išsakomus pastebėjimus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas situaciją, kad mokinė JK5, gali nespėti persirengti laiku, inicijuoja sąveiką su mokinėmis JK4, JK9, JK3 paprašydamas jų pirmiausiai padėti mokinei JK5.
	Reakcija	Mokinės JK4, JK9 ir JK3 neverbaliai pademonstruoja, kad suprato mokytojo prašymą ir suvokimą, kodėl tokia pagalba mokinei reikalinga.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui individualiai paprašius mokinių JK4, JK9 ir JK3 suteikti mokinei JK5 papildomos pagalbos, sukuriamą situaciją, kurioje sukuriamas ryšys tarp pagalbą teikiančių mokinių ir pagalbą gaunančios mokinės, kuriant bendrą tikslą ir veiklą, taip padedant mokinėms ugdyti santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.8 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 8 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010076, 01-06, 29:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokinei VB2 pakartotinai nepavyksta tinkamai pasiimti inventorių užduočiai atlikti, mokytojas skiria laiko mokinei prisiminti anksčiau jo išsakytus patarimus.

BGHSB0076 1.0 20:13-20:30	Inicijuotas veiksmas	Pastebėjęs mokinės sunkumus, mokinys VB12 padeda mokinei prisiminti, kaip tinkamai naudoti inventorių užduočiai atlikti, suteikia jai individualią pagalbą.
	Reakcija	Mokinė VB2, priimdama VB1 pagalbą, tinkamai bando atlikti savo užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui sudarius sąlygas individualių pastangų raiškai mokinei VB2, mokinys VB12, suprasdamas pagalbos reikmę, inicijuoja sąveiką su mokine VB2 ir, padėdamas jai atlikti užduotį, sukuria situaciją, kurioje mokiniams teikiant ir priimant pagalbą buvo ugdomas jų santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas.

27.9 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 11 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010100, 01-13, 21:05)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: fiziniai pratimai naudojant sniego rogutes.		
Mokinių tikslas: mokiniai atlieka fizinius pratimus lauke, naudodami sniego rogutes.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0100 1.0 06:52-07:45	Situacija	Mokytojas suformuoja trijų mokinių grupę, siekdamas visiems mokiniams pademonstruoti, kaip turės būti atlikta grupinė užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, kreipdamasis į visus mokinius, aiškiai įvardija, kokia yra kiekvieno grupės nario užduotis, koks yra bendras grupės tikslas ir nurodymas, kad visi grupę turi veikti kartu, paprašo mokinių grupės atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokiniai atlieka užduotį, atsižvelgdami į mokytojo pastebėjimus, rekomendacijas, demonstruoja pastangas dirbti kartu juos stebint likusiems mokiniams.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui skiriant grupinę užduotį – kiekvienam jos nariui atskirą vaidmenį – sukuriamą situaciją, kurioje siekiant bendro grupės tikslo privalu bendradarbiauti, dirbti grupėje, komunikuoti, taip padedant mokiniams ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.10 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 10 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010101, 01-13, 18:01)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: fiziniai pratimai naudojant sniego rogutes.		
Mokinių tikslas: mokiniai atlieka fizinius pratimus lauke, naudodami sniego rogutes.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0101 1.0 07:02-07:25	Situacija	Mokytojas suformuoja trijų mokinių grupę, siekdamas visiems mokiniams pademonstruoti, kaip turi būti atliekama kita užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, kreipdamasis į visus mokinius, įvardina kiekvieno grupės nario vaidmenį, bendrą grupės tikslą, pabrėžia, kad norint jį pasiekti visi grupės nariai turi dirbti kartu ir paprašo suformuotos grupės mokinių atlikti užduotį.

	Reakcija	Mokiniai atlieka užduotį, atsižvelgdami į mokytojo pastebėjimus ir rekomendacijas kitiems mokiniams juos stebint.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, pateikdamas užduotį, kurioje visi mokinių grupės nariai atlieka atskiras funkcijas, bet veikia kartu bendram tikslui pasiekti, sukuria situaciją, kurioje formuojamas mokinių suvokimas apie būtiną bendradarbiavimą tarpusavyje, komunikavimą, taip padedant mokiniams ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 9 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010084, 01-15, 26:39)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHSB0084 1.0 08:38-08:50	Situacija	Mokinys NZ5, padaręs klaidą, užduotį atlieka paskutinis, ją atlikdamas demonstruoja pastangas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys NZ7, pastebėjęs, kad mokinys NZ5 užduotį atlieka paskutinis, prieš jam baigiant ją atlikti inicijuoja sąveiką su juo ir padeda mokiniui NZ5 užduotį užbaigti greičiau.
	Reakcija	Mokinys NZ5, demonstruodamas teigiamas emocijas, priima mokinio NZ7 pagalbą ir atlieka užduotį greičiau.
	Rezultatas	Individualus: mokinys NZ7, siekdamas padėti mokiniui NZ5 atlikti užduotį greičiau, nes jis ją atlieka paskutinis, sukuria situaciją, kurioje mokinys NZ5, priėmęs pagalbą, greičiau atlieka užduotį, taip mokiniams ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.12 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 10 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010090, 01-18, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHSB0090 1.0 00:05-00:55	Situacija	Mokinė NZ4, demonstruodama neigiamas emocijas, praneša mokytojui, kad mokinė NZ10 sąmoningai su ja pasielgė nepriimtina.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sustabdydamas pramankštą, kreipiasi į mokinę NZ10 ir, įvardindamas jos netinkamą ir jau pakartotiną elgesį, siekia, kad mokinė suprastų tokio elgesio pasekmes, riziką santykių su mokine NZ4 kokybei.
	Reakcija	Mokinė verbaliai ir gestais demonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakomas pastabas, savo elgesio pasekmes.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui išreiškiant pastabas dėl netinkamo mokinės elgesio, sukuriamą situaciją, kurioje mokinė NZ10 skatinama reflektuoti apie savo pakartotiną netinkamą elgesį klasės draugės atžvilgiu, formuoja suvokimą apie santykių su ja kokybę ir tokio elgesio pasekmes, taip ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.13 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 10 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010090, 01-18, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0090 1.0 23:16-23:23	Situacija	Mokytojas, įvertindamas situaciją, kad mokinei NZ4 individualiai persirengti laiku gali būti sudėtinga, skiria jai papildomą pagalbą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokines NZ9 ir NZ10, paprašydamas jų pirmiausiai padėti persirengti mokinei NZ4 ir tik tada persirengti pačioms, siekdamas sukurti jų tarpusavio sąveiką.
	Reakcija	Mokinės neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas siekdamas suteikti papildomos pagalbos mokinei NZ4, jis kreipiasi į mokines NZ9 ir NZ10, taip sukurdamas situaciją, kurioje visos mokinės sujungiamos į bendrą sąveiką pagalbos tikslu, ją suteikiant ir priimant, kartu kolektyviškai ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 13 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010117, 01–20, 26:55)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0117 1.0 23:20-23:48	Situacija	Judriojo žaidimo metu mokinys JK11 netyčia inventoriumi pataiko mokiniui JK2 į uždraustą taikyti vietą; mokinys JK2 pradeda demonstruoti neigiamas emocijas ir inicijuoja nepriimtina sąveiką su mokiniu JK11, mokytojui ją sustabdant.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti mokiniui JK2 suprasti, kad mokinio JK11 veiksmas buvo netyčinis, užduoda jam klausimus ir padeda suprasti, kad jiedu yra draugai ir į šią sąveiką įtraukia mokinį JK11, siekdamas padėti mokiniams išsaugoti tinkamą tarpusavio santykių kokybę.
	Reakcija	Mokinių tarpusavio sąveikos metu ir su mokytojo pagalba, mokinys JK2 supranta, kad mokinys JK11 pataikė netyčia, mokytojas abu mokinius paskatina atlikti atitinkamus veiksmus, reikalingus tarpusavio santykių kokybei išsaugoti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK2 pradedant reikšti neigiamas emocijas, nukreiptas prieš mokinį JK11, mokytojas su abiem mokiniiais sukuria bendrą sąveiką, taip sukurdamas situaciją, kurios metu abu mokiniai įvertina esamą situaciją, savo santykių ryšį bei kokybę ir, priimant sprendimą susitaikyti, kartu ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.15 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 15 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010109, 01–27, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0109 1.0 29:09-29:15	Situacija	Mokytojui užbaigiant pamoką, jis inicijuoja sąveiką su mokinėmis JK9, JK3, JK5 ir JK4, įvertinęs, kad mokinei JK5 gali būti reikalinga papildoma pagalba persirengti.
	Inicijuotas veiksmas	Sukurtos sąveikos metu mokytojas formuoja bendrą užduotį padėti persirengti mokinei JK5, siekdamas suteikti jai papildomos pagalbos ir sustiprinti draugystės ryšį tarp mokinių.
	Reakcija	Mokinės neverbaliai pademonstruoja mokytojo paskirtos užduoties suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui suformuojant bendrą mokinių JK9, JK3, JK5 ir JK4 sąveiką pagalbos tikslu, sukuriama situacija, kurioje mokinės, sąveikaudamos tarpusavyje ir atlikdamos bendrą užduotį, komunikuodamos ir bendradarbiaudamos suteikiant pagalbos mokinei, taip kolektyviškai ugdydamos savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.16 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 14 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010121, 02-01, 27:03)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0121 1.0 26:33-26:45	Situacija	Mokytojas, įvertindamas situaciją, kad mokinei NZ4 individualiai persirengti gali būti sudėtinga, skiria jai papildomą pagalbą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kreipiasi į mokines NZ9, NZ2 ir NZ10 paprašydamas jų pirmiausiai padėti persirengti mokinei NZ4 ir tik tada persirengti pačioms, primindamas mokinei NZ4, kad ji pati taip pat turi rodyti pastangas persirengti, o ne užsiimti pašaline veikla.
	Reakcija	Mokinės verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja mokytojo prašymo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant suteikti papildomos pagalbos mokinei NZ4, jis paprašo mokinių NZ9, NZ2 ir NZ10, taip sukurdamas situaciją, kurioje visos mokinės sujungiamos į bendrą sąveiką pagalbos tikslu, bendradarbiaudamos jį pasiekia, taip kolektyviškai ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.17 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 17 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010143, 02-12, 29:42)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius, varžantis įvairiuose judriuosiuose žaidimuose.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHSB0143 1.0 18:10-19:06	Situacija	Ankstesniu žaidimo bandymu mokinys NZ3 atsisako dalyvauti vienoje grupėje su mokiniu NZ12, mokytojas, siekdamas padėti mokiniui NZ3 įvertinti jo elgesio pasekmes santykiams su mokiniu NZ12, inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas padėti jam suprasti, kad puoselėti santykius su bendraamžiais yra svarbu ir visus tarpusavio skirtumus reikia pripažinti, suteikdamas mokiniams sąlygą pradėti žaidimą iš naujo, poroje.
	Reakcija	Mokinys NZ3 neverbaliai demonstruodamas suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus ir suvokimą apie santykių su bendraamžiais svarbą, reikšdamas neigiamas emocijas, prisijungia į porą su mokiniu NZ12 bendrai užduočiai atlikti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ3 atsisakius dalyvauti žaidime kartu su mokiniu NZ12 ir mokytoji paskyrus papildomo poilsio mokiniui NZ3 siekiant, kad mokinys įvertintų savo elgesio rezultatą santykiams su bendraamžiais, sukuriamą situaciją, kurioje, mokiniui įvertinus savo elgesį ir paskatinus mokytoji, suformuojama pora su mokiniu NZ12, suteikiama galimybė žaidimą pradėti iš naujo, taip padedant mokiniui ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0143 1.1 21:30-21:53	Situacija	Mokinei NZ10 atsisakius dalyvauti žaidime, nes grupėje gali būti jai nepriimtinas mokinys NZ6, mokytojas kaip pozityvų pavyzdį pasitelkia mokinius NZ3 ir NZ12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10, siekdamas ją paskatinti įsitraukti į veiklą, pripažįstant bendraamžių skirtumus, kaip teigiamą pavyzdį įvardija mokinių NZ3 ir NZ12 atvejį ir jų patirtą sėkmę žaidimo metu.
	Reakcija	Mokinė NZ10, sąveikaudama su mokytoju, reiškia neigiamas emocijas ir suvokimą apie mokytojo pateikiamą pavyzdį ir individualių skirtumų pripažinimo svarbą, tačiau dalyvauti žaidime kartu su mokiniu NZ6 vis tiek atsisako.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ10, sąveikaudama su mokytoju, demonstruoja suvokimą apie jo išsakytą skirtumų pripažinimo svarbą ir sukuria situaciją, kurioje mokinė, stebėdama suvokiamai vienas kitam skirtingų mokinių bendradarbiavimą ir patiriamą sėkmę, formavo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai NZ3 ir NZ12 po tarpusavio sąveikos žaidimo metu, išklaUSDami mokytojo pastebėjimus ir paskatinius, neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas po patirtos sėkmės žaidimo metu ir sukuria situaciją, kurioje mokiniai, įvertindami vienas kito skirtumus, veikdami kartu ir bendradarbiaudami, sugebėjo kartu patirti sėkmę, taip kolektyviškai ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.18 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 18 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010170, 03-10, 27:43)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0170 1.0 20:05-20:38	Situacija	Mokinei VB11 reiškiant neigiamas emocijas dėl mokinio VB12 veiksmų, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB1.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB12 skatinamas reflektuoti apie savo elgesį, išreiškiant teigiamas emocijas, jo rezultata mokinės VB11 emocijoms, padedama mokiniui suprasti, kad toks elgesys netinkamas jų santykiams, rasti galimus santykių kokybės išsaugojimo būdus su mokine VB12.
	Reakcija	Mokinys VB12, keletą kartų paskatintas mokytojo, atsiprašo mokinės VB11, padeda jai nusiraminti ir abu grįžta atgal į poilsio vietą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei VB11 reiškiant neigiamas emocijas dėl mokinio VB12 veiksmų, siekdamas padėti mokiniams išsaugoti tarpusavio ryšį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB12 ir padeda jam suprasti savo netinkamai išreikštų teigiamų emocijų rezultata mokinės VB11 emociinei būklei, jų tarpusavio santykiams, skatina mokinį rasti pagalbos mokinei būdą, atsiprašyti, taip padedant ugdyti santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.19 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 21 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010181, 03-16, 28:10)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHSB0181 1.0 16:58-17:09	Situacija	Mokiniais ilgą laiką atliekant raumenų ištvėrmės reikalaujančią užduotį, mokiniai JK11 ir JK2 sukuria tarpusavio sąveiką užduoties baigties kompromisui rasti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas sudaro sąlygas šiai sąveikai vystytis, skatindamas mokinių tarpusavio santykių kūrimą.
	Reakcija	Mokinys JK11 sudaro sąlygas užduotį laimėti mokiniui JK2, įvardydamas tolimesnio bendradarbiavimo pamokoje sąlygas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams JK11 ir JK2 tarpusavio sąveikos metu siekiant rasti užduoties baigties kompromisą ir mokytojui neįsitraukiant, sukurama situacija, kurioje mokiniai, įvertindami abipusį pasitikėjimą, galimybę dalintis vaidmenimis, kartu priima sprendimą, taip ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.20 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 22 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010210, 03-17, 30:34)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0211 1.0 13:33-13:46	Situacija	Mokiniai atlieka užduotį grupėse, paeiliui keisdami pagrindinio veikėjo vaidmeniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK12, JK9, JK1, JK10 verbaliai paskatina mokinę JK5 sėkmingai atlikti užduotį, demonstruoja jos palaikymą.
	Reakcija	Mokinė JK5, atlikdama užduotį, demonstruoja pastangas ir išreiškia teigiamas emocijas, reaguodama į bendraamžių demonstruojamą paskatinimą bei palaikymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5 atliekant užduotį ir bendraamžiams ją skatinant, sukurama situacija, kurioje mokinė JK5 gali įvertinti bendraamžių geranorišką ir draugišką paskatinimą dėl teigiamų tarpusavio santykių, taip ugdydama savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai JK12, JK9, JK1, JK10, įvertindami mokinės JK5 individualų pajėgumą ir užduoties specifiškumą, kolektyviškai ją skatina, taip sukurdami situaciją, kurioje mokiniai, siekdami padėti mokinėi patirti sėkmę atliekant užduotį, kolektyviškai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0211 1.1 13:33-13:54	Situacija	Mokiniai atlieka užduotį grupėse, paeiliui keisdami pagrindinio veikėjo vaidmeniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK12, JK9, JK10 verbaliai paskatina mokinį JK1 sėkmingai atlikti užduotį, demonstruoja mokinio palaikymą.
	Reakcija	Mokinys JK1, atlikdamas užduotį, demonstruoja pastangas ir išreiškia teigiamas emocijas, reaguodamas į bendraamžių išreiškiamą skatinimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 atliekant užduotį ir bendraamžiams jį skatinant, sukurama situacija, kurioje mokinys gali įvertinti bendraamžių geranorišką ir draugišką paskatinimą dėl teigiamų tarpusavio santykių, taip ugdydamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai JK12, JK9, JK10, įvertindami mokinio JK1 individualų pajėgumą ir užduoties specifiškumą, kolektyviškai jį skatina, taip sukurdami situaciją, kurioje mokiniai, siekdami padėti mokiniui patirti sėkmę atliekant užduotį, kolektyviškai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0211 1.2 14:53-15:08	Situacija	Mokiniai atlieka užduotį grupėse, paeiliui keisdami pagrindinio veikėjo vaidmeniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK12, JK9, JK10 verbaliai paskatina mokinę JK5 sėkmingai atlikti užduotį, demonstruoja jos palaikymą.
	Reakcija	Mokinė JK5, atlikdama užduotį, demonstruoja pastangas ir išreiškia teigiamas emocijas, reaguodama į bendraamžių demonstruojamą paskatinimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5 atliekant užduotį ir bendraamžiams ją skatinant, sukurama situacija, kurioje mokinė JK5 gali įvertinti bendraamžių geranorišką ir draugišką paskatinimą dėl teigiamų

		tarpusavio santykių, taip ugdydama savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai JK12, JK9, JK1, JK10, įvertindami mokinės JK5 individualų pajėgumą ir užduoties specifiškumą, kolektyviškai ją skatina, taip sukurdami situaciją, kurioje mokiniai, siekdami padėti mokinei patirti sėkmę atliekant užduotį, kolektyviškai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0211 1.3 15:15-15:24	Situacija	Mokiniai atlieka užduotį grupėse, paeiliui besikeisdami pagrindinio veikėjo vaidmeniu.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK12, JK9, JK10, JK10 verbaliai paskatina mokinį JK1 sėkmingai atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokinys JK1, atlikdamas užduotį, demonstruoja pastangas ir išreiškia teigiamas emocijas, reaguodamas į bendraamžių demonstruojamą paskatinimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 atliekant užduotį ir bendraamžiams jį skatinant, sukurama situacija, kurioje mokinys gali įvertinti bendraamžių geranorišką ir draugišką paskatinimą dėl teigiamų tarpusavio santykių, taip ugdydamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokiniai JK12, JK9, JK10, JK11, įvertindami mokinio JK1 individualų pajėgumą ir užduoties specifiškumą, kolektyviškai jį skatina, taip sukurdami situaciją, kurioje mokiniai siekdami padėti mokiniui patirti sėkmę atliekant užduotį, kolektyviškai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.21 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 25 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010196, 03-22, 17:17)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas IGHSB0196 1.0 04:02-04:15	Situacija	Mokiniam skiriama užduotis savarankiškai suformuoti poras užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys NZ12, kurdamas sąveikas, siekia suformuoti porą su mokiniu NZ11, tada su mokine NZ4.
	Reakcija	Mokiniai, išitraukdami į sąveiką su mokiniu NZ12, gestais pademonstruoja mokiniui nenorą su juo formuoti poras, santykių kokybės suvokimą, taip sukeldami mokiniui neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ12 siekiant suformuoti poras užduočiai atlikti, sukurama situacija, kurioje su juo būti poroje atsisakė mokiniai NZ11 ir NZ4 formuoja tarpusavio suvokimą apie jų prastą santykių kokybę su mokiniu NZ12, taip ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas IGHSB0196 1.1 04:16-04:30	Situacija	Mokinė NZ10 nespėja pasirinkti jai priimtinių bendrąklasių porai suformuoti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs likusių mokinių NZ12, NZ4 padėtį, paskatina mokinę NZ10 pasirinkti vieną iš jų, siekiant padėti mokinei atlikti pamokos užduotį.

	Reakcija	Mokinė NZ10 verbaliai ir neverbaliais gestais pademonstruoja nenorą bendradarbiauti su mokiniu NZ12 ar mokine NZ4, taip pademonstruodama prastų santykių su jais suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ10 nespėjus pasirinkti jos norimo bendraamžio porai suformuoti ir likus jai mažiau priimtiniams bendraamžiams, sukuriama situacija, kurioje mokinė NZ10 skatinama formuoti poras su jais, mokinėi NZ10 demonstruojant nenorą su jais bendradarbiauti, taip ugdant jos santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.22 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 25 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010311, 03-30, 21:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0311 1.0 12:15-12:29	Situacija	Mokinys JK11 nepriimtinu elgesiu paskatino mokinį JK6 pasitraukti iš dalyvavimo pamokos veikloje.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK11, siekdamas padėti mokiniui įvertinti savo elgesio netinkamumą ir rasti sprendimą, kuris padėtų mokiniui JK6 suvaldyti reiškiamas neigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinys JK11, paskatintas mokytojo, inicijuoja sąveiką su mokiniu JK6 ir demonstruoja pastangas padėti mokiniui JK6 suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 elgiantis nepriimtinais mokinio JK6 atžvilgiu, sukuriama situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu JK11, siekia padėti jam įvertinti savo elgesio rezultatą tarpasmeninių santykių su mokiniu JK6 kokybei ir rasti sprendimą, kuris padėtų išsaugoti šių santykių kokybę, taip padedant jam ugdyti savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.23 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 26 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010227, 04-13, 26:46)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHSB0227 1.0 21:14-21:49	Situacija	Mokinė JK5, klaidingai interpretuodama pamokos užduoties rezultatą, poilsio metu pradeda ekspresyviai reikšti neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai JK3, JK2, JK10 inicijuoja sąveiką su mokine JK5, siekdami jai padėti suvaldyti savo neigiamų emocijų raišką ir nusiraminti.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai demonstruoja suvokimą apie mokinių JK3, JK2, JK10 bandymą padėti jai nusiraminti ir pastangas suvaldyti savo reiškiamas neigiamas emocijas.

	Rezultatas	Individualus: mokinei JK5 pradėjus reikšti neigiamas emocijas, mokiniai JK3, JK2, JK10, atpažinę mokinės reiškiamas emocijas ir jų atsiradimo priežastį, inicijuoja sąveiką su ja, siekdami padėti jas suvaldyti, išreikšti paramą, taip ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.24 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 25 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010229, 04-14, 32:02)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšinį krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHSB0229 1.0 07:09-07:17	Situacija	Mokiniai varžosi judriojo žaidimo metu dėl galimybės tapti grupės kapitonais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB5 ekspresyviai išreiškia palaikymą mokiniui VB6, pademonstruodamas gerą jų tarpusavio santykių kokybės suvokimą.
	Reakcija	Mokinys VB6 verbaliai pritaria mokinio VB5 palaikymui, demonstruodamas toki pat santykių kokybės suvokimą, ir aktyviai įsitraukia į atliekamą veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB6 varžantis judriojo žaidimo metu ir mokiniui VB5 jį palaikant, sukuriamą situacija, kurioje mokiniai, aktyviai įsitraukdami į tarpusavio sąveiką palaikymo tikslu, formuoja pozityvius tarpusavio santykius, taip ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.25 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 29 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010239, 04-21, 25:00)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGHSB0239 1.0 07:13-07:51	Situacija	Mokiniai JK11 ir JK8 paskutiniai atlieka užduotį su varžymosi elementais.
	Inicijuotas veiksmas	Likę mokiniai, stebėdami mokinių JK11 ir JK8 atliekamą užduotį, pradeda verbaliai palaikyti abu bendraklasius, išreiškdami savo paramą jiems.
	Reakcija	Mokiniai JK11 ir JK8 atlieka jiems paskirtą užduotį, į sąveiką su mokiniais tiesiogiai neįsitraukdami.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniams JK11 ir JK8 varžantis tarpusavyje, sukuriamą situacija, kurioje likę mokiniai skanduote išreiškia pozityvią paramą savo bendraamžiams, demonstruoja teigiamų santykių su jais suvokimą, taip kolektyviškai ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.26 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 31 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010350, 04-26, 26:42)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas BGHSB0350 1.0 22:00-22:36	Situacija	Mokiniai žaidžia judrųjį žaidimą, atlikę pagrindines pamokos užduotis, visi dalyvauti pamokoje galintys mokiniai buvo įsitraukę į pirmą žaidimo atlikimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pagrindiniu žaidimo veikėju paskiria mokinį NZ12.
	Reakcija	Mokinė NZ10, pastebėjusi, kad pagrindinį žaidimo vaidmenį atlieka mokinyje NZ12, užima savo vietą poilsio vietoje ir veikloje nedalyvauja tol, kol NZ12 atlieka pagrindinį žaidimo veikėjo vaidmenį, mokytoji sudarant tokias sąlygas.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ10 subjektyviai vertindama savo santykius su mokiniu NZ12 sukuria individualią situaciją, kurios metu pamokos veikloje nedalyvauja mokiniui NZ12 atliekant pagrindinį vaidmenį ir demonstruoja suvokimą apie prastą santykių su juo kokybę, taip ugdydama savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.27 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0354 1.0 02:02-02:10	Situacija	Mokytojas, sąveikoje su mokiniais, skiria jiems savivaldaus ugdymosi koncepcija pagrįstą užduotį savarankiškai išsirinkti porininkus, su kuriais bus atliekama užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai, greitai reaguodami į mokytojo suformuotą užduotį, tarpusavio sąveikas sukuria mokiniai JK9 su JK3, JK10 su JK8.
	Reakcija	Mokinė JK3, reikšdama teigiamas emocijas, gestais pademonstruoja, kad sutinka kartu atlikti užduotį su mokytoja JK9, mokinyje JK8 neverbaliais gestais patvirtina, kad sutinka užduotį atlikti kartu su JK10.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai JK9, JK3, JK10, JK8, greitai ir užtikrintai inicijuodami tarpusavio sąveikas, sukuria situaciją, kurioje jie susidaro sąlygas pademonstruoti savo teigiamų santykių su bendraamžiais suvokimą, taip ugdydami santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0354 1.1 02:27-02:38	Situacija	Mokytoji patvirtinant pirmųjų porų pasirinkimus, mokinyje JK11 inicijuoja sąveiką su keliais skirtingais mokiniais, siekdamas susirasti sau porininką.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinyje JK11 pirmiausiai kreipiasi į mokinį JK2, tada į mokinę JK5 ir JK4.
	Reakcija	Visi trys mokiniai verbaliai ir neverbaliai pademonstruoja nenorą su mokiniu atlikti užduoties, šiam liekant stovėti vienas kurį laiką.

	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, sukurdamas kelias skirtingas sąveikas, kuriose bendraamžiai atsisako su juo kartu atlikti užduotį, formuoja suvokimo apie neigiamą santykių su bendraamžiais kokybę, taip ugdydamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą. Grupinis: mokinys JK11, inicijuodamas sąveikas su mokiniais JK2, JK5, JK4, sukuria situaciją, kurioje jo pasiūlymas atmetamas, formuodamas suvokimą apie neigiamus mokinių santykius su mokiniu JK11, taip ugdamas savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0354 1.2 02:30-02:41	Situacija	Mokiniui JK2 nesutikus bendradarbiauti kartu su mokiniu JK11, jis inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7, kuris atsisako bendradarbiauti su mokiniu JK2.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK2 inicijuoja sąveiką su mokine JK4, pasirinkdamas ją užduoties atlikimo porininke, tuo pačiu metu mokinys JK11 inicijuoja sąveiką su mokiniu JK7, taip pat suformuodamas naują porą.
	Reakcija	Mokinė JK4, neverbaliai demonstruodama neigiamas emocijas, sutinka būti JK2 porininke užduočiai atlikti, panašiais gestais neigiamas emocijas išreiškia ir mokinys JK7, tačiau sutinka bendradarbiauti su mokiniu JK12.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK2, inicijuodamas sąveiką su mokine JK4, sukuria situaciją, kurioje jo pasiūlymas yra atmetamas, ir, mokiniui formuojant savo suvokimą apie santykių su mokine JK4 kokybę, ugdomas mokinio santykių su bendraamžiais suvokimo bruožas. Grupinis: mokiniai JK2, JK4, JK11, JK7, sukurdami situaciją, kurioje jie nespėjo pasirinkti porininkų arba jų pasiūlymai bendradarbiauti buvo atmesti, formuoja savo suvokimą apie santykių kokybę su konkrečiais bendraamžiais, taip ugdydami šį savo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0354 2.0 05:49-06:34	Situacija	Mokinė JK5 netaisyklingai užima pradinę užduoties atlikimo padėtį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, siekdamas jai padėti pasitaisyti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui kelis kartus detaliai aiškinant mokinei JK5, kaip taisyklingai užimti pradinę padėtį, į šią sąveiką įsitraukia mokiniai JK9 ir JK11, siekdami padėti mokinei JK5.
	Reakcija	Mokiniai fiziniais veiksmais padeda mokinei JK5 taisyklingai užimti pradinę užduoties atlikimo padėtį, mokinei JK5 leidžiant jiems tai padaryti ir priimant jų teikiamą pagalbą.
	Rezultatas	Grupinis: mokinei JK5 prireikus papildomos pagalbos, ją suteikia mokiniai JK9 ir JK11, taip sukurdami situaciją, kurioje mokiniai, padedami vienas kitam, formuoja savo suvokimą apie teigiamą tarpusavio santykių kokybę ir kolektyviškai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.28 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniui JK6 nepavyksta atlikti užduoties, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas suteikti individualią pagalbą.

PGHSB0355 1.0 08:27-09:08	Inicijuotas veiksmas	Mokytojui padedant mokiniui JK7 atlikti užduotį, į jų sąveiką savarankiškai įsitraukia mokinys JK11, kuris taip pat padeda mokiniui JK6 atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokinys JK6 noriai sąveikauja su mokiniu JK11 ir, pasinaudodamas jo pagalba, atlieka užduoties atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, suteikdamas mokiniui JK6 individualią pagalbą, sukuria situaciją, kurios metu mokiniai bendradarbiauja, formuoja suvokimą apie tarpusavio santykių kokybę, taip ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.29 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0355 1.0 19:58-20:30	Situacija	Mokiniai žaidžia jiems žinoma judrųjį žaidimą, kurio metu iškritę mokiniai pradeda ilsėtis.
	Inicijuotas veiksmas	Besiilsintys mokiniai JK11, JK9, JK4, JK7, JK1 verbaliai palaiko judriajame žaidime dar tebesivaržančius mokinius JK10 ir JK5, demonstruodami geros tarpusavio santykių kokybės suvokimą.
	Reakcija	Mokiniai JK10, JK5, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su besiilsinčiais mokiniais, toliau veikia pagal judriojo žaidimo taisykles.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, palaikantys savo bendrąsias konkurencingo žaidimo metu, sukuria situaciją, kurioje jie gali formuoti suvokimą apie santykių su jais kokybę, demonstruodami palaikymą mokiniams, taip ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.30 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 32 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010251, 04-30, 28:34)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHSB0251 1.0 26:58-27:08	Situacija	Mokiniais atlikus paskutinį užduoties atlikimo bandymą, jį atlieka mokinys NZ5.
	Inicijuotas veiksmas	Likę mokiniai įvertinę, kad tai yra paskutinis jų bandymas patirti kolektyvinę sėkmę, pradeda skanduote palaikyti mokinį NZ5.
	Reakcija	Mokinys NZ5, įvertinęs mokinių demonstruojamą pozityvių santykių kokybę su juo suvokimą, gestais išreiškia teigiamas emocijas ir atlieka savo paskutinį užduoties bandymą.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, siekdami patirti kolektyvinę sėkmę ir skanduote palaikydami mokinį NZ5, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, išreikšdami pozityvų palaikymą bendraamžiui, konstruoja su juo kokybišką tarpusavio ryšį, taip kolektyviškai ugdydami savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.31 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 29 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010353, 05-04, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0353 1.0 04:29-04:37	Situacija	Mokiniais besiruošiant atlikti užduotį, mokytojas skiria savivaldaus mokymosi koncepcija pagrįstą užduotį savarankiškai išsirinkti porininką, su kuriuo bus atliekama užduotis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai VB12 ir VB8, supratę užduotį, pažiūri vienas į kitą ir neverbaliai sukuria tarpusavio sąveiką.
	Reakcija	Mokiniai atsistoja ir vienas kitą apsikabina, pademonstruodami abipusį sutarimą ir tarpusavio ryšį.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB8 ir VB12, inicijuodami tarpusavio sąveiką ir pademonstruodami bendrą teigiamą sutarimą, pagrįstą tai išreiškiančiais gestais ir pozityviomis emocijomis, sukuria situaciją, kurioje ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0353 1.1 04:38-04:55	Situacija	Mokytojas skatina kitus mokinius taip pat išsirinkti savo porininką užduočiai atlikti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių pasyvumą, inicijuoja individualią sąveiką su mokine VB11, paprašydamas jos išsirinkti sau porininką užduočiai atlikti.
	Reakcija	Mokinys VB6, suprasdamas, kad mokytojas prašo mokinės imtis iniciatyvos ir išsirinkti savo porininką, atsistoja ir rankų gestais pademonstruoja mokinei, kad nenori su ja atlikti užduoties.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB6 netiesioginės sąveikos su mokytoju metu sukuria situaciją, kurioje sudaro sau sąlygas pademonstruoti prastų tarpusavio santykių kokybės su mokine VB11 suvokimą, taip ugdydamas šį savo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0353 1.2 04:56-05:35	Situacija	Likę mokiniai, skatinami mokytojo, savarankiškai porininko atlikti užduočiai nepasirenka, mokiniui VB6 gestu demonstruojant nenorą rinktis iš laisvų likusių mokinių iki tol, kol grįžta mokinys VB4.
	Inicijuotas veiksmas	Grįžus mokiniui VB4, mokinys VB6 greitai pribėga prie jo ir gestais pademonstruoja, kad nori su juo atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokinys VB4, apsikabindamas mokinį VB6, pademonstruoja, kad sutinka su mokinio pasiūlymu kartu atlikti užduotį, tuo pačiu metu mokinys VB10, priedamas prie mokinio VB3, pademonstruoja tokius pačius gestus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniai VB6 ir VB4, sukurdami tarpusavio sąveiką, pademonstruoja savo tarpusavio santykių kokybės suvokimą ir sukuria situaciją, kurioje, šiam suvokimui reiškiantis, mokiniai ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.
Epizodo kodas PGHSB0353 1.3 05:38-05:50	Situacija	Visiems mokiniams suformavus poras, išskyrus VB11 ir VB7, mokytojas inicijuoja sąveiką su jais, siekdamas padėti jiems suformuoti tarpusavio porą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paskatina mokinius suformuoti porą, nurodydamas, kad jie vieninteliai likę mokiniai dar to nepadarę.
	Reakcija	Mokinė VB11 gestais pademonstruoja nenorą būti poroje su mokiniu VB7, aiškiai išreiškia prastos santykių kokybės su mokiniu VB7 suvokimą.

	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11 sukurtoje situacijoje, kurioje užduotį atliko bendradarbiaudama su jai mažiau priimtinu bendraklasiu, sukuria situaciją, kurioje pademonstruodama prastų tarpusavio santykių suvokimą su juo, ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.32 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 32 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010271, 05-11, 25:20)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0271 1.0 21:08-21:32	Situacija	Mokinys JK11, judriojo žaidimo metu nesilaikydamas su mokytoju suformuotų susitarimų elgtis priimtina bendraklasių aspektu, sukelia neigiamas emocijas mokiniams JK5 ir JK12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas padėti jam suprasti jo santykių su bendraamžiais kokybę ir jos kaitą dėl jo nepriimtino elgesio, paskatina mokinį padėti suvaldyti mokinių JK5 ir JK12 reiškiamas neigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinys JK11, verbaliai pademonstruodamas mokytojo skatinimo suvokimą, inicijuoja individualias sąveikas su mokiniais JK5 ir JK12, padeda jiems suvaldyti savo neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 nesilaikant su mokytoju suformuotų susitarimų ir savo elgesiu sukeliant mokiniams JK5 ir JK12 neigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas skatina mokinį JK11 padėti mokiniams JK5 ir JK12 suvaldyti savo neigiamas emocijas, įvertinti jo elgesio rezultatą, santykių su bendraamžiais kokybę, taip padedant mokiniams ugdyti santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.33 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 35 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010278, 05-17, 28:22)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHSB0278 1.0 07:58-09:56	Situacija	Mokiniams ilsintis, mokinė NZ4, ekspresyviai reikšdama neigiamas emocijas, inicijuoja sąveiką su mokytoju ir informuoja jį, kad mokinė NZ1 su ja pasielgė nepriimtina.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas paprašo mokinės NZ4 grįžti į poilsio vietą ir inicijuoja sąveiką su mokinė NZ1, siekdamas nustatyti jos elgesį, elgesio priežastį, padėti mokinėi suprasti, kad jos elgesys yra nepriimtinas santykių kokybės su mokinė NZ4 ir kitų bendraamžių aspektu, skatina ją rasti šių santykių kokybės išsaugojimo būdą.

	Reakcija	Mokytojui inicijavus sąveiką su mokine NZ1, išitraukia ir mokinė NZ10, demonstruodama jų tarpusavio ryšį ir paramą mokinei NZ1. Mokinė NZ1, išreiškdamą neigiamas emocijas, demonstruoja pritarimą mokytojo išsakytiems pastebėjimams ir inicijuoja sąveiką su mokine NZ4, siekdama padėti jai suvaldyti jos reiškiamas neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ4 informavus mokytoją, kad mokinė NZ1 su ja pasielgė nepriimtina, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ1, siekdamas nustatyti mokinės elgesį ir jo priežastį, taip sukuriant situaciją, kurioje mokinė skatinama įvertinti savo elgesio rezultatą santykiams su mokine NZ4 ir kitais bendraamžiais, rasti šių santykių išsaugojimo būdus, juos pritaikyti, išitraukusi į šią sąveiką mokinė NZ10 verbaliai demonstruodama savo paramą mokinei NZ1 ir santykių su ja suvokimą, kartu su mokinėmis NZ1 ir NZ4 ugdo savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.34 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 33 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010281, 05-18, 20:52)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHSB0281 1.0 10:54-11:08	Situacija	Mokiniui VB3 atliekant individualią užduotį, mokinys susiduria su sunkumais atliekant judesius.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinio VB3 pastangas ir sunkumus įvertinęs mokinys VB5 inicijuoja sąveiką su juo ir, siekdamas padėti mokiniui atlikti užduoties bandymą, fiziškai padeda jam užimti judesio atlikimo padėtį, verbaliai įvardija, kada jį atlikti.
	Reakcija	Mokinys VB3 priima mokinio VB5 pagalbą ir, vadovaudamasis jo lyderyste, atlieka savo užduoties atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB3 susiduriant su sunkumais įveikti savo užduoties atlikimo bandymą, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys VB5, įvertinęs mokinio pastangas, inicijuoja sąveiką su juo ir siekia jam suteikti pagalbą, taip demonstruojant tarpusavio santykių kokybės suvokimą ir ugdamas santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.35 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 36 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010302, 05-25, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHSB0302 1.0	Situacija	Mokinė JK5 judriojo žaidimo metu patiria sunkumus laikydamasi taisyklių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine JK5, siekdamas padėti jai prisiminti žaidimo taisykles ir jų laikytis.

24:58-25:25	Reakcija	Mokinei JK5 remiantis mokytojo priminimu, nepavyksta prisiminti atitinkamų taisyklių, įvertinę jos sunkumus, į sąveiką įsitraukę mokiniai JK9 ir JK8 padeda mokinei JK5 jas prisiminti.
	Rezultatas	Individualus: mokinei JK5 neprisimenant judriojo žaidimo taisyklių, į sąveiką su mokytoju įsitraukia ir mokiniai JK9 bei JK8, sukuriamą situaciją, kurioje, siekdami suteikti pagalbą mokinei JK5, kartu su mokytoju padeda prisiminti judriojo žaidimo taisyklę, taip ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

27.36 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 37 santykių su bendraamžiais suvokimo bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010304, 05-26, 24:47)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHSB0304 1.0 20:29-20:57	Situacija	Mokinys VB7 laukia savo užduoties atlikimo eilės, atsitraukęs nuo likusių mokinių.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui VB7 bandant užimti pradinę padėtį užduočiai atlikti, mokinys VB12 jam tokios galimybės nesuteikia ir užduotį ruošiasi atlikti su mokiniu VB1, taip pademonstruodamas nenorą bendradarbiauti su mokiniu VB7 ir prastų santykių kokybės su juo suvokimą.
	Reakcija	Mokinys VB7, išreikšdamas neigiamas emocijas, grįžta į savo pasirinktą laukimo vietą toliau nuo likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB12 demonstruojant nenorą bendradarbiauti su mokiniu VB7, sukuriamą situaciją, kurioje mokiniui VB7 negavus galimybės atlikti užduoties, sudaromos sąlygos įvertinti savo santykių su mokiniu VB12 kokybę, taip ugdant savo santykių su bendraamžiais suvokimo bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, SANTYKIŲ SU
BENDRAAMŽIAIS SUVOKIMO BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ
PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į SUBTEMAS IR TEMAS**

28.1 lentelė 3.8 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHSB0009 1.0, PGHSB0010 1.0, PGXSB0029 1.0, PGHSB0035 1.0, PGHSB0035 2.0, BGHSB0048 1.0, BGHSB0076 1.0, BGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, IGHSB0090 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0109 1.0, BGHSB0121 1.0, PGHSB0143 1.0, BGHSB0170 1.0, IGHSB0196 1.1, PGHSB0311 1.0, PGHSB0355 1.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, PGHSB0353 1.3, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0, PGHSB0281 1.0, BGHSB0302 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	BGXS0074 1.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0143 1.1, PGHSB0354 1.0, PGHSB0354 2.0.
Įvadinė pamokos dalis	IGHSB0090 1.0, IGHSB0181 1.0, IGHSB0196 1.0, IGHSB0196 1.1, IGHSB0229 1.0, IGHSB0239 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHSB0008 1.0, PGHSB0010 1.0, PGHSB0035 2.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, PGHSB0084 1.0, PGHSB0143 1.0, PGHSB0143 1.1, PGHSB0211 1.0, PGHSB0211 1.1, PGHSB0211 1.2, PGHSB0211 1.3, PGHSB0311 1.0, PGHSB0227 1.0, PGHSB0354 1.0, PGHSB0354 1.1, PGHSB0354 2.0, PGHSB0355 1.0, PGHSB0251 1.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, PGHSB0353 1.3, PGHSB0278 1.0, PGHSB0281 1.0, PGHSB0304 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGHSB0048 1.0, BGXS0074 1.0, BGHSB0076 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0109 1.0, BGHSB0121 1.0, BGHSB0170 1.0, BGHSB0350 1.0, BGHSB0355 1.0, BGHSB0271 1.0, BGHSB0302 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHSB0227 1.0, BGHSB0350 1.0, PGHSB0355 1.0, PGHSB0251 1.0, PGHSB0281 1.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHSB0008 1.0, PGHSB0009 1.0, PGXSB0029 1.0, PGHSB0035 1.0, PGHSB0035 2.0, PGHSB0100 1.0, BGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, PGHSB0211 1.0, PGHSB0211 1.1, PGHSB0211 1.2, PGHSB0211 1.3, PGHSB0311 1.0, PGHSB0354 1.0, PGHSB0354 1.1, PGHSB0354 2.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, PGHSB0353 1.3, PGHSB0304 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas PSBST8	PGHSB0010 1.0, BGHSB0048 1.0, BGXS0074 1.0, BGHSB0076 1.0, PGHSB0084 1.0, IGHSB0090 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0109 1.0, BGHSB0121 1.0, PGHSB0143 1.0, PGHSB0143 1.1, BGHSB0170 1.0, IGHSB0181 1.0, IGHSB0196 1.0, IGHSB0196 1.1, IGHSB0229 1.0, IGHSB0239 1.0, BGHSB0355 1.0, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0, BGHSB0302 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGHSB0008 1.0, PGHSB0009 1.0, PGXSB0029 1.0, PGHSB0035 1.0, PGHSB0035 2.0, BGHSB0048 1.0, BGXS0074 1.0, PGHSB0143 1.0, PGHSB0143 1.1, IGHSB0239 1.0, BGHSB0350 1.0, PGHSB0354 1.0,

	PGHSB0354 1.1, PGHSB0354 2.0, PGHSB0355 1.0, BGHSB0355 1.0, PGHSB0251 1.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, PGHSB0353 1.3, BGHSB0271 1.0, PGHSB0281 1.0.
Sporto šakos	BGHSB0170 1.0, ĮGHSB0181 1.0, PGHSB0211 1.0, PGHSB0211 1.1, PGHSB0211 1.2, PGHSB0211 1.3, ĮGHSB0196 1.0, ĮGHSB0196 1.1, PGHSB0311 1.0, PGHSB0227 1.0, ĮGHSB0229 1.0, PGHSB0278 1.0, BGHSB0302 1.0, PGHSB0304 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	BGHSB0076 1.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, PGHSB0084 1.0, ĮGHSB0090 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0109 1.0, BGHSB0121 1.0.
Sveika gyvensena	PGHSB0010 1.0.

28.2 lentelė 3.8 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGHSB0009 1.0, PGXSB0029 1.0, PGHSB0035 1.0, PGHSB0035 2.0, BGHSB0048 1.0, BGXSB0074 1.0, BGHSB0076 1.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, ĮGHSB0090 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0109 1.0, BGHSB0121 1.0, PGHSB0143 1.0, GERASEBST3 PGHSB0143 1.1, BGHSB0170 1.0, ĮGHSB0196 1.1, PGHSB0311 1.0, PGHSB0354 1.0, PGHSB0354 2.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, PGHSB0353 1.3, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0, PGHSB0281 1.0, BGHSB0302 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveika	PGHSB0008 1.0, PGHSB0009 1.0, PGHSB0010 1.0, PGXSB0029 1.0, PGHSB0035 2.0, BGHSB0048 1.0, BGXSB0074 1.0, BGHSB0076 1.0, PGHSB0084 1.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, BGHSB0117 1.0, PGHSB0143 1.1, BGHSB0170 1.0, ĮGHSB0181 1.0, PGHSB0211 1.0, PGHSB0211 1.1, PGHSB0211 1.2, PGHSB0211 1.3, ĮGHSB0196 1.0, PGHSB0227 1.0, ĮGHSB0229 1.0, ĮGHSB0239 1.0, PGHSB0354 1.0, PGHSB0354 1.1, PGHSB0354 2.0, BGHSB0355 1.0, PGHSB0251 1.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.2, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0, PGHSB0281 1.0, BGHSB0302 1.0, PGHSB0304 1.0, PGHSB0311 1.0,
Skatinant siekti geresnių rezultatų	PGHSB0008 1.0, PGHSB0211 1.0, PGHSB0211 1.1, PGHSB0211 1.2, PGHSB0211 1.3, ĮGHSB0229 1.0, ĮGHSB0239 1.0, BGHSB0355 1.0, PGHSB0251 1.0.
Demonstruojant neigiamas emocijas prieš bendrąklasius	BGHSB0048 1.0, ĮGHSB0090 1.0, BGHSB0170 1.0, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0, PGHSB0311 1.0.
Nenorint bendradarbiauti su bendrąklasiais	PGHSB0009 1.0, PGHSB0010 1.0, PGHSB0035 1.0, PGHSB0143 1.0, PGHSB0143 1.1, ĮGHSB0196 1.0, ĮGHSB0196 1.1, BGHSB0350 1.0, PGHSB0354 1.1, PGHSB0353 1.1, PGHSB0353 1.3, PGHSB0304 1.0, PGHSB0353 1.0, PGHSB0353 1.2, PGHSB0354 1.0.
Įsitraukiant į pagalbos teikimo sąveikas	PGXSB0029 1.0, BGXSB0074 1.0, BGHSB0076 1.0, PGHSB0084 1.0, BGHSB0090 1.0, BGHSB0121 1.0, PGHSB0227 1.0, PGHSB0354 2.0, PGHSB0281 1.0, BGHSB0302 1.0.
Bendradarbiaujant	PGHSB0035 2.0, PGHSB0100 1.0, PGHSB0101 1.0, BGHSB0117 1.0, BGHSB0170 1.0, ĮGHSB0181 1.0, PGHSB0311 1.0, BGHSB0271 1.0, PGHSB0278 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, IMPULSYVUMO
VALDYMO BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE
TEMINIO ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Nepasitenkinimo bendraamžių veiksmais raiška</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Grupinis.	Sporto šakų.	
Poilsio.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	

Mokinių poilsio metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduotis** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant, frontiniu metodu, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Nepasitenkinimo bendraamžių veiksmais raiška</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Noro arba nenoro įsitraukti į bendrų veiklų atlikimą demonstravimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Frontalusis.		Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.			

Judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Noro arba nenoro įsitraukti į bendrą veiklą atlikimą demonstravimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Sporto šakų.	Individualus.
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sveikos gyvensenos.	Grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Individualiu ir grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sveikos gyvensenos ugdymo programos dalį.

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Noro arba nenoro įsitraukti į bendrą veiklą atlikimą demonstravimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Grupinis, frontalusis.		Individualus, grupinis.

Mokymosi užduočių metu tokios interakcijos formuojamos individualiu lygmeniu, mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Bendradarbiavimo konstravimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Bendro tikslo formavimas ir siekimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Lavinimosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.
Poilsio.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.

Judriųjų ar sportinių užduočių metu tokios interakcijos individualiu ir grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **poilsio metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir sporto šakų ugdymo programos dalis.

<i>Bendrąsias skatinimo pademonstruoti geresnius rezultatus procesai formuojami mokinių interakcijų metu</i>			
<i>Bendrąsias palaikymo raiška atliekant užduotis</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		

Judriųjų ar sportinių užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir ugdymo programos dalį.

<i>Bendraklasių skatinimo pademonstruoti geresnius rezultatus procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Tarpusavio pagalbos suteikimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis, grupinis.		Grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Sporto šakų.	
Poilsio.		Judėjimo įgūdžių, netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.

Mokymosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **poilsio metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ir netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalis.

<i>Bendraklasių skatinimo pademonstruoti geresnius rezultatus procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų metu</i>			
<i>Tarpusavio pagalbos suteikimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi; poilsio.	Individualusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **poilsio metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualias užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, PASITIKĖJIMO SAVIMI
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI**

30.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 1 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010004, 11-03, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: bazinių gimnastikos judesių be papildomo inventoriaus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti bazinius kūno svorio judesius be inventoriaus.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGXPS0004 1.0 01:08-02:22	Situacija	Mokiniai nedrąsiai atlieka sudėtingą judesį su savo kūno svoriu, mokytoji teikiant individualią pagalbą kiekvienam mokiniui.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja individualią sąveiką su kiekvienu mokiniu ir, teikdamas jiems individualią pagalbą, pagiria ir padaršina atlikti kitą bandymą efektyviau.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, atlikę savo bandymą, reiškia teigiamas emocijas ir grįžta atgal į rikiuotę pakartoti bandymui.
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, atlikdami techniškai sudėtingą judesį ir jausdamiesi neužtikrintai, sukuria situaciją, kurioje mokytojas inicijuoja individualias sąveikas su mokiniais, juos paskatindamas, pagirdamas ir padaršindamas, taip padedant mokiniams ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.2 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 5 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010034, 11-17, 23:52)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafetinių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0034 1.0 12:06-12:15	Situacija	Mokinė JK5 atlieka grupinę užduotį, prieš tai mokytoji suteikusi individualią pagalbą išmokyti užduočiai reikalingus judesius.
	Inicijuotas veiksmas	Atlikdama užduotį mokinė inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdama sužinoti, ar užduotį atlieka teisingai.
	Reakcija	Mokytojas įsitraukia į sąveiką su mokinė, patvirtindamas jos užduoties atlikimo tikslumą, ją papildomai paskatina ir pagiria mokinę už rodomas pastangas bei padarytą pažangą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5 inicijavusi sąveiką su mokytoju siekiant nustatyti, ar ji teisingai atlieka užduotį, sukuriamą situaciją, kurioje mokytoji patvirtina mokinės užduoties atlikimo tikslumą, ją pagiriant ir paskatindamas, formuojamas pozityvus mokinės savęs ir savo gebėjimų suvokimas, taip ugdant jos pasitikėjimo savimi bruožą.

30.3 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 7 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010043, 12-02, 31:06)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafėčių tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis estafetėse.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0043 1.0 13:20-14:01	Situacija	Mokiniam atlikus grupinės užduoties bandymą, mokytojas sąveikauja su jais, padėdamas nustatyti jų parodytą rezultatą, mokinio JK11 grupė šįkart pademonstruoja prastesnį rezultatą, mokinys JK11 savarankiškai inicijuoja nepageidautiną sąveiką su mokine JK3, sukeldamas jai neigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine JK3, ją paskatindamas, pagirdamas ir padrąsinamas, į šią sąveiką bandant įsiterpti mokiniui JK11, bet mokytojai nesuteikiant tokios galimybės.
	Reakcija	Mokinė JK3, verbaliai į sąveiką su mokytoju neįsitraukdama, bet reaguodama į jo paskatinimus, suvaldo savo neigiamas emocijas ir grįžta atgal į mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 sukūrus nepageidaujamą sąveiką su mokine JK3 ir sukeliant neigiamas emocijas dėl įvardytų silpnųjų, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojai inicijavus sąveiką su mokine JK3, ją padrąsinant ir pagiriant, formuojamas teigiamas mokinės suvokimas apie pademonstruotą individualiai gerą rezultatą, jos pajėgumą, taip padedant mokinei ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.
Epizodo kodas PGHPS0043 1.1 14:48-15:01	Situacija	Mokinė JK3 po teigiamos sąveikos su mokytoju atlieka užduoties bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Bandymo metu mokinė pastebimai demonstruoja pastangas kuo geriau atlikti užduotį, mokytojai papildomai ją skatinant.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai pademonstruodama teigiamas emocijas sėkmingai užbaigia jos užduoties atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei JK3 atliekant užduotį ir jos metu mokytojai sukuriant sąveiką su ja, siekiant dar labiau paskatinti mokinę, konstruojama situacija, kurioje formuojamas individualaus rezultato prasmės suvokimas, taip ugdant jos pasitikėjimo savimi bruožą.

30.4 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 8 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010076, 01-06, 29:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokytojai išsakyti patarimus ir pastebėjimus, kurie gali padėti mokiniams sėkmingiau atlikti užduotį, daugumą ją atlieka sėkmingai, bet mokinei VB11 tokio rezultato pasiekti nepavyksta.

BGHPS0076 1.0 19:55-20:06	Inicijuotas veiksmas	Mokinė VB11 po nesėkmingo bandymo kreipiasi į mokytoją, siekdama nustatyti nesėkmingo bandymo priežastį, net ir laikantis anksčiau mokytojo išsakytų patarimų.
	Reakcija	Mokytojas pagiria mokinę, siekdamas padėti jai suprasti, kad jos atliktas judesys buvo tikslus ir geras, padeda mokinei atrasti tobulintą sritį sėkmingam užduoties atlikimui.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11, inicijuodama sąveiką su mokytoju, siekdama nustatyti nepatenkinamo rezultato priežastį, sukuria situaciją, kurioje mokytojas įvardija mokinės stipriasias savybes, tobulintinas sritis ir, paskatindamas ją nepageidaujamo rezultato atveju, padeda mokinei ugdyti savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.5 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 10 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010090, 01-18, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės stiprinančius pratimus, imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0090 1.0 22:27-22:43	Situacija	Mokinė NZ9, atlikdama užduotį, iš jos iškrenta likus žaisti keliems mokiniams ir prieina pailsėti prie mokytojo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinės pademonstruotą rezultatą, paskatina pagirdamas dėl gero pademonstruoto rezultato pagal mokinės gebėjimus, skatina mokinę suprasti, kad svarbiausia yra individualios pastangos.
	Reakcija	Mokinė NZ9 verbaliai išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja pasitenkinimą pasiektu rezultatu ir pasitikėjimą savimi, įvardydamą, kad užduotį galėjo ir laimėti, jei ne tam tikros priežastys.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant paskatinti mokinę NZ9 pagyrimu ir mokinei išreiškiant suvokimą apie įmanomą geresnio rezultato pademonstravimą, sukuriamą situacija, kurioje mokinė, įvertindama savo pastangas, padarytą pažangą, mokytojo pagyrimus ir reflektuodama apie individualų pajėgumą, ugdo savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.6 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 12 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010094, 01-19, 24:32)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHPS0094 1.0 08:55-09:15	Situacija	Mokytojas mokiniams pasiūlo atlikti sudėtingesnę pratimą, visiems mokiniams išreiškiant norą jį atlikti, pratimui pademonstruoti išrenkamas pažangus mokinius JK12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiny JK11 mokytojo vertinimu labai gerai pademonstruoja, kaip turi būti atliktas nurodytas sudėtingesnis pratimas, todėl yra pagiriamas ir skatinamas už atliktą pažangą.

	Reakcija	Mokinys JK11, demonstruodamas teigiamas emocijas, pirmasis atlieka sutartą sudėtingesnį pratimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 išskirtinai gerai atliekant sudėtingą mokytojo paskirtą užduotį ir mokytoji už padarytą pažangą jį pagiriant keletą kartų, sukuriamą situacija, kurioje mokinys jaučia įvertinimą, reflektuoja apie savo gebėjimus, taip ugdydamas savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.7 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 12 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010103, 01–25, 26:09)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0103 1.0 20:51–21:15	Situacija	Mokytojas, įvertindamas ankstesnius mokinės NZ1 sunkumus atlikti užduotį, individualizuoja ugdymo turinį, taip kad mokinei pavyktų patirti sėkmę.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinei NZ1 pradedant užduotį, mokytojas sudaro jai sąlygas įveikti užduotį pagal jos turimas galimybes, ją skatina, kol pasiekiamas norimas rezultatas.
	Reakcija	Mokinė NZ1, atlikdama užduotį, demonstruoja pastangas ją atlikti maksimaliai gerai, atsižvelgusi į mokytojo patarimus, ją įveikia ir kartu su mokiniu NZ2 išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytoji įvertinus individualų mokinės NZ1 pajėgumą ir individualizavus ugdymą taip, kad užduotį mokinė įveiktų savo jėgomis, sukuriamą situacija, kurioje mokinė su individualia mokytojo pagalba patiria sėkmę, taip ugdydama savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.8 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 14 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010108, 01–26, 17:15)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0108 1.0 13:05–13:58	Situacija	Mokinei JK5 suteikiama galimybė pabandyti atlikti pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį, kurį mokinė bandys pirmą kartą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė JK5 keletą kartų nesėkmingai pabando savarankiškai atlikti žaidime privalomus judesius, pradeda neverbaliai reikšti neigiamas emocijas, kol paskutinį bandymą ji atlieka, patirdama sėkmę.
	Reakcija	Atlikusi sėkmingą bandymą, mokinė JK5 demonstruoja teigiamas emocijas ir norą atlikti jai paskirtą pagrindinį judriojo žaidimo vaidmenį.
	Rezultatas	Individualus: mokinei JK5 sudarant sąlygas savarankiškai pabandyti atlikti jai naujus judesius ir patyrus sėkmę, sukuriamą situacija, kurioje mokinė, įveikusi savo neigiamas emocijas ir norą nebeatlikti veiklos, patyrusi sėkmę, ją atlieka, formuoja savo gebėjimų suvokimą, taip ugdydama savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.9 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 13 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010114, 01–29, 30:04)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHPS0114 1.0 02:57-03:04	Situacija	Mokinė NZ10, atlikusi pramankštos pratimus, pradeda reikšti teigiamas emocijas ir verbaliai įvardija patirtą sėkmę, nes pramankštą atlieka geriau nei įprasta.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ10, siekdamas ją pagirti ir paskatinti, verbaliai įvertindamas jos pažangą.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai išreiškia teigiamas emocijas, norą labiau įsitraukti į veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 pademonstravus geresnį nei įprasta rezultatą, sėkmę išreiškiant teigiamomis emocijomis, į sąveiką su mokine įsitraukus mokytojui ir ją pagiriant bei paskatinant, sukuriamą situacija, kurioje mokinė, reflektuodama apie ankstesnį rezultatą ir padarytą pažangą, teigiamai įvertino save, buvo teigiamai įvertinta mokytojo, demonstruodama norą labiau įsitraukti į veiklą, ugdo savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.10 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 13 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010114, 01–29, 30:04)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0114 1.0 23:25-23:46	Situacija	Mokinė NZ1, atlikusi kelis nesėkmingus užduoties bandymus, su mokytojo pagalba išklauso patarimus ir, į juos atsižvelgdama, atlieka dar vieną sėkmingą bandymą be mokytojo individualizuoto ugdymo turinio pagal mokinės pajėgumą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas pagiria mokinę dėl padarytos pažangos, įvardija, kad jos sėkmingas bandymas buvo atliktas be mokytojo pagalbos.
	Reakcija	Mokinė, įvertindama mokytojo patarimų ir savo pastangų vertę, patyrusi sėkmę, neverbaliai demonstruoja teigiamas emocijas, įsitraukimo į veiklą norą ir grįžta atgal grupės rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui siekiant, kad mokinė NZ1 patirtų atlikimo sėkmę, sudaro jai sąlygas užduotį atlikti keletą kartų ir, išsakydamas patarimus, kaip patirti sėkmę, taip sukuria situaciją, kurioje mokinė reflektuoja savo pažangą, įvertina pastangų vertę ir suvokia pajėgumą, taip ugdydama savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.11 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 6 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010070, 01-04, 24:19)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGXPS0070 1.0 15:18-15:53	Situacija	Mokiniam atlikus pagrindines pamokos užduotis, mokytojas inicijuoja baigiamosios pamokos dalies pradžią.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniam stovint rikiuotėje, mokytojas inicijuoja sąveiką su visais mokiniais, juos pagiria puikiai atlikus užduotį, įvardija, kokius judesius šiandien mokiniai pademonstravo, ir skatina juos pasitobulinti atitinkamose srityse, įsivertinti save.
	Reakcija	Mokiniai išklauso mokytojo ir verbaliai bei gestais išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, pagirdamas ir paskatindamas mokinius už tai, kad jie puikiai atlieka užduotis, sukuria situaciją, kurioje kiekvienas mokinių skatinamas suvokti sėkmingą rezultatą, pastangų vertę, ir, sulaukdamas teigiamo mokinių atgalinio ryšio, padeda jiems ugdyti savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.12 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 18 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010148, 02-22, 26:15)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: judriųjų žaidimų tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo įgūdžius varžantis įvairiuose judriuosiuose žaidimuose.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0148 1.0 16:41-17:05	Situacija	Mokinei NZ9 nepavyko atlikti pirmos užduoties bandymo, mokytojas jai sudaro sąlygas atlikti antrą bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ9, siekdamas padrąsinti mokinę ir atlikti antrą užduoties bandymą, pasiūlydamas jai atlikti kartu su mokine NZ10, siekdamas mokinę padrąsinti.
	Reakcija	Mokinė NZ9 neverbaliai sutinka su mokytojo padrąsinimu ir, suformuodama porą kartu su mokine NZ10, atlieka antrą užduoties atlikimo bandymą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, siekdamas paskatinti mokinę NZ9 atlikti antrą užduoties bandymą, suformuoja jos ir mokinės NZ9 porą, kad pastarajai mokinei užduotį atlikti būtų drąsiau, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinė, sąveikaudama su mokine NZ10, jaučiasi drąsiau ir, atlikdama antrą užduoties bandymą, ugdo pasitikėjimo savimi bruožą.
Epizodo kodas PGHPS0148 1.1 19:51–20:06	Situacija	Mokinei NZ9 patyrus sėkmę atliekant užduotį su mokine NZ10, jos kartu atlieka dar vieną bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Bandymui pasibaigus, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ9, sudarydamas jai sąlygas pabandyti užduotį atlikti dar kartą individualiai, siekiant padėti mokinei formuoti tinkamą savo pajėgumo suvokimą.

	Reakcija	Mokinė sutinka su mokytojo pasiūlymu, atlikdama užduotį, patiria sėkmę ir, reikšdama teigiamas emocijas, grįžta prie likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokytoji įvertinus mokinės NZ9 padarytą pažangą, jis sudaro sąlygas mokiniai NZ9 atlikti užduotį individualiai, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokinė įvertina savo pajėgumą, patirdama sėkmę, išreiškia teigiamas emocijas ir ugdo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.13 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 18 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010149, 02-24, 29:52)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas BGHPS0149 1.0 20:23-21:00	Situacija	Mokinys JK1, atlikdamas judrųjį žaidimą, kelis kartus iš eilės susiduria su užduoties įveikos sunkumais ir, išreiškdamas neigiamas emocijas verbaliai, patvirtina, kad nori savo dalyvavimą jame sustabdyti.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą atlikti užduotį sėkmingai, inicijuoja sąveiką su mokiniu JK1, siekdamas mokinį padirginti ir paskatinti užduotį atlikti pakartotinai, sudarydamas tam sąlygas.
	Reakcija	Mokinys JK1, atlikdamas užduotį keletą kartų iš eilės, ją atlieka sėkmingai ir suvokdamas, kad jis patyrė sėkmę, išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinio JK1 pajėgumą atlikti užduotį ir patirtį sėkmę, mokiniui išreiškiant norą užduotį nutraukti, mokytojas, jį paskatindamas ir sudarydamas sąlygas sėkmei patirti, sukuria situaciją, kurioje mokinys, atlikdamas užduotį, įvertina savo pajėgumą, patiria sėkmę ir, išreiškdamas teigiamas emocijas, ugdo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.14 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 20 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010158, 03-01, 26:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHPS0158 1.0 04:30-04:35	Situacija	Mokinė NZ10 atlieka pramankštos pratimus, demonstruodama individualią pažangą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinės pademonstruotą nedidelę asmeninę pažangą, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas ją pagirti ir padėti mokiniai įvertinti savo pajėgumą, padarytą pažangą.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja pritirimą mokytojo išsakytam pagyrimui.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinės padarytą pažangą ir inicijavęs sąveiką su ja, sukuria situaciją, kurioje mokinė pagyrimu

		skatinama įvertinti savo pajėgumą, padarytą pažangą, išreikšti teigiamas emocijas, taip ugdant pasitikėjimo savimi bruožą.

30.15 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 18 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010170, 03-10, 27:43)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0170 1.0 26:56-27:16	Situacija	Paskutinėje pamokos rikiuotėje mokytojas, įvertindamas mokinių VB4 ir VB6 padarytą pažangą, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas paskatinti mokinius, įvardija jiems jų padarytą pažangą, jos rezultatą pamokos kokybei ir mokinių ūgčiai, formuoja mokinių pajėgumo savivoką.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pademonstruoja suvokimą mokytojo išsakytiems pastebėjimams ir pagyrimams.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinių VB4 ir VB6 padarytą pažangą, siekdamas juos paskatinti, sukuria situaciją, kurioje, sąveikos su mokiniais metu, juos pagiria, padeda suprasti jų padarytą pažangą ir jos rezultato svarbą, taip padedant mokiniams ugdyti jų pasitikėjimo savimi bruožą.

30.16 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 22 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010172, 03-12, 32:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHPS0172 1.0 03:41-03:45	Situacija	Mokinė NZ10 pramankštos metu atlieka jai sudėtingą pratimą su neįprasta sėkme ir verbaliai išreiškia teigiamas emocijas, reaguodama į savo pasiekimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas paskatinti mokinę, inicijuoja sąveiką su ja ir ją pagiria, jos pastangas teigiamai įvertina, siekia padėti mokinei įvertinti savo pasiekimą.
	Reakcija	Mokinė NZ10, reaguodama į mokytojo pagyrimą, neverbaliai pademonstruoja teigiamas emocijas ir toliau tęsia pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 pademonstravus jai neįprastai sėkmingą rezultatą ir įsivertinant savo pažangą, mokytojas, siekdamas ją paskatinti ir inicijuodamas sąveiką su mokine, sukuria situaciją, kurioje padedama mokinei suprasti, kad jos pastangos ir pažanga yra vertinama bei suprantama, mokinė skatinama pozityviau vertinti savo pajėgumą, taip padedant jai ugdyti savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.17 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 22 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010172, 03-12, 32:56)		

Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0172 1.0 14:40-14:48	Situacija	Mokinė NZ1 įvertina savo pasiektą rezultatą pramankštos metu ir inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas įvertinti mokinės pasiektą rezultatą, ją pagiria, padeda suprasti, kad jos pastangos bei pasiektas rezultatas vertinami palankiai.
	Reakcija	Mokinė NZ1 neverbaliai pademonstruoja sutikimą su mokytojo išsakytais pagyrimais ir grįžta prie pamokos veiklos atlikimo.
	Rezultatas	Individualus: mokinė NZ1, įvertinusi savo pasiektą rezultatą ir inicijavusi sąveiką su mokytoju, sukuria situaciją, kurioje mokytojas ją pagiria, padeda suprasti jos rezultato ir pastangų svarbą, taip padėdamas mokinei ugdyti savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.18 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 25 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010196, 03-22, 17:17)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHPS0196 1.0 02:02-02:29	Situacija	Mokinė NZ10, atlikdama pramankštos pratimus, inicijuoja sąveiką su mokytoju, išreiškdamas neigiamas emocijas, informuoja jį apie užduoties sudėtingumą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinės pajėgumą ir ankstesnę mokinės sėkmę atliekant šią užduotį, ją paskatina, įvardydamas mokinės sugebėjimus atlikti šią užduotį, mokinei ją įveikus, mokytojas mokinę pagiria, pabrėžia jos pajėgumą atlikti užduotį.
	Reakcija	Mokinė NZ10 verbaliai patvirtina įveiktos užduoties suvokimą ir tęsia pamokos veiklą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei NZ10 sąveikos su mokytoju metu atskleidžiant sunkumus įveikti užduotį, sukuria situacija, kurioje mokytojas skatina mokinę ją įveikti, įvardydamas jos galimybes, pajėgumą, skiria pagyrimą už jos įveikimą, taip padėdamas mokinei įvertinti savo pajėgumą teigiamai ir ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.19 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 25 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010196, 03-22, 17:17)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		

Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0196 1.0 15:53-16:04	Situacija	Mokinė NZ1, remdamasi anksčiau išsakytais mokytojo patarimais, kaip patirti sėkmę, užduotį atlieka sėkmingai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine NZ1, ją pagiria, įvardija mokinės pademonstruotą pažangą, siekdamas padėti mokinei ją suprasti ir įvertinti savo pajėgumą.
	Reakcija	Mokinė NZ1, išreiškdamas teigiamas emocijas, pademonstruoja savo pažangos suvokimą ir pritirimą mokytojui.
	Rezultatas	Individualus: mokinėi NZ1 patyrus norimą sėkmę, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas ją pagiria ir, įvardydamas mokinės pademonstruotą pažangą, skatina ją suprasti, sudaro galimybę išreikšti teigiamas emocijas, taip padedant mokinėi ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.20 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 21 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010199, 03-23, 31:25)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0199 1.0 18:39-18:55	Situacija	Mokinys VB6 sėkmingai atlieka savo užduoties bandymą su sudėtingesniu nei įprasta inventoriu ir pradeda reikšti teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu, siekdamas jį pagirti bei paskatinti, pabrėžia, kad mokinys užduotį atliko sudėtingomis sąlygomis, padeda jam įvertinti savo pasiekimą.
	Reakcija	Mokinys VB6 neverbaliai pademonstruoja suvokimą apie mokytojo išsakytus pastebėjimus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB6 sėkmingai atlikus užduotį ir pradedant reikšti teigiamas emocijas, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas, sąveikoje su mokiniu, jį pagiria, paskatina, įvardija pasiektą neįprastą rezultatą, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.21 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 25 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010311, 03-30, 21:45)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0311 1.0 05:53-06:02	Situacija	Mokinys JK1 inicijuoja sąveiką su mokytoju, teigdamas, kad jis gali išmokyti pamokoje mokomą judesį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio norą tobulėti, jį pagiria ir paskatina, padeda mokiniui suprasti, kad jo pastangos vertinamos teigiamai.
	Reakcija	Mokinys neverbaliai gestu pademonstruoja pritirimą mokytojui ir pradeda ruoštis atlikti užduotį.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 savarankiškai inicijavus sąveiką su mokytoju siekiant pademonstruoti norą tobulėti, sukuriama situacija, kurioje mokinys pagiriamas, paskatinamas, siekiant padėti jam ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.22 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 23 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010310, 03-30, 31:11)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0310 1.0 26:14-26:19	Situacija	Mokiniui VB1 pasitraukus iš judriojo žaidimo ir išreiškiant neigiamas emocijas, dėl patirtų sunkumų mokytojas inicijuoja sąveiką su juo.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio rezultatą ir įsitraukimą į pamokos veiklą, jį pagiria, įvertina pasiektą individualų rezultatą ir pajėgumą atlikti tokias užduotis bei paskatina suvaldyti savo neigiamas emocijas.
	Reakcija	Mokinys VB1 neverbaliai pademonstruoja mokytojo paskatinimo suvokimą, suvaldo savo neigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 pradėjus reikšti neigiamas emocijas ir mokytojui įvertinus jo pasiektą rezultatą, sukuriama situacija, kurioje mokinys pagiriamas ir paskatinamas už pasiektą individualų rezultatą, taip padedant mokiniui formuoti teigiamą požiūrį į save ir ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.23 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 26 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010227, 04-13, 26:46)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0227 1.0 15:43-15:52	Situacija	Mokinei JK4 keliuose pamokose iš eilės nepavykus pasiekti jai priimtino pamokos užduočių rezultato, pavyksta užduoties metu patirti sėkmę.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinės pademonstruotą rezultatą, inicijuoja sąveiką su ja, siekdamas mokinę pagirti ir paskatinti, padėti suprasti, jos pasiektą rezultatą ir pažangos vertinimą.
	Reakcija	Mokinė neverbaliai pademonstruoja teigiamas emocijas ir toliau tęsia pamokos užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus mokinės JK4 pademonstruotą rezultatą kelių pamokų aspektu, sukuriama situacija, kurioje mokinė pagiriama, skatinama suprasti savo pasiektą rezultato svarbą, įvertinti savo pajėgumą, taip ugdant pasitikėjimo savimi bruožą.

30.24 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 26 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010227, 04-13, 26:46)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0227 1.0 25:55-26:04	Situacija	Mokiniam įsivertinant savo pasiektą rezultatą pamokos metu, mokinė JK4 save įvertina teigiamai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokine, ją pagiria ir padeda suprasti, kad jos pademonstruota pažanga vertinama teigiamai, siekdamas paskatinti mokinę.
	Reakcija	Mokinė JK3, papildydama mokytojo išsakytus pagyrimus ir juos patvirtindama, paskatina mokinę JK4 išreikšti teigiamas emocijas bei pademonstruoti mokytojo pasisakymų suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinei įsivertinimo metu savo rezultatą vertinant teigiamai, mokytojas pagiria mokinę, taip sukurdamas situaciją, kurioje padeda mokinei suprasti pademonstruoto rezultato reikšmę individualiai ūgčiai, pasiektą pažangą, taip padedant mokinei ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.25 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 25 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010229, 04-14, 32:02)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0229 1.0 22:35-22:45	Situacija	Mokiniai ilsisi prieš paskutinę pamokos veiklą, mokytojas, įvertinęs mokinių pademonstruotą pažangą, inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas pagirti mokinius ir padėti jiems įvertinti savo padarytą pažangą, verbaliai reflektuoja apie praeityje pasiektą rezultatą, įvardija pozityvius mokinių pajėgumo pokyčius.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai sutinka su mokytojo išsakytais pasisakymais ir pasirošia atlikti tolimesnę veiklą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojui įvertinus mokinių pademonstruotą pažangą, jis sukuria situaciją, kurioje, pagirdamas mokinius, padėdamas jiems suprasti padarytą pažangą, ją įvardydamas, padeda mokiniams kolektyviškai ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.26 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 27 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010228, 04-14, 29:09)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		

Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0228 1.0 15:51-15:58	Situacija	Mokytojas, įvertinęs mokinių pademonstruotą pažangą, jiems ilsintis inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas reflektuoja mokinių pasiektą praėjusių pamokų rezultatą ir palygina jį su tuometinėje pamokoje pademonstruotu rezultatu, siekdamas padėti mokiniams pozityviai įvertinti savo pajėgumą ir padarytą pažangą.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliai pritaria mokytojui, pademonstruodami suvokimą dėl jo išsakytų pagyrimų.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių pademonstruotą pažangą, siekdamas juos paskatinti, įvardija mokiniams tuometinį rezultatą, palygindamas jį su praėtų pamokų, sukuria situaciją, kurioje mokiniai įvertina savo padarytą pažangą ir gerėjantį pajėgumą, taip kolektyviškai ugdydami pasitikėjimo savimi bruožą.

30.27 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 29 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010232, 04-16, 27:56)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0232 1.0 23:00-23:11	Situacija	Mokiniais ilsintis prieš pradedant paskutinę pamokos užduotį, mokytojas, įvertindamas mokinių NZ1 ir NZ10 pademonstruotą pažangą pagrindinėse pamokos užduotyse, inicijuoja sąveiką su mokinėmis.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas paskatinti mokines, jas pagiria dėl jų pademonstruotos pažangos ir pasiekto rezultato pagrindinės pamokos dalies užduotyse.
	Reakcija	Mokinės neverbaliais gestais pademonstruoja pritarimą mokytojui ir išreiškia teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinių NZ1 ir NZ10 pademonstruotą pažangą, inicijuoja sąveiką su mokinėmis ir, jas pagirdamas sukuria situaciją, kurioje mokinės, įvertindamos savo pajėgumą ir pademonstruotą rezultatą, skatinamos ir toliau demonstruoti pažangą, taip padedant mokinėms ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.28 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 30 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010238, 04-14, 24:37)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		

Epizodo kodas PGHPS0238 1.0 13:37-13:58	Situacija	Mokiniais kelis kartus sėkmingai atliekant naują judesį, mokytojas po pirmosios ir antrosios mokinių grupės užduoties atlikimo bandymų inicijuoja sąveiką su jais.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių rodomą rezultatą, juos pagiria ir paskatina, padeda suprasti, kad jų rezultatas ir demonstruojama pažanga vertinama teigiamai.
	Reakcija	Mokiniai neverbaliais gestais pademonstruoja pritarimą mokytojui, neatitraukdami dėmesio nuo užduoties atlikimo.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių patiriamą sėkmę atliekant užduotį ir pademonstruotą rezultatą, inicijuoja sąveiką su mokinių grupėmis, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai pagiriami, skatinami suprasti savo sėkmę, demonstruojamą patenkinamą rezultatą, taip padedant jiems ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.29 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 26 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010342, 04-20, 24:29)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHPS0342 1.0 20:19-20:30	Situacija	Mokiniais mokantis atlikti naują judesį, mokinių VB6 jį atlieka labai kokybiškai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas po mokinio VB6 bandymo inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas paskatinti mokinį, ir įvardija jo pasiektą rezultatą, jį pagiria.
	Reakcija	Mokinių VB6 išreiškia teigiamas emocijas, demonstruodamas pritarimą mokytojo išsakytiems pastebėjimams ir grįžta į mokinių voros galą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB6 atlikus naują judesį sėkmingai, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas inicijuodamas sąveiką su mokiniu, jį pagiria ir paskatina, įvardydamas jo pasiektą rezultatą, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.
Epizodo kodas PGHPS0342 1.1 21:41–21:46	Situacija	Mokiniais mokantis atlikti naują judesį, mokinių VB4 jį atlieka labai kokybiškai.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas po mokinio VB4 sėkmingo bandymo atlikti užduotį inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas paskatinti mokinį ir įvardija jo pasiektą rezultatą, jį pagiria.
	Reakcija	Mokinių VB4 verbaliai išreiškia teigiamas emocijas, pademonstruodamas savo pasiekto rezultato suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 sėkmingai atlikus naują judesį, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniu, jį pagiria, įvardydamas jo pasiektą rezultatą, taip padedant mokiniui ugdyti savo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.30 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 27 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010240, 04-21, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		

Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0240 1.0 08:55-09:07	Situacija	Mokinys VB12 pagal savo pajėgumą labai gerai atlieka pamokos užduoties atlikimo bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio pademonstruotą rezultatą, inicijuoja sąveiką su mokiniu, įvardija jo pasiektą rezultatą, jį pagiria, siekdamas padėti mokiniui suprasti pozityvų jo pastangų įvertinimą.
	Reakcija	Mokinys VB12, verbaliai pasitiksindamas savo rezultatą, išreiškia teigiamas emocijas ir pradeda ruoštis kitam užduoties atlikimo bandymui.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB1 pademonstravus labai gerą rezultatą pagal mokinio pajėgumą, mokytojas tai įvertinęs inicijuoja sąveiką su juo, sukurdamas situaciją, kurioje mokinys pagiriamas, skatinamas įvertinti savo rezultatą, suprasti pademonstruotą pažangą, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.
Epizodo kodas PGHPS0240 1.1 09:17-09:40	Situacija	Mokiniai VB11 ir VB7 pademonstruoja pažangą, atlikdami pamokos užduoties bandymus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių demonstruojamą pažangą, inicijuoja individualias sąveikas ir bendrą sąveiką su šiais mokiniais, siekdamas padėti mokiniams suprasti jų pademonstruotą pažangą ir pasiektą gerą rezultatą.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai ir gestais išreiškia teigiamas emocijas ir, demonstruodami mokytojo pasisakymų suvokimą, ruošiasi atlikti kitus užduoties atlikimo bandymus.
	Rezultatas	Individualus: mokiniams VB11 ir VB7 demonstruojant pažangą atliekant užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, padeda jiems įvertinti savo pasiektą rezultatą, suprasti demonstruojamos pažangos įvertinimą, taip padedant mokiniams ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.31 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 29 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010239, 04-21, 25:00)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0239 1.0 12:02-12:08	Situacija	Mokinys JK11, atlikdamas užduotį, pademonstruoja labai gerą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Reflektuodamas apie pasiektą rezultatą, mokinys JK11 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdamas jį pasitiksinti.
	Reakcija	Mokytojas, įvertinęs mokytojo pademonstruotą rezultatą ir demonstruojamą norą įvertinimui, siekdamas jį paskatinti, patvirtina mokiniui jo pasiekto rezultato kokybę.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, įvertinęs savo pasiektą rezultatą, inicijuoja sąveiką su mokytoju, kurioje, siekdamas pasiekto rezultato kokybės patvirtinimo, sukuria situaciją, kurioje yra mokytojo paskatinamas ir pagiriamas už pademonstruotą gerą rezultatą, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.32 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0354 1.0 08:43-09:15	Situacija	Mokinys JK11, atlikdamas grupinę užduotį, individualiai pademonstruoja labai gerą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu ir viešai jį pagiria už pademonstruotą rezultatą, siekiant jį paskatinti ir tinkamai įvertinti savo pajėgumą.
	Reakcija	Mokinys JK11 verbaliai ir neverbaliai išreiškia teigiamas emocijas, demonstruodamas savo pasiekto rezultato kokybės suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, pademonstruodamas išskirtinai gerą užduoties atlikimo rezultatą, sukuria situaciją, kurioje, sąveikos su mokytoju metu, įvertina savo pasiekimą ir, išreikšdamas teigiamas emocijas, demonstruodamas savo pasiekto rezultato suvokimą, ugdo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.33 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0355 1.0 12:27-12:41	Situacija	Mokinys JK10 kokybiškai atlieka individualios užduoties bandymą pagal savo pajėgumą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu JK10 ir viešai jį pagiria už pademonstruotą puikų rezultatą, siekia jį paskatinti ir įvertinti pademonstruotą rezultatą.
	Reakcija	Mokinys, atlikęs bandymą ir po mokytojo pagyrimo, verbaliai ir gestais išreiškia teigiamas emocijas, pademonstruodamas savo pasiekto rezultato suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK10, patyręs sėkmę, atlikdamas individualią užduotį, įtraukiamas į sąveiką su mokytoju, sukuriant situaciją, kurioje mokinys paskatinimas, jam sudaromos sąlygos išreikšti teigiamas emocijas, teigiamai įsivertinti pasiektą rezultatą, taip ugdant pasitikėjimo savimi bruožą.

30.34 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis		
Epizodo kodas PGHPS0355 1.0 15:56-16:25	Situacija	Mokytojas mokiniams pakeičia užduotį, kuri iš individualaus darbo organizavimo kinta į frontinio darbo atliekamą užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniais atliekant šios užduoties bandymus, mokytojas bandymų metu ir tarp jų giria mokinius už jų pasiekiamą rezultatą ir užduoties atlikimo kokybę, skatina juos dar efektyviau atlikti šią užduotį.
	Reakcija	Mokiniai, tiesiogiai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, atlikdami šią užduotį verbaliai ir gestais, demonstruoja teigiamas emocijas.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, girdamas mokinius už užduoties atlikimą ir menkiausius pademonstruojamus individualius rezultatus, taip pat skatindamas juos dar labiau pasistengti, sukuria situaciją, kurioje mokiniai, mėgaudamiesi užduoties atlikimu ir pažanga, suvokia, kad jie yra pajėgūs ją atlikti, taip ugdant pasitikėjimo savimi bruožą.

30.35 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: Judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: Baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: Frontalusis.		
Epizodo kodas BGHPS0355 1.0 20:26-20:31	Situacija	Mokiniais žaidžiant jiems žinomą judrųjį žaidimą, kurio metu suklydus skiriamas poilsis, mokinė JK5, kuri fiziškai silpnesnė ir mažiau pajėgi, neiškritusi išsilaiko neįprastai ilgesnį laikotarpį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinei suklydus, ji pagal visas žaidimo taisykles pradeda judėti poilsio vietos link, kai mokytojas inicijuoja sąveiką su ja ir keletą kartų ją aiškiai pagiria, siekdamas padėti mokinei įsivertinti savo pajėgumą atlikti šią užduotį.
	Reakcija	Mokinė JK5 tiesiogiai neįsitraukia į sąveiką su mokytoju ir toliau nueina poilsio vietos link, jai atsisėdus, mokytojas dar kartą ją pagiria, mokinė aiškiau supranta ir neverbaliai tai patvirtina.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5, pagal jos individualias galimybes išskirtinai gerai atlikusi užduotį, paskatina mokytoją inicijuoti sąveiką su ja, mokinę pagiriant siekiant sukelti mokinei teigiamas emocijas, formuoti teigiamą suvokimą apie jos galimybes ir padėti jai ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.36 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 28 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010356, 04-28, 26:23)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		

Epizodo kodas PGHPS0356 1.0 14:50-16:03	Situacija	Prieš pradėdant atlikti frontinio tipo užduotį, mokytojas paskutinį kartą skiria individualias užduotis kiekvienam mokiniui.
	Inicijuotas veiksmas	Už pastangas ir grubių klaidų nedarymą mokytojas individualiai pagiria mokinius VB11, VB12, VB8, VB6, VB7, paskatindamas juos stengtis ir kitoje užduotyje, siekiant padėti mokiniams įvertinti savo pademonstruotą pažangą.
	Reakcija	Pagirti mokiniai į tiesioginę sąveiką su mokytoju neįsitraukia, nes bėga pasiimti savo inventoriaus, tačiau jį pasiėmę demonstruoja teigiamas emocijas ir individualios sėkmės suvokimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, sąveikojęs su mokiniiais VB11, VB12, VB8, VB6, VB7, siekdamas juos pagirti ir paskatinti, sukuria situaciją, kurioje mokiniai formuoja suvokimą apie individualią sėkmę ir padarytą pažangą, taip ugdydami pasitikėjimo savimi bruožą.

30.37 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 34 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010267, 05-10, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHPS0267 1.0 15:33-15:51	Situacija	Mokinys NZ3 kelis kartus iš eilės išskirtinai sėkmingai atlieka užduoties atlikimo bandymus.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniui NZ3 atliekant užduoties atlikimo bandymą, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas jį paskatinti ir toliau demonstruoti pažangą, jį pakartotinai pagiria.
	Reakcija	Mokinys, reaguodamas į mokytojo pagyrimus, išreiškia teigiamas emocijas, pademonstruoja jo pažangos vertinimo suvokimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui NZ3 kelis kartus iš eilės išskirtinai sėkmingai atliekant užduotį, mokytojas inicijuoja sąveiką su juo, mokinyso pagyrimu skatinimas ir toliau demonstruoti pažangą, pozityviai įvertinti ją ir savo gebėjimus, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.38 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 32 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010271, 05-11, 25:20)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHPS0271 1.0 05:34-05:47	Situacija	Mokinys JK11 pirmuoju užduoties bandymu ją atlieka labai sėkmingai ir pradeda reikšti teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio pademonstruotą rezultatą, siekdamas jį paskatinti, inicijuoja sąveiką su juo, jį pagiria, padeda suprasti, kad jo pastangos įvertinamos teigiamai.
	Reakcija	Mokinys JK11, išreiškdamas teigiamas emocijas, pademonstruoja suvokimą mokytojo pagyrimui.

	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 pademonstravus labai gerą rezultatą ir pradėjus reikšti teigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas paskatinti mokinį ir padėti jam suprasti pademonstruotą pažangą, jį pagiria, sudaro galimybę tokioms emocijoms reikšti, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.39 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 34 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010282, 05-18, 25:59)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0282 1.0 05:35-06:04	Situacija	Mokiniui JK11 pademonstravus neįprastai gerą užduoties atlikimo rezultatą, likę mokiniai jį įvertindami išreiškia teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pasiektą rezultatą, inicijuoja sąveiką su juo, siekdamas jį pagirti ir paskatinti, padėti mokiniui suprasti jo pasiekto rezultato ypatingumą.
	Reakcija	Mokinys JK11, sąveikoje su mokytoju, išreiškia teigiamas emocijas ir pradeda ruoštis kitam užduoties atlikimo bandymui.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK11 pasiekus itin gerą rezultatą ir jį įvertinus likusiems mokiniams, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas kartu su mokiniais įvertina mokinio pasiektą rezultatą, jį paskatina ir pagiria, padeda mokiniui suprasti pasiekto rezultato ypatingumą, taip ugdant jo pasitikėjimo savimi bruožą.

30.40 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 33 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010281, 05-18, 20:52)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHPS0281 1.0 13:45-13:55	Situacija	Mokinys VB7, atlikdamas savo užduoties bandymą, pasiekia jį tenkinantį rezultatą ir, jį įvertindamas, išreiškia teigiamas emocijas.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu VB7, įvertinęs mokinio pasitenkinimą rezultatu, jį pagiria ir paskatina, padeda mokiniui suprasti, kad jo pastangos vertinamos teigiamai.
	Reakcija	Mokinys, neverbaliai pademonstruodamas mokytojo pagyrimo suvokimą, išreiškdamas teigiamas emocijas, grįžta atgal prie likusių mokinių.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB7 pasiekus jam priimtina rezultatą ir jį įvertinus, išreiškus teigiamas emocijas, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, siekdamas paskatinti mokinį, jį pagiria, padeda suprasti jo pastangų rezultatą individualiai ugčiai, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.41 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 37 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010303, 05-26, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo 30 metrų sprinto techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHPS0303 1.0 21:06-21:31	Situacija	Mokinė JK5 atlieka varžymosi užduotį su mokiniu JK12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė JK5, pademonstruodama labai retą individualią sėkmę, atlikdama tokią užduotį, išreiškia teigiamas emocijas, demonstruoja savo pasiekto rezultato suvokimą.
	Reakcija	Mokiniai JK11, JK9, JK6, JK8 inicijuoja sąveiką su mokine ir, siekdami pasidalinti jos sėkme bei išreikšti palaikymą mokinei JK5, su ja kartu išreiškia teigiamas emocijas, mokytojas pagyrimu paskatina mokinę, padeda suprasti teigiamą jos rezultato įvertinimą.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK5 varžymosi rungtyje patyrusi retą individualią sėkmę, sukuria situaciją, kurioje įvertinusi savo pasiekto rezultata, dalydamasi sėkme su kitais mokiniais ir pagiriama mokytojo, įvertina savo pajėgumą, galimybes, taip ugdydama pasitikėjimo savimi bruožą.

30.42 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 38 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010310, 05-31, 26:18)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGXPS0310 1.0 16:45-16:53	Situacija	Mokinys NZ3 atlieka pirmąjį savo užduoties bandymą pademonstruodamas gerą rezultatą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniu NZ3, paskatina mokinį įvertinti savo pasiektą rezultatą, jį pagirdamas.
	Reakcija	Mokinys NZ3, sąveikoje su mokytoju, neverbaliai pademonstruoja teigiamas emocijas ir grįžta į mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualusis: mokiniui NZ3 pirmuoju užduoties atlikimo bandymu pademonstravus gerą rezultatą, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas pagyrimu skatina mokinį įvertinti savo pasiektą rezultatą ir pajėgumą, pakartotinai patirti sėkmę, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.43 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		

Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas ĮGXPS0311 1.0 08:51-09:16	Situacija	Mokinys JK1, atlikdamas jam sudėtingą pramankštos užduotį, inicijuoja sąveiką su mokytoju, siekdamas individualios pagalbos.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas kaip teigiamą pavyzdį pasitelkia likusius mokinius, paskatina remtis pozityviu jų pavyzdžiu, pagiria mokinį už demonstruojamą pažangą, skatina reflektuoti ir palyginti praeitoje pamokoje patirtus sunkumus ir šioje pamokoje demonstruojamą rezultatą.
	Reakcija	Mokinys JK1 verbaliai patvirtina mokytojo išsakytų pasisakymų suvokimą, demonstruodamas teigiamas emocijas, tęsia užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui JK1 atliekant jam sudėtingą užduotį ir inicijuojant sąveiką su mokytoju siekiant pagalbos, sukuriamą situaciją, kurioje mokytojas, įvertindamas mokinio demonstruojamą pažangą skatina jį reflektuoti apie praeitoje pamokoje patirtus sunkumus, palyginant jos ir šios pamokos rezultatą, jį paskatina, taip padedant mokiniui ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.44 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 38 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010311, 06-02, 23:13)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio į tolį įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Pamokos dalyje taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGXPS0311 1.0 18:29-18:34	Situacija	Mokiniais atlikus antruosius užduoties atlikimo bandymus, mokytojas įvertina jų demonstruojamą pažangą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su visais klasės mokiniais ir verbaliai juos pagiria, padeda įvertinti demonstruojamą pažangą, pasiektus rezultatus.
	Reakcija	Mokiniai, aktyviai neįsitraukdami į sąveiką su mokytoju, jį išklauso ir tęsia užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių demonstruojamą pažangą, sukuria situaciją, kurioje, pagirdamas mokinius, siekia juos paskatinti, įvertinti savo pajėgumą ir padarytą pažangą, taip padedant jiems ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

30.45 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 38 pasitikėjimo savimi bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010312, 06-02, 23:40)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: šuolio į tolį įsibėgėjus mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti šuolio įsibėgėjus technikos.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas PGHPS0312 1.0 17:06-17:20	Situacija	Mokinys VB4, atlikęs savo užduoties bandymą, pademonstruoja jam priimtina rezultatą, siekdamas nustatyti jo įvertinimą, mokinys inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio VB4 pademonstruotą rezultatą, jį paskatina, skiria pagyrimą, siekdamas padėti mokiniui suprasti jo pasiekto rezultato teigiamą įvertinimą, pademonstruotą pažangą.
	Reakcija	Mokinys, VB4 išreiškdamas teigiamas emocijas ir verbaliai įvardydamas savo rezultatą, grįžta atgal į mokinių rikiuotę.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB4 siekiant nustatyti pademonstruoto rezultato įvertinimą, sukuriamą situacija, kurioje mokytojas paskatina mokinį pagyrimu, padeda jam įvertinti savo pasiektą rezultatą, sudaro galimybę teigiamoms emocijoms išreikšti, taip padėdamas jam ugdyti pasitikėjimo savimi bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PASITIKĖJIMO SAVIMI
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

31.1 lentelė 3.9 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	PGHPS0034 1.0, PGHPS0043 1.0, PGHPS0043 1.1, BGHPS0076 1.0, BGHPS0090 1.0, PGHPS0094 1.0, BGHPS0103 1.0, BGHPS0108 1.0, JGHPS0114 1.0, BGHPS0114 1.0, BGHPS0355 1.0, PGHPS0356 1.0, PGHPS0148 1.0, PGHPS0148 1.1, BGHPS0149 1.0, JGHPS0158 1.0, BGHPS0170 1.0, JGHPS0172 1.0, PGHPS0172 1.0, JGHPS0196 1.0, PGHPS0196 1.0, PGHPS0199 1.0, PGHPS0311 1.0, BGHPS0310 1.0, PGHPS0227 1.0, BGHPS0227 1.0, BGHPS0232 1.0, PGHPS0342 1.1, PGHPS0240 1.0, PGHPS0240 1.1, PGHPS0239 1.0, PGHPS0354 1.0, PGHPS0355 1.0, PGHPS0267 1.0, PGHPS0271 1.0, PGHPS0282 1.0, PGHPS0281 1.0, PGHPS0303 1.0, PGXPS0310 1.0, JGXPS0311 1.0, PGHPS0312 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	PGXPS0004 1.0, PGHPS0355 1.0, BGXPS0070 1.0, BGHPS0229 1.0, BGHPS0228 1.0, PGHPS0238 1.0, PGXPS0311 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	JGHPS0114 1.0, JGHPS0158 1.0, JGHPS0172 1.0, JGHPS0196 1.0, JGXPS0311 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGXPS0004 1.0, PGHPS0034 1.0, PGHPS0043 1.0, PGHPS0043 1.1, PGHPS0094 1.0, PGHPS0356 1.0, PGHPS0148 1.0, PGHPS0148 1.1, PGHPS0172 1.0, PGHPS0196 1.0, PGHPS0199 1.0, PGHPS0311 1.0, PGHPS0227 1.0, PGHPS0238 1.0, PGHPS0342 1.1, PGHPS0240 1.0, PGHPS0240 1.1, PGHPS0239 1.0, PGHPS0354 1.0, PGHPS0355 1.0, PGHPS0267 1.0, PGHPS0271 1.0, PGHPS0282 1.0, PGHPS0281 1.0, PGHPS0303 1.0, PGXPS0310 1.0, PGXPS0311 1.0, PGHPS0312 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGHPS0076 1.0, BGHPS0090 1.0, BGHPS0103 1.0, BGHPS0108 1.0, BGHPS0114 1.0, BGHPS0355 1.0, BGXPS0070 1.0, BGHPS0149 1.0, BGHPS0170 1.0, BGHPS0310 1.0, BGHPS0227 1.0, BGHPS0229 1.0, BGHPS0228 1.0, BGHPS0232 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGXPS0004 1.0, PGHPS0356 1.0, PGHPS0148 1.0, PGHPS0148 1.1, BGHPS0149 1.0, PGHPS0172 1.0, PGHPS0196 1.0, PGHPS0199 1.0, PGHPS0342 1.1, PGHPS0240 1.0, PGHPS0240 1.1, PGHPS0239 1.0, PGHPS0355 1.0, PGHPS0267 1.0, PGHPS0271 1.0, PGHPS0282 1.0, PGHPS0281 1.0, PGXPS0310 1.0, PGXPS0311 1.0, PGHPS0312 1.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHPS0034 1.0, PGHPS0043 1.0, PGHPS0043 1.1, PGHPS0311 1.0, PGHPS0227 1.0, PGHPS0238 1.0, PGHPS0354 1.0, PGHPS0303 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	BGHPS0076 1.0, BGHPS0090 1.0, PGHPS0094 1.0, BGHPS0103 1.0, BGHPS0108 1.0, JGHPS0114 1.0, BGHPS0114 1.0, BGHPS0355 1.0, BGXPS0070 1.0, JGHPS0158 1.0, BGHPS0170 1.0, JGHPS0172 1.0, JGHPS0196 1.0, BGHPS0310 1.0, BGHPS0227 1.0, BGHPS0229 1.0, BGHPS0228 1.0, BGHPS0232 1.0, JGXPS0311 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	PGHPS0034 1.0, PGHPS0043 1.0, PGHPS0043 1.1, BGHPS0355 1.0, PGHPS0356 1.0, PGHPS0148 1.0, PGHPS0148 1.1, PGHPS0238 1.0, BGHPS0232 1.0, PGHPS0342 1.1, PGHPS0240 1.0, PGHPS0240 1.1, PGHPS0239 1.0, PGHPS0354 1.0, PGHPS0355 1.0, PGHPS0267 1.0, PGHPS0271 1.0, PGHPS0282 1.0, PGHPS0281 1.0.
Sporto šakos	BGHPS0149 1.0, JGHPS0158 1.0, BGHPS0170 1.0, JGHPS0172 1.0, PGHPS0172 1.0, JGHPS0196 1.0, PGHPS0196 1.0, PGHPS0199 1.0, PGHPS0311 1.0, BGHPS0310 1.0, PGHPS0227 1.0, BGHPS0227 1.0.

	BGHP0229 1.0, BGHP0228 1.0, PGHP0303 1.0, PGXP0310 1.0, IGXP0311 1.0, PGXP0311 1.0, PGHP0312 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGXP0004 1.0, BGHP0076 1.0, BGHP0090 1.0, PGHP0094 1.0, BGHP0103 1.0, BGHP0108 1.0, IGHP0114 1.0, BGHP0114 1.0, BGXP0070 1.0.

31.2 lentelė 3.9 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	PGXP0004 1.0, PGHP0034 1.0, PGHP0043 1.0, PGHP0043 1.1, BGHP0076 1.0, BGHP0090 1.0, PGHP0094 1.0, BGHP0103 1.0, BGHP0108 1.0, IGHP0114 1.0, BGHP0114 1.0, BGHP0355 1.0, PGHP0356 1.0, BGXP0070 1.0, PGHP0148 1.0, PGHP0148 1.1, BGHP0149 1.0, IGHP0158 1.0, BGHP0170 1.0, IGHP0172 1.0, PGHP0172 1.0, IGHP0196 1.0, PGHP0196 1.0, PGHP0199 1.0, PGHP0311 1.0, BGHP0310 1.0, PGHP0227 1.0, BGHP0227 1.0, BGHP0228 1.0, BGHP0232 1.0, PGHP0238 1.0, PGHP0240 1.0, PGHP0240 1.0, PGHP0240 1.1, PGHP0239 1.0, PGHP0354 1.0, PGHP0355 1.0, PGHP0355 1.0, PGHP0267 1.0, PGHP0271 1.0, PGHP0281 1.0, PGHP0303 1.0, PGXP0310 1.0, IGXP0311 1.0, PGXP0311 1.0, PGHP0312 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveika	PGHP0043 1.0, PGHP0148 1.0, IGXP0311 1.0
Padrąšinimai ir pagyrimai	PGXP0004 1.0, PGHP0034 1.0, PGHP0043 1.0, BGHP0090 1.0(POI), PGHP0356 1.0, BGXP0070 1.0, BGHP0170 1.0, IGHP0172 1.0, PGHP0172 1.0, PGHP0196 1.0, PGHP0199 1.0, PGHP0311 1.0, PGHP0227 1.0, BGHP0227 1.0, BGHP0229 1.0, BGHP0228 1.0, BGHP0232 1.0, PGHP0238 1.0, PGHP0240 1.0, PGHP0240 1.1, PGHP0239 1.0, PGHP0354 1.0, PGHP0355 1.0, PGHP0267 1.0, PGHP0271 1.0, PGHP0282 1.0, PGHP0281 1.0, PGHP0303 1.0, PGXP0310 1.0, PGXP0311 1.0, PGHP0312 1.0.
Sudaromos sąlygos patirti sėkmei	PGHP0043 1.1, PGHP0094 1.0, BGHP0103 1.0, BGHP0114 1.0, PGHP0148 1.0, BGHP0149 1.0, PGHP0196 1.0,
į(si)vertinant pajėgumą atlikti užduotį	BGHP0076 1.0, BGHP0108 1.0, IGHP0196 1.0, BGHP0355 1.0, PGHP0148 1.1, PGHP0172 1.0, IGXP0311 1.0, BGHP0228 1.0, BGHP0310 1.0.
į(si)vertinant pademonstruotą rezultatą	PGHP0034 1.0, IGHP0114 1.0, BGXP0070 1.0, IGHP0158 1.0, IGHP0172 1.0, PGHP0199 1.0, PGHP0227 1.0, BGHP0227 1.0, BGHP0232 1.0, PGHP0238 1.0, PGHP0240 1.0, PGHP0240 1.1, PGHP0354 1.0, PGHP0355 1.0, PGHP0267 1.0, PGHP0271 1.0, PGHP0281 1.0, PGHP0303 1.0, PGXP0310 1.0, PGXP0311 1.0, PGHP0312 1.0.
Sudaryti sąlygas įveikti iššūkius	PGXP0004 1.0, PGHP0094 1.0, BGHP0108 1.0, PGHP0148 1.1, IGXP0311 1.0, IGHP0196 1.0, PGHP0199 1.0.
Pasiekus patenkinamą ar nepatenkinamą rezultatą	PGHP0043 1.0, BGHP0076 1.0, BGHP0090 1.0, PGHP0356 1.0, BGHP0149 1.0, BGHP0310 1.0, PGHP0227 1.0, PGHP0238 1.0, PGHP0239 1.0, PGHP0354 1.0, PGHP0355 1.0, PGHP0267 1.0, PGHP0271 1.0, PGHP0303 1.0, PGXP0310 1.0, PGXP0311 1.0, PGHP0312 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, PASITIKĖJIMO SAVIMI
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Pasitikėjimo raišką savimi įgalinantys procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Pasiekta subjektyviai suvokiama sėkmė</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus, grupinis.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.

Judriųjų ar sportinių užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Pasitikėjimo raišką savimi įgalinantys procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Pasiekta subjektyviai suvokiama sėkmė</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Pasitikėjimo raišką savimi įgalinantys procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Įsitraukimas į iššūkius</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos; tobulinimosi.	Individualusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.		Individualus.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant

sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų, ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant individualias užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio ugdymo programos dalį.

<i>Pasitikėjimo raišką savimi įgalinantys procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Veiklų įveikos sunkumų nustatymas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Individualusis, grupinis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Grupinis.
Tobulinimosi.	Visi.		Individualus, grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Individualusis, frontalusis.	Sporto šakų.	

Mokymosi užduočių metu tokios interakcijos grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant grupinio ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualias užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant individualaus ir frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Padašarinimai ir pagyrinimai</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Visi.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.
Tobulinimosi.		Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Individualus.
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.
Poilsio.		Sporto šakų, netradicinio fizinio aktyvumo.	Individualus, grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį, atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **poilsio metu** individualiu ir grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį. Tik individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Padrąsinimai ir pagyrimai</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Pajėgumo atlikti veiklą į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos; judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualusis.
Tobulinimosi.	Individualusis.		
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	Grupinis.
Poilsio.	Frontalusis.	Sporto šakų.	

Mokinių poilsio metu tokios interakcijos grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **pramankštos užduočių metu**

individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Pajėgumo atlikti veiklą į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.

Individualiu lygmeniu tokios interakcijos formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Individualių stiprybių ir rezultato į(si)vertinimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Pademonstruoto rezultato į(si)vertinimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos; įsivertinimo.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualus.
Mokymosi.	Grupinis, frontalusis.	Judėjimo įgūdžių, sporto šakų.	Grupinis.
Tobulinimosi.	Visi.		Individualus, grupinis.
Lavinimosi.	Frontalusis.		Grupinis.

Įsivertinimo ir pramankštos užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** grupinių lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį, atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant užduotis visomis jų organizavimo formomis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį, atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** grupinių lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SIŲ POREIKIŲ, VIDINĖS MOTYVACIJOS
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE EPIZODAI**

33.1 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 2 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010009, 11-04, 26:17)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHVM0009 1.0 20:56-21:08	Situacija	Atlikę pagrindines grupines užduotis, mokiniai žaidžia jiems patinkančią judrųjį žaidimą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, inicijuodamas sąveiką su mokiniais, siekia išrinkti kitą pagrindinį žaidimo veikėją.
	Reakcija	Mokiniai VB8, VB2, VB12, VB11, VB10, VB5, VB4, suprasdami mokytojo siekius, ekspresyviai išreiškia norą atlikti pagrindinio žaidimo veikėjo vaidmenį.
	Rezultatas	Grupinis: renkant mokiniams patinkančio žaidimo pagrindinį veikėją, sukurama situacija, kurioje mokiniai išreiškia norą atlikti šį vaidmenį ir mėgautis judriojo žaidimo procesu būnant šiame vaidmenyje, taip ugdomas mokinių vidinės motyvacijos bruožas.
Epizodo kodas BGHVM0009 1.1 21:43-21:57	Situacija	Mokytojas sustabdo antrą žaidimo bandymą, vėl siekdamas išrinkti naują pagrindinį žaidimo veikėją.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniai VB8, VB2, VB12, VB11, VB10, VB5, VB4 vėl pakelia ranką, norėdami atlikti šį vaidmenį.
	Reakcija	Mokytojas išrenka naują pagrindinį žaidimo veikėją ir duoda signalą naujam bandymui pradėti
	Rezultatas	Grupinis: mokiniai, pakartotinai išreikšdami norą tapti pagrindiniu žaidimo veikėju, suformuoja situaciją, kurioje per pagrindinio žaidimo veikėjo prizmę gali mėgautis žaidimo procesu nesitikint jokio paskatinimo ar įvertinimo, taip kolektyviškai ugdydami savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.2 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 2 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GX010029, 11-16, 23:38)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: estafečių mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis varžytis pagal estafečių taisykles.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas	Situacija	Mokiniai, atlikę pagrindines estafečių užduotis, žaidžia jiems patinkančią judrųjį žaidimą, kuriame yra vienas pagrindinis veikėjas,

BGXVM0029 1.0 20:10-20:22		mokytojas sustabdo pirmą žaidimo bandymą, siekdamas išrinkti naują pagrindinį veikėją.
	Inicijuotas veiksmas	Tai suprasdami visi likę klasės mokiniai kelia ranką aukšty, išreiškdami norą atlikti šį vaidmenį.
	Reakcija	Mokytojas paskiria naują pagrindinį veikėją ir mokiniai savarankiškai inicijuoja žaidimo pradžią.
	Rezultatas	Grupinis: mokinių tarpusavio sąveikoje jiems patinkančio žaidimo metu (kuriame yra vienas pagrindinis veikėjas), kolektyviškai išreiškiamas noras atlikti šio veikėjo vaidmenį ir mėgautis jo veikla nesiekiant jokio išorinio paskatinimo, taip kolektyviškai sukurdami situaciją, kurioje ugdomas jų vidinės motyvacijos bruožas.
Epizodo kodas BGHVM0029 1.1 21:44-21:55	Situacija	Mokytojas sustabdo dar vieną žaidimo atlikimo bandymą, siekdamas paskirti kitą pagrindinį veikėją.
	Inicijuotas veiksmas	Šio vaidmens dar neatlikę mokiniai ekspresyviai demonstruoja savo norą atlikti šį vaidmenį.
	Reakcija	Mokytojas greičiau nei įprastai paskiria naują pagrindinį žaidimo veikėją ir mokiniai savarankiškai pradeda jį žaisti.
	Rezultatas	Individualus: pakartotinio pagrindinio veikėjo rinkimo metu mokiniai vis dar demonstruoja tą patį norą atlikti pagrindinio veikėjo vaidmenį, taip sukurdami situaciją, kurioje siekia šio vaidmens dėl galimybės mėgautis ugdymosi procesu, nesitikėdami jokio išorinio paskatinimo, taip kolektyviškai ugdydami savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.3 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 14 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010108, 11–26, 17:15)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojuant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0108 1.0 05:45-06:12	Situacija	Mokiniai labai gerai atlieka jiems žinomus pratimus, pasikeisdami eilės tvarka ir demonstruodami po vieną pratimą, kol ateina eilė mokiniui JK8.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, pakviesdamas JK8 išsirinkti pratimą, kurį jis turės pademonstruoti, sudaro sąlygas mokiniui rinktis tarp lengvesnio ir sudėtingesnio pratimo varianto.
	Reakcija	Mokinys JK8, įvertindamas savo pajėgumą ir tuometinį įsitraukimą į užduotį, pasirenka pademonstruoti sudėtingesnį pratimo variantą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinant mokinio JK8 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą, sukuriamą situacija, kurioje mokinys JK8, pasirinkęs sunkesnį pratimo atlikimo variantą, nori įveikti keliamą iššūkį, įsitraukdamas į veiklą, taip ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.4 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 10 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010083, 01-12, 19:14)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		

Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0083 1.0 11:01-11:38	Situacija	Mokiniam atliekant pagrindines pamokos užduotis, jiems suteikiamas 1 bandymas atlikti pagrindinį užduoties vaidmenį, mokiny JK2 užduoties atlikimo metu keletą kartų demonstruoja iniciatyvą pakartoti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokiniam atlikus visus savo bandymus, mokytojas, atsižvelgdamas į mokinio JK2 norą užduotį atlikti dar kartą, suteikia jam sąlygą pakartotinai atlikti pagrindinį užduoties vaidmenį.
	Reakcija	Mokiny JK2 sėkmingai atlieka jam paskirtą papildomą užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, pateikdamas mokiniui JK2 labai patinkančią užduotį, kurią atlikdamas mokiny noriai dalyvauja veikloje, nesiekdamas išorinio paskatinimo, demonstruoja norą ją atlikti pakartotinai ir, gavęs tokią galimybę, sukuria situaciją, kurios metu ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.5 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 12 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010094, 01-19, 24:32)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0094 1.0 08:49-08:54	Situacija	Mokiniai atlieka pagrindines pamokos užduotis, demonstruodami aktyvų įsitraukimą į atliekamą veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinių pažangą, kreipiasi į juos, pasiūlydamas atlikti sunkesnę pratimą, ir sudaro mokiniams sąlygas išreikšti norą jį atlikti.
	Reakcija	Mokiniai, įvertinę, kad jie atliko visus ankstesnius pratimus, neverbaliai pademonstruoja norą atlikti sunkesnę pratimą.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertinęs mokinių pažangą, jų įsitraukimą į veiklą ir pamokos eigą, pasiūlo mokiniams atlikti sunkesnę pratimą, taip sukurdamas situaciją, kurioje mokiniai, įvertindami savo pažangą ir galimybes, priimdami mokytojo iššūkį, kolektyviškai ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.6 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 14 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010110, 01-27, 25:37)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		

Epizodo kodas PGHVM0110 1.0 05:25-05:48	Situacija	Mokiniais ypač gerai atliekant pratimus ir demonstruojant pažangą bei įsitraukimą į veiklą, kitam pratimui pademonstruoti mokytojas išrenka mokinį VB8.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą ir visų mokinių pažangą bei įsitraukimą į veiklą, sudaro sąlygas mokiniui VB8 išsirinkti tarp lengvesnio ir sunkesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinys VB8, norėdamas dar labiau įsitraukti į veiklą, pasirenka sunkesnį pratimo variantą ir sėkmingai jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinant mokinio VB8 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą, sukuriamą situacija, kurioje mokinys VB8, pasirinkdamas sunkesnį pratimo atlikimo variantą, demonstruoja norą įveikti mokytojo keliamą iššūkį, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0110 1.1 07:15-07:47	Situacija	Mokiniais ypač gerai atliekant pratimus ir demonstruojant pažangą bei įsitraukimą į veiklą, kitam pratimui pademonstruoti mokytojas išrenka mokinį VB4.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą ir visų mokinių pažangą bei įsitraukimą į veiklą, sudaro sąlygas mokiniui VB4 išsirinkti tarp lengvesnio ir sunkesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinys VB4, norėdamas dar labiau įsitraukti į veiklą, pasirenka sunkesnį pratimo variantą ir sėkmingai jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinant mokinio VB4 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą, sukuriamą situacija, kurioje mokinys VB4, pasirinkdamas sunkesnį pratimo variantą, demonstruoja norą įveikti mokytojo keliamą iššūkį, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0110 1.2 08:07-08:29	Situacija	Mokiniais ypač gerai atliekant pratimus ir demonstruojant pažangą bei įsitraukimą į veiklą, kitam pratimui pademonstruoti mokytojas išrenka mokinį VB6.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą ir visų mokinių pažangą bei įsitraukimą į veiklą, sudaro sąlygas mokiniui VB6 išsirinkti tarp lengvesnio ir sunkesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinys VB6, norėdamas dar labiau įsitraukti į veiklą, pasirenka sunkesnį pratimo variantą ir sėkmingai jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinant mokinio VB6 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą sukuriamą situacija, kurioje mokinys VB6, pasirinkdamas sunkesnį pratimo variantą, demonstruoja norą įveikti mokytojo keliamą iššūkį, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0110 1.3 09:07-09:29	Situacija	Mokiniais ypač gerai atliekant pratimus ir demonstruojant pažangą bei įsitraukimą į veiklą, kitam pratimui pademonstruoti mokytojas išrenka mokinį VB5.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą ir visų mokinių pažangą bei įsitraukimą į veiklą, sudaro sąlygas mokiniui VB5 išsirinkti tarp lengvesnio ir sunkesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinys VB5, norėdamas dar labiau įsitraukti į veiklą, pasirenka sunkesnį pratimo variantą ir sėkmingai jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinant mokinio VB5 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą, sukuriamą situacija, kurioje mokinys VB5, pasirinkdamas sunkesnį pratimo atlikimo variantą, demonstruoja norą įveikti mokytojo keliamą iššūkį, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

Epizodo kodas GPHVM0110 1.4 11:27-12:00	Situacija	Mokiniais ypač gerai atliekant pratimus ir demonstruojant pažangą bei įsitraukimą į veiklą, kitam pratimui pademonstruoti mokytojas išrenka mokinį VB10.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio pajėgumą ir visų mokinių pažangą bei įsitraukimą į veiklą, sudaro sąlygas mokiniui VB10 išsirinkti tarp lengvesnio ir sunkesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinys VB10, norėdamas dar labiau įsitraukti į veiklą, pasirenka sunkesnį pratimo variantą ir sėkmingai jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojai įvertinant mokinio VB10 pajėgumą ir sudarant sąlygas pasirinkti lengvą arba sudėtingą pratimo variantą, sukuriamą situacija, kurioje mokinys VB10, pasirinkdamas sunkesnį pratimo atlikimo variantą, demonstruoja norą įveikti mokytojo keliamą iššūkį, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.7 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 15 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010109, 01–27, 29:35)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0109 1.0 04:18-04:45	Situacija	Visiems mokiniams (rinkimo būdu) demonstruojant, kaip atliekami jiems jau įprasti pratimai, ir darant pažangą, ateina mokinės JK3 eilė.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinės pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą, sudaro sąlygas mokiniai JK3 pasirinkti pademonstruoti sunkesnį ar lengvesnį pratimo variantą.
	Reakcija	Mokinė JK3, norėdama įsitraukti ir atlikti veiklą, pasirenka sudėtingesnį pratimo variantą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinės JK3 pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą bei norą įsitraukti į veiklą, sukuria situaciją, kurioje mokiniai sudaromos sąlygos atlikti sudėtingesnį pratimo variantą ir, dar labiau įsitraukiant į veiklos atlikimo procesą, ugdyti savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGH0VM0109 1.1 09:20-09:44	Situacija	Visiems mokiniams (rinkimo būdu) demonstruojant, kaip atliekami jiems jau įprasti pratimai, ir darant pažangą, ateina mokinio JK2 eilė.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio JK2 pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą, sudaro sąlygas mokiniui JK2 pasirinkti sunkesnį ar lengvesnį pratimo variantą.
	Reakcija	Mokinys JK2, norėdamas įsitraukti ir atlikti veiklą, pasirenka sudėtingesnį pratimo variantą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinio JK2 pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą bei norą įsitraukti į veiklą, sukuria situaciją, kurioje mokiniui sudaromos sąlygos atlikti sudėtingesnį pratimo variantą ir, dar labiau įsitraukiant į veiklos atlikimo procesą, ugdyti savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0109 1.2 11:49-12:26	Situacija	Visiems mokiniams (rinkimo būdu) demonstruojant, kaip atliekami jiems jau įprasti pratimai, ir darant pažangą, ateina mokinio JK8 eilė.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio JK8 pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą, sudaro sąlygas mokiniui JK8 pasirinkti sunkesnį ar lengvesnį pratimo variantą.

	Reakcija	Mokinys JK8, norėdamas įsitraukti ir atlikti veiklą, pasirenka sudėtingesnį pratimo variantą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertindamas mokinio JK8 pajėgumą ir likusių mokinių padarytą pažangą bei norą įsitraukti į veiklą, sukuria situaciją, kurioje mokiniui sudaromos sąlygos atlikti sudėtingesnį pratimo variantą ir, dar labiau įsitraukiant į veiklos atlikimo procesą, ugdyti savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.8 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 16 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010123, 02-03, 29:48)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0123 1.0 06:36-06:54	Situacija	Mokiniais eilės tvarka atliekant įprastus pratimus, eilė ateina mokinei JK4.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinės JK4 padarytą pažangą ir siekdamas mokinę paskatinti, sudaro jai sąlygas pasirinkti tarp sunkesnio ir lengvesnio pratimo atlikimo varianto.
	Reakcija	Mokinė JK4 neverbaliai reiškia teigiamas emocijas ir įvardija, kad renkasi sunkesnį pratimo atlikimo variantą, taip priimdama mokytojo netiesiogiai iškeltą iššūkį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus mokinės JK4 padarytą pažangą ir sudarant jai sąlygas pasirinkti sunkesnį pratimo atlikimo variantą, mokinei sutikus, sukurama situacija, kurioje mokinė įvertina savo pajėgumą, padarytą pažangą ir, priimdama netiesioginį mokytojo iššūkį, labiau įsitraukia į veiklą, taip ugdydama savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0123 1.1 11:30-11:51	Situacija	Mokiniais atliekant jiems jau įprastus pratimus ir demonstruojant pažangą (visi jie renkami pademonstruoti, kaip atliekami pratimai), ateina mokinio JK2 eilė.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio JK2 pajėgumą, sudaro jam sąlygas pademonstruoti sudėtingesnį pratimo atlikimo variantą dar labiau įsitraukiant į atliekamą veiklą.
	Reakcija	Mokinys JK2 verbaliai įvardija, kad nori pademonstruoti sudėtingesnį pratimo atlikimo variantą ir priima netiesioginį mokytojo iššūkį.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus mokinio JK2 pajėgumą ir sudarant jam sąlygas dar labiau įsitraukti į atliekamą veiklą pademonstruojant sudėtingesnį pratimo variantą bei mokiniui sutikus, sukurama situacija, kurioje mokinys įvertina mokytojo teikiamą pasiūlymą, taip dar labiau įsitraukiant į atliekamą veiklą ir ugdant savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0123 1.2 13:00-13:20	Situacija	Mokiniais atliekant jiems jau įprastus pratimus ir demonstruojant pažangą (visi jie renkami pademonstruoti, kaip atliekami pratimai), ateina mokinio JK11 eilė.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys JK11 inicijuoja sąveiką su mokytoju ir savarankiškai paprašo sudaryti sąlygas pademonstruoti sudėtingesnį pratimo atlikimo variantą.

	Reakcija	Mokytojas, siekdamas paskatinti mokinį labiau įsitraukti į atliekamą veiklą ir formuoti ugdymo(si) procesą, sudaro sąlygas mokiniui JK11 pademonstruoti sudėtingesnį pratimo variantą.
	Rezultatas	Individualus: mokinys JK11, savarankiškai inicijuodamas sąveiką su mokytoju, kurios tikslas – savarankiškai formuoti ugdymo(si) procesą, paprašant sudėtingesnės užduoties ir mokytojui ją suteikus, sukuria situaciją, kurioje mokinys, įvertindamas savo pajėgumą, galimybes ir norą įsitraukti į veiklą, savarankiškai formuoja ugdymo(si) turinio kryptingumą, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.9 lentelė K4 klasės mokinių pamokos 15 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010130, 02-05, 36:42)		
Ugdymo plano dalis: netradicinis fizinis aktyvumas.		
Pamokos tema: gyvūnų gimnastika.		
Mokinių tikslas: atlikti fizinės ypatybės lavinančius pratimus, imituojant gyvūnų judesius.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0130 1.0 08:22-08:43	Situacija	Mokiniams eilės tvarka atliekant įprastus pratimus, eilė pratimui pademonstruoti ateina mokiniui NZ3.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio NZ3 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, sudaro mokiniui sąlygas atlikti sunkesnį pratimo variantą, siekiant jį paskatinti dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys NZ3 verbaliai sutinka su sudėtingesniu pratimo variantu, išreiškdamas teigiamas emocijas, jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinio NZ3 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, pasiūlo jam dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą, atliekant sudėtingesnį pratimo variantą, tokiu būdu sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, įvertinęs savo pajėgumą, galimybes įsitraukti į pamokos veiklą, atlieka sudėtingesnę užduotį ir ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0130 1.1 11:38-12:15	Situacija	Mokiniams eilės tvarka atliekant jiems įprastus pratimus, eilė pratimui pademonstruoti ateina mokiniui NZ8.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio NZ8 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, sudaro mokiniui sąlygas atlikti sunkesnį pratimo variantą, siekiant jį paskatinti dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys NZ8 verbaliai sutinka su sudėtingesniu pratimo variantu, išreiškdamas teigiamas emocijas jį pademonstruoja.
	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinio NZ8 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, pasiūlo jam dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą, atliekant sudėtingesnį pratimo variantą, tokiu būdu sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, įvertinęs savo pajėgumą, galimybes įsitraukti į pamokos veiklą, atlieka sudėtingesnę užduotį ir ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0130 1.2 14:30-14:55	Situacija	Mokiniai eilės tvarka atlieka jiems įprastus pratimus, eilė pratimui pademonstruoti ateina mokiniui NZ12.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertindamas mokinio NZ12 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, sudaro mokiniui sąlygas atlikti sunkesnį pratimo variantą, siekiant jį paskatinti dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą.
	Reakcija	Mokinys NZ12 verbaliai sutinka su sudėtingesniu pratimo variantu, išreiškdamas teigiamas emocijas, jį pademonstruoja.

	Rezultatas	Individualus: mokytojas, įvertinęs mokinio NZ12 demonstruojamą pažangą ir pajėgumą, pasiūlo jam dar labiau įsitraukti į pamokos veiklą, atliekant sudėtingesnį pratimo variantą, tokiu būdu sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, įvertinęs savo pajėgumą, galimybes įsitraukti į pamokos veiklą, atlieka sudėtingesnę užduotį ir ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.10 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 25 vidinės bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010229, 04-14, 32:02)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: metimo į krepšį abiem rankomis tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti atlikti krepšinio kamuolio metimo į krepšį, naudojant abi rankas, techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHVM0229 1.0 23:01–23:05	Situacija	Mokiniais atliekant paskutinę pamokos veiklą, mokinys VB12, negalintis dalyvauti pamokoje, inicijuoja, sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys VB12 verbaliai išreiškia norą dalyvauti jam patinkančioje užduotyje ir paprašo mokytojo tokios galimybės.
	Reakcija	Mokytojas, įvertindamas mokinio norą dalyvauti užduoties atlikimo procese, sudaro sąlygas mokiniui į ją įsitraukti, suformuodamas su mokiniu papildomus susitarimus.
	Rezultatas	Individualus: mokinys VB12, inicijuodamas sąveiką su mokytoju, sukuria situaciją, kurioje, demonstruodamas savo vidinę motyvaciją, skatina mokytoją sudaryti jam sąlygas dalyvauti norimoje veikloje, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.11 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 28 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010343, 04-20, 22:53)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: įvadinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas JGHVM0343 1.0 03:28-03:48	Situacija	Atliekant mokiniams įprastus pramankštos pratimus lauke, mokinys JK2 inicijuoja sąveiką su mokiniais, informuodamas juos apie savo fizinį pranašumą, mokiniai JK9, JK8, JK12 jam verbaliai paprieštarauja.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja sąveiką su mokiniais, siekdamas diferencijuoti ugdymo turinį kokybiškesniam mokinių lavinimui, ir sudaro sąlygas mokiniams pasirinkti užduotį šiam galimam fiziniam pranašumui patikrinti.
	Reakcija	Mokiniai verbaliai sutinka su mokytojo suformuotu pasiūlymu ir pradeda ruoštis jo paskirtos užduoties atlikimui.
	Rezultatas	Grupinis: mokytojas, įvertindamas mokinių JK2, JK9, JK8, JK12 išreikštą norą įveikti jiems paskirtą iššūkį, diferencijuoja ugdymo turinį, sukurdamas situaciją, kurioje mokiniams sudaromos sąlygos atlikti jų norimą užduotį ir mėgautis jos atlikimo procesu, taip padedant mokiniams ugdyti jų vidinės motyvacijos bruožą.

33.12 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 27 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010240, 04-21, 23:56)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo viena ranką į tolį tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo viena ranką į tolį techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualūs.		
Epizodo kodas PGHVM0240 1.0 04:34-04:42	Situacija	Mokiniam ruošiantis atlikti pamokos užduotį, nuo užduoties atleistas mokiny VB12 inicijuoja sąveiką su mokytoju, paprašydamas jo sudaryti sąlygas atlikti užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, sąveikoje su mokiniu VB1, sudaro jam sąlygas dalyvauti neintensyvioje užduotyje, sukurdamas papildomus susitarimus.
	Reakcija	Mokiny VB12, verbaliai išreiškdamas teigiamas emocijas, pradeda ruošis užduoties atlikimui.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB12 siekiant atlikti pamokoje vykdomą užduotį, jis inicijuoja sąveiką su mokytoju, taip sukurdamas situaciją, kurioje jam sudaromos sąlygos dalyvauti pageidaujamos užduoties atlikimo procese, taip padedant mokiniui ugdyti savo vidinės motyvacijos bruožą.
Epizodo kodas PGHVM0240 2.0 07:32-07:45	Situacija	Mokiny VB8 ypač gerai atlieka pagrindinės pamokos užduoties bandymą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, įvertinęs mokinio pademonstruotą rezultatą, siekdamas jį paskatinti, keletą kartų pagiria.
	Reakcija	Mokiny, ruošdamasis atlikti kitą bandymą, verbaliai pareiškia, kad nori savo rezultatą pakartoti.
	Rezultatas	Individualus: mokiniui VB8 pasiekus gerą rezultatą atliekant užduotį ir mokytojui jį paskatinant, sukurama situacija, kurioje mokiny dar labiau įsitraukia į užduoties atlikimo procesą, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.13 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 30 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010354, 04-27, 26:14)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHVM0354 1.0 10:57-11:04	Situacija	Mokiny JK11 keletą kartų išskirtinai gerai atlieka jam paskirtą individualią užduotį.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas inicijuoja bendros grupinės užduoties pabaigą ir skiria mokiniams poilsio.
	Reakcija	Mokiny JK11 inicijuoja sąveiką su mokytoju, išreiškdamas norą dar kartą pakartoti šią užduotį.
	Rezultatas	Individualus: mokiny JK11, tinkamai panaudodamas savo gebėjimus ir patirdamas kokybiškai atliktos užduoties pasitenkinimo jausmą, suformuoja situaciją, kurioje, siekdamas pakartoti šį jausmą,

		demonstruoja norą tęsti užduoties atlikimą, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.14 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 31 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010355, 04-28, 30:10)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: baigiamoji.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas BGHVM0355 1.0 28:30-28:35	Situacija	Atlikusi paskutinę užduotį mokinė JK9 savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė JK9 išreiškia norą pratęsti paskutinę judriojo žaidimų užduotį dėl joje patirtos sėkmės.
	Reakcija	Mokytojas, įsitraukęs į sąveiką su mokine JK9, informuoja, kad pamokos laikas baigiasi ir paprašo mokinės užimti savo vietą rikiuotėje.
	Rezultatas	Individualus: mokinė JK9, inicijuodama sąveiką su mokytoju, sukuria situaciją, kurioje ji nori atlikti užduotį dėl atlikimo proceso, nesitikint išorinio paskatinimo, taip ugdant savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.15 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 33 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010272, 05-12, 23:20)		
Ugdymo plano dalis: judėjimo įgūdžiai.		
Pamokos tema: kamuoliuko metimo iš vietos technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti kamuoliuko metimo techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: individualusis.		
Epizodo kodas PGHVM0272 1.0 06:07-06:15	Situacija	Mokinys JK11, remdamasis kelių pamokų patirtimi suvokia, kad kita užduotis jam bus palanki ir priimtina, todėl savarankiškai inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinys, norėdamas įsitraukti į užduoties atlikimo procesą ir pasiekti jam priimtina rezultatą, paprašo mokytojo išduoti išskirtinį inventorių.
	Reakcija	Mokytojas informuoja mokinį, kad išskirtinio inventoriaus nėra ir skiria jam visiems mokiniams įprastą inventorių.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui skiriant mokiniui JK11 priimtina užduotį, sukuriamą situaciją, kurioje mokinys, įvertinęs ankstesnę patirtą sėkmę, atlikdamas šią užduotį, demonstruoja norą vėl ją patirti ir įsitraukti į jos atlikimo procesą, taip ugdydamas savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.16 lentelė K5 klasės mokinių pamokos 37 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010304, 05-26, 24:47)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos mokymas.		
Mokinių tikslas: mokytis atlikti 30 metrų bėgimo sprintą.		

Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: grupinis.		
Epizodo kodas PGHVM0304 1.0 18:57-19:19	Situacija	Mokinė VB11, nedalyvaudama pamokoje ir stebėdama mokinių, dalyvaujančių užduotyje teigiamų emocijų raišką, inicijuoja sąveiką su mokytoju.
	Inicijuotas veiksmas	Mokinė VB11 informuoja mokytoją apie norą dalyvauti pamokos užduotyje, demonstruoja norą įsitraukti į šią veiklą.
	Reakcija	Mokytojas įvardija mokinėi nedalyvavimo pamokoje priežastis, paskatina ją dalyvauti kitoje pamokoje.
	Rezultatas	Individualus: mokinė VB11 įvertina užduotyje dalyvaujančių mokinių teigiamų emocijų raišką ir inicijuoja sąveiką su mokytoju, taip sukurdamą situaciją, kurioje, išreikšdama norą dalyvauti ugdymosi procese, ugdo savo vidinės motyvacijos bruožą.

33.17 lentelė K6 klasės mokinių pamokos 37 vidinės motyvacijos bruožo ugdymo epizodų analizė (GH010303, 05-26, 27:26)		
Ugdymo plano dalis: sporto šakos.		
Pamokos tema: 30 metrų sprinto bėgimo technikos tobulinimas.		
Mokinių tikslas: tobulinti savo 30 metrų sprinto techniką.		
Pamokos dalis: pagrindinė.		
Epizode taikyti užduočių organizavimo metodai: frontalusis.		
Epizodo kodas PGHVM0303 1.0 15:36-15:40	Situacija	Mokiniams laukiant užduoties pradžios, mokytojas informuoja juos apie tolimesnę pamokos veiklą.
	Inicijuotas veiksmas	Mokytojas, siekdamas aktyviau įtraukti mokinius į ugdymosi procesą, informuoja juos, kad bus atliekama praeitoje pamokoje jiems patikusi užduotis.
	Reakcija	Mokiniai JK9, JK3, JK4, JK5, JK8, JK11, JK10, išreikšdami teigiamas emocijas, verbaliai patvirtina norą įsitraukti į šios užduoties atlikimą.
	Rezultatas	Individualus: mokytojui įvertinus praeitos pamokos užduoties sėkmę, sukuriamą situaciją, kurioje sudaromos sąlygos mokiniams pademonstruoti norą įsitraukti į užduoties atlikimo procesą, taip padedant jiems kolektyviškai ugdyti savo vidinės motyvacijos bruožą.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, VIDINĖS MOTYVACIJOS
BRUOŽO UGDYMO(SI) EPIZODŲ PIRMINIS PASISKIRSTYMAS Į
SUBTEMAS IR TEMAS**

34.1 lentelė 3.10 skyriaus 1–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
1–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Individuali mokytojo pagalba ir skatinimas	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, PGHVM0108 1.0, PGHVM0083 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGHVM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2, BGHVM0229 1.0, PGHVM0240 1.0, PGHVM0240 2.0, PGHVM0354 1.0, BGHVM0355 1.0, PGHVM0272 1.0, PGHVM0304 1.0.
Grupinė mokytojo pagalba ir skatinimas	BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, PGHVM0094 1.0, JGHVM0343 1.0, PGHVM0303 1.0.
Įvadinė pamokos dalis	JGHVM0343 1.0.
Pagrindinė pamokos dalis	PGHVM0108 1.0, PGHVM0083 1.0, PGHVM0094 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGHVM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2, BGHVM0229 1.0, PGHVM0240 1.0, PGHVM0354 1.0, PGHVM0272 1.0, PGHVM0304 1.0.
Baigiamoji pamokos dalis	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, PGHVM0355 1.0.
Individualus užduoties atlikimo metodas	PGHVM0240 1.0, PGHVM0240 2.0, PGHVM0272 1.0.
Grupinis užduoties atlikimo metodas	PGHVM0354 1.0, PGHVM0304 1.0.
Frontalusis užduoties atlikimo metodas	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, PGHVM0108 1.0, PGHVM0083 1.0, PGHVM0094 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGHVM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2, BGHVM0229 1.0, JGHVM0343 1.0, BGHVM0355 1.0, PGHVM0303 1.0.
Judėjimo įgūdžiai	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, JGHVM0343 1.0, PGHVM0240 1.0, PGHVM0240 2.0, PGHVM0354 1.0, BGHVM0355 1.0, PGHVM0272 1.0.
Sporto šakos	BGHVM0229 1.0, PGHVM0304 1.0, PGHVM0303 1.0.
Netradicinis fizinis aktyvumas	PGHVM0108 1.0, PGHVM0083 1.0, PGHVM0094 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGHVM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2.

34.2 lentelė 3.10 skyriaus 2–3 teminius žemėlapius sudariusios pirminės temos ir subtemos	
2–3 teminių žemėlapių pirminės subtemos ir temos	Subtemoms ir temoms paskirtas kodas
Sąveika su mokytoju	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, PGHVM0108 1.0, PGHVM0083 1.0, PGHVM0094 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGPHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGH0VM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2, BGHVM0229 1.0, ĮGHVM0343 1.0, PGHVM0240 1.0, PGHVM0240 2.0, PGHVM0354 1.0, BGHVM0355 1.0, PGHVM0272 1.0, PGHVM0304 1.0.
Mokinių tarpusavio sąveika	PGHVM0094 1.0, ĮGHVM0343 1.0.
Demonstruojant norą atlikti priimtinas užduotis	BGHVM0009 1.0, BGHVM0009 1.1, BGXVM0029 1.0, BGHVM0029 1.1, PGHVM0083 1.0, BGHVM0229 1.0, PGHVM0240 1.0, PGHVM0303 1.0, PGHVM0304 1.0.
Demonstruojant norą atlikti sudėtingas užduotis	PGHVM0094 1.0, PGHVM0108 1.0, PGHVM0110 1.0, PGHVM0110 1.1, PGHVM0110 1.2, PGHVM0110 1.3, PGPHVM0110 1.4, PGHVM0109 1.0, PGH0VM0109 1.1, PGHVM0109 1.2, PGHVM0123 1.0, PGHVM0123 1.1, PGHVM0123 1.2, PGHVM0130 1.0, PGHVM0130 1.1, PGHVM0130 1.2, ĮGHVM0343 1.0.
Siekiant geresnių rezultatų	PGHVM0240 2.0, PGHVM0354 1.0, BGHVM0355 1.0, PGHVM0272 1.0.

**PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ DIDELIŲ
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, VIDINĖS MOTYVACIJOS
BRUOŽO UGDYMO FIZINIO UGDYMO PAMOKOSE TEMINIO
ŽEMĖLAPIO SUBTEMŲ DETALI SĄVEIKA**

<i>Individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Savarankiškumas siekiant įsitraukti į subjektyviai suvokiamas įdomias veiklas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Mokymosi.	Grupinis.	Sporto šakų.	Individualus.
Tobulinimosi.	Individualusis.	Judėjimo įgūdžių.	
Lavinimosi.	Frontalusis.	Netradicinio fizinio aktyvumo.	
Judriųjų ar sportinių žaidimų.		Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **mokymosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant grupinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** grupiniu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

<i>Individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Iššūkių formavimas ir įsitraukimas į jų įveiką</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Frontalusis.	Sporto šakų.	Individualusis.
Lavinimosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo.	

Lavinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį; **tobulinimosi užduočių metu** individualiu lygmeniu atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant sporto šakų ugdymo programos dalį.

<i>Individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesai formuojami mokinių tarpusavio interakcijų, kuriose mokytojas išlieka aktyvus dalyvis, metu</i>			
<i>Iššūkių formavimas ir įsitraukimas į jų įveiką</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Pramankštos.	Frontalusis.	Judėjimo įgūdžių.	Grupinis.
Lavinimosi.		Netradicinio fizinio aktyvumo	

Pramankštos užduočių metu tokios interakcijos grupiniu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **lavinimosi užduočių metu** grupiniu lygmeniu – mokiniams atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant netradicinio fizinio aktyvumo ugdymo programos dalį.

<i>Individualių poreikių patenkinimo ir gabumų panaudojimo procesai formuojami interakcijų su mokytoju metu</i>			
<i>Siekio pakartoti rezultatą demonstravimas</i>			
Užduotys	Užduoties organizavimo metodas	Ugdymo programos dalis	Bruožą ugdančių interakcijų lygmuo
Tobulinimosi.	Individualusis, grupinis.	Judėjimo įgūdžių.	Individualus.
Judriųjų ar sportinių žaidimų.	Frontalusis.		

Tobulinimosi užduočių metu tokios interakcijos individualiu lygmeniu formuojamos mokiniams atliekant individualaus ir grupinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį; **judriųjų ar sportinių žaidimų užduočių metu** individualiu lygmeniu – atliekant frontinio darbo užduotis, įgyvendinant judėjimo įgūdžių ugdymo programos dalį.

SANTRAUKA (SUMMARY)

INTRODUCTION

The relevance of this research is revealed through several main criteria. Firstly, during the past few decades both emotions and emotional intelligence are in an incline of attention from scientists, teachers other specialists, hence these constructs are considered as important to daily life success as cognitive intelligence (Rafaila, 2015; Tamir & Bigman, 2018; Kleef & Cote, 2022). As the perception of emotional intelligence and its peculiarities grew, research regarding this object found its way to the field of education and special education. Secondly, several research has revealed that, students with special educational needs are prone to have a lower emotional intelligence and experience various difficulties that are not only caused by their specific needs, but also because of the lack of emotional intelligence (adaptive, low self-esteem, negative self-perception, avoidance to participate, etc.) (Ditterline et. al., 2008; Rey et. al., 2011; Rahaman et. al., 2014; Tajpreet & Maheshwari, 2015; Gaspar et.al., 2016; Ionescu, 2017; Zakaria & Tahar, 2017; Koukou et.al., 2018; Alwaely et.al, 2019; Movahedi Az. ir Movahedi Ar., 2019; Totsika et. al., 2020; Barragan Martin et. al., 2021; Reyes-Wapano, 2021; Gnabs & Nusser, 2022; Goldan et.al., 2022; Lenkeit et. al., 2022; Lereya et. al., 2022). This research clearly indicates that such students should be considered as a priority regarding emotional intelligence development, thus the knowledge on how to organize and conduct such development is more than significant.

The research problem is closely related to the research relevance. As mentioned earlier, students with severe special educational needs, are prone to experience lower emotional intelligence difficulties, the positive effects on the quality of life because of emotional intelligence are proven as well. There is a significant gap in knowledge which is revealed in the scientific literature on how to develop the mentioned intelligence for such students. Despite the global increase of students with special educational needs as per Ališauskas et. al. (2015), Black (2019), Lindner et.al. (2019) Ramberg & Watkins (2020), Weedon & Lezcano-Barbero (2020) The Population Reference Bureau (2022) Oficialiosios statistikos portalas (2024); Švietimo valdymo informacinė sistema (2024) most similar research is conducted with older students, or students with a concrete disorder (especially autism, cognitive disorders) and with various other research weaknesses, which are yet to be addressed (D'Amico ir Guastaferro, 2017; Espinosa ir Kadic-Maglajlic 2018; Sarrionandia ir Mikolajczak, 2020; Duchyminska ir kt., 2022; Gnabs ir

Nusser, 2022; Naz, Selvalakshmi, Siddiqua, Susmitha, 2022). As the earlier research suggests that despite the disorder type, such students tend to experience difficulties caused by lower emotional intelligence and there is practically no data regarding research that does not distribute disorders by type, but by level, which possibly be more relevant. Furthermore, it is revealed that most effective teaching period is at a young age, at around 7-12 years students tend to develop their cognitive, social, emotional, physical abilities faster than in any other development period (Piaget, 1936; Santrock, 2008; Swabey, 2013; Malik ir Marwaha, 2022). This means that the current dominant research with the subject of older students might not be as relevant in terms of transferability to younger student contexts. It is worth mentioning that a high number of research in great details reveal the effects of various variables, including physical education on emotional intelligence development, but also greatly lack the explanation of what activities were organized, what emotional intelligence theoretical framework was the research based upon, as well as what was the social interaction role for the development process (Storey-Hurtubise et. al., 2022).

To address and partly solve the revealed problem in the scope of the research relevance several research questions were raised:

1. How to develop emotional intelligence for primary school students with severe special educational needs during physical education classes?
2. How are methods, education tools and educational content related to the development of specific emotional intelligence traits of primary school students with severe special educational needs?
3. What is the role and dynamic of various social interactions in developing emotional intelligence traits of primary school students with severe special educational needs?

As the research questions suggest the **research object** is defined as primary school students' with severe special educational needs emotional intelligence trait development.

The goal of this research was to determine and analyze primary school students' with severe special educational needs trait emotional intelligence development assumptions.

In order to reach this goal, several research tasks were generated:

1. To reveal emotional intelligence theoretical assumptions of the students with special educational needs.
2. To reveal and analyze primary school students' with severe special educational needs trait emotional intelligence development possibilities in physical education classes.

3. To reveal and analyze primary school students' with severe special educational needs trait emotional intelligence development possibilities using various methods, tools and approaches.

4. To reveal and analyze social interaction content changes and dynamics in the process of developing primary school students' with severe special educational needs trait emotional intelligence in physical education classes.

This doctoral research is based on the **philosophical and theoretical framework of social constructionism, experiential learning, and trait emotional intelligence**. These concepts interconnect with each other and form a valid base for this research. Social constructionism guides us to the understanding that all understanding about reality is constructed through social interactions (Berger, Luckmann, 1966; Andrews, 2012; Galbin, 2014; Burr, 2015). Experiential learning ideas offer us the idea that teaching-learning processes are centered inside experiences and reflecting about these processes (Kolb 1984, 2014). Trait emotional intelligence combines these ideas not only describing emotional intelligence as a sort of emotional self-perception, but also describing it as a widely subjective phenomena, developed through various social interactions while experiencing different emotions (Petrides and Furnham, 2001, Cantero et. al., 2017; Metaj-Macula, 2017; Gershon & Pellitteri, 2018; Kaliska, 2019; Ulutas et. al., 2021).

This doctoral research **methodology approach is based upon qualitative microethnographic research**. As mentioned earlier, emotional intelligence is developed as a construct of various traits, through social interactions while experiencing emotions. To be able to study and analyze the subjective nature of emotions and social interactions this qualitative microethnographic research was designed. Qualitative research is mostly effective in social research when the data is not easily understood, and requires a deep interpretation. Such data is generated from analyzing processes, social interactions, experiences, opinions, beliefs, etc. (Bitinas et. al., 2008; Hammarberg et. al., 2016; Mohajan, 2018; Yadav, 2021). To obtain such data a microethnographic approach enables the researcher to closely participate in the research field and context. Such research also enables the researcher to take the role of teacher-researcher, who then can closely and deeply understand what is going on during the study, what data is relevant, how research participants respond to various phenomena, etc. (Erickson, 2006; Hammersley & Atkinson, 2019; Garcez, 2015; Huber & Froelich, 2020). Before and during the study the researcher was also a physical education teacher for the research participants for a whole schoolyear. Based on these

statements it can be concluded that a qualitative microethnographic research arguably is the most effective approach to reach the research goal and to answer the research questions with valid results.

The scientific novelty and theoretical significance of the dissertation results is revealed through previously highlighted gaps in knowledge. This research partially fills this gap through several factors. Firstly, by detailing and analyzing trait emotional intelligence development practices and processes in physical education classes, also by providing such development methods and fundamental conditions in order to construct concrete trait development processes for primary school students with severe special educational needs. Secondly, by explaining why and how social interactions and their content is significant in organizing and conducting the mentioned development. As a result, it was acknowledged that social interactions are one of the key factors to successfully develop trait emotional intelligence in real time. Lastly, this research supports the idea that the main variable determining how to develop primary school students, with severe special educational needs, emotional intelligence is not the disorder type rather than the disorder level. It is worth mentioning that this research revealed the close interplay between the social interaction content and physical education content, its execution processes. Without this interplay the emotional intelligence development would be insignificant and possibly ineffective.

Practical significance of the dissertation results, conclusions and recommendations is closely related to the scientific novelty of the research on both national and international levels. On the national level the mentioned significance is most clear taking into account the newest education reform, which implies that all students with special educational needs will be integrated into regular schools. It is a great possibility that this integration will require teachers not only to adapt to new working conditions, but also to form new knowledge and skills which will become necessary in this new educational environment. This doctoral dissertation might provide some insights or skills regarding the highlighted statements. The practical significance of this work on an international level can be evaluated through several criteria. Firstly, this research contributes to one of the dominant emotional intelligence theories and provides further opportunities for conducting research based on the trait emotional intelligence theory. Regarding this statement, both students and scientists can evaluate strengths and weaknesses of this work with all revealed gaps and use this knowledge to create their own research. Secondly, physical education teachers and other specialists working in the field of special educational needs or physical

activity can contribute from the main findings of this research by applying them into their own work. Whether that work is teaching or creating development programs, training sessions, seminars, etc., hence the activities that were analysed (warm up, learning, progressive, etc.) in this research, by their nature and goals are transferable to various contexts, that cover physical activities.

Structure and volume of the dissertation. This dissertation consists of a list of pictures and 36 pictures, a list of tables and 17 tables, a list of definitions, an introduction, 3 main sections, 19 subsections, a teacher-researcher self-reflection, conclusions, a scientific discussion, recommendations, a list of references with 226 literature sources, 35 appendices, a summary in English language, list of publications and conferences attended, a table consisting the information about the author, acknowledgements. The total volume of the dissertation is 660 pages, including the pages that are not numerated (330 without appendices and what goes after).

WHAT WAS DISCOVERED IN SCIENTIFIC LITERATURE

Scientific literature analysis was conducted in order to partly answer the first research question – *how to develop emotional intelligence for primary school students with severe special educational needs during physical education classes?* This question suggests that there is a need for knowledge covering emotional intelligence, special educational needs, physical education, in order to answer the mentioned question. To generate this knowledge a wide variety of research and book content was analyzed.

Firstly, emotional intelligence characteristics and theoretical aspects were researched. It was found that neither emotions nor emotional intelligence are easily defined, understood, and explained. As the name emotional intelligence suggests, it is greatly connected to emotions. Emotions in a broad sense, can be defined as a both physical and psychological reactions to any changes in the one's personal environment, or as a deep thought, which is not yet understood (Pettinelli, 2014; APA dictionary of psychology, 2018a; Turpyn, Poon, Niehaus, Chaplin, 2020). If during the earlier decades emotions were not as important as cognitive abilities, recent research suggests that emotions are indeed one of the dominant factors contributing to decision making, behavior, and success in various life fields (Rafaila, 2015; Dhani ir Sharma, 2016, Tamir & Bigman, 2018). As emotions gained the increase of attention from scientists and various other specialists, the concept of emotional intelligence was generated. Nowadays, this concept is perceived and explained through 4 main emotional intelligence theories, which are different from one-another not only in emotional intelligence definition, but also in origin, structure, research instruments (Salovey, Mayer, 1990; Goleman, 1995; Petrides, Furnham, 2001; Bar-On, 2006; Siegling et. al., 2015; Kotsou et. al., 2018; Petrides & Mavroveli, 2020). These theories are explained by the works of Solovey & Mayer (1990), Goleman, (1995), Bar-On (2006), Petrides & Furnham (2001). In the context of this doctoral thesis the decision to base this research using Petrides & Furnham (2001) trait emotional intelligence theory was made regarding several factors:

1. *Based on this theory there are different emotional intelligence trait structures for adults, adolescents, and children. As this research is focused on students of 7-8 years of age, a more precise structure of traits might also provide more accurate, valid results and conclusions.*
2. *There are several research instruments created based on this theory, which not only proves its validity, but also enables the researcher to find more comparable, concrete, and rich data for his own research.*

3. *This theory is proven to correlate with other psychological structures (in this case with the big five and giant three personality traits), which other theories lack or still have inconsistent data to verify such correlations and broader validity.*

4. *Based on this theory emotional intelligence can be simply understood as one's emotional self-perception. Self-perception is subjective in nature, and so are emotions. This means that a subjective construct can hardly be accurately measured using test-like methods, which are widely used in research based on other emotional intelligence theories.*

5. *Trait emotional intelligence theory has a stronger correlation with its fundamental variable (personality) compared to other theories. This correlation strengthens the validity to base various research with this theory.*

6. *Research based on this theory is most widely used in educational settings, compared with other theories, which are more widely used in organizational management, leadership, and other research contexts.*

7. *The research participants are students with severe special educational needs. As it is revealed in this research such participants might find it difficult to evaluate their emotional peculiarities as cognitive abilities, thus a subjective understanding and approach might be more effective.*

Although no differences between the structure of trait emotional intelligence was found between students with and without special educational needs, it was discovered that students who have special education needs, tend to have a lower emotional intelligence (Mavroveli & Sanchez-Ruiz, 2011; Costa & Faria, 2020; Gupta et. al., 2020 Sanchez-Alvarez et. al., 2020, Li et. al., 2021; Duchyminska et. al., 2022). Students with special educational needs can be defined as ones who need specialized teaching and learning methods, because of various cognitive, psychological, physical, social, emotional difficulties (Wilbert et. al., 2020; Kuutti et.al., 2021). This definition suggests that such students are not only prone to encounter various difficulties because of their special educational needs, but also because of lower emotional intelligence, thus making the development of emotional intelligence utterly important. A higher emotional intelligence might enable such students to improve their self-perception, self-esteem, social adaptation, physical and psychological health, happiness, academic achievements, also to feel more related, connected with their peers (Ditterline et. al., 2008; Rey et. al., 2011; Rahaman et. al., 2014; Tajpreet & Maheshwari, 2015; Gaspar et.al., 2016; Ionescu, 2017; Zakaria & Tahar, 2017; Koukou et.al., 2018; Alwaely et.al., 2019; Movahedi Az. ir Movahedi Ar., 2019; Totsika et. al., 2020; Barragan Martin et. al., 2021; Reyes-Wapano, 2021; Gnabs & Nusser, 2022; Goldan

et.al., 2022; Lenkeit et. al., 2022; Lereya et. al., 2022). It is also worth mentioning that there is a global increase of students with special educational needs (Ališauskas et. al., 2015; Black, 2019; Lindner et.al., 2019; Ramberg & Watkins, 2020; Weedon & Lezcano-Barbero, 2020; The Population Reference Bureau, 2022 Oficialiosios statistikos portalas, 2024; Švietimo valdymo informacinė sistema, 2024;). Despite this increase most of the provided research is based upon a single disorder (especially autism, cognitive impairments) or older students. There is little research including severe special educational needs as a research subject, but no matter what research was conducted it has been discovered that students with special educational needs experience similar emotional difficulties. These statements, and several other criteria were decisive factors to focus this research on the development of emotional intelligence for such students:

1. Students with special educational needs are prone to experience various difficulties, which not only include their special needs, but also difficulties caused by a lower emotional intelligence.

2. There are no found emotional intelligence trait structural differences between students with and without special educational needs, so the mentioned development is considered to be possible and successful for such students.

3. The global increase of students with special educational needs tends to shift and differentiate the teaching-learning practices. It is beneficial to form new knowledge about such student emotional intelligence development during regular classes, hence they would greatly benefit from it.

4. In the context of the Lithuanian educational system, there is an increase of such students in regular schools. Regular schoolteachers and other specialists might benefit from this research results in forming and constructing new teaching practices, ensuring a holistic and qualitative education for students of various needs.

5. It was discovered that students with special educational needs are most likely to demonstrate behaviors indicating the lack of emotional intelligence development. Knowing how and when to develop their emotional intelligence in real time might not only help them improve their functionality in educational settings, but other life settings as well.

6. This research is based on a microethnographic study approach, which enables the teacher-researcher to greatly and deeply understand such student's emotional intelligence development peculiarities, also to form this knowledge in order to change teaching practices and reinforce the understanding about how to teach and empower such students.

Although the need and benefit of new knowledge about the emotional intelligence development of students with severe special educational needs is substantial, earlier research argued whether emotional intelligence can be developed or improved in any way, and only later research has proven with significant evidence that it in fact can be successfully developed and improved (Kecskes, 2015; Banuls & Viguer, 2017; Hodzic et. al., 2017; Coskun & Oksuz, 2019; Kotsou et. al., 2019; Nastasa et. al., 2021). It has been discovered that emotional intelligence development is based on two major aspects. Firstly, it is developed through a concrete and structured process under the supervision of adults (Savenkova, 2020). Secondly, through various social interactions that enable students to experience various emotions (Cantero et. al., 2017; Metaj-Macula, 2017; Gershon & Pellitteri, 2018; Kaliska, 2019; Ulutas et. al., 2021). It is worth mentioning that such development is most effective during the preschool-primary school age period (Garaigordobil et. al., 2015; De La Serna, 2018; Gershon & Pellitteri, 2018; Kaliska, 2019; Puertas-Molero, 2020). These statements are partly explained through various child development ideas, which mainly indicate that during this age period, children tend to learn faster than in any other development period (Piaget, 1936; Santrock, 2008; Swabey, 2013; Malik & Marwaha, 2022). On the basis of this research, it can be concluded that emotional intelligence development processes should be constructed in the constellation of a clear structure, social interaction, and young age. This constellation is naturally formed during primary school physical education classes, because of the specifics in them. Not only these classes cover the mentioned constellation, but also enables both the teacher and the students to personalize or individualize the learning-teaching process, differentiate tasks, ensure the successful practice continuity (Kecskes, 2015; Engels-Kritidis, 2017; Cantero et. al., 2017; Gershon & Pellitteri, 2018; Storey-Hurtubise et. al., 2022; Ulutasir et. al., 2021; Kanellopoulou & Darra 2022). They also are the most emotionally rich classes during a regular school day compared to the other ones, meanwhile they are also considered as one of the most effective contexts for social, cognitive, and emotional improvement (Bailey, 2017; Torress et. al., 2020). It is important to say that physical activities are found to be somewhat successful in developing emotional intelligence. Such research suggests that increased physical education is beneficial for improving student's emotional intelligence, although most of this research is conducted without providing clear understanding about the carried-out activities, theoretical approaches, and was mostly performed with older students (Amado-Alonso et. al., 2019; Luna et. al., 2019; Ubago-Jimenez, 2019;

Canabate et. al., 2020; Riyanto & Sanjaya, 2020; Malinauskas & Malinauskienė, 2021; Nurbait & Bastian, 2021). These and several other criteria led to the decision to base this research with primary school special education classes:

1. *Physical education is considered to be a very favorable educational context to conduct students' with severe special educational needs emotional development, solely on their specifics, which enable students to experience various emotions and take part in different social interactions.*

2. *The teaching-learning processes and the educational content of such classes are easily personalized, individualized and differentiated not only to fulfill a wide range of students' needs, but also to construct emotional intelligence development processes.*

3. *These classes are naturally very emotionally enabling, thus there is a possibility to coordinate the main goals of these classes and emotional intelligence development, without sacrificing the main ideas and goals of physical education.*

4. *Although it has been revealed that increased physical activity is beneficial for emotional intelligence development, such research is inconsistent in providing detailed activities, methods and theoretical approaches which were used during the research. This research partly fills these gaps in knowledge.*

5. *Nowadays, most regular school teachers working in inclusive education contexts experience difficulties, lack of skills and knowledge working with such students. This research might provide them with the needed knowledge about the specifics and peculiarities of working with students with special educational needs.*

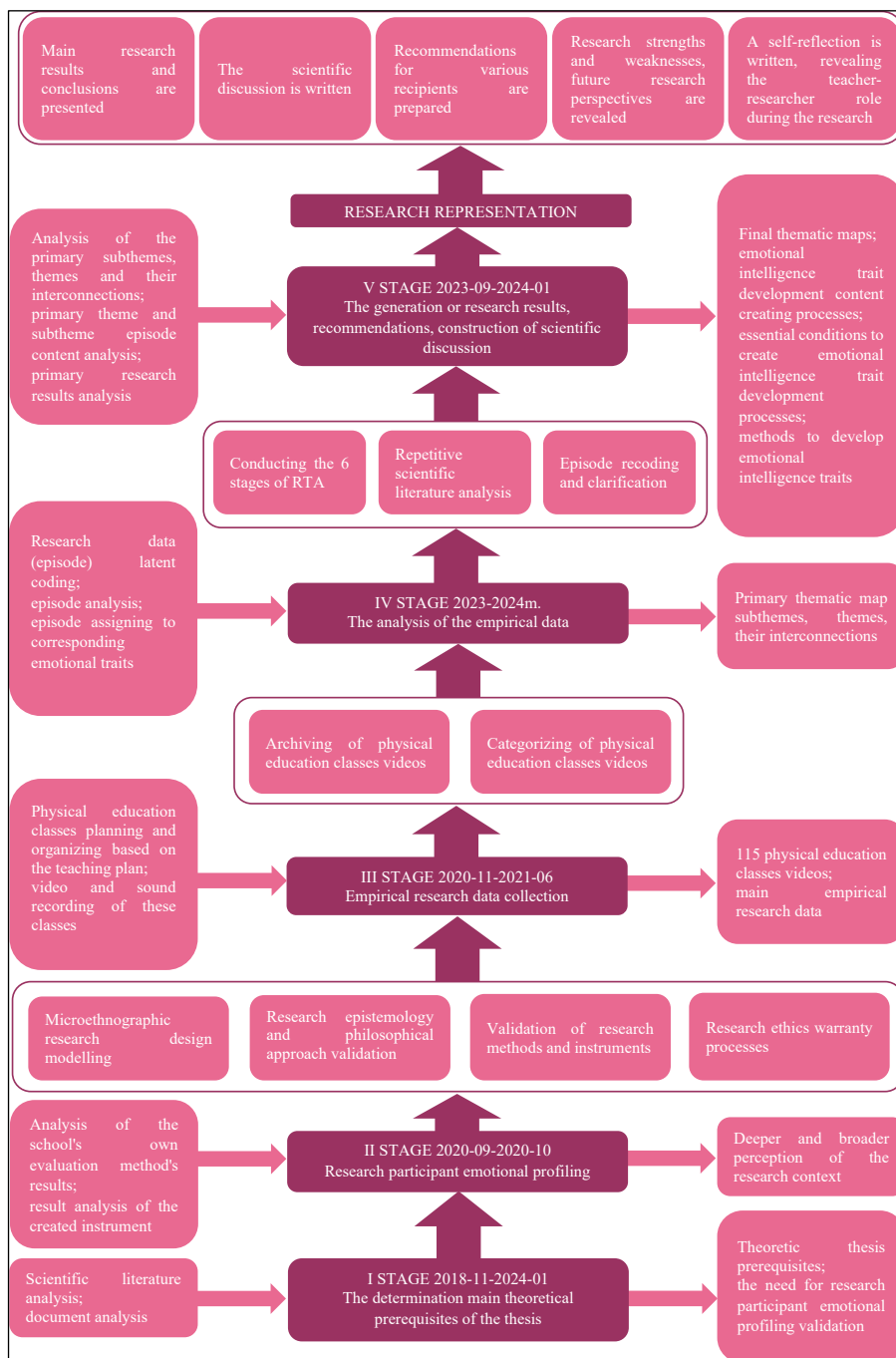
6. *Several research lacks a detailed explanation of how different emotional intelligence structure parts can and should be developed. This research provides detailed methods, tools, activities and conditions which are associated with all emotional intelligence trait development.*

RESEARCH METHODOLOGY: HOW THE RESEARCH WAS CONDUCTED

The research design (picture 1) was constructed based on **two remaining research questions**: **how** are methods, educational tools and content related to the development of specific emotional intelligence traits of primary school students with severe special educational needs? **What** is the role and dynamic of various social interactions in developing emotional intelligence traits of primary school students with severe special educational needs?

The research itself was conducted throughout **5 main stages**, that included various **research methods**:

- Scientific literature analysis;
- document analysis;
- questionnaire with descriptive mathematical methods (derivation of averages);
- Video and sound recording;
- Huber & Froelich (2020) sequential (episode) analysis;
- Braun & Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke & Braun (2016) reflective thematic analysis.

1 pic. The research design

During **stage 1** of the research, the research participants were selected based on several **inclusion and exclusion criteria**: 1) 1st grade students

between the ages of 7-8; 2) students with severe special educational needs (later in text – students); 3) students who study in the research school for a minimum period of 1 school-year; 4) students, who voluntarily take part in the research; 5) students who were legally allowed by parents or caretakers to take part in the research. In **total 36 students** (26 boys and 10 girls) were selected from 3 different classes **with various disorders**: speech and language; attention; attention and activity; emotional; neurological; learning; complex.

During **stage 2** the **emotional profiling** of research participants was conducted using a designed **questionnaire**. This questionnaire was specially designed to rate the research participant self-perception in the aspect of trait emotional intelligence. Hence the research participants might find it difficult to understand the questionnaire and their own emotional traits, the questionnaire was designed to allow primary school teachers, education specialists and the physical education teacher, working with the research participants to subjectively rate their emotional intelligence traits. **Using descriptive mathematical statistics methods**, it has been revealed that the research participant's emotional intelligence traits **on average** are rated 3/10. This average indicates not only the lower emotional self-perception, but also the need for emotional intelligence development for these concrete students.

During **stage 3** the decisions on **how to record** the physical education classes were made. Taking into consideration that there is a need to analyze the whole class and individual or smaller group interactions, **several cameras were used**. For recording the whole class one camera was placed **according to the educational task**, and for individual or smaller group interactions, **on the chest** of the teacher-researcher. During this stage **several pilot recordings**, which are not included in this study were made.

During **stage 4** the **main research data was collected**. This stage took almost a whole school year and in **total 3041 minutes and 39 seconds of data was recorded**. 918 minutes and 38 seconds of K4 class, 1120 minutes and 20 seconds of K5 class, 921 minutes and 39 seconds of K6 class. **The total emotional intelligence trait development time in analyzed episodes was 236 minutes and 15 seconds**. 77 minutes and 8 seconds of K4 class, 80 minutes and 53 seconds of K5 class, 77 minutes and 36 seconds of K6 class.

During **stage 5** the main research data was analyzed using **the methods of Huber & Froelich (2020) sequential (episode) analysis, Braun & Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke & Braun (2016) reflective thematic analysis**. These methods are also interconnected with each other. The episode analysis method enables the researcher to analyze the qualitative data from repetitive social verbal and nonverbal communication problems during social

interactions perspective (Huber & Froelich, 2020). Using this method all important and fundamental research data by its content was categorized into episodes, which were assigned to their designated emotional intelligence traits. Later, using a method of reflective thematic analysis (RTA) these episodes were reanalyzed and coded. Based on their content similarities, thematic maps revealing how emotional intelligence traits are developed during physical education classes were created. RTA enables the researcher to synthesize data similarities to bigger units, revealing how and what is constructed during several data sets Braun & Clarke (2012, 2019, 2021), Clarke & Braun (2016). RTA is conducted through 6 stages: 1) becoming familiar with the data; 2) generating primary codes, 3) generating primary themes; 4) reviewing themes; 5) defining final themes; 6) generating final thematic maps. By using the two mentioned methods, not only was the data deeply analyzed, selected by its significance, but also interpreted and explained by the teacher-researcher, who at the time of research had the deepest knowledge about the research field, context, and all of this data.

This research ethics is warranted by several criteria. During the recent decades qualitative research ethics can be warranted considering a construct of **trustworthiness** which is complex of several criteria (credibility, dependability, confirmability, transferability) (Anfara et. al., 2002; Gibbs, 2007; Ogunbanjo et. al., 2014; Noble & Smith, 2015; Nassaji, 2020). This research is also **conducted in regard with the principles of the European code of conduct for research integrity** (2018). Furthermore, this research implies several other principles such as **confidentiality and anonymity** which obligate the researcher to ensure that no personal or sensitive information about the research participants, school and other variables connected with the research can be identified or used. All the principles mentioned above can be validated by the research methodology suitability, research data coding, research data understanding from a teacher-researcher perspective, teacher-researcher self-reflection which is also provided.

MAIN RESULTS OF THE RESEARCH

The main results of the researcher are divided into 10 subsections. These subsections are created according to the 9 traits of the emotional intelligence theory and one subsection is designated to summarize each trait development differences. Each of the 9 subsections is concluded out of: 3 thematic maps partly answering 2–3 research questions; a text revealing the episodes (codes) content that contributes to the creation of those maps; a text revealing the relevance and peculiarities of each task category (warm up tasks, learning tasks, progressive tasks, etc.) in constructing the development processes of a concrete emotional intelligence trait; a table that summarizes the methods, fundamental conditions corresponding to the development of a concrete emotional intelligence trait; a summarizing text.

Considering that in this summary, due to its scope requirements it would be impossible to reveal any of the maps, or large portions of the mentioned texts, the tables, revealing emotional intelligence trait development methods and fundamental conditions of each subsection are presented, including a portion of a summarizing text.

DEVELOPMENT OF THE ADAPTABILITY TRAIT

1 table (continues to page 621) Summary of the adaptation emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

		Active executor
Trait development processes.	Individual or group support when difficulties to adapt are identified;	Teacher; students.
	individual or group support when the student's capabilities are identified;	Teacher.
	the construction of educational content novelty;	Teacher.
	individualization, personalization and differentiation of the educational content.	Teacher; students.
Fundamental conditions to form trait development processes.	accurate adaptive challenges assessment;	
	student interactions in new educational contexts;	
	student's execution of new educational context;	Teacher; students.
Methods to develop the corresponding trait.	interactions that enable students to overcome adaptive difficulties using their capabilities.	
	New or unusual task organization;	
	teaching new motor units;	
	known task individualization, personalization or differentiation;	
	organization of classes in new educational environments;	Teacher.
	temporary new individual integration to the teaching-learning process;	
	verbal and nonverbal communication for a clear explanation regarding task execution;	

Active executor
verbal and nonverbal communication for a clear explanation of goals, regarding temporary integration of new individuals to the teaching-learning process; classmate usage as positive examples; part teaching motor units.

The research results have revealed that primary school student’s adaptation trait is developed through 2 major categories of processes: support processes after identifying adaptive difficulties/challenges (positive classmate example usage, advancement and effort evaluation; mistake and its solving method identification); experience of new educational content, unusual task processes (new educational environments, new educational content, changing dynamic of the tasks). Both process categories are interconnected and can be formed either on the individual and/or group levels, with more opportunities on the individual level. The results suggest that the adaptation trait can be developed through the interplay of the above-mentioned process categories during the teacher-student or student-student interactions. Although some data revealed that students are capable of forming interactions, during which some aspects of adaptation trait development are present, most of such interactions are closely observed and passively controlled by the teacher, to ensure their purposeful progression. It is worth mentioning that these process categories are constructed during warm ups, learning, elaboration, development, games, self-evaluation tasks and during the rest period.

DEVELOPMENT OF THE AFFECTIVE DISPOSITION TRAIT

2 table (continues to page 622) Summary of the affective disposition emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

		Active executor
Trait development processes.	Individual or group support when repetitive emotion expression patterns are identified;	
	individual or group support to enable students to identify their emotion intensity and frequency;	
	individual or group support to enable students to reflect on their inappropriate emotion expressions results in the class task execution.	Teacher.
Fundamental conditions to form trait development processes.	accurate identification of repetitive emotion expression patterns;	Teacher.
	accurate identification of repetitive emotion expression causes;	Teacher; students.
	repetitive emotion expression;	Students.
	Social interactions that enable students to evaluate their emotion expression frequency, intensity through reflections;	
	promotion to evaluate emotion expression frequency and intensity, while avoiding to construct their understanding, expression and perception trait development content.	Teacher.

Methods to develop the corresponding trait.	Organizing tasks with a clearly evaluable result; organizing tasks that are overly acceptable, emotionally inspiring and interesting for students; verbal identification of the expressed emotions; verbal evaluation of the emotion expression pattern frequency and/or intensity; usage of positive classmate examples.	Active executor Teacher.

According to the research results, students’ affective disposition trait is developed through the interplay of 2 major process categories’: student reactions with repetitive emotion expression patterns to various educational task execution processes (promotion to take part in unwanted activities, taking part in subjectively understood as uninteresting tasks, task execution results); emotion expression peculiarities identification processes (emotion expression repetitiveness identification, reflecting on the emotion expression patterns). It is revealed that these process categories are formed on an individual and group level through student-teacher social interactions. No data has revealed that such students are capable of developing their affective disposition trait through student-student interactions. It is also notable that these process categories are formed during warm up, learning, elaboration, development, tasks and during the rest period.

DEVELOPMENT OF THE EMOTION EXPRESSION TRAIT

3 table (continues to page 623) Summary of the emotion expression emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

Trait development processes.	Individual or group support to ensure the development of social interactions while communication through emotions is present; student’s emotional reaction to the teacher’s generated stimulus during the result or behavior evaluation process; student’s emotional reaction to self-generated stimulus during the result or behavior evaluation process; student’s emotional reaction to the stimulus associated with teacher’s constructed educational content; student’s emotional reaction to the stimulus associated with their own constructed educational content;	Active executor Teacher; students.
Fundamental conditions to form trait development processes.	verbal and nonverbal emotion expression; communication using both positive and negative emotions; emotion eligibility to a concrete context; social interactions, during which the development of emotion perception and emotion regulation traits are not present.	Students. Teacher; students.

		Active executor
Methods to develop the corresponding trait.	Organization of emotionally rich tasks; organization of tasks with a clearly evaluable result; verbal and non-verbal student's result or advancement evaluation; verbal and non-verbal identification of inappropriate behavior; enabling students to communicate using emotions, without helping them to identify, regulate them.	Teacher.

The research results have revealed that the emotion expression trait for students is developed through their reactions and interplay of 2 categories of processes: reacting to their behavior or result evaluation processes (reaction to the given notices when the student is breaking the agreed-upon rules, reaction to the identification of their personal capabilities); reacting to educational content stimulus (educational content individualization, personalization and differentiation, task execution difficulties and possibilities). Both of these categories are formed on an individual and/or group level, through student-teacher, student-student social interactions. Later interactions are not autonomous, the teacher is still present during them, to ensure their purposeful development. This trait is developed during warm up, learning, elaboration, development, games, self-evaluation tasks.

DEVELOPMENT OF THE EMOTION PERCEPTION TRAIT

4 table (continues to page 624) Summary of the emotion perception emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

		Active executor
Trait development processes.	Individual or group support after identifying the student's difficulties to understand emotions and appropriately react to various stimulus; individual or group support to identify the student's personal emotions and/or their results; individual or group support to identify the student's intrapersonal emotions and/or their results; the need for empathy and its expression; creating possibilities for students to passively take part in social interactions during which the emotion perception trait development processes are present.	Teacher. Students. Teacher; students.
Fundamental conditions to form trait development processes.	Student's emotions and identification of their origin; student's difficulties to identify emotions and/or their origins; social interactions, during which emotions and their origins are being named and listed; social interactions, during which students can passively watch how emotion perception trait is being developed on an individual level;	Teacher; students. Teacher. Teacher; students.

Methods to develop the corresponding trait.	teachers' passive role in watching how the emotion perception trait is being developed during student-student interactions.	Active executor
	Accurate emotion naming and/or listing; accurate emotion origin naming and/or listing; promotion of students to evaluate their emotion expression result for the educational tasks; target questioning to empower student's self-sufficiency when identifying emotions and/or their origin; using classmates as positive examples; reflecting on similar personal and interpersonal emotion expression experiences during student-teacher interactions; promoting student's empathy expression.	Teacher.

According to the research results, emotion perception trait is developed on an individual and group levels, through personal (naming of personal emotions, evaluation of emotional behavior results) and intrapersonal (classmate emotion and their origin identification, the need of empathy identification and its expression) emotion identification processes. These identification processes are formed through student-teacher and student-student interactions, during warm up, learning, elaboration, development, games, tasks and resting periods.

DEVELOPMENT OF THE EMOTION REGULATION TRAIT

5 table (continues to page 625) Summary of the emotion regulation emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

Trait development processes.	Individual or group support after identifying inappropriate emotion expression; individual or group support to satisfy various emotional needs when students react to educational task stimulus;	Active executor
	individual or group support empowering students to actively take part in various educational tasks when emotion expression is present.	Teacher; students. Teacher.
Fundamental conditions to form trait development processes.	The need for emotion regulation support identification; educational tasks, that promote students' various emotion expressions;	Teacher; students.
	social interactions during which various needs regarding educational content are being satisfied;	Teacher.
	social interactions during which various peer relationship difficulties are being addressed;	Teacher; students.
	social interactions that empower students to take part in different educational tasks.	Teacher.
Methods to develop the corresponding trait.	target questions that empower students' self-sufficiency to form emotion expression regulation strategies;	Teacher.

	Active executor
	target questions that empower students' self-sufficiency to identify emotion expression origins; target questions that empower students to evaluate their emotion expression results for educational tasks; create possibilities for students to choose between several methods to complete tasks; create possibilities to repetitively complete educational tasks, until the student is satisfied with the result; create possibilities to form groups or teams with preferred classmates; ensure efficient resting periods; form extra tasks for students to compare their educational content; promote self-evaluation of students' emotional behavior; promote self-evaluation of peer relation peculiarities.

Research results have revealed that the emotion regulation trait is developed through 2 process categories' interplay: students' individual need regarding task execution satisfaction processes (empowering self-sufficiency to regulate emotion expressions, extra agreement formulation, constructing possible emotion expression regulation strategies beforehand); active participation in educational task promotion processes (promoting students to focus at the educational task at hand, promoting students to take part in their preferred tasks or activities, emotion expression eligibility for a current context evaluation). These processes are constructed on an individual and group levels, through student-teacher, student-student interactions, during warm up, learning, elaboration, development, games, tasks and resting periods.

DEVELOPMENT OF THE LOW IMPULSIVITY TRAIT

6 table (continues to page 626) Summary of the low impulsivity emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

		Active executor
Trait development processes.	Individual or group support after identifying impulsive behavior; individual or group support to construct impulsive behavior regulation strategies; activities that empower impulsivity.	Teacher. Teacher; students.
Fundamental conditions to form trait development processes.	Impulsive behavior, not only inappropriate emotion expression; teacher's initiated social interactions to help regulate impulsive behavior. organizing competitive activities and tasks;	Students. Teacher. Teacher;

Methods to develop the corresponding trait.	organizing well known tasks or activities which students are able to manipulate;	Active executor students.
	forming agreed-upon rules and requirements; achievement aspiration.	Students.
	Accurate identification of impulsive behavior; accurate naming of impulsive behavior for a concrete student;	
	promoting student's impulsive behavior identification in regard with classmate behavior; Identification of impulsive behavior results for educational tasks;	
	organizing extra tasks or activities to support the control of impulsive behavior;	Teacher.
	forming extra agreements;	
	reminding agreed-upon rules;	
	reminding task completion processes, requirements;	
	using classmates as positive examples;	
	promoting to cherish the needs and opinions of others.	

In regard with research results it can be concluded, that the low impulsivity trait is developed through the interplay of 2 major process categories': processes of student's reactions to various peculiarities of educational content (inopportune desire expression to initiate a social interaction demonstration, inopportune desire expression to take part in a task or activity, deliberately breaking rules or cheating); impulsive behavior control strategies' formation processes (identification of peculiarities of impulsive behavior, promoting to remember agreed-upon rules and requirements, positive classmate examples, formation of impulsive behavior control strategies beforehand). The mentioned processes are formed on an individual and group levels, through student-teacher, student-student social interactions during warm up, learning, elaboration, development, games, tasks.

DEVELOPMENT OF THE PEER RELATIONS TRAIT

7 table (continues to page 627) Summary of the peer relations emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

Trait development processes.	Individual or group support after identifying negative peer relations construction processes;	Active executor Teacher.
	individual or group support to enable students to construct positive peer relations;	Teacher; students.
	classmate cooperation processes;	Teacher; students.
	classmate promotion to achieve better results.	Students.

Fundamental conditions to form trait development processes.	Positive classmate interactions;	Active executor
	negative classmate interactions;	Teacher;
	group or team formation;	students.
	mutual tasks and activities;	Teacher;
Methods to develop the corresponding trait.	opportunities to take part in tasks with preferred classmates;	students.
	opportunities to take part in tasks with less preferred classmates;	Teacher.
	social interaction initiation.	Teacher;
		students.
Methods to develop the corresponding trait.	Organizing tasks or activities with preferred classmates;	Teacher.
	organizing tasks or activities with less preferred classmates;	
	organizing competitive tasks or activities which enables classmates to support one another;	
	creating opportunities for students to autonomously form groups or teams;	
	identifying inappropriate student's behavior towards classmates;	
	empowering students to reflect on their behavior result for relationships with classmates;	
	empowering students to solve their relationship issues by forming compromises and common goals.	

Research results have revealed that the peer relations trait is mainly developed through student-student interactions, while forming their cooperation processes (demonstrating dissatisfaction towards classmate behavior, demonstrating the desire to take or not to take part in mutual tasks or activities, common goal formation and aspiration) and processes when promoting classmates to achieve better results (classmate support during tasks or activities, providing needed help to classmates). These processes are constructed at an individual and group level, during warm up, learning, elaboration, development, games, tasks and resting period.

DEVELOPMENT OF THE SELF-ESTEEM TRAIT

8 table (continues to page 628) Summary of the self-esteem emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

Trait development processes.	Individual or group support after identifying student's self-esteem occurrences;	Active executor
	Evaluation of student's personal capabilities and perspectives;	Students.
	teachers' initiated social interactions to empower students to adequately evaluate their self-esteem.	Teacher;
	students' reactions to the achieved result;	students.
		Teacher.
		Students.

		Active executor
Fundamental conditions to form trait development processes.	students' reactions to personal capabilities and abilities evaluation; teacher's initiated social interactions to evaluate the capabilities of students; praises and support of students' achievements and advancements; creating opportunities to experience various success forms; constant result, effort and advancement evaluation.	Teacher. Teacher; students.
Methods to develop the corresponding trait.	Demonstrating support for students before and during the tasks, activities; evaluating student's capabilities and supporting them using positive examples; naming student's strong suits, encouraging to use and rely on them; personalization, individualization and differentiation of the educational content in order for students to experience success; creating opportunities for students to take part in or form challenges; creating opportunities for students to take part in preferred tasks or activities; constant evaluation of result, effort and advancement.	Teacher.

As research results suggest, the self-esteem trait is developed through the interplay of 2 process categories': processes that enable students to express their self-esteem (achievement of subjectively preferred result, taking part in challenges, evaluating the difficulties regarding task execution); personal strong suits or achieved results evaluation processes (providing support and praise, evaluating capabilities to execute tasks, evaluation of the achieved results). The mentioned processes on an individual and group levels are constructed through student-teacher and student-student social interactions during warm up, learning, elaboration, development, games, self-evaluation tasks and resting period.

DEVELOPMENT OF THE SELF-MOTIVATION TRAIT

9 table (continues to page 629) Summary of the self-motivation emotional intelligence trait development for primary school students with severe special educational needs

		Active executor
Trait development processes.	Individual or group support for constructing students' preferred tasks or activities; organizing tasks or activities that enable students to experience various success and use their personal strong suites; organization of preferred, interesting and well-known tasks or activities.	Teacher. Teacher; students.
Fundamental conditions to form trait development processes.	Adequate task or activity intensity; A wide dynamic of task or activity completion possibilities in order all students could experience success; A wide dynamic of tasks or activities which empower students to identify their capabilities and strong suites.	Teacher. Teacher; students.
Methods to develop the corresponding trait.	Provide possibilities for students to autonomously create and organize their own tasks or activities; Provide possibilities for students to take part in or complete tasks or activities in their own creative ways; create possibilities for students to choose the level of complexity of certain tasks or activities; provide possibilities for students to take part in their preferred tasks or activities for a prolonged period of time; create opportunities for students to repetitively experience subjective success; create opportunities for students to adequately break agreed-upon rules during tasks or activities.	Teacher.

It has been revealed that the self-motivation trait is developed through individual need satisfaction and capability usage processes (self-sufficiency to take part in preferred tasks or activities, formation of challenges and taking part in their completion; demonstrating desire to achieve success). The majority of these processes are constructed through student-teacher social interactions on an individual and group levels during warm up, learning, elaboration, development, games tasks.

CONCLUSIONS

1. The scientific literature analysis has revealed that the emotional structure has no structural differences between students who have special educational needs and students who don't have such needs, despite what model or theory of emotional intelligence is analyzed. Although there is a significant lack of research that covers both emotional intelligence and students with special educational needs, it can be concluded that the main differences in the development of emotional intelligence between students who have and those who don't have such needs, are: the constant satisfaction of both academic and special educational needs, a more frequent assessment of emotional difficulties, regular individualization and personalization of the educational content. With respect to these statements the main principles of emotional intelligence development have been revealed:

- Emotional intelligence – is a construct that can be developed despite the model or theory that the development is based on.
- Students with special educational needs tend to have lower emotional intelligence scores based on various evaluation methods, thus this development might prove to be more challenging.
- Emotional intelligence is developed through social interactions, which are present in both specialized emotional intelligence programs and physical activities.
- Physical education classes are closely related to the construction of various social interactions that can aid in the development of emotional intelligence and are not present during other classes.

2. Physical education classes is a very suitable educational context for the development of emotional intelligence for students who have special educational needs because of the specifics such classes compose:

- Emotional intelligence is developed through experiences and physical education classes are the most dynamic classes based on this aspect. Experiences during these classes are formed not only through cognitive, but also through physical, social functioning and holistic individual self-assessment.
- During these classes several variables are being incorporated, which can hardly be incorporated in other classes: completing physical tasks in the same area with older students and using their example, taking part in various outdoor activities intensively using the surroundings, using various educational inventory that is changing throughout the school year, learning

new movement skills, taking part in complex tasks that are not always related to physical skills.

- Physical education classes provide the opportunities not only to experience success and mastery for all students, but also to experience challenges and difficulties, which are imperative to one's personal development.

- Physical education classes have a strict and clear structure that includes various tasks. These tasks bind the contents of social interactions, educational activities and students' emotional reactions into the processes of emotional intelligence trait development, which can differ based on these contents.

- During these classes students have opportunities to freely communicate their emotions.

3. In order to successfully form the process of emotional intelligence for primary school students with severe special educational needs, it is crucial to accurately identify their emotional difficulties. These difficulties should be identified in real time, hence during the school year both the educational content and the students' abilities and individuality are changing. This change is unavoidable, thus the teacher must always be prepared to utilize several emotional intelligence development methods and tools that are different for every emotional intelligence trait. This research has not only revealed these methods and tools, but also various imperative conditions in order to form the development process of different traits:

- In order to develop the adaptation trait using the revealed methods, the educational content must have a factor of novelty, new educational environments, unusual tasks.

- In order to develop emotion expression, perception and regulation traits using the revealed methods, the educational content must be composed of tasks that are challenging, interesting, have a clear result and provoke students to communicate through various emotions.

- In order to develop the affective disposition trait using the revealed methods, the educational content must include stimulus to provoke a repeated emotional reaction.

- In order to develop the low impulsivity trait using the revealed methods, the educational content must include tasks that are very interesting and engaging for students, tasks that make it possible for students to compete or break various agreed-upon rules.

- In order to develop the self-esteem trait using the revealed methods, it is a must to constantly evaluate the students' achievements, results, efforts, progress, strong suits and communicate this evaluation.

- In order to develop the self-motivation trait using the revealed methods, it is imperative to provide students with possibilities to exploit their abilities and overcome challenges.

The process of emotional intelligence development requires not only the teacher to use the revealed methods, but to apply them accurately in real time according to his (or her) subjective emotional need of students' identification, his (her) knowledge of emotional intelligence, the relationship with students and his (her) professional mastery.

4. It has been discovered that social interactions and their functionality constitute a natural and authentic aspect of the emotional intelligence development process for students with severe special educational needs. Not only do various emotional intelligence development methods manifest through social interactions, but these interactions also contribute to the diversification of the aforementioned development in multiple ways:

- Depending on the number of participants in various interactions, the emotional intelligence development methods that are being applied can be transformed from individual to group and vice versa.

- All students differently react to the effectiveness of the revealed methods. During one social interaction, in order to maximally aid the student, several different methods can be used. This complexity requires to keep the social interaction within its goal and not let it deviate from the development of an concrete emotional intelligence trait.

- Social interactions can be perceived as an indication of the need for emotional support. During these interactions students can verbally and nonverbally express their need for emotional support. Also, the teacher can himself identify such needs while observing various social relationships between students.

- During different social interactions, a stronger than only professional connection between the students and the teacher is being formed. If such a connection is present, both the teacher and the students are capable of using and responding to a wider variety of development methods, tools and do it more effectively.

In conclusion, it can be determined that the emotional intelligence for primary school students with severe special educational needs is developed not as a single object, but as a structure based on multiple traits, through various social interactions and using various methods that are different for

every trait and dependant on certain conditions. This development process is not only closely related to the needs and individuality of such students, but is also constantly changing throughout the school year. This means that emotional intelligence development is mostly conducted during real-time, onsite interactions. It also became obvious that this development would be impossible without equal participation of both the teacher and the students. Firstly, both are integral components of the same unified goal, singular social interaction, and cohesive process. Secondly, the quality of their relationship is directly linked to the successful implementation of the methods mentioned and the subsequent advancement of their social interactions.

RECOMMENDATIONS

Recommendations are provided for several recipients regarding this doctoral research findings, future perspectives and the knowledge gaps revealed:

For physical education teachers and other specialists working in the field of physical activity:

- Subjectively and in real time distinguish the needs and possible difficulties of each student as soon as possible.
- Choose the most effective teaching-learning methods and work with them for a prolonged period of time.
- Organize tasks or activities that enable students to work with their preferred classmates.
- Constantly initiate social interactions with individual students and provide even minimal support.
- Use situations in which students inappropriately express their emotions as teaching practices and tools regarding emotional intelligence traits.
- Organize teaching through games.

For school administrations conducting primary education programs:

- When forming individual teaching or support plans, include physical education teachers.
- Create opportunities for teachers to organize lessons in various educational environments.
- Promote teachers to rely on experiential learning practices.
- Promote teachers to combine universal teaching practices with task individualization, personalization and differentiation.
- Provide opportunities for teachers to constantly change their educational plans based on various needs of students.
- Empower the school's specialists to increase their qualification in emotional intelligence development areas.

For study program, trainings, course and seminar organizers:

- Rely on ideas of social constructionism.
- Include theoretical knowledge and practices covering the field of emotional intelligence and its development.
- Separate emotional intelligence from social-emotional intelligence and focus more on creating solely emotional intelligence development programs, teachings, etc.

For scientists and higher education students:

- Evaluate the weaknesses of this research, find solutions for them and conduct shorter research, using the same methodology to enrich or expand the revealed conclusions.
- Conduct quantitative research with the objects of concrete emotional intelligence traits and physical education/activity.
- Conduct similar research in inclusive contexts.

LIST OF PUBLICATIONS

1. Garbenis, S., Geležinienė, R. (2023). Development of adaptive traits in students with severe educational needs during primary school Physical Education. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 14 (41), 456–472. <https://doi.org/10.46925//rdluz.41.24>;
2. Garbenis S. (2022). Emocinio intelekto Ugdymo(si) Svarba Mokiniams, Turintiems Autizmo Spektro Sutrikimų. *Autizmas: pažinti, suprasti, padėti*. Recenzuota mokslinės praktinės konferencijos medžiaga. Vilnius: VUŠA, 27–34;
3. Garbenis S. (2021). Trait Emotional Intelligence of Teachers Working in Special Education Schools. *79th International Scientific conference of the University of Latvia conference proceedings: [https://www.apgads.lu.lv/izdevumi/htqe-2021/35/]*, 464–477. DOI: 10.22364/htqe.2021.35;
4. Garbenis S., Palujanskienė P. (2021). Development of Emotional intelligence in the Aspect of Personality Development in the Context of a Learning Organization. In *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 4, 90–101. DOI: 10.17770/sie2021vol4.6477;
5. Garbenis, S. (2020). Positive Psychology: Overview of the Links between Trait Emotional Intelligence and Positive Psychology. *Vilnius University Open Series*, 3, 29–41. DOI: 10.15388/SRE.2020.3;
6. Garbenis, S., Geležinienė, R., Šiaučiulytė, G. (2020). Development of emotional intelligence in students with special educational needs. *Social welfare: interdisciplinary approach*, 10(1), 106–120. DOI: 10.21277/sw.v1i10.525;
7. Pranešimo tezė „Mokinių, turinčių labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) Šiaulių miesto specialiosiose mokyklose“ leidinyje (2019) *SHELDON: Mokinių, turinčių emocijų, elgesio ir mokymosi sunkumų, išmanusis mokymosi motyvacijos intervencijos modelis*, 35–37.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Education:

- 2012-2016 Graduated Šiauliai university, bachelors' studies of physical education, with the speciality of sports management and qualification in pedagogy.
- 2016-2018 Graduated Šiauliai university, master's studies of sport education.
- 2018-2023 Until 2020 December Šiauliai university, from 2021 January Vilnius university, Šiauliai academy PhD student in education sciences.

Educational work experience:

- 2012-2016 Various volunteering activities in the field of education.
- 2014-January- Šiauliai preschool "Coliukė" as a movement correction specialist.
October
- 2021-January- Šiauliai "Dermės" school as a primary class preceptor.
May Šiauliai preschool "Žilvitis" as a movement correction specialist.
- From 2016 to Adolescent, teenager martial arts coach in private sector.
present
- From 2018 to Šiauliai "Dermės" school as a physical education teacher.
present
- From 2022 to Vilnius University, Šiauliai academy as a lecturer.
present

Presentations at conferences during PhD studies:

- 2019 Šiauliai university institute of education organized international scientific-practical conference "SHELDON: Learning Motivation and Intervention Model for Students with Emotion and Behaviour Difficulties". Thesis: *Emotional Intelligence Development for Students with Severe Educational Needs in Šiauliai City Special Schools*.
- 2020 Šiauliai university organized international scientific-practical conference "Autism: Recognising, Perceiving, Helping". Thesis: *The Importance of Emotional Intelligence Development for Children with Autism*.
"15th International Scientific Conference "Society. Integration. Education". Thesis: *Development of Emotional Intelligence in the Aspect of Personality Development in the Context of a Learning Organization*;
- 2021 "79th international Scientific Conference of the University of Latvia". Thesis: *Trait Emotional Intelligence of Teachers Working in Special Education Schools*.
National scientific-methodical conference "Harmony Between Life and Educational Ideas". Thesis: *Latest Scientifically Based Emotional Intelligence Field Findings*".
- 2022 National scientific-practical conference "Education and Educational Support in a School Open for Diversity: Theoretical Approaches and Practical Strategies". Thesis: *Socio-emotional Competencies' Assessment of Students with Severe Educational Needs*;
- 2023 International scientific-practical conference „Transformations in Education Policy and Culture: Teacher Education and School Creation in the Anthropocene“. Thesis: *Systematic Individual Development Assessment of Children with Severe Learning Disabilities*.

Participations in trainings and seminars during PhD studies:

- 2019 2nd VDU PhD student's summer school. "Writing a scientific text: methods, forms and challenges".
- 2019-2021 LETA organized training. "Discourse analysis in educational research".
- 2020 Klaipėda university organized training. "Ethnographic action research".
VDU PhD student's methodological training. "Scientific literature: critical analysis, systemic analysis, comparison, literature review types; Scientific text writing methods, forms, challenges; Methodological choices: From theory to practice; Academical ethics: why, what, how?"
- 2021

2022 5th VDU PhD student`s summer school. „*Writing a scientific article: For those who are trying, but are failing to start*”;
National PhD student`s methodological seminar. “*Dissertation research methodological experiences of young researchers*”;
International PhD student`s seminar. „*Inclusive Education in Arts*“.

MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ IR SKAITYTŲ PRANEŠIMŲ MOKSLINĖSE KONFERENCIJOSE SĄRAŠAS

Publikacijos:

1. Garbenis, S., & Geležinienė, R. (2023). Development of adaptive traits in students with severe educational needs during primary school Physical Education. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 14(41), 456–472. <https://doi.org/10.46925/rdluz.41.24>.
2. Garbenis, S. (2022). Emocinio intelekto ugdymo(si) svarba mokiniams, turintiems autizmo spektro sutrikimų. *Autizmas: pažinti, suprasti, padėti*. Recenzuota mokslinės praktinės konferencijos medžiaga. Vilnius: VUŠA, 27–34.
3. Garbenis, S. (2022). Trait emotional intelligence of teachers working in special education schools. *79th International Scientific Conference of the University of Latvia Conference Proceedings* [<https://www.apgads.lu.lv/izdevumi/htqe-2021/35/>], 464–477. DOI: 10.22364/htqe.2021.35.
4. Garbenis, S., & Palujanskienė, P. (2021). Development of emotional intelligence in the aspect of personality development in the context of a learning organization. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 4, 90–101. DOI: 10.17770/sie2021vol4.6477.
5. Garbenis, S. (2020). Positive psychology: overview of the links between trait emotional intelligence and positive psychology. *Vilnius University Open Series*, 3, 29–41. DOI: 10.15388/SRE.2020.3.
6. Garbenis, S., Geležinienė, R., & Šiaučiulytė, G. (2020). Development of emotional intelligence in students with special educational needs. *Social Welfare: Interdisciplinary Approach*, 10(1), 106–120. DOI: 10.21277/sw.v1i10.525.
7. Garbenis, S. (2019). Mokinių, turinčių labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) Šiaulių miesto specialiosiose mokyklose. *SHELDON: Mokinių, turinčių emocijų, elgesio ir mokymosi sunkumų, išmanusis mokymosi motyvacijos intervencijos modelis. Pranešimų tezės*, 35–37.

Skaityti pranešimai:

1. Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Transformations in Education Policy and Culture: Teacher Education and School Creation in the

Anthropocene“ (2023). Pranešimo tema – *Systematic Individual Development Assessment of Children with Severe Learning Disabilities*.

2. Nacionalinė mokslinė-praktinė konferencija „Ugdymas ir švietimo pagalba įvairovei atviroje mokykloje: teoriniai požiūriai ir praktinės strategijos“ (2023). Pranešimo tema – *Didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių socialinių-emocinių kompetencijų vertinimas*.

3. Nacionalinė mokslinė-metodinė konferencija „Gyvenimo ir ugdymo idėjų dermė“ (2022). Pranešimo tema – *Naujausi mokslu grįsti emocinio intelekto atradimai*.

4. „15th International Scientific Conference “Society. Integration. Education“ (2021). Pranešimo tema – *Development of emotional intelligence in the aspect of personality development in the context of a learning organization*.

5. „79th international Scientific Conference of the University of Latvia“ (2021). Pranešimo tema – *Trait Emotional Intelligence of Teachers Working in Special Education Schools*.

6. Šiaulių universiteto organizuota respublikinė mokslinė praktinė konferencija „Autizmas: pažinti suprasti, padėti“ (2020). Pranešimo tema – *Emocinio intelekto ugdymo(si) svarba vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimų*.

7. Šiaulių universiteto Edukologijos instituto organizuojama tarptautinė mokslinė konferencija „SHELDON: Mokinių, turinčių emocijų, elgesio ir mokymosi sunkumų, išmanusis mokymosi motyvacijos intervencijos modelis“ (2019). Pranešimo tema – *Vaikų, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinio intelekto ugdymas(is) Šiaulių miesto specialiosiose mokyklose*.

INFORMACIJA APIE AUTORIŲ

Išsilavinimas:

2018–2023	Iki 2020 m. gruodžio mėn. buvusio Šiaulių universiteto, nuo 2021 m. sausio mėn. Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos edukologijos mokslo krypties doktorantūros studijų studentas.
2016–2018	Baigtas Šiaulių universitetas, sporto edukologijos magistro studijų programa.
2012–2016	Baigtas Šiaulių universitetas, fizinio ugdymo bakalauro studijų programa, sporto vadybos specializacija, įgyta sporto pedagogo kvalifikacija.

Pedagoginio darbo patirtis:

Nuo 2022 iki dabar	Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos lektorius.
2021 sausis–gegužė	Šiaulių „Dermės“ mokyklos pradinių klasių auklėtojas. Šiaulių lopšelio-darželio „Žilvitis“ judesio korekcijos specialistas.
Nuo 2018 iki dabar	Šiaulių „Dermės“ mokyklos fizinio ugdymo mokytojas.
Nuo 2016 iki dabar	Jaunučių, jaunuolių ir jaunimo kovos menų treneris privačiame sektoriuje.
2014 sausis–spalis	Šiaulių lopšelio-darželio „Coliukė“ judesio korekcijos specialistas.
2012–2016	Savanorystė įvairioje pedagoginėje veikloje.

Mokymai ir seminarai, kuriuose dalyvauta doktorantūros studijų metu:

2022	Nacionalinis doktorantų metodologinis seminaras „Jaunųjų mokslininkų disertacinių tyrimų metodologinės patirtys“. Tarptautinis doktorantų seminaras „Inclusive Education in Arts“.
2022	V-oji VDU doktorantų vasaros mokykla „Mokslinių straipsnių rengimas: tiems, kas vis ruošiasi, bet niekaip nesigauna pradėti“. VDU doktorantų metodologiniai mokymai „Mokslo šaltiniai: kritinė atranka, sisteminė atranka, lyginimas, literatūros apžvalgų tipai; Mokslinio teksto rengimo būdai, formos ir išbandymai; Metodologiniai pasirinkimai: nuo teorijos iki empirikos; Akademinei etika: kodėl, kas, kaip?“.
2021	Klaipėdos universiteto organizuoti projekto „Specialistų rengimo teikti visavertę pagalbą asmenims su negalia sveikatos priežiūros sistemoje tyrimas keliant tyrėjų kompetencijas“. Mokymai „Etnografinis veiklos tyrimas“.
2020	LETA organizuoti mokymai. „Diskurso analizė edukologijos tyrimuose“.
2019-2021	II-oji VDU doktorantų vasaros mokykla „Mokslinio teksto rašymas: būdai, formos ir iššūkiai“.
2019	

PADĖKA

Disertacinis darbas vienam tyrėjui – jaunam, pradedančiajam mokslininkui – yra itin sudėtinga, tačiau labai įdomi, vertinga, ugdanti užduotis (procesas, gyvenimo etapas), todėl į jos atlikimo procesus neišvengiamai įtraukiami (įsitraukia) disertantų supantys žmonės.

Šie žmonės tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai yra didžiulis indėlis ne tik į disertacinio darbo užduoties atlikimo sėkmę, bet ir į jo autoriaus asmeninę ugtį, kuri išlieka nepamatuojamam laikotarpiui.

Norėdamas pasidžiaugti, kad ir į mano disertacinio darbo užduoties atlikimo procesą įsitraukė nuostabūs žmonės, šiame darbe įamžinu jiems skirtą padėką:

darbo vadovei R. Geležinienei už nuolatinį lydėjimą ir rūpestį viso darbo metu, nepriklausomai nuo dienos laiko ar savaitės dienos;

mokslinei konsultantei I. Kuginytei-Arlauskienei už labai vertingas įžvalgas, pastebėjimus, tinkamos krypties ieškojimą ir radymą;

kolegėms M. Jurevičienei ir I. Kaffemanienei už konsultacijas, pagalbą ir papildomą palaikymą svarbiais paklydimo ar abejojimo momentais;

grupės draugei P. Palujanskienei už bendrą kūrybą, tyrimus, straipsnius, konferencijas, šiltus ir palaikančius pokalbius;

mokyklos direktorei Rūtai už suteiktą galimybę vykdyti tyrimą jos vadovaujamoje nuostabioje mokykloje, palaikymą ir domėjimąsi visu procesu, nuolatinę pagalbą;

2022, 2023, 2024 metų sezonų sportininkams, praleidusiems dalį jiems svarbių treniruočių, varžybų ir susikaupusiems ties disertacinio darbo užduotimi;

mylimai žmonai Ievai už kartu išgyventus džiaugsmingus ir sunkius momentus disertacinio darbo rengimo proceso metu, palaikymą ir didžiulį indėlį redaguojant darbo tekstą;

mylimai dukrytei Liepai už paaukotą laiką, keliones ir nuotykius, kuriuos praleidome dėl disertacinio darbo proceso.

Vilniaus universiteto leidykla
Saulėtekio al. 9, III rūmai, LT-10222 Vilnius
El. p. info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
bookshop.vu.lt, journals.vu.lt
Tiražas 25 egz.